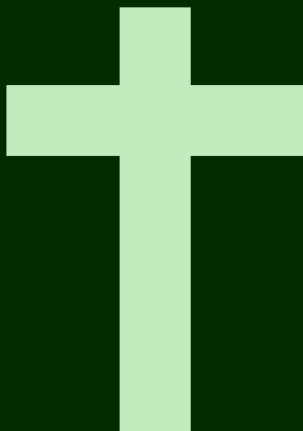

Nkomine Fal Ritelé

Sola New Testament

Nkomine Fal Ritɛ́ɛ́

Sola New Testament

copyright © 2010 UEEB/SIM au Benin

Language: Sola (Miyobe)

Translation by: SIM International

Sola, Nkomine Fal Ritɛ́ɛ́

This translation, published by the UEEB/SIM au Benin, was published in 2010.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM, BP 15, Parakou, Benin.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-10-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
1bac8ff9-a7c9-52ef-bb5e-7155dd6ba1a1

Contents

Matiyee	1
Mariki	55
Luki	87
Yohani	141
Ulééca Pitumε Mεwai	180
Rom	229
1 Korenti	253
2 Korenti	275
Kalaati	289
Efεsi	297
Filipu	305
Kolossi	311
1 Tesaloniki	316
2 Tesaloniki	321
1 Timotee	324
2 Timotee	330
Tiiti	335
Filemoo	338
Epireeye	340
Yakupu	357
1 Piyεε	363
2 Piyεε	370
1 Yohani	374
2 Yohani	380
3 Yohani	381
Yuuti	383
Yohani Meye	385

Nsimé Kεcirε ritelé ke Matiyee uu n wói

Lelee ritelé ntí kέmee ní we

Matiyee yee ritelé ntí wói. Uricuruu ye Usuifi le. Pisuifi kuu kó ri wói. U pεe ulampooyóó le un kó Yeesu pipirεtiki kefi ne pité pε kecōpe use. U ritelé ntí wóile un nfasimé má re uké Pisuifi cereise re Yeesu yee yé anó nyé ke Nkóméine Kpυre ritelé ari n yikikeε wapisi. U nyísele re Uléécaá iyóopi yee Nsimé Kεcirε riyíkí. Sinyárú kuu ne pi símisi.

Ifaaci iyé mekériine ye mmé:

1. Icélaa kuu rikúú kecáá m pa. I nyísele lé kai m pise re Yeesu pipirεtiki piké n sόne (5-7).
2. Isé kuu upipirεtiki ní pa uú ne pi tum te piké ha nsímé kecirε riyóó (10).
3. Sinyárú see Uléécaá iyóopi mεwee ró ní céreise (13).
4. Kirisi pikó mεfine Uléécaá icápine kέmee (18).
5. Itunε tōrō kecáá icélaa Yeesu uké kelene m pεeme (24-25).

Piké kelene Yeesu m mári, pi pεe u sélei re Emanuyeli. Liasei re Uléécaá ye keróméé wele (1:23). Tinóó ntí ke Nsimé Kεcirε ke Matiyee uu n wói nné ne tenese re: Ani n nyu re siyáa nnéi kam nókenékúri we keté keké ha ne tene (28:20). Lelee nyíse re Yeesu ke Uléécaá u ye ne ritiki uú ne sisoipipi kecōpe n we.

Yeesu Kirisi pikpure anyiri

(Luki 3:23-38)

¹ Yeesu Kirisi ye Tafiti keyase le, Tafiti póon kó Apiraham keyase. Upikpure anyiri ye nnyé:

² Apiraham yee Isaaki mari, Isaaki póo Yakupu maru, Yakupu póo Yuta ne upimarecō márei,

³ Yuta póo Peresi ne Sera maru. Piuni yee Tamaa. Peresi póo Hesirōo maru, Hesirōo póo Aram maru,

⁴ Aram póo Aminatapi maru, Aminatapi póo Nasōo maru, Nasōo póo Salimani maru,

⁵ Salimani póo Poosi maru. Pi ye Poosi uni sée re Rahapi. Poosi póo Opeti maru. Uyé uni yee Ruuti. Opeti póo Yesee maru,

⁶ Yesee póo uyóopi Tafiti maru,

Tafiti póo Salomōo maru. Salomōo uni ye mekeε-me Urii sόnlenle.

⁷ Salomōo póo Ropowam maru, Ropowam póo Apiya maru, Apiya póo Asaa maru,

⁸ Asaa póo Yosafati maru. Yosafati póo Yoram maru. Yoram póo Osiyasi maru,

⁹ Osiyasi póo Yotam maru, Yotam póo Akaasi maru, Akaasi póo Esekiyasi maru,

¹⁰ Esekiyasi póo Manasee máru, Manasee póo Amōo maru, Amōo póo Yosiyasi maru,

¹¹ Yosiyasi póo Yekoniya ne upimarecō márei. Likumúnjé kpe-i kapi Isirayeli pikó cōpii apí ne Papilōoni kuyu sí.

¹² Kapi Isirayeli pikó n cōpii apí ne Papilōoni kuyu sí memáá ke Yekoniya póo pεe Sealitiyeli mari, Sealitiyeli póo Soropapeeli maru,

¹³ Soropapeeli póo Apihuuti maru, Apihuuti póo Eliyakim maru, Eliyakim póo Asōo maru,

¹⁴ Asōo póo Satóki maru, Satóki póo Akim maru, Akim póo Eliwuuti maru,

¹⁵ Eliwuuti póo Eleyasaa maru, Eleyasaa póo Matani maru, Matani póo Yakupu maru,

16 Yakupu pɔɔ Maari ula Yosefi maru. Maari kɛmɛɛ kɛ Yeesu kapi ye kɔ n sɛe rɛ Kirisi uu lɛeme.

17 Lɛ nnya, kai nɛ Apiraham-i n kpisi aɪ nɛ Tafiti-i pɔ, li wale nɔɔpuri anai kefi nɛ ana. Kai Tafiti-i n kpisi aɪ nɛ kumunjɛ kpɛ-i kapi Isirayɛli pikɔ n cɔpii apɪ nɛ Pabilɔni kuyu sɪ pɔ, li wale nɔɔpuri anai kefi nɛ ana. Kai kɔ kei n kpisi aɪ nɛ Kirisi imaretunɛ pɔ, li wale nɔɔpuri anai kefi nɛ ana aɔ.

*Lɛ kapi Yeesu Kirisi m mɔri
(Luki 2:1-7)*

18 Lɛ kapi Yeesu Kirisi m mɔri ye nni: Uuni Maari kapi pɛɛ Yosefi feleilɛ, amɔ Nfɔasɔnɛ nn tɪyɛɛ uu fapisi u nɛ Yosefi apɪ kɔ kahane kulee rimpɛnɛ.

19 Uula Yosefi ye aseɪ ute lɛ, uu pɛɛ la ukɛ unɔsi isɛi lukɛise kuyu kukɛ kɔ, uu pɛɛ n la ukɛ risɛɛ nɛ u lakasɛ.

20 Kuu nɪ we un likɛcɔɔ mɔsu, Upiima uleecaatumɛ unyine uu kelarɛ-i u kpɔfume uu u maa rɛ: Tafiti kepirɛ Yosefi, Maari pikpikɛ apɪ kape pɔ n cɔnɪ. Nfɔasɔnɛ mɛɛ tɪyɛɛ kuu fapisi.

21 U kɛwɔntisi marunɛ aa kɛ sɛi rɛ Yeesu. Kɛkɛɛ sɔnti kɛkɛ kempuri pikɔ akɔpɛ kɛmɛɛ lesɛ.

22 Lɛ nnɛi ai wai, Upiima rinɔɔ kuu mɛkɛɛ antepu Esayi m mɔasɛ rikɛ nɛ n li nnya. Lɛlɛɛ rɛ:

23 Ukpɛrɛ yɛɛ uu utisi n nyu yɛ kɛfa wa, uu kɛwɔntisi maru apɪ kɛ sɛi rɛ Emanuyɛli, liaseɪ rɛ Ulɛɛcɔɔ ye kɛrɔmɛɛ wɛ.

24 Kɛ Yosefi uu n yisi, uu lɛ kɛ Upiima uleecaatumɛ uu u n sɪmisi wai, uu Maari kunɔsi kpisi.

25 Amɔ u nɛ uyɛ apɪ kulee ripɛnɛ uu ha nɛ kɛwɔntisi maru. Kuu kɛ m mɔri, Yosefi uu kɛ sɛi rɛ Yeesu.

2

Pinyuwɛ piima pinyine ye Yeesu piyɛnɛ ha

1 Yutee ketɛ kɛmɛɛ kapi Petelɛhem-pɔ Yeesu mari. Erooti yɛɛ pɛɛ kei kumunjɛ kpɛ-i uyɔɔpi piima. Pinyuwɛ piima pinyine apɪ ketunɛleemɛ-mɛmpɔ yisi apɪ Yerusalem tulu.

2 Apɪ ha pise rɛ: Yei ye kɛwɔ kɛ kapi m mɔri pin tee rɛ kɛkɛɛ sɔnti kɛkɛ Pisuifi iyɔɔpi tone? Hɔi ketunɛleemɛ-pɔ kari riwɔrɛpi tɛɛ n nyisɛlɛ tɛ pi kɛwɔ kɛ mari yɛ. Lɛ nnya kari ka rɛ tɔkɛ kɛ yaasi ari wɪla.

3 Kɛ uyɔɔpi piima Erooti uu lɛ n kɔ, ai u nɛ Yerusalem pikɔ nnɛi mpɔɔcaai tani.

4 Uu pɛpɛɛ ye Ulɛɛcɔɔ inyɔɔnɛ n wa piwɛɛɛ nnɛi nɛ isɛ picɛlaa cɔpine uu pi pise rɛ kelɔ kɛye-i kapi uyɛ kɛ Ulɛɛcɔɔ uu n wɛɛ marunɛ.

5 Apɪ u pɛɛ rɛ: Yutee keteni-i, Petelɛhem-pɔ lɛ. Antepu Miseɛ ye mɛkɛɛ-mɛ wɔi rɛ:

6 Pɔ Petelɛhem kuyu!

Ai pɔɔ Yutee ketɛ kɛcɔɔ ayu kɛɔpɛ rɪyu paalɛ.

Li wɛ rɛ kɛpɔmɛɛ kɛ uyɔɔpi piima uu lɛɛrine, uyɛɛ yɛ pinɛsoi Isirayɛli pikɔ n sɛni.

7 Kei kɛ Erooti uu pɛɛ pinyuwɛ piima pɛ mɛyaa sɛe uu pi pise rɛ pikɛ u sɪmisi nɔnɛ ukɛ cɛri kumunjɛ kpɛ-i kɛ riwɔrɛpi tɛ ari n lɛeme.

8 Uu pɛɛ limɛmɔɔ Petelɛhem-pɔ pi tum uu pi maa rɛ: ani n nɛmɛ ani ha kɛwɔ kɛ kɛcɔɔ nɔnɛ pɪsɛi ani kɔm. Nɔn kɛ n yɛ, ani pɛɛri ani nɛ sɪmisi nɛɛkɛ ha kɔ kɛ yaasi kɛ riwɪla.

⁹ Ke Erooti uu lē pisimé pi ní masí, api yisi api ncée pòlo. Kei kapi pēe ripáí, api yénu riwárepi tē kapí pēe ketunjeleeme-pò n yé tin pikēyu sónē pin ti tikilē. Ari kelò ke-i ke kewá kē akē ní we tulu, ari nyere.

¹⁰ Kapi kei ri n yé, ai meýikíyiki pi larisi.

¹¹ Api kényò loni api kewá ne keuni Maari yenu, api ke yáási apí ne wula. Api pēe pímemá fénne api wura ne tulaali ηmaa-ηmaa ne mékpò kapi ye n sée re miiri lese api ke hekési.

¹² Uléécaá uu péé masí keláré kémee pi símisi re ápi kape Erooti kémee pele. Kei kapi pēe ncée féé kpísi apí ne pikuyu pele.

Pi Yeosu ne Esipiti ketē ha

¹³ Ke pinyuwe pē api n tómpò, Upiima uleecaatumē unyine uu keláré-i Yosefi kpáfúme uu re: A yisi, a kewá ne keuni kpísi aa wuru aa Esipiti ketē loni. Erooti yé lalē uké ke kpu. Lē nnya, ani ha kei-pò n tū liké ha ne tū kumúnjé kpe-i kam yé nó n símisi re ani pēeme.

¹⁴ Yosefi uu yisi uu kewá ne keuni kpísi uú ne kesinecò wuru uú ha Esipiti-pò pésu.

¹⁵ Uu kei n we Erooti uú ha ne kpi. Lē ke Upiima uú pēe uantepu m máase liké ne n wa nnya kai lē wa. U pēe re: Ne unéhmáne sée re uké Esipiti keteni-i le.

Pi Petelehem ketē-pò siwá sírsápi kó

¹⁶ Ke Erooti uu ní ka uu céru re pinyuwe pēe u kiraasele, kuwóí píima kunyine aku u wai. Uu pēe kumúnjé kpē ke pinyuwe pēe api u n símisi ne páme uu tíyese apí siwántisi nnéí see anmē até n tū ne sē sírsá Petelehem ne ayu nyee ne kei n kólē kémee kóni.

¹⁷ Lē ke antepu Yeremii uú pēe mekee-me ní ma kai lē wa. U pēe re:

¹⁸ Rama-pò kari nní nné kómēiri. Sicááila ne ikpòtu ke unyine uu wórii Rasēeli yee lē usiwá kecáá tēni. Uu nkpáni la piké u kpurei. Ne kesē, ái nkpáni u tíse.

Pi ne Yeosu Isirayeli keteni-i pēeme

¹⁹ Upiima uleecaatumē unyine uu Esipiti-pò Erooti mekpò-maá keláré-i Yosefi kpáfúme,

²⁰ uu re: A yisi, a kewá ne keuni kpísi aá ne Isirayeli ketē pele. Pēpēe pēe ní la piké kewá kē kpu ye kpínle.

²¹ Kei ke Yosefi uu yisi uu kewá ne keuni kpísi uú ne Isirayeli pele.

²² Amá ke Yosefi uu n kó te Aricelayuusi yee usáa Erooti iyòpi Yutee ketē kecáá tónē, iwame ii u wai uu péé n yulu re úu kei tonene. Uléécaá uu kò keláré-i u símisi uu yisi uu Kalilee ketē-mē tómpò,

²³ uú ha kuyu kpē kapi ye n sée re Nasareti-i tone. Lē ke antepuyē apí pēe ní ma kai lē tikilē. Pi pēe re: Pi yé kam apí kewá kē séi re Nasareti ukó.

3

Yohani Uniwole ye Uléécaá Nstmé yóólē

(Mariki 1:1-8; Luki 3:1-18; Yohani 1:19-28)

¹ Aí weri kumúnjé kunyine-i, Yohani Uniwole uu léeri un Yutee kucési kóima-i yóólē te:

2 Ani mefine conse, Uléecaa iyoo pi ye nyahaimelē!

3 Yohani nsímé ke antepu Esayi uú pee maa re:

Usoi rinoo ye ri tee kucesi kóima-i n yóólē te:

Ani Upiima ncee nyóonse,
ani usiceepi tēiise.

4 Kuyoooyo nkpíi ketukanka ke Yohani uú pee tanaalē un kekónepampi kehale-i télē. Apáani ne meté kuú pee le.

5 Yerusalem pikó ne Yutee ketē nnéi pikó ne Yuritee nkoi ketē pikó nnéi ye pee ukemee sónaapole,

6 api ye piakópe yámne api tíyese uu Yuritee nkoi kémee míni pi wole.

7 Yohani uu yénu re Pifarisi ne Pisatusee pee ukemee n sónaapo re uké míni pi wole ápi kusa kulúí we. Uu pee pi maa re: Nó akpurii nnyé! Wóo nó céesi re ani Uléecaa kuwói kpee n nyahaimē kaase?

8 Ani nómenéwai ne nyíse re nō mesei mefine consele.

9 Ani kape n nyu re kani nní m máikēe re Apiraham yee núnésáayaha nnya, lee ne nó piye. Amá ne kale ké nó símisi re Uléecaa yé fe uu apare nnyé pansese Apiraham siyase.

10 Iso ye pinaha máalenle piké ne aléé iníjí sémni. Lē nnya, kuléé kúye kunsá apipi sone m maru, pi yé ku riké api nna-i sápo.

11 Míni nmanē ke nēe nó wole líké nyíse re nō mefine consele. Amá uyee né memáá n sánti ye né fele. Am tu ricuruu ké uanéeri u mahā. Uyee sánti uké Nfáasone ne nna nó wole.

12 U nkpáni yare usoi nkó yee kulú kapí ne n cácai m múllē. U yé kukpépi pééi uu melukepipi risime-i súúni, uu kó acólé ilúké té uké nna teneciré kémee a risé.

Yohani ye Yeesu míni wole

(Mariki 1:9-11; Luki 3:21-22)

13 Kumúnjé kpe-i ke Yohani uu kei ní we un písoi míni wole ke Yeesu uu Kalilee-po yísi uu Yuritee nkoi mme-i u léepo re uké kó uyé míni wole.

14 Amá Yohani uu yúlu uu re: Né kaí ne sá re ké kepóméé hapo póké né wole, ái pōo yé meníje kenéméé kam.

15 Yeesu uu pee u pese re: A riyá líké pee lē n we kelene. Lē kari yé fe arí ne lē nnéi ke Uléecaa uu n lá nsonē wai. Kuu lē m ma, Yohani uu pee kóm uu míni u wole.

16 Ke Yohani uu lē Yeesu piwóle m masí, Yeesu uu míni-i léepo. Keyóme ake kei nní wúkule uu Uléecaa Nfaasone yenu nn keyómecaa-po súiri yare rilóolá, nn ukécáá tone.

17 Tinóo rinyine ari pee keyómecaa-po leeri re: Nkó yee Kenépipi lala kecire, ám ye ukécáá kó.

4

Setani ye Yeesu peikee

(Mariki 1:12-13; Luki 4:1-13)

1 Lē memáá, Uléecaa Nfaasone nn pee Yeesu kpísi nn ne kucesi kóima loni re Setani uké ha u peikee.

2 Ke Yeesu uu sitúnjé afeena ne sisine afeena anóo m paasi, nkú nn u wai.

3 Setani yee m peikee uú ne u kó uu u maa re: Pōn mesei Uléecaa Kepipi, a apare nnyé rinóo maa aké pansē akpónó, aa le.

4 Yeesu uu u pese re: Li Nléecaasimé kémee wólaalē te:

Ai iluke nmanē yee ye usoi nfáa he, amá nípá nsímé ní-ye mee

Uléécaá nnóo-i n léeme yee kó usoi nfáa hele.

⁵ Setani uu kó Yeesu kpísi uú nē Uléécaá kuyu Yerusalem sí, uú ha kei Uléécaá keyó kehóré-pó u tasi

⁶ uu re: Pón mesei Uléécaá Kepipi, a mepóóíre keteni-i risápó. Li we re li Nléécaasimé kémee wólaalé te:

Uléécaá yé pó nnya upileecaatumē rinóo he
api pó yéu

kupóna áku kape nē ripare rinyine rinkpóu nnya.

⁷ Yeesu uu kó u pēe re: Li kó keméee wólaalé te:

Kape Upíima Upóléécaá peikee páké uketo yē.

⁸ Setani uu kó pikpiké u kpá uú ha riyópe maamaa píima rinyine kehóré-pó tasi uu keté nké kecáá ayóopiyyu nē ammule nnéi u nyísente

⁹ uu pēe kó u maa re: Pón n ñmurei aa wúla aa né yáasi, am nní nnéi pó he.

¹⁰ Yeesu uu u maa re: A kenékúrí yisi, Setani. Li Nléécaasimé ritelé-í wólaalé te:

Upíima Upóléécaá mecirē kóló kaí piše re usoi uké riwula uké yáasi.

¹¹ Kei ke Setani uu pēe Yeesu riyá, piléécaatumē api ukekúrí hapó api pēe ukekáá m pállē.

Yeesu ye upikei Kalilee keteni-i kóraane

(Mariki 1:14-15; Luki 4:14-15)

¹² Ke Yeesu uu n kó te Yohani ye kukpaniilee-i we, uu yisi uu Kalilee keté-mē pēe.

¹³ Kuu n hápó, úu Nasareti-i tóne, amá Kaperinawum-mē kuu tómpó. Kei ye kupiyē ritime wele, Sapiláw nē Nefitalii keté-pó.

¹⁴ Lē ke antepu Esayi uú pēe ní ma liké nē n wa nnya kai lē wa. U pēe re:

¹⁵ Nó Sapiláw nē Nefitalii sité pikó,

nóo mínimaa ritime ní we

nē nóo Yuritee nkoi metéj ní we,

nó mpuri sane pikó, nóo Kalilee keteni-i ní we,

¹⁶ nóo pēe kunmahá-i ní we, ani kó te

nó nkpéni metéí píima yenlé.

Nkpó kuhore-i kaní pēe we,

metéí ye nkpéni nó lēpóle.

¹⁷ Kaí nē kei n kpísi ke Yeesu uu pēe piyóó ló te: Ani mefine conse, Uléécaá iyóopi ye nyahaiméle.

Yeesu ye pikpintoméópíi pina sée

(Mariki 1:16-20; Luki 5:1-11)

¹⁸ Yeesu ye pēe Kalilee kupiyē ritime sónēle uu Simóo kapi rinyiri n he re Piyee nē uuwá Antiree yenu. Piketé ye pikpintoméópíi le. Anyeŋ kapí pēe fóm pin nē ikpíntomé ópíi.

¹⁹ Uu pēe pi maa re: Ani né ritiki ké týese ani ye písoi pēe yé né rintiki wéési.

²⁰ Api mese nē mese anyeŋ sá api u tiki.

²¹ Kuu kei n yisi, uu kéyu-mē sí uu kó Sepetee pinmánē pité Yakupu nē uuwá Yohani yenu pi nē piusaa Sepetee pin pikuninó-i we pin pianyeŋ nyóonsente. Uu pi séi

²² api mese nē mese kúninó nē piusaa yá api u tiki.

Yeesu ye céésile un kó itói paise

²³ Yeesu ye pēe Kalilee keté nnéi kónúnlenle un Pisuífi ayomeyáhaalee kémee céési un kó Uléécaá iyóopi Nsímé Kεcirē yóólē un kó itói ncópuri nē ncóŋ ncópuri mee písoi m pekesi póisente.

²⁴ Kei ke urinyiri ari pɛɛ Sirii ketê nnéi kecáá rikóónú. Api pɛɛ ne pitóikós nnéi ncɔpuri ne pɛ nnéi pɛɛ piipinɛ-i ncóh nnyine n kómɛi u n sónaapɔ un pi pɔisente. Lɛlɛɛ nní yare piníríhɛlaa ne rikpínkpí pikós ne síkankáláká.

²⁵ Asoiwuí píima nyɛɛ Kalilee-pɔ ne Ayu Kefi ketê-pɔ ne Yerusalem-pɔ ne Yutee-pɔ ne Yurítɛɛ nkoi metéj-pɔ n léeme aa pɛɛ u n tikilɛ.

5

*Istmé ke Yeesu uu upipiretiki riyópe kecáá n stmisi
(Luki 6:20-23)*

¹ Ke Yeesu uu lɛ tisoiwuí n yé, uu yisi uu riyópe yopoi uú ha tone. Upipiretiki api pɛɛ kei u lɛɛpɔ,

² uu pɛɛ picélaa pi loni. Icélaa iyɛɛ nnyí:

Nkɛɛmɛ yltkiyi

³ Pɛɛɛ n nyu rɛ ápi Uléécáa inipɛɛ-i líka tulaalɛ pɛɛ pínarekome. Pɛɛɛ Uléécáa iyópi te.

⁴ Pɛɛɛ n téní pɛɛ pínarekome. Uléécáa ye sántile uké pi kpurei.

⁵ Pɛɛɛ ní purú pɛɛ pínarekome.

Uléécáa yé ketê kuu ne upisoí m mé pi pa.

⁶ Pɛɛɛ n náási piké mɛwai wa meké aseí n tikilɛ pɛɛ pínarekome.

Uléécáa yé kam uu pimela pi wai.

⁷ Pɛɛɛ ye picó íwe n té pɛɛ pínarekome.

Uléécáa yé kam uu kɔ pɛ íwe téní.

⁸ Pɛɛɛ kefa n kpáailɛ pɛɛ pínarekome.

Pi yé kam api Uléécáa yénu.

⁹ Pɛɛɛ n wéési rɛ pin yei n we, líké kei n níjú pɛɛ pínarekome.

Uléécáa yé kam uu pi séi rɛ usipipi.

¹⁰ Pɛɛɛ aseí n tikilɛ, písoi pin lɛ nnya pi wéékuselɛ pɛɛ pínarekome.

Pɛɛɛ Uléécáa iyópi pikó.

¹¹ Nó mpí kapi n lámisi pin nó wéékuselɛ pin né nnya nókenécáá nnóome símaankeɛ, nóo pínarekome.

¹² Líké nó n láárú non ne mpóonaɛ cuunkɛɛ. Nóníhɛɛ ye keyómɛcáa-pɔ piyɛlɛ áí kumúnjé má. Limɛcɔ kapí pɛɛ antepuye pɛɛ pɛɛ ní we ani kelene weri wéékuselɛ.

*Nnyási ne metél kecáá icélaa
(Mariki 9:50; Luki 14:34-35)*

¹³ Nóo ketê kecáá nnyási. Nnyási melɔ mɛn nkpéni n kpu, yo kapi yé pɛɛ ne melɔ n pɛɛ? Li tise piké ketahai-mɛ n fómɔo písoi piké téleise.

¹⁴ Nóo kɔ ketê metéí. Kuyu kpɛɛ riyópe kecáá m mómaalɛ áku yé fe kuké m pékaalɛ.

¹⁵ Úka úu ye kɛfíráa risé uu kucári ke kipi. Kecáá kuu ye ke ritósi ake mǎpá úye kéyɔ-i n kpáailɛ.

¹⁶ Limɛcɔ kai pise rɛ nómenétéí meké n kpáailɛ písoi nnéi pin mɛ nyáni. Písoi piké nómenéwai sone n nyáni pin ne Nóunésáa Uléécáa ye keyómɛcáa-pɔ ní we ríyu waise.

Isé kecáá icélaa

17 Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Ani kape m músu re Moisi isé ne antepuye icélaa kam pikópe ka. Am ka re ké i kpu, amá ne kale re liké lē li.

18 Asei kam nní nɔ símisi, ketē ne keyóme ye kpere we, kewóipi cíu-cíu kēka née kesímépi kēka áke isé kémee mélele má, liké ha ne mǎpá yo keto tu.

19 Lē nnya, úye un isé rinɔo rinyine n kesi uu kɔ pico céési re piké ri kesi, mǎpá rinɔo tē tinsá pitiki m pǎápú, uye ye masí Uléécaá iyɔopi kémee usírísá. Amá úye un ti m pakare un kɔ pico n céési re piké limeco wa, uye ye masí Uléécaá iyɔopi kémee úyukóo.

20 Asei ye nye re nɔnsá Uléécaá mela n tikilē liké isé picélaa ne Pifarisi n fe, áni yé Uléécaá iyɔopi kémee ló.

Kuwóí kecáá icélaa

21 Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Nɔ kɔ te Uléécaá ye pirókpure maa re: Kape usoi kpu. Úye un usoi n kpu, piké liute ne túhaane.

22 Amá né ne nɔ maa re: Úye un ne uucɔ n wóosi, piké ne liute túhaane. Úye un uucɔ m maa re: Pó unírí nkó, piké liute ne pɛpɛ ye ketúhaane píima-i n túhaane kémee ha. Úye un uucɔ m maa re: Pó unírí nkó, li tu re piké liute nna teneciré iwe kémee risápo.

23 Lē nnya, pɔn Uléécaá keyo-i kenyónse-i linyine ne Uléécaá pihɛe n ha, pɔn n léise re upóco ye ne pó wólaalē,

24 Li pise re pɔké kei ipóhɛe iyē tiyá pɔké liute leɛpɔ nɔké nsímé nyónse kelene, aa pɛe inyónse piwai pɛle.

25 Pitele pin nɔ ne unyine kecɔpe n we, nɔn ketahai pitúhaane n sí, a tíyese nɔ ne uyē ani necéa kómeine. Insá lē, u yé ne utúhaane-i pó ha, uyē uu pó kpísi uu písóca pa, pē api kukpaniilee pó tani.

26 Asei kam nní pó símisi, pɔnsá ripówóme nnéi n héele tiké tene cáká-cáká ne ketanká tɔrɔo-pɔ, áa kei mélele má.

Iwásá kecáá icélaa

27 Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Nɔ kɔ te Uléécaá ye maa re: Kape iwásá wa.

28 Amá né ne nɔ maa re: Utisi úye un uco unósi n yē uu káipi, u ukemúné kémee iwásá ne unósi uyē piwai masile lē.

29 In te mɛpónípeɛ luke-uke mee akópe pó waise, a me lese aa ketaa-pɔ fómpɔ. Li kutási we usoi uké uipinje likó linyine paa uú ne nfáa yenu ne kuu yé uipinje nnéi ní má apí ne nna teneciré kémee u sápo.

30 In te kupónípeɛ luke-uke kpeɛ ye akópe pó waise, a ku riké aa ketaa-pɔ ku fómpɔ. Li kutási we pɔké kupónípeɛ luke-uke paa áa ne nfáa yenu ne kaa yé ipópinje nnéi ní má apí ne nna teneciré kémee pó sápo.

Utisi ne unósi pitúunne kecáá icélaa

(Matiyee 19:1-12; Mariki 10:1-12; Luki 16:18)

31 Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Nɔ kɔ te pi pɛe pirókpure maa re: Úye un unósi n lakase, uké rítelē wa uké unósi rimúise re u u yele.

32 Amá né ne nɔ maa re: Úye un unósi n lakase linsá iwásá nnya, iwásá kuu lē u tani. Úye un kɔ unósi ke uco uu n lákase n kpísi, iwásá ke liute uu lē wa.

Tinɔo piyekei kecáá icélaa

33 Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Nɔ kɔ te pi pɛe pirókpure maa re: Pɔn tinɔo n yekei, a ti ritiki. Pɔn tinɔo n yekei re pó Upíima linyine wa, kape piwai li riyá.

34 Amá né ne nɔ maa re: Ani kape ye rinɔo yekei re nɔ Uléécaá linyine wa. Ani kape ye wéeri aní ne keyómecaa séi. Kai nní kei ye Uléécaá riyɔopitú nnya.

35 Ani kape ye kɔ wéeri aní ne ketē séi, kai nní kei ye Uléécaá ritú nnya. Ani kape ye kɔ wéeri aní ne Yerusalem séi, kai nní kei ye uyóopi wéése kuyu nnya.

³⁶ Ani kaƀe ye kɔ wéeri aní ne nórínéyu séi, káni yé nní n fe nɔké ḿpá nnyúpi cireníŋe riwárarase née nɔké risɔmaase nnya.

³⁷ Nɔn ye m maa re "eee", liké "ee"! Nɔn ye m maa re "eehei", liké "eehei"! Nɔn lē memáá nnyine nɔ rinkpáse, Setani nkɔ ye mmē.

Mewai piƀeei kecáá icélaa

(Luki 6:29-30)

³⁸ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Nɔ kɔ te pi maa re: Uye un ucɔ meníƀee n fori, piké liute meníƀee pifore ceei. Uye un ucɔ kumí n wehe, piké liute kumí piwéhe ceei.

³⁹ Amá né ne nó maa re: Ani kaƀe ye usoi mewai kóƀe ceei. Usoi un kuluke-luke-mē keƀese pɔ n tɔ, a kumíi-mē panse uké kɔ kei keƀese pɔ tɔ.

⁴⁰ Usoi un n la uké ketahai pɔ sée uké keƀótúkanka tene yási, aa mese kupókpélenku mahani aa u múise.

⁴¹ Usoi un pɔ n tɔ un ilú pɔ n cɔnse re a ne riná tise u sarumpɔ, aa mese i cɔni áa ne tiná tē meté u sarumpɔ.

⁴² Uye un linyine pɔ n we, a u he, úye un kɔ re u yé linyine pɔ lɔ, a u lonse.

Ani nɔpinélaaro n la

(Luki 6:27-28, 32-36)

⁴³ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Nɔ kɔ te pi maa re: A upósáne n la aa upóláaro ipuri n yulu.

⁴⁴ Amá né ne nó maa re: Ani nɔpinélaaro n la, ani ye ƀeƀee nó n wéékuselē kecáá keyóme yáasi.

⁴⁵ Nɔn lē n wai, nɔ ƀee mesei Nounésáa Uléécaá yee keyómecaa-pɔ ní we sipipi le. U ye tíyesele itunje ii pisei sɔne ne pikóƀe leeri, uu kɔ tíyese ikóné ii cuuni ai ƀeƀee u m pakarelē ne ƀeƀee ápi u m pakarelē yoriye.

⁴⁶ Asei kecáá, in te ƀeƀee nó ní la ŋmane kaní la, ihéé tye kani ƀee mé te Uléécaá uké nó ƀa? Pilampooyɔ ŋmaa ricuruu pɔ ne ye kɔ limɛɔ wale.

⁴⁷ In te nɔpinémáreɔ ŋmane kaní ye yáasi, yo kani ƀee wa lisáŋa? ƀeƀee ápi Uléécaá m pakarelē ticuruu yee kɔ limɛɔ wale.

⁴⁸ Ani n nyamí ne kété-pɔ yare ke Nounésáa yee keléécaá-pɔ ní we uu ní nyamí ne kété-pɔ meɔ.

6

Lē kapi ye piwekɔ́ linyine n he kecáá icélaa

¹ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Ani nómenécíre tɔ, aní kaƀe ye lē kaí ne n sá re nɔké Uléécaá nnya wa pisei iníƀee-i wa re piké nó yé piké pakare nnya. Insa lē, Nounésáa yee keyómecaa-pɔ ní we úu ihéé íka nó pane.

² Lē nnya ƀɔn úwekɔ́ linyine n he, kaƀe kuloo pi ƀaké riyó yare ke kecáá kecáá mewai pikó ápi ye ayómeýáhaalee-i ne icéé kecáá n wai re pisei piké pi pakare meɔ. Asei kecáá, pi piihéé piyó́ masile lē!

³ Amá ƀɔn ye linyine úwekɔ́ n he, kupóníƀe mii áku kaƀe lē ke kuluke-luke aku n wa ceri.

⁴ A ye riséé ne he. Upósáa Uléécaá yee meƀɔwai kaá ne riséé n wai n nyáni yé ƀee pɔ hééle.

Piyómeýáhaa kecáá icélaa

(Luki 11:2-4)

⁵ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Nɔn ye keyóme n yáasi, aní kaƀe ye kecáá kecáá mewai pikó meɔ n wai. Pi ye n lalé piké ayómeýáhaalee-i ne sicéƀene-i

n nyenu pin ne keyóme yáasi re písoi piké pi yē nnya. Asei ye nye kam nní nó símisi re pi piihéé piyóó masile.

⁶ Amá pónn ye n la póké keyóme yáasi, a ye kupólee lō aa hánesi aa ppe Upósáa Uléecaa ke úka úu n nyáni yáasi. Upósáa Uléecaa yee n nyáni lē kaá ne riséé n wai yé ipóhéé pó pa.

⁷ Nōn ye keyóme n yáasi, áni kape ye méwoo kusíménaapí n wai yare ppepi ápi Uléecaa n nyu meco. Pi ye m músu re pin lē meyá n símaanke, Uléecaa ye ne pi kō.

⁸ Áni kape pimeco n wai. Nōunésáa Uléecaa ye lē kai nó m pise nyule ani ye kelene li u welu.

⁹ Lē kai m pise re noké ye keyóme n yáasi ye nní:

Urósáa, pōo keyómecaa-pō ní we,

¹⁰ Písoi piké céri re tipónyíri ye kóólelenle,

Ipóyóopi iké kam,

Meplá meké keté kecáa wa yare keyómecaa-pō.

¹¹ A ye nípa keweesi kéye iluke ró he,

¹² A arókópe ró sárei yare ke tōo ye kō picō n sárei pin akópe ró n wa meco.

¹³ Kape tíyese tóké pipeikēe kēmee loó.

Amá a kuníri anipe-i ró lese.

Li we re pōo iyóopi ne nínahe ne

nímule te nípa píyei-pō.

Amí.

¹⁴ Nōn ye picō akópe kapi nó n wa pi n sárei, Nōunésáa yee keyómecaa-pō ní we yé kō nōanékō nó sárei.

¹⁵ Amá nōnsá ye picō akópe pi n sárei, Nōunésáa páa yé kō nōanékō nó sárei.

Anópahaa kecáa icélaa

¹⁶ Yeesu uu kō pimáa pi kpá re: Nōn ye anōo m pahaalē, áni kape ye kecáa kecáa mewai pikó meco kéyu n caailē. Pi ye kéyu n cōhanelenle re písoi piké céri re anōo kapi pahaalē. Asei kam nní nó símisi re pi piihéé lē piyóó masile.

¹⁷ Amá pónn ye anōo m pahaalē, a ye lihí aa ríyu tulaali fóm.

¹⁸ Písoi ápi kape ne n céri re anōo kaa pahaalē nnya. Upósáa Uléecaa ke úka úu n nyáni nmahe yee nyáni lē kaá ne riséé n wai. Uyee yé ppe ipóhéé pó pa.

Keyómecaa memá

(Luki 12:33-34)

¹⁹ Yeesu uu kō pimáa pi kpá re: Áni kape n wéési noké keté nté memá yé noké curii. Apapi ne ncámé yèè nté me caaile, piyaa pōo ihánaa foru api me yáái.

²⁰ Amá keyómecaa-pō kaí ne sá re noké memá yé noké curii. Apapi ne ncámé nn ye kei fe nké me caai, piyaa ápi yé kō fe piké ihánaa fori piké me yáái.

²¹ Li we re kei ke mepómá ame ní we ke kepómúnjé aké wepo.

Metéi kenyárū

(Luki 11:33-36)

²² Yeesu uu kō pimáa pi kpá re: Inípee yee ipiñe kefiráa. Ipónípee in n nyaní, i ye ipiñe nnéi n kpáíllenle.

²³ Amá ipónípee in m póólú, ipópiñe nnéi yee ye kuñmaha-i n we. Lē nnya, in te metéi mē kaá m má ye panselē kuñmaha, a yé te kuñmaha piima-i kaá we.

Uléecaa ne siwóó kecáa icélaa

(Luki 16:13)

²⁴ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Uka úu yé fe uké kumúnjé kuse kémee piyósaá pité n tikilē. Mpá liké iye wa, u yé use ipuri yé uu ucɔ ikó n la, née u yé use ne kutu n colé úu ye pee ucɔ n waiselē. Ani yé fe noké kumúnjé kuse kémee Uléécaá ne siwóó n tikilē.

*Ani ne Uléécaá n tále
(Luki 12:22-31)*

²⁵ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Lē nnya kam nó maa re áni kape lē kani yé n li ne lē kani yé ní ntí noké ne nfáa m má ne ilū kani yé nóinépiñe n yárii nfasimé wa. Nfáa nn iluke fee, née ipiñe yee ilū fe?

²⁶ Ani sinúipi ripaí nké. Asi ye lukesi, ási ye kpasi, ási ye líka risíme súú. Amá Nónésáa yee keyómecaa-pɔ ní we ye si kpíniile! Yare nó ñmaa áni pee ríyu má lin sinúipi sē fee?

²⁷ Nó úye yee yé fe uu nfasimé wai uú ha ne unfaa añmē nípa nkáripaí kpáse?

²⁸ Yo nnya kani pee nkpáni ilū kani yé nóinépiñe n yárii nfasimé wai? Ani meyúí mee ye sicare-i n felesi ripaí nké! Ame pikei píka wai, áme kɔ ilū íka nyelaanke.

²⁹ Amá ké nó símisi re nípa ne lē, Uyóopi píima Salomɔɔ ricuruu ne ummule mmú nnéí, úu pee ilū inyine má yee ní nyamí ai mefeke menyine tulu.

³⁰ Nó pisoi mpí nfatene ñn piye. In te Uléécaá ye meyúí mee neni kecare-i ní we pin kɔ kóso nna me ñmaasine lē sanukuse, nó kecáá kúu yé pee meníñe ripaíí?

³¹ Lē nnya, áni kape ye nfasimé wa noké maa re: Yo kari yé li née yo kari yé ní ntí née yo kari yé tá.

³² Pɛpɛe ápi Uléécaá n nyu pee lē líkó meséere wéési. Amá Nónésáa yee keyómecaa-pɔ ní we ye nyule lē kai nó m pise.

³³ Uléécaá iyóopi kani yé mefoí wéési, ani kɔ lē kuu m pise n wai, u yé kɔ litóroo nní nnéí mpuri pihee nó rikpá.

³⁴ Lē nnya, áni kape ye nfasimé wa re iye kai yé kóso n we. Li we re nípa keyáa kéye ne kenkó ye mú.

7

*Ai we re toké ye picɔ akópe m palē
(Luki 6:37-38, 41-42)*

¹ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Ani kape ye picɔ ne túhaane, Uléécaá úu kape ne nó n túhaane nnya.

² Lē kani ye picɔ akópe ní pa meɔ ke Uléécaá uu akópe nó pane. Kemúnjé kē kani ye ne picɔ ní musí kapi kɔ ne nó músune.

³ Yo nnya kaa keyúipi kee upóɔo menipee-i ní we nyáni, áa pee kenawelépi kee mepókó-i ní we nyáni?

⁴ Iye kaa yé fe aa ucɔ maa re: A nyere ké keyúipi mepónípee-i lese, kenawelépi ken kɔ péé ne mepókó kéméé we?

⁵ A tíye pɔ kecáá kecáá mewai má kpa! Kenawelépi kee mepónípee-i ní we kaa yé mefoí lese aa pee n̄sone n nyáni aá ne keyúipi kee ucɔ menipee-i ní we lese.

⁶ Ani kape ye Uléécaá líkó sipapi pa re siké lí. Insá lē, si yé ne nó panse asi nó kéheni. Ani kape ye kɔ nóinékólé keciré áfɔñ keyu-i risá. Insá lē, a yé i telaise ii caai.

*Piwei ne piyóó
(Luki 11:9-13)*

⁷ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Ani ye Uléécaá we, u yé nó he. Ani ye ukemee piwélaa ha, u yé tíyese ani yénu. Ani ye ihánaa u rikómkómí, u yé nó hánne.

⁸ Uye un u n we, u ye u hele. Uye un ukemee linyine n wéesi, u ye li yenle. Uye un kó ihánaa u rinkóníkómí, u ye u hánnele.

⁹ Nó uye kepipi kee yé iluke u we, uu pee ripare kpísi uu ke he?

¹⁰ Néé nó uye kepipi kee yé nkpíntomé u we, uu pee iwáa kpísi uu ke he?

¹¹ Mpa nó pikpááree mpí nní, nò ye fele ani nòsinépipi lisone he. Nónesáa ye keyómecaa-pò ní we ye yé pee meníje pepee lisone u m pise pihee riyáá?

¹² Lē nnéi kani ní la re písoi piké ye nó wa, ani ye limecò pi wa. Lē ke isé ne antepuyee api pise re nàké ye wa.

Tinonoo tee m mókú-mókúlē

(Luki 13:24)

¹³ Yeesu uu kó pimáa pi kpá re: Ani ne rinonoo tee m mókú-mókúlē lompo. Tinonoo péré-péré ne ncée mee n laanu pelele ye nkpo-mē simpole. Písoi kulúí pee ye ne kei lompo.

¹⁴ Amá rinonoo tee ye ne nfáa-mē ní ha ye mókú-mókúlēnle. Lincee pò ne kó nkpáni mese wéké-wéké. Písoi pee ye n n yé ápi kulúí we.

Antepuyee nòome kecáa icélaa

(Luki 6:43-44)

¹⁵ Yeesu uu kó pimáa pi kpá re: Ani nómenécíre tí ne antepuyee nòome. Pi ye rikpárále apí n nyiselé te pi asánpipi le, némpákane pi pisifa-í ákpe kpááree le.

¹⁶ Pimewai kani yéé ne pi ceri yare kapi ye aléepipi ne akuléé ní céri mecò. Api ye aresee sinípeleépi kecáa tó. Api ye kó afiiki ahíhíhí kecáa tó.

¹⁷ Kuléé sone kpee ye apipi sone mari, kuléé kópe pò apipi kópe maru.

¹⁸ Limecò ke kuléé sone áku ye fe kuké apipi kópe mari, kukópe páa ye kó fe kuké apipi sone mari.

¹⁹ Pi ye kuléé kpee áku apipi sone m máru rikéle api nna-i ku sápo.

²⁰ Limecò kani yéé antepuyee nòome mewai ne pi ceri.

Pipirstiki yiktyiki kecáa icélaa

(Luki 13:25-27)

²¹ Yeesu uu kó pimáa pi kpá re: Ai pē nnéi pee né n sélei re Upíima, Upíima pee Uléécaa iyòopi kéme lonine, amá pepee Unesáa yee keyómecaa-pò ní we mela n wai nmane pee Uléécaa iyòopi kéme lonine.

²² Meyá né ha keyáa kē ke Uléécaa uu písoi n túhaanene né maa re: Upíima, Upíima, ái tóo ripónyíri ne Uléécaa nsímé písoi símisi ari aníri lakasente ari kó tipónyíri ne mewaisaŋa kulúí wapisii?

²³ Kei kam yé pee pi símisi ísone re: Am pikai nó nyu! Nó pikópekòó mpí. Ani kenékúrí nté rinyósó!

Styò sité sinyine kecáa nsímé

(Luki 6:47-49)

²⁴ Yeesu uu pee ntóròo pi maa re: Uye un nsímé mmú nnéi kutu rincò un kó n tintiki, u we yare usòhòo yee kepare kecáa ukeyò m mós.

²⁵ Ikóné ii cuuni, ikóí ii yipu, kuyò píima kunyine aku kényò ke-i pépu, ái nkpáni líka ke wa, kake kepare kecáa m mómáalē nnya.

²⁶ Nkó yee nsímé mmú nnéi kutu riñcò, úu ye pee n titiki ye we yare uníri yee nnyene kecáa ukeyò méwoo m mós.

²⁷ Ikóné ii cuuni ikóí ii yipu, kuyò píima kunyine aku kényò ke-i pépu, aké lólu aké foru téké-téké.

Yeesu nnaŋe kul ne n céési

28 Ke Yeesu uu anóo nyē nnéi pimáa ní masí, umecélaa ame pēe písoi riwúí meyá nnóo n yipaalē.

29 Uyē úu céési yare isé picélaa mecō. Amá Uléécāa nnaŋe ke uyē úu pēé ne céési.

8

Yeesu ye uyó unyine paise

(Mariki 1:40-45; Luki 5:12-16)

1 Ke Yeesu uu riyópe rincépieme memáá, asoiwuí piima anyine aa pēe u n tikilē.

2 Kei ke uyó unyine uu ukekúrí hápō uu wúla uu re: Upiima, pōn n la, pō né wole am funi.

3 Yeesu uu kunípe saapō uu u ca uu re: Ne lalē a péi. Mese ne mese, keyó ake ukécáá lelu uu funi.

4 Yeesu uu pēe rinóo u he re: Kape wa unyine uké kō. Amá a uyē Uléécāa inyóonse n wai leepō uké pō musí uké yé te pō péi, aa pēe limemáá inyóonse ke Moisi uu ne nō n tŷe wai liké nŷpá úye nyíse re pō peile.

Yeesu ye Rōm usóca kpéé unyine ukeikó paise

(Luki 7:1-10; Yohani 4:43-54)

5 Yeesu uu pēe limemáá ncéé kpísi uu Kaperinawum kuyu lompō. Rōm usóca kpéé unyine uu ukekúrí nyósópō uu ne u tēni re uké u come.

6 U Yeesu maa re: Upiima, unékeikó ye kégō-pō ne kufóŋ finupole lin ána u pahaalē, úu nkéhē ne kényu mápō.

7 Yeesu uu u pēse re: Ne kō, né ha u paise.

8 Kei ke usóca kpéé uyē uu pēe kō re: Am tu re pōké kenéyo-i lompō, Upiima. Amá pō kpére rinóo he, unékeikó ye lē peile.

9 Li we re né ticuruu ye pinéwéése mále nen pi pakarelē. Nen kō písóca má pēe né m pakarelē. Nen piunyine m maa re uké méye ha, u ye hale. Nen kō uco m maa re uké kam, u ye kale. Nen kō unékeikó m maa re uké linyine wa, u ye li wale.

10 Ke Yeesu uu anóo nyē n kō, ai nnóo u yipu, uu pēpēe u n tikilē maa re: Asei kam nní nō símisi, ám Isirayeli keteni-i ricuruu úka kémee nfatene piima mmú ncō yēnaalē.

11 Ne la ké nō símisi re písoi meyā yé ketunjeleeme ne ketunjelolé-mē leeme, pi ne pirósáayahā Apiraham ne Isaaki ne Yakupu api Uléécāa iyōopi-i tone api kesé iluke le.

12 Amá pi yé pē kaí pēé ne n sá re piké Uléécāa iyōopi kémee lō ketahai kuŋmaha-mē fómpō api pēe kei m pupukēe pin inf takai.

13 Kei ke Yeesu uu pēe usóca kpéé uyē maa re: A n ŋme a kui. Mpófātene nnya, lē kaa m pise yé wa. Ukeikó uu mesei itunje ise iye-i pélu.

Yeesu ye pitóikó kulú paise

(Mariki 1:29-34; Luki 4:38-41)

14 Yeesu uu pēe limemáá yisi uu Piyēe keyō sí, uu kei uyē ulóhóni leepō un finu uipiŋe in tolú.

15 Yeesu uu kunípe u ca, kupiŋetoi aku tēne, unósi uu yisi uu ukécáá paí.

16 Kai nnyóó n wa, api ne pinírhélaa kulúí Yeesu leepō, uu rinóo aníri male, aa wuru aa pikeméé lelu, uu kō pitóikó nnéi pōisente.

17 Lē ke antepu Esayi uu pēe ní ma ke mēwai mē ame ritiki re: Tirónárei kuú yósi uu irótói kpísi uu cōni.

*Yeesu pitiki kecáá icélaa**(Luki 9:57-62)*

¹⁸ Keyáa kenyine ke Yeesu uu Kalilee kupiye ritime we, risoiwuí ari u kálaapɔ. Kei kuu pee upipiretiki maa re u ne pɛ piké ritime rícɔ-mɛ ha.

¹⁹ Kei ke isé ucélaa use uú ne u rikó uu u maa re: Ucélaa, nɛpá yei kaa sɪ né pɔ ritiki.

²⁰ Yeesu uu u pese re: Sisáná ye sialéeri mále, sinúipi sin siayámé má. Amá né Usoi Kepipi, ám tíka má kam yé ríyu n tampo ké wénte.

²¹ Kei ke uupiretiki use pɔɔ pee ko u maa re: Úpíima, a necé né he ké ha unésáa kulesi ké pee kelene pɔ ritiki.

²² Yeesu uu u pese re: A né ritiki aa pikpɔkpɔ yá piké pipikpɔkpɔ kulaankee.

*Yeesu ye meyo píima menyine riséese**(Mariki 4:35-41; Luki 8:22-25)*

²³ Yeesu uu kúninɔi kémeɛ lompɔ, upipiretiki api yisi api u leepɔ.

²⁴ Kapi n tósu, meyo píima menyine ame pipépe kápáá, míni ame kúninɔi yarii. Amá Yeesu pɔɔn pee loni.

²⁵ Upipiretiki api ukékúrí nyɔsɔpɔ api u yóhse api re: Úpíima a ró come, to kpínine.

²⁶ Yeesu uu pee pi maa re: Yo nnya kani iwame wai? Nó písoi mpí, nónnéfatene nín piye. Kei kuu pee yisi uú ne kuyɔ ne míni cési, ai pee séé léké-léké keu.

²⁷ Ai nɛpá úye nnɔɔ yipu api pee pimɛcɔpɛcire n tee re: Usoi úye kecire ye nkó kaí ne kuyɔ ne míni ripéne lin u pakarelé?

*Yeesu ye pinríhéláa pité pinyine pɔise**(Mariki 5:1-20; Luki 8:26-39)*

²⁸ Ke Yeesu uu kupiye ritime te-i n yisi uu Kataraa ketɛ-pɔ ritime rícɔ tulu, pinríhéláa pité pinyine api akpíi kecɔpe leeri api u leepɔ. Písoi pɛ tikpákará kapi n wai nnya, úka úu ye pee kaha uké necé mmé titiki.

²⁹ Kapi ne Yeesu rinsáne, api pɛé n cáái re: Uléécáa Kepipi, tó ne mpɔ ne ní-ye? Pɔ ka re póké íwe ró wa Uléécáa itunje iye-i kuú ne ró n túhaanene iké kelene tuu?

³⁰ Afɔn anyine ye pee kei kulúí wele an túkuri, aí meyá ne ketaa pi we.

³¹ Anríi aa Yeesu suúluse re: Pɔn n la póké písoi mpi-i ró lákase, a tíye toké ha afɔn nnyé nyee nté-pɔ nní kulúí ní we kémeɛ lompɔ.

³² Yeesu uu a maa re: Ani n tósu! Aa pee písoi pité pe-i yisi aá ha afɔn ny-e-i loni. Mese ne mese, afɔn nyé aa wuru aá ne rikúú cépi aá ha ne kupiye-i kpúupɔ aa kpíni.

³³ Pɛpee pee afɔn nyé m mé api itóó karii api kuyu sɪ api ha lé nnéi lee n wa ne lelee pinríhéláa pɛ n wa keeni.

³⁴ Kei ke kuyu písoi nnéi api ripehépɔ api Yeesu leepɔ. Kapi u n yé, api u suúluse re uké piketeni-i le uké tɔmpɔ.

9*Yeesu ye kékankáláká kenyine pɔise**(Mariki 2:1-12; Luki 5:17-26)*

¹ Yeesu uu pee kúninɔi loni uu kupiye pitérj kpá, uu ukuyu pele.

² Api pee kékankáláká kenyine risánjáapɔré wai api ne u leepɔ. Kuu pinfatene n yé, uu kékankáláká ké maa re: A n kahari unépipi, ne apókópe pɔ sáreile.

³ Kei ke isé picélaa pinyine api pee pimɛcɔpɛcire tee re: Utisi nkó ye Uléécáa riyu kopule!

⁴ Yeesu uu pikemúnjé céru uu re: Yo nnya kani lē nōsinéfa-i simúnjé kópe wai?

⁵ Anóo nnyé keté kecəpe, ríye tee fákú ne ricə: Ke usoi uu yé kékankáláká má maa re: Ne apókópe pə sárei née kuu yé ke ní maa re: A yisi a sóné?

⁶ Ne la nóké céri re né, Usoi Kepipi ye keté kecáa rínanje mále ké ne pisoi akópe pi sárei. Kei kuu pee kékankáláká ké maa re: A yisi a nyere, a ripósánjáapərə pílesi aá kulu.

⁷ Utisi uu yisi uú kulu.

⁸ Ke pisoi kulúí pee kei ní we api lē n yé, ai píri pi wai api pee Ulééca m pakarente re u sisoipipi rínanje píima mmē he nnya.

Yeesu ye Matiyee sée re uké u ritiki

(Mariki 2:13-17; Luki 5:27-32)

⁹ Yeesu uu kéyu-mē n tósu uu utisi unyine kapi ye n sée re Matiyee yenu un pilampooyóó kəkēi-i tú. Uu u maa re: A yisi a né ritiki. Matiyee uu yisi uu u tiki.

¹⁰ Yeesu uu pee lē memáa sí uú ha Matiyee keyə-i n tú un iluke le. Pilampooyóó ne pikópekóó picə apí hapə apí kei u ne upipiretiki kékúri tone.

¹¹ Ke Pifarisi apí lē n yé, apí Yeesu pipiretiki maa re: Yo nnya ke nōunécélaa ne pilampooyóó ne pikópekóó picə apí kélə keše tú pin le?

¹² Yeesu uu kóm pin lē símisi uu re: Ai pisoi pee isare n láarú nnya ke upoise uú we, amá pitóikó nnya kuú we.

¹³ Ani ha Ulééca nsmé mmú kuu ní ma aseí wéési ani kóm. U maa re: Né, Ulééca ye nō písei re ani íwe n ténaane, am nō písei re ani ye isee ne né nyóonse. Yeesu uu kə pimáa pi kpá re: Ai pepe pimecire n nyáni re pi pisoi le pee aseí n tikilē kam písei ka, amá pikópekóó nnya kam ka.

Yeesu ye anóopahaa nsmé wai

(Mariki 2:18-22; Luki 5:33-39)

¹⁴ Kei ke Yohani Uniwole pipiretiki apí Yeesu kékúri hápə apí u píse re: Yo nnya ke tó ne Pifarisi ari anóo pahaankee meséere, amá pó pipiretiki ápi ye pee paasi?

¹⁵ Yeesu uu pee pi pese re: Nə músu re usoi yé písonne anyá n wai uu upisane séi apí pee hapə apí ne mpócaai n tú? Aai, mmē rín we. Li yé kam apí kumúnjé kunyine-i unósikó uyé pikecəpe lese apí ne tómpə. Pee uye-i kapi yé pee anóo paasi.

¹⁶ Yeesu uu kə pimáa pi kpá re: Api ye kusánjáa fale kepampi kpísi apí ne risípíi kpure tanjene. Insá lē, kusánjáa fale kepampi yé kusánjáa kpure nkú m pasalē aí céri, kupóle aku pee kufói feriyé.

¹⁷ Uu kə kpá re: Uka úu ye píta pelé akónenuj kpure-i súú. Insá lē, píta ye kam apí pelu, anúrú aa kpáfú apí keteni-i lúlu, anúrú pəo kə méwoo wai. Amá akónenuj fale kémeə kape ye píta fale súú, ai lē n we apí ha ne pelu.

Yeesu ye Yairusi ukpére yukuse uu kə unósi unyine paise

(Mariki 5:21-43; Luki 8:40-56)

¹⁸ Yeesu un lē we un ne Yohani Uniwole pipiretiki símisi, Pisuífi uyukóó unyine uú hapə uu ukeyu-i wúla uu re: Unékpére yee nfáani nní kpupə aí kahanə n nápai. Amá a kam a ha anípe ukécáa rílaa. U yé nfáa wa.

¹⁹ Yeesu uu yisi u ne upipiretiki apí u tiki.

²⁰ Unósi unyine yee ménye n foho hái ínmē kefí ne ité, uú ne Yeesu kə, uu uilú títime kepíre-mē ca.

²¹ Ai méwoo kuu lē tica. U ukefa-i maa re: Nen peé ηmaa uilú kerí n fe aní ca, ne yee peé peí.

²² Yeesu uu pɛɛ kepirɛ-mɛ pansepɔ uu u yenu uu u maa re: A n kahari unɛkpɛre, mpɔfatene ye pɔ pɛisele. Unɔsi uyɛ uu kei nnɪ pɛlu.

²³ Ke Yeesu uu ha uyukɔɔ uyɛ keyɔ n tuiɔ, pisunsɪmaa pɛɛ pimɛcɪre n cɔpine pikɛ nkɔɔ wa ne risoiwuɪ ne iwɔɔ liki-likɪ kuu leɛɔ keyɔ meyɪɛ.

²⁴ Uu pi maa re: Ani ntɛ lɛɛɔ. Kekpɛrepi nkɛ ɔke kpu, ke lɔnile. Kuu lɛ nɪ ma, api u sɛnnyi.

²⁵ Kapi pɪsoi ketahai-mɛ n lɛɛɔ, Yeesu uu pɛɛ kulee lomɔ. Uu kekpɛrepi kunɪɛ tini, ake yisi ake nyɛɛ.

²⁶ Nsɪmɛ nn kei ketɛ kɛ nnɛɪ kɔɔnnɪ nn tɔnɛɛ.

Yeesu ye pinyɪɛ pitɛ pɔise

²⁷ Ke Yeesu uu kei n yisi un tɔsu, pinyɪɛ pitɛ pinyɪne api u n tikilɛ pin cɔɔi re: A irɔwe yɛ, Tafiti Kepipi.

²⁸ Kuu keyɔ n tu, pinyɪɛ pɛ api ukekuri hapɔ. Kei kuu pɛɛ pi pise re: Nɔ ne kefa tene re nɛ fe am lɛ kani n la waii? Api u pɛɛ re: Eɛɛ Upɪma, pɔ fe.

²⁹ Kei ke Yeesu uu pɛɛ piinɪpɛɛ rica uu re: Ulɛɛcaɔ ukɛ lɛ kanɪ ne nnɪ kefa n tene nɔ wa.

³⁰ Kuu lɛ nɪ ma, piinɪpɛɛ ii wɔkule api n nyani. Uu pɛɛ pi kɔruruse re: Ani nɔmɛncɪre ti nɔnɛ, ani kape tiye unyɪne ukɛ lɛ kɔ.

³¹ Amɔ kapi yɛ kei nnɪ n lɛɛɔ, api piketɛ kɛ nnɛɪ ne Yeesu nsɪmɛ kɔɔnnɪ api rɪyɔ u waise.

Yeesu ye usoi yeɛ uu ye n simisi pɔise

³² Pinyɪɛ pɛ pɔɔn nnɪ fɔaupɔɛ, pinyɪne api ne unɪrihɛlaɔ unyɪne yeɛ uu ye nsɪmɛ n fe Yeesu leɛɔ.

³³ Ke Yeesu uu yɛ kunɪri kpɛ n lɔkaseɔ, utisi uyɛ uu nsɪmɛ kɔpɔɔ. Ai riwɔɪ te-i nɔpɔ uyɛ nnɔɔ yɪpu, api pɛɛ re: Ari pikai Isirayɛli keteni-i mɛwai mmɛ meɔ yɛnaalɛ!

³⁴ Amɔ Pifarisi pɔɔ re: Kunɪrilɔ wɛɛɛ kɔpɛ rɪnaɛ u he un ne anɪri lakase!

Yeesu ye pɪsoi pɛɛ n cɔpinɛɛ tɔwe tɛ

³⁵ Yeesu ye pɛɛ ayu ne siyupi nnɛɪ kɔɔnnɪlenle un kei Pisuiɪ ayomeyɔhaalee kɛmɛɛ cɛɛsi un kɔ Ulɛɛcaɔ iyɔɔpi Nsɪmɛ Kɛcɪre pɪsoi yɔɔlɛ un kɔ itɔi ncɔpuri ne ncɔn ncɔpuri mɛɛ pɪsoi m pekɛsi pɔisente.

³⁶ Uu asoiwuɪ yenu an pɔnɛlɛ lin a feriyɛlɛ, an mɛwoo tɔɔrinkɛɛ yare isɔn yeɛ ii usɛ m mɔ, ai iwe u wai.

³⁷ Uu pɛɛ upɪpɪɛtikɪ maa re: Kɛcɔre kɛɛ kɔkɔpaa n tu ye laanule pelele, amɔ pɛpɛɛ yɛ ke nɪ kpasi ɔpi pɛɛ kului we.

³⁸ Lɛ nnya, ani Upɪma pise re ukɛ pikɛikɔ pɛɛ yɛ nɪ kpasi pame.

10

Pitume kefi ne pitɛ ke Yeesu uu n wɛɛ

(Mariki 3:13-19; Luki 6:12-16)

¹ Yeesu uu pɛɛ upɪɛtikɪ kefi ne pitɛ sɛi uu rɪnaɛ pi he pikɛ ye ne anɪri lakase api ye kɔ ne itɔi ncɔpuri ne ncɔn ncɔpuri mɛɛ pɪsoi m pekɛsi pɔisente.

² Pitume kefi ne pitɛ pɛ anyiri ye nnyɛ: Ufoi yeɛ Simɔɔ kapi rinyiri n he re Piyɛɛ ne uuwɔ Antiree, ne Yakupu ne uuwɔ Yohani. Pɛ ketɛ ye Sepetee piɔmɔne le,

³ ne Filipu ne Patelemii ne Tomaa ne ulampooyɔɔ Matiyee ne Alifee unɔmɔne Yakupu ne Tatee,

⁴ ne Simɔɔ yeɛ pɛɛ ukuyu pimulɛ kɛcɔɔ n tɔpu ne Yutasi Isikariyɔɔti yeɛ Yeesu n ti uu pilɔarɔ anɪpɛ-i wai.

Pikei ke Yeesu uú ne písoi pē n tum
(Mariki 6:7-13; Luki 9:1-6)

⁵ Písoi kefi ne pité pē ke Yeesu uú ne pikéi tú uu pi céési re: Ani silō se-i ke mpuri sane pikó api n̄ we n kaase. Ani kape Samarií pikó ayu kémeē ha.

⁶ Amá Isirayēli pikó pēe ní we yare isán yee m pō kémeē kani yé ha.

⁷ Ani icée kémeē pi n símisi re: Uléécaá iyōpi ye nyahaimēle.

⁸ Ani pitóikó m pōisente, ani pikpōkpō yukusente, ani t̄yese piyó piké panse písoi pēe ápi mékperinkpe m má, ani an̄rí lakase. Faalaa kani yé, faalaa ke n̄ó yé kō picō he.

⁹ Ani kape nkpráni wura née nwóoweni née mewóópipi kpísi n̄ké awóólō-i wa n̄ké ne ripéne.

¹⁰ Ani kape kuló kpísi n̄ké ne ncée ritiki, áni kape kō ketúkanka keke kpísi. Ani kape kō anééri née kuséle rimúlú. Li we re ukeikó yee ye upikei piluke lí.

¹¹ Mpá kuyu maa-i née keyupi-i kani lompo, ani ye uyee yé ní ηmurei uu n̄ó yósu wéési. Un n ηmurei un n̄ó n yósi, ani ukemeé tone aí ha ne n̄kenétónyēaa tulu.

¹² N̄on ye k̄yó k̄ye-i n lompo, ani ye kepikó yáási re: Liké n̄ó n ninjá!

¹³ K̄yó k̄e pikó pin n̄ó n yósi, nk̄in̄in̄e kaní ne pi ní la nk̄é pikecáá n we. Amá pinsá n̄ó n yósi, nk̄in̄in̄e kaní ne pi ní la nk̄é n̄ókenémeē pēepō.

¹⁴ Pin k̄yó k̄enyine-i née kuyu kunyine-i n yé re ápi n̄ó yósunē née ápi kō n̄ónnésímé kutu c̄one, ani k̄yó k̄e-i née kuyu kpe-i léepō ani n̄óanēna nkoḥo péi ani pikuwéé-mē yaapō.

¹⁵ Asei kam nní n̄ó símisi re keyáa k̄e ke Uléécaá uu n s̄onti uké ne písoi n túhaane, Sot̄m ne Kom̄ari pikó ke Uléécaá uu nna n ηmaasi iwē yé ne kuyu kpe ikó kutasi wa.

Lē kapit masi kep̄ire písoi n wéékusene
(Mariki 13:9-13; Luki 21:12-17)

¹⁶ Yeesu uu kō pimáa pi kpá re: Ani r̄s̄one kō te, kam nní n̄ó n tum, ani isán yee ákpe kec̄ape ní we m̄eco n̄ s̄one. Lē n̄nya, ani mes̄ho m má yare iwáa, ani alólá m̄eco k̄eyu m purú.

¹⁷ Ani n̄ómenéc̄ire ne písoi t̄i. Li yé kam api ye n̄ó tini apí ne sitúhaane-i s̄i, api ye kō piayomeyáhaalee-i iséi n̄ó súúkee.

¹⁸ Pi yé kam api ye né n̄nya piyukóó ne piyóopi kémeē n̄ó séi re n̄ké kō pē keyu-i ne mpuri sane pikó keyu-i inétansei lí n̄nya.

¹⁹ Pin ye ketahai n̄ó n s̄ee, iwamee ii kape ye n̄ó wa re ní-ye kani yé ha símisi née íye kani yé ha n símisi. Liitun̄e in n tu, Uléécaá yé n̄maa-maa n̄ó he aní male.

²⁰ Ai n̄ókenémeē k̄nn léerine. Amá N̄óunésáa Uléécaá Nfaas̄one yee n̄ókenémeē s̄imisine.

²¹ Usoi yé umárecō kpísi uú pa re piké kpu. Usoi uu kō ukep̄ipi kpísi uú ne limecō wai. Siwá asi pisáa ne p̄ini kecáá nyere asi pi kpísi así pa re piké kpu.

²² Písoi nnéi yé kam api né n̄nya n̄óin̄epuri yulu. Amá nkó yee rinkáhá-káhá ne k̄t̄o-p̄o, Uléécaá yé uriyu lo.

²³ In kuyu k̄yie-i n̄ó n wéékuselē, ani wuri ani kucō t̄ér̄. Asei kam n̄ó símisi re áni Isirayēli ayu k̄óónúne n̄ké t̄án̄ene Usoi Kep̄ipi keké kelenē kam.

²⁴ Upeikēe úka úu uucélaa fe. Limecō, ukeikó úka úu ukeisaa fe.

²⁵ Li nyam te upeikēe uké ucélaa ketule tu. Li nyam te ukeikó uké ukeisaa ketule tu. Née n̄óunéyosaa, né kápi piséi t̄yē re Pelisepule, w̄o pēe n̄ó pinéyókó?

Uyē kai m pīse re usoi uké n wuru
(Luki 12:2-7)

²⁶ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Ani kape písoi n wuru. Lē nnéi lēe m pékaalē ne lē nnéi ke úka úu n nyu yé kam ai metéi kēmeē léeri nípá úye uu li yenu uu kɔ li ceru.

²⁷ Mmē kam nní kuḡmaha-i nó símisi, ani ha metéi kēmeē n tiyóó. Ani ha kɔ mmē kam nní kutu-i nó rinwéi-wéi, kecáca-i nyere ani yóó nípá úye uké kó.

²⁸ Ani kape pēpēe ye usoi ní kpu ápi ye pēe fe piké ukumíri kpu n wuru. Amá Uléécaā kani yé meníḡe n wuru re u ye fele uu usoi kopu uu kɔ u ne ukumíri kpísi uu nna teneciré kēmeē waipɔ nnya.

²⁹ Nté pi ye sinúipi yuke-yuke sité yáa aí ne kétanká kumúnḡé sá, née yo? Mpá ne lē, kēka áke ye mēwoō kpu kái Nōunésáa Uléécaā mēla.

³⁰ Ticuruu Uléécaā ye nórínēyū kecáa nnyúpi kēenle un n-nnéi nyu.

³¹ Lē nnya, iwame íi kape ye nó wa. Nɔ Uléécaā inipēe-i ríyū mále lin sinúipi yuke-yuke kultíi fe.

Yeesu meyóó ne umeyule kecáa nstmé

(Luki 12:8-9)

³² Yeesu uu kɔ kpá re: Uye un písoi kecɔpe n ḡmurei re u unékó le, né né kɔ Unésáa yee keyómēcaā-pɔ ní we keyu-i ḡmurei re née u te.

³³ Amá úye un kɔ písoi kecɔpe n kesi re úu unékó, né né kɔ Unésáa yee keyómēcaā-pɔ ní we keyu-i kési re ám u nyu.

Yeesu úu ne nkíḡḡe písoi ka, amá atɔpi kuul ne písoi ka

(Luki 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ Yeesu uu kɔ kpá re: Ani kape m músu re rínḡe kam ne ketē kecáa ka. Ai nkpáni rínḡe, amá atɔpi kam ne ka.

³⁵ Ne kale ké ḡmáne ne usáa cēḡse, am kɔ ukpére ne úni ne ufɔsi ne unyáani cēḡse.

³⁶ Usoi keyɔ cire pikó ḡmaa pēe iláarɔ u waine.

³⁷ Usoi nkó yee usáa née úni ní la ai tósu lē kuu né ní la úu ne sá re uké unépiretiki. Nkó yee kɔ unḡmáne née uukpére ní la ai tósu lē kuu né ní la úu ne sá re uké unépiretiki.

³⁸ Nkó yee úu n ḡmurei re uké menéco ukunapéékoó riyá * uké pēe né ritiki, úu ne sá re uké unépiretiki.

³⁹ Nkó yee ní la uké unfaa m múlī, yé kam úú ne n fómni. Amá nkó yee né nnya unfaa n fóm, yé kam uu n yenu.

Ihée kecáa icélaa

(Mariki 9:41)

⁴⁰ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Nkó yee nó n yósi, ye kɔ né yosile. Nkó yee né n yósi, ye kɔ uyee né n tumme yosile.

⁴¹ Uye un antepu unyine n yósi re antepu lo nnya kuu u yósi, Uléécaā yé ihée kuu yé antepu ní pa icɔ u hééle. Nkó yee kɔ uyee aseí ne Uléécaā pikéi n wai n yósi re aseí ute lo nnya kuu u yósi, Uléécaā yé ihée kuu yé aseí ute ní pa u hééle.

⁴² Asei kam nó símisi re nkó yee písoi mpí ke úka úu nní n waiselē kecɔpe unyine míni riñwuhúse re pi pinépiretiki le nnya, Uléécaā yé liihée u pa.

11

Yohani Uniwole pitume

(Luki 7:18-35)

¹ Ké Yeesu uu upipiretiki kefi ne pité pē uicélaa pípa ní masí, uu kei yisi uú ha keté kē ayu kēmeē n céési un kɔ Nléécaasimé yóólē.

* **10:38** Kunapéékoó piya: aseí re íwe piluke Yeesu meco

² Yohani Uniwole ye pee likumúhē kpe-i kukpaniilee-i wepòle. Uu Kirisi pikéi kuu n wai nkó kóm, uu pee upipiretikí yukuse uu ukemee fum

³ te piké ha u pise re uyee usoi uyē kapi mekee-me n tee re u sǒnti nēe unyine uco ye kepire wemele?

⁴ Kei ke Yeesu uu pee pi pese re: Ani ha lē kani n kómēi nǎn kǎ nyáni Yohani símisi,

⁵ lelee re pinyíye ye nyánile, síkankáláká sin sǒne, piyó pin wole pin funi, pitusuí pin kómēi, pikpǎkpǎ pin yisikēe, píwekǎó pin kǎ Nsímé Kεcire ke pisei api pi n yóólē kómēi.

⁶ Uye unsá né nnya n loó, liute ye únarekome le.

⁷ Ke Yeesu uu lē pisímé pi ní masí api tǎmpǎ, uu pee Yohani kecáá nsímé pisei pee n cǎpinelē n símisi, uu re: Yo kani kucesi kóima-i piyéne ha? Kekpápi ke kuyó aku n fikiisee?

⁸ Usoi yee melape kecire n lapaalē yee kei we, nēe yo? Amá piyóopi akpánjá-i ke pepee melape kecire m má apí we.

⁹ Yare yo kecire ηmaa kani mpíi piyéne ha? Antepu unyine nēe yo? Amá aseí kecáá uyē kani nní ní yē ne antepu fele.

¹⁰ Ukecáá kai wǎlaalē te: Unétume ye nkó kam n tumme uké ne kekpreé pǎ wa uké mpócée nyóonse.

¹¹ Asei kam nní nó símisi re kaí ne n weme, ápi unyine maraalē yee Yohani Uniwole n fe. Mpá ne lē, pepee Uléécaa iyóopi kémee ní we kecǎpe, uyee n filē ye u fele.

¹² Kaí ne kumúhē kpe-i ke Yohani uu Uléécaa Nsímé n yóólē n kpíime aí ne kumúhē nkú-i tuiri, pisei ye Uléécaa iyóopi nnya tǎpule pin náási piké i yē, pináηe-naηe pee ye i yē.

¹³ Antepuyee nnéi ne isé ye Uléécaa iyóopi nsímé símaarile aí weri aí ne Yohani ikametuηe tulu.

¹⁴ In te nǎ mesei la nǎké nnésímé kǎ, Yohani yee Elii uyē kápí pee n tee re u weme.

¹⁵ Uye un ukóme uu kóm!

¹⁶ Uu kǎ pimáa pi kpá re: Yo kam yé fe ké ne nfáani pisei múηeisene? Pi nkpáni yare siwá see kéyaála-i n tú si ne sisicǎ sin ne ipupeí séleine, asi ye re:

¹⁷ Tǎ asú nó símisile re ani yesi, ani yúlu, ari sikpǎyome yom, áni té.

¹⁸ Mesei ke Yohani uú ka, úu ye iluke li, úu ye píta n ntí, ani re aníri kuu héesi.

¹⁹ Usoi Kepipi pǎó weri ken le ken níru, ani kǎ re: Piluke ne píta níré ηmane nkó mee uyē we. U kǎ pilampooyóó ne pikópekáó usane le. Amá li pee umewai kémee nyíselenle re Uléécaa mewéesesǎho ye me.

Ayu nyee áa Yeesu nsímé ní ηmurei

(Luki 10:13-15)

²⁰ Lē memáá, Yeesu uu pee ayu nyē-i kuu mewaisaηa meyǎ n wapisi pikó picé kápáá kápi ne mēfine n conse nnya. U ne pi cési re:

²¹ Nǎ Korasin pikó, íwe kani topori. Nǎ Petisayita pikó, íwe kani topori! Likumúhē re mewaisaηa kapi nǎkenémee n wapisi men pee Tiiri ne Sitǎó kémee n wa, ai nní ní we pin piakópe kepire ritǎ api áfǎrǎnti tani api pimεcire nfúrǎ kǎkke liké nyíse re pi conse.

²² Lē nnya kam nó símisi re Tiiri ne Sitǎó pikó iwe yé ha ketúhaaneyaa ké ne nǎinéko kutási wa.

²³ Nté nó Kaperinawum pikó, nǎ músu re keléécaa-mē kaní taálē? Ai nkpáni lē. Amá kukuláyu-i ke Uléécaa uu ketē-mē nó láupǎle. Ai líka nnya, pin pee

mewaisanja mmé kapi nní nókénémee n wapisi meco Sotom kémee n wapisi, li yé pée nní ní we kuyu kpē kun ne we.

²⁴ Lē nnya kam nó símisi re keyáa kē ke Uléécaá uú ne písoi n túhaanene, Sotom pikó iwē íi nónékó ne kutási wa.

Yeesu ye re písoi piké ukémee piwénte hapo

(Luki 10:21-22)

²⁵ Yeesu uu pée likumúnjé kpe-i maa re: Sáa, ketē ne keyóme Upiima, ne pò pakare re pò tíyese siwá sínsápi asi nsímé mmē kaa píshəo ne pinyuwe ní pesí aseí kom.

²⁶ Póo la re liké lē wa kai kò mesei lē wa, Sáa.

²⁷ Yeesu uu kò limemáa pi maa re: Unésáa ye nǐpá yo nnéí né pale. Uka uco úu né, Ukepípi nyu Unésáa memáa. Uka uco úu kò Unésáa nyu insá né Ukepípi ne pē kam n tíyese api u ceru.

²⁸ Nó mpí nnéí nòo nní ncəni mule-mule ne n nákaanke lin nó pelaalē, ani kénémeé kam ké nó topile ani wénte.

²⁹ Am la ké nó n nyikilē lin nó pelaalē. Ani ncəni kam ne nó ní la nǐmurei ani cəni, ani tíye ké nó n céesi. Nó pée yé kani yé ní wénte. Ne kefa láarúle. Menékó áme kò pólú.

³⁰ Ncəni mmē kam nní ne nó ní la re ani cō ye fákúle, rín nkpáni mulú.

12

Yeesu yee kewénte yaa ute

(Mariki 2:23-28; Luki 6:1-5)

¹ Lē memáa, Yeesu uu pée kewénte yaa ketúnjé imúí inyine kecare kémee n tikilē un tósu. Nkú nn upípi retiki wal, api pée iwéhe kpéeni api mepipi takai.

² Ke Pifarisi api lē n yé, api Yeesu maa re: A ripai ke pipópi retiki api n wal lē ke isé ii ní maa re písoi api kape ye kewénte yaa ketúnjé wa.

³ Kei ke Yeesu uu pée pi pese re: Lē nnya, áni lē ke Tafiti uu kumúnjé kpe-i ke nkú nn u ne upikó n wa keenlē, néé yo?

⁴ Uléécaá keyo-i kuu lompó uu akpónó kapi Uléécaá n yekei kpisi u ne upikó api le, ái kò pée re piunyine ye ncée má uké a li. Pēpē ye Uléécaá inyóonse n wa nǐmanē pée ncée má piké a lí.

⁵ Néé áni isé atelé kémee kéé te pēpē ye Uléécaá inyóonse n wa ye Uléécaá keyo-i pikei wailé ái ne kewénte yaa pēne? Lē nnya akópe kapi lē waa?

⁶ Amá ké nó símisi re uyee nté nní ní we ye Uléécaá keyo fele.

⁷ Nǐn pée Uléécaá ritelé kémee iwóí nnyí aseí meyíkíyiki n kō te Uléécaá ye maa re: Né, Uléécaá ye nó písei re ani iwē n tēnaane, ám nó písei re ani ye isee ne né nyóonse, áni yéé pée nkó yee úu líka n caai akópe pa.

⁸ Lē nnya ke né, Usoi Kepípi am kewénte yaa ute.

Utisi uyee kunípe kópe m má

(Mariki 3:1-6; Luki 6:6-11)

⁹ Yeesu uu kei yisi uu tómpo úu ha pikuyomeyáhaalee loni.

¹⁰ Utisi unyine ye pée kei wele un kunípe kópe má. Pēpē kei ní we api pée kewáaná n wéesi piké ne Yeesu tí. Api Yeesu píse re: Ncée ye we re piké kewénte yaa ketúnjé usoi paisee?

¹¹ Uu pi pese re: Nó úye un nkpéni isán ise m má ii kewénte yaa ketúnjé kuhóre címé-címé kunyine-i lóipó, úu yé ha kei i lese?

¹² Kesoipipi ye kò pée isán fele ái nkáripí. Lē nnya, irósé ye ncée hele re piké ye kewénte yaa ketúnjé usoi lísonē wa.

13 Yeessu uu pɛɛ utisi uyɛ maa rɛ: A kupónɩpɛ ritunámɛ. Uu ku tunápɔ aku pɛlu aku kucɔ mɛcɔ sɔnɛsi.

14 Kai lɛ n wa, Pifarisi api pɛɛ léɛpɔ api ha símaane piké yé tɛ íyɛ kapi yé wa piké nɛ Yeessu kpu.

Ukɛikó kɛ Uléɛcaa uu n wɛɛ

15 Kɛ Yeessu uu n kɔ tɛ pi la piké u kpu, uu kei yisi uú nyɔsɔ. PISOI kulúí api yisi api u tiki, uu pitóikɔ nnéí pɔisɛntɛ.

16 Amá uu pɛɛ pi símisi n̄sɔnɛ uu kúrúrúɛ rɛ ápi kapɛ tíyɛ unyine uké kɔ tɛ lɛ kuu wa.

17 Lɛ kɛ antepu Esayi uu uritelé kɛmɛɛ m̄ ma liké nɛ n wa nnya. U pɛɛ rɛ:

18 Unéukikó lala yɛ nkó. Uyɛ kam wɛɛ.

Am kusa u la.

Né Nnéfáasɔnɛ ukemɛɛ wa

uké nɛ sité nnéí isoipuri aseí kam̄ nɛ i n wemɛ riyóó.

19 U nɛ úka ápi líka kɛcáá kénɛnɛ, úu yé kɔ sɛnkɛɛ.

Api yé unné icée-i n kómɛi.

20 Uu yé kekpápi kɛɛ pikónós m málɛ sei.

Uu yé kɔ kɛfiráa kɛɛ pinyúnti-nyúnti m̄ masi kpu.

Lɛ kuu yé n wai aí weri aí nɛ tulu

kumúnɛ kpe-i kɛ aseí aa yé n̄pá yo n feriyɛ.

21 Sité nnéí isoipuri ii pɛɛ nɛ u n tálɛ.

Yeessu yɛ pɛpɛɛ ukɛcáá nkópɛ n símisi rinós pɛɛɛ
(Mariki 3:22-30; Luki 11:14-23)

22 Kei kɛ pinyine api pɛɛ nɛ uníríhɛlaa unyine kɛ aníri aa n nyiɛnsɛ úu kɔ símisi Yeessu léɛpɔ rɛ uké u pɔisɛ. Yeessu uu u pɔisɛ uu pɛɛ fe uu yɛ símisi uu yɛ yɛnu.

23 Ai pISOI pɛɛ n cápinɛlɛ nnós yipu, pinnéí api yɛ pɛɛ rɛ: Néntɛ utisi nkó yɛ Tafiti Kɛpípi lɛ?

24 Kɛ Pifarisi api lɛ n kɔ, api rɛ: Aníri uyɔɔpi Pɛlisɛpule yɛɛ utisi nkó rínanɛ hɛ kuú nɛ aníri lakasɛntɛ.

25 Amá Yeessu yɛ pɛɛ pikemúnɛ nyule. Uu pɛɛ pi maa rɛ: Kuyóɔpiyu kunyine pISOI pin pimɛcɔpɛcɛrɛ n tɔpu, ku yɛ kpule. Límɛcɔ, kuyu kunyine n̄ɛɛ k̄yɔɔ kɛnyine pikó pin pimɛcɔpɛcɛrɛ n tɔpu, pi yɛ kpule.

26 Setani un nkpɛni aníri n lakasɛntɛ, umɛcɛrɛ kuu lɛ nɛ tɔpu, íyɛ kɛ ukuyóɔpiyu aku yé pɛɛ fe akú nɛ n wɛ?

27 In tɛ Pɛlisɛpule yɛɛ rínanɛ né hɛ kam̄ nɛ aníri lakasɛntɛ, wóo pɛɛ nópínékó p̄s̄ rínanɛ hɛ kapí nɛ a lakasɛntɛ? Ani n nyu rɛ nópínékó cɛrɛ pɛɛ nó nyíɛnɛ rɛ aní alari má.

28 Asei kɛcáá, Uléɛcaa Nfaasɔnɛ nnanɛ kam̄ nɛ aníri lakasɛntɛ. Lɛlɛɛ nyíɛlɛ tɛ Uléɛcaa iyɔɔpi yɛ nókɛnɛmɛɛ pituime masilɛ.

29 Úka úu yé fe uké unánɛ-nanɛ kɛyɔ-i lomɔpɔ uu ulikó yáái, kumúnɛ kpe-i kúu kahanɛ u n tɛ uké paasi. Amá un n fe un u n tɛ uu paasi, u yé pɛɛ fe uu k̄yɔɔ líkó nnéí yáái.

30 Nkó yɛɛ úu kɛnɛcáá n kpálɛ yɛ iláarɔ né waile. Nkó yɛɛ úu kɔ picápinɛ né n lɛni yɛ h̄arɛsilɛ.

31 Lɛ nnya kam nó símisi rɛ Uléɛcaa yé akópɛ nɛ alé nnéí mpuri kesoipipi sári, amá úyɛ un Uléɛcaa Nfaasɔnɛ n lámáankɛɛ, Uléɛcaa úu yé liute sári.

³² Uléécaá yé nkó yee né Usoi Kepipi kecáá nkópe n símisi, akópe u sárei, amá Uléécaá úu yé nkó yee Nfáasone kecáá nkópe n símisi, akópe u sárei ne keweesi-pó.

Kuléé ne kuapipi kecáá icélaa
(Luki 6:43-45)

³³ Yeesu uu kó pimáa pi kpá re: Kuléé kun isare n láárú, kuapipi yèè n nyamle. Kunsá isare n láárú, kuapipi yèè n caailenle. Mpá kuléé kúye apípi kapí ye ne ku ceri.

³⁴ Nó akpurii nnyé! Iye ke nó písoi kpááree mpí ani ye fe ani nsímé sone male? Li we re nsímé mee usoi kefa-i ní we mee ye nnó-i léeme.

³⁵ Usoi sone yee ye nsímé sone mee ukefa sone-i ní we símisi, usoi kópe póo nsímé kópe mee ukefa kópe-i ní we símisi.

³⁶ Ké nó símisi re keyáa kē ke Uléécaá uú ne písoi n túhaanene, isímé kópe ke písoi api n símaanke cire nnya kapí ne pi túhaanene.

³⁷ Li we re mpónóosimé mee týesene póké alari née akópe yé.

Pi Yeesu pise re uké mewaisaŋa wa uu yúlu
(Mariki 8:11-12; Luki 11:29-32)

³⁸ Lē memáá, isé picélaa kecōpe pinyine ne Pifarisi pinyine api Yeesu maa re: Tó pēé la re a mewaisaŋa menyine wa táké yé.

³⁹ Yeesu uu pi pese re: Nfáani ketē nké písoi ye caailenle hái. Api la piké Uléécaá ŋmanē ritiki, amá mewaisaŋa kapí wéési piké yé. Mewaisaŋa mē ke antepu Yonaasi uu n yé menyinecō kapí yé kō yé.

⁴⁰ Asei kecáá, lē ke Yonaasi uu mekpíntomé maamaa kefa-i sitúnjé sitaani ne sisine sitaani n wa mecō ke Usoi Kepipi póo kō sánti keké ketē kēmeē wa sitúnjé sitaani ne sisine sitaani.

⁴¹ Keyáa kē ke Uléécaá uú ne písoi n túhaanene, Niniifi pikó yé ha yisi api nfáani ketē nké písoi akópe pa. Li we re kumúnjé kpe-i ke Yonaasi uú pēē Nléécaasimé rin-yóó api kóm, pi pēē mefine consele. Uyēē nté nní ní we ye kō pēē Yonaasi fele.

⁴² Keyáa kē ke Uléécaá uú ne písoi n túhaanene, unósiyōopi yēē Saapa ketē kecáá n tú yé ha yisi uu nfáani ketē nké písoi akópe pa. Li we re uyēē pēē hái ketē ketō-pō leemle uú weri re uké Salomō mewééssēsōhō kō. Uyēē nté nní ní we ye kō pēē Salomō fele.

Kuntri ye kuripōhō kpure-i pēle
(Luki 11:24-26)

⁴³ Yeesu uu kō kpá re: Kuníri kun usoi kēmeē n yisi, ku ye hale akú ha kelō kóima kenyine-i n keraai kun kewénte wéési. Káku nní ke n yé nnya,

⁴⁴ aku pēē re: Né kenéyo kē kam n yisime kēmeē pēle. Kun m pēēpō, aku kényō ŋmanē lēpō kapí m pēēinkeē api nyōnsente cáká-cáká.

⁴⁵ Kei kaku ye pēé ha kuacō aseēi nyēē kuricuruu rikpákárá ní fe kpíipō aá ne kényō ke-i tone. Lelēē ye týese ke liute uyé mewee fale amē ye n caailē amē mekpure me-i kuú pēē mekēē ní we tósu. Lē ke nfáani písoi kópe mpí api sánti piké ne kété tene.

Yeesu uni ne upiwā
(Mariki 3:31-35; Luki 8:19-21)

⁴⁶ Yeesu un kei lē we un ne písoi símisi, uuni ne upiwā pin tuipō, api ketahai-pō nyere, pin la piké rinóo u maa.

47 [Unyine uu Yeesu maa re: A ripái, upóni ne pipówá ye ketahai-pò nyenule pin la piké rinóó pò maa.]

48 Yeesu uu liute uyē pēse re: Wóo unéni, piye pēe pinéwá?

49 Uu pēe upipiretiki-mē kunípe tunjápò uu re: Unéni ne pinéwá ye mpí nté!

50 Asei kecáá, úye un Unésáa yee keyómecaa-pò ní we mela n wai, uyee unéwá nées unéyíi nées unéni.

13

Ulukaa kenyárū

(Mariki 4:1-9; Luki 8:4-8)

1 Yeesu uu keyáa kē kéro-i léeri uu s1 úú ha kupiye ritime tone.

2 PISOI kulúí api ukekúrí cápinepò uu pēe lē nnya kúninōi loni úú tone. PISOI pē pòo kupiye ritime tone.

3 Uu sinyárū kpisi úú ne isímé isímé pi símaankee. Uu re: Utisi unyine yee we, uu keyáa ukecare-i ipuri pifóme leepò.

4 Kuu lē n fóm, ipuri inyine ii ricéetime lólesi, sinúipi así harò asi i kpóuli.

5 Ico ii kepareté kecáá ke ntaai rín m piye lólesi. Ke keté áke n címú nnya, ipuri iyē ii mese ne mese lelu.

6 Amá ke ntunye nn n ta, mēlei fale mē amē iníní kuweeciré nnya tore.

7 Ipuri ico ii sínipeleépi kepáápáá lólesi, sínipeleépi asi pelu asi i hila.

8 Amá ipuri ico íi ha keté sone kecáá lólesi ii lelu ii pelu ii fólu. Mpuri nse nn fólu ipipi píle, nco ipipi kuwóó ne kefi, nco ipipi afeetaani.

9 Ke Yeesu uu lē pimáa pi m masí, uu kò pi kpá re: Úye un ukóme uu kóm.

Yo nnya ke Yeesu uu ne sinyárū céési?

(Mariki 4:10-12; Luki 8:9-10)

10 Kei ke upipiretiki api péé ne u rikò api u pise re: Yo nnya kaa sinyárū kpisi pòn ne pISOI símisi?

11 Yeesu uu pi pēse re: Nó ke Uléécaa uu uyóopi nsímé mee m pékaalē cereise, úú pē cereise. Lē nnya kam ne lē pi símisi.

12 Li we yare kapi ye ní maa re: Nkó yee linyine m má kapi ye lico rikpá ai meyá wai. Amá nkó yee úú líka m má kapi ye likáripikóó lē kuu m má yósi.

13 Lē nnya kam sinyárū kpisi nen ne pi símisi. Li we re pi ye n wiilenle, amá ápi pēe nyáni, ápi ye kutu n colē, amá ápi pēe kò kómēi. Ápi kò aseí ceri.

14 Lē ke antepu Esayi úú pēe meke-me ní ma yee lē wai re:

Nó kam ani ye n kómēi, áni yéé pēe liaseí ceri.

Nó kam ani ye n nyáni, áni yéé pēe yé.

15 Li we re mpuri mmú pISOI akín ye takasile.

Pi pimécire atu tápisile.

Ápi inípe wúkesi,

ápi yúlu re piatu áa kape ye kò,

piinípee íi kape ye yé

pimesòho áme kape ye kò líka ceri.

Lē kémee, ápi yé pēe fe piké pimefine conse.

Né Uléécaa, kē ne pi m poise.

16 Amá in nòo, nò pínarekome le re nóininípee ye nyáni, nóanétu an kómēi.

17 Asei kam nní nò símisi re antepuye ne aseí pite Uléécaa inípe-i ye kulúí wele pēe péé ní la piké lē kani nní ní nyáni yé, amá ápi lí yé. Pi pēe kò lalé piké lē kani nní ne nóanétu n kómēi kò, amá ápi lí kò.

Yeesu ye ulukaa kenyárú aseí lese uu stmisi

(Mariki 4:13-20; Luki 8:11-15)

¹⁸ Kei ke Yeesu uu pɛɛ pi maa re: Ani nkɛni ulukaa kenyárú kɛ aseí kò:

¹⁹ Písói pɛɛ ye Uléécáa iyóopi nsímé kutu rińcò ápi ye nkeméé kò ye we yare ricéetime te-i ke ipuri ii n lólesi. Kuníri yèè kale akú nsímé mmɛ pikeméé lese.

²⁰ Picò ye kò we yare kɛparetè ke-i ke ipuri ii n lólesi. Lipite yèè nsímé kutu ricóle ápi mese ne mese piakij kémee n yòsu ne mpòonare.

²¹ Amá ápi ye tíye nké pikemee iníj wa, rín ye pikemee tóne liké nánai. Ncòj nn nsímé mmɛ nnya pi n leeme née méwee kópe menyine men pi m pɛkesi, ápi kei ne kewááná yénu ápi ne Uléécáa kɛpire tò.

²² Picò ye kò we yare ipuri yee sinípeleépi kɛpáápáá ní loó. Lipite yèè nsímé kutu ricóle, amá ketè kecáá pikéi ke písói ápi ne ní kparálè ne memá nnáápí mee ye n kíraaase yèè nsímé mmɛ tihilale rín ye pɛɛ líka pi yoriye.

²³ Picò ye kò wele yare ipuri yee kɛfénètè kecáá ní loó. Lipite yèè nsímé mmɛ kutu ricóle ápi nkeméé kóm nn pi léni ápi pɛɛ n we yare aléé nyee ye apipi m mári, kunyine píle, kucò kuwóò ne kɛfi, kucò afɛetaani.

Meyúipuri kópe kenyárú

²⁴ Yeesu uu kò kenyárú kɛcò pi kpá re: Uléécáa iyóopi ye we yare usoi nkò nsímé mmú: Utisi unyine yee ukɛcare-i melukepipi lukesi.

²⁵ Uláarò uu kɛsine kenyine hapò, písói pin lóni uu iluke kɛpáápáá meyúipuri kópe uu yaa, uu tómpò.

²⁶ Ke iluke ii n le ii mɛpéi leeri ii fólu, meyúipuri pòò kò leeri.

²⁷ Pikeikò ápi weri ápi ucarete uyé maa re: Ai ilukepuri kaa kɛpócáre-i lukesii, Upíima? Kai pɛɛ íye wa ke meyúipuri kópe amé ne n le?

²⁸ Uu pi pɛse re: Unélaarò unyine yee lé wa. Pikeikò ápi re: Pò la tóké ha me wehɛɛ?

²⁹ Uu re: Eehei. Ne wuru re nó meyúipuri kópe pilése n la aní ne iluke péne aní wehe.

³⁰ Lé nnya, ani liketé riyá liké kesé m pelu áí ne kúkpaá tulu. Lin kúkpaá n tu, né pɛpɛɛ ní kpasi maa re: Ani meyúipuri kópe mefoí lese ani apehe me pahaankɛ tóké mɛ risé, ani pɛɛ kò iluke cápine ani rinésime-i súuni.

Mpuri yuke-yuke nnyine kenyárú

(Mariki 4:30-32; Luki 13:18-19)

³¹ Yeesu uu kò kenyárú pi kpá re: Uléécáa iyóopi ye kò we yare mpuri yuke-nyine ke usoi uu n kpísi uu ukɛcare-i lukesi.

³² Ipuri kɛcòpe mme mee ní-yuke icò fe. Amá nn n le, nkuléé kɛpe ye kɛcare-i ayéheléé kɛcòpe kumáa. Ai pɛɛ wai kuléé maa kpɛ ílese kecáá ke sinúipi asi ye ayámé wa.

Nkpónótò pite kenyárú

(Luki 13:20-21)

³³ Yeesu uu kò kenyárú pi wai re: Uléécáa iyóopi ye kò we yare nkpónótò pite ke unósi uu ntò píima kémee n còhònepò uu pulu pikpée ápi yisi.

Lè ke Yeesu uu ye pɛɛ sinyárú n kpísi ut ne písói céési

(Mariki 4:33-34)

³⁴ Sinyárú ke Yeesu uu ye pɛɛ kpísi uú ne písói pɛɛ n cápínélè n céési. Sinyárú ñmane kuu ye pɛɛ kpísi uú ne pi céési.

³⁵ Lé ke antepu uú pɛɛ n wói liké ne n wa nnya. U pɛɛ re: Sinyárú kam kpísine ké ne n símisi. Né sinyárú kpísi aní ne lé nnéí lee nípa yò kekoraane-me m pékaalè yóó.

Yeesu ye meyuipuri kópe kenyáru kē aseí símisi

36 Kei ke Yeesu uu pɛɛ yisi uu písoi pɛɛ n cápinelē yá uu kɛyɔ sɪ. Upipiretiki api u lɛpɔ api u píse rɛ: A meyuipuri kópe mee kecarɛ-i n lɛ kenyáru kē aseí rɔ símisi.

37 Uu pi pɛsɛ rɛ: Uyɛɛ ilukɛpuri n lukesi yɛɛ nní Usoi Kɛpipi.

38 Keacarɛ kɛɛ nní ketē, nluɛpuri sɔnɛ mee nní Uléɛcaa iyɔɔpi pikó, pɛpɛɛ Setani n tíkílɛ pɛɛ nní meyuipuri kópe.

39 Uláarɔ uyɛɛ meyuipuri kópe n lukesi yɛɛ nní Setani. Ketē nké metɛnɛ yɛɛ nní kúkpa. Pɛpɛɛ n kpasinɛ pɛɛ nní piléɛcaatumɛ.

40 Yarɛ kapi ye nní meyuipuri kópe n wéhe api nna sé meɔ kai sɔnti liké ketē metɛnɛ ketúnjé wa.

41 Né, Usoi Kɛpipi yé pinéléɛcaatumɛ tū api pɛ nnéi pɛɛ inéyɔɔpi kɛmɛɛ picɔ akópe n waisɛ nɛ pɛ nnéi pɛɛ mɛwai kópe n wai lesɛ.

42 Api nna píima kɛmɛɛ pi sáɔ. Kei ke písoi api yé meyá tɛnesi pin iní takai.

43 Pɛɛ uyɛ-i kɛ pɛpɛɛ aseí n tíkílɛ pɔɔ yé pɛɛ piusaa Uléɛcaa iyɔɔpi kɛmɛɛ n we pin tɛlu yarɛ itunɛ. Uye un ukómɛ uu kóm!

Memá kenyáru

44 Yeesu uu kɔ upipiretiki kenyáru keɔ kpá rɛ: Uléɛcaa iyɔɔpi ye kɔ we yarɛ nsímé mmú: Memá píima menyinɛ mee keacarɛ kenyinɛ-i kúlaalɛ. Utisi unyine uu keyáa memá píima mɛ yenu, uu pikúlaa mɛ pɛsɛ, uu kɔ mpɔɔnare nɛ ulikó nnéi kpísi uu yáí uú nɛ keacarɛ kē lɔlu.

45 Yeesu uu kɔ kpá rɛ: Uléɛcaa iyɔɔpi ye kɔ we yarɛ ukpéɛnsɛ unyine yɛɛ keyáa ikólé kecirɛ wéɛsi.

46 Kuú ha nkólé mee meyíkíyiki n nyamí n yé, uu sɪ uú ha ulikó nnéi yáí uú nɛ n lɔlu.

Kunyerj kenyáru

47 Uu kɔ kpá rɛ: Uléɛcaa iyɔɔpi ye kɔ we yarɛ kunyerj kunyine ke usoi uu mínimaa-i n fɔ aku ikpíntomé nnyí nɔɔpuri paála.

48 Kaku n yi, pikpíntoméɛsɔpii api ku pasai api ritime leseri api pɛɛ n tū pin ikpíntomé tɛsi, pin isɔnɛ anéɛ-i wai pin ikópe fɔnɛ.

49 Lɛ kai sɔnti liké ketē metɛnɛ kumúnjé-i wa. Piléɛcaatumɛ ye ha sɔntilɛ piké pɛpɛɛ Uléɛcaa mɛla n wa nɛ pɛpɛɛ ápi Umɛla n wa kóólɛnɛ,

50 api pɛpɛɛ ápi Umɛla n wa nna píima kɛmɛɛ sáɔ. Kei ke písoi api yé meyá tɛnesi pin iní takai.

Isé ucélaa fale nɛ ukpure keɛáa nsímé

51 Yeesu uu upipiretiki píse rɛ: Nɔ pɛɛ lɛ nnéi kam nní n símisi aseí konle nní? Api rɛ: ɛɛɛ, tɔ konle.

52 Kei kuu pɛɛ pi ma rɛ: Lɛ nnya, isé ucélaa úyɛ un Uléɛcaa iyɔɔpi nkó n nɔmɛɛ, u we yarɛ úyɔsaa unyine yɛɛ ulikó kɛmɛɛ lifálɛ nɛ likpurɛ n lesɛ.

*Nasarɛti pikó ápi Yeesu nɛ kefa tɛnɛ
(Mariki 6:1-6; Luki 4:16-30)*

53 Kɛ Yeesu uu lɛ nɛ sinyáru sɛ picélaa pi m masí, uu kei yisi uu tɔmpɔ,

54 uu kuyu kpɛ-i kuu iwá n li kɛmɛɛ sɪ uú ha kei Pisuifi kuyomɛyáhaalee-i n cési. Ai pɛpɛɛ kei n we nnéi nɔɔ yipu, api ye pɛɛ rɛ: Yei kecirɛ ke nkó uu mpí mewéɛsesɔhɔ mmé tu? Iye kuu ye nɛ mɛwaisanɔ mmé wapísi?

55 Nɛntɛ uyɛɛ uséré uyɛ unmánɛ? Ai únɪ yɛɛ Maari? Ai upiwá pɛɛ nní Yakupu nɛ Yosɛfi nɛ Simɔɔ nɛ Yuutii?

56 Ai tɔ nɛ upiyɛi nnéi tɔɔ nté kesé weɛ? Yei kecirɛ kuu pɛɛ mpí rínanɛ mmú yé?

⁵⁷ Nní nnéí ai pi tapisi ápi ne Yeesu kefa tene. Yeesu uu pee pi maa re: Api ye antepu kuyu-i ne ukeyo-i u n waiselē.

⁵⁸ Pinfatene kuciré nnya, Yeesu úu kei mewaisanja meýá wapisi.

14

Yohani Uniwole nkpo

(Mariki 6:14-29; Luki 9:7-9)

¹ Uyóopi Erooti ye pee likumúnjé kpe-i Kalilee ketē kecáá pafilē. Uu pee kóm pin Yeesu nsímé símisi.

² Uu upikeikó maa re: Yohani Uniwole ye n kpu nsímé kapi símisi. U pikpokpo kémee yisile. Lē nnya kuu nní rínanje yē un ne mewaisanja wapisi.

³ Asei kecáá, Erooti ye pee tíyesele api Yohani Uniwole tini api paasi api kukpaniilee tani. Umáa Filipu unási kapi ye n sée re Erootiyati nnya kuú péé lē wa.

⁴ Yohani ye pee Erooti maa re: Aa ncée má poké upómáa unási kpísi.

⁵ Lē nnya ke Erooti uu péé la uké Yohani kpu, amá un pee písoi pee n cápinelē wuru. Pé ne pee nyánine re Yohani ye antepu le.

⁶ Api pee keyáa kenyine Erooti kemareyaa anyá n wai, Erootiyati ukpére uu léépo uu písáne pee n cápinelē kecəpe yesu ai Erooti yúkúlú

⁷ uu písói inípee iye-i símisi uu wéeri re ukpére uyē un yo mpuri n la, un li u m píse, u yé lí u pa.

⁸ Kei ke Erootiyati uu ukpére tálaanke, uyē uu pee Erooti maa re: A nté nní Yohani Uniwole riyu kecáripí táf-táf kémee wa aa né pa.

⁹ Ke Erooti uu lē n kó, urípəə ari caai. Amá uawéeri ne pisané isei nnya, uu rinóo he re piké lē kuu m píse u pa.

¹⁰ Uu unyine tum te piké ha kukpaniilee-i Yohani riyu tó.

¹¹ Apí ha ríyu tólu apí ne weri apí ukpére uyē pa, uyē uu ri kpísi uu úni pa.

¹² Kei ke Yohani pipiretiki api péé ha api u kpísi api kúlesi, api limemáa pee sf apí ha lelee n wa nnéí Yeesu keeni.

Yeesu ye písói ákotokú anupū (5.000) kpínii

(Mariki 6:30-44; Luki 9:10-17; Yohani 6:1-14)

¹³ Ke Yeesu uu nsímé mmē n kó, uu yisi uu kúninói loni re uké tómpo uké ha umécire kei ke úka úu rí we n tú. Písoi api kóm api ayu nyee ne kei n kólē kémee ne ána yisi api lē kupiyē n kanei apí ha ne u leepo.

¹⁴ Kuu kúninói-i rí suí, uu risoiwuí yénu, tiicó ii íwe u wai uu pitóikó pee n hápo pipóisente loni.

¹⁵ Kai nnyós n wa, upipiretiki api ukekúrí hapo api re: Itunje ye nkpeni pitene masile, ári kó nté ne kuyu kúka kolē. A písói kulúí mpí riyá piké siyupi-i pilukelale ha piké li.

¹⁶ Yeesu uu pi pese re: Ai tilasi re piké tómpo. Ani nórínécúruu iluke pi he piké li.

¹⁷ Api pee u maa re: Akpónó anupū ne ikpíntomé ité ηmane kari nté má.

¹⁸ Yeesu uu pi pese re: Ani ne nté né kam.

¹⁹ Kapí ne n hápo, uu pee písói riwúí tē maa re piké meýúí kecáá tone. Uu akpónó anupū nyē ne ikpíntomé ité iyē kpísi uu keléecaa werí u Uléecaa pəənese, uu akpónó kpókərine uu upipiretiki pa api písói riwúí hóəne.

²⁰ Pinnéí apí le apí lepu. Upipiretiki apí akéri nyee m pəəne cápine ai anére kefi ne até yipu.

²¹ Pəpəe iluke iyē n li ye tu pitisi ηmane ákotokú anupū (5.000). Api pinósi ne siwá keē.

Yeesu ye m̀ni kecáá s̀ne

(Mariki 6:45-52; Yohani 6:15-21)

²² Kapi piluke ní masí, Yeesu uu upipiretiki rinóo he re piké kúninói ló piké ha kupiyé ritime ricó-pó u fási, uyē uké pée kei písoi riwúú tē n kpiiselē kelene.

²³ Ke písoi api pikúú ní masí, uu yisi uu riyópe taá re uké kei umecire n we un keyóme yáasi. Uu pée kei lē umecire n we a ní nnyóó wai.

²⁴ Kúninói ye pée likumúnjé kpe-i m̀ni ritime ne ketaa piwai masile. Ke kuyo aku nní kukeyu-mē m p̀puri nnya, ániwalé aa pée ku n tánjaise.

²⁵ Yeesu uu riweeki kumúnjé m̀ni kecáá n s̀ne un ne upipiretiki kémee sí.

²⁶ Kapi lē u n yē un m̀ni kecáá s̀ne, piipirje ii kpi ne iwame mepehē, api pée pimécópecire n tee re: Kunírilā ye ku. Api pée iwame ne m pupukee.

²⁷ Yeesu uu pée mese ne mese pi maa re: Ani kape pírí tóne. Néē lo, iwame íi kape nó wa!

²⁸ Piyee uu u maa re: In te mesei p̀ó lo, a t́yese ké m̀ni kecáá s̀ne ké ne pó lēpó, Úpíima!

²⁹ Uu re: A kam!

Piyee uu kúninói-i léepó uu m̀ni kecáá s̀ne re uké Yeesu lēpó.

³⁰ Amá kuu n yē te kuyo ye páápúle, iwame ii u loni, m̀ni ame pée u m muuni. Uu cáái re: Upíima, a ne yóriye!

³¹ Yeesu uu mese ne mese kunípe saapó uu u tini uu u pise re: Mpófatene rín piye. Yo nnya kaá tirí?

³² Kei ke piketé api pée kúninói kémee lompo, kuyo aku séé.

³³ Yeesu pipiretiki picó pée kúninói kémee ní we api pée ha Yeesu metene wula api re: Pó mesei Ulééca Képipi le.

Yeesu ye Kenesareti ketē kémee pitóikó poise

(Mariki 6:53-56)

³⁴ Kapi kupiyé pitérj ní masí api Kenesareti ketē tulu,

³⁵ kei pikó api Yeesu ceru, api pitume ńpá yei yékáase re piké písoi símisi re u ka. Písoi apí pée pitóikó nnéi ne u sónaapó.

³⁶ Api u welu re uké ηmurei pitóikó pē piké ńpá ukutukanka ritime ηmane rica. Pē nnéi pée rińca api pélu cáká-cáká.

15

Pifarisi ne pikpure inyekii kecáá nstmé

(Mariki 7:1-13)

¹ Kei ke Pifarisi ne isé picélaa pinyine api Yerusalem-pó leeme api Yeesu leeri api u pise re:

² Yo nnya ke pipópiretiki api ye inyekii ke pirókpure api n yekei rilóó? Lelee re ápi ye nale piké kelene li yare kai mekee-me n weme?

³ Yeesu uu pi pese re: Nó ní, yo nnya ke nóo Ulééca isé rilóó ani nópinékpure inyekii n tikilē?

⁴ Ulééca ye maa re: A upósáa ne upóni ríyu waise. Uu kó re úye un usáa née úni anóo n wa, li pise re piké liute kpu.

⁵ Amá nó ne ye re: Uye un usáa née úni m maa re u lē kuú pée ní la uké ne u n lē Ulééca hele,

⁶ u yé fe uu lē nnya usáa née úni nkpeni pilé yá. Ulééca nsímé kani lē fómpo ani pée nópinékpure inyekii n tikilē.

⁷ Nó kecáá kecáá mewai pikó mpí! Antepu Esayi ye alari mále uké nókenécáa maa re:

8 Nnɔɔ-i nmanɛ ke pisi mpí api ríyú né waiselɛ,
amá ápi pɛɛ pisifa-i nɛ né kólɛ.

9 Piiyáhaa yɛ likpárákó lɛ.
Pi rinyalɛ pin sisoi pipi inyeki
kpísi pin céesi yarɛ inéko yɛ nyi.

Lelee yɛ usoi mékperinkpe n waise
(Mariki 7:14-23)

10 Yeesu uu pɛɛ risoiwuí cápine uu pi maa rɛ: Ani kutu né ricɔ ani kóm nísɔnɛ:

11 Ai lelee yɛ usoi nnɔɔ-i n lompo lɛɛ yɛ mékperinkpe u waise, amá lelee yɛ unnnɔɔ-i n léemɛ lɛɛ yɛ mékperinkpe u waise.

12 Kei ke upipiretiki api ukekúrí rinyósɔpɔ api u maa rɛ: Pɔ nyu rɛ lɛ kaa nní n símisi yɛ Pifarisi meýá ticón?

13 Uu pi pɛɛ rɛ: Kuléé kúye kun n we, kái Unésáa yɛɛ keyómɛcaa-pɔ ní we yɛɛ ku tamɛsi, pi ku wɛhɛnɛ.

14 Ani pi riyá kei. Pi nkpáni yarɛ pinyíyɛ pɛɛ pinyíyɛɔ n tórikɛɛ? Unyíyɛ un unyíyɛɔ n tɔrɔi, pi sɔntilɛ piké ha nɛ piketé kúcorjhorɛ kunyine-i lóipɔ.

15 Piyɛɛ uu pɛɛ rinóó yósu uu Yeesu maa rɛ: A kenýárú nké aseí ró símisi.

16 Yeesu uu u pɛɛ rɛ: Aí nɛ nɔ́ pɛnɛ áni kahane nkpáni líka n kóo?

17 Ani kó tɛ lɛ nnéi lɛɛ yɛ usoi nnɔɔ-i n lompo yèè kefa-i hale uu wai uu iyaa leepɔ uu li lesɛrií?

18 Kɛfa kɛmɛɛ ke nsímé nn yɛ n we, nn pɛɛ nnɔɔ-i tíkime nrí nɛ leeri. Mmɛ mɛɛ yɛ usoi mékperinkpe waise.

19 Lɛ nnya, kefa-i ke simúnjé kópɛ asi léeri. Sɛsɛɛ yɛ tíyɛsɛ ke usoi uu yɛ usoi kpu, uu ucɔ unósi néɛ ucɔ ula kuwáncɔ wai, uu iwásá wai, uu yáái, uu kɔ ucɔ nɛ nsímé kpárá, néɛ uu ucɔ lámaankɛɛ.

20 Lelee yɛ usoi mékperinkpe n waise yɛ lɛ. Amá usoi unsá n nale yarɛ ke irónyékii ii ní ma uké kelɛnɛ lí, áí yɛ mékperinkpe u waise.

Kanaa kuyu unósi unyine nfatɛnɛ
(Mariki 7:24-30)

21 Yeesu uu limemáá kei yisi uu Tiiri nɛ Sitɔ sitɛ-mɛ tómpɔ.

22 Kanaa ketɛ unósi unyine yɛɛ kei n hápɔ uu yisi uu Yeesu lɛɛpɔ, uu pupɛi rɛ: Upíima, Tafiti Kɛpipi, a inéwɛ yɛ. Kuníri yɛ unékpɛrɛ lémaapɔlɛnɛ áí nyamí!

23 Yeesu uu kɔ lɛ n sɛlélɛ léké-léké. Kei ke upipiretiki api ukekúrí rinyósɔpɔ api rɛ: A unósi nkó nɛ kutu ricɔ uké tómpɔ. U wɛlɛ un pupukɛɛ un nɛ ró tíkílɛ!

24 Yeesu uu pi pɛɛ rɛ Isirayɛli pikó pɛɛ ní wɛ yarɛ isán yɛɛ m pɔ ii nɛ usɛ nmanɛ kɛmɛɛ kɛ Uléécaa uu né tumme.

25 Kei ke unósi uyɛ uu pɛɛ yisipɔ uú ha ukɛnyalɛ-i wúla uu u maa rɛ: A risuúlu a né lé, Upíima.

26 Yeesu uu u pɛɛ rɛ: Aí nyamí tɛ piké siwá ilukɛ kpísi piké sipɔpipi risá.

27 Unósi uyɛ uu kɔ kpá rɛ: Mɛsɛi yɛ mɛ, Upíima. Amá nípá nɛ lɛ, sipɔpipi pite pin n le, si yɛ lelee keteni-i m póroi n hínilɛ sin le.

28 Yeesu uu pɛɛ u pɛɛ rɛ: A tíyɛ mpófatenɛ yɛ piyɛ kpa! Uléécaa yé tíyɛsɛ lɛ kaa ní la ai wai. Kei nní uukpɛrɛ uyɛ uu mɛsɛ nɛ mɛsɛ pélu.

Yeesu yɛ pitóikó kulúí pɔisɛ

29 Yeesu uu kei yisi uu Kalilee kupiyɛ ritimɛ sí. Uu pɛɛ rikúú rinyine taá uú tone.

30 Kei ke pisi kulúí apí nɛ pipáikó nɛ pinyíyɛ nɛ síkankáláká nɛ písímécirɛ nɛ pitóikó picɔ picɔ u kálaapɔ api uana-i pi laikɛɛ, uu pi pɔisɛntɛ.

³¹ Ke písoi api písíméciré n yé pin símisi, síkankáláká sin pélaalé, pipáíkwó pin sóné, pinyíyē pin nyáni, ai nnóo pi yipu api pēe Isirayēli pikó Uleecaa ríyú n waise.

Yeesu ye písoi ákotokú ana (4.000) kpínii

(Mariki 8:1-10)

³² Yeesu uu pēe upipiretiki séi uu pi maa re: Písoi mpí icó ye íwe né welé. Siyáa sitaani ye nsí kapi kenékúrí we ápi kó nkpéni líka má piké lí. Am kó la ké nē nkú pi kuise. Insá lē, li yé ha ncée pi feriyē.

³³ Upipiretiki api pēe u píse re: Yei kari yé kuyúí nkú-i iluke meyá tú písoi píima mpí piké nē n lē?

³⁴ Yeesu uu pēe pi píse re: Akpónó alé kani má? Api re: Aseei nē síkpíntomépi nkáripí.

³⁵ Kei kuu pēe písoi pēe n cápínelē tinóo hē re piké keteni-i tone.

³⁶ Kapi n tóne, uu akpónó aseei nyē nē íkpíntomé iyē kpísi uu Uléecaa pōonee uu pēe a kpókōrínē uu upipiretiki pa, api písoi nnéí h́ónē.

³⁷ Ḿpá úyē uu le uu lēpu. Pipiretiki api akpónó kerí nyēe m pōone kósi ai anéere aseei yipu.

³⁸ Pēpēe pēe n li ye lele pitisi nmanē ákotokú ana (4.000), ápi pinósi nē siwá kemée kéē.

³⁹ Yeesu uu pēe lē memáá pi kuise, uyē uu pēe kúninói loni uu nē Makatani ketē-mē tómpo.

16

Pifarisi nē Pisatusee ye Yeesu píse re uké mēwaisaŋa wa

(Mariki 8:11-13; Luki 12:54-56)

¹ Ke Yeesu uu kei n tuiṗo, Pifarisi nē Pisatusee api ukekúrí hapo, pin wéési piké ripínē u wa. Api u píse re uké mēwaisaŋa menyine wa mee yé n nyíse re Uléecaa-i kuu léeri.

² [Kei kuu pi pēse re: Itunje in n lóipó keyóme ken n wōhne, nō ye maa re keyáa ye neni nyamle.

³ Keyóme ken mmare n sannye lin n hiihiilē, nō ye kó maa re keyáa ye neni caaine. Nō ye fele ani keyóme mēwee yenu ani mēasei kom, amá ani ye lē ke Uléecaa uu itunje nnyí-i nókēncōpe n wai aseí kó!]

⁴ Nfáani ketē nké písoi ye caailenle hái, ápi la piké Uléecaa nmanē ritiki. Amá mēwaisaŋa kapi wéési piké yé. Mēwaisaŋa mē ke Yonaasi uu n yé menyinēcō kapi yé kó yē. Yeesu uu pēe pi yá uu tómpo.

Pifarisi nē Pisatusee nkpónótó pite

(Mariki 8:14-21)

⁵ Ke Yeesu nē upipiretiki api ritime ricō-mē n sí, upipiretiki api palei piké akpónó kpísi piké nē ripéne.

⁶ Yeesu uu pēe pi maa re: Ani nómenécíre tí rísonē nē Pifarisi nē Pisatusee nkpónótó pite.

⁷ Api pēe pímeṗeciré pipíseine kápáá re: Kári akpónó nē rimpéneme nnya kuu lē cési.

⁸ Yeesu uu lē ceru uu pi píse re: Nó písoi mpí nfatene rín piyē. Yo nnya kani lē símaane re áni akpónó kpísi?

⁹ Iye nnya káni kómei hái nē nkpéni-mē? Ani akpónó anupú nyē kapi písoi ákotokú anupú n h́ónē nē anéere tōrōo nyēe m pōone ani kósi léisee?

¹⁰ Ani akpónó nyē kapi písoi ákotokú ana n h́ónē nē anéere tōrōo nyēe m pōone ani kósi ṕó kó léisee?

11 Iye kai pɛɛ wa ne nkɛ́ni-me áni kahane n kò te ái akpónó kam tee kam pɛ́ɛ ne maa re: Ani nómenécíre tɛ́ ne Pifarisi ne Pisatusee nkpónótó pite?

12 Kei ke upipiretiki api pɛɛ kò te ái nkpónótó pite kapi ye ne akpónó ní wa kuú pɛɛ tee re piké ne pimécire tɛ́. Amá lɛ́ ke Pifarisi ne Pisatusee api n céési kuu re piké ne pimécire tɛ́.

Piyee ye yámne re Yeesu ke Uléécáa uu wée
(Mariki 8:27-30; Luki 9:18-21)

13 Ke Yeesu uu Filipu keté-mɛ́ Sesaree kuyu-i n lompɔ, uu upipiretiki pise re: Píso ye re né, Usói Kɛpipi néɛ úye?

14 Api u pɛɛ re: Pinyine ye símisi re pɔ́o Yohani Uniwole, picɔ re pɔ́o Elii, picɔ pɔ́o kɔ re Yeremii néɛ antepuye kɛɔpɛ use unyine.

15 Kei kuu pɛɛ pi pise re: Nóní, nóní ne mpíí re néɛ úye?

16 Simɔ́o Piyee uu rinóo u yósu re: Pɔ́o Kirisi ke Uléécáa uu n wée. Pɔ́o Uléécáa, nfáa ute Kɛpipi.

17 Kei ke Yeesu uu pɛɛ rinóo rikpá uu re: Pɔ́o únarekome le, pɔ́o Yonaasi uhmáne Simɔ́o! Li we re ái kesoipipi kee mmú pɔ́o símisi, amá Unésáa yee keyómecaa-pɔ́o ní we lo.

18 Lɛ́ nnya, ké mmú pɔ́o símisi re pɔ́o Piyee, liasei re ripare. Tipare tɛ́ kɛcáa kam pinékó cápínene, nkɔ́o ηmaa ricuruu ín ye ínnaηe níka pikécáa m má.

19 Né Uléécáa iyɔɔpi rinɔ́oηe keháñne pɔ́o rimúúse. Pɔ́o ye linyine keté nké kɛcáa n ye, Uléécáa yé kɔ keyómecaa-pɔ́o li ye. Pɔ́o ye kɔ keté nké kɛcáa yo n ηmurei, Uléécáa pɔ́o né kɔ keyómecaa-pɔ́o li ηmurei.

20 Kei ke Yeesu uu pɛɛ upipiretiki rinóo he re ápi kape úka símisi re uyɛ́ ke Uléécáa uu wée.

Yeesu ye unkpɔ́o ne umeyise nstmé riyóó
(Mariki 8:31-9:1; Luki 9:22-27)

21 Kaí ne kei n kpísi ke Yeesu uu pɛɛ upipiretiki pisímé kóraane re li pise re uké Yerusalem ha, uké ha meγá Pisuífi piwéése ne pɛpɛɛ ye Uléécáa inyóonse n wa piwéése ne isé picélaa anipe-i íwe lí, piké u kpu uké pɛɛ keyáa táanú tuné nkɔ́o kémee yisi.

22 Piyee uu pɛɛ u kpísi uú ne iyaa leepɔ́o uú ne u cési re: Uléécáa úu ye ηmurei, Upiíma! Líka ái pɔ́o waine!

23 Kei ke Yeesu uu pansepɔ́o uu Piyee maa re: Póoké mɛ́ pɛle, Setani! Kape ne né rikó! Pɔ́o lalɛ́ póké né púnéisente ké loó! Kɛpómúnjé ye sísoipipi kemúnjé le, ái Uléécáa kékó.

24 Yeesu uu pɛɛ upipiretiki maa re: Uye un n la uké né ritiki, uké umécire pípaí riyá, uu ukunapéékóo ya * uu pɛɛ né tíki.

25 Ái líka nnya, úye un n la uké unfaa lo, u n fómnilɛ. Amá úye un né nnya unfaa n fóm, u ye kale uu n yenu.

26 Usói un nkɛ́ni keté nté líkó nnéi n yɛ́ uu pɛɛ nfáa paa, kuláa kúye kuu pɛɛ yé? Néɛ yo kɛcírɛ ke usói uu yé fe uu hééle uú ne unfaa yenu?

27 Usói Kɛpipi ye ha Kεusaa meγɔɔpi kémee sóntile ne piléecaatumɛ, ake pɛɛ mpáa úye lɛ́ kuu n wa hééle.

28 Asei kam nní nó símisi re: Písoi pɛɛ nté nní ní we kémee, pinyine yé né Usói Kɛpipi yɛ́ kumúnjé kpɛ-i kam inéyóopi n lenɛ api kelɛne kpíní.

* 16:24 10:38

17

Yeesu ipirije ye conse

(Mariki 9:2-13; Luki 9:28-36)

¹ Siyáa sikpuulú memáá, Yeesu uu Piyee ne Yakupu ne uyē uwā Yohani kpisi apí ne riyópe cáca rinyine taá apí ha kei pimécire n we.

² Kei ke uipirije ii piinipee iye-i conse. Ukeyu aké n télú yare itunje. Uilú ii wárara yare metéí.

³ Moisi ne Elii api pee kráfúme, pi ne Yeesu pin yói.

⁴ Kei ke Piyee uu pee Yeesu maa re: Upíima, li nyamle re táké nté n we. Pón n la, né sacánjipi sitaani nté karií, pòó kесе kpisi, Moisi kесе, Elii kесе.

⁵ Un kei lē símisi, kuhope pei-peí kunyine akú weri aku pi hila. Tinóó rinyine ari kuhope kpe-i léeri re: Nkó yee Kenépipi lala kee nnépóonare nnéí ní te. Ani kutu ke ríco!

⁶ Ke Yeesu pipiretiki api rinóó tē n kó, iwame píima ii pi loni api lólu api keté kéyu tuhu.

⁷ Yeesu uu pee nyósópó uu ne pi kó uu re: Ani yisi, iwame fi kape nó wa.

⁸ Kapi inípee rinsíka, Yeesu mecire kapi yé.

⁹ Kapi riyópe n cépilē, Yeesu uu rinóó ntí pi he: Ani n séélē, áni kape úka lē kani n yé símisi liké ha ne keyáa kē ke Usoi Kepipi ake yé nkpó kémee n yisi tu.

¹⁰ Upipiretiki api pee u pise re: Yo nnya ke isé picélaa api re Elii yee mefoi sónti liké kelene keté keto tú?

¹¹ Uu pi pese re: Li pise aseí kecáá re Elii uké mefoi peeme uké nípá yo ripóh-i li yekei.

¹² Né ne la kē nó símisi re Elii ye pipeeme masile písoi ápi nkpáni u ceri, amá apí ne u wai yare kapi ní la. Limécó ke Usoi Kepipi ake kó pianipe-i íwe lene.

¹³ Kei ke upipiretiki api pee kó te Yohani Uniwole nsímé kuu pi símisi.

Yeesu ye kewá kē ke kuntri aku m pekesi paise

(Mariki 9:14-29; Luki 9:37-43a)

¹⁴ Ke Yeesu ne upipiretiki api risoiwuí ne riínkó, utisi unyine uu ukekúrí nyósópó uu uana-i wúla.

¹⁵ Uu re: Upíima, a kenéwá nké íwe té! Ke rikpínkpí póólúle ake ye mesére lóirente aké ne míni-i néee nna-i lóipó.

¹⁶ Ne ne pipópiretiki ke leepole ápi fe piké ke paise.

¹⁷ Yeesu uu pee re: Nó nfateneiré ne pikpááree mpuri mmú! Itunje ilé kam nókenéme pitóne kpáne? Itunje ilé kam yé lē ne nó n kahari? Ani ne kewá kē nté né kam.

¹⁸ Yeesu uu kuníri senkee aku kejmánepi ke-i lelu ake meyéne mese kei nní pélu.

¹⁹ Kei ke upipiretiki api pee ukekúrí hápó api iyaa u pise re: Yo nnya kári fe táké kejmánepi kē aníri pese?

²⁰ Yeesu uu pi pese re: Ke nónnéfatené nn n fíilē nnya ye ni. Asei kam nó símisi re nónnéfatené nn pee mpuri yuke-yuke sei nnyine n tullaalē, nó ye pee fe ani riyópe ntí maa re: A nté yisi a ha nté-pó nyere, ari mesei lē wai. Líka áí yé pee n wé kani yé piwai m pòone.

²¹ [Piyómeyáhaa ne pinóopahaa ke usoi uu yé ne aníri nnyé mpuri pese.]

Yeesu ye unkpó ne umeyise nstmé kpále

(Mariki 9:30-32; Luki 9:22-27)

²² Kumúnjé kpe-i kapi Kalilee keté n kónúnlē, Yeesu uu pee pi maa re: Pi yé Usoi Kepipi tí api písoi anipe-i wai

²³ api ke kopu, ake pee keyáa táanū tunjé nkɔ́ kémee yisi. Kuu lē m ma, upipiretiki apɔɔ aa caaí háí.

Uléecaa keyɔ ulampoo pihéle kecáá nsmé

²⁴ Ke Yeesu ne upipiretiki api Kaperinawum n tuiɔ, pɛpɛ Uléecaa keyɔ kémee lampoo n yósu api Piyee kekúrí s1 apí ha u pise re: Nounéwéese úu ye Uléecaa keyɔ ulampoo héle nées?

²⁵ Piyee uu pi pese re: U ye hélele. Kuu keyɔ-i m pɛpɔ, Yeesu uu u pise re: Iye kaa músu Simɔɔ? Piyupipi nées písáne kai pise re pike keté nté piyɔɔpi lampoo ne itáho m pasii?

²⁶ Piyee uu u pese re: Písáne ye pi. Kei ke Yeesu uu pɛ re: In lɛ ni, áí pise re piyupipi piké héle.

²⁷ Amá ári la merówai menyine meké pi ricóh. Lē nnya, a ha kupiye kémee kehímpi ripɔɔ aa nkɔ́ntomé fói kaa ní tinine leseri aa nnɔɔ n haase. Pó kémee siwóó sē kai ró m pise lɛpɔ, aa si kpísi áá ne tó ne mpó ulampoo héle.

18

Wóo Uléecaa iyɔɔpi kémee uwéese?

(Mariki 9:33-37; Luki 9:46-48)

¹ Likumúnjé kpe-i, Yeesu pipiretiki api ukekúrí hapɔ api u pise re: Wóo *Uléecaa iyɔɔpi kémee uwéese?

² Kei ke Yeesu uu pɛ kɛwá sínsápi kenyine sée uu pikeɔpe ke nyereɛ

³ uu re: Asei kam nní nó símisi re nansá mɛfine n conse nóké siwá sínsápi meɔɔ n we, áni yé Uléecaa iyɔɔpi kémee lomɔ.

⁴ Lē nnya, uyee umɛcire rincépise úú n we yarɛ kɛwá sínsápi nké meɔɔ yee Uléecaa iyɔɔpi kémee uwéese.

⁵ Uye un né nnya kɛwá nké keɔ kusáne n yósi, tinécúruu nmaa kuu lē kusáne yósi.

Akópe pikaase kecáá nsmé

(Mariki 9:42-48; Luki 17:1-2)

⁶ Yeesu uu kɔ upipiretiki pimáa kpá re: Amá úye un n tíyese un siwá nsí kenyine kee ne kefa né n tenelē akópe n waise, li kutósi we in te pi rináipare mule-mule risáa-i u lesi apí ne mínimaa kémee u nyikipɔ.

⁷ Ke keté nké pikó api pipikó akópe n waise nnya, íwe kapi topori. Likei lē áí piwée yáne. Amá úye un lē n wa, íwe ke liute u topori.

⁸ In te kupónipe nées kupóna kpee ye akópe pó waise, a ku riké aa ketaa-pɔ fómni. Li kutósi we póké unípe nées únakerikó áá ne nfáa yenu ne kaa yé ána né anípe até m má áá ne nna teneciré kémee loni.

⁹ In te mepónipee mee ye akópe pó waise, a me lese aa ketaa-pɔ fómni. Li kutósi we póké menípee mese m má áá ne nfáa yenu ne kaa yé inípee ité m má áá ne íwe píima kémee loni nna teneciré kelɔ-pɔ.

Isáh iyee m pɔ api i heei kenyárú

(Luki 15:3-7)

¹⁰ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Ani nómenécíre tí ne siwá nsí keɔpe kenyine pilómiise. Asei yé nyɛ re *pipileecaatumɛ ye mesére Unésáa yee keyómecaa-pɔ ní we lɛkeɔpɔle. [

¹¹ Li we re písoi pɛ m pɔlaalē piwéláa ke Usói Kepipi aké ka keké piayu lo.]

¹² Iye kani yé? Usói un isáh píle m má, ikémee ise in m pɔ, úu ye ise tí we píle nnyí riyópe kecáá tíye úú ha ise nnyí yee nní m pɔ wéesii?

13 Un n fe un i n heei, asei kam nó símisi re ise iyē piheei yee urikiñ niñukusele ai tósu ise íi we píle nnyí yee íi nní m pə.

14 Lē nnya, Nónésáa yee keyómecaa-pə ní we úu la re pəpəe nní ne kefa u n tenelē, úka úu kə pəe pi waiselē kecəpə unyine uké pə.

Ucə akópe písárei

15 Yeesu un kə pimáa pi kpá re: Upóco un ne pə m púnne, a mepócíre u leepə aa u nyíse lē kuú ne pə m púnne. Un n ħmurei, upóco kaa lē ncée səne-i pəseme.

16 Amá unsá ne kutu pə rincə, aa usoi use née pité kpísi aá ne u leepə líkē wa re písoi pité née pitaani ye itansei nó li aní ne nónnésímé nyóonse.

17 Amá un pē kutu píco n yē, aa Uléecaa icápine pikó símisi. Un kə Uléecaa icápine pikó kutu píco n yē, a u kpísi re usoi yee úu Uléecaa n nyu née *ulampooyó lo.

18 Asei kam nní nó símisi re nən ye linyine ketē nké kecáa n yē, Uléecaa yé kə keyómecaa-pə li yē. Nən ye kə ketē nké kecáa yo n ħmurei, Uléecaa pə né kə keyómecaa-pə li ħmurei.

19 Asei kam kə nní nó símisi re písoi pité pin nókenécəpə n kóməine ketē nté apí ne nípá yo kapi ní la píse, Unésáa yee keyómecaa-pə ní we yé líkē lē pi pa.

20 Li we re písoi pité née pitaani pin tinényiri yei n sée pin ne n tū, ne pikécəpə wele.

Ukeikó yee ucə akópe písárei ní yē kenyáru

21 Kei ke Piyee uu Yeesu keyúri rinyósopə uu re: Upiima! Unéco un ne né m púnne, melé kam yé fe am u sárei? Meseei kesē, née íye? Yeesu uu u pəse re:

22 Am pə maa re meseei ħmane, amá meseei meseei mepehē kuwóo ne afeeré.

23 Lē nnya ke *Uléecaa iyóopi íi we yare nsímé mmú: Uyóopi unyine yee keyáa upikeikó píse re piké awómə kapi ne u m má héelente.

24 Kuu yé piké n kóraane, apí ne ukeikó unyine hapə yee riwómə píima ne u m má.

25 Kə ukeikó uyē úu nní pihéele n fene, uukeisaa uu rinóo he re piké u ne unósi ne siwá ne ulikó nnéi yáa piké ne riwómə hééle.

26 Ukeikó uyē uu keteni-i anui kecáa wúla uu ukeisaa keyu-i kpará uu re: A ísuúlu li kelene Upiima, né linnéi pə hééle.

27 Ukeisaa uu íwe u téni uu u yá uu tómpə, uu kə riwómə tē u he.

28 Kə ukeikó uyē uu kei n léepə, úu ne ukeicə unyine sáne yee riwómə u n lukaalē yare siwóo nkáripí kumúnjé. Uu uwómeluke uyē kemuú yéu uu re: A lē kaa ne n li né hééle.

29 Ukeicə uyē uu anui u fine uu u kpurukee re: A ísuúlu li kelene, né pə hééle.

30 Amá uu yúlu, ticuruu uu tíye apí kukpaniile u tani re uké kei n we úu ne uriwome hééle.

31 Kə pikeikó píco api n yé lelee n wai, mpóocaaí nn pi loni api yisi apí ha lē nnéi lee n wa piukeisaa keeni.

32 Ukeisaa uu pəe tum apí ukeikó uyē u séipə uu u maa re: Pə ukeikó kpáreee nkó! Típówómə nnéi kam pəe pə he re pə rikécáa ísuúlu né we nnya.

33 Páa ye pəe upókicə nkó íwe tē yare ke née íwe pə n tē mecəo?

34 Ukeisaa uu kuwóo ne tíye apí kukpaniile u tani re uké íwe rilélé uú ne uriwome nnéi hééle.

35 Yeesu uu kə kpá re: Nókenécəpə úye unsá ye uucə ne kefa kesə n sárei, límecə ke Unésáa yee keyómecaa-pə ní we uu u waine.

19

Utisi ne unósi pitúunne kecáá icélaa

(Mariki 10:1-12)

¹ Ke Yeesu uu lē pisimé m masi, uu Kalilee keteni-i yisi uu Yutee ketē kee Yuritee nkoi kuwéé-mē ní we sí.

² PISOI kulúú api kei u kò re piké ripine u wa nnya. Api u pise re: Ncée ye

we re utisi yé fe uu mpá yo mpuri nnya unósi yuluu?

⁴ Yeesu uu pi pese re: Ani Uléécaa Nsímé ritelé kémee nsímé mmú kapi n wói keenlé? Pi wói re: Kékoraane, utisi ne unósi ke Uléécaa uu wa

⁵ uu re: Lē nnya ke utisi uu usáa ne úni yisine u ne unósi apí ha péne api panse ipiñe ise.

⁶ Lē nnya, ápi nkpéni pité, amá piipiñe ye ise le. Lē nnya usoi úu kape lē ke Uléécaa uu rimpéne kóólene.

⁷ Kei ke Pifarisi api pee u pise re: Yo nnya ke Moisi uu péé maa re utisi yé fe uu pitúunne ritelé unósi wólu uu pee u yulu.

⁸ Yeesu uu pi pese re: Nóanékín ntake nnya ke Moisi uu ncée nó he re ani ye fe ani nópinénsi lakase. Ai pee kékoraane-me lē we.

⁹ Asei kam nní nó símisi: Uye un unósi n lakase, linsá iwásánkaí nnya, kuu péé ha unósi féé kpísi, iwásánkaí kuu lē wa.

¹⁰ Kei ke upipiretiki api pee u maa re: In lē kai pise re utisi uké ne unósi n we, li kutási we re usoi úu kape unósi kpísi.

¹¹ Yeesu uu pi pese re: Ai pISOI nnéi pee yé nsímé mmú ñmurei. Pē ke Uléécaa uu n tyyese re piké ñmurei macire pee yé ñmurei.

¹² Li we re pISOI ye wele pee ápi ye pinósi n kpísi re ápi yé fe nnya. Lē kapi ne picó mari. PISOICÓ mewai mee lē picó pansese. Picó póó Uléécaa iyóopi nnya pinósi kpike yá. Uye un n la uké icélaa nnyí kó uu kóm.

Yeesu ye siwá tinóó sone ritikise

(Mariki 10:13-16; Luki 18:15-17)

¹³ Lē memáá pISOI pinyine apí ne siwá sínsápi sinyine Yeesu hapó re uké anípe sikecáá rilaa uké kó sikecáá keyóme yáási. Amá upipiretiki apí ne pi cesi.

¹⁴ Kei kuu pee pi maa re: Ani siwá tiyá síké kenémee kam. Ani kape ncee sí tápisi. Likumúñe re mpí pee símeçó ní we pee yé Uléécaa iyóopi kémee ló.

¹⁵ Kei kuu anípe sikecáá rilaa uu pee limemáá kei yisi uu tómpó.

Uñmáne mamá unyine kecáá nstmé

(Mariki 10:17-31; Luki 18:18-30)

¹⁶ Keyáa ke uñmáne unyine uú ne Yeesu rikó uu u pise re: Sáa, lisóne líye kai pise re ké wa ké ne nfáa teneciré n yé?

¹⁷ Uu u pese re: Yo nnya kaa lisóne kecáá nkó né písei? Use kóló yee Usóne. Uye Uléécaa. Pón n la póké nfáa teneciré yé, isé kuu m pásii kaa yé n tikilē.

¹⁸ Uu re: Iyee íye? Yeesu uu re: Iyee re: Kape usoi kpu, kape iwásá wa, kape nnóome itansei nyere, kape yáai.

¹⁹ A ye upósáa ne upóni ríyu waise, aa kó upóçó n la yare kaa ripóçúruu ní la.

²⁰ Uñmáne uyē uu u pese re: Ne lē nnéi wale. Yo icó kai pise re ké wa?

²¹ Yeesu uu pee u maa re: Pón n la póké wa líké n nyamí ne kété-pó, a n ñme a lē kaa m má yáá, aa siwóó sē píwekóó hóóne, pó pee memá yé keyómecaa-pó. Pón lē piwai m masi, aa péé weri aa né tíki.

²² Ke uñmáne uyē uu lē n kó, uú ne mpóçaaí tómpó, ke ukunipe aku nní m mulú nnya.

²³ Kei ke Yeesu uu pɛɛ upipiretiki maa re: Asei kam nní nò símisi re Uléécáa iyɔɔpi kémɛɛ pilone ye ne umámá páápúle.

²⁴ Ké kò nò rikpá re: Kuyooyoo kun n la kuké kehímpi kupole-i lompo, li yé kutasi m purú ne ke umámá uu yé ní la uké Uléécáa iyɔɔpi kémɛɛ n lompo.

²⁵ Ke upipiretiki pɛɛ api lɛ n kɔ, ai pi muuni símí api pɛɛ re: In lɛ, wóo yé pɛɛ fe uu píyulale yenu?

²⁶ Yeesu uu pi nyáni nɔɔne uu pɛɛ re: Lelɛɛ ái sisoipipi kémɛɛ kuwai ní we ye Uléécáa kémɛɛ kuwai wele.

²⁷ Kei ke Piyee uu pɛɛ rinóo yósi uu re: A ripá kari lirókó nnéi n tíye tɔn pó tikilɛ. Yo kari likemɛɛ yénunɛ?

²⁸ Yeesu uu pi pɛɛ re: Asei kam nní nò símisi re kumúnjé kpɛ-i ke né Usoi Kepipi am n sónti ké méyukó ketɛ fale ke Uléécáa uu n conse kémɛɛ rinéyɔɔpitú kecáá ní tone, nò kefi ne pité mpí nòo nní né rintiki, nò ne kò atú kefi ne até kecáá túntine aní ne Isirayeli ipuri kefi ne ité iyé písoi ketahai túhaane.

²⁹ Pɛpɛɛ né nnya síyo néɛ pimáa ne piwá néɛ piyéi néɛ písáa néɛ píni néɛ pinósi ne sipipi néɛ sicare n tíye, yé lɛ kapi n tíyente yé mɛpɛhɛ píle, api kò nfáa tɛneciré yenu ai likécáá kpá.

³⁰ Pifoí meyá ye pitóroo panse, pitóroo meyá api pifoí.

20

Pikeikó pɛɛ ituɲe ikó ikó kekei kémɛɛ n hápɔ kenýárú

¹ Yeesu uu kò kpá re: Lɛ nnya, Uléécáa iyɔɔpi ye kò we yare nsímé mmú: Ukeisaa unyine yeɛ kemaresine leepɔ re uké pikeikó wéési piké ualéé kapi ye n sée re fiinyi kecare kémɛɛ u keisi.

² U ne pɛɛ api kómeine re uké pi héle nnéi mmɛ kapi ye keyáa kese ukeikó n héle. Kei kuu pɛɛ kecare-i pi tɔɲɛpɔ.

³ Kai m pi yare ituɲe mese áme we kefi kumúnjé, uu kò leepɔ uu pikeikó picɔ yenu, pɛɛ pin kéyaála-i méwoo nyenu.

⁴ Uu pi maa re: Nóké ha kò kenécare-i keisi ké nnéi mmɛ kai m pise nò héle.

⁵ Api yisi api sí. Uu kò ituɲe kecírɛ kumúnjé ne nnyóó metaani kumúnjé piléepɔ kpá, uu kò pikeikó picɔ kpísi.

⁶ Kai nnyóó menupú m pi, uu kò piléepɔ kpá uu pinyine yenu pin kei nyenu, uu pi maa re: Yo nnya kani nté méwoo nyenu ituɲe ne imelólé?

⁷ Api u pɛɛ re: Lelɛɛ re úka tú pikei ró kpísi. Uu pi maa re: Nóké kò n nme ani ha kenécare-i keisi.

⁸ Kai nnyóó n wa, ucarete uyɛ uu uyɛɛ ulikó kecáá m paílɛ maa re: A pikeikó pɛɛ sée aa pɛpɛɛ metóroo ní ka ne pihéle koraane aá ne pifoí kété páála.

⁹ Pɛpɛɛ nnyóó menupú kumúnjé pikei n kóraane apí weri, nípá tíye uu nnéi mmɛ kapi ye keyáa kese ukeikó n héle yósu.

¹⁰ Ke pikeikó foí pɛɛ api ní ka, apí m músu re piihéé yé picɔ ikó rifaau. Amá nípá tíye uu nnéi nse mmɛ kapi ye keyáa kese ukeikó n héle yósu.

¹¹ Api kewóyóó ke-i inmúlaa ne ukeisaa uyɛ iwóhó loni.

¹² Api re: Mpí pɛɛ nní pikei metóroo mmɛ ní ka ye wale ituɲe mekóónú mese. Aa pɛɛ tó ne pɛɛ nnéi nse héle, in kò ne tóo meyá ntɲe ne mpɔone kɔ.

¹³ Ukeisaa uyɛ uu piuse rinóo yósu re: Am inípeɛ pó li, unésáne! Ai ró kómeinele re nnéi mmɛ kapi ye keyáa kese ukeikó n héle kaa yé yósi?

¹⁴ A lipókó kpísi aa tómpɔ! Ne lalɛ ké nò ne uyɛɛ pikei metóroo mmɛ ní ka nnéi nse héle.

¹⁵ Yare ám ncée má ké linékó ne menéla wa, néɛ iye? Néɛ pɔ inípeɛ wɔɲne re ne kefa láárú nnya?

16 Kei ke Yeesu uu rikpá re limécɔ ke pitórɔɔ api yé panse pifoí, pifoí api pitórɔɔ.

Yeesu ye metáánū unkpɔ ne umeyise nsmé smisi

(Mariki 10:32-34; Luki 18:31-34)

17 Yeesu ne upipiretiki api keyáa kenyine Yerusalem n tósu, uu upipiretiki kefi ne pité pē iyaa séi uu pi maa re:

18 Nɔ nyánii, Yerusalem kari nní símpɔ piké ha kei Usoi Kepipi tí piké pɛpɛe ye Uléécaá inyóɔnse n wa piwéése ne isé picélaa anipe-i wa, pē piké ne u túhaane api yekei re piké u kpu.

19 Pi yé pɛpɛe ápi Uléécaá m pakarelē anipe-i u wa, api méwoo u nyánei api isé i fopii api kunapéékɔs kecáá u kari, uu pɛe keyáa táánū tunjé nkpɔ kémee yisi.

Lē ke Yakupu ne Yohani uni uu Yeesu m pise

(Mariki 10:35-45)

20 Kei ke unɔsi uu upiɣmáne keté, Yakupu ne Yohani kpisi uu ne Yeesu leɛpɔ, uu ukeyu-i wúla uu ne u ténii.

21 Yeesu uu pɛe u pise re: Yo kaá la ké pɔ wa? Uu rináɔ u yósu re: Ne la re a ηmurei re pɔ tíyese pinéɣmáne mpi keté api masi ipóyɔɔpi kémee tone, uɔ kupóluke-luke, uɔ kupómfi-mē.

22 Yeesu uu pɛe pi pɛse re: Ani nyu lē kani kei nní n welu. Nɔ fe ani ntóosi keporipi kam n nírunɛ níruu? Api re: Ee, tó fe.

23 Yeesu uu pi maa re: Nɔ mesei ntóosi keporipi menécɔ n ntí. Amá in kunéluke-luke née kunémii metone nkɔ mmú, áí née yé tíyese liké ne lē. Pē nnya ke Unésáa uu sitónɛ sē n nyóɔnselē kuu si panɛ.

24 Ke upipiretiki kefi tɔrɔɔ mpi pɔɔ lē n kɔ, piriɔɔ arí ne pimáreɔ pité mpi caai.

25 Yeesu uu pinnéi séi uu pi maa re: Nɔ nyulɛ re pē kapi n kpíilē te ayu piwéése ye pinnanɛ ne a wéékuselenle, písoi kecire pin pinnanɛ a nyíselē.

26 Amá áí limécɔ kai nɔs kémee we. Uye un n la uké nókenécɔpɛ uwéése, uké panse nóunékeikɔ.

27 Uye un kɔ nókenécɔpɛ ikpéé n la, liute uké nóunélási.

28 Limécɔ ke Usoi Kepipi áke ka re piké ke n keisi. Amá ke kale re keké pico keisi keké kɔ kenfaa kpísi keké piakópe nnya he liké ne písoi meýá ayu lo.

Yeesu ye pinyíye pité paise

(Mariki 10:46-52; Luki 18:35-43)

29 Lē memáá, Yeesu ne upipiretiki api Yeriko kuyu tulu. Kapi kei n yisi pin tósu, tisoiwú píma rinyine ari un n tikilē.

30 Kei ke pinyíye pité pinyine pɛe ricéetime n tú api kɔ te Yeesu yeɛ tósu. Api pɛe sicááila kápáa re: Upíima, Tafiti Kepipi, a irówe ripaí!

31 Písoi pɛe n cápínelē api pi cési re piké riséé, amá api pɛe meýá n cáái ηmaa ne rínanɛ re: Upíima, Tafiti Kepipi, a irówe ripaí!

32 Yeesu uu pɛe nyere, uu pi séi uu pi pise re: Yo kaní la ké nó wa?

33 Api u pɛse re: Upíima, tɔ la re a wa irónípeɛ iké wúkule.

34 Yeesu uu piíwe paí uu piinipeɛ ca, mese ne mese, inípeɛ ii wúkule, piketé api pɛe u tiki.

21

Yeesu ye Yerusalem kuyu loni

(Mariki 11:1-11; Luki 19:28-40; Yohani 12:12-19)

¹ Ke Yeesu ne upisencɔ api Yerusalem n nyahaipɔ, api Olifiyee rikútú metene Petifasee kuyu-i lompɔ. Yeesu uu upipiretiki pité tum

² uu pi maa re: Ani kuyu nkú kpɛɛ nní nókɛnyu-pɔ ní we kémɛɛ hapɔ. Nó mɛɛ ne mɛɛ kɛminaaɣaha kenyiɛ lɛpɔ, ke ne kekepipi sin toraalɛ. Ani si fénné aní ne né si weri.

³ Uye un ní-ye nó m pise, ani u pɛɛ re: Upiima ye si lalɛ. Liute yé kei nní nó riyá ani tɔmpɔ.

⁴ Lɛ ke antepu uu pɛɛ ní ma liké ne n wa nnya kai lɛ wa. U pɛɛ maa re:

⁵ Ani Siyɔɔ kuyu pikó maa re:

Ani ripaí, núnúnyɔɔpi yɛɛ nní nókɛnɛmɛɛ wɛmɛ.

Usoi niɛɛ-niɛɛ lo,
kɛminaa kepipi kecáá kuu túnti.

⁶ Upipiretiki api yisi api tɔmpɔ, apí ha wai yare kuu pi n forii.

⁷ Apí ne kɛminaa ne kekepipi weri api pimelape sikɛcáá láai api mekecáá u tonsɛ.

⁸ PISOI kúlúti api pisitukanka lese api ncée-i tánɛntɛ, picɔ api apéi hépiri api tánɛntɛ rɛ piké ne riyu u waisɛ.

⁹ PISOI pɛɛ ukɛyu n sónɛ ne pɛpɛɛ ukɛpire n tikiɛlɛ api pɛɛ n cáái re: Tafiti Kepipi, ani uyɛɛ n sɔnti ne Upiima rinyiri ritaáse! Osanna, ani urinyiri keyómɛcɛaa-pɔ ritaáse!

¹⁰ Ke Yeesu uu Yerusalem kuyu-i n lompɔ, ai pISOI nnéi lémesi api pɛɛ m píseine re: Usoi úye kecire ye nkó?

¹¹ PISOI pɛɛ u n tikiɛlɛ api re: Uyɛɛ antepu Yeesu, Kalilee ketɛ-pɔ Nasareti ukó lo.

Yeesu ye Uléecaa keyo-i pikpéense lakase

(Mariki 11:15-19; Luki 19:45-48; Yohani 2:13-22)

¹² Yeesu uu Uléecaa keyo kémɛɛ lompɔ uu pɛpɛɛ kei n yáisi ne pɛpɛɛ n lééri nnéi lákase. Uu pɛpɛɛ siwóó n cɔhɔne ataapili ne pilóláyái situmpi láuli.

¹³ Uu pɛɛ pi maa re: Li wɔlaalɛ tɛ: Pi yé Kenéyo sée rɛ keyómɛyáhaayo. Amá nó ne ke ripólósele piyaaluke kuhore.

¹⁴ Ke Yeesu uu kei lɛ ní we, pinyíye ne síkankáláká así hapɔ así ne Uléecaa keyo kémɛɛ u kɔ uu si pɔisɛntɛ.

¹⁵ Amá ke pɛpɛɛ ye Uléecaa inyóonse n wa ne isé picélaa api mɛwai píima ke Yeesu uu n wapisi n yé ne siwá sɛɛ Uléecaa keyo kémɛɛ n cáái re: Osanna, Tafiti Kepipi, ai pi tóosi.

¹⁶ Kei kapi pɛɛ u pise re: Pɔ kómei lɛ kapi nní n cáái? Yeesu uu re: Ɛɛɛ. Uu pɛɛ pi pise re: Lɛ nnya, áni kahanɛ Uléecaa ritelɛ kémɛɛ nsímé mmú n keɛ tɛ: Pɔ tíyɛɛ aí ne siwá sínsápi ne siwá fenfɛi pɛne asi pɔ m pakarentɛɛ?

¹⁷ Yeesu uu pɛɛ limemáá kei pi yá uu kuyu lelu uu ha Petanii-pɔ finɛ.

Yeesu ye kúfikiyee anóo wa

(Mariki 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Kai n weesi, Yeesu uu yisi un Yerusalem tósu, nkú nn u wai.

¹⁹ Uu kúfikiyee ricéetime yɛnupɔ, uu sónɛpɔ uu ne ku kɔ, amá mɛpéi ɛmanɛ kuu lɛpɔ. Uu pɛɛ kuléé kpɛ maa re: Páa nkɛní kɔ pikai márune! Kei nní, kúfikiyee kpɛ aku kóosi.

²⁰ Ke upipiretiki api lɛ n yé, ai nnóo pi yipu api pɛɛ re: Iye ke kúfikiyee nkú aku nní mɛɛ ne mɛɛ kólaapɔ?

²¹ Yeesu uu pɛɛ pi maa re: Ké ase kecáá nó símisi rɛ nɔn Uléecaa ne kefa n tenɛlɛ nɔnsá kɔ n tíru, nó fe ani lɛ kam nní kuléé nkú n wa mɛcɔ wai. Ai kɔ lɛ

ημανε, ticuruu, nó fe ani riyópe nti maa re: A kei yisi a ha mínimaa-i ripələ, ai kó mēsei lē wai.

²² Nōn Uléécāa ne kefa n tenelē, nó ye lē nnéi kani ye keyómeyáhaa-i m pise yē.

Yei ke Yeesu nnaŋe nn léeri?

(Mariki 11:27-33; Luki 20:1-8)

²³ Lē memáá, Yeesu uu pēe Uléécāa keyə-i lompo un we un pisei céési, pēpēe ye Uléécāa inyóonse n wa piwéése ne kuyu piwéése apí hapə apí ne u kó apí u pise re: Nnaŋe n-ye kaá ne nní wai? Uye ye nnaŋe pə he pəké ne nní n wai?

²⁴ Yeesu uu pēe pi pēse re: Ne la ké nse nó pise. Nōn tinóó né m pēse, né pēe nó símisi nnaŋe mmē kamí ne lē n wai.

²⁵ Ne la ké nó pise re wóo Yohani tumme re uké pisei míni wole? Uléécāa née pisei pēe u tumme? Api pēe símaane re: Tōn nkpéni m maa re Uléécāa ye u tumme, u yé ró pise re: Kai pēe íye wa káni ne Yohani nsímé ηmurei?

²⁶ Tōn kó m maa re pisei pēe u tumme, áí yé wa. Tə pēe risoiwuí wurule. Li we re pisei nnéi ye Yohani nyániile re antepu lo.

²⁷ Api pēe mēse Yeesu rinóó pēse re: Ari nyu. Uyē uu kó pi pēse re: Né ám kó nó símisine nnaŋe mmē kamí ne lē n wai.

Utisi unyine piŋmáne pité kenyárú

²⁸ Yeesu uu kó pipise pi kpá re: N-ye kani kenyárú nké-i yé? Pi re utisi unyine ye pēe piŋmáne pité má, uu keyáa uŋmáne wéése maa re: Unéŋmáne, a neni waasi a ha anéléé nyē kapi ye n sée re fiinyi kecare kémeē keisi.

²⁹ Uŋmáne uu u pēse re: Am sí! Kai rinkpáse, uu kemúnjé conse, uu yisi uu waasi.

³⁰ Utisi uyē uu kó uŋmáne tərəə limecə male. Uyē uu re: Eee, ne kō, Sáa. Amá úu pēe nkpáni waasi.

³¹ Yeesu uu pēe pi pise re: Nə músu re wóo piketé kecəpe usáa mela wa? Api re ufoi lo. Yeesu uu pēe pi maa re: Asei kam nní nó símisi re pilampooyóó ne piwásánkaí yé ne kekpeé nó wa api Uléécāa iyəopi kémeē lompo.

³² Li we re Yohani Uniwole ye nókenémeē kale uu aseí ncee nó nyíse, áni ne kutu u ricə. Amá pilampooyóó ne piwásánkaí api unsímé ηmurei. Ani kó lē nnéi yénu, amá áni mēfine conse nəké unsímé ηmurei.

Pikeikó pēe rikpákárá m má kenyárú

(Mariki 12:1-12; Luki 20:9-19)

³³ Yeesu uu pimáa pi kpá re: Ani kó kenyárú kecə kutu ricə: Ucarete unyine ye we, uu aléé nyē kapi ye n sée re fiinyi kecare tamesi, uu mmele wai uú ne ke kóónú. Uu kó kecare ke-i kuhóre túni uu kétacerii məm kei kapi yé píta n cérii. Uu kó limemáá keméré cáčá kenyine məm uu pēe pikeikó wéési re piké kecare ké kecáa u m paílē uké ncee ha uké kam.

³⁴ Kai aléépipi nyē kutúú n tu, uu upilasi yukuse re piké ha upikeikó pē-i ualéépipi u yóome.

³⁵ Pikeikó pēe api pilási mpí cópii. Api use kaii api ucə kopu, api utáánú apare tapisi uu kpi.

³⁶ Ucarete uu kó pilási picə piyukuse kpá, pē pin kulúí we ne pifoí. Pikeikó pēe api kó pē wai yare lē kapi pilási foí n wa mecə.

³⁷ Uu picérei pəone uu uŋmáne yukuse uu pikemeē tum, un músu re: Mpá liké íye wa, pi yé unéŋmáne wuri.

³⁸ Amá ke pikeikó api uŋmáne uyē n yé, api pimēcəpəcire n tee re: Nkó yeē masí usáa memá nnéi te. Ani kam təké u kpu təké pēe umemá n te.

³⁹ Kuu n tuipə, api u tini api kecare ilúké u sá api u kopu.

40 Ke Yeesu uu pinyárū ní masí, uu pi pise re: Ucarete uyē un ha n ka, yo kuu yé pikeikó pē wa?

41 Api rinó u yósu re: U pikeikó kpákára pē mekópe kónine. Pilicó ái yé nkpáni íwe u wa. Uu pēé ha pikeikó féé forii re piké kecare kecáá u m paílé, apipi an m pi, api ye u túúni.

42 Kei ke Yeesu uu pi pise re: Ani nsímé mmú pikai Ulééca Nsímé ritelé kéméé kéénlé te:

Tipare ke pimóme api n fóm tee pansé ricíre-círe tee kenui-i ní wee?

Upíima yéé lé wa. Mēwaisaŋa kuu ró n yéneise ye mē!

43 Yeesu uu kó pimáa pi kpá re: Lé nnya, nó mpi, nó nní Ulééca iyóopi kéméé ní we, pi yé ikeméé nó lese api mpuri féé méé Ulééca mela n wai tonse.

44 [Lin úye n fóm un tipare tē tinkpou, u yé selesi. Lin úye n fóm tin ukecáá n loó, ti yé u nā].

45 Ke ppepe ye Ulééca inyóonse n wa piwéése ne Pifarisi api Yeesu sinyárū sē n kó, api céru re pē kuu né máne.

46 Api ppe icéé n wéési piké ne u tí, pin kó ppe risoiwuí wuru re pisei ye u nyáni re u antepu le nnya.

22

Pinósikpiké anyá iluke kenyárū

(Luki 14:15-24)

1 Yeesu uu kó kenyárū kecá pi kpá re:

2 Ulééca iyóopi ye kó we yare nsímé mmú: Uyóopi unyine yeé keyáa uuŋmáne yeé unósi n kpisi anyá píima wai.

3 Uu upikeikó tum te piké ha pisei séleime piké anyá iluke li. Amá pisei api isáneséi iyē yulu api anyá wénte.

4 Uu kó pikeikó picó pitume kpá uu pi maa re: Ani pisáne sée ani pi símisi re: Anyá iluke ye pipele masile. Anénáala ne inéese kpókóó kam kó. Mpá yo ye kéyu wale. Ani kam ani pinósikpiké anyá iluke li.

5 Api nkpáni isáneséi iyē kutu ricó. Mpá úye uu ulikó-mē tómpo. Picó api sicare waikéé, picó api ayáa tŋaapo

6 pitóroo póo pikeikó pē cópii api isei pi waise api ppe pi kóni.

7 Ai uyóopi kuwóí wai, uu upisóca tum apí ha pisei pē kóni api pikuyu nna ŋmaasi.

8 Uu ppe upikeikó picó maa re: Anyá iluke ye pipele masile, amá pisáne ápi ppe ikuluke tulaalé.

9 Lé nnya, ani sicépepe-i léepo, non píye n yē, ani kusáne pi séiri.

10 Upikeikó pē api yisi api icéé tóóí api pisei nnéí kapi n yé sélei, pisáne ne pikópe, pisáne api ppe kenyáyo yipu.

11 Kei ke uyóopi uu ppe lompo re uké pisáne pē yáasi, uu usoi unyine yenu yeé úu inyánlū n tanaalé.

12 Uu u pise re: Unésáne, iye kaa wa áa ne nté lonti áa kó inyánlū tanaalé? Ai utisi muuni utú n sélé.

13 Uyóopi uu ppe pikeikó maa re: Ani ána ne anípe u paasi ani ketahai kuŋmaha-í u sápo. Kei kuu yé n téni un iní takai.

14 Yeesu uu ppe re: Li we re pisei kulúí kapi sée, amá pē kapi pikecápe n wéé ápi ppe kulúí we.

Lampoo kapi ye Róm uyóopi píima n héele

(Mariki 12:13-17; Luki 20:20-26)

15 Kei ke Pifarisi api pɛɛ símaane re iye kapi yé ne Yeesu ripine wa piké ne unnaosimé cire u n ti.

16 Api pipiretiki pinyine ne Erooti pipiretiki pinyine lese api tum te piké ha Yeesu maa re: Upíima, tɔ nyule re aseí nmanɛ kaa ye símisi. Pɔ ye kɔ Uléecaa nece písoi céesilɛ ne aseí. Mpa usoi uké iye nsá rinaɲe m má, áa ye uinipeɛ n wuru pɔn ne símisi.

17 Tɔ la re a kepómúnɛ rɔ símisi táké yé te nceɛ ye we re táké ye Rɔm uyɔɔpi lampoo hééle néé ári kapɛ ye hééle?

18 Amá Yeesu pɔ ne pimɛsɔhɔ kópe kapi n wai pinyuwe máálenle. Uu pɛɛ pi maa re: Nɔ kecáá kecáá mɛwai pikó mpí, yo nnya kani né peikeɛ?

19 Ani ne siwóó sɛ kani ye ne lampoo n hééle kam nké! Api mɛwóópi mɛse ne u hapɔ.

20 Uu pɛɛ pi pise re: Uye riyu ne úye rinyiri tɛɛ nní mekecáá we?

21 Api u pɛɛ re: Sesaa lo. Kei ke Yeesu uu kɔ pi maa re: In lɛ, ani Sesaa likó Sesaa pa, ani Uléecaa likó Uléecaa pa.

22 Kuu lɛ tinóó tɛ pi m pɛɛ, ai nnóó pi yipu api pɛɛ u yá api tómpɔ.

Pisatusee ne nkɔ kɛmɛɛ meyiɛ nstmé

(Mariki 12:18-27; Luki 20:27-40)

23 Keyáa kɛ cire ke Pisatusee api Yeesu kɛmɛɛ ha. Pisatusee pɛɛ tee re pikpɔkɔ ápi ye nkɔ-i yisi. Api sí api ha Yeesu lɛpɔ, api u pise re: Saa, Moisi ye maa re:

24 Unósikó úye un n kpu unsá kɛwá m má, li pise re uuwá yɛɛ yé unósi uyɛ kukúmannósi kpísi uu umáa mpuri wai.

25 Too! Amá piɲmáne pinyine pɛɛ pɛɛ keróɔpɛ nté we. Pi pimáreɔ pisɛi le. Umáa uu unósi kpísi, uu kpi úu kɛwá yɛ. Uwá uu pɛɛ umáa ukúmannósi kpísi.

26 Uyɛ uu kɔ limɛɔ kpi, uu ukúmannósi uyɛ ne utáanú yá. Ai lɛ n wai hái ne uséí-sééí kɛmɛɛ-pɔ.

27 Pɛ mɛmáá, unósi uyɛ pɔó kɔ kpi.

28 Tɔ la táké nkɛní pɔ pise re ke pimáreɔ pisɛi pɛ api nní pinnéi unósi uyɛ n kpísi, pi uye unósi ye ha lo, keyáa kɛ ke pikpɔkɔ ápi ha nkɔ kɛmɛɛ n yisine?

29 Kei ke Yeesu uu pɛɛ pi pɛɛ re: Lɛ nnya kani nómenécíre kiraasente. Ani Nléecaa simé aseí kóméi, ani kɔ Uléecaa nnaɲe nyu.

30 Kumúnɛ kpe-i ke pikpɔkɔ ápi ha n yisine, pitisi ápi pinósi kpíkɛsine, pinósi páa kɔ pila sónkɛɛne. Amá pimɛfine yé ha n we yarɛ piléecaa tume keyómɛcaa-pɔ.

31 Ani lɛ ke Uléecaa uu pikpɔkɔ meyiɛ kecáá nó m ma api Unsímé Ritelé kɛmɛɛ wólu kɛé, néé yo? U maa re:

32 Néé Apiraham Uleecaa ne Isaaki Uleecaa ne Yakupu Uleecaa. Uléecaa úu pikpɔkɔ Uleecaa amá u pinyánnýá Uleecaa le.

33 Ke písoi pɛ nnéi pɛɛ n cápínɛ pin kutu u cɔlɛ api lɛ n kɔ, uicélaa iyɛ ii pi loni rtsone.

Isé iyɛ Uléecaa isé kɛɔpɛ icɔ n fe

(Mariki 12:28-34; Luki 10:25-28)

34 Ke Pifarisi api n kɔ te Yeesu ye Pisatusee feriyɛ uu séése, api cápíne.

35 Píkɛɔpɛ isé ucélaa unyine uu pɛɛ ripine Yeesu wai uu u pise re:

36 Ucélaa, Uléecaa isé nnéi kɛmɛɛ iye ye imáa?

37 Yeesu uu re: A Upíima, Upóléecaa n la ne kepófa nnéi, ne ipósoi nnéi, ne kepómúnɛ nnéi.

38 Iyɛ isé fói, iyɛ kɔ innéi kɛɔpɛ imáa.

39 Ilirū yee ifoi iyē meco n sá ye nnyí: A upócō n la yare kaa ripócúruu ní la.

40 Isé nnyí keté yee isé ne antepuye icélaa riyíki.

Uyē ke Uléecaa uu n wée ne Tafiti kecáá nstmé

(Mariki 12:35-37; Luki 20:41-44)

41 Ke Pifarisi api lē n cápine, Yeesu uu pee pi pise re:

42 Iye kani uyē ke Uléecaa uu n wée kecáá músu? Uye kepipi ye ke? Api u pese re Tafiti Kepipi ye ke.

43 Yeesu uu pee pi maa re: In lē, iye kai wa ke Nfáasone nn Tafiti metéi he uu ne u séi re Upiima? Tafiti ye péé maa re:

44 Upiima ye Unépiima maa re:

A kunéluke-luke-mē kényukótone-i tone hái ne kumúné kpe-i kam yé pipóláarō kepónyále-i n cō.

45 In te Tafiti ye mesei u sée re Upiima, iye ke uyē cire uu yé kō pee Tafiti Kepipi?

46 Pifarisi pē ápi fe piké ríka Yeesu pese. Kái ne kei n kpísi, úka úu ye pee kaha uké nnyine u pise.

23

Yeesu ye re písoi piké pimécire ne isé picélaa ne Pifarisi ti

(Mariki 12:38-39; Luki 11:43,46; 20:45-47)

1 Lē memáá, Yeesu uu pee písoi pee n cápinelē ne upipiretiki-mē panserō uu pi maa re:

2 Isé picélaa ne Pifarisi kái péé we re piké isé ke Moisi uu nó ní pa asei nó símisi.

3 Li ne sá re nóké piicélaa rimúlú ani kō i tiki. Amá áni kapē ye pimewai ne yíraane. Li we re pē ne ye picō céesi re piké piicélaa ritiki, amá píricuruu ápi ye pee i ritiki.

4 Pi ye limúle-mule paasile api picō yase, píricuruu ápi ye pee líka rica.

5 Pi nípa yo wai re písoi piké ye pi yē nnya. Lē nnya kapi ye Nléecaasimé silōpi kapi ritii kecáá rimúmelú mepéré rikpase api kō pístukanka atime nwépi mepéré kpase ai picō síkō feriyē.

6 Sitóne fói kapi ye keluke kémee ne Pisuifi ayomeyáhaalee-i n la.

7 Pi la re písoi piké ipakare ne pi n yáhaankee sicápine kémee, piké ye kō pi sée re picélaa.

8 Amá ń áni kapē ye tíye piké ye nó sée re picélaa. Nō nónnéni pimáreco le. Usoi use kóló yee kō núnécélaa.

9 Ani kapē ye keté kecáá úka sée re núnésáa. Núnésáa cireníne kani m má yee keyómecaa-pō we.

10 Ani kapē ye tíye piké ye nó sée re úyukó. Núnéyukó ye use le. Uyee nní uyē ke Uléecaa uu n wée.

11 Nókenecépe uwéése uké panse núnékeikō.

12 Uye un umécire rintaáse, li ye u ricépisēle. Uye un umécire rincépise, li ye u ritaásele.

Yeesu ye isé picélaa ne Pifarisi kecáá kecáá mewai kesi

(Mariki 12:40; Luki 11:39-52; 20:45-47)

13 Iwe kani topori, nó isé picélaa ne nó Pifarisi mpí. Nō kecáá kecáá mewai pikó le! Nō ye písoi ncée tápisile re ápi kapē Uléecaa iyōpi kémee lō. Nórincéruu áni ye lompo, áni kō pee pepē ní la yáne piké lompo.

14 [Iwe kani topori, nó isé picélaa ne nó Pifarisi mpí. Nò kecáá kecáá mewai pikó le! Nóo pikúmannòsi anipe-i lē kapi m má yóoi, ani ye kò pee keyóme yáasi ai nānai písoi piké ne nó n yē nnya. Lē nnya ke Uléécaa uu íwe iye fi icò m má nó wainē.]

15 Iwe kani topori, nó isé picélaa ne nó Pifarisi mpí. Nò kecáá kecáá mewai pikó le! Ketē nké nnéi ne mínimaa kani kálē te nòké use unyine yē nòké u pansese nōunépiretiki. Nōn liute piyéne m masí, ani tíyese uu pansé usoi nkó kaí ne n sá re piké íwe teneciré kelò kémee íwe lukéise iké nōinékò n fe meté.

16 Iwe kani topori, nó pinyíye mpí, nóo nní písoico n séni! Nò ye maa re: Uye un Uléécaa keyò n sée uu ne wéeri re u yé linyine wa, u yé fe uu lipiwai yá. Amá úye un wura yee Uléécaa keyò-i ní we n sée uu ne wéeri re u yé linyine wa, ncée nín we re uké lipiwai riyá.

17 Nó piníri ne pinyíye mpí! Wura ne Uléécaa keyò kee wura uyē m pansese Uléécaa líkò, yo yee líketé kecòpe ríyu má ne lícò?

18 Nò ye kò maa re: Uye un Uléécaa keyò kémee kenýònschúupi n sée uu ne wéeri re u yé linyine wa, u yé fe uu lipiwai yá. Amá úye un inýònsesee yee kehúupi kecáá ní lálalē n sée uu ne wéeri re u yé linyine wa, úu ncée má uké lipiwai riyá.

19 Nó pinyíye mpí! Isee kapí ne n nyòonse api kehúupi kecáá láa ne kehúupi kee i m pansese Uléécaa líkò, yo yee líketé kecòpe ríyu má ne lícò?

20 Lē nnya, úye un kenýònschúupi n sée uu ne wéeri, kelò kē ne lē nnéi lēe kei ní we kuu sée uu ne wéeri.

21 Uye un Uléécaa keyò n sée uu ne wéeri, Uléécaa keyò ne Uléécaa yee kekemee ní we kuu sée uu ne wéeri.

22 Uye un keyómecaa n sée uu ne wéeri, Uléécaa riyòopitù ne Uléécaa yee rikécáá ní tū kuu sée uu ne wéeri.

23 Iwe kani topori, nó isé picélaa ne nó Pifarisi mpí. Nò kecáá kecáá mewai pikó le. Nò ye nípá yo hòonele, ani ne manti ne ayéhepei ncòpuri péne ani hòone awélé kefí, ani Uléécaa kuwélé kuse pa. Amá ani ye pee isé nnéi kecòpe ipíima yare nni aseí piwélaa ne usoiçò piwetu ne aseí pitiki nkò ne pikei wa. Lē kaí pee píse re nòké n tikilē nōn pee kò ne litòròo lícò nní wai.

24 Nó pinyíye mpí, nóo nní písoico n séni. Nò ye kúcerii ne nso lesele, ani pee ísu ne péne ani muuni.

25 Iwe kani topori, nó isé picélaa ne nó Pifarisi mpí! Nò kecáá kecáá mewai pikó le. Nò we yare mpí pee ye kehee ne kecáripí kepíre nmane n heere api kemée yá mecò. Lē kapi ye sikemee n li ne kapi ye ní ntí ye pee liyaa-yaa le kapi n káipinkee.

26 Nó Pifarisi, pinyíye mpí! Ani ye kehee ne kecáripí kémee mefoi heere, kepíre yé pee limeçò sonesi.

27 Iwe kani topori, nó isé picélaa ne nó Pifarisi mpí! Nò kecáá kecáá mewai pikó le. Nò we yare rikpíí mmele kapi míni tomé n túkei ari péé n wariye póipói nsonne mecò, némpákane asoikòhò ne líkperinkpekòó lee rikemee yipaalē.

28 Limeçò kaní we. Nò písoi keyu-i nyíselē te nó isé tíkilenle, némpákane kecáá kecáá mewai ne mewai kòpe mee nòsinéfa-i yipaalē.

29 Iwe kani topori, nó isé picélaa ne nó Pifarisi mpí! Nò kecáá kecáá mewai pikó le. Nò ye antepuye akpíí mónle ani pepée aseí n tíkilē akò sònukuse

30 ani pee re: Tòn pee pírókpure isoi kumúnjé kpe-i n we, ári yé pee n̄murei toké pi rikpá toké ne antepuye kò.

31 Nò pee lē nyísele ani nórínécúruu yámne re nó pepée antepuye n kò sipirē le.

32 Lē nnya, ani mese nópínékpure mewai kòpe ne kényu mahā ne kété-pò!

33 Nó iwáa kpákárá nnyí! Iye kani yé wa áni yé ne nna teneciré kémee n lompò.

³⁴ Ani kō te né antepuye ne pisei pēe mewéesesohō m má ne isé picélaa kecire nó páme. Nó picō kō, ani picō kunapéékōs kecáá kari, ani kō nóanáyómeyáhaalee-i picō iséí súúke, ani kō picō mpá kuyu kúye-i n tikilē nōn wéekuselē.

³⁵ Lē nnya ke pē nnéi kani n kō ápi kō líka wa nkpo ní ne nó tenene, kai n kpiime usone Apēli kēmeē aí ne sí Perekíya unmánē Sakarii kani Uléécaā keyō kēmeē kelō sone ne kenýōnshúúpi kepáapáá ní kpu kēmeē-pō.

³⁶ Ké aseí nó símisi re nfáani pisei mpí pēe mewai kópe mē akpanii yenne.

Yeesu ripōō ye caai Yerusalem nnya

(Luki 13:34-35)

³⁷ Lē memáá, Yeesu uu pēe Yerusalem pikó maa re: Nō Yerusalem pikó, nó ye antepuye kónle ani kō pē ke Uléécaā uu nókenémeē n tumme aparē tapisi ani kóni. Melé kesē karí pēé la ké nó cápine yare ke kucáyaha aku ye kuamérj metene kusipipi n tā líka aí ye si wa mecō ani yúlu?

³⁸ Lē nnya, Uléécaā keyō yé menmane n we úka úu yé n we.

³⁹ Ani kō te áni neni piyéne né kpáne líké ha ne tu kumúné kpe-i kani yé ha ní maa re: Uléécaā uké uyēe Upiima rinyiri ne n weme rikpá!

24

Yeesu re Uléécaā keyō yé fori

(Mariki 13:1-2; Luki 21:5-6)

¹ Yeesu uu pēe Uléécaā keyō-i léeri un tósu. Kei ke upipiretiki api pēé ne u rikō re piké kememōme u nyíse.

² Amá Yeesu pōō pēe pi pēse re: Lē nnéi kani nní n nyáni, aseí kecáá, li sónti líké wa ripare ríka ári yé ríco kecáá n tōsilē. Linnéi mmú ye sóntile líké fori téké-téké.

Léleē n nyíse re ketē ye ketene tu

(Mariki 13:3-13; Luki 21:7-19)

³ Yeesu uu pēe sí uu ha Olifiyee rikúú kecáá tone. Upipiretiki api kei u kálaapo api u pise re: A ró símisi piyei kai lē waine, ne yo kari yé kō ne ceri re mepōpēeme mee lē tu re ketē ketō ye kē.

⁴ Yeesu uu pi pēse re: Ani nómenécire ní nsonē, áni kape tíye unyine uké kuyúí nó tā.

⁵ Pisei kulúí yé sónaame use use, api ye rinényíri ne pisei meyā kiraasente api ye pi maa re: Néē uyē ke Uléécaā uu n wéē. Lē kēmeē kapi yé pisei kulúí kuyúí tā.

⁶ Nó kō te atōpi ye nókenékúri néē ketaa-pō wai, amá áni kape nfasimé tōne. Lē kai m pise re líké wa kai lē wai. Amá kēto áke kahane n tu.

⁷ Nsoipuri nnyine ye yisi nn nsoipuri ncō ne tōpu, keyōōpitē ake keyōōpitē kecō ne tōpu, nkú nn sílō sinyine leeri, ketē ake sílō sinyine yenesi.

⁸ Lē nnéi ye we yare ke memárenlō ame ye unósi pikéhē n kóraane.

⁹ Pēé uye-i ke pisei api yé nó kpísi api nópinélaapo anipe-i wai, api íwe nó wai api nó kóni. Isoipuri nnéi ii kō né nnya nóinépurí yulu.

¹⁰ Kei kai yé pēe pisei meyā ne kelólé-mē ha, api pēé n yámmnentene, api pēe ipuri n yúinne.

¹¹ Antepuye nōome kulúí yé léeme api pisei meyā kiraasente.

¹² Mewai kópe yé kéyu mahā, pisei meyā nla nn pēe hásu.

¹³ Amá úye un tinkáhá-káhá ne kēto-pō Uléécaā yé uriyu lo.

¹⁴ Uléécaā iyōopi Nsímé Kecire mee ketē nnéi kecáá kóónúne isoipuri nnéi iké kō. Lē memáá, mpá yo ketō ake pēe tulu.

*Iwe piima mekame**(Mariki 13:14-23; Luki 21:20-24)*

15 Yeesu uu ko pimáa pi kpá re: Antepu Taniyee*li* ye peé maa re kumúné kunyine yé kam ani ncaai piima mee ye n cókoi yenu nn kelò sone riyíkí-i tú. Uye un nsímé mmē n keē, uké musí uké liasei kò.

16 Lin lē n wa, pepee Yutee ketē kémee ní we piké wuri api ayópe taá.

17 Uyee yé ha kulee ipiraa kecáá ní we, uké wuri úu kape re uké nkpáni kukemee lompò uké linyine kpísi uké ne ripéne.

18 Uyee kecare-i ní we, úu kape nkpáni re uké wurime uké kényo-i uketukanka kpísi.

19 Iwe ke pifani ne pimáreni apí ha siyáa se-i topori.

20 Ani ne Uléécaa té te úu kape tíye itóó iyē iké nnyiyee kumúné née kewénteயaa ketúné ró leeme.

21 Iwe piima iyē ke sisoipipi asi kumúné kpe-i n lené ico li píka*i* léemelē hái ketē kekoraane-me ne není-me, iico li ko píka*i* léeri.

22 Uléécaa unsá pée síweyaa sē n hasi, úka úu yé pée nfáa yē. Amá pē kuu n wée nnya, u yé siyáa sē hasi.

23 Lē nnya, úye un nó m maa re: Ani ripaí, nté ke Kirisi uu we née uyee nkó nté-pò áni kape ηmurei.

24 Píkiri*si* nòome ne antepuyee nòome ye leerine piké mémare píima lese piké nyíse, piké kò mewaisaηa wapisi hái lin pée kufee n we, pin yé fe ricuruu ap*i* pē ke Uléécaa uu n wée kiraase.

25 Ani léise re ne písímé nó li masile.

26 Lē nnya, pin nó m maa re: Ani ripaí, uyee nkó kucesi kóima-i, áni kape ha. Né pin nó m maa re: Ani ripaí, uyee nkó kulee-i pékaalē, áni kape ηmurei.

27 Yaré ke kekónetéhe ake ye nni keléécaa-pò n léeme ake meyéne mese yéeri ketunjeleeme-pò aké ne sí ketunjololé-pò, limeco ke Usoi Kepipi ake sónti.

28 Li we yaré kapi ye ní maa re: Kei ke isare kópe ii ní we, ke áyemeekú aa ye cápine.

*Usoi Kepipi mekame**(Mariki 13:24-27; Luki 21:25-28)*

29 Yeesu uu ko pimáa pi kpá re: Síweyaa sē metómpo ke itunje íi sòmaane, iwáre íi metá*i* paa, awáresi aa keyómecaa-pò poroiri, linaηe-naηe lee keyómecaa-pò ní we ai meýá yeηesi.

30 Linyine ai pée keyómecaa-pò nyíse re Usoi Kepipi ye nyahaiméle. Kei ke ketē nnéi kecáá isoipuri íi yé pée itu ló. Api pée Usoi Kepipi yenu, ken ahope kecáá weme ne kennanηe ne kemeyoopi.

31 Api pée rináatōη maa ténse, uu pée upitume ketē awélé nnéi kémee túm*e*. Api pē kuu n wékeke ketē nké ne keketo-pò cápine.

*Kúfikiyee kecáá icélaa**(Mariki 13:28-31; Luki 21:29-33)*

32 Yeesu uu ko pimáa pi kpá re: Ani kúfikiyee kenýárū icélaa kutu ríco. Ku ye kun ilése ηmú n wairi, mepéi men n leeri, nò ye mese ne mese ceri re kupii ye nyahaiméle.

33 Limeco kái we. Nōn píyeei lē nnéi mmē n yé lin n wai, ani ceri re Usoi Kepipi ye nyahaiméle, un tinōnō ne kolē.

34 Asei kam símisi: Písoi kunai nkú áku tósune kelene, nni nnéi líké ne ní kam.

35 Ketē ne keyóme yé tó*s*i, amá anénóó áa metóηé má.

*Uléécaa ηmane yee nípa yo keto nyu**(Mariki 13:32-37; Luki 17:26-30; 34-36)*

³⁶ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Amá in ketê metene nkó, úka úu likeyaa kē nēe liitunje iyē nyu, nípá piléecaatumē pee keyómecaa ní we nēe Uléecaa Kεpipi ricuruu. Amá Usáa mecire yee nyu.

³⁷ Kumúnjé kpe-i ke Usoi Kεpipi aké ha m pεeri, li ha waine yare kai Nowee nfaa kémee n wa mecɔ.

³⁸ Nní kaí pee Nowee nfaa kémee wa: Keyáa kē ke míni amé pee ketê nnéi rinfe keké kelene n tu, pisoi ye péé wele pin le pin níru, pin sóonne, pin pisipipi pila ne pinósi pasii háí ne keyáa kē ke Nowee uu kutákai kémee n lompo.

³⁹ Api nkpáni nka musí, míni amé ha ne weri amē pinnéi muuni. Limecɔ kaí ha waine péé uye-i ke Usoi Kεpipi aké ha m pεeri.

⁴⁰ Pitisi pité yé likumúnjé kpe-i kecare-i n we, ai use kpíípo ai ucɔ yá.

⁴¹ Pinósi pité yé n we pin nam, ai use kpíípo ai ucɔ yá.

⁴² Lē nnya, áni kape lɔpile, li we re áni nyu keyáa kē ke Nónépiima uu m pεerine.

⁴³ Ani n̄sone kɔ te úyɔsaa un ye péé n nyu itunje iye-i ke uyaa uu kesine n s̄nepɔ, u yéé pee n nyánile úu yé tíye uyaa uké k̄yɔ-i lompo.

⁴⁴ Lē nnya, nóké nómenc̄ire mesére n cáp̄inélē n̄n ne mé. Kumúnjé kpe-i káni ne m músu ke Usoi Kεpipi ake pεeri.

Ukeikó s̄one ne ukeikó kópe

(Luki 12:41-48)

⁴⁵ Yeesu uu pee upipiretiki pise re: Wóo ukeikó yee aseí n t̄ikilē un kɔ mesōho má? Uyee ukeikó uyē ke úyɔsaa uu ye ne k̄yɔ rin-yá re uké ke m pallē, uu ye upikeicɔ iluke n̄sone wai yare kai m pise.

⁴⁶ In te úyɔsaa ye ukeikó uyē leeme un mesei upikei kecáa we, u únarekome le!

⁴⁷ Ké aseí nó símisi ani kóm te úyɔsaa uyee ne ulikó nnéi ukeikó yáne re uké likécáa m pallē.

⁴⁸ Amá in te ukeikó kópe lo, u yé ukefa-i maa re: Unéyɔsaa úu mekee sónti.

⁴⁹ Uu pee upikeicɔ ipépi loni, u ne pítapome api péé n le pin níru.

⁵⁰ Keyáa kē ne itunje iyē ke ukeikó uyē úu ne m músu kémee ke uuyɔsaa uú ha sónti.

⁵¹ Kei kuu yé pee ukeikó uyē lakase uu íwe u wai yare kapi ye kecáa kecáa mewai pikó n wa mecɔ. Kei kuu yé n t̄eni un inf̄ takai.

25

Pikpére kefi pinyine kenyárú

¹ Yeesu uu kɔ upipiretiki pimáa kpá re: Lē nnya, Uléecaa iyɔopi yé ha n we yare nsímé mmú: Pikpére kefi pinyine pee keyáa yisi re piké un̄máne unyine yee pinósi k̄piké ní la merí. Api sífiráa k̄pikesi apí ne péne.

² Pikecɔpe pinupū pee piníri, pinupū picɔ pisohɔ.

³ Ke piníri mpí api pisifiráa n k̄písine, apí simekpɔ méka mecɔ iyaa wa piké ne ripene,

⁴ amá pisohɔ pɔɔ pisifiráa me súúkee api kɔ mecɔ sinúmpí-i wai apí ne péne.

⁵ Ke un̄máne uyē uú ne pikáme n n̄haise, nnō nn pi yááí api lɔpilente.

⁶ Ke kesine ake m pi, kecáaíla aké lelu re: Un̄máne uyee nní weme! Ani leepɔ ani u t̄epéi!

⁷ Pikpére p̄e nnéi api yisi api pisifiráa pinyóonsente loni.

⁸ Piníri mpí api pee pisohɔ p̄e maa re: Ani nómenékpɔ mē tó he, sírfiráa ye lale siké k̄pí.

⁹ Pisohoo pē pōo re: Eehei! Me ne tō risále, áme tise toké nō he. Li kutōsi we nōké piyái kēmee ha ani kei nōmenékó lōlu.

¹⁰ Kumúnjé kpe-i kapi pilale n tōsu, uḡmáne uyē un tuiri, u ne pinupū pepēe pimēcire n cāpinelē pin ne u mé api kesé kulee kpe-i kapi pinōsikpiké anyá n wai lōni, ihánaa ii hanaapō.

¹¹ Likēpire, pikpēre niri mpí pōo tuiri api cáái re: Upíima, a ró hánne! Upíima, a ró hánne!

¹² Kei ke uḡmáne uyē uu pi maa re: Ne la ké aseí nō símisi re ám nō nyu!

¹³ Yeesu uu pēe kpá re: Lē nnya, nnō rín we. Li we re ani nyu keyáa kéye née iture iye-i kam sōnti.

Pikeikó pitaani pinyine kenyárū

(Luki 19:11-27)

¹⁴ Yeesu uu kō upipiretiki pimáa kpá re: Uléecaa iyōopi yé ha n we yare nsímé mmú: Utisi unyine yēe pēe ncēe pihápe la, uu upikeikó sélei uu umemá pianipe-i wai.

¹⁵ Uu use wura mēwóropi sipehepi sinupū pa, uu ucō wura mēwóropi sipehepi sité pa, uu utáánū wura mēwóropi kepehepi kesē pa. U mǵpá úye nnaḡe ne musile uú ne lē kai m pise u pa, uu pēe yá uu tōmpō.

¹⁶ Ukeikó uyēe wura mēwóropi sipehepi sinupū rí yōsí uu mēse ne mēse siwóó sē kpísí uú ne kpéense, uu wura mēwóropi sipehepi sinupū sicō kuláa yēnu.

¹⁷ Uyēe wura mēwóropi sipehepi sité rí yōsí pōo kō limēcō wai, uu wura mēwóropi sipehepi sité sicō kuláa yēnu.

¹⁸ Amá uyēe wura mēwóropi kepehepi kesē rí yōsí pōo ha kuhóre túni uu ukeisaa siwóó sē pésu.

¹⁹ Kai siyáa sité n wa, piukeisaa uu kúiri uu re piké ulikó kēē uké yé.

²⁰ Ukeikó uyēe wura mēwóropi sipehepi sinupū rí yōsí uu ukeisaa keyúrí nyōsōpō ne wura mēwóropi sipehepi sinupū féé sicō, uu re: Wura mēwóropi sipehepi sinupū kaá pēe né pa. Aa yēe, Upíima? Wura mēwóropi sipehepi sinupū sicō ye nsí kam kuláa n yé.

²¹ Ukeisaa uu u maa re: Ne pakare! Pō ukeikó sone ne aseí ute le. Likáripikōó-i kaa nní wa lē kai m pise. Lē nnya, né limáa-maa pō rimúise. A lomme toké anyá li.

²² Ukeikó uyēe wura mēwóropi sipehepi sité rí yōsí pōo kō nyōsōpō uu re: Wura mēwóropi sipehepi sité kaá pēe né pa, Upíima! Aa yēe? Wura mēwóropi sipehepi sité sicō ye nsí kam kuláa n yé.

²³ Ukeisaa uu u maa re: Ne pakare! Pō ukeikó sone ne aseí ute le. Likáripikōó-i kaa nní wa lē kai m pise. Lē nnya né limáa-maa pō rimúise. A lomme toké anyá li.

²⁴ Ai nkpéni yá uyēe wura mēwóropi kepehepi kesē rí yōsí. Uyē pōo kō nyōsōpō uu re: Ne nyule Upíima re mēpókó áme kusa pólú. Kēcare ke-i káa n lukesí kaa ye kpasi. Kei káa n fō kaa ye kpéé.

²⁵ Lē nnya ke iwame ii né wa am ketē kēmee sipōwóó kúlesi. Aa yēe! Sipōwóó sēe nsí, a yōsí!

²⁶ Kei ke ukeisaa uu rinōo u pēse re: Pō ukeikó kōpe ne ukánsōi le! Kaa lē n nyu re kēcare ke-i kám n lukesí kam ye kpasi. Née kei kám n fō kam ye kpéé.

²⁷ Pō yēe pēe sinéwóó ne kēwófore piyekei hale, aní pēe ha pēeri am sinéwóó sē yósu ne sikulaa.

28 Ukeisaa uyē uu pēe pikeikó picō maa re: Ani mekēe wura mēwóōpipi kepehepi kē uanipe-i yosí ani nkó yēe nní wura mēwóōpipi sipehepi kefi m má kpá.

29 Li we re nkó yēe meyá m má kapi ye pípa rikpá aí ne u fuu, amá nkó yēe úu líka m má, pi ye lē kuu m músu re u má ricuruu u yósile.

30 Amá ukeikó nkó yēe úu nní líka n yóriye líkó lēe re ani u tí ani ketahai-mē kunmahai-i u sápo. Kei kuu yé n tēni un iní takai.

Usoi Kepipi ye sántile keké ne písoi túhaane

31 Yeesu uu kō pimáa pi kpá re: Keyáa kē ke Usoi Kepipi aké ha kemmule kémee n sánti ne píllécaatume nnéi, keriyukóótú kecáá kaké ha tonene.

32 Ketē nké kecáá isoipuri nnéi yé ha kekeyu-i n cápinelenle, ake pēe písoi ne pipicó kóólēne yare ke useesé uu ye isáñ ne ipoi n kóólēne.

33 Uu pēe isáñ ukuluke-luke-mē wai uu ipoi ukumii-mē wai.

34 Kei ke uyóōpi uu yé pēe pēpēe ukuluke-luke-mē ní we maa re: Nó mpí ke Unésáa Ulééca u nní rinkpá, ani kam ani iyóōpi kuu hái ketē kekoraane-mē n yekeilē un ne nó mé yosí.

35 Li we re nkú ye né wale, ani né he am le, nnírē nn né wai, ani né he am níru. Ne pēe usáne le, ani nósínéyo-i kusáne né yósu,

36 ne pēe meñmane wele, ani ilú né tani, ne pēe póólúle, ani kenécáa paí. Ne pēe kukpaniilee-i wele, aní hapō ani né lóólú.

37 Kei ke pēpēe nní aseí n tíkilē api ye pēe rinóó yosí re: Upíima, keyáa kēye kari pō yé nkú nn pō we, ari pō he aa le, née nnírē nn pō we, ari pō he aa níru?

38 Keyáa kēye kaa usáne, ari siróyo-i kusáne pō yósu? Keyáa kēye kari pō yé pōn meñmane we, ari ilú pō tani?

39 Keyáa kēye kari pō yé pōn póólú née pōn kukpaniilee-i we, ari pō lóólú?

40 Uyóōpi ye pēe rinóó pi pese re: Asei kecáá, ké nó símisi re lē kani pinémáreco kecōpe usínsá unyine n wa, né kani lē li wa.

41 Kei ke uyóōpi uu yé pēe pēpēe ukumii-mē ní we maa re: Ani kenékúrí yisi ani ketaa-pō rinýosó. Ulééca ye anóó nó wale! Ani ha nna teneciré kémee lompo. Kei ke Ulééca u n nyóōnse un ne Setani ne upitume mé.

42 Nkú ye né wale, áni né he ké li, nnírē nn né wai, áni né he ké n ntí.

43 Ne pēe usáne le, áni nósínéyo-i kusáne né yosí. Ne pēe meñmane wele, áni ilú né tá. Ne pēe póólúle née ne pēe kukpaniilee-i wele, aní hapō noké né rilóólú.

44 Kei ke pē pō kō rinóó yosí re: Upíima, keyáa kēye kari pō yé nkú nn pō we née nnírē nn pō we née pōn usáne née pōn meñmane we née pōn póólú née pōn kukpaniilee-i we, ári pēe ne kutu pō rico?

45 Kei ke uyē uu yé kō pi pese re: Asei kecáá, ké nó símisi re lē kani pisínsá pē kecōpe unyine n wa, né kani lē li wa.

46 Api péē ne íwe teneciré kémee pi tómpo, amá pēpēe nní aseí n tíkilē pōo pēe nfáa teneciré kémee lompo.

26

Pisuifi piwéese ye kómēine re piké Yeesu tí

(Mariki 14:1-2; Luki 22:1-2; Yohani 11:45-53)

1 Ke Yeesu uu lē picélaa ní masí, uu pēe upipiretiki maa re:

2 Nō yē te li tise siyáa sité piké ne nkpō melóó anyá li. Kei kapi Usoi Kepipi pílaarō anipe-i waine, pē piké kunapéékóó kecáá ke karií.

³ Kei ke pepee ye Uléecaa inyóonse n wa piwéése ne Pisuifi piwéése api Uléecaa usina kapi ye n sée re Kayifu keyocope cápine,

⁴ api rinóo rise wai re piké meyaá Yeesu tí piké kpu.

⁵ Api pee re: Amá ái kape pee anyá kámee. Insá lē, písoi pee n cápinelē yé yisi api nyere.

Unósi unyine ye Yeesu riyu kecáá tulaali kōonu

(Mariki 14:3-9; Yohani 12:1-8)

⁶ Yeesu uu Petanii ketē-mē sí uú ha uyó Simóo keyo-i topile.

⁷ Kapi n tú pin iluke le, unósi unyine uu kenúmpí sone kenyine kámee tulaali néikóo píima unyine múipó uú ne sōnepó uú ne Yeesu kó. Uu Yeesu riyu kecáá tulaali uyē kōoni.

⁸ Ke upipiretiki api lē n yé, ái ne pi risá, api pee unósi uyē maa re: Yo picaaínkee ye nkpéní mpí?

⁹ Pi yé pee fe api tulaali nkó yáí nnéí píima api lisiwóó sē píwekóó hóóne.

¹⁰ Yeesu uu céru re lē kapi símisi, uu pee pi maa re: Yo nnya kani lē unósi uyē cónlē? Mewai sone kuu né wa.

¹¹ Likumúnjé re mpá píyei ke nó ne píwekóó aní we, ái mpá píyei ke tó ne nnó arí we.

¹² Inépiñe kuu mencire tulaali fō piké kelenē nhóre né tā.

¹³ Asei kecáá, ké nó símisi re mpá yei kapi ketē nnéí kecáá Nsímé Kεcire yóólē, pi yéé unósi nkó mewai mmé símisi apí ne u n léiselē.

Yutasi ye lalē uké Yeesu tí

(Mariki 14:10-11; Luki 22:3-6)

¹⁴ Kei ke Yeesu pipiretiki kefi ne pitē pē use kapi ye n sée re Yutasi Isikariyóoti uu pee yisi uu pepee ye Uléecaa inyóonse n wa piwéése leepó

¹⁵ uu pi pise re: Nen Yeesu nóanénipe-i n wa, yo kani yé né pa? Pē api mese ne mese kei nní nwóóweni mepipi afeetaani keeni api u múise.

¹⁶ Kaí ne kei n kpisi, Yutasi uu pee icée n wéési uké ne Yeesu pianipe-i n wa.

Yeesu ne upipiretiki ye nkpo melóo anyá iluke le

(Mariki 14:12-21; Luki 22:7-14, 21-23; Yohani 13:21-30)

¹⁷ Anyá nye-i kapi ye akpónó nyee áa pite m má n li keyaa foí ke Yeesu pipiretiki api ukekúrí hápó, api u pise re: Yei kaá la tóké anyá nyē iluke pó wa?

¹⁸ Uu pi pese re: Ani kuyu-i kóó keyo-i hapó ani u maa re: Ucélaa ye re unkpo itunje ye tule. Kepóyo-i ke u ne upipiretiki api sónti piké nkpo melóo anyá li!

¹⁹ Upipiretiki api mesei lē kuu pi m ma wai, api nkpo melóo anyá iluke wai.

²⁰ Kai nnyóó ní wa, u ne upipiretiki kefi ne pitē pē apí tone api iluke n le.

²¹ Keluke ke-i kuu pi maa re: Asei kecáá, ké nó símisi re nókenécopre unyine yé né tí uu pinélaáro anipe-i wai.

²² Kuu lē ní ma, upipiretiki apóo aa meyíkíyiki caai api use use u m písei re: Upíima, yare né nées? Uco uu kó re: Upíima, yare né nées?

²³ Kei kuu pee pi pese re: Tó ne uyē tóo nní ricáripí rise-i n le yee sónti uké pinélaáro anipe-i né wa.

²⁴ Usoi Kepipi ye ketē nké kecáá tósule yare lē kai Nléecaasimé kámee kekecáá ní wólaalē mecó. Amá uyee pílaáro anipe-i ke n waine ye íwe toporile. Li kutósi we ápi kape pee liute m mari.

²⁵ Yutasi yee pílaáro anipe-i u n waine póo pee u pise re: Yare nées pee lo nées, Upíima? Yeesu uu re: Yare kaa nní ní ma.

Yeesu nkɔ ne umeyise piléise inyekii

(Mariki 14:22-26; Luki 22:14-20; Kɔrenti Foi, 11:23-25)

²⁶ Ke Yeesu ne upipiretiki api lē n tū pin iluke le, uu kukpónó kpísi uu kukecáá Uléécáa pɔnɛse uu ku kpókɔrine uu pi pa uu re: Inépinje ye nnyí, ani yósi ani li.

²⁷ Uu lē memáá keporipi kpísi uu kekecáá Uléécáa pɔnɛse uu pi pa uu re: Ani yósi ani nónnénéí n ntí.

²⁸ Menénye ye mmé mee n kɔonu písoi meyā nnya re Uléécáa uké piakópe pi sárei. Ménnye mē kaí ne ritiki Uléécáa uú ne písoi séi re u ne pē piké kóméine.

²⁹ Ké nó símisi re kaí ne neni rimpá, ám aléépipi pita mpí piniré kráne liké ha ne tu keyáa kē ke tó ne nnó ari yé ha kɔ píta fale Unésáa iyɔopi kémee ní ntí.

³⁰ Kuu lē pisímé pi ní masí api pɛe ipakare siyome n yom pin pakarente, api wai api yisi api Olifiyee rikúú taá.

Yeesu ye símisi re Piyee yé kési re úu u nyu

(Mariki 14:27-31; Luki 22:31-34; Yohani 13:36-38)

³¹ Kei ke Yeesu uu pɛe upipiretiki maa re: Nó nónnénéí kesine nké né ηmeriye ani wúrunkɛɛ. Li Uléécáa ritelē-i wólaalē te: Né usɛɛsé kpu, kusɛleele isɛɛ nné íi kpíi.

³² Yeesu uu kɔ kpá re: Amá nen piyei nkɔ kémee piyise m masí, né ha Kalilee ketē-pɔ nó m mé.

³³ Piyee uu rinóó yósu uu re: Mpá písoi nnéí pin pó nnya kelólé n ye, né ám yé píkaí loó.

³⁴ Yeesu uu u pɛse re: Asei kecáá, ké pó símisi re pó kesine nké cire kesi metaani re áa né nyu, icá íi kelene kooi.

³⁵ Kei ke Piyee uu pɛe u maa re: Mpá lin nkɔ ye mu, tó ne mpó toké kesé kpu, ám kuηmeriye pó we. Pipiretiki nnéí api limɛcɔ male.

Yeesu ye Ketisemane-pɔ keyóme yáási

(Mariki 14:32-42; Luki 22:39-46)

³⁶ Lē memáá, Yeesu ne upipiretiki api kelō kenyine kapi ye n sée re Ketisemane kémee tuiɔ. Uu upipiretiki maa re: Ani nté n tū nééké rinyóso ké ha keyóme yáási.

³⁷ Uu Piyee ne Sepetee pinmáne keté kpísi uú ne péne. Nfasímé píima ne mpóócaai nnyine nn pɛe u tɔni.

³⁸ Kei kuu pɛe pi maa re: Tinéɔó ye caailenle hái lin ne nkɔ menyíne we. Ani nté n tū, áni kape lopile, toké kesé n nyáni.

³⁹ Kei kuu nkáripí ne ketaa pi wa, uu wúla uu kéyu keté kipi uu Uléécáa yáási re: Unésáa, pó fe aa mpá yo wai, a ne ntóosi keporipi nké ketaa né wa. Mpá ne lē, kape menéɔóla wa, amá meɔókó wa.

⁴⁰ Kuu piyómeyáhaa m masí, uu upipiretiki pē kémee pɛɛpɔ, uu pi leɛpɔ pin lɔni. Uu pɛe Piyee pise re: Lē nnya, áni nkɔpáni fe tó ne nnó toké kenampi kesé kesé n nyáni?

⁴¹ Ani n tū nɔn nyáni nɔn keyóme yáási áni kape ne pipeikɛe kémee ní loó nnya. Li kesoipipi ripóó we re keké ye lisɔne wa, amá ke pɛe rinárei mále.

⁴² Uu kɔ melírú nkáripí ne ketaa pi wai, uu kɔ Uléécáa yáási re: Unésáa, in te áa yé ηmurei ntóosi keporipi nké keké ne ketaa né wa re ne menírē ke mále, meɔóla meké wa.

⁴³ Uu pɛeri uu kɔ pi leeri pin lɔni, likumúnjé re piinipɛe ye mulesile.

⁴⁴ Uu kɔ metáánú piyise kpá uú ne ketaa pi wai, uú ha kɔ mese mē ne Uléécáa téni

45 uu pɛɛ kɔ upipiretiki kɛmɛɛ pɛɛpɔ uu pi maa rɛ: Nɛntɛ nɔ nkpɛni lɔnɪlɛ nɔn wɛntɛlɛ? Itunɛ yɛ nkpɛni tɔlɛ rɛ pikɛ Usɔi Kɛpɪpi tɪ pikɛ pikɔpɛkɔɔ anɪpɛ-i wɔ.

46 Anɪ yɪsɪ tɔkɛ u tɛpɛi. Uyɛɛ nɛ n kpɪsɪnɛ ukɛ pikɔpɛkɔɔ anɪpɛ-i wɔ yɛ nyahaimɛlɛ.

Yeesu mɛtɪnɛ

(Mariki 14:43-50; Luki 22:47-53; Yohani 18:3-12)

47 Kɛ Yeesu uu lɛ nɪ wɛ un sɪmɪsɪ, upipiretiki kɛfɪ nɛ pɪtɛ pɛ kɛɔpɛ usɛ kapi yɛ n sɛɛ rɛ Yutasi un tuɪpɔ nɛ risɔɪwɔl, atɛhɛ nɛ apɪnɪpɪ an mɔlɛɪlɛ. Pɛpɛɛ yɛ Ulɛɛcaɔɔ inɔɔnɛ n wɔ piwɛɛsɛ nɛ Pɪsuɪfɪ piwɛɛsɛ pɛɛ lɛ pi tumpɔ.

48 Yutasi uyɛɛ pɛɛ pianɪpɛ-i Yeesu n wainɛ yɛ pɛɛ risɔɪwɔl cɛɛsɪlɛ lɛ kapi yɛ nɛ Yeesu n cɛrɪ pikɛ tɪ. Uu pɛɛ pi maa rɛ: Nɛn ha ɔyɛ rɪmpɪrɔ artɪ u yɔɔsɪ, uyɛɛ lɔ. Anɪ u tɪ.

49 Kuu n tuɪpɔ, uɔ nɛ Yeesu kɛmɛɛ n saɪrɪlɛ uɔ ha u maa rɛ: Nɛ pɔ yɔɔsɪ, Sɔɔ! Uu pɛɛ u pɪrɔ uu u yɔɔsɪ.

50 Yeesu uu pɛɛ u maa rɛ: Unɛsɔnɛ, a pɪkɛɪ pɛ kaa piwɔl nɪ kɔ mɛkɛɛ wɔ! Keɪ kɛ pɛ apɪ pɛɛ cɔpɪnɛpɔ, apɪ Yeesu tɪnɪ apɪ mɔlɔl.

51 Keɪ kɛ Yeesu upɪrɛtɪkɪ usɛ uu rɪsɔapɔ uu rɪtɛhɛ kpeɛu uu Ulɛɛcaɔɔ usɪnɔ ukɛɪkɔ kutu sɛmɪ.

52 Yeesu uu u maa rɛ: A rɪpɔtɛhɛ tɛ tikukai-i pɛsɛpɔ. Li wɛ rɛ pɛ nnɛɪ pɛɛ nɛ rɪtɛhɛ n kɔnɪ, tɪtɛhɛ kapi yɛ kɔ nɛ pɛ kpu.

53 Aa nyu rɛ nɛn pɛɛ ntɛ Unɛsɔɔ m pɪsɛ rɛ ukɛ nɛ lɛmmɛ, u yɛ pɛɛ ntɛ nnɪ pɪlɛcaatumɛ nɛ pamɛ aɪ inɔɔ kɛfɪ nɛ itɛ fɔɔuu?

54 Nɛn nkpɛni lɛ n wɔ, li yɛ pɛɛ mmɛ kapi nnɪ Ulɛɛcaɔɔ rɪtɛlɛ-i n wɔɪ rɛ nnɪ kai nnɪ n wɔɪ kai pɪsɛ rɛ likɛ wɔ kɛcɔɔ rɪtikɪi?

55 Yeesu uu pɛɛ pɪsɔɪ pɛɛ n cɔpɪnɛlɛ maa rɛ: Nɔ atɛhɛ nɛ apɪnɪpɪ nɛ pɪtɪnɛ nɛ kɔ yarɛ usɔɪ kpɔɔrɛɛ unyɪnɛ kani pɪtɪnɛ kɔ. Mpɔ keyɔɔ kɛyɛ kɛ tɔ nɛ nnɔ arɪ pɛɛ Ulɛɛcaɔɔ keyɔ-i wɛ nɛn cɛɛsɪ, ɔnɪ nɛ tɪ.

56 Amɔ lɛ kɛ antɛpuyɛ apɪ Nlɛɛcaasɪmɛ kɛmɛɛ n wɔɪ likɛ nɛ n wɔ nnya kai lɛ wɔ. Keɪ kɛ upipiretɪkɪ nnɛɪ apɪ pɛɛ u nɛmɪrɪyɛ apɪ wuru.

Pɪ nɛ Yeesu kɛtɪhaanɛ pɪma-i ha

(Mariki 14:53-65; Luki 22:54-55, 63-71; Yohani 18:13-14, 19-24)

57 Pɛpɛɛ Yeesu n tɪ yɛ pɛɛ u kpɪsɪlɛ apɪ nɛ Ulɛɛcaɔɔ usɪnɔ Kayɪfɔ keyɔ sɪ. Keɪ kɛ isɛ pɪcɛlɔɔ nɛ Pɪsuɪfɪ piwɛɛsɛ apɪ pɛɛ cɔpɪnɛlɛ.

58 Pɪyɛɛ uu kɛtaɔ-pɔ Yeesu n tikɪlɛ uɔ nɛ Ulɛɛcaɔɔ usɪnɔ keyɔɔpɛ tulu, uu lomɔpɔ uu pɪmɛrɛ kɛkɪrɪ tone un nɛ mɛ ukɛ yɛ lɛ kai yɛ nɛ kɛtɔ nɪ kpu.

59 Pɛpɛɛ yɛ Ulɛɛcaɔɔ inɔɔnɛ n wɔ piwɛɛsɛ nɛ pɪtɪhaanɛ pɪma nnɛɪ apɪ pɪsɔɪ wɛɛsɪ pɛɛ yɛ Yeesu nɛ nsɪmɛ rɪnkɔpɔrɔ pikɛ nɛ u nɪ kpu nnya.

60 Pɪsɛɛrɔkɔɔ nɔɔmɛ apɪ cɔpɪnɛpɔ. Mpɔ nɛ lɛ, ɔpɪ nɪkɔ yɛ pikɛ nɛ u rɪkpɔrɔ. Kai yɛ rɪnkɔpɔsɛ, pɪtɪsɪ pɪtɛ pɪnyɪnɛ apɪ hapɔ

61 apɪ rɛ: Usɔɪ nkɔ yɛ maa rɛ u yɛ fɛ uu Ulɛɛcaɔɔ keyɔ foru uu sɪyɔɔ sɪtaani nɛ pɪmɔmɛ kɛ pɛsɛ.

62 Keɪ kɛ Ulɛɛcaɔɔ usɪnɔ uu pɛɛ yɪsɪ uu u maa rɛ: Nsɪmɛ mmɔ nnɛɪ kɛ pɪsɔɪ mpɪ apɪ nnɪ kɛpɔcɔɔ nɛ sɪmɪsɪ kɛmɛɛ, nɪ-yɛ kaa yɛ pɔkɛ pɛsɛ?

63 Yeesu uu n sɛɪlɛ lɛkɛ-lɛkɛ. Ulɛɛcaɔɔ usɪnɔ uu pɛɛ u maa rɛ: Nɛ lɛ rɛ a Ulɛɛcaɔɔ yɛɛ n nyɔnɪ rɪnyɪrɪ sɛɛ aɔ nɛ wɛɛrɪ, in tɛ pɔ kɛ Ulɛɛcaɔɔ uu wɛɛ. Nɛɛ pɔɔ Ulɛɛcaɔɔ Kɛpɪpɪi?

64 Yeesu uu u pɛsɛ rɛ: Lɛ kaa nnɪ ma. Lɪmɛmɔɔ, nɛ kɔ nɔ rɪkpɔsɛ rɛ kɔfɪ nɛ nɛnɪ n kpɪsɪ, nɔ Usɔɪ Kɛpɪpɪ yɛ kɛn Ulɛɛcaɔɔ, nɪnanɛ nnɛɪ utɛ kulukɛ-lukɛ-mɛ kɛyukɔɔtɔnɛ-i tɪ. Nɔ kɔ u yɛ un keyɔmɛcaɔ-pɔ aɔhɔpɛ kɛcɔɔ tɪ un nɛ wɛmɛ.

⁶⁵ Kei ke Uléecaa usina uu pee uricuruu ilá kuu n tanaalē céerii ai nyíse re li u tóosile háí. Uu pee re: Uléecaa nmaa kuu nní lámaankee. Ai nkpáni nkpéni pise re toké piseérakóó pinyine wéési. Nórínécúruu ye alé kuu Uléecaa n lámaankee konle.

⁶⁶ Lē nnya, íye kani músu? Api u pese re: Li ne sá re piké u kpu.

⁶⁷ Api pee meta kéyu-i pitúkente u loni. Api akpini u tini, picó api sipese u kápáá

⁶⁸ api ye pee re: Pó ke Uléecaa uu n wée, a n̄m̄oinu aa ró símisi nké te wóo pó pi?

Piyee ye kesi re uu Yeesu nyu

(Mariki 14:66-72; Luki 22:56-62; Yohani 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Ke Piyee uu kei lē tipoo-i n tū, unósi keikó unyine uu léepo uu kei u léepo uu u maa re: Ne póo lo! Pó ne ko pee Kalilee ukó Yeesu uyē tikilenle.

⁷⁰ Uu pinné inipée iye-i késu uu re: Né am nyu ní-ye kaa símisi.

⁷¹ Uu limemáá yisi uu rinóno-mē sl. Unósi keikó uco póo ko kei piyéne u kpá uu pepere kei n cápínelē maa re: Nkó pó ne ko pee Nasareti ukó Yeesu uyē tikilenle.

⁷² Piyee uu ko pikéne kpá uu wéeri re: Am usoi nkó nyu.

⁷³ Liké ne rinsáse, pepere kei ní we apí nyósópó apí ne u ko api u maa re: Asei kecáá, pò písoi pē use le. Mepósímé kémeé kai lē nyíselē.

⁷⁴ Kei ke Piyee uu kési nmaa uú ne ketē kpeeni uu wéeri re: Ne Uléecaa, am usoi nkó nyu. Mese ne mese, icá ii kooi.

⁷⁵ Piyee uu rinóó tē ke Yeesu uú pee u m̄ ma léise re: Icá iké kelene n kooi, pó kesi metaani re áa né nyu. Kei ke Piyee uu léepo uú ne mpóocai téní.

27

Pi ne Yeesu Pilati kémeé ha

(Mariki 15:1; Luki 23:1-2; Yohani 18:28-32)

¹ Kai kóso n weesi mmare mare, pepere ye Uléecaa inyóonse n wa piwéése nnéi ne Pisuífi piwéése api rinóo rise wai re piké Yeesu kpu.

² Kei kapi pee u paasi apí ne Róm uyóopi Pilati léepo.

Yutasi nkpó kecáá nsímé

(UPM 1:18-19)

³ Yutasi yee Yeesu n kpísi uu piláaro anipe-i wai uu yénu re pi la piké Yeesu kpu. Ai u cón, uu ukefa-i téní uu nwóoweni mepipi afeetaani mē kpísi uú ne pele uú ha pepere ye Uléecaa inyóonse n wa piwéése ne Pisuífi piwéése pē pa.

⁴ Uu pi maa re: Ne akópe wale. Ne usoi yee úu líka n caai yáá am pa apí kópu. Pē api u pese re: Mpókó ye mmē! Ai ne tó yē!

⁵ Uu pee siwóó sē kpísi uu Uléecaa keyo-i sá, uu sl uú ha umecire níhne wai.

⁶ Pepere ye Uléecaa inyóonse n wa piwéése api siwóó sē h̄ni api re: Kai nní ménye kewóó nnya, ncée n̄n irósé kémeé we re piké Uléecaa keyo kuwóótakai kémeé ke waipo.

⁷ Api kóméine api pee ke kpísi apí ne utúhumome kémeé ketē l̄lu re piké ye kei písáne kulesi.

⁸ Lē nnya kai ne kei n kpíime ne neni-mē, pi ketē kē séleí re: ménye kecare.

⁹ Lē ke antepu Yeremii uú pee Yeesu kecáá m̄ ma uu Uléecaa nsímé ritelé kémeé wólu kai wa re:

Pi nwóoweni mepipi afeetaani mē kpísile. Mē ke Isirayeli pikó apí musi re pi yé ukecáá hēéle.

10 Apí ne utúhuməme kémeε ketē ləlu. Lē ke Upiima uu re ké pi símisi.

Pilati ye Yeesu nstmé píseise

(Mariki 15:2-5; Luki 23:3-5, Yohani 18:33-38)

11 Kapi uyəəpi Pilati kémeε ne Yeesu pitúhaane ní ha, uyəəpi uyē uu u píse re: Póə Pisuifi uyəəpii? Yeesu uu rinóə u yósu re: Mmē kaa nní ma.

12 Amá ke pəpəe ye Uléécaə inyóənsə n wa piwéése ne Pisuifi piwéése apí ne nsímé u rinkpárá, úu ríka pi pəse.

13 Kei ke Pilati uu pəe u píse re: Aa mmē kapi nní ne pó n kparai kóməi, née?

14 Uu kə lē n séélē úu ríka pəse. Ai pəe Pilati píri wai.

Pi túhaane al tone re piké Yeesu kpu

(Mariki 15:6-15; Luki 23:13-25; Yohani 18:39-19:16)

15 Mpá nkpə melóə anyá áye, Pilati yēə ukpaniikó uyē ke risoiwuí ari ní la uké lese akpanii kémeε lésele.

16 Utisi unyine kapi ntpá yei n nyu ye pəe anyá kumúnjé kpe-i akpanii kémeε wele. Pi ye u sée re Yeesu Parapasi.

17 Pilati uu pəe písoi pəe n cápinelē píse re: Yeesu Parapasi ne Yeesu kapi n sélei re Kirisi kecəpe, úye kaní la ké akpanii kémeε lese?

18 U pəe nyule ŋmaa nísonə re nfapəle nnya kapi Yeesu uanipe-i wa.

19 Pilati un kei lē ketúhaane ke-i we, liké ne rinsáse, uunəsi uu písoi tumpə re piké u maa re: Usoi nkó úu ncaai ríka wa. A unsímé kémeε apónjpe mahá. Ne kesine nké uyē nnya kelaré kópe kenyine kémeε íwe lile hái.

20 Pəpəe ye Uléécaə inyóənsə n wa piwéése ne Pisuifi piwéése pin likumúnjé kpe-i písoi pitálaankeε masí re piké Pilati símisi re uké Parapasi akpanii kémeε lese uu Yeesu pó kopu.

21 Uyəəpi uu pipise pi kpá re: Piketé kecəpe, úye kaní la ké lese? Apí u pəse re Parapasi lo.

22 Ké íye Yeesu kapi n sélei re Kirisi pó wa? Apí pinnéi u pəse re: A kunapéékóə kecáá u karií!

23 Kei kuu kə pipise pi rikpá re: Ncaai ní-ye kuu mpíi wa? Apí pəe sicááila nákiŋe ŋmaa re: A kunapéékóə kecáá u karií!

24 Ke Pilati uu n yé te ntpá un ne n símisi, ái nkpáni líka yoriyene, iwóə in menjpe meýá cālē, uu míni kpísi uu písoi nnéi inipəe-i anjpe nale uu re: Ái née ncée he re piké usoi nkó yeé úu ncaai ríka n wa kpu. Nónnekó ye mmē!

25 Písoi pəe n cápinelē nnéi apí u pəse re: Eεe! Tó ne sirówá toké unkpə ncəni n te!

26 Kei ke Pilati uu pəe akpanii kémeε Parapasi pi lese, uu tíyese apí Yeesu iséi súúkeε, uu pi u pa re piké ha kunapéékóə kecáá karií.

Pisóəca ye Yeesu kecáá nyánei

(Mariki 15:16-20; Yohani 19:2-3)

27 Uyəəpi pisóəca apí Yeesu kpísi apí ne kei kapi ye n túhaane lompə, pisóəca nnéi apí kei u kálaapə.

28 Apí ilú u mahani apí kukpélenku weé u tani.

29 Apí pəe sinjpeleépi rikəŋ parii apí u kipise, apí kə kenapari kunjpe luke-luke-mē u múŋse. Apí pəe ukeyu-i wúla apí sénni apí re: Tó pó yáasi, Pisuifi uyəəpi!

30 Apí pəe meta u n túkente. Apí ye kə kenapari ké kpísi apí ne ríyu kecáá u pepu.

31 Kapi nnyei u m masí, apí kukpélenku u mahani apí uilú pitane u pəse apí ne kunapéékóə kecáá pikarií u tómpə.

*Pi Yeesu kunapéékóó kecáá karií**(Mariki 15:21-32; Luki 23:26-43; Yohani 19:17-27)*

³² Kapi kuyu-i n léeri pin ne Yeesu pikarii tósu, apí ne Siréeni ketē utisi unyine sáne. Pi ye u sée re Simáo. Api rínanje ne Yeesu kunapéékóó u cǎne.

³³ Api péé ha ne keló kenyine tulu. Pi ye kei sée re Kǎlikota. Liasei re: Kúyu Koroo keló.

³⁴ Api píta ne pite tule-tule pinyine cǎhǎne api u pa re uké n ntí. Uu lélé uu yúlu re úu níruné.

³⁵ Api u kpísi apí ha kunapéékóó kecáá karií, api panjai apí ne pimécǎpécire uilú hǎǎnté. [...]

³⁶ Api péé kei n tú pin u mé.

³⁷ Api kekprénpélépi kenyine kecáá wólu lé nnya kapi u ní kpu api kunapéékóó-i uriyu kecáá karií. Pi woi re: Nkó yee Yeesu, Pisuifi uyǎpi.

³⁸ Api péé kǎ limemáá písoi kpááree pité pinyine kesé karií, ucǎ ukuluke-luke-mé ucǎ ukumii-mé apí ne u kǎ.

³⁹ Picéetǎné api u lámáankéé api ríyu m pǎuli.

⁴⁰ Api ye u maá re: Pǎó ye Uléécaá Keyǎ n forii aa siyáa sitaani ne pimómé ke pése, pǎn mesei Uléécaá Kepipi, a nkpréni ripóyu lo aa kunapéékóó kecáá súiri!

⁴¹ Pǎpǎe ye Uléécaá inyǎǎnse n wa piwéése ne isé picélaa ne Pisuifi piwéése pǎó kǎ limécǎ kecáá u nyǎnei apí ye ne maá re:

⁴² U picǎ yoriyentele amá úu pǎe fe uké uricuruu yoriye! Nénté Isirayeli Uyǎpi lo! Uké kǎ kunapéékóó kecáá súime tǎké pǎé ne kǎfa u tǎne.

⁴³ Uléécaá kuú ne ritá uu ye ne maá re: Ne Uléécaá Kepipi lé. Lé nnya, in te Uléécaá ye ukécáá kpálé, uké nkpréni u yoriye tǎké yé nké!

⁴⁴ Háí aí ne písoi kpááree pǎ keté karií kesé n karií pǎne api kǎ lé u lámisi.

*Yeesu nkǎ**(Mariki 15:33-41; Luki 23:44-49; Yohani 19:28-30)*

⁴⁵ Itunje kecǎre kumúnjé háí ne ketúnjé metaani kumúnjé ke kuɲmaha aku keté nnéi kecáá cǎ.

⁴⁶ Kai ketúnjé metaani kumúnjé ní tu, Yeesu uu kecááila píima kenyine súúni re Elii, Elii lama sapatani? Lelee re: Unéléécaá, Unéléécaá, yo nnya kaa né ηmeriyé?

⁴⁷ Písoi péé kei n cǎpinelé kecǎpe, pinyine api lé kom api re: Elii kuu nní sélei.

⁴⁸ Mese ne mese, pikecǎpe unyine uu wuru uú ha sinéé kpísi uu píta nyepenyepé pinyine fe uú ne kenaapi kenyine kecáá tuhu uu u pa re uké n ntí.

⁴⁹ Picǎ api péé re: Ani riyá tǎké yé te Elii yé kam uu u yoriye néé.

⁵⁰ Yeesu uu meyá pipupeí kpá uu péé kpi.

⁵¹ Likumúnjé kpe-i ke kusánjáá kapi ne Uléécaá keyǎ kéméé n kénélé aku riceérine meté háí kecáá ne metene-pǎ. Keté ake yénesi, aparecǎnaa aa foresi,

⁵² akpí meyā aa wúkulente, Uléécaá písoi kulúú péé n kpí api yisikeé.

⁵³ Api akpíi kéméé léenti. Ke Yeesu uu ní ka uu nkǎo kéméé yisi, api Uléécaá kuyu lomǎ, písoi meyā api pi yenu.

⁵⁴ Ke Rǎm usǎóca kpéé ne pisǎóca picǎ péé kei ní we pin kesé Yeesu mé api n yé lé ke keté ake n yénesi ne licǎ licǎ lee n wapisi, iwame ii meykíyiki ηmaa pi loni api re: Usoi nkó ye péé mesei Uléécaá Kepipi lé.

⁵⁵ Pinási ye péé kulúú wele, pin ketaa-pǎ nyenu pin nyáne. Pimeyā péé háí Kalilee-pǎ u ritikime pin u léni.

⁵⁶ Pikecǎpe pinyine péé nní Makitala kuyu ukó Maari ne Yakupu ne Yosefi uni Maari ne Sepeteé piɲmáne uni.

Yeesu mekulaa

(Mariki 15:42-47; Luki 23:50-56; Yohani 19:38-42)

⁵⁷ Kai nnyóó n wa, utisi mamá uyē kapi ye n sée re Yosefi un Arimatee kuyu ukó, uú hapó. Uyē ne kó pēe Yeesu upiretiki le.

⁵⁸ Uu Pilati kēmeē s1 uú ha u piše re uké Yeesu u pa. Kei ke Pilati uu ηmurei uu ncée he re piké ha Yeesu u pa.

⁵⁹ Yosefi uu Yeesu kpisi uu kesánjáapi tomé kecire-i wai

⁶⁰ uú ha ne nhóre fale kuu kuparepoo-i n wa kēmeē u finse, uu pēe mēpare píima mēnyine pímiise uu rinonoo fi, uu pēe yá uu tómpo.

⁶¹ Likumúnjé kpe-i, Makitala kuyu ukó Maari ne Maari uco uyē pónn kei rikpíi keyúri tñ.

Tikpti piméré

⁶² Ke keyáa kēe ye ne kewénteyaa n tise ake n tu, pēpēe ye Uléécaā inyóonse n wa piwéése ne Pifarisi api yisi api Pilati keyó s1,

⁶³ api u maa re: Urósáa, to léise re ke unóome nkó uú pēe nfáa m má, u péé maa re u yé unkpó memáá keyáa táánū tunjé yisi.

⁶⁴ Lē nnya, a ncée he re pisi piké ha siyáa sitaani urikpíi nsonne m mé, upipiretiki ápi kape ne u n yáai piké lese, piké péé ne pisi n kiraase re: u nkpó kēmeē yisile nnya. Lin lē n wa, nnóome mmē né pēe caai ai nfoi feriyē.

⁶⁵ Pilati uu pi pēse re: Piméré ye mpí! Ani ne pi ha piké ha rikpíi m mé yare kani ní la.

⁶⁶ Kei kapi yisi apí ha músu, api yénu lē kapi yé pimérékei pē n wa. Api mēpare mēe rinonoo n filē nsonne karií api pēe piméré tónsentē re piké m mé.

28

Yeesu ye nkpó kēmeē yisi

(Mariki 16:1-10; Luki 24:1-12; Yohani 20:1-10)

¹ Keyáa kēe ne kewénteyaa rintiki ketúnjé, Maari Makitala ukó ne Maari uco api yisi re piké ha rikpíi rilóólú.

² Kei nní, ketē ake yénesi, Upíima uleecaatumē unyine uu keyómecaa-pó súiri uu mēpare mēe rikpíi rinonoo n filē pímiise uu rikecáá tone.

³ U pēe tēlule yare kekónetēhe, uilú in wariye pói-pói.

⁴ Liiwame píima inyine ii piméré tini, api péé n terii nfáa nrí ne pári yare pi kpule.

⁵ Uléécaatumē uyē uu pēe pinósi pē maa re: Iwame fi kape nó n we. Ne yē te Yeesu uyē kapi kunapéékóó kecáá n karií kani wéési.

⁶ Uu nté we. U nkpó kēmeē yisile yare kuu ní ma. Ani kam ani kei kapí pēe u n finse yē,

⁷ ani mekēe s1 aní ha upipiretiki símisi re u nkpó kēmeē yisile. U yé Kalilee-pó pi m mé. Kei kani yé ha u yē. Mmē kam m má ké nó n símisi ye mmē.

⁸ Api pēe rikpíi kekúri yisi, iwame ne mpónare píima nn pi we apí ha mekēe nsímē mmē upipiretiki símisi.

⁹ Liké ne rinsáse, Yeesu uú ne pinósi pē sáne uu pi maa re: Ne nó yáasi. Api ukekúri hapó, api wúla api uana tini apí ne ríyu u waise.

¹⁰ Yeesu uu pēe pi maa re. Iwame fi kape nó n we. Ani ha pinémárecó maa re piké Kalilee ha. Kei kapi yé ha né yé.

Piméré ye lē kapi n yé símisi

¹¹ Kumúnjé kpé-i ké pinósi pē api ncée ní we pin tósu, rikpíí piméré pinyine api yisi api kuyu pele, apí ha pepée ye Uléécaá inyóonse n wa piwéése lē nnéí lēe n wa keenkéé.

¹² Pē ne piwéése apí tone api kóméine, api siwóó píima sinyine piméré pē he

¹³ api kó pi tálaankéé ré piké maa ré: Tó kesine lopilele, upipiretiki apí weri api u yáái apí ne tómpo.

¹⁴ Piwéése pē api kó pi kpá ré: Uyóopi píima un lē n kó, tó u símisi uu kóm áni yé ncóh níka yē.

¹⁵ Piméré pē api mesei siwóó sē yósu api lē kapi pi n céesi wai. Lē nnya ke nsímé mmē ní we ne neni-me nn ne Pisuífi kémeé kóónúlē.

Yeesu ye umécire upipiretiki nyise

(Mariki 16:14-18; Luki 24:36-49; Yohani 20:19-23; UPM 1:6-8)

¹⁶ Yeesu pipiretiki kefi ne use api yisi api Kalilee-pó riyópe te-i ké Yeesu uú pēe ní maa ré piké ha sí.

¹⁷ Kapi u n yé, api u yáási api ukeyu-i wúla. Amá picó pin ne we pin céreise.

¹⁸ Yeesu uú ne pi kó uu pi maa ré: Uléécaá ye keyómécaá-pó ne keté nté mpa yo kecáá rinaŋe né hele.

¹⁹ Lē nnya, ani isoipuri nnéí kémeé ha, ani týese písoi piké kenépire ritiki. Ani Sáa Uléécaá ne Kepipi ne Nfáasone rinyiri ne míni pi wole.

²⁰ Ani kó pi céési ré piké isé iyē nnéí kam nó n karií ritiki. Ani n nyu ré siyáa nnéí kam nókenékúrí we keté keké ha ne tene.

Nsimé Kεcirε ritelé ke Mariki uu n wói

Lelee ritelé nti kέmee ní we

Pisoi meya ye músu re Mariki yee ritelé nti wói. U ko ppe Póoli ne Piyee ukeico le (UPM 12:25). Pē kuu rísonε písei uu ne Nsimé mmú wólu. Tó ko yē te u Yeosu ró nyísele yare Ulééca Kεpipi (1:1). Méwole ketá-pó, Rom usóca wééεe póo háa re "Usoi nkó ye mesei Ulééca Kεpipi le" (15:39). Ai re ríyu kuú la uké yé nnya kuu píri pikei pē wapisi, amá u kale uké keisi uké ko unfaa kpísi uké he uké pisoi ayu lo (10:45). Lē nnya ke Mariki uu Yeosu isoi ne unsé tó nyíse yare unkpó isólú. Uayu meteyni, kai n kpísi Kalilee keté hái ne Yutee-pó ye nyíselé te Yerusalem-pó kuú há n kpine kaí ne u sí.

Ifaaci iyε mekériine ye mmé:

1. Yohani Uniwole ye Yeosu nsimé riyóó uu ko míni u wole (1:1-11).
2. Kunírila ye kucesi kóima-i Yeosu peikee (1:12-13).
3. Yeosu ye sinyárú ne símisi un ko Kalilee-pó mewaisaŋa wapisi (1:14-8:26).
4. Yeosu ye unkpó ne umeyise nsimé símisi, un ko upipiretiki símisi lē kuu íwe n lenε. Uu ko pi maa re piricuruu piké pinfaa kpísi piké Yeosu meco he (8:27-10:52).
5. Yeosu ye Yerusalem kuyu-i lompó Pisui fi piwééεe api pitele u wai (11-13).
6. Yeosu ye íwe meya lele. Pisui fi piwééεe ye u tinle re piké u kpu. Pi kunapékóó kεcáá u kariile api ko nhóre nnyine kέmee u wai (14-15). Yeosu uu nkpó kέmee yisi uu umεcire upipiretiki nyíse (16).

Yohani Uniwole ye Ulééca Nsimé yóólé

(Matiyee 3:1-12; Luki 3:1-18; Yohani 1:19-28)

¹ Nté kai wólaalé lē ke Yeosu Kirisi, Ulééca Kεpipi Nsimé Kεcire nn n kóri.

² Li antepu Esayi ritelé-i wólaalé te:

Né unétumε kepókpeé waise
uké ncée pó nyóonse.

³ Usoi rináo ye ri tee kucesi kóima-i n yóólé te:

Ani Upíima ncee nyóonse,
ani usiceepi téiise.

⁴ Lē kai wa Yohani uu kucesi kóima-i pisoi míni wole, un pi símisi re: Ani mefine conse, ani tíyεεe ké míni nó wole, Ulééca uu nóanékópe nó sárei.

⁵ Yutee keté pikó nnéi ne Yerusalem pikó nnéi api ukeméé n sónaapo pin piakópe yámmεte, Yohani uu Yuriteε nkoi kέmee míni pi wole.

⁶ Kuyoooyo nkpíi ketukanka ke Yohani uu ppe tanaalé un kekónepampi kehale-i télé. Apáani ne meté kuú ppe le

⁷ un yóólé te: Uyεεe né memáá n sónti ye rínanεe né fele. Inésoi fi tu re ké ripe ké ukunéeri nηme fénnε.

⁸ Míni ke née ne nó wóle, amá Nfáasone ke uyē uu yé ne nó wole.

Yohani ye Yeosu míni wole

(Matiyee 3:13-17; Luki 3:21-22)

⁹ Yeosu uu ppe Kalilee kuyu kunyine kapi ye n sée re Nasareti leeri, Yohani uu Yuriteε nkoi kέmee míni u wole.

¹⁰ Ke Yeosu uu mese ne mese míni-i n léeme, uu keyóme yenu ken wúkulelé, Nfáasone nn ukecáá súiri yare tilóolá.

¹¹ Uu rináo keyóme ca-pó komti re: Póo Kenépipi lala kecire. Ne pó wéεe.

Setani ye Yeesu peikee

¹² Mese ne mese Nfáasone nrí ne kucesi kóima-pò Yeesu sí.

¹³ Uu kei n we hái ne siyáa afeena. Kei ke Setani uu u peikee. Icareese e kapaápáá kuu ye n we, piléecaatumé pin ukecáá paíle.

Yeesu ye pikpintomécpíi pína sée

(Matíyee 4:18-22; Luki 5:1-11)

¹⁴ Kapí Yohani kukpaniílee n tā memáá, Yeesu uu Kalílee sí uu Uléécaá Nsímé Kécire n yóólē

¹⁵ un símisi re itunje ye tule, Uléécaá iyáopi ye nyahaiméle, ani mefine conse ani Nsímé Kécire ηmurei.

¹⁶ Ke Yeesu uu Kalílee kupiyé mecáa n tíkilē, uu Simóo ne uuwā Antiree yenu pin anyerí fóm pin ne ikpíntomé cpíi. Pi pee pikpíntomécpíi le.

¹⁷ Yeesu uu pee pi maá re: Ani né ritiki, né tíyese ani písoi pee ye né rintíki wéési.

¹⁸ Api mese ne mese pianyerí sá api u tiki.

¹⁹ Ke Yeesu uu nsé ní nájilē, uú ha Sepetee sipipi Yakupu ne uuwā Yohani yenu pin pianyerí nyóonse.

²⁰ Yeesu uu mese ne mese pi séi, api piusaa Sepetee ne pikéikó kúninói-i tíye api u tiki.

Untrihélaa unyine nsímé

(Luki 4:31-37)

²¹ Yeesu ne upipiretiki api Kaperinawum sí. Yeesu uu mese ne mese ke wénteyaa ketúnjé Pisuífi kuyomeyáhaalee loni uu písoi picélaa kápáa.

²² Pírí ke umecélaa áme keyáa kē písoi pē nnéí pee kutu u n cólē we, likumúnjé re umecélaa ne isé picélaa mecélaa áme sá. Amá uyē ne pee písoi céésile ne nyóopinaje.

²³ Kumúnjé kpe-i, usoi unyine ke aníri aa m pekesi uu Pisuífi kuyomeyáhaalee-i lompò, uu pupéi re:

²⁴ N-ye kaá ne ró wéési, Nasareti ukó Yeesu? Pò kale re pòké ró náa? Ne pó nyule re Uléécaá ye pó wéele uu iyaa yekei.

²⁵ Yeesu uu kuníri kpē semni uu rinóo ku he re: A kei riséé, aa usoi uye-i lelu.

²⁶ Kuníri kpē aku usoi uyē lémesi aku ukemeé lelu kun pupukee.

²⁷ Ai pinnéí nnóo yipu apí m píseine re: Yoo nní? Icélaa fale inyine ye nyi ne innanje! Mpá aníri kuu rinóo he, áa ye ti rilóo.

²⁸ Mese ne mese Yeesu nsímé nn Kalílee ketē nnéí kónú.

Yeesu ye pitóikó kulúí paise

(Matíyee 8:14-17; Luki 4:38-41)

²⁹ Api Pisuífi kuyomeyáhaalee-i léeri apí ne Simóo ne Antiree keyò n tósu, Yakupu ne Yohani pin tíkilē.

³⁰ Api Simóo ulóhóni leepò un finu ne kupinjetoi. Ke Yeesu uu n tuipò, api unósi uyē nsímé u wai.

³¹ Yeesu uú nyóópò, uu ukunipe tini uu u yukuse. Kupinjetoi aku mese ne mese tene, uu yisi uu pikecáá paí.

³² Metunjelolé-maá, písoi apí ne pitóikó ncòpuri ne pinírihélaa Yeesu leepò.

³³ Kuyu pikó nnéí apí kéyo kē tipoo yipu.

³⁴ Yeesu uu písoi meyā itói ncòpuri pòisente, uu kò aníri meyā lakase. Uu tíyese aníri aké rinóo male, ke aricuruu aa u nyu nnya.

Yeesu ye Kalílee kuyu kónulē

³⁵ Kai n weesi, Yeesu uú ne kesine tɔrɔ kɛ́yɔ lelu. Uu iyaa sí uú ha kei umecire keyóme n yáási.

³⁶ Simɔɔ ne upicɔ api pɛɛ piwélaa u loni.

³⁷ Kapi u n yé api u maa rɛ: PISOI nnéi pɛɛ pɔ wéési.

³⁸ Amá Yeesu uu pi maa rɛ: Tɔkɛ kelɔ féé ha, ayu aɔɔ-i, li pise rɛ ké kɔ kei Nléécaasimé símisi, likumúnjé rɛ lelee ne né ka.

³⁹ Lɛ kai wa Yeesu uu Kalílee keté nnéi kóónú un Pisui fi ayomeyáhaalee-i Nléécaasimé símisi un aníri lakase.

Yeesu ye uyó unyine pɔise
(Matiyee 8:1-4; Luki 5:12-16)

⁴⁰ Uyó unyine uu Yeesu leepɔ uu ukeyu-i wúla uú ne u téní rɛ: Pɔn n la, pɔ né wole am funi.

⁴¹ Uicɔ ii Yeesu íwe wai hái, Yeesu uu pɛɛ kunípe saapɔ uu u ca, uu lɛ memáá u maa rɛ: Ne la rɛ a péi.

⁴² Mese ne mese, utisi uyé keyó ake tene uu funi.

⁴³ Yeesu uu lɛ memáá u cési uu u lakase

⁴⁴ un u kúrúruselɛ te: A n̄sɔne kutu ríco, kape wa unyine uké mewai mɛ kɔ.

Amá a ha uyee ye Uléécaa inyóonse n wa mepócire nyíse uké yé lɛ kaa ní we. Lɛ memáá, aa inyóonse ke Moisi isé ii m pise wai pɔké ne n̄pá úye nyíse rɛ pɔ péi.

⁴⁵ Amá utisi uyé uu sí uu lɛ nnéi kai n wa n̄pá yei kéénkeɛ. Lɛ nnya, Yeesu úu ye fe uké umecire riwú-i pinyíse rikpá, amá iyaa kuú le, kei ke úka úu ní we. PISOI pin n̄pá méye léenti pin ukemee sónaapɔ.

2

Yeesu ye kékankáláká kenyine pɔise
(Matiyee 9:1-8; Luki 5:17-26)

¹ Kai siyáa rinkóónú, Yeesu uu Kaperinawum-i pɛɛri. PISOI api kóm te kɛ́yɔ-i kuú we.

² Api cápinɛpɔ mám, kénacɔpe áke nkpáni ripoo ricuruu-i we. Yeesu un Nsímé Kεcire pi céési.

³ Pinyine apí ne kékankáláká u weri ke pISOI pina api n topori.

⁴ Amá api pɔone piké Yeesu ke nyíse, ke pISOI api kulúí ní tasí nnya. Api kulee kpɛ-i ke Yeesu uu ní we piriye, api kupóle kpɛ kumúnjé ke Yeesu uu n nyenu kékankáláká kɛ cepisepɔ ne kerisánjápɔré.

⁵ Ke Yeesu uu pinfatene n yé, uu kékankáláká maa rɛ: Kenépipi, ne apókópe pɔ sárei.

⁶ Isé picélaa pinyine pɛɛ kei n t̄ú api pisifa-i túhaane rɛ:

⁷ Yo nnya n̄maa ke usoi nkó uu nní lɛ símisi? Uléécaa kuu lámisi. Wóo yé mpíí fe uké akópe sárei, Uléécaa memáá?

⁸ Yeesu uu pinfasimé cérupɔ uu pi maa rɛ: Yo nnya kani nfasimé mmú mpuri má?

⁹ Ké kékankáláká ní maa rɛ: Ne apókópe pɔ sárei yee póólú née ké ke ní maa rɛ: A yisi aa ripósánjápɔré pílesi, aa sɔne yee yé m póólú?

¹⁰ Ne la ké nɔ céreise rɛ Usói Kepipi ye keté kecáá n̄nanje mále keké ne pISOI akópe pi sárei.

¹¹ Uu pɛɛ kékankáláká rinó pimáa kpá rɛ: Néé pɔ ma, a yisi aa ripósánjápɔré pílesi aá kulu.

¹² Utisi uyé uu n̄pá úye inipee-i yisi uu mese ne mese urisánjápɔré sákaa utí kulu. Ai pISOI maamáci wai api Uléécaa ríyu waise pin máikɛɛ rɛ: Ari píkaí mewai mmé mecɔ yenaalɛ.

*Yeesu ye Lefi sée re uké u ritiki
(Matiyee 9:9-13; Luki 5:27-32)*

¹³ Ké Yeesu uu Kalilee kupiye ritime-mē m pele, písoi kulúí api ukemeé n sónaapó un pí céési.

¹⁴ Kuu n tósu, uu Alifee uñmáne Lefi yenu un lampoo keyóó-i tú. Yeesu uu u maa re: A né ritiki. Lefi uu yisi uu u tiki.

¹⁵ Ké Yeesu uu Lefi keyó-i iluke n le, u ne pilampooyó meyā ne pikópekóó ne upipiretiki pee kesé li. Písoi meyā pee ye u n tikilē.

¹⁶ Ké isé picélaa pee Pifarisi kulamaasinélee-i ní we api Yeesu n yé un ne písoi pē mpuri iluke le, api upipiretiki maa re: Yo nnya ké Yeesu ne pilampooyóó ne pikópekóó api kesé le?

¹⁷ Yeesu uu pinsímé kóm uu rinóó pí yósu re: Ai písoi pee isare n láárú nnya ké upoise uú we, amá pitóikó nnya kutú we. Ai písoi pee aseí n tikilē piséi kamá ka, amá pikópekóó nnya kamá ka.

*Yeesu ye anópahaa nsimé wai
(Matiyee 9:14-17; Luki 5:33-39)*

¹⁸ Keyáa kenyine ké Yohani Uniwole pipiretiki ne Pifarisi api anóo pahaalē, písoi api péé ha Yeesu píse re: Yo nnya ké Yohani Uniwole pipiretiki ne Pifarisi api ye anóo paasi, p'ó pikó ápi ye pee a paasi?

¹⁹ Yeesu uu rinóó pí yósu re: Nó músu re usoi yé písónne anyá n wai upisane api pee anóo m pahaalē? Aaí, mmē rín we. Kumúnjé kpē nnéí ké unósikó uu anyá n wai, ápi anóo paasine.

²⁰ Amá keyáa ye weme kapi yé unósikó pikecəpe ní lese. Keyáa ké ken n tu, pi yé anóo paasi.

²¹ Uka úu ye kusánjáá fale kepampi ne kusánjáá kpure tápisi. Li ye kukpure iñme túúnle ai kupóle péreé.

²² Uka úu ye kó píta pelé kukónenuj kpure-i sūú, lin lē n wa, píta pē ne ye anúj tikpáfúsele, ai wai píta ne lianúrj ye méwoo wa. Amá kunúj fale-i kapi ye píta pelé sūú.

*Yeesu yeé kewénteyaa ute
(Matiyee 12:1-8; Luki 6:1-5)*

²³ Kewénteyaa ketúnjé kenyine ké Yeesu ne upipiretiki api imúí inyine kecare-i sóne. Upipiretiki api pee ricéetime mepipi n kpéeni pin ne tósu.

²⁴ Pifarisi api pee Yeesu maa re: A ripaí mme-i ké pipópiretiki api ní we. Yo nnya ké pipópiretiki api lē ké irósé ii kewénteyaa ketúnjé n yulu wai?

²⁵ Yeesu uu rinóó pí yósu re: Ani lē ké Tafiti uu n wa keyáa ké ké nkú nn u ne upikó m pekesi píkaí kéénlee?

²⁶ U Uléécaá keyó lonle, uu akpónó kapi Uléécaá n yekei takai. Apiyataa yee ye kumúnjé kpe-i Uléécaá usina. Irósé kémeé, pepee ye Uléécaá inyóonse n wa ñmane pee ncéé má re piké akpónó nyē takai. Mpá ne lē, Tafiti ne upikó ye a takailé.

²⁷ Yeesu uu kó pimáa pí kpá re: Ai kewénteyaa nnya kapi usoi wa, amá usoi nsone nnya kapi kewénteyaa wa.

²⁸ Lē nnya ké né Usói Kepipi am kewénteyaa ute.

3

*Utisi uyee kunipe kope m má
(Matiyee 12:9-14; Luki 6:6-11)*

1 Lē memáá, Yeosu uu kuyómeyáhaalee-i p̄eri. Utisi unyine ye p̄e kei wele un kunípe kópe má.

2 P̄ep̄e keyáa kē kei ní we, api kutu n calē te Yeosu yé kewénteyaa ketúnjé utisi uyē p̄oisee? Likumúnjé re kewáána kapi ye n wéesi piké ne Yeosu n tí.

3 Yeosu uu unípekóp̄ekóó uyē maa re: A yisi, a nyere nípa úye uké p̄ó yé.

4 Yeosu uu p̄e p̄ep̄e nní n nyáni p̄ise re: Iye kai irósé kéme p̄ise? Li p̄ise re tóké lisone wa kewénteyaa née líkópe kai p̄ise re tóké wa má? Li p̄ise re tóké usoi nfaa lo née li p̄ise re tóké u kpu? Amá api n̄murei piké Yeosu rinóó yosí.

5 Yeosu uu pinnéi nyáni, piico ii kuwóí u wai háí. Urip̄o ari caai, atu kapi m má nnya. Yeosu uu lē memáá u utisi uyē maa re: A kupónjé né ritunjáme. Kuu yé kunípe rintunjápo, kunípe aku pélu.

6 Pifarisi api kuyómeyáhaalee-i léeri, pi ne p̄ep̄e Erooti kemúnjé ní tíkilē api mese ne mese cápine piké yé te íye kapi yé wa piké ne Yeosu kpu.

Pisoi kultí ye Yeosu-i sónaapo

7 Lē memáá, Yeosu uu kei pí yá, u ne upipiretiki api Kalilee kupiye ritime sí. Kalilee pikó meyā p̄e p̄e u tíkilē.

8 Yutee ne Yerusalem ne Itumee ne Yuritee metérj ne Tiiri ne Sitoo sitē pikó meyā p̄e p̄e kō ukeme sónaapo. Uliwaiwai kapi n kō ye ne pi sónaapo.

9 Yeosu uu p̄e upipiretiki maa re piké kúninói kunyine u nyónse, pisoi ápi kape u nyikii nnya.

10 Ai líka, kuu pisoi m p̄oisente meyá nnya ke pitóikó t̄ōo api yónep̄o, nípa úye un náási uké u rica.

11 M̄pá kumúnjé kúye-i ke aníri aa u yé, a ye u riwulale, an pupukee re: Pō Ulécaá Kepipi le.

12 Yeosu uu rinóó a he ne n̄nanje re: Ani kape tíyese unyine uké céri re née úye.

Yeosu ye pitume kefi ne pité wée (Matiyee 10:1-4; Luki 6:12-16)

13 Yeosu uu lē memáá riyópe taá uu pisoi p̄e kuu ní la séi api u tiki.

14 Uu pisoi kefi ne pité wée. U pi wéele re u ne p̄e piké n we uké ye kō pi tū piké ne Nlécaasimé rikóónú.

15 Uu kō n̄nanje pi he piké ye ne aníri lakase.

16 Pisoi kefi ne pité p̄e kuu n lése p̄e Simoo ke Yeosu uu rinyíri n he re Piyee,

17 ne Sepetee sipipi Yakupu ne uuwā Yohani ke Yeosu uu rinyíri n he re Pōwanerekese. Tinyíri tē aseí re ikóne pisenkee.

18 Ne Antiree ne Filipu ne Patelemii ne Matiyee ne Tomaa, ne Alifee kepipi Yakupu, ne Tatee ne Simoo ye p̄e ukuyu pimúlé kecáá n t̄ōpu,

19 ne Yutasi Isikariyóoti ye Yeosu n tí uu piláarō anipe-i wai.

Yeosu pikó ye piwélaa u ha

20 Lē memáá, Yeosu uu k̄eyo-i p̄eri. Pisoi api kō pikálaa u kpá, u ne upipiretiki ápi p̄e k̄eyu yé piké iluke li.

21 Kē Yeosu pikó api lē n kō, api piwélaa u sí piké ne u kui pin músu re li yé u m pansele.

Yeosu ye p̄ep̄e ukécáá nkópe n simisi rinóó pese (Matiyee 12:22-32; Luki 11:14-23; 12:10)

22 Ulécaá isé picélaa p̄e Yerusalem n léeri apí m máikē re Pelisepule kuu héesi. Api kō re aníri uyópi n̄nanje kuu ye ne aníri lakase.

23 Yeosu uu p̄e pi séi uu kenýarū pi maa re: Iye ke Setani uu ye Setani lakase má?

24 Kuyópiyu kuse pisoi pin n t̄ōpu, kuyópiyu k̄p̄e kpine.

²⁵ Lē cire kέγo keεe písoi pin n t̄apu, kέγo keεe kpine.

²⁶ In lεε ni, Setani un ne uricuruu n t̄apu, pihóσnεne pin ukuyópiyu-i n we, unnaηε r̄n n̄j̄ne. Amá méwoo knn wainε.

²⁷ Uye un n la uké unáηε-naηε keγo-i l̄o uké ulikó γoσί, u ye unáηε-naηε uyē iηme paasile. Umepahaa maá kuu yé fe uu lελεε ukeγo-i r̄ we nnéi γósu.

²⁸ Asei kam nó símisi, akópe nnéi ne alé ye kusárei wele.

²⁹ Amá úye un Nfáasone n lámaankeε, akópe nyē áa kusárei we, ateneciré ye nye. Meséρε kaa yé u m póriilē.

³⁰ Kapi Yeesu m̄i maa re u an̄iri héesile nnya kuu mmú pi rihaa.

Yeesu uni ne upiwā

(Matiyee 12:46-50; Luki 8:19-21)

³¹ Yeesu uni ne upiwā api peé hapo, api ketahai nyere, api usoi tumpo re piké u séeme.

³² Aí ne sá písoi kulúí pin Yeesu kálaalē. Api peε u maa re: A nyere nké, upóni ne pipówā ye pó wéési.

³³ Yeesu uu rinóo pi γósu re: Wóo unéni? Piye peε pinéwá?

³⁴ Uu peε lē memáa písoi peε nní u n kálaalē wérii uu re: Unéni ne pinéwá ye mpí.

³⁵ Uye un Uléεcaa mela n wai, uyee unéwá néε unéyéi néε unéni.

4

Ulukaa kenyárú

(Matiyee 13:1-9; Luki 8:4-8)

¹ Ke Yeesu uu icélaa Kalilee kupiyε ritime-i n kpálē, písoi kulúí api u kálisi ai t̄so uu mese ha kúnin̄oi kecáa tone. Míni kecáa ke kúnin̄oi kpē aku t̄silē, písoi pin meritime nyenu.

² Sinyárú kuú ne icélaa meγā pi céesi. Uu icélaa iyē kémeε pi maa re:

³ Ani kutu ricó ani kóm! Utisi unyine yeε ilukepuri pifóme leeme.

⁴ Kuu n fóm, ilukepuri icó ii ricéetime-i lólu, sinúipi asi i le.

⁵ Ico ii kepare kecáa kei ke ntaai r̄n m piye lólu. Ke ketē áke n címu nnya, ipuri iyē ii mese ne mese lelu.

⁶ Ntuηε nn tapu. Ke in̄inj̄i ii m papisi nnya, melei ame kóosi.

⁷ Ico ii sinípeleépi kepáapáa lóip̄o. Sinípeleépi sē asi melei hila, áme peε apipi torési.

⁸ Amá ipuri icó ii ketē sone ne sá, ii lelu ii papisi ii ko apipi torési, iwéhe ico afetaani, icó kuwóo ne kefi, icó pile.

⁹ Yeesu uu pi maa re: Uye un ukóme uké kó.

Yo nnya ke Yeesu uu ne sinyárú céesi?

(Matiyee 13:10-17; Luki 8:9-10)

¹⁰ Ke Yeesu uu lē memáa iyaa n léepo, pepeε ne u n kólē ne upipiretiki kefi ne pité api u pise re uké sinyárú sē aseí pi símisi.

¹¹ Yeesu uu rinóo pi peε re: Nó ne Uléεcaa iyóopi nsímé meε m pékaalē picére masile, amá picó ye n̄pá yo kómeile yare sinyárú.

¹² Pi ye n wiilenle, amá ápi ko peε nyáni.

Pi ye kutu n colenle, amá ápi ko peε kóm̄ei.

Leleε re ápi ye ηmurei piké piisoí conse,

Uléεcaa uké piakópe pi sárei.

*Yeesu ye ulukaa kenyárū aseí lese uu stmisi
(Matiyee 13:18-23; Luki 8:11-15)*

¹³ Yeesu uu pee pi maá re: Aní kenyárū kē kōo? Nōnsá ke n kō, íye kani yé peé ne sitórōo nsí nnéí kō má?

¹⁴ Kei ke Yeesu uu pee kenyárū kē aseí pi lese re: Li nkpáni yaré nléécaasimé ke utisi uyē uu fóm.

¹⁵ Písoi picō isoi ye ricéetime tē mecō wele. Pin nléécaasimé n kō, Setani uu mese ne mese nléécaasimé kapi pikemee n fō kpópú.

¹⁶ Keparētē kee we yaré pepee nléécaasimé n kō api mese ne mese piakin kēmee n yósu ne mpóonare.

¹⁷ Amá ápi ye tíyese nké pikemee inínj wa. Nn ye pikemee nánai. Ncōh rí-ye néé íwe íye in n ka nléécaasimé nnya, nfatene nné ne pi kpi mese ne mese.

¹⁸ Písoi picō ye we yaré ketē kee sínjpeleépi m má. Pi ye nléécaasimé kónle,

¹⁹ amá ketē kecáá likó nfasimé ne lálala lee rō n kíraasente ne memá ai nléécaasimé híla, nn ye pee kerómee líka yoriye.

²⁰ Písoi picō pin we yaré ketē sōne. Pi ye nléécaasimé kónle api n yósu nn pikemee pelu nn linyine yoriye. Nléécaasimé nn picō kēmee nkáripí wai, nn picō kēmee ne kumúnjé wai, nn picō kēmee meýá wai.

*Kéfiráa kenyárū
(Luki 8:16-18)*

²¹ Yeesu uu lē memáá pi píse re: Unyine yee kéfiráa riséle uu kucári ke kipi néé uu ukefine metene ke pésu má? Nénte kelō cacá kapi ye ke ritōsi ake pee nípá úye n kpáiiilē?

²² Lē nnéí lee pee m pékaalē ai kúyene wai, lē ke nípá úye úu pee kúyene rí we ai metéí kēmee léeri.

²³ Úye un ukómee uké kō.

²⁴ Yeesu uu pimáa pi kpá re: Aní nómenécíre tí ne lē nnéí kani n kóméi. Kulū kpē kani ye ne ní musí ke Uléécaa uú ne nó músune. Ticuruu u yé kusá nó rikpá.

²⁵ Likumúnjé re uyee m má kapi ye pípa rikpá amá úye unsá m má, nípá nkáripí rí-ye kuu má, pi n yósune.

Ilukepuri yee ne iricuruu n le kenyárū

²⁶ Yeesu uu pimáa kpá re: Uléécaa iyōopi ye kō we yaré usoi unyine yee ilukepuri ukecare-i n fō.

²⁷ Lē memáá, nípá un kesine néé ketúnjé n lōni néé un n nyáni, ilukepuri ye lelule in pelu úu nyu lelee i m peise.

²⁸ Keté ticuruu kee iluke peise. Kuhére kpee ye mefoí pi, lē memáá ripipi ari tóresi, ari metórōo pelu.

²⁹ Tin m pi, usoi uu ritéhe múlú. Kúkpaa kpee lē tu.

*Mpuri yuke-yuke nnyine kenyárū
(Matiyee 13:31-32, 34; Luki 13:18-19)*

³⁰ Yo kari yé kō ne Uléécaa iyōopi múnjiseene? Kenyárū kéye kari yé ne linsímé wa má?

³¹ Uléécaa iyōopi ye we yaré mpuri yuke-yuke nnyine. Kelukaa-i, mme mee ye ketē nnéí kecáá ipuri kecōpe nsínsá.

³² Amá melukaa-máa, n ye lele nn papisi nn wai kuléé kpee kecare-i aco mpiye n fe. Nkuléé yee ilése kecire wale, sinúipi asi ikecáá ayámé wapisi.

³³ Sinyárū nsí sicō ke Yeesu uu ye ne nípá úye céesi. Pepee kutu u n cólé mekomé kuu ye ripáá uú ne céési.

34 Uu ye pikai símisi kúu kenýarū n wa, amá lin u ne upipiretiki ηmane rin-
yá, nípá yo aseí kuu ye pi lese.

Yeesu ye meyo píima menyine riséése
(Matiyee 8:23-27; Luki 8:22-25)

35 Keyáa kē cirε nnyóó, Yeesu uu upipiretiki maa re: Tóké míni kuwélé kucō-
mē ha.

36 Api risoiwuí yá, upipiretiki api kúninói kpe-i kuú pεε n tú ne n tήηĒ.
Aninói aco an kō pikεyúrí we.

37 Kei ke meyo píima menyine amε pipépe kori ániwalé aa kúninói-i n léeripo
míni amε pεε ku n yipu.

38 Kumúnjé kpe-i, Yeesu un kúninói kémεε kεpire-pō we, un loni, tíyu tin
tíyulaa kecáá láalē. Upipiretiki api pεε u yónse api u maa re: Sáa, pō séélenle
tóké kpíi?

39 Yeesu uu yáka-yaka uu kuyō cési uu míni maa re: Séé, a niηesi. Kuyō aku
kéu ai niηesi.

40 Yeesu uu lē memáá upipiretiki pise re: Yo nnya ke iwamε ii nó wa? Nōn ne
nfatεne máa?

41 Amá ai iwamε píima pi wai apí m máikεεne re: Usoi úye kεcirε ye nkó kai
ne kuyō ne míni ripéne lin u pakarelé?

5

Yeesu ye untrihélaa pōise
(Matiyee 8:28-34; Luki 8:26-39)

1 Lē memáá, api Kalilee kupiye tήη api Kerasaa ketē loni.

2 Ke Yeesu uu kúninói-i rincúlame, uú ne usoi unyine yeε akpí-mē n léeri
sáne. Kunirilā kunyine kpeε ye utisi uyē m pekési.

3 Akpí-i kuu ye n sói. Usoi uyē úu kupahaa we. Mpá akpanii, ápi ye fe piké
u paasi.

4 Mεpehē kulúí kapi ye uana ne nweni hōpi api uanipe ne akpanii paasi, amá
u ye ipehe iyē nnéí túúnle. Úka nnaηe rín pεε tulaalē nké ne utisi uyē tí.

5 Ketúnjé ne kesine kuu ye akpí-i ne akúú kecáá n kōonii un pupukεε, un
umεcirε itóí wai ne apare.

6 Uu Yeesu ketaa-pō yenu uu pεε wurupō uu ha ukeyu-i wúla

7 uu pupéi re: Uléécaa yeε nípá yo kecáá n tú Kεpipi Yeesu, tó ne mpó ne rí-ye?
Ne ne pó ténile, ne Uléécaa rinyiri, kape íwe né wa.

8 Yeesu ye kunirilā kpē tinóó he re kuké utisi uyē kémεε le. Lē nnya kaku lē
máikεε.

9 Yeesu uu kō ku pise re: Iye kapi ye pó séé? Aku rinóó u yósu re: Pi ye né séé
re kulúí, likumúnjé re tō kulúí wele.

10 Akú ne Yeesu téní re úu kape a lakase aké kuyu ketō rilóó.

11 Kúfōηlee píima kunyine ye pεε kei rikúúésaa-i tükurile.

12 Aníri aa péé ne Yeesu téní re: A ncée ró he tóké áfōη nnyé lō.

13 Yeesu uu ncée he. Aníri aa utisi uyε-i léeri aa áfōη loni. Kúfōηlee kpeε tu
yare áfōη ákotokú até (2.000). Afōη nyē nnéí aa wuru aá ne rikúú cépi aá ha ne
mínimaa-i kpúupo.

14 PISOI pεε pεε a n sēni api wuru apí ha ne nsímé kuyu ne siyupi kóónú. PISOI
api sí piké leεε n wa yē.

15 Api Yeesu-i sí api utisi uyεε pεε aníri kulúí n héesi yenu un tú ne ukeyu
cáká-cáká un kō lapaalē nsōne, ai iwamε pi wai.

16 Pē nnéi inipεε-i kai lē n wapisi api lē ke aníri aá ne utisi uye-i ní le keεnkeε ne lē kai áfōη n wa.

17 Api pεε Yeesu suúluse re uké piketeni-i le.

18 Ke Yeesu uu kúninoi-i n loni, utisi uyē uu u suúluse re u yé u ritiki.

19 Yeesu úu ncée u he, amá u rinóo u he re: A kui aa pipókó leεpō. Aa lē ke Upiima uu íwe pó n té uu pó wai pi keεnkeε.

20 Utisi uu mesei pele uu ha ne nsímé mmē kónú kuwélé kpe-mē kapi ye n sée re Ayu Kefi ketē. Pē nnéi pεε ye n kō, nnóo kai ye pi yi.

*Yeesu ye Yairusi ukpére yukuse uu kō unósi unyine paise
(Matiyee 9:18-26; Luki 8:40-56)*

21 Lē memáá, Yeesu uu ne kúninoi míni ritime rico téré. PISOI kulúí api kō kei lē u n káaalē.

22 Kei ke Pisuifi kuyomeyáhaalee uwéése unyine kapi ye n sée re Yairusi uu Yeesu yē uu uana metene wula.

23 Úú ne Yeesu meyansei tēni, uu re: Kenékpérepí ye kekpo tule, a kam, aa anípe kekεcáá láa líké ke yoriye áke kape kpu.

24 Yeesu uu ne nsē u péne. PISOI kulúí pin u nyikii pin ne u tikilē.

25 Kumúnjé kpe-i, unósi unyine ke ménye ame n foho hái injē kefi ne ité-me un kei we.

26 Pipóise meyā kuu rika ai u pelu, usiwóo nnéi asi kō itói iyē-i tene, uu kō pεε peí. Amá itói in nákiiselē.

27 Kuu nní Yeesu nsímé n kómaalē, uu pεε riwúí te-i lompo uu kepire-mē Yeesu ilú ca.

28 Likumúnjé re u ukefa-i pisímé masí re: Mpá Yeesu ilú ηmane kam fe amá ca, né peí.

29 Kuu lē tírca, ménye mee pεε n foho ame mese ne mese nyere, uu pélu.

30 Yeesu uu cεrupō re unnaηe ye pikei yisile. Uu riwúí tē kecōpe pansε uu pise re: Wóo inélú tica?

31 Upipiretiki api rinóo u yósu re: Pō nyánile re pISOI ye pó nyíkiilē, aa kō pεé m písei re wóo pó ricaa?

32 Yeesu uu uilúké paí uké uyεε u riíca yē.

33 Unósi uyē uu pitérii kápáá ne iwame mepéhē. U lεεε n wa nyule. Uu lē nnya Yeesu ana metene wula uu aseí nnéi u símisi.

34 Amá Yeesu póo u maa re: Unékpére, mpófātene ye pó yóriyele. A n ηme ne nkíηηe ipótói iké tene.

35 Uu kahane nkpáni nsímé n tene ke pISOI pεε Pisuifi kuyomeyáhaalee uwéése uyē keyō-i n léeri api maa re: Kepówá ye nkpo masile. Yo nnya kaa nkpáni Ucélaa méwoo cōηlē?

36 Amá Yeesu uu nkpáni pianō nyē kutu rico, uu kuyóme yáhaalee uwéése maa re: Kepówu áke kape tō, mpókó yeε re a ne kefa tene.

37 Lē memáá, uu úka ncée he re uké u sarū, insá Piyεε ne Yakupu ne Yakupu uwā Yohani.

38 Kapi kuyóme yáhaalee uwéése uyē keyō n tuipo, iwóo ke Yeesu uu kō. PISOI ye pεε ikpōtu wóriile pin pupukεε.

39 Uu lompo uu pi maa re: Yo nnya kani iwóo likirelē nōn kō tēni? Kekpérepí kē áke kpu amá ke lonile.

40 Api pεε Yeesu n sényi. Yeesu uu pεε lē memáá pi leseri. U ne kewá kē usaa ne keuni ne upipiretiki pitaani pē kuú pεε n tési api kei ke kewá kē aké ní we lompo.

41 Uu kewá kunipe tini uu ke maa re: Talita kum, li asei re kekperepi, a yisi, née rinóo pó he.

42 Kekperepi ake mese ne mese yisi ake nsé kápáá. Anmē kefi ne até kake ye m má. Kapi mewai mē lē n yé, ai nípá úye nnóo yipu.

43 Yeesu uu lē memáá pi kúrúrúse re ápi kape týese unyine uké céri. Uu ko pimáa pi kpá re piké kekperepi kē iluke hē.

6

*Nasarēti pikó ápi Yeesu ne kefa tene
(Matiyee 13:53-58; Luki 4:16-30)*

1 Ke Yeesu uu keló ke-i n yisi uu kuyu kpe-i kuu iwá n li kémee sí, upipiretiki api u tiki.

2 Ke kewénteyaa ketúnjé ake n tu, uu Pisufi kuyoméyáhaalee-i lompo uu písoi n céési. Nsímé nn nnóo písoi píima pē nnéi pēe kutu u n cólē yipu. Api m píseine re: Yei ke nní ye nnéi ai mpíí u léenti má? Mewéésesohó méye mpuri kai nkó nní he má? Iye kuu ne mewaisaŋa mmé mpuri wapisi má?

3 In ne Maari kepipi uséréé? Nēnte upiwā pēe Yakupu ne Yosee ne Yuuti ne Simóo? Ai upiyei pēe nní keróçape wee? Nní nnéi ai pi tapisi ápi ne Yeesu kefa tene.

4 Yeesu uu pēe rinóo pi pēse re: Antepu kuyu cire-i kapi ye u lómiise. Umpuri pikó ne upiyókó pēe ápi ye u waise.

5 Yeesu uu lē memáá fe uké mewaisaŋa piwai rikpá, insá pitóikó pinyine kecáá kuu anípe rinláa uu pi paise.

6 Ai Yeesu píri wai kápi ne kefa u n tene.

*Yeesu ye pitume kefi ne pité túmei
(Matiyee 10:5-15; Luki 9:1-6)*

Lē memáá, Yeesu uu ayu acó nyee ne kei n kólē kémee sí uu apísoi nléécaasimé céési.

7 Uu pēe upipiretiki kefi ne pité séi uu pi tum pité pité, uu rínanje pi he re piké aníri n lakase.

8 Uu rinóo pi he re: Ani kape kunaapi memáá líka rimúlú yarē iluke née kulóo née kewóó re ncéee kani ne sí.

9 Amá uu re: Ani anééri metane mese mese tánti, amá áni kape sitúkanka sité sité tánti.

10 Uu pimáa pi kpá re: Nōn kényó kéye-i n topile, ani kei n tú hái ne kumúnjé kpe-i kani kuyu kpē n yisine.

11 Písoi pin yei kusáne piyóó nó n yē née kutu kápi nó ricó, nōn n tósu, ani nōanána nkonjo péi. Liké pi nyise re pi Uléécaasimé pipakare yē.

12 Pipiretiki pē api ncéee pōlo api písoi nléécaasimé n símisi pin tee re piké piméfine conse.

13 Aníri meyā kapi lākase, api pitóikó meyā kecáá mékpo kōoni itói ii tenente.

*Yohani Uniwole nkpo
(Matiyee 14:1-12; Luki 9:7-9)*

14 Lē kai wa Yeesu rinyiri ari nípá yei kóónú, uyóopi Erooti uu ne Yeesu nné kóm. Písoi api pēe n símaanke re: Yohani Uniwole ye pikpōkpo kémee yisile, lē nnya kuu nní rínanje má un mewaisaŋa wapisi.

15 Picó pin máikēe re Elii lo. Picó pó te mekēe antepuye kecōpe use unyine lo.

16 Amá ke Erooti uu lē n kó, uu re: Yohani uyē tiyu kam n týese api tólu yee yisi.

17 Likumúnjé re Erooti ricurruu yee rinóó he api Yohani paasi api kukpaniilee-i sápo. Ai líka nnya ke Erooti uu lē wa. Erooti ye pee uumaa Filipu unosi Erootiyati yosile.

18 Kai lē n wa, Yohani uu pee u maa re ai ne risá re uké uumaa unosi yosi.

19 Erootiyati uu lē nnya Yohani ukefa-i wai uu ncée wéési uké ne u kpu. Amá úu fe.

20 Ke Erooti uu pee Yohani m pakarelē un kó nyu re u aseí tikilenle, uisoí n kó kecíre we nnya, Erooti uu ye pee Yohani kecáá kó, un unsímé kutu n colē n ye u ricónje, nǐpa ne lē u kó pee mpikome lala.

21 Amá keyáa sone ake Erootiyati leeri. Ke Erooti uu ukemareyaa anyá n wai, uu lē nnya sóoni uu ukuyu pinaŋe-naŋe ne písóca piwéése ne Kalilee ketē písoi kecíre sélei.

22 Kei ke Erootiyati ukpére uu kenyánkale-i lompó uu yésu ai Erooti ne upisane nnéi larisi. Uyóopi Erooti uu ukpére uyē maa re: A lélee ripóó pó ní we né we, ké pó li he.

23 Ai wai uu ha ne wéeri re: Pón yo né n we, né pó li he, nǐpa in kenéyóopité kuwélé, né pó he.

24 Ke ukpére uyē uu kekále-i n léepó, uu ha úni pise re: Yo kam yé pise? Uyē uu u pese re: A Yohani Uniwole riyu pise.

25 Uu mekekeke uyóopi-mē pele uu u maa re: Ne la re a nfáani Yohani Uniwole riyu kecáripí-i né ritosi.

26 Uyóopi ripóó ari caai, amá uawéeri ne písáne iseí nnya, ai kúyule we.

27 Uu mese ne mese uuméré use yukuse re uké ne Yohani riyu u kam. Uméré uú ha uriyu talu kukpaniilee-i.

28 Uu riyu képelente kecáá tósi uu ha ukpére uyē ti múise, ukpére póó úni ri pa.

29 Ke Yohani pipiretiki api lē n kó, apí weri api u kpísi apí ha kulesi.

Yeesu ye písoi ákotokú anupú (5.000) kptnii

(Matiyee 14:13-21; Luki 9:10-17; Yohani 6:1-14)

30 Yeesu pitume api Yeesu keyúrí cápine, api lē ne lē kapi n wapisi ne lē kapi písoi n céesi u keenkee.

31 Písoi pee Yeesu-i n sónaapo ne pepee ukeme n léeri ye kulúí tósile. U ne upipiretiki apí ye pee nkpáni kéyu yē piké iluke lí. Lē nnya ke Yeesu uu pipiretiki maa re: Toké iyaa le, kei ke písoi apí ní we aní ha nkáripí wénte.

32 Apí kúninói loni piké kei ke úka úu ní we ha.

33 Písoi meyá apí pimetéŋé yénu apí kó pi ceru. Ayu nyee ne pi n kólē nnéi písoi apí ntóó wai apí kei kapi n sí pi fósu.

34 Ke Yeesu uu kúninói-i n léeme, uu písoi kulúí yénu ai íwe u wai re pi pee we yaré ísee yee íi usé m má nnya. Uu mese picélaa pi loni ai náŋai hái.

35 Ke itunje ii n tene, upipiretiki apí ne u kó apí uu maa re: Líka ái keló nké-i we. Lē memáá, itunje ye kó tenele.

36 A pi maa re piké ha siyupi ne ayu nyee ne ró n kólē kémee liluke-luke lééri.

37 Yeesu uu rinóó pi yósu re: Ani nórínécúruu liluke-luke pi he. Apí u pise re: Tó nkpéni sínle toké nwóóweni mepipi píle píle meté ne akpónó ló ari pi pa piké lí néé?

38 Yeesu uu pi pise re: Akpónó alé kani má? Ani ha ripái. Apí píseine apí limemáá Yeesu rinóó yósu re: Akpónó anupú ne ikpíntomé ité.

39 Uu pee rinóó pi he re piké meyúí péni kecáá awúí awúí pi tonse

40 apí anái anái túnti, acó písoi píle píle, acó kuwóó kuwóó.

41 Uu akpónó anupū ne ikpíntomé ité iyē kpísi, uu keyóme weríí, uu iluke iyē kecáá Ulééca pòone. Uu lē memáá akpónó kpókòrine uu upipiretiki pa re piké pìsoi hòone. Uu kò ikpíntomé ité iyē pinnéí hòóne.

42 Api pinnéí le api lepu.

43 Upipiretiki api akpónó ne ikpíntomé kerí cápínente ai anéere kefi ne até yipu.

44 Pèpèe iluke iyē n lí kèmee pìtisi ye lele ákotokú anupū (5.000).

Yeesu ye míni kecáá sòne

(Matiyee 14:22-33; Yohani 6:15-21)

45 Yeesu uu lē memáá mèse ne mèse upipiretiki rinóo he re piké kúninói ló piké ha rikóitime ricò-pò u m mé, Petisayita kuyu kuwéé-mē, uyē uké pèe kumúnjé kpe-i pìsoi n kúúnse.

46 Kuu pìsoi rin-yá, uu riyópe taá uké keyóme yáási.

47 Kai nnyóó ní wa, kúninói kun mínimaa kecòpe we. Yeesu pòon umecire ketē mmé we.

48 Uu yénu re kúninói pitíkíí ye íwe pi waile, likumúnjé re mē kapi n sí ke kuyo píima kunyine aku pépuri. Tiweeki kumúnjé, uu pikuwélé-mē n sònepò míni kecáá, un la uké pi rifaau.

49 Kapi u n yé un míni kecáá sòne, api músu re kèpirii-piríi kenyine ye ke, api pipupukèe loni.

50 Pinnéí pèe meyíkíyiki u yē ai pi tútúúise. Yeesu uu pèe rinóo pi maa re: Iwame lí kape nó wa, nē ñmaa lo.

51 Uu limemáá kúninói-i pi leepò, kuyo aku kéu. Ai píri pi wai háí

52 likumúnjé re piakij ntake nnya, ápi pèe akpónó mewaisanja mē kò.

Yeesu ye Kenesareti ketē kèmee pitóikó pòise

(Matiyee 14:34-36)

53 Metéj-maá api Kenesareti ketē tulu, api rikóitime pikuninói karii.

54 Kapi kúninói-i n léeme, pìsoi api mèse ne mèse Yeesu ceru.

55 Api ketē kē nnéí kóónú, ápi ye pin n kò te u yei we, api kei nnéí ne asánáápòré kèmee pitóikó u n sònaapò.

56 Pi ye kényáála-i pitóikó nánaisèle siyupi ne ayu ne awosoo nye-i kuu n sòne apí ne u n téni re uké tíyese pitóikó piké nípá uketukanka nnòo rica. U ye pē nnéí pèe u rinca pòisentele.

7

Pifarisi ne pikpure inyekii kecáá nsímé

(Matiyee 15:1-9)

1 *Pifarisi ne *isé picélaa pinyine pèe *Yerusalem n léeri api Yeesu kewúípi wai.

2 Api upipiretiki pinyine yenu pin iluke le ne anípe kperinkpekóó, ápi pianipe nale yare kai piinyekii kèmee m pise.

3 Ke Pifarisi ne *Pisuifi píicò nnéí api meyánsei pikpure inyekii m múílē nnya, pinsá n̄sòne n nale, ápi ye lí.

4 Pin kò kuyáa n leeme, pi ye piinyekii menale mē nalele api kelene le. Pi ne pimekpurewai meýá yare nní piheheere ne sícáripí ne apóri piheere múílēle.

5 Pifarisi ne isé picélaa api pèe u pise re: Yo nnya ke pipópiretiki ápi pírókpure inyekii tikilē pin ne anípe kperinkpekóó iluke le?

6 Yeesu uu rinóo pi pèe re: Asei ke *antepu *Esayi uu mekke-me nónnésímé yémme. Nò kecáá kecáá mewai pikó le yare ke Esayi uu n wói re Ulééca ye maa re:

Nnóo-i nmane ke pisi mpí api ríyu né waiselē, amá ápi pɛɛ pisifa-i ne né kólē.

⁷ Piiyáhaa ye likpárakóó le.

Pi rinyale pin sisoipipi inyekii kpisi

pin céési yare inékó ye nyi.

⁸ Uléécaa isé kani kepire rito ani sisoipipi inyekii m múílē.

⁹ Uú nā́j tɛ: Ani rinmóópú ani Uléécaa isé kepire to ani ne nónínéyékii picélaa kényu mahani.

¹⁰ Ticuruu *Moisi ye mekeɛ-me maa re: A upósáa ne upóni ríyu waise. Uu ko re úye un usáa néé úni anóo n wa, li pise re piké liute kpu.

¹¹ Amá nṓ ne ye re: Usoi un usáa néé úni m maa re: Lē kuú pɛé ní la uké ne u lē Uléécaa hele,

¹² áni ye liute riyá uké linyine lico piwai usáa néé úni rikpá.

¹³ Méwee mē yee tíyesele ani Uléécaa Nsimé cókoi ne nónínéyékii isé kani n yekeilē. Mewai mē meco kani n wapisi ye ko piyele.

Lélee ye usoi mékperinkpe n waise

(Matiyee 15:10-20)

¹⁴ Yeesu uu limemáá pisi picápine kpá uu re: Ani nónnénéí kutu né rico ani kóm.

¹⁵ Litahaikó líka ái we lee yé lin usoi kémeɛ n ló, ai Uléécaa inipɛɛ-i mékperinkpe u waise, amá lélee usoi kémeɛ n léenti lee ye Uléécaa inipɛɛ-i mékperinkpe u waise. [

¹⁶ Úye un ukóme uké kó.]

¹⁷ Ke Yeesu uu pisi pē kecɔpe n yisi, u ne upiretiki api kényo loni api kenyárū ké aseí u pise.

¹⁸ Uu rinóo pi pɛse re: Nó ticuruu áni kó mesəhə máa? Lē nnya, áni nyu re lē nnéí lee usoi kémeɛ n léeripɔ ái yé fe liké Uléécaa inipɛɛ-i mékperinkpe u waiseɛ?

¹⁹ Likumúnjé re ái urikin kémeɛ kai léeripɔ, amá kuloi-i le, uu kó pɛé cukú. Yeesu memaa mee nyíselē te iluke nnéí ye kuluke wele.

²⁰ Uu pimáa pi kpá re lélee usoi kémeɛ n léenti lee ye mékperinkpe u waise.

²¹ Liriyíki re usoi kefa-i ke simúnjé kópe nfasimé ne iwásá ne piyaa ne pisoikó

²² ne ucó unási néé ucó ula kuwáncɔ piwai ne memá nnáápi ne rikpákará ne piyaaluke ne nturi ne inípeɛ caa-caa ne picó alē ne rikókori ne piyuwélaa ai léenti.

²³ Nní nnéí, usoi kefa-i ke nní nnéí ai léenti, lélee ye kó mékperinkpe u waise.

Kanaa kuyu unási unyine nfatene

(Matiyee 15:21-28)

²⁴ Ke Yeesu uu kei n yisi, uu Tiiri kuyu kuwélé-mē sí. Uu kényo kenyine-i tone. Uu la unyine uké u yē. Amá ntpá ne lē, úu fe uké umecire pesí.

²⁵ Unósi unyine kewā keɛ kuníri n héesi uu kóm pin Yeesu nsímé wai. Uu pɛé ha Yeesu keyu-i wúla.

²⁶ Unósi uyee usáne le, úu *Usuifi. Sirii keteni-i kapi u mari. U Fenisii ukó le. Uú ne Yeesu téní re uké uu kpere kuníri lakase.

²⁷ Yeesu uu pɛɛ u maa re: Ái nyamí te piké siwá iluke kpisi piké sipɔpipi risá.

²⁸ Unósi uu rinóo u pɛse re: Mesei ye me Saa, amá siwá sin piluke m masí, sipɔpipi yee lē ke siwá asi keteni-i m póroise híneile asi le.

²⁹ Yeesu uu pɛɛ u maa re: Tipónóo ntí nnya, a n nje, kuníri ye upókperé kémeɛ léepole.

³⁰ Kuu kényo n kúí, uu kewá lee pɔ ken ne keripɔo finu, kuníri kun tómpo.

Yeesu ye utusuí yee úu n̄s̄one n s̄misi p̄aise

31 Yeesu uu limemáá Tiiri ketē yisi uu Sitōo kuyu c̄oɸu, uu kuwélé kpē kapi ye n s̄ee re Ayu Kefi ketē-m̄ē walá uu Kalilee kupiye-m̄ē p̄ele.

32 Apí p̄eé n̄e utusuí yee úu n̄s̄imé n fe n̄s̄one Yeesu weri. Apí n̄e u t̄eni re uké an̄ipe uk̄ecáá rilaa.

33 Yeesu uu n̄e iyaa u lelu, uu n̄e p̄isoi ketaa wai uu usinipepi atu-i u tampo uu rilēmpi kecáá meta u t̄eɸ.

34 Uu l̄e memáá nfáa t̄óori uu re: Efaata, liasei re: A t̄apile.

35 Mese n̄e mese uatu aa t̄apile, tilēmpi ari f̄enne, uu n̄s̄imé loni n̄s̄one.

36 Yeesu uu l̄e memáá rin̄oó pi he re ápi kape t̄iyese unyine uké k̄o. Amá mpá Yeesu memale méye ke p̄e apí n̄s̄imé piyóó n̄m̄óóp̄ul̄e.

37 Pírí piima kai meyansei pi wa apí m̄ máik̄ee re: L̄e nn̄éi kuu n wa, asaa lo, mpá pitusuí, u ye pi komeisele, uu p̄e alempi nyee m̄ pahaalē símaase.

8

*Yeesu ye p̄isoi ákotokú ana (4.000) kp̄inii
(Matiyee 15:32-39)*

1 P̄isoi kultú apí k̄o kumún̄é kpe-i picápine kpá n̄s̄one apí k̄o líka má piké li. Yeesu uu upipiretiki séi uu pi maa re:

2 P̄isoi mpí ic̄o ye íwe né wele. Siyáa sitaani ye nsí kapi né t̄ikilē apí k̄o líka má piké li.

3 Pimeyā ye ketaa leerile. L̄e n̄nya, nen n̄kp̄eni n̄e n̄k̄t̄ mmú pi m̄ maa re piké kúí, pi yé ha ns̄é p̄oone.

4 Kei ke upipiretiki apí rin̄oó u ȳosí re: Yeí kari yé p̄isoi piima mpí nn̄éi iluke ȳe kel̄o k̄oíma nk̄é-i?

5 Yeesu uu pi pise re: Akpónó alé kani má? Apí rin̄oó ȳosu re: Aseei.

6 Uu limemáá p̄isoi p̄e tin̄oó he re piké keteni-i tone, uu akpónó aseei nȳe ȳosu, uu ak̄ecáá Uléécaá p̄oonee uu p̄ee a kp̄ók̄erine uu upipiretiki a pa piké h̄oone, apí p̄isoi a h̄oone.

7 Pi k̄o p̄ee ikp̄intomé inyine mále. Yeesu uu k̄o iyē kecáá Uléécaá p̄oonee uu re piké k̄o iyē h̄oone.

8 Apí le apí lepu, apí iluke p̄oone-p̄oone k̄oóí an̄ere aseei.

9 P̄isoi p̄ee tu yare ákotokú ana (4.000). Kapi m̄ masí, Yeesu uu p̄ee re piké kúí.

10 U n̄e upipiretiki apí mese n̄e mese kúnin̄oi loni apí Talimanuta ketē sl.

*Pifarisi ye Yeesu pise re uké mewaisaɲa wa
(Matiyee 16:1-4)*

11 Pifarisi apí Yeesu leep̄o apí n̄e íkeɲene u kápáá apí p̄ee ripine u wai re uké nyise re Uléécaá k̄ém̄ee ke un̄naɲe nn̄ léeri.

12 Yeesu uu meyá nfáa t̄óori, uu uk̄efa-i maa re yo n̄nya ke nfáani p̄isoi mpí apí mewaisaɲa piyéne la? Asei kam n̄ó s̄imisi, nfáani p̄isoi mpí apí mewaisaɲa méka yenune.

13 Uu l̄e memáá kei pi yá uu kúnin̄oi loni uu rikóitime r̄ico sl.

*Pifarisi n̄e Erooti n̄kp̄ónót̄o pite
(Matiyee 16:5-12)*

14 Upipiretiki ye p̄ee akpónó kecáá paleile. Kuse n̄mane kapi múl̄l̄e kúnin̄oi-i.

15 Yeesu uu rin̄oó pi he re: Aní n̄ómenéc̄ire t̄l̄ n̄s̄one n̄e Pifarisi n̄e Erooti n̄kp̄ónót̄o pite.

16 Pipiretiki ye pim̄eɸp̄ec̄ire s̄imisi re apí akpónó má.

17 Ke Yeesu uu lē n céri, uu pi pise re: Yo nnya kani máikεε re áni akpónó má? Ai kahane nó rikpáii néε áni kahane n ceri? Nónánetu ye takasileε?

18 Nō inípeε mále, áni kō peε nyáni, nō atu mále áni kō peε kómει. Ani léiseε?

19 Kumúnjε kpe-i kam akpónó n kpókōrine am písoi ákotokú anupū (5.000) hōne, anéré alé kani iluke tōrō yípū aní ne tōmpō? Api u maa re anéré kefi ne até.

20 Yeesu uu kō pi pise re: Kam akpónó aseεi písoi ákotokú ana (4.000) n kpókōrine ní, anéré alé kani iluke tōrō yí? Api re: Aseεi.

21 Uu peε pi maa re: Ai kahane nó n hemneε?

Yeesu ye Petisayita-pō unyíye pōise

22 Ke Yeesu ne upipiretiki api Sesaree Filipu siyupi kémεε s1. Uu ncée kémεε pi leεpō apí ne u tēni re uké u rica.

23 Yeesu uu unyíye kunípe tini uu u tōrōi uú ne kuyu ilúkε s1 uu peε meta inípeε-i u wai, uu anípe ukecáá láa uu u pise re: Pō linyine nyánii?

24 Unyíye uú weríi uu re: Ne písoi nyánile, amá pi peé wele yare aléé, pin sōne.

25 Yeesu uu uinipeε píca kpá, ke unyíye uu n nyáni tiki-tíkí, uu pélu uu mpá yō n nyáni cáí-cái.

26 Yeesu uu peε u maa re uké kúí, amá úu kape kuyu lō.

Piyε ye yámne re Yeesu ke Uléεcaa uu wéε

(Matiyee 16:13-20; Luki 9:18-21)

27 Yeesu ne upipiretiki api Sesaree Filipu siyupi kémεε s1. Uu ncée kémεε pi pise re: Písoi ye máikεε re néε úye?

28 Pi máikεε re pōō Yohani yeε míni písoi ní wole, picō re pōō Elii, picō re pō antepuyε kecōpe unyine le.

29 Yeesu uu pi pise re: Nō ní? Nō mpíi máikεε re néε wóō? Piyεε uu rinōō u yósu re pō ke Uléεcaa uu mekeε-me wéε.

30 Yeesu uu pi nyi re ápi kape linka úka símisi.

Yeesu ye unkpō ne umeyise nstmé riyóó

(Matiyee 16:21-28; Luki 9:22-27)

31 Uu mēncire picélaa pi kōru re li pise re Usōi Kepipi keké meyansei íwe li. Pisuifi piwééεε ne pepεε ye Uléεcaa inyōnse n wa piwééεε ne isé picélaa piké ke ηmeriyε. Li kō pise re piké ke kpu ake kō keyáa táánū tunjε yisi.

32 U simisile rōsone kpáii. Kei ke Piyεε uu iyaa u sée uu re áí lē kuu yé peε wa.

33 Yeesu uú ηmēlú uu upipiretiki pái uú ne Piyεε cési re: Setani, a ne ketaa né wa, likumúnjε re sipómúnjε ási Uléεcaa sikó, amá sisoipipi sikó ye si.

34 Yeesu uu peε lē memáá písoi ne upipiretiki séi uu pi maa re: Uaye un n la uké né ritiki, uké umecire pípaí riyá, uu ukunapéékōó ya * uu peε né tiki.

35 Ai líka nnya, úye un n la uké unfaa lō, u n fómniile, amá úye un unfaa n fóm né ne Nsímé Kecire nnya, liute yeε yé unfaa lō.

36 Usōi kulaa ye kúye in te u ketē nté memá nnéi yé uu peε kpi.

37 Linyine ye we ke usōi uu yé n hééle uké ne unfaa n lōó?

38 Uye un neni inései ne nnésímé isei n wa, piwásánkaí ne pikópekōó mpí kecōpe, Usōi Kepipi yé kō uisei wa, ken piyεi m peeri ne keusaa meyoopi ne piléεcaatume.

* 8:34 Mat. 10:38

9

1 Uu pimáa pi kpá re: Asei kam nó símisi, pinyine ye nté wele pɛɛ yé Uléécaá iyɔɔpi n yé in ne innanɛ weme api kelene kpíni.

Yeesu ipiɛ ye conse

(Matiyee 17:1-13; Luki 9:28-36)

2 Siyáa sikpuulú memáá, Yeesu uu Piyee ne Yakupu ne Yohani kpísi api ne riyópe cáca rinyine taá apí ha kei pimɛcirɛ n we. Uipiɛ ii conse piinipɛɛ-i.

3 Uilú if n tɛlu, ii wárara pói-pói, ntómé mmɛ rín ncɔ má keté nké ne kenkinii.

4 Kei ke Elii ne Moisi api pɛɛ rikpáfúme, pi ne Yeesu pin yósi.

5 Piyee uu pɛɛ Yeesu maa re: Sáa, li nyamle re tóké pɛɛ nté n we. Tɔ la re tóké sicánɔ́pi sitaani karrii, pó kɛse, Moisi kɛse, Elii kɛse.

6 Piyee úu nkpáni nyu mmɛ kuu yé pɛɛ ní male, likumúnɛ re iwame ye u ne Yeesu pipiretiki tɔɔɔ wale hái.

7 Kuhope kunyine akú weri aku pi hila. Tinóó rinyine ari kuhope kpe-i léeri re: Nkó yee Kenépipi lala, ani kutu ke ríca.

8 Mese ne mese api piilúké nnéi páii, amá api úka yé, Yeesu yee pikekúrí ní we memáá.

9 Kapi riyópe n cépilɛ, Yeesu uu rinóó pi he re ápi kape tíyese unyine uké lɛ kapi n yé kó hái ne keyáa kɛ ke Usoi Kepipi ake yé pikpɔkpɔ-i n yisi.

10 Api nsímé mmɛ nyi, amá api pimɛcɔpɛcirɛ m píseine re yoo pikpɔkpɔ kɛmɛɛ mɛyise?

11 Lɛ memáá, upipiretiki api u pise re: Yo nnya ke isé picélaa api máikɛɛ re Elii yee pɛerine liké kelene keté kɛɔ tu?

12 Uu pi pɛse re: Mesei ye me re Elii ye pɛerine kelene uké nɔ́pá yo nyóonse. Yo nnya kai mpí wólaalɛ te Usoi Kepipi ye íwe lene mɛyá api keipuri yulu?

13 Amá ne la kɛ nó símisi re Elii ye pipɛeme masile písoi apí ne u wai lɛ kapi ní la yare kai ukɛcáá n wólaamɛlɛ.

Yeesu ye kɛwá kɛ ke kuníri aku m pɛkesi pɔise

(Matiyee 17:14-21; Luki 9:37-43a)

14 Kapi pipiretiki tɔɔɔ n nyahaipɔ, api písoi kulú yenu pin kewúípi pi wailɛ, isé picélaa pin ne pi kɛɛne.

15 Ke písoi api mese ne mese Yeesu n yé, ai pi kaikai, api pɛɛ n wúrunkɛɛpɔ piké u yáási.

16 Yeesu uu upipiretiki pise re: Yoo mpíi nó ne pɛ kɛɛnɛse?

17 Utisi unyine uu pɛɛ riwúí te-i rinóó yóori re: Sáa, kɛpómé karí ne kenépipi ka. Kuníri kɛɛ ke n ló ye nsímé ke pɔnɛsɛnɛ.

18 Mpá yei kai ke yisi, ku ye keté ke tale ake atalalaá léeri, ken aní takai, ipiɛ ii nánu. Aní ne pipópiretiki téní re piké kuníri kpɛ lakase, amá apí fe.

19 Yeesu uu rinóó pi yósu re: Nó nɔ́fatenɛciré pikó mpuri mmú, itunɛ ilé kam nó kɛnɛmɛɛ pitónɛ kpáne? Itunɛ ilé kam yé lɛ ne nó n kahari? Ani ne kɛwá né kam.

20 Apí ne ke u hapɔ. Ke kɛwá ake Yeesu n yé, kuníri aku kei nní ke lémesi, ake keteni-i lólu aké m pímiise ken atalalaá léeri.

21 Yeesu uu keusaa pise re: Píyeyi-mɛ kai ye nní ke wa? Uu rinóó yósu re: Háii uiwá-mɛ le.

22 Mɛpɛhé kulú ke kuníri kpɛ aku ye nna ne míni-i ke risápo kɛkɛ ne n kpu nnya. Amá in te pó fe aa linyine wai, a kam aa ró come. A irówe ripái.

23 Yeesu uu rinóó u pɛse re: In te pó fe néé? Úye un ne ukefa Uléécaá n tɛne, úu líka pɔnɛne.

24 Mese ne mese, kewá kē usaa u pupei re: Né ne kefa tenele! Amá a kam a né come, nnéfatené rín piye.

25 Ke Yeesu uu risoiwuí n yé tin u kálaari, uu kuníri semni re: Pó kuníri kpē, pōo ye atusuí usoi n waise aa nsímé u pōonee, a kewá ke-i le, kape píkaí kekemeē pēepo, née rínōo pō he.

26 Akú lelu kun pupukee, kun kō kewá naneiselē. Kewá aké n we yare ke kpule, písoi meyā api waise re ke kpule.

27 Amá Yeesu uu kekuniye múlú uu ke yukuse, ake yisi ake nyere.

28 Ke Yeesu uu lē memáa kégō n lō, upipiretiki api pimpehencire u pise re: Yo nnya kári fe tóké kuníri nkú lákase?

29 Uu pi maa re: Keyóme mecire ke usoi uu yé yáási uú ne kuníri nkú mpuri lakase.

*Yeesu ye unkpō ne umeyise nstmé kpālē
(Matiyee 17:22-23; Luki 9:43b-45)*

30 Api kei yisi api Kalilee ketē tēj. Yeesu úu pēé la piké kei kuu rí we ceri.

31 Likumúnjé re u ye pēe upipiretiki céésile uu ye pi maa re: Pi Usói Kepipi tinine api písoi anipe-i ke wai piké ke kpu. Kemekpō-maá, ke yé keyáa táánú tunjé nkpō kémeē yisi.

32 Amá Yeesu pipiretiki ápi meyu mē kō. Iwame lí ko ñmurei piké pise.

*Wóo pipiretiki kecōpe uwéése?
(Matiyee 18:1-5; Luki 9:46-48)*

33 Api Kaperinawum tulu. Kapi kégō n tu, Yeesu uu pi pise re: Yoo pēe ncée kémeē nó kēñenee?

34 Amá api sée keu. Ai líka nnya, pi pēe ncée kémeē kēñene re úye yeē pikecōpe uwéése?

35 Yeesu uu pēé tone, uu upipiretiki kefi ne pité séi uu pi maa re: Uye un n la uké ufoí, li pise re uké nónnénéí utōrōo uu nónnénéí ukeikō.

36 Uu kewá kenyine kpísi uu pikecōpe nyereēe, uu ke kpísi uu pékérí uu pēe pi maa re:

37 Uye un siwá nsí kecōpe kéye kusáne n yōsí né nnya, tinécúruu kuu kusáne yōsí, úye un kō kusáne né n yōsí, áí rinécúruu kuú yōsí, amá uyeē né n tumme kuú yōsí.

*Uye un kerócaá n kpālē, uyē úu uróláaro
(Luki 9:49-50)*

38 Yohani uu u maa re: Saa, tō unyine yenle un aníri lakase ne ripónyíri nnañe úu kō pēe ró tíkilē. Kúu ró n tíkilē nnya, arí ne u yulu.

39 Amá Yeesu uu rínōo yōsu re: Aní kape ne u yē, likumúnjé re úka úu we yeē ye rinényíri ne mewaisañ n wa uu kei nní cire nnékōpe símisi.

40 Uye un kerópire n we uyē úu uróláaro.

41 Kani né Kirisi pikó nnya, úye un kō rinényíri nnya míni nírē-nírē nó n he, aseí kam nó símisi, liute úu uihéé paane.

*Akōpe pikaase kecáa nstmé
(Matiyee 18:6-9; Luki 17:1-2)*

42 Amá úye un siwá see ne nní kefa né n tene kenyine akōpe n waise, li kutōsi we piké rináipare mule-mule ññme wa api ripōo u lesi api mínima-a-i u sápo.

43 In te kupónipe kpee akōpe pō waise, a ku riké. Li kutōsi we a nfáa yē ne kunípe kerí ne kaa ye anípe keté m má áa ne nna kpōciré kelō loni, kei ke nna rín ye píkaí n kpu.

44 [Kei ke apapi nyee ye ipiɲe n li áa ye n kpí, kei ke nna rín ye kò n kpu.]

45 In te kupóna kpee akópe pò waise, a ku riké, li kutòsi we a kúna kuse m má áa ne nfáa yenu ne kaa yé ána keté m má apí ne nna kpaciré kelò kémee pò sápa, kei ke nna rín ye píkaí n kpu.

46 [Kei ke apapi nyee ye ipiɲe n li áa ye n kpí, kei ke nna rín ye kò n kpu.]

47 In te mepónípee mee akópe pò waise, a me lese aa ketaa-pò fómni. Li kutòsi we pòké Uléécáa iyòopi kémee ló ne menípee mese ne kaa yé inípee ité m má apí pee nna kpaciré kelò kémee pò sápa, kei ke nna rín ye píkaí n kpu.

48 Kei ke apapi nyee ye ipiɲe n li áa ye n kpí, kei ke nna rín ye kò n kpu.

49 Likumúnjé re: Písoi nnéí kecáá kapi nna kònnune yare kapi ye nní iluke kecáá nnyási n fulei.

50 Nnyási ye linyine kecire le, amá mmelò men n kpu, yo kapi ye ne n larukuse? Aní nnyási mecò n láárú, nkínɲiɲe nké kò nókenécòpe n we.

10

Utisi ne unósi pittúnne kecáá icélaa

(Matiyee 19:1-12; Luki 16:18)

1 Yeesu uu ncée pòlo uu Yutee keté loni uu kò Yuritee rikoitime rico kuwélé-mě sí. Písoi kulúí apí kò pikálaa u kpá uu kò pē picélaa loni yare kuu ye n céesi.

2 Pifarisi pinyine apí ne u kò piké ne ripine u n wa nnya, apí u píse re in te ncée ye we re utisi uké uunósi ye.

3 Uu rinóo pí pese re: Iye ke Moisi uu nó píse re ani wa?

4 Apí rinóo yósu re: Moisi ye utisi ncée hele re u yé fe uu pitúnne ritelé unósi wòlu uu pee u yulu.

5 Yeesu uu pee pí maa re: Nónanékín ntake nnya ke Moisi uu isé nnyí nó wáí.

6 Amá nípá yo mewai kekoraane, Uléécáa ye utisi ne unósi wale.

7 Lē nnya ke utisi uu usáa ne úní yisine uu unósi kpísi apí péne,

8 u ne uyē apí panse ipiɲe ise. Kai nní lē n wa, apí nkpení pité, amá piipiɲe ye ise le.

9 Lē nnya usoi úu kape lē ke Uléécáa uu rimpéne kóolene.

10 Kapi kényò ní ha, Yeesu pipiretiki apí kò nsímé mmě kecáá pipise u kpá.

11 Uu pee pí maa re: Úye un uunósi n yé un uféé n kpísi, u ne unósi foi púnnele, iwásánkaí kuu lē wa.

12 Unósi un uula n yé un uféé n sòó, iwásánkaí kuu lē wa.

Yeesu ye siwá tinóo sone ritikise

(Matiyee 19:13-15; Luki 18:15-17)

13 Písoi apí ne Yeesu siwá leepò re uké si rica. Amá upipiretiki apí ne pí cési.

14 Ke Yeesu uu lē n yé, áí ne u risá, uu pí maa re: Aní riyá siwá síké kenéméé kam, ání kape si tápisi, likumúnjé re mpí pee simecò ní we pee yé Uléécáa iyòopi kémee ló.

15 Asei kam nó símisi, úye unsá Uléécáa iyòopi n ñmurei yare ke kewá ake ye n ñmurei, úu uiyòopi kémee lonine.

16 Uu pee lē memáá si sakaa uu anípe si laa uu ne rinóo sone si tikise.

Uñmáne māmá unyine kecáá nsmé

(Matiyee 19:16-30; Luki 18:18-30)

17 Ke Yeesu uu ncée m pólólē, utisi unyine uu u tulu ne ntóó, uú ha ukoyu-i wúla uu pee u píse re: Sáa sone, iye kam waine ké ne nfáa teneciré yé?

18 Yeesu uu u maa re: Yo nnya kaa né sée re Usone? Uka úu usone, insá Uléécáa mecire.

19 Mpá liké iye wa, pò Uléécáa isé nyule re: Kapé usoi kpu, kapé iwásá wa, kapé yáai, kapé nnóme itansei nyere, kapé unyine ncaai nka wa, a upósáa ne upóni ríyú wáise.

20 Uu rinóó u yósu re: Sáa, hái inéwá-me kam lē múflē.

21 Yeesu uu u nyáni ne nla, uu ppe u maa re: Likei lise lee pó párlē, a n nme a lē nnéi kaa m má yáa, aa siwóó sē píwekóó hóóne, pó ppe memá yé keyómecaa-pò. Pòn lē piwá m masi, aa péé weri aa né tíki.

22 Ké utisi uyé uu anóó nyē n kó, ke ukunipe aku nní n mulú nnya, ukeyu ake còhòne uu ne mpóócaai tómpò.

23 Yeesu uu upipiretiki ppe u n kálaalē nyáni, uu pi maa re: Uléécáa iyóopi kéme pilone ye ne pimámá páápú kpa!

24 Anóó nnyé aa Yeesu pipiretiki píri wai. Amá Yeesu uu pimáa pi kpá re: Sinépipi, a tiye Uléécáa iyóopi kéme pilone ye pólú kpa!

25 Kuyoooyo kun n la kuké kehímpi kupole-i lompo, li yé kutósi m purú ne ke umámá uu yé n la uké Uléécáa iyóopi kéme n lompo.

26 Ai kò meyánsei píri Yeesu pipiretiki kpá, api péé m píseine re: In lee ni, wóo ye ppe píyulale yé?

27 Yeesu uu pi nyáni uu re: Usoi kéme, lē ái kuwai we, amá ái Uléécáa kéme. Likumúnjé re nípá yo ye kuwai wele Uléécáa kéme.

28 Piyee uu ppe u maa re: A ripá kari lirókó nnéi n tiye tòn pó tikilē.

29 Yeesu uu rinóó yósu re: Asei kam nó símisi, úka uu we yee yé nē ne Nsímé kecire nnya, kényo ne pimáa ne piwá, ne piyéi ne píni ne písáa ne siwá ne sicare n tiye

30 úu yé ppe neni mewee mmé-i síyo ne pimáa ne piwá ne piyéi ne píni ne siwá ne sicare mepehē pile n yé. Uu yé kò Yeesu pitiki iwe paa. U yé kò aḡmē nyee n wéme kéme nfáa teneciré yé.

31 Pifoí meyā yé pitóóó panse, pitóóó meyā api pifoí.

*Yeesu ye metáanū unkpò ne umeyise nsímé símisi
(Matiyee 20:17-19; Luki 18:31-34)*

32 Ncée kéme kapí péé we pin Yerusalem-mē sí. Yeesu un pikekpeē sóne, upipiretiki pin kewuu píralē, iwame in pepee pi n tikilē we. Yeesu uu kò upipiretiki kefi ne pité kpísi uu lelee u n leerine pi símisi

33 uu re: Nò nyánii, Yerusalem kari nní símpò piké ha kei Usoi Kepipi tí piké pepee ye Uléécáa inyóóne n wa piwéese ne isé picélaa anipe-i wa, pē piké ne u túhaane api yekei re piké u kpu. Pi yé pepee ápi Uléécáa m pakarelē anipe-i u wa.

34 Pi yé méwoo u nyáni api ukecáá meta tuke, api iséi u fopii api ppe u kopu. Amá siyáa sitaani memáá, u yé nkpò kéme yisi.

*Lē ke Yakupu ne Yohani api Yeesu m pise
(Matiyee 20:20-28)*

35 Sepetee sipipi keté, Yakupu ne Yohani apí ne Yeese kò api u maa re: Sáa, tò la re a lē kari pó n welune ró wa.

36 Uu pi maa re: Yo kani mpíi la re ké nó wa?

37 Apí u maa re: Pòn piyéi ipóyóopi kéme n tone, tò la re a tiyese use uké kupólúke-luke-mē n tú, ucó kupómii-mē.

38 Yeesu uu pi maa re: Ani nyu lē kani nní n welu. Nó fe ani ntóósi keporipi kam n níruné níruu? Néé nó fe ani íwe takai yare kam i n takaine?

39 Apí rinóó yósu re: Tó li fe. Yeesu uu rinóó pi peese re: Mesei ye me re nó ntóósi keporipi kam n níruné n ntí, te íwe kam n takaine kani takaine.

40 Amá in kunéluke-luke née kunémfi-mē metone nkó mmú ái néε yé t́yεse liké ne lē. Pē nnya ke sitónε sē asi n nyóonselē kuu si pane.

41 Ke Yeosu pipiretiki kefi toroo api lē n kó, piaroo áa ne Yakupu ne Yohani caai.

42 Yeosu uu pεε pi séi uu pi maa re: Nō nyule re pē kapi n kpíilē te ayu piwéése ye pinnanε ne a wéékuselēnle, písoi kecire pin pinnanε a nýselē.

43 Amá ái li meco kai ń kέmεε we. Uaye un n la uké nókenécōpe uwéése, uké pansε nónékéikó.

44 Uye un kō nókenécōpe ikpéé n la, uké nónnénéf ulasi.

45 Límeco ke Usoi Kepipi áke ka re piké ke keisi, amá ke kale re keké picō keisi, áke kō kenfaa ne riwóme hééle meyá meké ne piyulale ní yé nnya.

Yeesu ye unyíye kapi ye n sée re Patimee poise

(Matiyee 20:29-34; Luki 18:35-43)

46 Api Yeriko tuiṑo. Kumúné kpe-i ke Yeosu ne upipiretiki ne risoiwuí api kuyu ní lelu, unyíye unyine yeε n wélei kapi ye n sée re Patimee, Timee unmánε un ticéetime tú.

47 Uu kóm te Nasareti ukó Yeosu yeε tósu, uu sicáaila kápáa re: Tafiti kepipi, Yeosu, a inéwe ripái!

48 Meyá ame ne u cési re uké riséé, amá uu meyá cáse re: Tafiti kepipi, a inéwe ripái!

49 Yeosu uu nyere uu re: Ani u séeme. Api unyíye séipō, pin u máikεε re: A n kahari, a yisi, u pó séile.

50 Unyíye uu uketukanka sá uu wákasi uu Yeosu-mē sí,

51 Yeosu uu u pise re: Yo kaá la ké pó wa? Unyíye uu re: Unésáa, ne la re inénípeε iké ye yē.

52 Yeosu uu u maa re: A n ηme, mpófatenε ye pó yóriye. Mese ne mese inípeε ii wúkule uu Yeosu tiki.

11

Yeesu ye Yerusalem kuyu loni

(Matiyee 21:1-11; Luki 19:28-40; Yohani 12:12-19)

1 Kumúné kpe-i kapi Yerusalem n nyahaipō pin Petifasee ne Petanii ayu keyúri we, aléε nyε kapi ye n sée re Olifiyee rikúú kuwélé-mē, Yeosu uu upipiretiki pité tum

2 un pi tee re: Ani kuyu kpeε nní nókenéyú ní wepō kέmεε ha. Nōn piyei n tuiṑo, nō keminaapipi kenýine leepō ken toraalē. Usoi úka úu ke tonelē. Ani ke fénne aní ne né ke weri.

3 Uye un nó m maa re: Yo nnya kani lē wai? Ani rinóo u yósu re: Upiima yeε ke la. U yé mese ne mese nō riyá aní ne nté ke weri.

4 Api sí api keminaapipi leepō ncée-i ken ketahai toraalē tinōōo rinyine keyúri, api ke toriye.

5 Pεpeε kei ní we pinyine api pi maa re: Yo kani kei wai? Yo nnya kani keminaapipi kē toriye?

6 Api rinóo yósu yarε ke Yeosu uu pεε mí ma. Api pi t́ye api tósu.

7 Api ne keminaapipi kē Yeosu sí api kekεcáa piilū laai, Yeosu uu ke tone.

8 Písoi meyá api piilū tánεnte ncée kecáa, picō api apéi kapi sicare-i n kpási tánεnte.

9 Písoi pεε Yeosu keyu n sónε ne pεpεε ukepíre n t́kilē pin pupukεε re: Osanna! Ani Uléécaá uyeε n sónti ne Upiima rinyiri ritaáse.

10 Uléécaá uké rinóo sōne uyeε n sónti uké urósáa Tafiti meco

iyóppi ní tone ritikise, Osanna! Ani urinyiri keyómecaa-pò ritaáse.

¹¹ Yeesu uu Yerusalem kuyu tulu, uu Uléecaa keyo sí. Ke itunje ii n tene nnya, uu nṗá yó pinyáneí másu, u ne upipiretiki kefi ne pité api Petanii tómpo.

*Yeesu ye kúfikiyee anó wa
(Matiyee 21:18-19)*

¹² Kai n weesi, Yeesu ne upipiretiki api Petanii kuyu n leeri nkú nn Yeesu wai.

¹³ Uu ketaa-pò kúfikiyee yenu ne mepéi. Uu re u yé ha apipi wéési. Amá kuu n tuiṗo, mepéi ṗmane kuu leepo, likumúnjé re itunje iye-i ke aléé nyé aa ye m pi fi kahané n tu.

¹⁴ Yeesu uu pɛɛ ku maa re: Uka úu kape píkai ripópipi piluke rikpá. Upipiretiki api anóo nyé kom.

*Yeesu ye Uléecaa keyo-i pikpéense lakase
(Matiyee 21:12-17; Luki 19:45-48; Yohani 2:13-22)*

¹⁵ Api lɛ memáá Yerusalem tulu, Yeesu uu Uléecaa keyo loni. Uu pɛpɛɛ Uléecaa keyo-i n yálsi ne pɛpɛɛ n lééri pilákase kápáá, uu pɛpɛɛ siwóó n còhane ataapili ne pilóláyái situmpi láuli.

¹⁶ Uu tíyese unyine uké ne ilū inyine Uléecaa keyo-mé titiki.

¹⁷ Uu pi céési re: Li wòlaalɛ te: Pi yé kenéyo sée re sité nnéi písoi keyomeyáhaayo. Amá nó ne ke ripólósele piyaaluke kuhore.

¹⁸ Pɛpɛɛ ye Uléecaa inyónse n wa piwéése ne isé picélaa api uanóo nyé kom, api nceé wéési piké ne u kpu. Amá pin u wuru re uicélaa ye pɛɛ písoi nnéi pírii wá nnya.

¹⁹ Kai nnyóó n wa, Yeesu ne upipiretiki api kuyu lelu.

*Yeesu ne kúfikiyee kóima
(Matiyee 21:20-22)*

²⁰ Kai n weesi pin tósu, Yeesu pipiretiki api kúfikiyee kpɛ yenu kaku n kóosi ne iníjì-pò.

²¹ Piyɛɛ uu lɛlɛɛ n wa léise, uu Yeesu maa re: Sáa, a ripaí, kuléé kaa anóo n wa ye kóosile.

²² Yeesu uu upipiretiki rinóo yósu re: Ani ne Uléecaa kefa tene.

²³ Asei kam nó símisi: Uye un tikúú ntí m maa re: A kei yisi a ha mínimaa-i ripolo, unsá ukefa-i n tíru, amá un n waise re lɛ kuu nní m ma ye waine, li yé mɛsei wa.

²⁴ Lɛ nnya kam nó tee re: Ani ye waise re nó lɛ nnéi kani keyómeyáhaa-i n welu piyéne masile, Uléecaa yé kò nó li yeneise.

²⁵ Nɔn kò píyei n nyenu nɔn keyóme n yáási, nɔn ne unyine nnyine m má, ani u sárei, Nónésáa yee keyómecaa-pò ní we uké kò ne nórínécúruu akópe nó n sárei nnya.

²⁶ [Amá nɔnsá ye akópe n sárei, Nónésáa yee keyómecaa-pò ní we úu kò nórínécúruu akópe nó sáreine.]

*Yei ke Yeesu nnaŋe nn léeri?
(Matiyee 21:23-27; Luki 20:1-8)*

²⁷ Api kò Yerusalem pihápe kpá, kumúnjé kpɛ-i ke Yeesu uu Uléecaa keyo-i n kònnii, pɛpɛɛ ye Uléecaa inyónse n wa piwéése ne isé picélaa ne Pisuifi piwéése api u leepo.

²⁸ Api u maa re: Nnaŋe ní-ye kaá ne nní wai? Uye yee rínaŋe pò he pòké ne nní n wai?

²⁹ Yeesu uu rinóo pi yósu re: Ké nse nó pise. Nón tinóo né m pese, né pee nó símisi rínanje mmē kam̄ ne lē n wai.

³⁰ Uléécaá nées písoi pee Yohani tumme re uké písoi míni wolé? Ani rinóo né pese.

³¹ Api pee pimécápécire n keñene re: Tón m maa re: Uléécaá, u yé maa re: Kai pee íye wa káni ne Yohani nsímé ñmurei?

³² Tón m maa re: Písoi, ái yé wa. Pi pee kuyu pikó wurule, likumúñé re pinnéi ye pee Yohani kpíilenle yaré antepu kecire.

³³ Api Yeesu rinóo yósu re: Ari nyu, Yeesu póo pi maa re: Né ám kò nó símisine rínanje mmē kam̄ ne lē n wai.

12

Pikeikó pee rikpákára m má kenyáru (Matiyee 21:33-46; Luki 20:9-19)

¹ Yeesu uu pee lē memáá sinyáru pi loni, uu re: Utisi unyine yee we, uu aléé nyé kapi ye n sée re fiinyi kecare tamasi. Uu mmele wai uú ne ke kónú. Uu kò kecare ke-i kuhóre túni uu kétacerii móm kei kapi yé píta n cérii. Uu kò limemáá rikúsi cáca rinyine móm uu pee pikeikó wéési re piké kecare ké kecáá u m paílē uké ncée ha uké kam.

² Kai aléépipi nyé kutúú n tu, uu ulási unyine upikeikó pē kémee tumpo re piké aléépipi anyine u yóme.

³ Api u tini api káii, api menípe ñmane u lakase.

⁴ Uu kò ulási ucó pikemee tumpo, api uyé tíyu kecáá káii api u lámisi.

⁵ Uu utume táánú tum, api uyé kopu. Uu lē memáá pitume meyā túmeipo, api picó kaiinkee api kò picó kóni.

⁶ Ucarete uyé ñmáne lala mecire kaí pee u pòone. Uu pee metóróo uyé tumpo un tee re: Pi yé unéñmáne wuri.

⁷ Amá pikeikó pē api símaane re: Nkó yee masí usáa ikulanlū nnéi te. Ani kam toké u kpu ari pee uikulanlū iyé n te.

⁸ Kuu n tuiþo api u tini, api kópu api kecare ilúké u sá.

⁹ Iye ke ucarete uu waine? U werine uké pikeikó pē kó uu aléé nyé picó pa.

¹⁰ Ani Uléécaá Nsímé ritelé kémee kéénlē te:

Tipare ke pimóme api n fóm tee pansé ticíre-cire tee kenui-í n wee?

¹¹ Uþlíma yee lē wa. Mewaisaņa kuu ró n yéneise ye mē.

¹² Pisuiþi piwéése api céru re pē ke Yeesu kenyáru aké ne máne. Api pee lē kapi yé ne u n tí wéési, amá risoiwuł ari iwame pi wai. Api u tíye api tósu.

Lampoo kapi ye Róm uyóþi þlíma n héele (Matiyee 22:15-22; Luki 20:20-26)

¹³ Api Yeesu kémee Pifarisi pinyine ne pepere Erooti kepire ní we tumpo re piké ripine u wa apí ne uanólempi cire u tini.

¹⁴ Api weri api Yeesu pise re: Sáa, tó yé te póo aseí ute áa kò úka kewuu túúni. Likumúñé re ái písoi mewee kaá ne músu pón ne símisi. Pó ye kò Uléécaá ncee písoi céesile ne aseí. Ncée ye we re toké ye Sesaa lampoo héélee? Li pise re toké ye hééle nées ári kapé ye hééle?

¹⁵ Yeesu yee pikecáá kecáá mewai n nyu uu rinóo pi yósu re: Yo nnya kani ripine né wai? Ani ne mewóþipi menyine né kam ké me ye.

¹⁶ Apí ne menyine u hapo. Yeesu uu pee pi pise re: Uye riyu ne úye rinyiri yee kewóó nké kecáá we? Apí rinóo yósu re Sesaa lo.

17 Uu pɛɛ pi maa rɛ: Ani Sesaa likó Sesaa pa, ani Uléécɛaa likó Uléécɛaa pa. Urinɔɔ meyóó amɛ meyá nnóó pi yipu.

Pisatusee nɛ nkɔ́ kɛmɛɛ meyiɛ nsímé
(Matiyee 22:23-33; Luki 20:27-40)

18 Pisatusee pɛɛ n tee rɛ pikpɔ́kɔ́ ápi yɛ nkɔ́-i yisi, ápi Yeesu kɛmɛɛ sɓ ápi u piɛɛ rɛ:

19 Sáa, lɛ kɛ Moisi uu isé n wóí yɛ nní: Uye umaa un n kpu uu unósi tíyɛ úu nɛ kɛwá, uuwá yɛɛ yé unósi uyɛ kukúmánnɔ́si kpísi uu umáa mpuri wai.

20 Pimárɛcɔ́ piɛɛi pinyinɛ pɛɛ pɛé we. Ufoí uu unósi kpísi uu kpi úu nɛ kɛwá.

21 Ulírú uu ukúmánnɔ́si kpísi, uu kpi úu nɛ kɛwá. Lɛ mɛcɔ́ kai kɔ́ utáánnú titiki.

22 Pikeɛɛi kɛ́, úka úu kɛwá nɛ u mari. Pɛ́ mɛmáá unósi uyɛ pɔ́o kɔ́ kpi.

23 Pikpɔ́kɔ́ keyisɛyaa ketúnjé, pikɛcɔ́pɛ úyɛ yɛɛ yé unósi n te, likumúnjé rɛ pikɛɛi kapi kunósi u kpikɛsi.

24 Yeesu uu pi maa rɛ: Lɛ nnya kani nómenécírɛ kírɛasente: Ani Nléécaasimé aseí kómei, áni kɔ́ Uléécɛaa nnaɲɛ nyu.

25 Meseisei kɛ́ kɛ písoi ápi pikpɔ́kɔ́ kɛmɛɛ n yisine, pitisi ápi pinósi kpikɛsine, pinósi pɔ́ ápi kɔ́ pila sóonkɛnɛ, amá pimefine yé n we yarɛ piléécaatume keyómɛcɛaa-pɔ́.

26 Yo nnya kani tee rɛ pikpɔ́kɔ́ ápi yé yisi? Ani kelɔ́ kɛ-i kai Moisi ritelé-i n wólaalɛ tɛ Uléécɛaa yɛ kuhíhí kɛɛ n torɛ kɛmɛɛ we un nɛ Moisi símisi kɛɛnlɛ? Li kei wólaalɛ tɛ, Uléécɛaa yɛ Moisi maa rɛ: Nɛɛ Apiraham Uleecaa nɛ Isaaki Uleecaa nɛ Yakupu Uleecaa.

27 Uléécɛaa úu pikpɔ́kɔ́ Uleecaa, amá u pinyánnyá Uleecaa lɛ. Nónnɛpúnne yɛ piyɛlɛ.

Isé iyɛ Uléécɛaa isé kɛcɔ́pɛ icɔ́ n fe
(Matiyee 22:34-40; Luki 10:25-28)

28 Uléécɛaa isé ucélaa unyine yɛɛ pɛɛ Pisatusee nɛ Yeesu ikɛɲɛnɛ n kɔ́, uu yénu rɛ Yeesu yɛ rinóó pi yósilɛ nɛnɛ, uú nɛ u kɔ́, uu u piɛɛ rɛ: Isé nnéi kɛmɛɛ íyɛ yɛɛ imáa?

29 Yeesu uu rinóó yósu rɛ: Isé maa yɛ nnyí: Isirayɛli, a kutu ricɔ́, Upíima, Uróléécɛaa, Upíima yɛ ucírenínjɛ lɛ.

30 A Upíima, Upóléécɛaa n la nɛ kɛpófa nnéi, nɛ ipósoi nnéi nɛ kɛpómúnjé nnéi nɛ mpónaɲɛ nnéi kɔ́.

31 Ilírú yɛ nnyí: A upócɔ́ n la yarɛ kaa ripócúruu n la mɛcɔ́. Isé íka íi we yɛɛ nnyí n fe.

32 Isé ucélaa uyɛ uu u maa rɛ: Li nyamle, sáa. Asei yɛ nyɛ kaá maa rɛ Uléécɛaa yɛ ucírenínjɛ lɛ úu kɔ́ ucɔ́ má.

33 Mpá úyɛ uké u n la nɛ kɛfa nnéi, nɛ mɛsɔ́hɔ́ nnéi nɛ nnaɲɛ nnéi kɔ́. Mpá úyɛ uké kɔ́ uucɔ́ n la yarɛ kuu uricuruu n la. Lɛ nɛ isɛɛ kapi yɛ nɛ Uléécɛaa n nyóonɛ ápi tóroisɛ múkú-múkú nɛ inyóonɛ icɔ́ nnéi tɔ́silɛ.

34 Kɛ Yeesu uu n yé tɛ mɛsɔ́hɔ́ kuú nɛ rinóó yósi, uu u maa rɛ: Pɔ́ mɛpócírɛ nɛnɛ cápínɛlɛ. Aa nɛ Uléécɛaa kuyɔ́pɛiyu kɛtaa we. Úka úu pɛɛ ikari piwá rikpá uké nnyínɛ u piɛɛ.

Uyɛ kɛ Uléécɛaa uu n wéɛ nɛ Tafiti kɛcáá nsímé
(Matiyee 22:41-46; Luki 20:41-44)

35 Yeesu yɛ Uléécɛaa keyɔ́-i céésilɛ uu pi piɛɛ rɛ: Iyɛ kɛ isé picélaa ápi yé fe ápi maa rɛ uyɛ kɛ Uléécɛaa uu n wéɛ yɛ Tafiti kɛpɛpi lɛ.

³⁶ Nfáasone ye Tafiti ricurru maase re:

Upíima ye Unépiíma maa re:

A kunélukε-lukε-mē kényukóōtone-i tone,

háí ne kumúnjé kpe-i kam yé pipóláarō kepónyále-i n cō.

³⁷ Tafiti ricurru yee u sée re "Upííma". Iye kuu yé péε ne Tafiti kepipi?

Yeesu ye re písoi piké pimécire ne isé picélaa tí

(Matiyee 23:1-36; Luki 20:45-47)

Písoi kulúí ye péε kutu u cōlenle lin pi láárú.

³⁸ Uicélaa kémee kuu pi símisi re: Ani ne isé picélaa ne nómenécire tí. Piké ne atúkanka caa-caa n kōnii ne písoi piké pi n yáhaanke ayáa kémee yee ripóō pi we.

³⁹ Ayómeyáhaalee sitone foí ne keluke kémee sitone foí yee pilikáipi-káipi.

⁴⁰ Pi ye lē ke pikúmannōsi api m má nnéí yóōile api ye péε keyóōme yáási mecáa yarε pi písoi sōne le. Ulééca yé ne pi túhaane uu íwe pí wai áí kumúnjé má.

Ukúmannōsi ihεε

(Luki 21:1-4)

⁴¹ Yeesu uu lē memáá Ulééca keyō-i, kei kapi ye ihεε n sariipō keyúrí tone. Uu lē ke písoi api siwóō n sariipō m pállē. Pimámá meyā api meyá hεkesi.

⁴² Ukúmannōsi unyine pōō kō weri uu sitanká sité sápo.

⁴³ Yeesu uu péε upipiretiki séi uu pi maa re: Asei kam nó símisi, ukúmannōsi wekōō nkō ye hεle ai nípá úye tōsu.

⁴⁴ Likumúnjé re mpí nnéí, lē kápi ne líka n wai kapi hε, amá uyε pō, ulikō kecire, lē kuu m má nnéí uké ne iluke n lo kuu hε.

13

Yeesu re Ulééca keyō yé fori

(Matiyee 24:1-2; Luki 21:5-6)

¹ Ke Yeesu uu Ulééca keyō-i n léeri, upiretiki use uu u maa re: Sáa, a ripáí, kényō kecire ne aparε sōne-sōne, née yo?

² Yeesu uu rinōō u yósu re: Pō kényō píima nké nyánii? Li sōnti liké wa ripare ríka ári yé ríco kecáa n tōsilē. Linnéi mmú ye sōntile liké fori téké-téké.

Léleε n nyíse re ketē ye ketene tu

(Matiyee 24:3-14; Luki 21:7-19)

³ Uu Olifiyee rikúú kecáa tone Ulééca keyō keyu-mē. Piyee ne Yakupu ne Yohani ne Antiree mecire ne uyε pin we, api u píse re:

⁴ A ró símisi kumúnjé kpe-i kē lē ai ní werine. Yo yee ró nyísene re lē nnéí yé tene?

⁵ Yeesu uu péε pi maa re: Ani nómenécire tí nsōne, áni kape tíye unyine uké kuyúí nó tā.

⁶ Písoi meyā yé sónaame use use ne rinényiri, nípá úye uu ye maa re né ke Ulééca uu wée. Lē kémee kapi yé písoi kulúí kuyúí tā.

⁷ Nōn píyeyi n kō te atōpi ye nnyáa ne ketaa-pō weme, áni kape nfasimé tōne, likumúnjé re léleε sōnti. Amá kété áke kahane n tu.

⁸ Nsoipuri nnyine yé yisi nn nsoipuri ncō ne tōpu, keyóōpitē áke keyóōpitē kecō ne tōpu, ketē yéε silō silō yenesi, nkú yé kō wa. Limpole yé n we yarε ke memárenlō ame ye unōsi pikéhē n kóraane.

⁹ Ani nómenécire tí. Pi yé ne sitúhaane nó ha, apí ne sipópi nó káii ayómeyáhaalee-i. Pi yé né nnya kuyu piwéése kémee ne pitúhaane kémee nó sōne. Nó kō pikeyu-i inétansei lí.

10 Li pise re piké Nsimé Kεcire isoipuri nnéi riyóó kelene.

11 Pin nó n tí apí ne ketúhaane nó sí, áni kape píri tónε kelene ne mmē kani yé m maa, amá ani mme mee kumúnjε kpe-i nó n ka maa, likumúnjε re ái nóó símisi, amá Nfáasone ye mu.

12 Usoi yé umáa née uwá tí uu tíyεse api u kopu. Pisáa yé kó limεcɔ pisipipi wa. Siwá yé pisáa ne píni kecáa nyεre asi tíyεse api pi kóni.

13 Tinényiri nnya, mpá úye ye nínépuri yulune, amá úye un tinkáhá-káhá hái ne kétɔ-pɔ, Uléεcaa yé u yoriye.

Iwe píima mekame

(Matiyee 24:15-28; Luki 21:20-24)

14 Kumúnjε kunyine yé kam ani ncaai píima mee ye n cókai yenu, kei kái ne n sá re nké n we. Úye un nsímé mmē n keé, uké musí uké liasei kó. Lin lē n wa, pεpεe Yutee keté kémee ní we piké wuri api ayópe taá.

15 Úye un kέyo ipiraa kecáa n we, úu kape kέyo-i ricepime re uké linyine kpisi.

16 Úye un kó kecare-i n we, úu kape kepire pele re uké ha uketukanka kpisi.

17 Iwe ke pifani ne pimáreni apí ha siyáa se-i topori.

18 Ani keyóme yáási, ái kape nnyiyε kumúnjε ka.

19 Likumúnjε re siyáa see íwe píima síkó le. Ke Uléεcaa uú ne keté n wa, apí íwe iyē ícɔ yenaalé, íicɔ íí kó píikai léeri.

20 Uléεcaa unsá pεe siyáa sē n hasi, úka úu yé pεe nfáa yē. Pē kuu n tési uú n te nnya kuu si hasi.

21 Úye un pεe nó m maa re: Ukirisi ke Uléεcaa uu n wée ye nté née nté-pɔ wele, áni kape waise.

22 Likumúnjε re pikirisi nɔome ne antepuyε nɔome ye leerine. Pi yéé mewaisanja ne mewai píima wapisi piké ne mpá pē ke Uléεcaa uú n te poise.

23 Ani kape lopile, mpá yo kam nní mencire nó símisi.

Usoi Kepipi mekame

(Matiyee 24:29-31; Luki 21:25-28)

24 Amá siyáa sē kémee, íwe píima iyē memáá ke itunje íí sɔmaane, iwáre íí metéí paa.

25 Awárepi aa keyómecaa-pɔ poroiri, linánje-nanje lee keyómecaa-pɔ ní we

ai meyá yenesi.

26 Pi yé pεe Usoi Kepipi yē ken ahope kecáa weme ne kennanje ne kemeyɔɔpi.

27 U yé pεe upitume pεe keté ne keyóme-pɔ ní we awélé nnéi túmεi api pē kuu n wéekεε keté nké ne kekεtɔ-pɔ cápine.

Kúfikiyee kecáa icélaa

(Matiyee 24:32-35; Luki 21:29-33)

28 Ani kúfikiyee kenyárú icélaa kutu rícɔ. Ku ye kun ilése ηmú n wairi, mεpéi men n leeri, nɔ ye mεse ne mεse ceri re kupii ye nyahaimεle.

29 Limεcɔ kái we, non píyεi likéi nní mewai n yē, ani ceri re Usoi Kepipi ye nyahaimεle un tinɔnɔ ne kólē.

30 Asei kam nó símisi: Písai kunai nkú áku tósune kelene nní nnéi liké ne ní kam.

31 Keté ne keyóme yé tósi, amá anénóó áa metónjε má.

Uléεcaa mecirε yee keté ketene itunje nyu

(Matiyee 24:36-44)

³² Amá in ketē metene nkó, úka úu likeyaa kē nēe liitunje iyē nyu, mpa pilécaatumē pēe keyómēcaa-pō ní we nēe Uléécaa Kepipi ricuruu. Amá Usáa mecire yee nyu.

³³ Ani nómenécire tí, áni kapē ripóo fóm, (ani ye keyóme yáasi), likumúnjé re áni nyu píyei ke liitunje ii yé kam.

³⁴ Li yé n we yare usoi yee ncée ní ha uu ukéyo tíye, uu upikéikós rínanje he, uu mpa úye pikei u múise, uu rinānāo uméré rinóo he re uu kapē ripóo fóm.

³⁵ Lē nnya, áni kapē ripóo fóm, likumúnjé re áni nyu píyei ke úyosaa uu pēeri, nnyóo nēe kesine pele nēe mecánkooi nēe mmare.

³⁶ Ai kapē wa re u mekáikai ka uu nó leeri nnō kēmeē.

³⁷ Lē kam nní nó n símisi, mpa úye kam ne mánē, áni kapē ripóo fóm.

14

Pisuifi piwéése ye kómēine re piké Yeesu tí

(Matiyee 26:1-5; Luki 22:1-2; Yohani 11:45-53)

¹ Li riyále siyáa sité Isirayēli pikó piké ne nkpo melóo ne akpónó nyee áa pite m má anyá li. Pēpēe ye Uléécaa inyóonse n wa piwéése ne isé picélaa api ncée n wéési kapi yé ne Yeesu n tí ne mesohó piké u kpu.

² Api símaane re: Ai kapē anyá kumúnjé-i re písoi yé yisi api pitele wai nnya.

Unósi unyine ye Yeesu riyu kecáá tulaali koonu

(Matiyee 26:6-13; Yohani 12:1-8)

³ Ke Yeesu uu Petanii kuyu-i uyó Simóo keyo kēmeē ní we un iluke le, unósi unyine uu lompo. Unósi uyē un kenúmpí sone kee tulaali pape-pape yee nné píima m má múlilē. Uu kenúmpí kē foru uu tulaali Yeesu riyu kecáá kooni.

⁴ Mewai mē áme ne picó risá, api pēe pimēcōpēcīre m máikēe re: Linsone ye ní-ye kuu nní tulaali nkó n caai?

⁵ Tó pēe fe ari u yái ne nnéí píima ari siwóo sē píwekóo he. Apí ne unósi uyē wóosi.

⁶ Amá Yeesu uu pi maa re: Ani u riyá. Yo nnya kani u cónjē? Mewai sone kuu né wa.

⁷ Likumúnjé re mpa píyei ke nó ne píwekóo aní we, nó fe ani lisone pi wai pēe uye-i kani ní la, amá nē, ái mpa píyei kam yé ne nó n we.

⁸ Lē ke unósi nkó uu n fenē kuu wa. Inépinje kuu mencire tulaali fō piké kelene nhóre i tā.

⁹ Asei kecáá, ké nó símisi re mpa yei kapi ketē nnéí kecáá Nsímé Kēcīre yóólē, pi yéé unósi nkó mewai mmé símisi apí ne u n léiselē.

Yutasi ye wéésile piké Yeesu tí

(Matiyee 26:14-16; Luki 22:3-6)

¹⁰ Yeesu pipiretiki kefi ne pité kecōpe use kapi ye n sée re Yutasi Isikariyóoti uu ha pēpēe ye Uléécaa inyóonse n wa piwéése leepo re uké Yeesu tí uké pi rimúise.

¹¹ Nkíninje kapi ne kutu u ricō api rinóo yekei re pi yé siwóo u he. Yutasi uu icée sone wéési uké ne Yeesu pianipe-i n wa.

Yeesu ne upipiretiki ye nkpo melóo anyá iluke le

(Matiyee 26:17-25; Luki 22:7-14; 21-33; Yohani 13:21-30)

¹² Kenyáyaa fói kē kapi ye akpónó nyee áa pite m má n li, keyáa kē kapi ye kō nkpo melóo anyá isan n kō, Yeesu pipiretiki api u pise re: Yeí kaá la tókē ha anyá iluke pó wa?

13 Uu upipiretiki pité tum uu pi maa re: Ani kuyu-i ha, utisi unyine yee kecóripí ne míni n topori yé ne nó risáne, ani u ritikí.

14 Un yei n ló ani úyóte maa re: Urósáa ye píse re yei ye kulee kpe-i ke u ne upipiretiki api nkpó melós anyá iluke n lene?

15 U yé kényó kecáa kulee maa kunyine kapi rísone n nyóonse nó nyíse. Ilú kapi ye ne anyá n li nnéi ye kukeméé wele. Kei kani yé anyá iluke wa.

16 Yeesu pipiretiki api tósu api kuyu tulu, api nípá yo leepó yare ke Yeesu uú pée pi ní ma, api nkpó melós anyá iluke wai.

17 Kai nnyós n wa, Yeesu ne upipiretiki kefi ne pité apí weri.

18 Kumúnjé kpe-i kapi iluke n le, Yeesu uú maa re: Asei kam nó símisi, nókenécópe unyine yee ne iluke né n le yé né yáa.

19 Piapó aa caai api pée use use u m písei re: Yare né nées?

20 Uu rinós pi yósu re: Nó kefi ne pité pē use lo, tó ne uyē tó ricáripí rise-i n le.

21 Usoi Kepipi ye tósule yare lē kai kekecáa n wólaamelē. Amá usoi nkó yee yé Usoi Kepipi n yáa, íwe ke liute uu topori. Li kutási we ápi kape pée liute m mari.

Yeesu nkpó ne umeyise piléise inyekii

(Matiyee 26:26-30; Luki 22:14-20; Kórenti Fól, 11:23-25)

22 Kapi n le, Yeesu uu kukpónó kpísi, uu kukecáa Uléécaá pòonese uu limemáa ku kpókóri uu pi ku pa uu re: Ani yósi, inépije ye nnyí.

23 Uu lē memáa kepóripí kpísi uu kekecáa Uléécaá pòonese. Uu pi ke pa api pinnéi níru.

24 Uu pi maa re: Menénye ye mmé, ménye memee písoi meyā nnya kòonu, Uléécaá uú ne pí séi re u ne pē piké kóméine.

25 Asei kam nó símisi, ám píkaí aléepipi pita mpí pinírē kpáne hái ne keyáa kē kam yé pifále ní ntí Uléécaá iyóopi kémee.

26 Kuu lē písimé pi ní masí, api pée ipakare siyome n yom pin pakarente api wai api Olifiyee rikútú sí.

Yeesu ye símisi re Piyee yé kési re útu u nyu

(Matiyee 26:31-35; Luki 22:31-34; Yohani 13:36-38)

27 Yeesu uu pi maa re: Nó nónnénéi kepire né rito, likumúnjé re li Nléécaasimé ritelé-i wólaalē te:

Né useesé kpu,
isánj pòó kpíi.

28 Amá nen píyeyi nkpó kémee piyise m masí, né ha Kalilee ketē-pó nó m mé.

29 Piyee uu u maa re: Mpá pinnéi pin kepire pò rinto, ái ne né.

30 Yeesu uu u maa re: Asei kam pò símisi, neni kesine nké ciré icá iké kelene meté n kooi, pò kési nnós metaani re áa né nyu.

31 Amá Piyee uú n kehaalē te: Mpá lin nkpó ye mu, tó ne mpó tóké kesé kpu, ám kuñmeriyé pò we. Pinnéi api kò nse mmé m máiké.

Yeesu ye Ketisemanee-pó keyóme yáasi

(Matiyee 26:36-46; Luki 22:39-46)

32 Yeesu ne upipiretiki api lē memáa keló kenyine kapi ye n sée re Ketisemanee sí. Uu upipiretiki maa re: Ani nté n tú, nééké ha keyóme n yáhaapo.

33 Uú ne Piyee ne Yakupu ne Yohani péne. Kei ke iwame ne mpóocaai yíkíyiki nn u tí.

34 Uu pi maa re: Tinépwó ye caailenle hái lin ne nkpwó manyíne we. Ani nté tone áni kape lópile.

35 Uu lē memáá keyu-mē nyósópó nkáripí, uu wúla uu Uléécaá yáási re lin íye n we, a tíyese nípole ituje iyē lí kape ka.

36 Uu keyóme yáási re: Unésáa, pó fe aa mpá yo wai, a ne ntóosi keporípi nké ketaa né wa. Mpá ne lē, kape menépwóla wa, amá a mewókó wa.

37 Uu lē memáá upíretíki-mē pele, uu pi leepó pin lóni. Uu Piyee maa re: Simó, pó loníle? Aa nkpáni fe póké n nyáni kenampi kesee?

38 Ani n tú non nyáni non keyóme yáási, áni kape ne pípeíkee kémee ní loó nnya. Li kesoípipi rípwó we re keké ye lísoné wa, amá ke pee rinárei mále.

39 Uú ne ketaa píwai pí kpá, uú ha keyóme yáási, uu umewelee fóí mē meco welu.

40 Uu peeri uu kó pí leeri pin lóni, líkumújé re píinípee ye mulesíle. Api ceri mmē kapi yé rinóó u n yósi.

41 Uu metáánú peeri uu pi maa re: Nénte nò nkpeni lónile non wéntelē? Lí lē tule, ituje ye tule, lee nní, pí Usóí Kepípi píkwékwó anípe-i wale.

42 Ani yisi tóké tósi, uyee né n yáine ye nyahaiméle.

Yeesu metíne

(Matiyee 26:47-56; Luki 22:47-53; Yohani 18:3-12)

43 Yeesu úu kahane nsímé n tene ke upíretíki kefi ne pité pē use kapi ye n sée re Yutasi ne risoiwúf api mese ne mese ríkpáfúme, pin atéhe ne apúnípi muleilē. Pepee ye Uléécaá inyóonse n wa píwéése ne isé picélaa ne Pisuífí píwéése yee pi tumpó.

44 Yutasi yee pee pianípe-i Yeesu n wainé, ye pee risoiwúf mesóhó mē kuú ne u ní tiníne céesíle. U pee pí céesi re: Nen ha úye rimpíra am u yáási, uyee lo, ani u tí, ani u múlú rísoné aní ne tósu.

45 Kuu n tuiwó uú ne mese ne mese Yeesu kó, uu re: Sáa! Uu pee u píra uu u yáási.

46 Písoi pē api Yeesu kecáá kunípe wai api u tini.

47 Kei ke Yeesu upíretíki use uu risaapó uu urítéhe kpeúu, uu Uléécaá usina ukéikó kutu semí.

48 Yeesu uu rinóó yósu uu pi maa re: Yo nnya kani píttíne né ka ne atéhe ne apúnípi yaré usóí kpááree?

49 Mpá keyáa kéye kam ye nókénécópe n we, nen Uléécaá keyó-i céési, áni né tí. Amá lē kai Nléécaasímé ritelē-i n wólaamelē líké ne n wa nnya kai lē wai.

50 Yeesu píretíki nnéfí api u nmeríye api wuru.

51 Unmáné unyíne yèè pee Yeesu n tikílenle un kusánjáa nmané yaríllē. Api re píké u tí,

52 uu kusánjáa tópiri uu menmané wuru.

Pi ne Yeesu ketúhaane píima-i ha

(Matiyee 26:57-68; Luki 22:54-55, 63-71; Yohani 18:13-14, 19-24)

53 Apí ne Yeesu Uléécaá usina kémee sí. Kei ke pepee ye Uléécaá inyóonse n wa píwéése ne Pisuífí píwéése ne isé picélaa api pínnéfí cápínelē.

54 Piyee uu ketaa-pó Yeesu n tikíllē hái ne Uléécaá usina keyócópe-pó. U ne pímeré api kei kesé n tú un nna wéni.

55 Pepee ye Uléécaá inyóonse n wa píwéése ne píttúhaane píima nnéfí api písoi wéési pee yé Yeesu ne nsímé rínpáfá. Pítúhaane pē ápi nkópe níka yē kapi yé ne u n kpu.

56 Líkumújé re meyá mee ne nsímé u kparai, amá mmē kapi n símisi rín necé nse ritíki.

57 Picɔ api ye yisi apí ne u wáaná re:

58 Tɔ kɔ un tee re: Né né Uléécaá keyɔ nké ke usoi kunipe aku n wa fori, am siyáa sitaani kecɔpe kefée mɔm ke usoi kunipe áku yé n wa.

59 Mpá ne kei ricurru, pinsimé nín ncée nse ritiki.

60 Uléécaá usina uu icápine iyē kecɔpe yisi uu Yeosu pise re: Aa rinóo ríka yósunee? Mpákópe ní-ye ke písoi mpí api nní símisi?

61 Yeosu uu séé, úu rinóo ríka yási. Uléécaá usina uu pipise u kpá re: Póo uyē ke Uléécaá uu n wée? Uléécaá yee ipakare n te Kepipii?

62 Yeosu uu rinóo yósu re: Néé lo. Nó Usói Kepipi yē ken Uléécaá, rínaje nnéi ute kuluke-luke-mē kényukáótone-i tú. Nó kɔ keyómecaa-pɔ ahope kémee u yē un ne weme.

63 Kei ke Uléécaá usina uu pɛe uricurru ilū kuu n tanaalē céérii ai nyíse re li u tóosile hái uu re: Piseérakóó piye picɔ kari nkpeni wéési?

64 Nɔ konle kuu Uléécaá kecáá anóo kópe n símisi. Iye kani músu? Pinnéi apí maa re li ne sá re piké u kpu.

65 Picɔ api ukecáá meta pitúkente loni, api ukeyu paasi api akpini pinéi u kápáá pin u tee re: A uyee lé pó n wai n̄moinu! Piméré api u tini api ne sipese u tépei.

Piyee ye kesi re úu Yeosu nyu

(Matiyee 26:69-75; Luki 22:56-62; Yohani 18:15-18, 25-27)

66 Kumúnjé kpe-i ke Piyee uu metene ripoo-i ní we, unósi unyine yee Uléécaá usina n keisi uu weri.

67 Uu Piyee yenu un nna wéni, uu ukeyu-i nyáni uu u maa re: Pó ne kɔ pɛe Nasareti ukó Yeosu uyē tikilenle.

68 Uu késu re: Am nyu, ám mmē kaa ní la póké símisi kómei. Uu pɛe kei yisi uu kupookpaná-i sí.

69 Unósi uyē uu piyéne u kpá uu pɛpɛe kei ní we maa re: U písoi pē use le.

70 Piyee uu kɔ pikéne kpá. Kai nkáripí rinkpáse, pɛpɛe kei ní we apí pimáa u kpá re: Mesei ye me, pɔ písoi pē use le. Likumúnjé re pɔ Kalilee ukó lé.

71 Uu késu n̄maa uu ne ketē kpeeni uu wéeri re: Ne Uléécaá, ám usoi nkó nyu.

72 Icá ii mese ne mese melíru kooi, Piyee uu léise re Yeosu ye u maa re: Icá iké kelene meté n kooi, pó kési metaani re aa né nyu. Kei kuu pɛe mese ne mese itu ripe.

15

Pi ne Yeosu Pilati kémee ha

(Matiyee 27:1-2, 11-14; Luki 23:1-5; Yohani 18:28-38)

1 Piwéése nnéi api mmare mare cápine: pɛpɛe ye Uléécaá inyóonse n wa piwéése ne Pisuifi piwéése ne isé picélaa ne pitúhaane píima nnéi. Kei kapi pɛe Yeosu paasi apí ne u tósu apí Pilati anipe-i u wai.

2 Pilati uu u pise re: Póo Pisuifi uyóɔpii? Yeosu uu rinóo u yósu re: Mmē kaa nní ma.

3 Pɛpɛe ye Uléécaá inyóonse n wa piwéése apí ne nsímé meyā u kparai.

4 Pilati uu kɔ pipise u kpá re: Aa rinóo yósunee? A ripáí mmē ne mmē kapi kepóccáa n símisi.

5 Yeosu úu rinóo ríka piyóó rikpá. Ai Pilati píri wai.

Pi tuhaane al tone re piké Yeosu kpu

(Matiyee 27:1-2, 11-14; Luki 23:1-5; Yohani 18:28-38)

6 Mpá nkɔ melóó anyá áye, Pilati yee pɛe ukpaniikó uyē ke písoi api n wée akpanii tɔle.

7 Utisi unyine kapi ye n see re Parapasi ye kukpaniilee-i wele ne pinyine pee api pee uyōpi kecáá n kpálē. Pitele pinyine-i kapi pee usoi kpu.

8 Tisoiwuí ari Pilati-mē tōmpō, api lē kuu ye nípá anyá áye pi n wa pise.

9 Pilati uu pi pise re: Nó la ké Pisuífi uyōpi akpanii nó tō?

10 Likumúnjé re Pilati ye ceri re nfarōle nnya ke pēpēe ye Uléécaá inyōonse n wa piwéése api uanipe-i Yeesu wa.

11 Amá pēpēe ye Uléécaá inyōonse n wa piwéése api pisoí Pilati-i teriipō piké u ricōñ uké ne Parapasi akpanii tō.

12 Pilati uu pipise pi kpá re: Iye kani mpíí la ηmaa ké uyē kani nní n séleí re Pisuífi uyōpi wa?

13 Api pipupēi kpá re: A kunapéékó kecáá u karií.

14 Pilati uu pi maa re: Ncaai ní-ye kuu mpíí wa? Api meyá pipupēi kpá re: A kunapéékó kecáá u karií.

15 Pilati uu risoiwuí mēpōla tiki uu Parapasi akpanii tōlu. Kapi Yeesu ne iséí pikáii ní masí, api pisoí anipe-i u wai re piké ha kunapéékó kecáá u karií.

*Pisóoca ye Yeesu kecáá nyáni
(Matiyee 27:27-31; Yohani 19:2-3)*

16 Pisóoca apí ne kényōcōpe, kei kapi ye n túhaane u sl api pisóoca tōrō nnéí séí.

17 Api kuyōpikpelenku wēé u tani api sinípeleépi ne riyōpikōñ parii api u kipise.

18 Api pēe lē memáá u yáhaanke re: Tō pō yáasi, Pisuífi uyōpi.

19 Api ríyu kecáá ne kenaapi u pepu api meta ukēcáá tuke, api ukeyu-i rísōne wula api u yáasi.

20 Kapi kecáá pinyáni u ní masí, api kuyōpikpelenku wēé kpē u lapile api uilú pitane u pēse apí ne kunapéékó kecáá pikarií u tōmpō.

*Pi Yeesu kunapéékó kecáá karií
(Matiyee 27:32-44; Luki 23:26-43; Yohani 19:17-27)*

21 Api ucéetōñé unyine yeē sicare-mē n lééri nnañe Yeesu kunapéékó cōñse. Pi ye utisi uyē sée re Simōo, Sirēeni kuyu ukó lo. Uyēe Alekisantiri ne Rufuusi usaa.

22 Apí ne kelō kē kapi ye n sée re Kōlikōta Yeesu sl. Kōlikōta aseí re Kúyu Kōñoo kelō.

23 Api píta kapi ne pite kapi ye n sée re miiri n cōhōne u pa re uké n ntí, amá úu n ntí.

24 Api kunapéékó kecáá u karií api uilú hōñe. Pi pañailē nípá úye uú ne uikpíkēkpiké céru.

25 Itunje in mēse áme we kefi kumúnjé pepu kapi u karií kunapéékó kecáá.

26 Api lē nnya kapi Yeesu ní kpu wōlu re: Pisuífi uyōpi.

27 U ne pisoí kpááree pité pinyine kapi kesé karií, ucō ukuluke-luke-mē, ucō ukumí-mē.

28 [Lē kai Nléécaasimé kémee rintíki ye lē: Piwaikópekoó kunai-i kapi u wa.]

29 Picéetōñé apí u lámaankee pin tíyu pōuli pin máíkee re: Yéee! Pōo ye Uléécaá keyō n fori aa siyáa sitaani ne pimóme ke pēse,

30 a ripóóúruu yoriye aa kunapéékó kecáá súiri.

31 Pēpēe ye Uléécaá inyōonse n wa piwéése ricuruu ne isé picélaa api kecáá u nyáni pin pimēcōpēcīre tee re: U picō yóriyentele amá úu pēe fe uké uricuruu yoriye.

32 Ukirisi, Isirayēli uyōpi uké nkpéni kunapéékó kecáá súime tóké yé arí ne kefa tēne. U ne pē kapi kesé n karií pōo kō u lámaankee.

*Yeesu nkpɔ**(Matiyee 27:45-56; Luki 23:44-49; Yohani 19:28-30)*

³³ Itunje kecíre kumúnjé, kuɲmaha aku ketē nnéi cɔni hái ne itunje metaani kumúnjé-pɔ.

³⁴ Ketúnjé metaani kumúnjé kpe-i, Yeesu uu kecáaila píima kenyinge súúni re: Eloi, Eloi, lama sapatani? Lelee re Uléécáa, Uléécáa, yo nnya kaa né ημεριγε?

³⁵ PISOI PEE KEI N CÁPINELÉ KEÇAPE PINYINE API LÉ KOM API RE: Ani ripaí, Elii kuu nní sélei.

³⁶ Kei ke pikεçape unyine uu wuri uú ha píta nyεpe-nyεpe pinyine-i sinéé fe uu keɲaari tuhu uu u pa re uké n ntí un tee re: Tóké yé nké, in te Elii yé kam uu u súiseri.

³⁷ Amá Yeesu uu meýá keɲupeila semí uu pee kpi.

³⁸ Kusánjáá kapi ne Uléécáa keyɔ kémee n kénelé akú ceérine meté, kecáá ne metene-pɔ.

³⁹ Ke Rɔm usóoca kpéé yee pee Yeesu keyu-i n nyenu uu unkpɔ mmē n yé uu re: Usoi nkó ye pee mesei Uléécáa Keɲipi le.

⁴⁰ Pinósi pinyine ye kɔ pee wele pin ketaa nyánei. Pinósi pē keçape ke Makitala kuyu ukó Maari ne Maari Yakupu Sínsá ne Yosee uni ne Salomee apí pee we.

⁴¹ Ke Yeesu uú pee Kalilee-pɔ ní we, pinósi pē pee ye pee u n tikilē pin u keisi. Pinósi picɔ ye kɔ pee u tikilenle apí ne Yerusalem sí.

*Yeesu mekulaa**(Matiyee 27:57-61; Luki 23:50-56; Yohani 19:38-42)*

⁴²⁻⁴³ Nnyóó nn pitule masí ke Yosefi, Arimatee kuyu ukó uú ka. Yosefi ye pee pitúhaane pē kémee usoi kecire le. Uyē ticuruu ye kɔ pee Uléécáa iyɔɔpi mekame ménle. Keyáa kē aí ne sá anyá isóólú keyaa ye ke, liké ne kóso weesi kewénteyaa. Lē nnya ke Yosefi uu ikari wa uu Pilati kémee sí uú ha u pise re uké Yeesu u pa.

⁴⁴ Ai Pilati píri wai kuú ne n kó te Yeesu ye nkpɔ masí. Uu Rɔm usóoca kpéé séi uu u pise re in te li náɲai ke Yeesu uú ne n kpu.

⁴⁵ Ke Rɔm usóoca kpéé uu pisímaa u ní masí lē kai ní we, Pilati uu ncée he re piké Yeesu kpísi piké Yosefi pa.

⁴⁶ Uyē uu kusánjáá lolu uu kunapéékɔ kecáá Yeesu súiseri uu kusánjáá u pílesi uú ha rikpíi kapi kuparecaɲaa-i n wa kémee u yekei, uu pee lē memáá mepare píima menyine pímiise uu rinɔnɔɔ fi.

⁴⁷ Makitala kuyu ukó Maari ne Maari Yosee uni api kei kapi u n waipɔ n nyánei.

16*Yeesu ye nkpɔ kémee yisi**(Matiyee 28:1-8; Luki 24:1-12; Yohani 20:1-10)*

¹ Ke kewénteyaa ketúnjé ake ní tɔsi, Makitala kuyu ukó Maari ne Maari Yakupu uni ne Salomee apí tulaali lolu piké ha Yeesu yakasi.

² Kewénteyaa ukóso, apí mekeεkeε metunjeleeme rikpíi sí.

³ Api pimεçεçire píseine re: Wóo yé ha ripare tee rikpíi rinɔnɔɔ n filē tó pímiise?

⁴ Kapi yé inípee rinsika, apí yénu re li meparecaɲaa mē pímiisele.

⁵ Api rikpíi-i lompɔ apí keɲmánepi kenyinge yenu ken kuluke-luke-mē tú ken ketúkanka tomé tanaalé, iwame ii pi wai.

⁶ Ake pi maa re: Iwame íi kape nó wa, nté Yeesu Nasareti kuyu ukó uyē kapi kunapéékɔ kecáá n karii kani wéési? U nkpɔ kémee yisile, uu nté we. Ani nyánii, kelɔ nké-i kapi u finse.

⁷ Amá ani ha Piyee ne upipiretiki tərɔɔ maa re u yé ha Kalilee-pɔ pi m mé, kei kapi yé ha u yē yare kuu pi n símaalē.

⁸ Api rikpí-i léeri api ntóó sé pin terii ne iwame, amá ápi úka ríka ma ne iwame mepéhē.

Yeesu ye umecire Makitala kuyu ukó Maari nyise

(Matiyee 28:9-10; Yohani 20:11-18)

⁹ [Ké Yeesu uu kewénte yaa ukóso mmare nkɔ kémee n yisi, u tíyesele Maari Makitala uu mefoí u yenu. Maari Makitala uyē kémee kuú pɛe aníri aseei lakase.

¹⁰ Maari Makitala uu ha nsímé mmē pɛpɛe pɛe Yeesu rintiki símisi. Pē pin kumúnjé kpɛ-i nkɔ tū pin kɔ ténesi.

¹¹ Kapi n kó te Yeesu ye nfáa mále, te Maari Makitala ye u yē, ápi ne kefa tene.

Yeesu ye umecire upipiretiki pité nyise

(Luki 24:13-35)

¹² Lē memáá, Yeesu uu méwee féé meɔ kpísi uu tíyese upipiretiki pité pinyine pɛe kecare-mē n sí api u yenu.

¹³ Pē ticuruu apí weri api picɔ nsímé mmē símisi, picɔ pē api kɔ ne kefa tene.

Yeesu ye umecire upipiretiki kefi ne use nyise

(Matiyee 28:16-20; Luki 24:36-49; Yohani 20:19-23; UPM 1:6-8)

¹⁴ Yeesu uu metóɔɔ umecire upipiretiki kefi ne use nyíse kumúnjé kpɛ-i kapi iluke n le. Uú ne pinfatene kuciré ne pinkintake pi cési, kápi pɛpɛe pɛe nkɔ kémee meyise-maá u n yé ne kefa u tene nnya.

¹⁵ Uu pɛe lē memáá pi maa re: Ani ketē nnéi rikóónú ani pisoí nnéi Nsímé Kɛcire símisi.

¹⁶ Uléécaá yé nkó yee ne kefa u n tene uu kɔ míni wole yoriye. Amá u yé ne nkó yee úu ne kefa u n tene túhaane aí ne u kpi.

¹⁷ Mewaisaŋa ke pɛpɛe ne kefa Uléécaá n tene api yé ní wapisi ye mmé: Pi yé rinényiri ne aníri lakase, api meyu féé símisi.

¹⁸ Pin iwáa n cópii, íi yé líka pi wa. Mpá pin kɔ liniré-niré lee yé n kpu n ntí, aí yé nkpáni líka pi wai. Pi yé pitóikó kecáá anípe rilaa, pitóikó pē api pélu.

¹⁹ Ké Upiima uu pisímé pi ní masí, aí keyómecaa-mē u kpíipo uu ha Uléécaá kuluke-luke-mē kényukóótoné-i tone.

²⁰ Upipiretiki api sí api ha nípá yei Nléécaasímé símisi. Upiima uu pikéi pi n léni, uu tíye mewaisaŋa kapi n wapisi ame pinsímé aseí n nyíse.]

Nsimé Kεcirε ritelé ke Luki uu n wói

Lelee ritelé ntí kέmee ní we

Nsimé Kεcirε ritelé ne Uléεcaa Pitume Mewai ritelé ke Luki uu wói. Pē inipεε-i ke Yeesu uu umewai n wapisi ke Luki uu písei rísonε uu kelene ritelé ntí uasane Teofili wolu re uké Yeesu icélaa aseí kō rísonε (Luki 1:1-4). Luki ye pεε Ukireki le. U kō pεε upōise píima unyine le yeε pεε Pōoli n sárikεε. Luki ye Yeesu nyísele yare Usói Kεpipi. Yeesu ye pansεle kesoiipipi uú ne sisoipipi íwe tēni. U pεε písoi ipiye ne píamírri pōisentele. Tiyu 24 kέmee ke isímé tōrōo yeε ní multú ii wólalē, iyē ke pεpεε Yeesu mewai n yé api Luki rintérhse. Iyε nní Yeesu meyise nkpō kέmee ne umεkpáfúme upipiretiki ne pinósi ne pipiretiki picō pεε pεε unkpō n tēni keyu-i. Uu lē ne lē ke átélē aa ukecáá ní simisi pi pérése uu pεε pi tum te piké ha nípá úye simisi re uyεε Uylalε.

Ifaaci iyē mekériine ye mmé:

1. Luki ye símisilε lē ke Yeesu uu sisoipipi kέmee n lompo (1:1-4:13). Umεmare ne ukeleeme nkō mee kei we.
2. Upíima ye keté kecáá unfaa nnéi kέmee sisoipipi wéésile. Luki ye símisilε lē kuu ne pinárei ne píwekō ne pitólkō kutu ríncō (4:14-19:27). Sinyárú kulú kuu kpísi uú ne sisoipipi li céési: Uhmáne yeε m pō kenyárú (15), Samarii keté usói unyine yeε kusói n nyu kecáá nsímé (10:25-37).
3. Unkpō kunapéékō kecáá ne umeyise nkpō kέmee ke Upíima uú ne sisoipipi yoriye (19:28-24).

Luki ye Teofili ritelé wói

¹ Umárecō Teofili, písoi meyā ye mewai mee kerócōpe n wapisi nkō piwóle peenle.

² Pi mewai mē nsímé tó ritósele yare lē ke pεpεε kékoraane-me n yé pin neni ne Uléεcaa nsímé kónúlē api ró n n kέenkeε.

³ Lē nnya ke rinécúruu am rísonε písei ké lē nnéi lεε kékoraane-me n wa ceri, ai né sonesi re ké linkó pō umárecō Teofili wai kélé-kélé.

⁴ Ne wólule noké ne n céri re icélaa kaa n kō ye nsímései le.

Uléεcaatumε ye simisi re pi yé Yohani Uniwole mari

⁵ Kumúnjε kpe-i ke Erooti uú pεε Yutee keté uyōopi ke Uléεcaa unyónse unyine kapi ye n sée re Sakarii uú pεé we. U pεε Apiya píléékō kunai ukō use le. Uunōsi ye pεε pεpεε ye Uléεcaa inyónse n wa uwéése Arōo kεpire ukō le. Pi ye u sée re Elisapeti.

⁶ Piketé ye pεε Uléεcaa inipεε-i kecírε sónεle pin kō Upíima isé ne uicélaa nnéi múlilε rísonε.

⁷ Amá api pεε kewá má, Elisapeti ye pεε unyapi le. Lē memáá, u ne ula keté ye pεε kpurunule.

⁸ Keyáa kenyine kai Sakarii kunai menyónse tu, uu pεε keyáa kē Uléεcaa keyu-i upinyónsekei n wai.

⁹ Lē kai pεpεε ye Uléεcaa inyónse n wa inyekii-i m píse kapi ritiki apí ne Sakarii wée re uké Uléεcaa kunyónselee lō uké tulaali ηmaasi.

¹⁰ Kumúnjε kpe-i kapi tulaali n ηmaalē, písoi riwúy ye pεε cápínelenle pin ketahai mmé keyóme yáasi.

¹¹ Upíima uleεcaatumε unyine uu mεse ne mεse Sakarii keyu-i kpáfúme, uu kehúú ke-i kapi tulaali n ηmaalē kuwélé luke-luke-mē nyere.

¹² Ke Sakarii uu u n yé, uú túí-túí, iwame ii u tini.

13 Amá Upiima ulécaatumē uu u maa re: Sakarii, iwame íi kape pó wa. Ulécaā ye ipówele konle. Upónósi Elisapeti yé kewántisi pó mári aa rinyiri ke he re Yohani.

14 Meyikíyiki kake ripóróo larukusene. PISOI meýā apōō yé kō larisi ne kepimare.

15 Likumúnjé re u yé kam uu Upiima inipēē-i wai usoi piima unyine. Féē ne píta pome-pome pika ápi unnoō-i lonine. Nfáasone yé meýā u n yipaalenle kumúnjé kpe-i kapi u n cuunsene.

16 U yé Isirayēli pikó meýā pi-Uleecaā, Upiima-mē peseme.

17 U yé masí Ulécaā keyu-i n sōnele ne mewéesesohō ne rñanē ke Elii uú pēe m má, uu písāa ne pisiwā nfasimé péne, uu tíyese pēpēē aseí pite mewéesesohō n háikuse api pēpēe me n tíkílē kemúnjé ñmurei. U lē nnéi waine uké ne nsoipuri mēe Upiima mekame m mé n yé nnya.

18 Amá Sakarii uu ulécaatumē maa re: Iye kam yé ne ceri re aseí ye nye? Likumúnjé re ne kpurunule, unénósi ricuruu ye kō kpurunule.

19 Ulécaatumē uu rinóo u pēse re: Néē Kapiriyeeli, Ulécaā keyu-i kamí we nen upikei wai. U né tummele re ké ifaaci kecire nnyí pó símisi.

20 Amá áa ne nsímé kapi n yekei re nké kumúnjé kunyine-i wa ne kefa tene. Lē nnya kai yé ripólēmpi paasi áa yé fe pōké rinóo male hái ne kē ke mewai mē nnéi ame n waine.

21 Kumúnjé kpē nnéi kémeē, pISOI pēe n cápínēlē pin ketahai Sakarii mé ye pēe píri túnle re pi kunyónselee-i meýā nñai nnya.

22 Amá kuu n léeme, úu fe uké rinóo pi male. PISOI api céru re Ulécaā ye linyine u yeneisele kunyónselee-i. Anípe kuú ne pi símisi, tilēmpi tin pahaalē.

23 Ke Sakarii uu kumúnjé kpē kai m pise re uké Ulécaā pikei wa ketō n tu, uu ukēyō pēle.

24 Kai rinkpāse, uunōsi Elisapeti uu fapisi, uu umecire kéyō-i pésu hái ne iwáre inupū kumúnjé, un tee re:

25 Lē ke Upiima uu né n wa ye nní: Li nkpéni ripóo u wa re uké lelee pēe pISOI kecōpe inései n tese né lese.

Ulécaatumē ye símisi re pi yé Yeesu mari

26 Iwáre kpútúú kémeē, Ulécaā uu ulécaatumē Kapiriyeeli Kalilee ketē kuyu kunyine kapi ye n sée re Nasareti kémeē tum.

27 Ukpére unyine yēe úu utisi n nyu kapi pēe Yosefi yeielē. Pi ye u sée re Maari. Ukémeé ke Ulécaā uu u tú. Yosefi ye pēe uyóopi Tafiti kepíre ukó le.

28 Ulécaatumē uyē uu Maari keyō-i lompō, uu u maa re: Ne pó yáasi, Ulécaā ye ípēelēé pó nyísele un kepópire we.

29 Anóo nyē aa Maari túi-túise, un umecire písei re: Iyáhaa íye mpuri ye nnyí?

30 Ulécaatumē uu pēe u maa re: Maari, iwame íi kape pó wa, Ulécaā ye uipēelēé pó nyísele.

31 Pō kómēi, pō fapisine aa kewántisi maru, aa ke séi re Yeesu.

32 Ke yé isoi wa api ye ke séi re Ulécaā yēe mápā yo kecáá ní tú Kepipi. Upiima Ulécaā yé tíyese ake usáayaha Tafiti iyóopi tone.

33 Ke yé Yakupu kepíre pikó kémeē iyóopi teneciré li. Keiyóopi íi kēto máne.

34 Maari uu ulécaatumē maa re: Iye kai yé lē wa, ám utisi nyu?

35 Ulécaatumē uu rinóo u pēse re: Ulécaā Nfaasone ye kepócaá súirine, Ulécaā yēe mápā yo kecáá ní tú uu unnyéré pó yárii. Lē nnya kewá kē ne Ulécaā kekó le. Pi yé ke sée re Ulécaā Kepipi.

36 Upómáreco Elisapeti kapí pɛɛ n sélei rɛ unyapi ricuruu yɛ nɛ riwéésɛ kɛwántisi kɛfa mále. Uiware kpúúú kémɛɛ kuu nní we.

37 Likumúnɛ rɛ Uléécaá úu líka kupóɔnɛ we.

38 Kei kɛ Maari uu pɛɛ u pɛsɛ rɛ: Nɛ Upíima ukéikó lɛ. Liké wa yare kaa nní ní ma. Uléécaatumɛ uu pɛɛ u yá uu tómpɔ.

Maari yɛ Elisapeti pilóólú ha

39 Lisiyaa sɛ-i, Maari uu mɛkɛkɛɛ Yuta ketɛ kɛɛ akúú ní má kuyu kunyine nɛɛɛ pɔlɔ.

40 Úu Sakarii keyɔ-i lomɔ uu Elisapeti yáási.

41 Kumúnɛ kɛɛ-i kɛ Elisapeti uu Maari iyáhaa n kó, kɛwá ake ukɛfa-i lémesi, Nfáasɛ nn Elisapeti yipu

42 uu pupɛi rɛ: Uléécaá yɛ lisɔnɛ pó wale ai tósu pinósi tɔɔɔ nnéi. Uléécaá rinɔ sɔnɛ yɛ kɛwá kɛ kaa m márunɛ kɛcáá wɛlɛ.

43 Néɛ úyɛ Unépiima uni uké nɛ pilóólú né ní kam?

44 Kumúnɛ kɛɛ-i kam ipóyáhaa n kó, kɛwá yɛ kɛnɛfa-i lémesilɛ nɛ mpóɔnare.

45 Pɔ únarekɔmɛ lɛ, kaá nɛ kɛfa n tɛnɛ rɛ Upíima yɛ lɛ kuu ní ma api pó símisi wainɛ nnya.

Maari keyomɛ

46 Maari uu pɛɛ rɛ:

Nɛ la kɛ Upíima rinyiri ritaáɛ,

47 tinépó arí nɛ Uléécaá, Unéyulalɛ larisi.

48 Likumúnɛ rɛ u né uukéikó nɛɛ ám líka n tulaalɛ íwɛ tɛnlɛ.

Kaí nɛ nɛni rimpá, nsoipuri nnéi yé né maa rɛ únarekɔmɛ.

49 Uléécaá rínanɛ nnéi utɛ yɛ likéi sɔnɛ kɛcirɛ né wale.

Urinyiri nsɔnɛ yɛ nɛ mmpɛhɛ lɛ.

50 Uyɛɛ yɛ hái kaí nɛ n wémɛ pɛpɛɛ u n wuru anai íwɛ tɛ.

51 Uu mɛwai nanɛ-nanɛ wapisi nɛ unnanɛ, uu unnanɛ nyíɛ pɛpɛɛ akókɔri m má api kpíi.

52 Uu piyóopi iyóopi-i lesɛ, uu pɛpɛɛ ápi líka n tulaalɛ taáɛ.

53 Uu pɛpɛɛ nkú n tɛ nɛ lisɔnɛ lɛpɛisɛ, uu pimámá lákasɛ mɛnípɛ nmanɛ.

54 Uu upikéikó Isirayɛli pikó picomɛ wɛri.

55 Úu palɛi rɛ uké Apiraham nɛ ukɛpirɛ pikó íwɛ tɛ

há nɛ nípá píyɛi-pɔ yare kuú pɛɛ pírókpurɛ ní ma.

56 Maari nɛ Elisapeti apí tonɛ hái nɛ iware itaani kumúnɛ, uu lɛ mɛmáá ukɛyɔ pɛlɛ.

Yohani Uniwolɛ kemarɛ nstmé

57 Kɛ Elisapeti kemarɛ ake n tu, uu kɛwántisi maru.

58 Elisapeti pipɛrɛco nɛ upimarɛco api kóm tɛ Upíima yɛ íwɛ u tɛ, ai Elisapeti mɛco pi larisi.

59 Kɛyáa páha-paha tunɛ, apí nɛ kɛwá wɛri piké kɛ riké, api músu rɛ piké usáa rinyiri kɛ hɛ rɛ Sakarii.

60 Amá úni uu rɛ: Aai, pi yɛ kɛ sée rɛ Yohani.

61 Api u maa rɛ: Iyɛ lɛ má, úka úu kɛpóyɔ-i rinyiri tɛ ticɔ má.

62 Api pɛɛ nɛ anípɛ usáa píɛ rɛ íyɛ kuú la piké yɛ kɛwá kɛ sée.

63 Sakarii uu píɛ rɛ piké kukpáncúkú u pa. Kapi ku u ní pa, uu kukɛcáá wólú rɛ: Kerinyiri tɛɛ Yohani. Ai pinnéi nnóɔ yipu.

64 Mese ne mese, Sakarii rilempi ari fénne, uu símisi uu Uléécaa rinyiri taáse lin cálē.

65 Ai ppe upipereco nnéi iwame wai. Yutee ketē kee akúú m má nnéi kémee, písoi api mewai mē nsímé ne n túntilē.

66 Pē nnéi ppe ifaaci iyē n kō api ikécáá m músu pin pimēcōpēcire píseine re: Iye ke kewá kē aké masí ne tenene? Asei kecáá, Upiima ye ppe kekepire wele.

Sakarii ye Uléécaa pakare

67 Nfáasone nn kewá usaa Sakarii yipu, uu Uléécaa rinyiri ne písímé loni re:

68 Upiima, Isirayeli pikó Uleecaa rinyiri tiké n taálē kuu ne upikó kutu rínco uu piriyu lolu.

69 U uyóriye yee rínanje m má ró hele uukeikó Tafiti keyo kémee.

70 U ppe hái mekeε-me nsímé mmē antepuye kuu n wée símaasele.

71 U rinóo yekei re u yé piróláaro ne pēpēe irópuri n yúlu anipe-i ró ηméherese.

72 Uléécaa ye nfanare pirósáayaha nyísele, uu uricuruu rinóo kuu u ne pē kecōpe n yekei palei.

73 Likumúnjé re Uléécaa ye urósáayaha Apiraham wéeri re

74 u yé piróláaro anipe-i ró lese, uu tíyese ári yé ne iwame u n yáási.

75 Ai tíyese arí n kpáiiilē tōn kecire sōne uinipeε-i hái ne ntófáa siyaa keto-pō.

76 Pó kenéwá, pi yé pó sée re Uléécaa yee nípa yo kecáá n tú antepu.

Likumúnjé re póo yé Upiima kekpeē wa aa nceε u nyóonse,

77 aa upikó céreise re u yé piriyu lo uu piakópe pi sárei.

78 Uléécaa nfanare toi-toi nnya, u ne umetéi sántile ame ró kpáii yarε ntunje

79 uké pēpēe kuñmaha-i ne pēpēe nkpō kuhore-i ní we rikpáiiise, uu aróna nkíññje ncee tikise.

80 Kewá ken papisi, kemesōho mēn kō papisi. Uu acesi kóima-i n finu hái ne keyáa kē kuu upikei Isirayeli pikó kecōpe n kóraane.

2

Lē kapi Yeesu Kirisi m mári (Matiyee 1:18-25)

1 Ketē nnéi uyóopi Okusiti uu kumúnjé kpe-i rinóo he re piké ketē nnéi písoi keε.

2 Pikéε pēpēe pifói. Pi wale kumúnjé kpe-i ke Kiriniisi uú ppe Sirii ketē kecáá iyóopi n le.

3 Mpá úye uu ukuyu pikéε sí.

4 Yosēfi uu Kalilee ketē kémee Nasareti kuyu-i yisi uu Yutee keteni-i Tafiti kuyu kapi ye n sée re Petelehem sí. Kuyu kpe-i kapi uyóopi Tafiti mari. Yosēfi ricuruu ye Tafiti keyo ne ukepire ukó le.

5 Uu kei pikéε sí, u ne uunōsi felei-felei Maari yee kefa m má.

6 Pin Petelehem-i we, ukemareyaa ake tulu

7 uu ukewá foí máru ketisi, uu asánjáá ke yaríi uu kuhōpi kecáá ke finse, kapi picéetōnjé kulee-i ketōne m paa nnya.

Ulécaatumē unyine ye Petelehem-pō rikpáfúme

8 Kélō kесе ke-i ke piseesē pinyine apí pее kesine we pin sicare-i piisee kecáa paílē.

9 Upiima uleecaatumē uu pikeyu-i kráfúme, Upiima meyoopi amé n tēlu men kekále pi wailē. Iwame ii pi wai meyánsēi.

10 Ulécaatumē uu pее pi maa re: Iwame ti kape nó wa. Nsimé sone mee yé Isirayeli pikó nnéi ripō meyá n nínjukuse kartí ne nó ka.

11 Neni keyaa nké kapi Tafiti kuyu-i Nónúnyulale mari, uyē ke Ulécaaa uu n wée, Upiima.

12 Lē kani yé ne u n céri ye nni: Nó kewá fenfēi leepō kapi kusánáá ní pilesi api kuhōpi kecáa finse.

13 Mese ne mese, pilécaatumē picō api ufoi nkó kecáa krapō api kulúu wai, api pее Ulécaaa meyoopi n yom te

14 Ulécaaa yee keyómecaa-pō ipakare te. Nkíninje nké pē kuu ketē kecáa ní la kecōpe n we.

Piseesē ye Petelehem sí

15 Ke pilécaatumē api pi rin-yá api keyómecaa-mē pele, piseesē api pее símaane re: Toké Petelehem ha. Li pise re toké lelee n wa ke Upiima uu rō n cērise yē.

16 Api kei mekekeee sí apí ha Maari ne Yosefi leepō, kewá ken kuhōpi kémee finu.

17 Kapi ke n yé, api lē ke ulécaatumē uu kewá kē nsimé n símisi keenkeee.

18 Lē ke piseesē api n símisi ai pē nnéi pее kutu pi n cólē píri wai.

19 Maari uu mmē nnéi ukefa-i múlú un nkecáa músu rísone.

20 Piseesē api lē memáa nkúlecee pōb. Api Ulécaaa rinyiri táase api umeyoopi n yom te u tyyese api kóm api kō yenu nnya. Linnéi ye wa yare lē ke ulécaatumē uu pi n símisi.

Pi Yeesu rinyiri he

21 Siyáa siseei memáa, kewá kekéyaa ake tulu, api rinyiri ke he re Yeesu. Tinyiri tē ke ulécaatumē uu pi céesi Maari uu kelenē fapisi.

Pi Yeesu Ulécaaa keyō-i nyíse

22 Lē memáa, itunje ii tulu re piké inyékii wa piké ne pimécire heere yare kai Moisi isé kémee m pise, Maari ne Yosefi api peé ne kewá Yerusalem kuyu sí te piké Upiima ke nyíse.

23 Likumúnjé re li Upiima isé kémee wólaalē te: Upiima yee kewántisi foí te.

24 Api kō inyónse ke isé ise iyē ii m pise wai: Sikpéekpeepi sité née alólá sínsá até kapi yé ne wa.

25 Utisi unyine kapi ye n sée re Simeyō ye pее Yerusalem-i wele. Utisi uyē ye pее usoi sone le un Ulécaaa riwure má un uyē kaí pее m pise re uké Isirayeli yoriye mé. Nfáasone ye pее ukemeé wele.

26 Ulécaaa uú ne Nfáasone tiki uú ne u símisi re u yé uyē ke Upiima uu n wée uu tumti ne uinipee yē uu kelenē kpi.

27 Nfáasone nn tyyese Simeyō uu Ulécaaa keyō sí. Ke Yeesu pikó apí ne u n hápō piké inyékii iyē ke isé ii m pise wa,

28 Simeyō uu u kpísi, uu Ulécaaa pakare uu re:

29 Upiima, tipónō kaa n yekei ye nkpéni lile.

Pó fe aa nkpéni né upókeikó tyye am nkíninje-i kpi.

30 Likumúnjé re ne ne inénipee pipóyulale yenle.

31 Pó Uyóriyε kpiimele aa isoipuri nnéi keyu-i wai.

32 Uyεε metéi mee yé n tíyεse ketε nnéi ayu aa pó céru.

Uyεε yé tíyεse mpópuri Isirayεeli rinyiri arí taá.

Lε ke Simeyoo uu Yeesu kecáá n simisi

33 Yeesu usaa ne uuni api píri wai ne lε ke Simeyoo uu Yeesu kecáá n simisi.

34 Simeyoo uu anó sone pi tikise, uu Yeesu uni Maari maa re: Uléécáa ye kewá nké wée re keké tíyεse pisoi meyā piké loó, pimeyā piké kó Isirayεeli-i yisi. Kεkε Uléécáa linyise-nyíse lee yé pisoi ne Uléécáa kecpe m pásaisene.

35 U yé lε ke pisoi meyā api riséé ne pisifa-i m músu yámne. Amá pó keuni, pó ntóosi kó yarε ketéhe kapi pó tuhu.

Antepu Aani kecáá nkó

36 Unósi unyine kapi ye n sée re Aani ye kó péé wele. U antepu le. Fanuwεeli ukpére lo Asee kumarε-i. U pεε kpurunule nsone. Anmε aseεi ke u ne uula pεε n sōnne unnarε kέmεε api wa.

37 Lε memáá, uu ikúmánnosi tone uú ha ne anmε kuwóo ne afeetaani ne ana tulu. Uu ye pikai Uléécáa keyo riyá, amá ketújé ne kesine kuu ye Uléécáa pikei n wai un anó paasi un welu.

38 Uu kumúnjé kpε-i Uléécáa keyo-i hapo uu Uléécáa pipakare loni. Uu pε nnéi pεε pεε m mé te Uléécáa uké Yerusalem riyu lo kewá kε nsímé simisi.

Nasaréti kέmεε mεpεεme

39 Ke Yeesu pikó api lε ke Upiima isé ii m pise re piké wa piwai ní masí, api ne Kalilee u pele, pikuyu Nasaréti kέmεε.

40 Kεwá aké m papisi ken kó rinarε kpálε. Mεwéésesεho píima kutú pεε má, Uléécáa ipεléε in kó ukεcáá we.

Yeesu ye anmε kefi ne até má utú ne Uléécáa keyo kέmεε lompó

41 Mpá kunmε kúye-i, Yeesu usaa ne uuni yèè pεε nkpo melóo anyá hale Yerusalem-po.

42 Kumúnjé kpε-i, Yeesu ye pεε anmε kefi ne até mále. Usáa ne úni api ne u péne api anyá sí yarε kapi ye ní ha.

43 Ke anyá aa n tene, usáa ne úni api pele, amá Yeesu uu Yerusalem-i mésuni, upikó ápi kó nkpáni céri.

44 Api músu re Yeesu yé pipisencó pinyine rintikile, api sōne yarε keyáa kεse kumúnjé, api pεε lε memáá pipimarecō ne pipisane kέmεε piwélaa u sí.

45 Amá ápi u yé, api Yerusalem-mε pele pin piwélaa u nojlε.

46 Api keyáa táánū tuné Uléécáa keyo-i u yenu un isé picélaa kecpe tū un kutu pi cólε un kó nsímé pi písei.

47 Píri ke Yeesu mesεho ne uanoo meyoóoi ai pε nnéi pεε kutu u n cólε wa.

48 Ke usáa ne úni api u n yé, ai píri pi wai, úni uu u maa re: Kenéwá, yo nnya kaa lε wa? Tó ne upósáa ye pεε pó wéésile kerówu u ken túúni.

49 Uu rinóo pi yósu re: Yo nnya kani né wéési? Ani nyu re li pise re ké unésáa pikei waa?

50 Amá ápi lε kuu pi ní ma aseεi kó.

51 Yeesu uu pi tiki api Nasaréti pele. U pεε usáa ne úni pakarelenle. Uni uu kó mεwai mε nnéi ukεfa-i n wailé.

52 Yeesu utú m pelu, umesεho men kpálε un kó isoi sone le, Uléécáa ne sisoiipi inipεε-i, Uléécáa ipεléε in kó ukεcáá we.

3

*Yohani Uniwole ye Ulééca Nstmé yóólé
(Matiyee 3:1-12; Mariki 1:1-8; Yohani 1:19-28)*

¹⁻² Kumúnjé kunyine-i, Ulééca uu Sakariu unjmáne Yohani kuce si kóima-i rinó maa. Róm uyóopi píima kapi ye n sée re Tipee ye pee likumúnjé kpe-i iyóopi kémee aymē kefi ne anupū piwai masile. Pónsi Pilati yee pee Yutee ketē kecáá pállē, Erooti pónn Kalilee kekó kecáá pállē. Uumaa Filipu yee pee Itumee ne Tarakoni sité kecáá pállē, Lisaniya un Apiteeni ketē kecáá pállē. Likumúnjé kpe-i ke Aani ne Kayifu apí pee pēpee ye Ulééca inyóonse n wa piwéése.

³ Yohani uu Yuritee ayu pikóónú loni un yóólé te: Ani mēfine conse, ani tíyese piké míni nó wole Ulééca uké nóanékópe nó sárei.

⁴ Ai wai yare lē ke antepu Esayi uú pee uritelé kémee n wói re: Usoi rinó ye ri tee kuce si kóima-i n yóólé te:

Ani Upíima ncee nyóonse,
ani uicee tēiise iké kecire wa.

⁵ Ahóre-hore nnéi ye sírunē,
akúú ne sikúúpi nnéi asi foru,
icéé sikóónú nnéi asi tēii,
icéé ahore-hore nnéi aa síru.

⁶ Mpá úye uu pee yénu re Ulééca ye usoi riyu lóle.

⁷ Asoiwú aa Yohani kémee n sónaapó uké míni pi wole. Uu pi maa re: Nó akpurii nnyé! Wóo nó céesi re nó fe ani Ulééca ketahai kee n tu kaase má?

⁸ Ani ye mewai mee n nyiselé te nō mēfine conse wa. Ani kape nómenécíre m máikē re: Apiraham yee uróóayaha. Ulééca yé fe uu waise apare nnyé nní aa pansē Apiraham sipirē.

⁹ Iso isólu ye pile iké aléé sémni hái inínj-pó. Pi kuléé nkú kpee áku apipi sone m márei kéne api nna-i sápo.

¹⁰ Asoiwú aa pee u pise re: In lee ni, íye kai nkpéni pise re tóké wa?

¹¹ Uu rinó pi yósu re: Úye un sitúkanka sité m má, li pise re uké uuco yee úu m má he.

¹² Pilampooyóó ricuruu api símpó piké míni pi wole, api Yohani pise re: Urócélaa, íye kai pise re tóké wa?

¹³ Uu rinó pi yósu re: Ani kape ye lē ke isé ii rinké re písoi piké ye hééle kecáá rilaae.

¹⁴ Písóca pó ticuruu api u pise re: Tó ní, íye kai pise re tóké wa? Uu pi maa re: Ani kape ye úka siwóó yósi ne rinaŋe nēe aní ne nsímé liute wááná, amá ani ne nōinéhéé ripá.

¹⁵ Kuyu nnéi yee pee tálē te lipíima linyine ye waine. Mpá úye uu péé m músu re nēe Yohani yee uyē ke Ulééca uu n wée.

¹⁶ Yohani uu pee pi maa re: Míni ke nēe ne nó wóle, amá unyine yee rinaŋe né n fe ye sónti. Inésoi íi tu re ké uanéeri nŋme fénne. Nfáasone ne nna kuu yé ne nó wole.

¹⁷ U ukunipe-i kuhóolo kapi ye ne n cácai múflenle uké ne mēpipi ne acólé kóolenē. U mēpipi risíme-i súúnine uu ayúí pó nna mee rín ye pí kai n kpu kémee toroise.

¹⁸ Yohani ye pee písoi itisi kpariisele un ne Nsímé Kecire pi símisi.

¹⁹ Erooti ye pee umárecó cire unosi Erootiyati kpísile uu kō mewai kópe mecō meyā wapisi. Lē nnéi nnya ke Yohani uú péé ne u cési.

²⁰ Erooti uu kō mewai kópe mecō kpá uu Yohani kukpaniilele wai.

*Yohani ye Yeesu mtini wole
(Matiyee 3:13-17; Mariki 1:9-11)*

²¹ Kapi pisi ni nni mini piwole ni masi, api ko Yeesu ricuruu wole. Kumuni ke-i kuu keyome ni yasi, ai keyome hanne.

²² Nfasane nn ukacia siri yare rilola, pin ti nyani ne inipe. Tinoo ari keyomeca-po maari re: Po Kenepi lala keire. Am ye kepocaa ko.

*Yeesu Kirisi pikpuri anyiri
(Matiyee 1:1-17)*

²³ Amē afetaani kumuni ke Yeesu uu ma uu ne upikei koru. Yare kapi pe m musu, u pe Yosefi kepipi le. Yosefi un Elii kepipi,

²⁴ Elii un Matati kepipi, Matati un Lefi kepipi, Lefi un Melisi kepipi, Melisi un Yanayi kepipi, Yanayi un Yosefi kepipi,

²⁵ Yosefi un Matatiyasi kepipi, Matatiyasi un Amosi kepipi, Amosi un Nahum kepipi, Nahum un Esili kepipi, Esili un Nakai kepipi,

²⁶ Nakai un Maati kepipi, Maati un Matatiyasi kepipi, Matatiyasi un Simeyi kepipi, Simeyi un Yosee kepipi, Yosee un Yota kepipi,

²⁷ Yota un Yowanaa kepipi, Yowanaa un Resa kepipi, Resa un Soropaeeli kepipi, Soropaeeli un Salatiyeeli kepipi, Salatiyeeli un Neri kepipi,

²⁸ Neri un Melisi kepipi, Melisi un Ati kepipi, Ati un Kosam kepipi, Kosam un Elimatam kepipi, Elimatam un Eri kepipi,

²⁹ Eri un Yosuwee kepipi, Yosuwee un Eliyesee kepipi, Eliyesee un Sorim kepipi, Sorim un Matata kepipi, Matata un Lefi kepipi,

³⁰ Lefi un Simeyo kepipi, Simeyo un Yuta kepipi, Yuta un Yosefi kepipi Yosefi un Yonam kepipi, Yonam un Eliyakim kepipi,

³¹ Eliyakim un Meleya kepipi, Meleya un Mena kepipi, Mena un Matata kepipi, Matata un Nataa kepipi, Nataa un Tafiti kepipi,

³² Tafiti un Sese kepipi, Sese un Opeti kepipi, Opeti un Poosi kepipi, Poosi un Sala kepipi, Sala un Nasoo kepipi,

³³ Nasoo un Aminatapi kepipi, Aminatapi un Atimee kepipi, Atimee un Esirōm kepipi, Esirōm un Faresi kepipi, Faresi un Yuta kepipi

³⁴ Yuta un Yakupu kepipi, Yakupu un Isaaki kepipi, Isaaki un Apiraham kepipi, Apiraham un Tera kepipi, Tera un Nahoo kepipi

³⁵ Nahoo un Seruki kepipi, Seruki un Rakau kepipi, Rakau un Faleki kepipi, Faleki un Epee kepipi, Epee un Sala kepipi,

³⁶ Sala un Kenam kepipi, Kenam un Aripakisaati kepipi, Aripakisaati un Sem kepipi, Sem un Nowee kepipi, Nowee un Lemeki kepipi,

³⁷ Lemeki un Matusalem kepipi, Matusalem un Enoki kepipi, Enoki un Yereti kepipi, Yereti un Malaleyeli kepipi, Malaleyeli un Kenaa kepipi,

³⁸ Kenaa un Enosi kepipi, Enosi un Seeti kepipi, Seeti un Atam kepipi, Atam un Uléca kepipi.

4

*Setani ye Yeesu peikee
(Matiyee 4:1-11; Mariki 1:12-13)*

¹ Yeesu uu Yuritee nko-mē n leeri Nfasane nn u yipaale. Nfasane nn u kpsi ni ne kucesi kōima-mē si.

² Setani uu ha kei u peikee siya afena. Uu siya se keme lika li. Le memaa nku nn u wai.

³ Setani uu pe u ma re: Pon Uléca Kepipi, a rinoo ripare nti he riké ripolo kukpono.

4 Yeesu uu rinóo ku yósu re: Li rítelé-i wólaalē te: Ai iluke ηmane yee ye usoi nfáa he.

5 Setani uú ne kelō cáca u sí, uu meyéne mese ketē nnéi ayóoyiyu u nyísente

6 uu u maa re: Né ayóoyiyu nnyé nnanje ne ammule pó he. Anéntpe-i kapi lē nnéi wa, né fe am uyē kam ní la he.

7 Pón né rinwula aa né yáasi, lē nnéi yé lipókó wa.

8 Yeesu uu rinóo ku yósu re: Li rítelé-i wólaalē te: Uptiima macire kóló kái ne sá re usoi uké riwula uké yáasi.

9 Kuníri aku lē memáa u kpáú ne Yerusalem-pó, akú ha Uléécaa keyo kecáa u tósi, aku u maa re: Pón Uléécaa Kepipi, a kecáa nké-i mepóófire risápo.

10 Likumúnjé re li rítelé-i wólaalē te:

Uléécaa yé upitume rinóo he

11 Api pó yéu

kupóna áku kape ne ripare rinyine rinkpóu nnya.

12 Yeesu uu rinóo u yósu re: Li rítelé-i wólaalē te:

Kape Uptiima Upóléécaa peikee páké uketo yē.

13 Ké Setani uu méwee mpehē mpehē ne Yeesu m peikee, uu lē memáa ne ketaa u wai un ne kepole keco mé.

Yeesu ye upikei Kalilee keteni-i kóraane

(Matiyee 4:12-17; Mariki 1:14-15)

14 Yeesu uu Kalilee ketē pele. Nfáasone nnanje nn ukecáa we. Urinyiri ari ketē ké nnéi kónú.

15 Uu ayómeyáhaalee-i n céési, nípá úye un ríyu u waise.

Nasareti pikó ye Yeesu yé

(Matiyee 13:53-68; Mariki 6:1-6)

16 Yeesu uu Nasareti-i kapi pee u rimmútu uú ha ne papisi pele. Uu kewénteyaa tunjé kuyómeyáhaalee-i loni yare kuu ye n ló meco. Uu yisi re uké Nléécaasimé kéé.

17 Api antepu Esayi ritelé u múise. Uu ripínne uu yénu kei kai n wólaalē te:

18 Uptiima Nfaasone ye kenémee wele.

U né wéele re [ké pepee ne

mpóocai n tú ncón pi lese] ké kó píwekóó Nsimé Kεcire riyóó, ké pikpaniikó símisi re pi yé akpanii kémeε pi lese, am kó pinyíye símisi re pi yé kam api ye yenu.

Am pē kapi íwe n wai ηméherεεε

19 te ké kuñmē kpē ke Uptiima uu uipéelée n nyísene nkó símisi.

20 Yeesu uu lē memáa rítelé pílesi uu ukeikó ri múise uú tone. PISOI pē nnéi pee kuyómeyáhaalee-i ní we api inípee u wii.

21 Uu pee pi maa re: Nléécaasimé mmú kani nní n kó, neni ke rinóo tē ari li.

22 Anó nyē ke Yeesu uu m máikεε aa nípá úye loni, ai píri pi wai kuú ne nsímé sone mmú n símisi, api ye pee maa re: In ne Yosefi Kepipii?

23 Yeesu uu pi maa re: Ne nyu re nó kenyárú keε n tee re “Upóise, a mepóófire páise” né male. Nó kó né maa re: Tó konle lē ne lē kaa Kaperinawum-pó n wapisi. A kó limεco kupóyu-i wapisi.

24 Uu lē memáa kpá re: Asei kam nó símisine: Api ye antepu úka kusáne yósi ukuyu cire-i.

25 Asei kam nó símisi, pikúmannósi ye pee Elii kumúnjé piyεε Isirayeli-i, ke nkpei nn n wa aηmē ataani ne kuwélé kumúnjé, nkú píiima nn kuyu nnéi loni.

26 Uléécaá úu pikúmannəsi pē unyine kémee Elii tū, insá uyee Sitəo ketē kémee Sarepita-pə ní we.

27 Piyó ye kə pēe kulúí wele Isirayeli-i antepu Elisee kumúnjé, mǵá ne lē, piuka úu wole uké fū, insá Sirii ukó Naama meçire.

28 Ke pē nnéi pēe kuyómeyáhaalee-i ní we api lē n kǵ, kuwóí aku pi wai.

29 Api yisi api u tǵəi api ne kuyu lelu, api ne rikúú tē keçáá ke pikuyu aku m mǵaale táa re piké ha kei-pə u riláume.

30 Amá uu nnánnári wai uu pikepáápáá tiki uu tǵmpə.

Untrihélaa unyine nsmé

(Mariki 1:21-28)

31 Yeesu uu pēe Kalilee ketē kémee Kaperinawum-pə sí. Uu kewénteyaa ketúnjé pisoi Nléécaasimé céési.

32 Umecélaa ye pēe píri pi wele, liriýíkí re u céésile ne rínarje.

33 Kuyómeyáhaalee kémee, unírihélaa unyine un we. Uu pipupukee kápáá.

34 Ah! N-ye kaá ne ró wéési, Nasareti ukó Yeesu? Pə kale re poké ró náa? Ne pǵ nyule re Uléécaá ye pǵ wéele uu iyaa yekei.

35 Yeesu uú ne ku cési uu ku maa re: A riséé aa usoi uyē kéméé lelu. Kuníri aku pisoi keçəpe ketē u tapu aku pēe ukeméé lelu áku líka u wa.

36 Ai pinnéi nnǵo yipu api piməçəpəçire m máikene re: kpí! Nsímé ní-ye mpuri ye mmú? Usoi nkó ye aníri rinǵo hele ne rínarje aá lelu.

37 Api Yeesu rinyiri ne ketē kē nnéi kǵónú.

Yeesu ye pitóikǵ kulúí pəise

(Matiyee 8:14-17; Mariki 1:29-34)

38 Yeesu uu Pisuifi kuyómeyáhaalee-i léeri uu Siməo keyǵ sí, Siməo ulóhóni ipiñe in meýá tolu lin u pəkési. Apí ne Yeesu téni re uké u pəise.

39 Uu ukeçáá pē, uu kupiñetoi rinǵo he ne kuwóí, kupiñetoi aku u kpáii, uu mēse ne mēse yisi uu pikeçáá páí.

40 Itunje melólé-maá, pē nnéi pēe itóí nçəpuri pitoikǵ m má apí ne Yeesu pi leepə. Uú mǵá úye keçáá anípe laa uu pi péise.

41 Aníri aa kə pisoi meýá kéméé lelu an pupukee re: Pǵo Uléécaá Kepipi. Amá Yeesu uú ne a cési uu nsímé ne a yulu, aníri ricuruu ye nyu re Yeesu ke Uléécaá uu wéé.

Yeesu ye Pisuifi ayómeyáhaalee-i Nléécaasimé yóólē

(Mariki 1:35-39)

42 Kai n weesi, Yeesu uu kuyu lelu uu kei ke úka úu ní we sí. Tisoiwú ari piwélaa u loni. Kapi u n leepə, apí n la yarə uké pikekúri n we, úu kapə pi riyá.

43 Amá Yeesu uu pi maa re: Li pise re ké Uléécaá iyǵopi Nsímé Keçire ayu açó símisi. Lē nnya ke Uléécaá uu né tumme.

44 Uu Kalilee Pisuifi ayómeyáhaalee-i Nléécaasimé n símisi.

5

Yeesu ye pipiretiki foi séi

(Matiyee 4:18-22; Mariki 1:16-20)

1 Keyáa kenýine ke Yeesu uu Kenesareti kupiyə ritime nyenu, pisoi pin u kálaapə re piké Nléécaasimé kutu ricó.

2 Uu áninǵi até kuritime yenu, pikpíntomécəpii pin akemee léeme api pianyeyǵ n heere.

3 Yeesu uu kúninǵi kuse-i loni aí ne sá Siməo kukó. Uu u maa re uké ne nkáripí ritime ketaa wa. Yeesu uu kúninǵi kémee tone uu risoiwú icélaa koru.

4 Kuu nsímé m masí, uu Simᵔᵔ maa re: A ne kúninᵔi kecímé-cimé-mē ha, nᵔ ne pipósencᵔ ani pēe nᵔanényerj fóm ani ikpíntomé cᵔpii.

5 Simᵔᵔ uu rinᵔᵔ u yᵔsu re: Sáa, kesine nké nnéi kari keisi ári kᵔ pēe líka yē. Amá kai nní pᵔᵔ re ké anyerj fᵔ, né fᵔ.

6 Api anyerj fóm api ikpíntomé paála ii kumúnjé má, anyerj ticuruu aá n cēérii.

7 Api pipisencᵔ pēe kúninᵔi kucᵔ-i ní we séiri re piké pi lé. Pēe apí hapᵔ api áninᵔi keté ikpíntomé yipu, áninᵔi ricuruu an la aké mirii.

8 Ké Simᵔᵔ Piyēē uu lē n yé, uu Yeosu keyu-i wúla uu re: Upíima, a ne ketaa né wa, ne ukᵔpekᵔᵔ lé!

9 Iwamē ye Simᵔᵔ ne pēe ticuruu pēe ukekúrí ní we wale, ikpíntomé píima iyē kapi keyáa kē n cᵔpii nnya.

10 Lē cirē kai kᵔ Simᵔᵔ pisencᵔ Yakupu ne Yohani ne Sepetee sipipi wa. Amá Yeosu uu Simᵔᵔ maa re: Iwamē ii kape pᵔ wa. Káí ne neni rimpá, né tíyese aa písoi pēe yé né rintúki wéési.

11 Api pēe pianinᵔi ne ketē-mē sí, api mpá yo yá api Yeosu tiki.

Yeesu ye uyᵔ unyine pᵔise

(Matiyee 8:1-4; Mariki 1:40-45)

12 Ké Yeosu uu kuyu kunyine-i ní we, utisi unyine yee keyᵔ m pᵔólú uú hapᵔ. Kuu Yeosu n yé, uu keteni-i pa uu kéyu keté tuhu uú ne u téni re: Upíima, pᵔn n la, pᵔ né wole am funi.

13 Yeosu uu kunípe saapo uu u ca uu re: Ne lalē, a péi! Keyᵔ aké mese ne mese tene.

14 Yeosu uu rinᵔᵔ u he re: Kape úka nsímé mmú símisi. Amá a ha mepᵔóíre uyē ye Uléécaá inyᵔonse n wa nyíse uké yé lē kaa ní we, aa limemáá ihēe he aá ne mepᵔóíre nyᵔonse yare kai Moisi isé kémee m pise, mpá úye uké yé te pᵔ péi.

15 Yeosu rinyiri ari pēe kumúnjé kpe-i kuyu n kᵔónúlē háí, asoiwuí aa ye u kálisi aké unsímé kutu ricᵔ uké kᵔ ne aitoi a pᵔise.

16 Amá Yeosu uu ye kei ke písoi apí ní we sí uú ha keyᵔme yáási.

Yeesu ye kékankáláká kenyine pᵔise

(Matiyee 9:1-8; Mariki 2:1-12)

17 Keyáa kenyine ke Yeosu uu we un písoi cēési. Pifarisi ne pēpēe isé n nyu pin ukekúrí tú. Kalilee ne Yutee sité ayu-i ne Yerusalem kapi léenti. Upíima nnañe ye pēe Yeosu kecáá wele, un ne písoi poisente.

18 Písoi pinyine apí hapᵔ pin kékankáláká risánjáápᵔré wailē. Api wéési lē kapi yé ne keyᵔ ke-i n lomᵔᵔ piké Yeosu keyu-i ke yekei.

19 Amá apí ceri mē kapi yé ne ke n lomᵔᵔ, ke písoi api kulúí n tᵔsí nnya. Apí ne itúhaa kecáá ke taá, apí itúhaa pére, apí ne risánjáápᵔré tē písoi pēe n cāpinelē kecᵔpe Yeosu keyu-i cēpisepᵔᵔ.

20 Ké Yeosu uu pinfatene n yé, uu utóikᵔ maa re: Ne apᵔókᵔpe pᵔ sárei.

21 Isé picélaa ne Pifarisi api kemúnjé loni, pin tee re: Usói úye kecire ye nkᵔ un Uléécaá lámisi? Wᵔᵔ yé fe uké akᵔpe sárei? Uléécaá macire yee yé fe.

22 Yeosu uu pinfasimé cérupᵔ uu pi maa re: Yo nnya kani nfasimé mmú mpuri má?

23 Anᵔᵔ nnyé keté kecᵔpe, ríye tee fákú ne ricᵔ. Ke usói uu yé kékankáláká ní maa re: Ne apᵔókᵔpe pᵔ sárei nēe kuu yé ke ní maa re: A yisi a sᵔne?

24 Ne la pᵔké céri re Usói Kepipi ye keté kecáá rinañe mále keké ne písoi akᵔpe pi sárei. Uu pēe kékankáláká rinᵔᵔ he re: A yisi a ripᵔsánjáápᵔré pílesi aá kulu.

25 Mese ne mese, usoi uu n̄pá úye keyu-i yisi uu risán̄áaparé tē kēmee kapi p̄e u n finselē sakaa, uu nkúleece p̄o un Ulééca rinyiri taáselē.

26 Ai n̄pá úye nn̄ó yipu. Api Ulééca rinyiri taáse, iwame ii pi súuni pin tee re: Tō neni m̄wai kecire yē!

*Yeesu ye Lefi sée re uké u ritiki
(Matiyee 9:9-13; Mariki 2:13-17)*

27 Lē memáá, Yeesu uu léeri, uu ulampooyó unyine kapi ye n sée re Lefi yenu un lampoo keyó-i tū. Yeesu uu u maa re: A né ritiki.

28 Lefi uu yisi uu linnéi yá uu u tiki.

29 Lefi uu limemáá iluke kecire ukeyó-i u wai. Pilampooyó meyā ne p̄soi pico pin kesé keluke ke-i we.

30 Ai ne Pifarisi ne isé picélaa risá, api Yeesu pipiretiki maa re: Yo nnya ke n̄o ne pilampooyó ne pikóp̄ekó ani kesé le?

31 Yeesu uu rin̄ó pi yósu re: P̄soi p̄e isare n láárú ápi up̄aise pise, amá pitóikó p̄e up̄aise pise.

32 Am ka re ké p̄soi p̄e ase i n t̄ikilē sée, amá pikóp̄ekó nnya kan̄ ka re piké pim̄fine conse.

*Yeesu ye an̄óp̄ahaa nsimé wai
(Matiyee 9:14-17; Mariki 2:18-22)*

33 P̄soi pinyine api Yeesu maa re: Yo nnya ke Yohani pipiretiki ne Pifarisi api ye an̄ó paasi api ye k̄o keyóme yáasi n̄pá píyei. Amá p̄ó pipiretiki pin le pin k̄o níru?

34 Yeesu uu rin̄ó pi yósu re: N̄o músu re usoi yé un̄osi kp̄isi un we, upisane api p̄e an̄ó paasi? Aai, mm̄é n̄n we.

35 Li yé kam api kumún̄jé kunyine-i un̄osikó uyē pik̄eç̄e lese api ne t̄omp̄o. P̄é uyē-i kapi yé p̄e an̄ó paasi.

36 Yeesu uu ken̄yárū pimáa pi kp̄á re: Uka úu ye kusán̄áa fale kep̄ampi ne kusán̄áa kp̄ure t̄ap̄isi. Lin lē n wa, kusán̄áa fale kuu lē tic̄éeri, kep̄ampi kē kuu n lése áke k̄o kukp̄ure kēmee waine.

37 Uka úu ye p̄ita pelē kukón̄enur̄ kp̄ure-i súu. Lin lē n wa, p̄ita p̄ē ne ye anúr̄j tikp̄áfusele, ai wai p̄ita ne lianúr̄j ye m̄éwoo wa.

38 Amá anúr̄j fale-i kapi ye p̄ita pelē súu.

39 Uka úu ye k̄o p̄ita fale káipi un pipelē pinírē m masí. Pi ye re pipelē p̄e pik̄ecire.

6

*Yeesu ye k̄ew̄ent̄eyaa ute
(Matiyee 12:1-8; Mariki 2:23-28)*

1 K̄ew̄ent̄eyaa tun̄jé ken̄yine ke Yeesu uu kecare kēmee s̄one un t̄osu. Up̄iretiki api m̄ep̄ipi n kp̄éeni pin pian̄ipe-i tekeise pin takai.

2 Pifarisi pinyine api pi maa re: Yo nnya kani lē ke isé ii n̄ maa re p̄soi ápi kape ye k̄ew̄ent̄eyaa ketún̄jé wa wai?

3 Kei ke Yeesu uu p̄e pi p̄ese re: Lē nnya áni lē ke Tafiti uu kumún̄jé kp̄e-i ke nk̄ú nn u ne upikó n wa keenl̄ē, néé yo?

4 U Ulééca keyó-i lonle uu akp̄ónó kapi Ulééca n yekei kp̄isi uu le, uu k̄o upikó pa, lin k̄o ne ir̄ósé-i w̄ólaalē te p̄ep̄e ye Ulééca inyón̄se n wa piw̄éese n̄mane p̄e yé fe api a le.

5 Yeesu uu k̄o pimáa pi kp̄á re: Né, Usoi Kep̄ipi, néé k̄ew̄ent̄eyaa ute.

Utisi uyee kunipe kope m ma
(Matiyee 12:9-14; Mariki 3:1-6)

⁶ Kewentyaa ketunje keco kenyine, Yeesu uu kuyomeyahaale kunyine-i loni un pisoí céési. Uu kei utisi unyine leepo ne kunipe luke-luke kope.

⁷ Isé picélaa ne Pifarisi api Yeesu kutu n colé piké yé in te u yé kewentyaa ketunje usoi poise, likumunje re pi pee kewáána wésile piké ne akópe u n lapaase.

⁸ Amá Yeesu ye pee pinfasimé cérule. Uu unipekokekós maa re: A yisi a nyere nipa úye uké pó yé. Utisi uu yisi uu nyere.

⁹ Yeesu uu pee pi maa re: Ne nó pise re íye kai irósé kémeé pise? Li pise re toké kewentyaa ketunje lisone née likópe wa? Te toké usoi nfaa lo née toké u kpu?

¹⁰ Uu pinnéí nyáni uu pee limemáa usoi uyē maa re: A kupónipe ritunjáme. Uu kunipe tunjapo, kunipe aku pélu.

¹¹ Amá ai mpí pō tóosi api pimecopécire n kenene pin lē kapi yé ne Yeesu n wa taíkee.

Yeesu ye pitume kefi ne pité wée
(Matiyee 10:1-4; Mariki 3:13-19)

¹² Yeesu uu likumunje kpe-i kekuúpi taá re uké keyóme yáasi. Kesine nnéi kuu kei tone un Uléécaa yáasi.

¹³ Kai n weesi, uu upipiretiki séi, uu pikecope kefi ne pité wée uu pi séi re pitume.

¹⁴ Pppee Simoo kuu rinyiri n he re Piyee ne uyē uwā Antiree ne Yakupu ne Yohani ne Filipu ne Patelemii

¹⁵ ne Matiyee ne Tomaa, ne Alifee kepipi Yakupu ne Simoo yee ukuyu ní la

¹⁶ ne Yakupu kepipi Yutasi Isikariyooti yee ní ka uu kepire Yeesu yáí.

Yeesu ye céésile un ko itói poise
(Matiyee 4:23-25; 5:1-12)

¹⁷ Yeesu ne upipiretiki api kekuúpi cepime api kuté mmé weri, kei ke upipiretiki meya api ní we. Yutee keté nnéi pisoí meya pin ko kei we, ne Yerusalem pikó ne Tiiri ne Sitoo menimaa ritime ayu pikó.

¹⁸ Pi cápíne mele piké Yeesu icélaa kutu ricó, api ko piitói pi poise. Pē ke aníri aa m pekési api pélu.

¹⁹ Mpa úye uu náasi uké u rica, liriylki re u pee rínanje nnyine mále un ne pinnéí poisente.

Nnaré ne piweluke

²⁰ Yeesu uu upipiretiki inípee wii uu re:

Nó mpí nóo nní íwe m má, nó pínařekomé le.

Nóo Uléécaa iyoo pi te.

²¹ Nó mpí nóo nní nkú n tú,
nó pínařekomé le, nó keyáa lepune.

Nó mpí nóo nní n téni, nó keyáa sénnnyine.

²² In te pisoí ye nóinépuri yulu,

api nó lákase, pin lámisi pin

ko nónnékópe símisi re no Usói Kepipi ne kefa tene nnya,
nó pínařekomé le.

²³ Tikpákára tē ticó ke pipisaa apí pee antepuyee wa. In te lelee nó leeme, nórinépo riké n láarú, ani ne mpóonare cō, nóinéhee ye keyómecaa-po piyele áí kumunje má.

²⁴ Amá nó mpí nóo nní m má, íwe kani topori,
nó nónnénaře piluke masile.

25 Νό μπί νόω νενι ννί n λεπααῖ, ίωε kani topori, nkū ye sǒntile nké nó wa.

Νό μπί νόω νενι ννί n sénnyi, ίωε kani topori, nǒ mpóccaa-i lonine ani ténisi.

26 In τε ηπά ύγε γε νόnnésǒne símisi, ίωε kani topori, likumúnǵe re lé ke pipisaa apí पेe antepuye nǒome wai.

*Ani nópinélaarǒ n la
(Matyee 5:38-48; 7:12a)*

27 Νόω ννί kutu né n cǒlǵe, ne nó símisile re ani nópinélaarǒ n la, ani पेपее nó n yúlu lisǒne n wai,

28 ani पेपее awéeri nó n wai anǒo sǒne ritikise, ani पेपее ίωε nó n wai kecáá n welu.

29 In τε usoi ye kumǒrí kuse-i keपese pó tǒ, a kutǒrǒo u ritunǵá, usoi un kupǒkpélenku pó n yǒsíé, a tíyese uké kǒ keपótúkanka tene kpísi.

30 Mpá úye γεe linyine pó we a li u he, úye un kǒ lipǒkǒ linyine pó n yǒsí, kape li u korí.

31 Lǵe kani ní la picǒ piké nó wa, ani ye limecǒ pi wa.

32 In τε पेपее nó ní la ηmane kaní la, ihéé íye icǒ kani पेe mé. Pikǒpeκǒó ricuruu ye पेपее pi ní la lalé.

33 In τε पेपее lisǒne nó n wai ηmane kani ye lisǒne wa, ihéé íye icǒ kani पेe mé? Pikǒpeκǒó yǵé kǒ lé wale.

34 In τε nǒ tálǵe τε पे kani n lonse ye nó héele, ihéé íye icǒ kani पेe mé? Pikǒpeκǒó ricuruu yǵé pikǒpeκǒó lonsele pin tálǵe τε pi ye lé kapi n lonse ritísí linyine pi hééle.

35 Amá nóóké nópinélaarǒ n la, ani lisǒne pi n wai. Ani kape ye n tálǵe τε pi ye nó hééle ani kelene pi lonse. Nó ihéé kecire yǵe ani pólo Uléécǒa γεe ηπά yo kecáá n tú sipipi, likumúnǵe re u पेपее apí rícere m má ne písoi kpákárá lalé.

36 Ani ye nómenécǒpecire ίωε ténaane yare ke Nǒunésáa uu ye ίωε nó n té mecǒ.

*Ai we re tǒké ye picǒ akǒpe m palǵe
(Matyee 7:1-5)*

37 Ani kape ye picǒ akǒpe m palǵe, Uléécǒa úu kape kǒ ne nó akǒpe m pálǵe nnya. Ani kape ye picǒ ne túhaane, Uléécǒa úu kape ne nó n túhaane nnya. Ani ye picǒ akǒpe pi sǒrei, Uléécǒa uu nóanékǒ nó sǒrei.

38 Ani ye picǒ he, Uléécǒa uu nó he. Pi nó músune ai yipu aí wure api tíηa-tíηa api nó kǒpǒ. Kemúnǵe ké kani ye ne picǒ ní musí kapi kǒ ne nó músune. Ai líka nnya, Uléécǒa ye músune ai yipu uu tíηa-tíηa uu tírii uu nó kǒpǒ. Kulú kpé kani ye ne picǒ ní musí kucǒ ke Uléécǒa uu kǒ ne nó músune.

39 Yeesu uu kǒ kenýárú kpá re: Unyíye úu ye fe uké unyíyecǒ tǒrǒi. Lin lé n wa, pinnéí ye ha kuhǒre-i lǒipǒne.

40 Uyee pikei m peikee úu ye uyee pi u m peikeese n fe. Amá uyee pi m peikee un pikei n ceri nǒsǒne, u ne uyee pi u m peikeese ye n sá.

41 Yo nnya kaa keyúipi kee upǒmárecǒ menipee-i ní we nyáni áa पेe kenawelépi kee meपǒkǒ-i ní we nyáni?

42 Iye kaa ye fe aa upǒmárecǒ maa re: Unémárecǒ, a riyá ké keyúipi kee meपǒnípee-i ní we lese, páa पेe kenawelépi kee meपǒnípee-i ní we lese kelene. A tíye pǒ kecáá kecáá mewai má kpa! Kenawelépi kee meपǒnípee-i ní we kaa ye mefoi lese aa पेe nǒsǒne n nyáni áa ne keyúipi kee ucǒ menipee-i ní we lese.

Kuléé nē kuapipi kecáá icélaa
(Matiyee 7:16-20; 12:33-35)

⁴³ Kuléé kpee isare n láárú áku ye apipi kópe mari, kuléé toikó áku ye kó apipi sone mari.

⁴⁴ Pi ye nípá kuléé kúye nē kuapipi cerile. Api ye sinípeleépi kecáá afiiki tó, ápi ye kó ahíhíhí kecáá afeese tó.

⁴⁵ Lisone ke usoi sone uu ye ukefa-i léseme, usoi kópe póo líkópe ukefa-i léseri, likumúnjé ré lelee usoi kefa-i n yipaalé ke nnóo nn ye símisi.

Stýo sité sinyine kecáá nstmé
(Matiyee 7:24-27)

⁴⁶ Yo nnya kani né sélei ré Upiima, Upiima áni pēē lē kam nó n céesi wai?

⁴⁷ Ani tíye ké nó nyise lē ke uyee nnésímé kutu n cólē un nē n keisi uu nē menyíne ní we.

⁴⁸ Liute ye we yare usoi yee kýo m móm uu túni ai cimisi uu kepare tulu, uu kekecáá rikúú tósi. Ke ikóí ii n yi ii waa, míni ame ke fe, amá áme kó fe meké ke ritiŋa-tiŋa, likumúnjé ré ke mōmaalenle nšone.

⁴⁹ Amá uyee nnésímé kutu n cólē úu pēē nē n keisi ye we yare usoi yee kýo m móm uu ntaai pure-pure kecáá ke tósi, rikúú ári we. Ke ikóí meni ame ke rinífe, mese nē mese kake tōhō ake foru téké-téké.

7

Yeesu ye Róm usóóca kpéé unyine ukeikó poise
(Matiyee 8:5-13)

¹ Ke Yeesu uu písoi pēē u n kálaalē ifaaci piwai ní masí, uu yisi uu Kaperinawum tómpo.

² Róm usóóca kpéé unyine ye pēē ukeikó unyine mále, úu ye uukeikó uyē kecáá kó. Ukeikó uyē un póólú, ticuruu un kekpo nyahai.

³ Ke usóóca kpéé uyē uu n kó pin Yeesu nsímé símisi, uu Pisuífi piwéése tum ré piké ha u séeme uké ukeikó poise.

⁴ Api Yeesu kémeē tuipó apí nē meýá u tēni ré: Usói uyee nē sá ré poké u lē.

⁵ U ntópuri lalē nšone. Uyee kó kurýómeyáhaalee mō.

⁶ Yeesu uu pēē pi tikipó. Kuu kýo n nyahai, usóóca kpéé uu upisane tumpo ré piké u maa ré: Upiima, kape mepóóire ricóŋ. Am nē sá ré poké kenéyo ló.

⁷ Nē rinécúruu yenle ré ám tu ré ké kepómeē hapó. Amá á rinóo hē unékeikó uké peí.

⁸ Né ticuruu ye piwéése mále nen pi pakarelē, nen kó písóóca má pēē né m pakarelē, nen piunyine m maa ré uké méye ha, u ye hale. Nen kó ucó m maa ré uké kam, u ye kale. Nen kó unékeikó m maa ré uké linyine wa, u ye li wale.

⁹ Ke Yeesu uu anóo nyē n kó, usóóca kpéé uyē isoi ii u sonesi. Uu panse uu písoi kulúú pēē u n tíkílē maa ré: Nē nó maa ré nípá Isirayeli kémeē, ám pí kai nfatene mmú ncó yenaalē.

¹⁰ Pē kuu n tú api kýo-i pēepó api ukeikó uyē lēepó un isare láárú.

Yeesu ye ukúmannosi unyine kewā nfaa peseme

¹¹ Kai kóso n weesi, Yeesu uu kuyu kunyine kapi ye n sée ré Naini sí. Upipiretiki nē risoiwuú tin u tikilē.

¹² Kumúnjé kpe-i kuu kuyu kepoó n nyahai, uu yénu pin nē kesóikópe pikúlaa tósu. Ukúmannosi unyine kewā cirenŋe kapi lē nē tósu. Kuyu pikó kulúú pin nē unósi uyē tú.

¹³ Ke Yeesu uu u n yé, íwe ii u wai uu u maa ré: Kape té!

14 Yeessu uu nyosópɔ uu asoikópɛmule ca, pepɛɛ n topori api nyɛɛ, Yeessu uu rɛ: Kɛɪmánepi, nɛ rínóó pɔ hɛ, a yiɪ!

15 Kesoikópɛ akɛ cǎnjárǎá akɛ nsímé kápǎá. Yeessu uu kɛuni kɛ pa.

16 Iwamɛ li pinnéi loni api Uléécǎa rinyiri taáɛ pin tee rɛ: Antepu píima yɛ kɛrɔ́cɔpɛ rikpáfúmɛlɛ. Uléécǎa yɛ kalɛ uké umpuri comɛ!

17 Nsímé mmɛ nn Yuteɛ kɛtɛ nnéi nɛ kɛmɛkɔ sitɛ kémɛɛ kóónú rɛ lɛ kɛ Yeessu uu wa.

*Yohani Uniwole pitumɛ
(Matiyɛ 11:2-19)*

18 Yohani pipirɛtiki api lɛ nnéi u símisi. Yohani uu pikɛcɔpɛ pitɛ séi,

19 uu Upíima kémɛɛ pi tum tɛ piké ha u pisɛ rɛ: Póó usoi uyɛ kapi mɛkɛɛ-mɛ n tɛɛ rɛ u sɔnti néɛ unyine ucɔ yɛ kɛpirɛ wɛmɛlɛ?

20 Kapi Yeessu kémɛɛ n tuiɔ, api u maa rɛ: Yohani Uniwole yɛɛ ró tummɛ rɛ také pɔ pisɛ rɛ: Póó usoi uyɛ kapi mɛkɛɛ-mɛ n tɛɛ rɛ u sɔnti néɛ unyine ucɔ yɛ kɛpirɛ wɛmɛlɛ?

21 Kumúnɛ kpɛ kémɛɛ, Yeessu un písoi mɛyǎ itói pɔisɛntɛ, un aníri pi pései un pinyíyɛ mɛyǎ inipɛɛ wúkulentɛ.

22 Uu pɛɛ Yohani pitumɛ maa rɛ: Ani mpɔ ani ha lɛ kani n yɛ́ ani kɔ kom Yohani kɛɛnkɛ: Lɛlɛɛ rɛ pinyíyɛ yɛ nyánilɛ, síkankálákǎ sin sónɛ, piyó pin wole pin funi, pitusuí pin kómɛi, pikpɔkpɔ pin yisikɛɛ, piwékɔɔ pin kɔ Nsímé Kɛcɪrɛ kɛ písoi api pi n yóólɛ kómɛi.

23 Uyɛ unsǎ né nnya n loó, liute yɛ únarekomɛ lɛ.

24 Kɛ Yohani pitumɛ api pitóhɛ ní masí, Yeessu uu Yohani nsímé písoi pɛɛ n cǎpinɛlɛ n símisi rɛ: Yo kani kucɛsí kóima-i piyɛnɛ ha? Kɛkpápi kɛ kuyɔ aku n fikɪsɛɛ, néɛ yo?

25 Yarɛ yo kani pɛɛ piyɛnɛ ha? Usói yɛɛ mɛlapɛ kɛcɪrɛ n lapaalɛ yɛɛ kei wɛ, néɛ yo? Amá siyóɔpiyó-i kɛ pepɛɛ ilú néikɔɔ n tánti pin isoi lɛ apí wɛ.

26 Yarɛ yo kɛcɪrɛ ɪmaa kani pɛɛ piyɛnɛ ha? Antepu unyine, néɛ yo? Amá aseɪ kɛcǎá uyɛ kani nní ní yɛ́ nɛ antepu fele.

27 Likumúnɛ rɛ Yohani nsímé kai Nléécǎasímé ritɛlɛ-i wólaalɛ tɛ:

Unétumɛ yɛ nkó kam n tummɛ

uké nɛ kɛkpéé pɔ wa

uké mpóccɛ nyóɔnsɛ.

28 Yeessu uu pimǎá kpǎ rɛ: Nɛ nó símisilɛ rɛ ápi unyine maraalɛ yɛɛ Yohani n fe, nǎpǎ nɛ lɛ, pepɛɛ Uléécǎa iyóɔpi kémɛɛ ní wɛ kɛcɔpɛ uyɛɛ n fílɛ yɛ u fele.

29 Kuyu nnéi nɛ pilampooyóɔ pɛɛ Yohani nsímé kutu rińcɔ api tíyɛsɛ uu míni pi wole. Pi cerilɛ rɛ Uléécǎa yɛɛ aseɪ utɛ.

30 Kɛ Pifarisi nɛ pepɛɛ Uléécǎa isɛ n nyu api ní yɛ́ rɛ Yohani úu kapɛ míni pi wole, li nyísɛlɛ rɛ lɛ kɛ Uléécǎa uú nɛ pi ní la kapi kɛpirɛ rito.

31 Yeessu uu pimǎá pi kpǎ rɛ: Uyɛ kam yɛ́ nɛ nfǎani písoi múɪɛisɛnɛ? Uyɛ kapi nɛ menyíne wɛ?

32 Pi nkpǎni yarɛ siwǎ sɛɛ kɛyaála-i n tú, si nɛ sisicɔ sin séleine asi yɛ rɛ:

Tɔ asú símisilɛ, ani yúlu áni yesi,

ari síkpɔyomɛ yom, áni tɛ.

33 Likumúnɛ rɛ Yohani Uniwole yɛ kalɛ úu yɛ ilukɛ li, úu yɛ kɔ píta n ntí, ani rɛ u uníríhɛlaa lɛ.

34 Usói Kɛpipi póó wɛri kɛn lɛ kɛn níru, ani kɔ rɛ: Ani usói nkó nyánii, pilukɛ nɛ píta nkó ɪmanɛ mɛɛ uyɛ́ wɛ. Ticuruu u kɔ pilampooyóɔ nɛ piwaikópɛkɔɔ píccɔ usanɛ lɛ.

35 Amá pepɛɛ u n ɪmureɪ yɛ nyísɛlenlɛ rɛ Uléécǎa mɛwéésɛsɔhɔ yɛ mɛ.

Yeesu ye Ufarisi Simoo keyo-i we

36 Ufarisi unyine uu Yeesu séi re piké kesé iluke li. Yeesu uu usoi uyē keyo sí uu tone uu le.

37 Kuyu kpē unosi unyine yee mēfine kópe m má un we. Kuu n kó te Yeesu ye Ufarisi uyē keyo-i we un iluke le, uu né kenúmpí ne tulaali meyipe sí

38 uu Yeesu kepiré nyere, uana-mē. Uú n téní uu Yeesu ana ménini fólu, uu limemáá ne unnyúpi a tinnente, uu a pira uu tulaali akécáá kooni.

39 Ke Ufarisi uyee Yeesu kusáne n wai uu lē n yé, uu ukefa-i n tee re: Usoi nkó un pēe mesei antepu, u yé pēe unósi nkó yee nní u n cárii ceri re wóo lo, u yé ko pēe céri isoi íye mpuri kuu le. Unósi lo yee mēfine kópe m má.

40 Yeesu uu pēe Ufarisi rinóo yósu re: Simoo, ne nnyine mále ké pó male. Simoo uu rinóo pēe re: Sáa, a male.

41 Yeesu uu re: Písoi pité pēe ne uwóolonse riwóme má. Use un ne riwóme u má nwóoweni siwóo píle píle menupú, ucó pón ne riwóme u má nwóoweni mepipi kuwóo.

42 Piketé kē úka úu ko pēe fene uké uriwome hééle. Uwóolonse uu piketé sárei. Piketé kē kecōpe úye yee yé meyansei uwóolonse uyē n la?

43 Simoo uu rinóo u yósu re: Ne músu re uyē tiwome tee m piye yee yé meyá u n la. Yeesu uu re: Pó alari mále.

44 Uu lē memáá unósi uyē-mē pansepo, uu Simoo maa re: Pó unósi nkó yéé? Ne kepóyo-i lommele áa míni né he re kē anéna riké, amá uyē ne anéna umenini fóile uu ne unnyúpi a tinnente.

45 Áa né ripira re kusáne kaa né yósu, amá kaní ne n lomme kuu nní né yáhaankeé uu né anéna tini.

46 Áa mékpo rinéyu kecáá koonu *, amá uyē ne tulaali anéna kecáá koonule.

47 Lē nnya kam pó tee re: Nla píima kuu né ní nyise ye nyisele re pi uakópe nné i sárei. Amá uyē kapi nkáripí n sáreile, nkáripí kuu ye unla nyise.

48 Yeesu uu pēe unósi uyē maa re: Ne apókópe pó sárei.

49 U ne pepēe kesé n le api pisifa-i n símisi re: Usoi úye mpuri lo yee akópe n sárikēe?

50 Yeesu uu pēe unósi uyē maa re: Mpófatenē ye pó yóriyēle, a n ŋme ne nkínŋine.

8*Pinósi pēe pēe Yeesu n tikilē*

1 Lē memáá ke Yeesu uu ayu maa ne ayu sínsá rikóónú un Uléécaá iyōopi Nsimé Kecire yóólē. Upiretiki kefi ne pité

2 ne pinósi pē kuu aníri m pēsei ne pē kuu m pōisente pin u tikilē. Maari kapi n sélei re Makitala ukó kapi aníri aseei m pese ne

3 Cusa yee Erooti keyo kecáá ní pallē unósi Yohana ne Susaani ne pinósi meyā pēe pēe pílikó ne Yeesu ne upipiretiki n léní.

*Ulukaa kenyárū**(Matiyee 13:1-9; Mariki 4:1-9)*

4 Ayu kulúí kémee ke písoi api ye pēe léepo api Yeesu léepo. Ke písoi api n cápine, uu kenyárū maa re:

5 Utisi unyine yee ilukepuri pífóme leepo, icó ii ricéetime lólu api ikecáá cōpisi sinúipi así í le.

6 Ilukepuri icó ii kepare kecáá lólu. Kii n le, ii kóosi, ke rñine rñ n we nnya.

* 7:46 Mékpo pikoonu ríyu kecáá: Kusáne piyós ye pi Pisuifi kémee. Tíyu piwaise ye pi.

7 Ico ii sinípeleépi kémee lóipó ii lelu, sinípeleépi asi mese ne mese i hila.

8 Amá ilukepuri ico íí ne ketē sone sá, ii lelu ii papisi ii máru nsone. Yeesu uu pimáa kpá re: Ani kutu ríco nsone, úye un ukóme uu kóm.

Yo nnya ke Yeesu uu ne sinyárú céesi?
(Matiyee 13:10-17; Mariki 4:10-12)

9 Yeesu pipiretiki api kenyárú kē aseí u piše.

10 Uu rinóo pi yósu re: Nó ke Uléécaa uu uiyóopi nsímé mee m pékaalē cereise, uu pē cereise. Amá picó ye nípá yo kómēile yare sinyárú liké wa re pi nsone pallé amá ápi kó pēe nsone nyáni, pin nsone kutu cālē ápi kó pēe nsone kómēi.

Yeesu ye ulukaa kenyárú aseí lese uu símisi
(Matiyee 13:18-23; Mariki 4:13-20)

11 Kenyárú kē aseí ye nnyé: Ilukepuri yee Nléécaasimé.

12 Písóí pinyine isoi ye ricéetime tē meco wēle. Pi ye konle, amá kuníri akú weri aku nsímé mmē pisifa-i lese ápi kape ne kefa n tene liké pi n yórye nnya.

13 Picó ye kepareca kē meco wēle: Pi ye Nléécaasimé kónle api n yósu ne mpónare, amá ápi ye n tíye nké pikemee iníjǎ wa, ápi ye kefa tene liké nánǎi. Ncǎjǎ nn n ka, api nfatene yáldapó.

14 Ilukepuri iyee sinípeleépi-i ní loó ye we yare pepē ye n kǎ, amá api tíyese nfasimé ne memá ne ketē kecáá lilala ai n hila ápi ye pēe rikáhákáhá ne kǎtǎ-pǎ.

15 Ilukepuri iyee ketē sone-i ní loó ye we yare pepē Nléécaasimé kutu ríncó api pisifa-i n múlú, api n n tikilē ne kefa kēse api njmóópú nn kulaa pi wai.

Kéfiráa kenyárú
(Mariki 4:21-25)

16 Yeesu uu re: Uka úu ye kéfiráa risé uu kucári ke kipi néē uu kefine metene ke pésu. Amá kelō cǎcǎ kapi ye ke ritósi liké ne n wa re pē nnéí pēe kényo-i n lompo ye metéí yé.

17 Lē nnéí lēe pēe m pékaalē ai kúyene wai, lē ke nípá úye úu pēe kúyene ní we ai metéí kémee léeri.

18 Ani nómenécíre tí ne lē kani ye nsímé n kǎ. Likumúnǎ re uyee m má kapi ye pípa rikpá, amá úye unsá m má, nkáripí mmē kuu m má kapi u yósune.

Yeesu uni ne upiwā
(Matiyee 12:46-50; Mariki 3:31-35)

19 Yeesu uní ne upiwā ápi weri ápi u leeri, amá ápi fe piké ukemee tuipǎ, ke písóí api kulúí ní tǎsi nnya.

20 Api pimekame Yeesu símisi re: Upóni ne pipówǎ ye ketahai nyenu pin la piké pǎ yé.

21 Amá Yeesu uu pinnéí maa re: Unéni ne pinéwǎ pēe nní pepē Uléécaa Nsímé kutu n cālē pin lē knn pi m piše tikilē.

Yeesu ye meyo píima menyine riséése
(Matiyee 8:23-27; Mariki 4:35-41)

22 Keyáa kenyine ke Yeesu ne upipiretiki api kúninói lǎ uu pi maa re: Tǎké kupiyē kuwélé kucǎ-mē ha. Api mē tǎjǎ.

23 Kumúnǎ kpe-i kapi n tǎjǎ, Yeesu uu lǎpíle. Kuyó píima kunyine aku pipépe kápáá. Míni ame kúninói yipu lin ne nkǎpǎ pi wéési.

24 Pipiretiki api Yeesu leepǎ api u yóhse api u maa re: Sáa, Sáa, tǎ kpínine! Yeesu uu yisi, uu kuyó ne ániwalé cési ne kuwói, ai nǎhesi, ai séé léké-léké.

25 Yeesu uu upipiretiki maa re: Yei ye nónnfatene? Amá iwame ii pi wai, aseké uu kó nnóo pi yipu api pimεcəpεcire m máikεene re: Usoui uye mpuri ye nkó, aí ne kuyə ne míni péne lin u pakarelē un tinóo n he.

*Yeesu ye unirihélaa pəise
(Matiyee 8:28-34; Mariki 5:1-20)*

26 Api Kerasaa pikó ketē kee kupiye metérj meco ní we ken Kalilee ketē lorólē loni.

27 Ke Yeesu uu kúninói-i rincúlame, kuyu kpē utisi unyine uu u tēpei. Háí mekeε-me kúu ye ilú tā, aníri an u pεkesi. Uu pεe kέyo má, amá akpíi kέmee kuú pεe sói.

28 Kuu Yeesu n yé, uu pupai, uu uanui kecáá wúla uu meyá maa re: Tó ne mpó ne ní-ye, Uléecaa yee npá yo kecáá ní tū Kepipi Yeesu? Ne ne pó ténile re kape íwe né wa.

29 Ai líka nnya kuu lē male, Yeesu ye rinóo he re aníri aké ukeméé le. Li ye lin ne u n yisi, pi ye ána ne anípe akpanii u paasile, amá uu a túúni, aníri aa kucesi kóima-mē u kpáú.

30 Yeesu uu u pise re: Iye kapi ye pó sée? Uu rinóo yósu re: Pi ye né sée re “kulúú”, likumúnjé re aníri ye ukemεε kulúú wele.

31 Aníri nyé aá ne Yeesu téní re úu kape nkpo kuhore-mē a riláupə.

32 Kúfənjee piima kunyine kun tikúú kecáá we kun túkuri. Aníri aá ne Yeesu téní re uké tíyεε aké áfənj nyé-i ló. Yeesu uu ncée a he.

33 Aníri aa pεe usoi uye-i lelu aa áfənj loni. Afənj aa kekúúcaa-pə ntóo sé aá ha míni-i séé.

34 Ke písoi pεe áfənj n kpáúlē api lē n yé, api wuru apí ha ne nsímé mmē kuyu maa-i ne siyupi nnéi-i kóónú.

35 Písoi api léeri piké lélee n wa yé. Api Yeesu kέmee tuiəpə api leəpə utisi uyé un péi, un Yeesu ana keyúri tū un lapaalē, ne ukeyu cáká-cáká. Iwame ii pi wai.

36 Pē nnéi inipeε-i kai lē n wapisi api lē ke aníri aá ne utisi uye-i ní le keenkeε.

37 Kerasaa ketē pikó nnéié api Yeesu maa re uké pikuyu-i le, ke iwame ii pi n wa nnya. Yeesu uu kúninói yopoi uké tómpə.

38 Utisi uyé ke aníri aa n tíye úú ne Yeesu téní re uké ncée u he uké u ritiki, amá Yeesu uu u lakase uu u maa re:

39 A kupóyu pele aa lē ke Uléecaa uu pó ní wa keenkeε. Utisi uyé uu sí úú ha kuyu nnéi kέmee lē ke Yeesu uu u n wa símaankeε.

*Yeesu ye Yairusi ukpére yukuse uu kə unósi unyine pəise
(Matiyee 9:18-26; Mariki 5:21-43)*

40 Kumúnjé kpe-i ke Yeesu uu kupiye ritime rícə-mē n léeme un pεeri, písoi pεe pεe n cápínélé api u tēpei. Pi nnéi ye pεe u ménle.

41 Utisi unyine kapi ye n sée re Yairusi uu péε weri. U pεe ukuyu Pisuifi kuyomeyáhaalee uwééε le. Uu Yeesu ana metene wula úú ne u téní re uké ukeyə-i ha re

42 ukewā kpérepí cirenínje keε m má yarε aηmē kefi ne até ye lalε keké kpu.

Kumúnjé kpe-i ke Yeesu uu kei n sí, písoi pin awélé nnéi u nyikii pin ne u tikilē.

43 Kumúnjé kpe-i, unósi unyine ke ményε ame n léenti hái injē kefi ne ité-me un kei we. [Pipəise píima nnéi kuu rika uu umemá nnéi caai], amá úka úu fe uké u pəise.

44 Uu Yeesu kepíre-mē nyósópə uu uketukanka ritime ca. Kuu lē tíncə, ményε mee n foho ame mεεε ne mεεε nyre.

45 Yeesu uu pise re: Wóo né ríca? Api pinnéi kέnesi re apí u ríca. Piyεe uu re: Saa, písoi ye pó kálaalenle awélé nnéi.

⁴⁶ Yeesu uu maa re: Usoi ye né ricalé. Liriyíki ré né ceri ré rínanje nnyine ye kenéméé lelé.

⁴⁷ Unósi uu yénu ré li u yámméle. Uu Yeesu-i sí un térii uu uana metene wula. Uu nípá úye keyu-i lé nnya kuu Yeesu ríncá né lé kuu mese né mese m' péi símisi.

⁴⁸ Yeesu uu u maa re: Unékpére, mpófatené mée pó yóriye. A n nje né nkíninje.

⁴⁹ Kumúnjé kpe-i ké Yeesu uu lé n símisi, utumé un Yairusi keyo leeri uu Yairusi maa re: Upókpére ye kpule, kape nkpáni urósáa pekési.

⁵⁰ Yeesu uu kóm, uu kuyómeyáhaalee uwéése Yairusi maa re: Képówu áke kape to, mpókó yee ré a né kefa tene. Upókpére ye pélune.

⁵¹ Kapi kéyo n tuipó, úu úka ncée hé ré u né uyé piké lompó, insá Piyee né Yohani né Yakupu né kewá ké usaa né keuni.

⁵² Mpá úye un téni kewá ké nnya. Yeesu uu péé maa re: Ani kape té, áke kpu, ké lonile.

⁵³ Api u n sényi, likumúnjé ré pi nyu ré kekperépi ye kpule.

⁵⁴ Yeesu uu kekunipe tini, uu meyá pupéi re: Kewá, a yisi!

⁵⁵ Kewá nfaa nn pèeri, áke mese né mese yisi. Yeesu uu rinóo hé ré piké iluke ké hé.

⁵⁶ Ai kewá pikó nnóo yipu, amá Yeesu uu rinóo pi hé ré ápi kape léléé n wa úka símisi.

9

*Yeesu ye pitumé kefi né pité wée
(Matiyee 10:5-15; Mariki 6:7-13)*

¹ Yeesu uu upitumé kefi né pité cápine uu rínanje pi hé ré piké aníri n fe api ko itói m' pòisente.

² Uu péé pi tum té piké ha Uléécaá iyóopi nsímé símisi api pitóikó pòisente.

³ Uu pi maa re: Ani kape linyine rimúlú yare kunaapi néé kulóo néé iluke néé kewóo nóké né ncée ha. Ani kape sitúkanka sité sité rimúlú.

⁴ Nón kéyo kéye-i n topile, aní kei n tū hái né nókánétónjé tunjé.

⁵ Pin yei kusáne piyóó nó n yé, aní pikuyu le, aní nóanéna nkonjo péi liké nyise ré pi Uléécaá pipakare yele.

⁶ Upitumé api tósu, api ayu nnéi kémeé sóné api Nsímé Kécire símisi pin nípá yei pitóikó pòisente.

*Erooti ye piri tú
(Matiyee 14:1-12; Mariki 6:14-29)*

⁷ Uyóopi Erooti uu lé nnéi léé n wai nsímé kóm. Uu ceri lé kuu yé m' musí, likumúnjé ré pinyine ye péé tee re: Yohani Uniwole yee pikpókpo-i yisi.

⁸ Picó pin tee re: Elii yee leeme. Picó pin kó tee re: Péé mekéé antepu unyine yee nkpo-i yisi.

⁹ Amá Erooti uu re: Né tyyesele api Yohani ríyu tólu. Usoi úye mpuri nsímé kam péé nní kómei má? Uú n wéési uké Yeesu yé.

*Yeesu ye písoi ákotokú anupú (5.000) kpíni
(Matiyee 14:13-21; Mariki 6:30-44; Yohani 6:1-14)*

¹⁰ Pitumé api pèeri api lé né lé kapi n wapisi Yeesu keenkéé. Uú né pimécire iyaa lelu kuyu kpé kapi ye n sée ré Pétisayita kekúri.

¹¹ Amá písoi péé n cápínélé api kóm api u tiki. Yeesu uu Uléécaá iyóopi nsímé pi símisi uu kó pépéé m' pólú pòisente.

12 Kε itunε ii n tene, upitume kefi ne pitε apί ne u kō api u maa re: A pisoι maa re pikε ha ayu ne siyupi see ne nnί rό n kólē kέmee iluke ne sifine wέesi, likumúnē re kuceσι kecōpe kari ntε we.

13 Amá Yeesu uu pi maa re: Ani nόrinécuruu liluke-luke pi he. Api rinό yόsu re: Akpónō anupū ne ikpíntomé ité ηmane kari ntε má. Néε pō la re toké ha pisoι mpί nnéi iluke lō?

14 Pisoι ákotokú anupū (5.000) pεε pεε kei we. Yeesu uu upitume maa re: Ani pi tonsente pisoι kuwó kuwó anaí.

15 Pitume api lē kuu pi n forii wai, api pisoι tonsente.

16 Yeesu uu akpónō anupū ne ikpíntomé ité kpísi, uu keyóme werí, uu iluke iyē kecáá Uléecaa pōnese. Uu kpókōrine uu upitume pa re pikε pisoι pεε n cápínelē hōne.

17 Pinnéi api le api lepu. Upitume api akéri nyεε m pōne cápine ai anére kefi ne até yipu.

Piyεe ye yámne re Yeesu ke Uléecaa uu wée

(Matiyee 16:13-19; Mariki 8:27-29)

18 Keyáa kenyinge ke Yeesu uu umecire keyóme yáasi, upipiretiki api u leepō, uu pi pise re: Pisoι ye mákke re néε úye?

19 Api rinό yόsu re: Pinyine ye tee re pō Yohani Uniwole le, picō re pō Elii le, picō pin kō tee re pō pεε mekke antepu unyinge le yeε nkpō kέmee n yisi.

20 Yeesu uu pi pise re: Nō ní, nō mpíi re néε úye? Piyεe uu rinό yόsu re: Pōo uyē ke Uléecaa uu n wée.

Yeesu ye unkpō ne umeyise nsmé riyóó

(Matiyee 16:20-28; Mariki 8:30-9:1)

21 Yeesu uu pi nyi re ápi kape úka nsímé mmē símisi.

22 Uu pimáa kpá re: Li pise re né Usoi Kepipi ké meyansei íwe li. Pisuifi piwéese ne pεpεe ye Uléecaa inyónse n wa piwéese ne isé picélaa yé ke kesi. Li kō pise re pikε ke kpu ake keyáa táánū tunjé yisi.

23 Uu pεε pinnéi maa re: Úye un n la uké né ritiki, uké umecire pípaí riyá uu nípá keyáa kéye ukunapéékō n yalé, uu pεε né tiki.

24 Ai líka nnya, úye un n la uké unfaa lō, u n fómnile. Amá úye un né nnya unfaa n fóm, liute yeε yé unfaa lō.

25 Usoi kulaa ye kúye in te u keté nté likó nnéi yé, uu pεε kpi néε uu umecire ásáláú táni.

26 Úye un neni inései ne nnésímé isei n wai, Usoi Kepipi yé kō uisei wa ken píyei kemeyōpi ne keusaa ne piléecaatumε ke Uléecaa uu n wée meyoopi-i m pεeri.

27 Asei kam nó símisi, pinyine ye nté wele pεε yé Uléecaa meyoopi n yé api kelene kpíni.

Yeesu ipiye ye conse

(Matiyee 17:1-8; Mariki 9:2-8)

28 Kε Yeesu uu lē písímé ní masí, ai wai yare siyáa sipaha kumúnjé, uu Yohani ne Yakupu kpísi uú ne rikúú taá pikε keyóme yáasi.

29 Kuu keyóme n yáasi, ukeyu ake méwee conse, uilú ii wárara pói-pói.

30-31 Mese ne mese, pisoι pitε pinyine api Uléecaa meyoopi-i léeri, pi ne Yeesu pin yói. Pikei kai m pise re uké wa ne unkpō Yerusalem-pō ifaaci kapi lē wai. Pεpεe Moisi ne Elii.

32 Piyεe ne upicō pin ne nnō ketaa tu, amá api yáka-yaka api Yeesu meyoopi ne pisoι pitε pεε ukekúri ní nyenu yenu.

33 Ke písoi pē api Yeesu rin-yá, Piyee uu u maa re: Sáa, li nyamle re toké nté n we. Tó la re toké sicáńńpi sitaani kari, pś kese, Moisi kese, Elii kese. Uu nkpáni nyu mmē kuu n símisi.

34 Kumúnjé kpē-i kuu lē n símisi, kuhope kunyine akú weri aku pi hila. Ke pipiretiki api n yē kuhope kun lē pi hilalē, iwame ii pi loni.

35 Tinóo rinyine ari kuhope kpē-i léeri re: Nkó yee Kenépipi kam n wée, ani kutu ke ricó!

36 Kapi rinóo tē lē n kómei Yeesu nmane kapi pee nyáni. Pipiretiki api séé, ápi kumúnjé kpē-i úka lē kapi n yē símisi.

Yeesu ye kewá kē ke kuntri aku m pekési paise
(Matiyee 17:14-18; Mariki 9:14-27)

37 Kai kóso n weesi, api rikúú cépime, risoiwuí píima rinyine ari Yeesu tépeipo.

38 Utisi unyine uu riwúú tē kecōpe sicááila kápáa re: Sáa, ne ne pó téni re a kenéwá kecáa ripaí, kenécíreníne ye ke.

39 Kuníri kunyine kpēe ye ke yisi, ake mese ne mese pipupukee loni, aku ke krapamnise meyá, aku atalala ke wóise. Aku ye mese ne mese ke riyá, ku ye íwe ke wale kelene.

40 Amá ne pipópiretiki téni re piké kuníri kpē lakase, amá ápi fe.

41 Yeesu uu pee re: Nó nfateneciré ne pikpáaree mpuri mmú! Itunje ilé kam nókenémee pitóne kpáne? Itunje ilé kam yé lē ne nó n kahari? Ani ne kewá kē nté né kam.

42 Ke kewá ake n nyahaiṗo, kuníri aku ke pepire aku ke lémesi meyá. Amá Yeesu uu ne kuníri cési hái, uu kewá paise uu keusaa múise.

43 Ulééca nnaṗe píima nn nṗá úye píri wai.

Yeesu ye unkpō nsmé kpālē
(Matiyee 17:22-23; Mariki 9:30-32)

Yeesu mēwai mē men kō lē nṗá úye píri we, uu upipiretiki maa re:

44 Ani nkpéni aseí nyē kam n la ké nó símisi rimúlú rísonē. Pi yé Usoi Kepipi písoi anipe-i wa piké ke kpu.

45 Amá ápi nsmé mmē kō. Pi pi m pesile re ápi kape n kō, iwame íi kō nṗurei piké ne Yeesu m pise.

Wóo pipiretiki kecōpe uwéése?
(Matiyee 18:1-5; Mariki 9:33-37)

46 Pipiretiki api pimēcōpeciré keyáa kenyine n keṗene piké céri re úye yee pikēcōpe uwéése.

47 Yeesu uu pinfasimé céru. Uu pee kewá kenyine kpási uu ukekúri nyereese.

48 Uu pi maa re: Úye un né nnya kewá nké kusáne n yósi, tinécúruu kuu kusáne yósi. Úye un kō kusáne né n yósi, uyee né n tumme kuu kō kusáne yósi. Likumúnjé re úye un nókenécōpe usírsá, uyee uwéése.

Úye un kerócaá n kpālē, uyē úu uróláaro
(Mariki 9:38-40)

49 Yohani uu rinóo yósu re: Sáa, tó unyine yenle yee aníri n lákase ne ripónyíri nnaṗe arí n la toké ne u yé, kúu kerócape n we tón ne pó tíkilé nnya.

50 Amá Yeesu uu rinóo u pese re: Ani kape ne u yé, líriyíkí re úye un nókenécáa n kpālē, uyē úu nóunéláaro.

Samarii kuyu kunyine ye Yeesu piyóyè

51 Ke kumúnjé kpè ke Yeesu uu keyóme-mē ní taáne aku n tu, Yeesu uu hó re uké Yerusalem ha.

52 Uu písoi pinyine kekpeé tónse, api Samarii kuyu kunyine sí te piké lē ne lē kai u m pise u wéési uké kelene tuiṗo.

53 Amá kuyu kpè pikó ápi ḡmurei piké kusáne u yosí, kuu Yerusalem-mē n símpo nnya.

54 Ke upipiretiki Yakupu ne Yohani api lē n yé api u maa re: Upíima, pò lalē re tóké nna rinóo hē nké pikecáá cuunu nké pi toréé?

55 Yeesu uu pikuwéle-mē panserṗo uú ne pi cési [uu pēe pi maa re: Ani nyu kemúnjé kekeé nókenémee ní we. Usoi Kepipi áke ka re keké písoi fóm, amá ke kale re keké piayu lo].

56 Api pēe yisi api kuyu féé-mē sí.

*Yeesu pitiki kecáá icélaa
(Matiyee 8:19-22)*

57 Pin ncéé-i we ke utisi unyine uu Yeesu maa re: Ne pó tíkinē kei kaa n símpone nnéi.

58 Yeesu uu u maa re: Sisáná ye sialéeri mále, sinúipi sin siayámé má, amá né, Usoi Kepipi ám tíka má kam yé ríyu n tampo ké wénte.

59 Uu usoi ucṗo maa re: A né ritiki. Amá usoi uu re: Sáa, a ncéé né hē ké ha unéśaa kulesi ké pēe kelene pó ritiki.

60 Yeesu uu rinóo u pēe re: A tíye pikpṗkpṗo piké pikpṗkpṗo kulesi, pṗóké ha Uléécaá iyṗṗi nsímé simisi.

61 Usoi ucṗo uu u maa re: Ne pó tíkinē Upíima, amá a ncéé né hē ké ha menétónjé pinékó simisi.

62 Yeesu uu pēe u pēe re: Uyēe ne ináa n kólóo un pēe kepire ḡmēni úu ne sá re uké Uléécaá iyṗṗi kémeé ukeikó.

10

Yeesu ye pipiretiki kuwóó ne afēeré ne pité tum

1 Lē memáá, Upíima uu písoi kuwóó ne afēeré wéé uu pité pité pi tum ayu ne siló nnéi kémeé kai m pise re uricuruu uké kṗo sṗne.

2 Uu pi maa re: Iluke kapi ní kpasine ye piyēle, amá pikeikó pēe yé i n kpasí ápi piye. Ani ne ucarete té uké pēpēe yé i n kpasí rikpá.

3 Ani ncéé kpísi! Ne nó tumle re ani isán ye ákpe kecṗe ní we meṗo n sṗne.

4 Ani kapē siwóó néé kulóo néé anéeri rimúlú, áni kapē ncéé-i nyere re náke unyine yáási.

5 Nóké kelene kéyo kenyine-i n lomṗo, ani ye maa re: Nkíññiñe nké kéyo nké-i n we.

6 In te nkíññiñe ukó unyine ye kéyo ke-i we, nónnékíññiñe yé u ritiki. Insá lē, nókenémee ke nónnékíññiñe nn pelene.

7 Ani kéyo ke-i tone, ani lē kapi kei nó n hē le ani níru, likumúnjé re ukeikó ye uihéé mále. Ani kapē síyo n tṗri.

8 Nṗn kuyu kúye-i n lomṗo pin kusáne nó n yṗsu, pin yo nó m pa, ani li.

9 Ani pitóikó m pṗisente, ani kuyu pikó maa re: Uléécaá iyṗṗi ye nṗ nyahaimēle.

10 Amá nṗn kuyu kúye-i n lomṗo pin piyṗó nó n yé, ani icéé-i léerṗo aní maa re:

11 Tṗo nókunéyu nkoṗo mee aróna rinímēelú nókenécáá ripéi. Mpá ne lē, ani ceri re Uléécaá iyṗṗi ye ne nó rikale.

¹² Asei kam nní nò símisi re keyáa kē ke Uléécáa uu n sónti uké ne písoi n túhaane, Sotám pikó ke Uléécáa uu nna n nmaasi iwe yé ne kuyu kpē ikó kutási wa.

*Ayu nyee áa ye Yeesu nstmé ní nmurei
(Matiyee 11:20-24)*

¹³ Nó Korasin pikó, íwe kani topori. Nó Petisayita pikó, íwe kani topori! Likumúnjé re mewaisaŋa kapi nókenémee n wapisi men pee Tiiri ne Sitáo kémee n wa, ai nní ní we pin piakópe kepire ritó api áfərǝnti tani api pimacire nfúrǝ kóikēe liké nyíse re pi conse.

¹⁴ Lē nnya ke Tiiri ne Sitáo pikó iwe ii yé ha ketúhaane kémee ne nóinékó kutási wa.

¹⁵ Nté nó Kaperinawum pikó, nó músu re keléécáa-mē kaní taálē? Ai nkpani lē. Amá kukúlāyu-i ke Uléécáa uu ketē-mē nó láupole.

¹⁶ Uu upipiretiki pimáa kpá re: Uye un kutu nó n cǝlē, né kuu kutu cǝlē, úye un nó n yulu né kuu yúlu. Uye un kǝ né n yulu, uyee né n tumme kuu yúlu.

Písoi kuwóó ne afereé ne pité mepeme

¹⁷ Písoi kuwóó ne afereé pē kapi n tú api peeri ne mpóonare, api re: Sáa, aníri ricuruu yee ró pakarele, tǝn tinóó a n he ne ripónyíri.

¹⁸ Yeesu uu rinóó pi yósu re: Ne pee Setani yenle un keyómecáa-pǝ lóiri yare kekóneseipi.

¹⁹ Aní kutu ricó! Néee rinaŋe nó he re nǝké iwáa ne inǝ kecáa sóne ani uláaro nnaŋe nnéi tékéé líka ái yé kǝ nó wa.

²⁰ Amá ái kape nó n láárú re aníri ye nó wuru nnya. Lelee yé nó n láárú lee re Uléécáa ye nǝanényíri uritelé kémee wól.

*Yeesu ripǝo ye larisi
(Matiyee 11:25-27; 13:16-17)*

²¹ Kumúnjé kpe-i, Nfáasone nn Yeesu rikinj ninjukuse uú maa re: Sáa, ketē ne keyóme Upiima, ne pó pakare re pǝ tíyese siwǝ sínsápi asi nsímé mmē kaa písǝhǝo ne pinyuwe ní pesí aseí kom. Pǝo mpófanare kémee la re liké lē wa nnya kai kǝ mesei lē wa, Sáa.

²² Unésáa ye nípa yǝ nnéi né pale. Uka uco úu né nyu Unésáa memáa. Uka uco úu kǝ Unésáa nyu insǝ né Ukepípi ne pē kam n tíyese api u ceru.

²³ Yeesu uu lē memáa upipiretiki-mē pansepǝ uu pi maa re: Pēpee lē kani nní n nyáni n nyáni ye pínarekóme le.

²⁴ Asei kecáa, antepuye ne piyǝopi meya ye káipile piké lē kani n yé yē, amá ápi li yē, ápi káipi re piké lē kani nní n kǝ kǝ, amá ápi li kǝ.

Samaríi ketē usoi unyine yee kusoi n nyu kecáa nstmé

²⁵ Isé ucélaa unyine uu rinóó maa un la uké Yeesu ripine wa, uu u pise re: Sáa, íye kai pise re ké wa ké ne nfáa teneciré n yé?

²⁶ Yeesu uu rinóó u yósu re: Iye kai irósé kémee wólaalé? Kaa ye isé ritelé n kēē, íye kaa ye mpíi i kǝ.

²⁷ Usoi uyē uu rinóó yósu re: A Upiima Upóléécáa n la ne kepófa nnéi, ne ipósoi nnéi, ne mpónaŋe nnéi ne kepómúnjé nnéi, aa kǝ upóco n la yare kaa ripócuruu ní la.

²⁸ Yeesu uu pee u maa re: Pǝ rísone rinóó né pesele. A lē titiki, pó nfáa yē.

²⁹ Amá isé ucélaa uu alari n wéési uu lē nnya Yeesu pise re: Wóo unésóico?

³⁰ Yeesu uu rinóo u pɛsɛ rɛ: Utisi unyine yɛɛ keyáa Yerusalem leeri un Yeriko-mɛ ɛɛpɪlɛ, piyaa api u tini api uilú yósu api u kpafui api itói u wai, api keteni-i u lalei heilhei api tómpo.

³¹ Aí nɛ sá uyɛɛ yɛ Uléécɛa inyóonɛ n wa unyine un ncée mmɛ tikilɛ. Kuu utisi uyɛ n yɛ, uu kɛ́hɛ́ɛ uu fáau.

³² Lefi ukó unyine uu kɔ limɛɔ kɛlɔ kɛ-i tuiɔ, uu utisi uyɛ yɛnu, uyɛ uu kɔ kɛ́hɛ́ɛ uu fáau.

³³ Amá Samarii ukó unyine yɛɛ ncée mmɛ n tikimɛlɛ uu utóikó uyɛ kɛlɔ tuiɔ. Kuu u n yɛ, ai meyíkíyiki íwɛ u wai.

³⁴ Uú nyóóɔɔ uu mékpɔ nɛ fɛ́ɛ uitoi kɛcáá kɔikɛɛ, uu i pahaankɛɛ. Uu lɛ mɛmáá ukeminaa kɛcáá ù tonɛ uú nɛ picéetɔhɛ keyɔ kɛnyine-i u sí uú ha kei ukɛcáá paí.

³⁵ Kai n weesi, uu mɛwóɔpɪpi meté lesɛ uu uyɛɛ picéetɔhɛ keyɔ kɛcáá m páilɛ pa uu u maa rɛ: A usoi nkó kɛcáá ripaí, nɛn ha piyɛi nté m pɛɛmɛ, né riwóme tɛɛ n tise pó hɛ́ɛɛ.

³⁶ Yeesu uu pimáa kpá rɛ: Pisoí pitaani mpí kɛɔɔɔpɛ úyɛ yɛɛ uyɛ kɛ piyaa api nmí itói n wa usoiɔ?

³⁷ Isé ucélaa uu rinóo yósu rɛ: Uyɛɛ kusoi u n wa yɛɛ uusoicɔ. Yeesu uu pɛɛ u maa rɛ: A n ñmɛ, aa yɛ limɛɔ wai.

Yeesu yɛ Marita nɛ Maari keyɔ ha

³⁸⁻³⁹ Kɛ Yeesu nɛ upipiretiki api pinsɛ ní nɔ́hɛ́lɛ, api kuyu kunyine tulu, unósi unyine kapi yɛ n sée rɛ Marita un kei wɛ, uu ukɛyɔ-i kusáne pi yósu. Marita yɛ pɛɛ uwá unyine mále api yɛ u séi rɛ Maari. U pɛɛ kei wɛɛ. Uu Upíima ana metene tonɛ un uicélaa kútu cɔlɛ.

⁴⁰ Marita póon nɛ pisóɔ kɛ́yu mahani. Uu yisi uu rɛ: Upíima, ái pó cɔ́hɛ́lɛ kɛ unɛwá uú nɛ menécíre pihúúkei n nyáneii? A u maa rɛ uké né lɛ́.

⁴¹ Upíima uu u maa rɛ: Marita, Marita, pɔ mɛpóóóre mípá yo kɛmɛɛ picóhɛ tɔsile nɛ pináakaanɛɛ.

⁴² Amá likei lise kai usoi pise. Likei kɛcɛrɛ kɛ Maari uu wɛɛ, úka úu yɛ fe uké li u yósi.

11

Yeesu yɛ piyómeýáhaa upipiretiki céési (Matiyee 6:9-13; 7:7-11)

¹ Keyáa kɛnyine kɛ Yeesu uu kɛlɔ kɛnyine keyóme yáasi. Kuu ní masí, uupiretiki unyine uu u pise rɛ: Upíima, a piyómeýáhaa ró céési yarɛ kɛ Yohani uu upipiretiki n céési mɛɔ.

² Yeesu uu pi maa rɛ: Nɔn yɛ keyóme n yáásine, ani yɛ maa rɛ: Sáa, tipónyíri tiké n kóólɛ́lɛ. Ipóyóɔpi iké lomɛɛ.

³ A mípá keyáa kɛ́yɛ iluke ró hɛ.

⁴ A arókóɔpɛ ró sárei,

Yarɛ kɛ tóo yɛ kɔ picɔ n sárei pin akóɔpɛ ró n wa mɛɔ.

Kapɛ tíyɛsɛ tákɛ pipeikɛɛ kɛmɛɛ loó.

⁵ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá rɛ: Nó unyine un nkɛní usáne m má uu kɛsine u lɛɛɔ uu u maa rɛ: Unésáne, a akpónó ataani né lonɛ.

⁶ Unésáne unyine yɛɛ ncée leeri uu kɛnéyɔ-i weri, ám kɔ pɛɛ líka má ké u pa.

⁷ In n la usane uyɛ yɛ hái kɛ́yɔ kɛmɛɛ-pɔ rinóo u yóome rɛ: Kapɛ né ricóhɛ! Nɛ rinonɔo hánesile am ká, tó nɛ sinéwá yɛ lonlɛ, ám fɛnɛ ké yisi ké akpónó pó pa.

⁸ Asei kam nó símisine re in n la úu yé yisi uké a u pa re u uusané nnya, amá u yé yisi uu lē nnéi kai u m pise u pa re uusané ye picōh u nōrlē nnya.

⁹ Nē ne nó tee re: Aní ye we, pi yé nó he, ani ye wéési, nó yé, ani ye rikómkómí, pi yé rinōnō nó hánne.

¹⁰ Likumúhē re usoi uyee n we kapi ye he, uyee n wéési yee ye yē, uyee rinkómkóm kapi ye hánne.

¹¹ Nēe usáa úye kewá kee yé nkpíntomé u we, uu pee iwáa ke pa?

¹² Nēe úye yee yé ukewā inā he, ken tipele u n we?

¹³ Mpá nó pikpááree mpí, nō ye fele ani nōsinépipi lisone he. Nó pee re urósáa yee keyómecaa-pō ní we yee yé pee meníhē pepee Nfáasonē u m pise pihēe riyáá?

*Yeesu ye pepee ukecáa nkópe n simisi rinóo pese
(Matiyee 12:22-30; Mariki 3:22-27)*

¹⁴ Keyáa kenyine ke Yeesu uu we un kuníri kunyine kpee utisi unyine nsimé m pōneselē lakase. Kaku ní le, utisi uyē uu nsimé loni ai písoi pee n cápinelē meýikíyiki nnōo yipu.

¹⁵ Amá pikēcōpe pinyine apí maa re: Aníri uyōopi Pelisepule nnahe kuu ye ne aníri lakase!

¹⁶ Amá picō pōon la piké ripine u wa, api pee u pise re uké mewaisaḡa menyine wa uké ne nyíse re Uléécāa kémee kuu léeri.

¹⁷ Amá Yeesu pō ne pee pikemúhē nyule. Uu pee pi maa re: Kuyóopiyyu kunyine písoi pin pimēcōpēcíre n tōpu, ku ye kpule, kusiyō asi kee kee lólesi.

¹⁸ Lē nnya in te Setani ye ne umecíre tōpu, íye ke ukuyóopiyyu aku yé pee fe akú ne n we? Nō maa re Pelisepule nnahe kamí ne aníri lakase nnya kam lē ma.

¹⁹ In te Pelisepule yee rínahe né he kamí ne aníri lakasente, wóo pee nópínékó pō rínahe he kápí ne a lakasente? Ani n nyu re nópínékó cire pee nó nyísene re aní alarí má.

²⁰ Asei kecáa, Uléécāa nnahe kamí ne aníri lakasente. Lelee nyíselē te Uléécāa iyōopi ye nōkenémee pituime masile.

²¹ Usói nahe-nahē un itōpilū m má un ne ukeyo m mé, úka úu yé fe uké ulikó linyine yáái.

²² Amá unyine un rínahe u n feriyē, liute yèè uitōpilū iyē kuú peé ne n tálē yosile uu umemá mē kpísi uu hóonente.

²³ Nkó yee úu kenécáa n kpálē ye iláarō né waille, nkó yee úu picápíne né n lēni ye hare síle.

*Kuníri ye kuripōhō kpure-i pele
(Matiyee 12:43-45)*

²⁴ Kuníri kun usoi kéméé n le, keló kóima kenyine-i kaku ye ha n keraai kun kewénte wéési. Kunsá kewénte n yē, ku ye kukefa-i maa re: Ne kenéyo kpure kam n tiyeme-i pelene.

²⁵ Kun m peepo, aku kéyo leepo ken pééilē ken kō nyóonselē cáká-cáká.

²⁶ Kei kaku ye peé ha kuacō aseí nyee kuricuruu rikpákárá ní fe kpiipō aá ne kéyo ke-i tone. Lelee ye tiyese ke liute uyē mewee fale ame ye n caailē ame mekpure me-i kuú peee ní we tósu.

Mpōonarē kecíre

²⁷ Ke Yeesu uu lē písímé ní masí, unósi unyine uu riwúí kecōpe maari re: Unósi uyē kefa-i kaa n tóne uu kō pō nyense ye unarekome le.

²⁸ Yeesu uu rinóo u yósu re: Pepee ye Nléécāasimé kutu riríco api lē knn m pise tiki pee meníhē pínaekome.

*Pi Yeesu pise re uké mewaisarja wa uu yulu
(Matiyee 12:38-42)*

²⁹ Kumúnjé kpe-i ke asoiwuí aa Yeesu n kálaalē, Yeesu uú maa re: Nfáani ketē nké písoi ye caailenle hái. Pi mewaisarja kórule. Mewaisarja mē ke antepu Yonaasi uu n yé menyineco kapi yé kó yē.

³⁰ Yare ke Yonaasi uu Niniifi pikó mewaisarja n nyíse, limēco ke Usoi Kepipi ake yé nfáani ketē nké písoi me nyíse.

³¹ Keyáa kē ke Uléécaa uú ne písoi n túhaanene, unósiyoo pi yee Saapa ketē kecáa n tú yé ha yisi, uu nfáani ketē nké písoi akópe pa. Li we re uyee pee hái ketē ketó-pó leemele uú weri re uké Salomoo mewéesesohó kó. Uyee kó nté nní n we ye kó pee Salomoo fele!

³² Niniifi pikó yé ha keyáa kē yisi, api nfáani ketē nké písoi akópe pa. Li we re kumúnjé kpe-i ke Yonaasi uú pee Nléécaasimé rin-yóó api kóm, pi pee mēfine consele. Uyee nté nní n we ye kó pee Yonaasi fele.

*Metéi kenyáru
(Matiyee 5:15; 6:22-23)*

³³ Yeesu uu kó re: Uka úu ye kéfiráa risé uu ke pésu née uu kucári ke kipi, amá keló cáca kuu ye ke ritasi re pepe n lompo piké metéi yé nnya.

³⁴ Ipónípee ye ipópiye kefiráa le. Ipónípee in n nyáni rísonē, ipópiye nnéi kai ye n kpáailē, amá ipónípee insá rísonē n nyáni, kuɲmaha-i ke ipópiye ii yé n we.

³⁵ Lē nnya a mepócíre tí, metéi mee kepómee n we áme kape ne riɲmaha rimpóló nnya.

³⁶ Ipópiye nnéi in metéi m má ke ikeló kéká áke kuɲmaha-i we, innéi yé metéi-i m pólolenle yare lē ke kéfiráa ake ye ne kemetéi nnéi pó n kpáailē.

*Yeesu ye ne Pifarisi ne isé picélaa cési
(Matiyee 23:1-36; Mariki 12:38-40)*

³⁷ Ke Yeesu uu n we un símisi, Ufarisi unyine uu ukeyo-i u séi re piké kesé iluke li. Yeesu uu lompo uu piluke kápáa.

³⁸ Ai Ufarisi uyē píri wai ke Yeesu uú ne n le úu kó pee anípe nale kelene yare ke piinyekii ii m pise.

³⁹ Upíima uu pee u maa re: Lē ke nó Pifarisi ani n we ye lē. Kepóripi ne ricáripi kepire kani ye heere, amá nósinéfa kémeē, piyaa ne mewai kópe nfasimé mee yipaalē.

⁴⁰ Nó piníri le. In ne Uléécaa yee kepire n wa cire yee kó keméē waa?

⁴¹ Lē nnya, ani lelee nósinéporipi ne nóanécaripi-i n we píwkekó hekesi, li yé pee nípá yo nó sɔnukuse.

⁴² Nó Pifarisi, íwe kani topori! Nó ye iyéhe yare manti ne ruu ne ayéhepei ncapuri ripénele ani hóne awélé kefi, ani kuwélé kuse Uléécaa pa. Amá ani pee Uléécaa aseí ne unla waiselē. Lē kai kó pee m pise re ani n wai non kó péé ne litóroo kecáa léiselē.

⁴³ Nó Pifarisi, íwe kani topori. Síyukóstonē kani ye ayómeyáhaalee-i n la. Nó kó la piké ye kényáala-i nó n yáhaankeē.

⁴⁴ Íwe kani topori! Nó we yare ihóre iyē kecáa kapi n sone ápi kó pee ikecáa nyu.

⁴⁵ Isé ucélaa use uu u maa re: Sáa, pɔn lē n símisi, t́ kaa kó lē lámisi.

⁴⁶ Yeesu uu rinóo yósu re: Nó isé picélaa, íwe ke nó kó topori! Ncɔni mule-mule kani ye picó conse, áni ye kó pee nípá fíi ne nókenénípepi rica.

⁴⁷ Iwε kani topori! Akpíí sɔne kani ye antepuyε ke nɔpinésáayaha api n kɔ móm̄ti.

⁴⁸ Nóm̄enéwai mee nyíselenle rε lε ke nɔpinésáayaha api n wa ye ne nɔ risále, likumúnjε rε pi antepuyε kónle, nɔɔ piakpíí móm̄ti.

⁴⁹ Lε nnya ke Uléécaá uú pεε ne umewéésesohɔ maa rε: Né Uléécaá, né antepuyε ne pitume pi pa, api pikεcɔpε picɔ kóni api picɔ íwe wai.

⁵⁰ Kai nní lε, nfáani keté nké písoi pεε yé antepuyε pεε hái keté kekoraane-me n kpí nkɔ nnya akpanii yé.

⁵¹ Kai n kpíime Apeeli nkɔ-me hái ne Sakarii kapi kenýònsɛhúúpi ne Uléécaá keyɔ kεpáápáá n kpu nkɔ-pɔ. Asei kam nɔ símisi, nfáani keté nké písoi mpí kapi antepuyε pε nkɔ riwome kórune.

⁵² Iwε kani topori, nɔ isé picélaa! Nɔ rinɔnɔ tē kapi ye ne rintiki api ne Uléécaá céru kehánne lesele, nɔ áni kɔ pεε fene nɔké lompɔ, ani kɔ pεε pεpεε pilompɔ n la ncée tápisi.

⁵³ Kε Yeesu uu kelɔ ke-i n yisi, isé picélaa ne Pifarisi apí ne u wósi, api isimé mpéhē mpéhē kecáá u m píseise.

⁵⁴ Api apine u n wapisi rε uké nkópe nnyine male.

12

Yeesu ye kecáá kecáá mewai kesi

(Matiyee 10:26-27)

¹ Kumúnjε kpe-i, písoi api cápine kulúí, ai tulu ricurruu pin ána cɔpaane. Yeesu uu pεε mefóí upipiretikí maa rε: Ani nóm̄enécíre tí ne Pifarisi nkɔpónɔtɔ pite. Lεlε rε pi kecáá kecáá mewai ye me.

² Lε nnéí lεε m pékaalé ne lε nnéí ke úka úu n nyu yé kam ai metéí kémeε léeri, mpá úye uu li yenu uu kɔ li ceru.

³ Lε nnya, lε kani yé meyaá m male, metéí-i kapi yé li kɔ. Lε nnéí kani yé aleε kémeε picɔ atu-i rinwéíwéí, aleε ne itúhaa kecáá kapi yé keyáa li riyóó.

Uyε kai m píse rε usoi uké n wuru

(Matiyee 10:28-31)

⁴ Ne nɔ pinésáne símisi rε: Ani kape pεpεε ye usoi n kpu, amá apí ye pεε fe piké linyine licɔ wa n wuru.

⁵ Ké nɔ céési uyε kai m píse rε nɔké n wuru. Uléécaá yεε ye n fe uu usoi kopu, uu limemáá nna teneciré kémeε u sápo kai píse rε nɔké n wuru. Eεε, ne nɔ maa rε uyε kai píse rε nɔké n wuru.

⁶ In ne sitanká sité kapi ye ne sinúipi yuke-yuke sinupū lɔ? Mpá ne lε, Uléécaá úu ye kéka kecáá palei.

⁷ Pi nónnényúpi nnéí ricurruu keεnle. Iwame íi kape ye nɔ wa. Nɔ Uléécaá inipεε-i ríyu mále lin sinúipi yuke-yuke kulúí fe.

Yeesu meýóó ne umeyule kecáá nsimé

(Matiyee 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ Ne nɔ maa rε: Uye un písoi kεcɔpε n ηmurei rε u unékó le, né Usoi Kεpipi ricurruu yé Uléécaá pileecaatumε-i ηmurei rε néε u te.

⁹ Amá úye un písoi keyu-i n kesi rε úu né nyu, né Usoi Kεpipi ricurruu yé Uléécaá pileecaatumε-i kesi rε ám liute nyu.

¹⁰ Uye un Usoi Kεpipi ricurruu kecáá nkópe n símisi, pi yé akópe nyé liute sárei, amá úye un Nfáasɔne n lámisi, liute akópe áa kusárei we.

11 Pin piyei nó n tərɔi re pi ne ayómeyáhaalee-i nées piyóopi-i nées kuyu piwéése-i pitúhaane nó sl, áni kape píri tónē ne mmē kani yé ha m male nəkē ne ketahai ní le.

12 Nfáasəne mee yé kumúnjé kpe-i mmē kai m pise re nəkē male nó céəsi.

Umámá niri kenyárú

13 Unyine uu riwúú kecəpe Yeesu maari re: Sáa, a unémáreco maa re tó ne uyé təké ikúlanlú ke urósáa uú ne rɔ n tíye həone.

14 Yeesu uu rinóó u yósu re: Unésáne, wóo né tɪ te ké nónnésímé n túhaane nées ké ye ikúlanlú nó hóone?

15 Uu pɛe lē memáá pinnéi maa re: Ani nómenécire tɪ ne memá nnáápi. Mpá usoi un íye nsá m má, ái umemá mee unfaa tɛɛ.

16 Uu pɛe kenyárú pi wai re: Umámá unyine yee pɛe sitē má sin iluke u wai.

17 Uu músu uu nfasimé wai re: Iye kam waine? Kewai áke ne né we kei kam yé inéluke nnéi n súúkee.

18 Uu lē memáá umecire maa re: Ne anésime foresine am amáa móm̄ti, am kei menélukepipi ne linékó tərɔə nnéi súúkee.

19 Am pɛe limemáá menécire maa re: Ne meyíkíyiki nkpréni iluke yee yé aɬmē kulúí né n wa mále. Lē nnya né n wéntelē nen le nen níru nen mpóonare-i we.

20 Amá Uléécaá uu u maa re: Pó uníri nkó! Kesine nké cire ke mpófaa nn kété waine. Lin lē n wa, wóo yé pɛe lē kaa nní mepócire n yikikɛɛ n te?

21 Yeesu uu kpá re: Liməco kai we ne uyee nní memá umecire n cápine, amá úu pɛe Uléécaá kémee líka má.

Ani ne Uléécaá n tálē

(Matiyee 6:24-34)

22 Yeesu uu pɛe upipiretiki maa re: Lē nnya kam nó maa re áni kape ye lē kani yé n li nəkē ne nfáa m má ne ilú kani yé nónépiɬe kecáá ní yárii nfasimé wa.

23 Likumúnjé re nfáa ye iluke fele, ipiɬe in ilú fe.

24 Ani ákpaáɬ-kpaáɬ tipáí, áa ye lukesi áa ye kə kpasi, áa kelukeyekei má áa kə risimé má, amá Uléécaá ye a kpíniile. Nə ne meyánsei sinúipi ríyu mále.

25 Nó úye yee yé fe uu nfasimé wai uú ha ne unfaa aɬmē nípa nkáripí kpáse?

26 In te áni líka kuwai we likei sínsá lē kémee, yo nnya kani pɛe litóɔə nní kémee nfasimé wai?

27 Ani sícare seɛ ye n felesi ripaí nké. Mefele mē áme ye pikei píka wa áme ye kə líka yóó, amá ké nó símisi re nípa ne lē, uyóopi Saloməo ricuruu ne umemá nnéi úu pɛe ilú inyine má yee ní nyamí ai mefele menyine tulu.

28 Nó písoi mpí nfatene rín piye. In te Uléécaá ye meyúí mee neni kecare-i ní we pin kə kóso nna me nmaasine lē sənukuse, nó kecáá kúu yé meníɬe ripaíí?

29 Ani kape nómenécire nfasimé tã te yo kani yé li nées yo kani yé n ntí. Lē ái kape nfasimé nó n we.

30 Pɛpɛe ápi Uléécaá m pakarelē pɛe lē líkó meséte wéəsi. Amá Nónésáa yee keyómecaa-pə ní we ye nyule lelee nó ní párilē.

31 Uléécaá iyóopi kani yé meníɬe wéəsi, uu pɛe litóɔə nní nnéi mpuri nó he.

Keyómecaa memá

(Matiyee 6:19-21)

32 Yeesu uu kə upipiretiki pimáa kpá re: Ani kulúí we, amá iwame íi kape nó wa. Li we re Nónésáa ye la re ani uiyóopi kémee lompo.

33 Ani nólnékó yálisi ani lisiwóó píwekəó hóonente. Ani awóóləo kpəciré muléi, ani nómenécire memá cápine keyómecaa-pə, kei káme píkaí m pəlune. Piyaa ápi píkaí me cane, apapi áa kə me caaine.

34 Likumúnjé rɛ kei ke nómenémá amɛ ní we, kei ke nónnéfasimé nn yɛ n we.

Pikeikó pɛɛ ápi yɛ n lɔpile

35 Ani nómenécíre n cápínelē nɔn nɛ we, ani nóanétampála sihalɛ n télē, ani nósinéfíráa n sélē.

36 Ani pikeikó pɛɛ piuyɔsaa m mé mɛɔ n we. Pinósikpiké anyá kuu léérine uké rinɔnɔ rikómkómí nɔkɛ mɛsɛ nɛ mɛsɛ u hánne uké lompo.

37 Pínarekome yɛ pi, pikeikó pɛ ke ukeisaa uu yé n leeme pin nɛ nyáni. Asei kam nó símisi, u umecíre nyóɔnsene uu pi tonse, uu iluke pí wai rɛ piké li.

38 Un kɛsinɛɔ nɛ likepíre n ka uu pi leeri pin nyáni, pínarekome yɛ pí.

39 Ani rísone ceri rɛ in tɛ kɛyɔ usaa yɛ pɛɛ nyu itunje iyɛ-i ke uyaa uu n sɔnti, u yé pɛɛ n nyánile úu yé tíyɛ uyaa uké kulee fori uké lompo.

40 Nɔɔkɛ nómenécíre mɛsére n cápínelē nɔn nɛ mé. Kumúnjé kpe-i káni nɛ m músu ke Usoi Kɛpípi ake pɛɛri.

*Ukeikó sɔne nɛ ukeikó kópe
(Matiyee 24:45-51)*

41 Piyɛɛ uu pɛɛ u maa rɛ: Upríima, yare tó ñmanɛ nnya kaa kɛnyárū nké wa nɛɛ nɛ písoi tɔrɔ nnéí?

42 Upríima uu rinɔɔ yásu rɛ: Wóo we yare ukeikó yɛɛ aseí n tíkilē un kɔ mɛwéɛsɛsɔhɔ má? Uyɛɛ ukeikó uyɛ ke úyɔsaa uu yé nɛ kɛyɔ rin-yá rɛ uké ke m paílɛ, uu yɛ upikeiɔ iluke pa kumúnjé kpe-i kai m píse.

43 In tɛ úyɔsaa yɛ ukeikó uyɛ leeme un mɛsei upikei kɛcáá we, u únarekome le.

44 Asei kam nó símisi: Uyɔsaa yɛ ulikó nnéí u múisene rɛ uké likecáá m paílɛ.

45 Amá ukeikó uyɛ un umecíre m maa rɛ: Unéyɔsaa mɛkamɛ yɛ nánailɛ. Un upikeiɔ pikpáfii rinkápáá, un le un pom,

46 kɛyáá kɛ nɛ itunje iyɛ kúu nɛ m músu kɛmɛɛ ke úyɔsaa uu ha sɔnti. Kei kuu yé pɛɛ ukeikó uyɛ lakase uu íwe u wai yare kapi yɛ pɛpɛɛ ápi aseí n tíkilē n wa mɛɔ.

47 Ukeikó nkó yɛɛ uuyɔsaa mɛpɔla n nyu, amá úu kɔ pɛɛ píkai umecíre cápínene uké nɛ n we, úu kɔ pɛɛ uuyɔsaa mɛla wainɛ, pí yé liute meyá fapii.

48 Ukeikó nkó yɛɛ úu úyɔsaa lílala n nyu uu pɛɛ ncaai mɛɛ nɛ ípépi n sá wai, pí yé liute fí fápíi. Pin úyɛ meyá m pa, meyá kapi liute písenɛ, pin úyɛ meyá timmúise, meyá kapi liute kórune.

*Yeesu nnya písoi yɛ kériinɛ
(Matiyee 10:34-36)*

49 Yeesu uu píamá kpá rɛ: Nɛ kale kɛ ketē kɛcáá nna risé. Li nkpáni yare nké pɛɛ píse máálɛ.

50 Li kɔ píse rɛ kɛ míni wole. Lɛlɛɛ íwe iyɛ kam n lenɛ. Meyíkíyiki kam la rɛ líitunje iyɛ iké pɛɛ pítulɛ m máálɛ.

51 Nɔ músu rɛ nkíñninje kam nɛ keteni-i kaa? Nɛ nó maa rɛ “aai”, amá pikériine kam nɛ nó ka.

52 Kaí nɛ neni rimpá, kɛyɔ kɛɛ písoi pinupū m má yé rikéne, kuwélé kuse pítaani, kuwélé kucɔ píte, pin nɛ tɔpu.

53 Usáa yé nɛ ukepípi tɔ, kɛpípi pɔɔ kɔ nɛ usáa tɔpu, úni uu nɛ uukpére tɔpu, ukpére pɔɔ nɛ úni tɔpu, unyáni uu nɛ ufɔsi tɔpu, ufɔsi pɔɔ nɛ unyáni tɔpu.

*Ani yɛ mɛconsente aseí kɔ
(Matiyee 16:2-3)*

⁵⁴ Yeesu uu kɔ pisoi pɛɛ n cápinelɛ pimáa kpá re: Kani ye ahoɓe n yé an ketunjelolé-mē leeri, nɔ ye mese ne mese maa re: “Ikóne ye cuunine”. Lɛ kai ye kɔ mesei wa.

⁵⁵ Nɔn kɔ n yé te kuyɔ ye itunje kumii-mē pepuri, nɔ ye maa re: “Kutói ye waine”. Lɛ kai ye kɔ mesei wa.

⁵⁶ Nɔ kecáa kecáa mewai pikó mpí! Nɔ ye fele ani keté ne keyóme meconsente ceru. Yo nnya káni pɛɛ kumúnjé nku-i kari nní n we aseí kómɛi má?

*Usoi ne uucéɔ pikómɛine
(Matiyee 5:25-26)*

⁵⁷ Yo nnya káni ye pɛɛ nórínécúruu leɛɛ aseí m má céri.

⁵⁸ Usoi un tiyóɓipoo pɔ n sée, nɔn nsé timpéne re ketúhaane kani sɪ, li pise re páké rinmáɓpú ani kómɛine ncée kecɔɓe, upóécɔ úu kape ne utúhaane-i pɔ n ha, utúhaane uké písoɔca pɔ rinmúise, písóɔca póké kukpaniilee-i pɔ rinsáɓo nnya.

⁵⁹ Asei kam pɔ símisi, pɔn kukpaniilee n lɔ, áa leerine káa riwóme nnéi n héle hái ne kétanká tɔɔɔ-pɔ.

13

Li pise re nɔké mɛfine conse

¹ Pisi pinyine api kumúnjé kpe-i Yeesu leɛɓɔ, api u símisi lɛ ke uyóɓi Pilati uu rinɔɔ n he re piké Kalilee pikó pɛɛ n we pin Uléécáa inyóɔnse wai kɔ.

² Yeesu uu pi maa re: Nɔ músu re ke pisoi pɛɛ api pikóɓekáɔ píima api Kalilee pikó tɔɔɔ tɔsu nnya kapi lɛ pi kɔɔ?

³ Ne nɔ maa re “aai”, amá nɔnsá mɛfine n conse, nɔ nɔnnénéi kpínine pimɛɔ.

⁴ Pisi pité api we afeéré pɛ kecáa ke Silowee kulee cáca aku n loó aku kóni ní? Nɔ músu re piakóɓe nyee Yerusalem kuyu pikó tɔɔɔ akó tɔsii?

⁵ Ne nɔ maa re “aai”, amá nɔnsá mɛfine n conse, nɔ nɔnnénéi kpínine pimɛɔ.

Kúfikiyee kpeɛ áku ye apipi m mári nstmé

⁶ Yeesu uu lɛ memáa kenyárú nké pi maa re: Utisi unyine yee pɛɛ kúfikiyee kunyine tamaalɛ uafikiyee kecare kémeɛ. Uu keyáa sɪ uké kukecáa apipi túúnu, amá úu líka yé.

⁷ Uu pɛɛ uléétamaa maa re: A ripaí, aɓmɛ ataani ye nnyé kam sónaari re ké ye kúfikiyee nkú kecáa apipi túúnu ám ye kɔ líka yé. A ku riké. Yo nnya kaku yé méwoo keté né n caai?

⁸ Uléétamaa uu u maa re: Sáa, a nɔɓɔni kunmɛ nkú pikaɓne ku rikpá, né tú am ku kóɓnúse, am pɛɛ ntaai mɛ mɛféne m má súúni.

⁹ Lin lɛ n wa, in n la ku yé kelaane mari, insá lɛ n wa, aa ku ké.

Yeesu ye kewénteyaa unósi toikó unyine poise

¹⁰ Kewénteyaa ketúnjé kenyine ke Yeesu uu Pisuiɪi kuyomeyáhaalee kunyine-i céési.

¹¹ Unósi toikó unyine un kei we. Li wale aɓmɛ até áa we afeéré ke kuniri kunyine akú ne u n lɔ kun u kparáselɛ un kecíre pinyere pɔɔnelɛ.

¹² Ke Yeesu uu unósi uyɛ n yé, uu u séi uu u maa re: Uléécáa ye pɔ poisele.

¹³ Uu anípe ukécáa láa, unósi uu mese ne mese kecíre nyere uu Uléécáa pítaáse kápáa.

¹⁴ Amá ái ne kuyómeyáhaalee uwéése risá, kai n wa re Yeesu ye kewénteyaa ketúnjé usoi poise nnya. Uu pɛɛ rinɔɔ yósu, uu risoiwuí maa re: Siyáa sɪkpuulú kari má, se-i kai pise re toké keisi. Lɛ nnya, ani ye siyáa se-i kam piké nɔ poise, ái kape pɛɛ kewénteyaa ketúnjé.

¹⁵ Upiima uu pɛɛ rinɔɔ u yɔsu re: Nɔ keɔɔa keɔɔa mɛwai pikɔ le. Mpá nɔ tye ye kɛwɛntɛyaa ketunjé kuselee-i uinaa néɛ ukeminaa toriyele uu nɛ kéniniré sí, néɛ áí lɛ?

¹⁶ Unósi nkó yeɛ nní Apiraham kepire ukɔ ke Setani uu n tóraalɛ háí aɲmɛ até áa we afɛɛɛ-mɛ, áí piɛɛ re piké kɛwɛntɛyaa ketunjé u toriyee?

¹⁷ Yeesu rinɔɔ meyɔɔ mɛ amɛ upilaarɔ isei wai háí, amá risoiwuú nnéí ripɔɔ arí nɛ umɛwai píima kuu n wapisi nnéí larisi.

Mpuri yuke-yuke nnyine kenyárú
(Matiyee 13:31-32; Mariki 4:31-32)

¹⁸ Yeesu uu maa re: Yo ke Uléɛɔaa iyɔɔpi íí nɛ menyíne we? Yo kam yé fe ké nɛ i múɲɛisene?

¹⁹ I we yarɛ mpuri yuke-yuke nnyine ke usoi uu ukɛɔarɛ-i n lukesi nn lelu, nn kuléé wai, sinúipi asi kuileɛ keɔɔa ayámé wapisi.

Nkpónótɔ pite kenyárú
(Matiyee 13:33)

²⁰ Yeesu uu pimáa kpá re: Yo kam yé fe ké nɛ Uléɛɔaa iyɔɔpi múɲɛisene?

²¹ Uléɛɔaa iyɔɔpi ye kɔ we yarɛ nkpónótɔ pite ke unósi uu ntɔ píima * kɛmɛɛ n cɔhɔnɛpɔ uu pulu pikpɛɛ apí yisi.

Tinɔnɔɔ tɛɛ m mókú-mókúlɛ
(Matiyee 7:13-14; 21:23)

²² Yeesu uu ayu maa nɛ asínsá n tɛɲni un céési un nɛ Yerusalem-mɛ sí.

²³ Unyine uu u piɛɛ re: Sáa, mesei ye mɛ re písoi nkáripí ke Uléɛɔaa uu yé yóriyee? Yeesu uu rinɔɔ pi yɔsu re:

²⁴ Ani rinɔnɔɔ tɛɛ m mókú-mókúlɛ loni, aseɛ kam nɔ símisi. Meyá yé náási re meké lompɔ, amá ámɛ kɔ fene.

²⁵ Uyɔtɛ un píyɛi n yisi uu rinɔnɔɔ ká, nɔ ketahai nyere, ani rinɔnɔɔ n komnente nɔn máikɛɛ re: Sáa, a ró hánne! Uu rinɔɔ nɔ yɔsu re: Am nyu re nɔ yei pikɔ le.

²⁶ Ani pɛɛ u maa re: Kesé kari li ari níru, arɔyɔ icee kɛmɛɛ kaa tóói pɔn céési.

²⁷ Uu pimáa nɔ kpá re: Am nyu re nɔ yei pikɔ le. Ani nɛ ketaa né wa, nɔ pɛ nnéí nɔɔ nní líkópe n wai.

²⁸ Kei kani yé ténesi, ani aní takai kumúnjé kpɛ-i kani yé Apiraham nɛ Isaaki nɛ Yakupu nɛ antepuye nnéí n yé Uléɛɔaa iyɔɔpi-i, ai pɛɛ n we re ketahai kapi nɔ fómpɔnɛ.

²⁹ Písoi yé ketunjeleemɛ-mɛ nɛ ketunjelolé-mɛ nɛ itunje kumii-mɛ nɛ itunje kuluke-luke-mɛ leemɛ apí weri apí Uléɛɔaa iyɔɔpi kɛmɛɛ tone apí iluke le.

³⁰ Ai pɛɛ wai re pɛpɛɛ neni nní pitɔrɔɔ pinyine yé ha pifoi, pɛpɛɛ neni nní pifoi apí ha pitɔrɔɔ.

Yeesu ripɔɔ ye caai Yerusalem nnya
(Matiyee 23:37-39)

³¹ Kumúnjé kpɛ-i, Pifarisi pinyine apí nɛ Yeesu kɔ apí u maa re: A nté yisi aa kelɔ féé sí. Erooti ye lalɛ uké tɛyɛɛ piké pɔ kpu.

³² Yeesu uu rinɔɔ pi yɔsu re: Ani n nɲɛ ani ha kesáná mpuri mmɛ maa re nɛ neni nɛ kóso aníri lakasentele nɛn písoi pɔisente ké pɛɛ keyáa táánú tunjé pikei mpí tɛnɛɛ.

³³ Li piɛɛ re ké neni keyaa nɛ kóso nɛ likeweeki nnécée rinɔɲ, likumúnjé re áí nɛ sá re antepu uké kelɔ féé kpu kái Yerusalem-i.

* **13:21** Ntɔ píima: Sikiloo afɛɛɛɛ nɛ sinupú kumúnjé ntɔ ye mu.

³⁴ Nó Yerusalem pikó, nò antepuye kónle ani kò pē ke Uléécaá uu nókenémēe n tumme apare tapisi ani kóni. Melé kesē kamí peé la ké nò cápine ké rimúlú líka ái kape nó wa, naké n we yare ke kucáyaha aku ye kuaméj metene kusipipi n tá líka ái yé si wa macó, ani yúlu.

³⁵ Lē nnya kai yé nókenéyo riyá keké menmanē n nyenu. Ani kò te áni neni piyēne né kpáne líké ha ne tu kumúnj kpe-i kani yé ha m maa re: Uléécaá uké uyē Upiíma rinyiri ne n weme rikpá!

14

Yeesu ye utóikó unyine paise

¹ Kewénteyaa ketúnjé kenyine, Yeesu uu Pifarisi uwéése unyine keyó sí te uké iluke li. Pēpē keyáa kē kei n we api n̄sone u m pailē.

² Utisi unyine yē mepílé itoi m pólú un ukeyu-i nyenu.

³ Yeesu uu nsímé kpísi uu isé pinyuwe ne Pifarisi pise re: Irósé ye ncée he néé fi he re piké usoi kewénteyaa ketúnjé paise?

⁴ Amá ápi n̄murei piké rinóo yósi. Yeesu uu pēe utóikó kpísi uu u paise uu u yápo.

⁵ Uu pēe pi maa re: In te nókenécōpe unyine kewā néé uinaa yēe kelúkanka-i lóipo, liute úu yé mese ne mese ke pōone mēe m̄pá lin kewénteyaa ketúnjé?

⁶ Api rinóo piyóó u pōone.

Kusáne piséi ne usáne ketone piwée

⁷ Yeesu uu yénu lē ke pisáne kapi n sée api sitóne n wéekēe. Uu pēe pinnéi kenyárú nké maa re:

⁸ Usoi un pisónne piluke pó n sée, kape ha ketóne kecire kēmeē tóne. In n la, pi yé úyukóó unyine yēe pó n fe n sée.

⁹ Ai wai re uyēe nní nókenété n sée uu weri uu re: A ketóne kē ne uyē tiyá. Isi kaa yé ha pēé ne ketóne t̄r̄o-i tone.

¹⁰ Amá li nyamle re usoi un kusáne pó n sée, a ha ketóne t̄r̄o-i tone, líké wa re kumúnj kpe-i ke uyēe nní pó n sée uu n̄ ka, uké pó maa re: Unésáne, a keyu-mē kam ketóne kecire kēmeē. Lin lē n wa, pó pēe pipósáneco keyu-i ríyu yē.

¹¹ Lē nnya úye un umecire rintaáse, li ye u ricepisele. Uye un umecire rincēpise, li ye u ritaásele.

¹² Yeesu uu pēe uyēe kusáne u n sée maa re: P̄n p̄isoi piluke n séine, kape ye pipósáne ne kupómáre pikó ne pipópérecō pēe m má sée. Pē né fe api kò p̄ó kusáne séi. Lin lē n wa, pi lē kaa pi m̄ pa p̄ó p̄esele.

¹³ Amá p̄n anyá iluke n wai, a ye píwekóó ne pinárei ne síkankáláká ne pinyíye sélei.

¹⁴ Pó pēe mp̄ónare yē, likumúnjé re pē ápi fene piké pó li p̄ese. Uléécaá yēe yé pó li p̄ese kumúnjé kpe-i ke pē nnéi pēe uméla n wapisi api nkp̄ó kēmeē n yisine.

Pinósikpiké anyá iluke kenyárú (Matiyee 22:1-10)

¹⁵ Anóo nyē mekomē-maá, pē ne pē pēe pēe kesé iluke n le use uu Yeesu maa re: Uyēe yé ha Uléécaá iyóopi-i iluke n li ye únarekome le.

¹⁶ Yeesu uu pēe kenyárú nké u wai re: Utisi unyine yēe keyáa iluke kecire s̄ónkēe uu p̄isoi kulúti séi.

¹⁷ Kai piluke kumúnjé n tu, uu uukeikó tum te uké ha pē kuu n sélei maa re: Ani kam, m̄pá yo ye nkp̄éni pipele masile.

¹⁸ Amá pinnéi m̄mē, m̄pá úye uu uncōh pinyíse koru. Ufoi uu ukeikó maa re: Ne kecare lōle, li kò pēe pise re ké ha ke yē. Lē nnya, a u maa re úu kape wóosi.

¹⁹ Uco uu u maa re: Ne ináa lame-lame kefi lóle, ne la ké ne pikei i peenu. Lē nnya, a u maa re úu kape wóosi.

²⁰ Uco uu kó u maa re: Nfáani kam unósi kpísi, lē nnya kám fene ké ha.

²¹ Ukeikó uu uuyósa kémee pele uú ha anóo nyē u símisi. Ai úyósa kuwóai wai uu ukeikó maa re: A mekee ayáa-i ne icée kémee ha, aa piwékóó ne pinárei ne pinyíye ne sikankáláká séleiri.

²² Kai rinkpáse, ukeikó uu pēeri uu úyósa maa re: Ne lē kaa m pise piwai masile, amá sitónē ye kó pōonele.

²³ Úyósa uu pēe ukeikó maa re: A sicareyupi siceepi ritiki aa pē kaa ncée-i n yéntine ne kényu mahani piké kam, kenéyo kéké ne n yi nnya.

²⁴ Ne nó símisile re pē nnéi karí pēe nní n sélei, úka úu inélukē lenē.

*Lē kai m pise re usoi uké n wa uké ne Yeesu upiretiki
(Matiyee 10:37-38)*

²⁵ Asoiwú píima an Yeesu tikilē pin nsé pénelē, Yeesu uu pansepó uu pi maa re:

²⁶ Uye un kenémee n ka, li pise re uké né n la ai tósu uusaa ne uuni ne uunósi ne usiwā ne upiwā ne upimaa ne upiyei ne uricuruu isoi. Insá lē úu fene uké unépiretiki.

²⁷ Nkó yee úu n ηmurei uké menéco ukunapéékóó cō uké ne né ritiki, úu ne sá re uké unépiretiki.

²⁸ In te nókenécōpe unyine ye la uké kulee cáca mó, liute yèè tonele uu músu, uu yénu re alé ke pikei pē api wa, ai tíyese uu céru, in te usiwóó ye piye un yé fe uu pikei pē keto tulu.

²⁹ Insá lē, un tikúu n yekei kúu pēe kulee cáca pimómē tenese, pē nnéi pēe yé lē n yé yé u sényi.

³⁰ Pi yé maa re: Usoi nkó ye pimómē koraane amá úu fe uké tenese.

³¹ Lē cire ye ni, uyóopi úye un n la uké ha ne uco tó, u ye tonele uu músu kelene, in te u yé ne upisoí ákotokú kefi (10.000) fe uú ha ne uulaaro yee pisoí ákotokú aféré (20.000) m má tōpu.

³² Unsá n fene, u ye uuyōpicō-i pitumē tunle úu kahane u n nyahaimē, uu u pise re piké kómēine piké atōpi riyá.

³³ Yeesu uu pimáa kpá re: Kai nní lē, nó úka úu fene uké unépiretiki, liute unsá lē kuu m má nnéi n ηmeriyē.

*Nnyási mmē melō mee n kpu
(Matiyee 5:13; Mariki 9:50)*

³⁴ Nnyási ye likei kecire le. Amá mmelō men n kpu, yo kapi ye ne n larukuse?

³⁵ Nn pēe ketē nēe mefēne kémee linyine yoriyene. Pi ye ketahai n fómpole. Uye un ukómē, uu kóm.

15

*Isáη iyee m pō api i heei kenyárū
(Matiyee 18:12-14)*

¹ Pilampooyóó nnéi ne pikópekóó apí ne Yeesu kó re piké kutu u rico.

² Ai Pifarisi ne isé picélaa cōη pin máikēe re: Usoi nkó ye kusáne pikópekóó séle pin kesé le!

³ Yeesu uu pēe kenyárū nké pi maa re:

⁴ In te nókenécōpe unyine ye isáη píle má, ise ii pēé ne u pōlu, liute úu ye ise íi we píle nnyí tíye uú ha ise nnyí yee nní m pō piwélaa sí hái uú ha ne i yenuu?

⁵ Un kó i n yē, li ye u larisile uu i kpísi uú ya

6 **uú** ne kulu, uu pee upisane ne upiperewo sélei uu pi maa re: Ani anyá né lé, ne inésáŋ iyee pee m po heeile.

7 Lē cire ye ni, ne nó maa re ukópewó use mefine meconse ye anyá píima le keyómecaa-po ai tósu pisane use úu we píle kái m pise re piké mefine conse.

Kewóó kee m po api ke heei kenyáru

8 Née in te unósi unyine ye nwoóweni mepipi kefi má, mese ame peé ne u polu, unósi uyē úu ye kéfíráa risé uu kényo pééi, uu rísoné ke perei uú ha ne mepipi mese mē yenuu?

9 Un píyei me n yē, u ye upisane ne upiperewo séleile uu pi maa re: Ani anyá né lé. Ne kewóó kee ne né ní po heeile.

10 Lē cire ye ni, ne nó maa re ukópewó use mefine meconse ye anyá píima le piléecaatumé kémee.

Kewá kee m po api ke heei kenyáru

11 Yeesu uu pimáa kpá re: Utisi unyine yee pee piŋmáne pité má.

12 Usínsá uu u maa re: Unésáa, a lē kamí masí mepókpwo-maá mepómá kémee n yénune né pa. Usáa uu pee umemá piketé hóóne.

13 Kai siyáa rinkóónú, uŋmáne sínsá uu ulikó nnéi cápinente uú ne kuyu taa-taa kunyine sí, uú ha kei mefine kópe-i loni ai wai re u umemá caainkee.

14 Kuu usiwóó nnéi piluke ní masí, nkú píima nnyine nn kuyu kpē loni, nípa yo aí pipári u koru.

15 Uu peé ha kuyu kpē utisi unyine kémee pikei loni. Uyē uu usicare-mē u yekei re uké uafŋ kecáa m paílē.

16 Li ye pee ripóo u wa re nípa áfŋpomé kuu yé uké li, amá úka úu ye kó a u pa.

17 Uu pee nfasimé loni, uu umecire maa re: Unésáa pikeikó nnéi yèè lile api pŋonente, néen ne nté nkú kpine.

18 Ne unésáa-i pelene, aní ha u maa re: Unésáa, ne ne Uléécaa púnnele am kó ne pó púnne.

19 Am tu re poké né kpísi yare kepópipi. A né rimúlú yare upókeikó.

20 Uu yisi uké usáa-i pele.

Uu kahane nkpáni kényo ne rinko, usáa uu ketaa-po u yenu, ai íwe u wai, uu wurupó uú ha u píra.

21 Kewá ake pee u maa re: Unésáa, ne ne Uléécaa púnnele am kó ne pó púnne. Am tu re poké né kpísi yare kepópipi.

22 Amá usáa uu upikeikó maa re: Ani mekeeke ne kukpélenku kecire kam ani ku u tani, ani ukenípepi kepale tani, ani anéeri u tani.

23 Ani ne rináala kpókóó kam, ani ri kopu tóké ne iluke kecire wa tóké li ne mpŋonare.

24 Ai líka nnya, unéŋmáne nkó ye pee kpule, uu neni nfáa yenu, u pee pŋle, am nkpéni u heei. Api anyá kóru ne mpŋonare.

25 Kumúnjé kpē-i, utisi uyē uŋmáne foí un sicare-mē wepo. Kuu kényo n nyahaipo, uu inyánlū ne nnyáa nné kóm

26 uu ukeikó use séi uu u pise re yo nnya kai lē wai.

27 Ukeikó uu rinóo u yósu re: Upówá yee peeme. Ke upósáa uu ukepipi n yé ne nsare-nare nnya, uu pee rináala kpókóó kopu.

28 Uŋmáne foí uu pee wóósi uu kényo pilone yulu. Usáa uu léépó uké kényo u tampó.

²⁹ Amá uηmáne uu usáa rinóo yósu re: A kutu ríco, aηmē ye kultú wale kam pó n keisi, ám kó píkaí pó háikuse. Mπά ne lē, áa píkaí nípá ripoila né he re tó ne pinésáne tóké ne anyá li.

³⁰ Amá ke upóηmáne nkó uu m peeme, upóηmáne yee mepómá nnéi rí caai ne piwasánkaí pítooi, uyē kaa rinála kpókóó kpu.

³¹ Usáa uu u maa re: Kenéwá, tó ne mpó tóo nípá píyei we, póo lē kam m má nnéi te.

³² Amá li pise re tóké anyá kecire wa ne mpóona re upówá nkó ye pee kpule, uu nkpéni nfáa yenu, u pee pòle, am nkpéni u heei.

16

Ukeikó kópe yee ukeisaa memá kecáá m pallē

¹ Yeesu uu kó upipiretiki maa re: Umámá unyine yee pee ukeikó má, uu uanipe-i umemá wai. Písoi apí u símisi re ukeikó uyee umemá caaínkeele.

² Ukeisaa uu u séi uu u maa re: N-ye kam nní kómey pin kepócaá símisi? A né símisi lē kaa pípókéi n keisi. Aa nkpéni linékó kecáá pípaí kpáne.

³ Ukeikó uu ukefa-i kopu re: Unékeisaa ye pinékei-i né lesene. Iye kam waine? Am tikohó má re né fe am lum. Isei yé kó né n we re ké wélei.

⁴ Too, né céri lē kam yé rí wa, nípá nensá keyáa n keisi, písoi piké ne pisiyo-i kenécaá m pallē.

⁵ Uu pē ne pē pee uukeisaa ne riwóme m má sélei use use. Uu ufoi maa re: Alé kaá ne unéyosaa riwóme má?

⁶ Uyē uu u pese re: Mékpó sone apori píle. Ukeikó uyē uu u maa re: Tipówómetelé ye ntí, a mekekeke tone aa wólu re kuwóó ye ku.

⁷ Uu lē memáa uco pise re: Pó ní, alé ke ripówóme arí le? Uyē uu rinóo yósu re: Melukepipi áforonti píle. Ukeikó uu u maa re: Tipówómetelé ye ntí, a woi re áforonti kuwóó ne afeetaani.

⁸ Ukeikó kópe uyē uyosaa uu u pakare umesohó píima mē nnya. Likumúnjé re ketē nté písoi ye piwówélaa ncee kémee mesohó ne pipico sónle ai tósu pepere metéi kémee rí wē.

⁹ Yeesu uu kpá re: Né ne nó maa re: Ani kewóó kópe kpísi aní ne písáne wéési. Ken n ka ken ne nó n ηméherere, Uléécaá uké síyo see ási píkaí n forune kémee nó yósi.

¹⁰ Uyee likei sínsá kémee aseí m má ye kó limáa kémee a mále uyee úu likei sínsá kémee aseí m má úu kó limáa kémee a má.

¹¹ Nonsá memá kópe pimulé kémee aseí m má, wóo yé pee meyíkíyiki nó rimúise?

¹² Pónsá kó uco líkó pimulé kémee aseí m má, wóo yé pee pó líkó pó rimúise?

¹³ Ukeikó úu fene uké pikeisaa pité m má. U unyine yulune uu uco n la. U yé unyine n tikilē ne kefa kese un uco ipuri yulu. Ani yé fe noké Uléécaá ne siwóó n tikilē kumúnjé kuse.

Isimé icó ke Yeesu uu Pifarisi n símaankee

(Matiyee 11:12-13)

¹⁴ Pifarisi apí isimé iyē nnéi kóm. Kapi siwóó rí la nnya, apí Yeesu sénniyi.

¹⁵ Yeesu uu pí maa re: Nò písoi le pee ye sisoipipi inipee-i n wai yare písoi sone, amá Uléécaá ye nósinfa nyule. Lē ke sisoipipi asi ye n waise yare limáa-maa ye Uléécaá inipee-i líkópe le.

¹⁶ Moisi isé ne antepuye atelé kapí pee n céesi ye kété wale Yohani Uniwole kumúnjé-i. Háí kumúnjé kpe-i-me ke Uléécaá iyooipi Nsimé Kecire nn pikóónú kóri, nípá úye un náasi uké Uléécaá iyooipi-i ló.

¹⁷ Ketē ne keyóme metene yé wēlesi ai tósu ke Uléécaá isé kewoipi akē yé n tósi.

¹⁸ Úye un uunási n lakase uu uféé kpísi, liute ye iwásá wale, uyeε kó unási ke ula uu n lákase n kpísi ye kó iwásá wale.

Umámá ne Lasaa nstímé

¹⁹ Lē memáá, Yeesu uu kenyárú nké pi wai re: Utisi mámá unyine yeε péé we. Ilu kecire yeε nnéi m má kuu ye tā. Nnare kémee kuú peε fēlē un kó iluke sone le.

²⁰ Utisi wekóó unyine kapi ye n sée re Lasaa ke sitóipi asi ipiye nnéi m mósmaalē un umámá keyó rinónóó keyúrí finu.

²¹ Ai ye ripóó u wai re uké umámá iluke poroi-poroi hī uké li. Lē memáá, sipopi sin sónaapó sin uitoi lání.

²² Úwekóó uu keyáa kpi, piléécaatumε api u sakaa apí ne kelō sone kē kémee ke Apiraham uu n we sf. Umámá ricuruu uu kó keyáa kpi, api u kulesi.

²³ Umámá uu meýá íwe n le pikúlā kuyu-i, uu inípeε sika uu ketaa-po Apiraham yenupó, Lasaa un ukekúri we.

²⁴ Uu peε pupéi re: Sáa Apiraham, a íwe né té aa Lasaa tumti re uké ne ukenipepi míni rita uké rinélémpi ninjukuse. Ne meýánsei íwe lele nna mmú kémee.

²⁵ Amá Apiraham uú maa re: Kenéwá, a léise re pó peε meýánsei rínare kómēile péé uye-i kaá peε keteni-i n we. Kumúhē kpe-i ke Lasaa póo peε íwe píima takai. Nkpéni kai urikin ninjukuse, pón íwe takai.

²⁶ Lē memáá, kuhóre-hore píima ye tó ne nnó kénélenle. Kai nní lē, pepεε rí lane re piké tó mmé yisi piké nó-mē ha api fene. Uka úu kó fene uké kei kaa nní n we yisime uké tó mmé kam.

²⁷ Umámá uú maa re: In lē, ne ne pó ténile re a Lasaa unésáa keyó-i tumpó.

²⁸ Ne kei piwá pinupá mále. Uké ha rísone pi símisi ái kapε wa re pē ticuruu ye íwe kelō nké-i ka.

²⁹ Apiraham uu rinóó yósu re: Pipówá ye Moisi ne antepuyε atelé mále. Piké a keε piké kó.

³⁰ Umámá uu re: Lē nmanε ái tu, Sáa Apiraham. Amá in te unyine ye pikúlā kuyu-i yisi uú ha pi leεpó, pi ye peε mefine conse.

³¹ Pínsá n la piké Moisi ne antepuyε atelé kēε piké kó, nípá ukpókpo unyine uké pikpókpo kémee yisi, ápi pakarene.

17

Akópe piwai ne pisárei

(Matiyee 18:6-7, 21-22; Mariki 9:42)

¹ Yeesu uu upipiretiki maa re: Mewai mee yé n tíyεεe písoi piké ne akópe n wa ye mesére n wele. Amá úye un n tíyεεe unyine uú ne akópe kémee loni, íwe kuu topori.

² Li kutási we piké rináipare mule-mule ríhme wa api ripóó u lesi api mínimaa-i u sápo ne kuu ye siwá sē kenyine akópe n waise.

³ Ani rísone nómenécíre tí!

Upómáreco un ne pó m púnne, a rísone ne u símisi. Un n ceri re u caaile, a uakópe u sárei.

⁴ Mpá un ne pó m púnne mepehē meseei keyáa kese kémee, uu ye nípá mepúnne méye ne pó téní re u caaile, a uakópe u sárei.

Nfatene

⁵ Pitume api Upíima maa re: A nfatene tó rikpáse.

⁶ Upiima uu rinóo yósu re: Nón pɛɛ nfatene m má nké m piye yare riléepipi sínsápi rinyine, nó pɛɛ fe ani kuléé nkú maa re: “A wɛhe aá ha mínimaa-i nyere” aku nórínénó tiki.

Lɛ kai m pise re ukeikó uké wa

⁷ Tóké waise re nó unyine ye ukeikó má un u cákaripó nées un uise sémpó. Un píyei u n yemme un kecare n leeri, liute yé ukeikó uyé maa re a mekekeke kam a iluke lii?

⁸ Aá, ái yé lɛ wa. Amá u meníje u maane re: A iluke né wa aa ilū conse aa né i yekei ké li, pó pɛɛ lɛ memáá fe aa ipókó le.

⁹ U yé fe uu uukeikó yáasi re ne upikei kuú ne pikei pɛ kái pɛɛ m pise re uké wa n waa?

¹⁰ Lɛ cire ye ni ne nó ticuruu. Nón píyei lɛ kai m pise re noké wa n wa, ani ye maa re: Tó ne pikeikó le, ái pise re piké ró pɔnɛse. Lɛ kai m pise re toké wa kari wa.

Yeesu ye piyó kefi paise

¹¹ Kɛ Yeesu uu Yerusalemmɛ n sí, uu Samarii ne Kalilee ayu kepáapáá n tikilɛ.

¹² Uu kuyu kunyine-i lompó, piyó kefi pinyine api u tɛpɛipó api ketaa-pó nyere ¹³ apí m pupukɛɛ re: Yeesu, Sáa, a íwe ró té!

¹⁴ Yeesu uu pi yenu uu re: Ani ha nómenécíre pɛpɛɛ ye Uléécaa inyóonse n wa nyíse. Kapi kei-pó n sí, api pelu.

¹⁵ Kɛ piuse uu n céri re u peile, uu uana kepire pele un Uléécaa meyoopi yom lin cáɛ.

¹⁶ Uu Yeesu ana metene wularó uu kéyu keté kam, uu u yáasi re ne upikei. Utisi uyee pɛɛ Samarii ukó le.

¹⁷ Yeesu uu pi maa re: Néntɛ pikefi kam paise? Yei ye pɛɛ use úu we kefi tɔrɔ mpí?

¹⁸ Piuka úu nfasimé wa re uké pɛɛme uké Uléécaa ríyu waise re ne upikei, insá usáne nkó mecire.

¹⁹ Yeesu uu lɛ memáá u maa re a yisi, a n nme, mpófatenɛ ye pó yóriyele.

Uléécaa iyóopi mekame nstmé

(Matiyee 24:23-28, 37-41)

²⁰ Pifarisi api Yeesu pise re: Píyei ke Uléécaa iyóopi ii sónti? Uu rinóo pi yósu re: Uléécaa iyóopi íi we re nó fe ani imekame yenu.

²¹ Ái re pi yé nó maa re: Ani ripaí, nté kíí we nées nté-pó le. Ani ceri re Uléécaa iyóopi ye nókenécɔre wɛle.

²² Uu pɛɛ pipiretiki maa re: Keyáa ye sóntile kani yé ní la re noké nípá keyáa kɛse Usoi Kepipi yɛ, amá áni yé kɔ ke yɛ.

²³ Pi yé nó maa re: Nté nní kuú we nées nté-pó kuú we, amá áni kape kei ha, áni kape kɔ mɛ wurupó.

²⁴ Yare ke kekónesépi ake ye nní meyéne mesɛ rin-yéeri keyóme ketó ne ketó, ai kpáii mecɔ ke Usoi Kepipi ake sónti.

²⁵ Amá li pise re keké meyá íwe li, nfáani písoi mpí piké ke nmeriye.

²⁶ Leleɛ pɛɛ Nowee kumúnjé n wa licɔ leɛ Usoi Kepipi kumúnjé waine.

²⁷ Písoi ye pɛɛ lele pin níru pin sóonne pin pila ne pinósi pasiine hái ne keyáa kɛ ke Nowee uu kutakai kémɛɛ n lompó, ikónɛ maa íi ne weri, míni amɛ písoi kpísi.

²⁸ Li yé ha n we yare Loti kumúnjé: Písoi ye pɛɛ lele pin níru, pin léeri pin kɔ yálisi, pin aléé támaankeɛ pin kɔ mómti.

²⁹ Amá keyáa kē ke Loti uu Sotəm-i ní le ke nna ne linyine yare nfúrō toi ai keyómecaa-pò leeme ai písoi kóni.

³⁰ Mese mē kaí ha keyáa kē ke Usoi Kepipi aké ha n léerine piké ke yē waine.

³¹ Uye un keyáa kē ukulee ipiraa kecáa n we, úu kape re uké metene ricepi uké uilú iyee kei ní we kpísi nēe, úye un sicare-mē n we, úu kape re uké kέyo pele.

³² Ani Loti unəsi nkó kecáa léise.

³³ Uye un n la uké nfáa mesére m má, u yé n fóm. Amá úye un unfaa n fóm, u yé n yē.

³⁴ Ne nó símisi re kesine kē, písoi pité yé kuhá kuse kecáa n finu, aí use kpíipo ai ucó yá.

³⁵ Pinósi pité yé n we pin nam ai use kpíipo ai ucó yá.

³⁶ [Pitisi pité yé likumúnjé kpe-i kecare-i n we, ai use kpíipo ai ucó yá.]

³⁷ Pipiretiki api u pise re: Upiima, yei kaí ha lē waine má? Uu rinó yósu re: Kei ke isare kópe ii ní we ke áyemeekú aa ye cápine.

18

Ukúmannəsi ne utúhaane kenyárú

¹ Yeesu uu lē memáá kenyárú nké pi wai uké ne pi céési re piké ye npá píyei Uléecaa yáasi, ái kape ye píkaí síká pi wa.

² Uu re: Kuyu kunyine-i ke utúhaane unyine uú ppe we. Uu Uléecaa wuru úu ko úka pakarelē.

³ Ukúmannəsi unyine un ko kuyu kpe-i we. Uu mesére u n leekεεpò re uké u ne uucéco ketahai rikéne. Mpa píyei kuu ye u leepò uu u maa re: A tó ne unééco ketahai rikéne.

⁴ Ai nánjai hái, amá utúhaane úu ne kutu u colē, uu ppe keyáa umecire maa re mesei ye me re ám Uléecaa wuru ám ko úka pakarelē.

⁵ Amá ke ukúmannəsi uu nní picóh né n tóhse nnya, li pise re ké lē alari u pa, insá lē, u yé písónaame n nájlenle uú ha ne kunənkú né finse.

⁶ Upiima uu lē memáá kpá re: Ani lē ke utúhaane kópe uyē uu m ma kutu rico!

⁷ Uléecaa yee úu yé ppe upikó alari pa pin ne u n téni ketúnjé ne kesineε? U yé nájaise uké ne pi n léε?

⁸ Ne nó maa re u yé mekeεεεε alari pi pa. Amá Usoi Kepipi ken píyei m ppeeme, ke yé ppe ketē kecáa písoi leeme ppe nfatene m máa?

Ufarisi ne ulampooyóó kenyárú

⁹ Yeesu uu kenyárú pεpε nní pimεcire n waiselē yare písoi sone pin pico kóselē maa re:

¹⁰ Písoi pité pinyine ppe Uléecaa keyə-i lompò re piké keyóme yáasi, use ye Ufarisi le, ucó ulampooyóó.

¹¹ Ufarisi uu nyere uu ukefa-i re: Uléecaa, ne pó yáasi kám ne písoi tərōō menyine ní we nnya, ppe piyaa ne piwaikópεkóó ne piwásánkaí le. Ne pó yáasi kám ne ní we yare ulampooyóó nkó.

¹² Siyáa sisεei kémεε, sité kam ye anó paasi, lē nnéi kam ye n yé kam ye hōone awélé kefi am kuse pó pa.

¹³ Ulampooyóó uyé póo ketaa-pò nyere, úu nkpáni keyóme-mē inípee písika peenu, amá kewuu kuu ripira uu re: A né ukópεkóó íwe té.

¹⁴ Yeesu uu kpá re: Ne nó maa re usoi nkó uké kelene n kúí, Uléecaa ye uakópe u sáreille, amá áí lē Ufarisi wa. Likumúnjé re úye un umecire rintaáse, li ye u ricepisele, úye un umecire rincepise, li ye u ritaásele.

*Yeesu ye siwá sínsápi rinóo sone ritikise
(Matiyee 19:13-15; Mariki 10:13-16)*

15 Písoi apí ne siwá fénfēi ricurruu Yeesu hapo re uké si rica. Pipiretiki api pi yenu, apí ne pi cési.

16 Amá Yeesu uu tíyese apí ne siwá u hapo, uu re: Ani riyá siwá siké kenémee kam, ani kape si tápisi. Likumúnjé re mpí pee simewo ní we pee yé Uléecaa iyoo pi kémee ló.

17 Asei kam nó símisi, úye unsá Uléecaa iyoo pi n ηmurei yare ke kewá ake ye n ηmurei, úu ikémee lonine.

*Uymáne mámá unyine kecáá nsímé
(Matiyee 19:16-30; Mariki 10:17-31)*

18 Pisufi uwéese unyine uu Yeesu pise re: Sáa sone, íye kam waine ké ne nfáa teneciré yé?

19 Yeesu uu u maa re: Yo nnya kaa né sée re Usone? Uka úu usone insá Uléecaa mecire.

20 Mpá liké íye wa, pō Uléecaa isé nyule re: Kape iwásá wa, kape usoi kpu, kape yáai, kape nnóome itansei nyere, a upósáa ne upóni ríyu waise?

21 Utisi uu rinóo yósu re: Háí inéwá-me kam lē múllē.

22 Ke Yeesu uu lē pikóme ní masí, uu u maa re: Likei lise lee pó párlē. A lē nnéi kaa m má yáa, aa siwóó sē píwewóó hóone, pó pee keyómecaa-pō memá yé. Pōn lē piwai m masí, aa péé weri aa né tíki.

23 Amá ke utisi uu anóo nyē n kō, uripoo ari meyanseí caai, áí líka nnya, u pee umámá píima le.

24 Ke Yeesu uu n yé te uripoo ye caai, uu re: A tíye Uléecaa iyoo pi kémee pilone ye ne pimámá páápú kpa!

25 Kuyoooyo kun n la kuké kehímpi kupole-i lompo, li yé kutosi m purú ne ke umámá uu yé ní la uké Uléecaa iyoo pi kémee n lompo.

26 Pēpee pee kutu u n cólē api re: In lee ni, wóo ye pee píyulale yé?

27 Yeesu uu rinóo pi yósu re: Lēlee áí sisoipipi kémee kuwai ní we ye Uléecaa kémee kuwai welé.

28 Piyee uu pee re: Lee nní, lē karí pee m má kari tíye ari pó tíki.

29 Yeesu uu pi maa re: Asei kam nó símisi. Uye un Uléecaa iyoo pi nnya ukewo, néé uunosi ne upiwá ne upimaa ne upimarēo, ne usiwá tin-yá,

30 liute yé neni mewee mmé-i lē mepehē kulúí yé uu kō aηmē nyee n weme kémee nfáa teneciré yenu.

*Yeesu ye metáánū unkpō ne umeyise nsímé símisi
(Matiyee 20:17-19; Mariki 10:32-34)*

31 Yeesu uu upipiretiki kefi ne pité séi uu pi maa re: Tō Yerusalem sinle. Kei ke lē nnéi ke antepuye api Usoi Kepipi kecáá ní wóí áí ha waine.

32 Pi yé pēpee apí Uléecaa n wuru anipe-i ke wa apí kecáá ke nyáneí, apí ke lámisi, apí ke kecáá meta tuke

33 apí nséí ke fapii apí pee ke kopu, amá keyáa táánū tunjé ake nkpō kémee yisi.

34 Amá Yeesu pipiretiki apí nsímé mmē aseí kō. Li anóo nyē aseí pi pesile apí nkpáni céri lē nsímé ke Yeesu uu n símisi.

*Yeesu ye unyíye unyine pōise
(Matiyee 20:29-34; Mariki 10:46-52)*

35 Ke Yeesu uu Yeriko n nyahapō, unyíye unyine un ticéetime tū un wélei.

36 Uu kóm tisoiwúí tin sónepō, uu pise re yoo ní?

37 Api u símisi re Nasareti ukó Yeesu ye kei tósu.

38 Uu pee pupai re: Tafiti Kepipi Yeesu, a inéwe ripaí!

39 Pepee pee kekpeé n sónne apí ne u cési re uké riséé, amá uu meýá cásé re: Tafiti Kepipi, a inéwe ripaí!

40 Yeesu uu nyere, uu rinóó he re piké ne u u kam. Ke unyíye uu ukekúrí n hápó, Yeesu uu u píse re:

41 Yo kaá la ké pó wa? Uu rinóó yósu re: Sáa, ne la re inénípee iké ye yē.

42 Yeesu uu u maa re: Ipónípee iké wúkule! Mpófatené ye pó yóriyele.

43 Mese ne mese, inípee ii wúkule, uu Yeesu tiki un Uléécaá meýóopi yom. Tisoiwú nnéí ari lē yenu, pē ticuruu api kó Uléécaá meýóopi piyómé kápáá.

19

Yeesu ne Sasee kecáá nkó

1 Yeesu uu Yeriko-i lompo uu uncee n tósu.

2 Utisi unyine kapi ye n sée re Sasee un kuyu kpe-i we. U pee pilampooyóó uwéése le un kó umamá.

3 Uu náási uké uyē kapi ye n sée re Yeesu yē, amá úu fe. PISOI ye pee riwúí cápínelenle, uyē úu kó pee mecáá we.

4 Uu pee kéyu-mē wuru úu ha kuléé kunyine kapi ye n sée re Sikomáó yopoi uké Yeesu ye kei n tíkine yē.

5 Ke Yeesu uu keló ke-i n tu, uu uinípee síka uu Sasee maa re: A mekekeke súime Sasee, li píse re ké neni kepóyo-i tone.

6 Sasee uu mekekeke súiri uu ha kusáne u yósu ne mpóonare.

7 Ai pē nnéí pee lē n yē píri wai, api péé n tee re: Ukópekáó keyó ke usoi nkó uu nní ló.

8 Sasee un Upíima keyúri nyenu uu re: A kutu ricó, Sáa né menémá rikéne am kuwélé píwékáó pa. Nen kó úye menípee n li am usiwóó yósu, né liute si hééle mepehé mena.

9 Yeesu uu u maa re: Píyulale ye neni keyaa nké keyó nké-i lommele, ái líka nnya, Sasee ricuruu ye kó Apiraham kepíre ukó le.

10 Likumúné re Usoi Kepipi ye kale keké pepee m pòlaalē tiyu ló.

Wura mewóopipi kenyárú

(Matiyee 25:14-30)

11 PISOI pee Yeesu kutu rinco ye péé musí re kuu nní ne Yerusalem tínkó nnya, Uléécaá ye lē tuimele uké iyóopi n le pin u nyáni. Lē nnya kuu kenyárú pi maa re:

12 Kéyo kecíre usoi unyine ye kuyu taa-taa kunyine-i ha re piké iyóopi u tī uké pee limemáá peeme.

13 Uké kelene ní tasí, uu upikeikó kefi pinyine séi uu nírá úye wura kewóó múise uu pi maa re: Ani siwóó nsí ne kpéense hái ne menépeeme.

14 Amá ukuyu pISOI api uipuri yulu, api pitume yukuse piké ukepíre ritikípo piké re: Ari la re usoi nkó uké uróyóopi.

15 Api iyóopi u tini uu ukuyu pele. Uu pee pikeikó pē kuú pee siwóó m muleise séi re uké yē kuláa kpē kapi n yē.

16 Ufoí uu hápó uu maa re: Sáa, wura kewóó kaa né rimmúise kulaa ye wale wura siwóó kefi.

17 Uyóopi uu u maa re: Li nyamle, ukeikó sone. Kaa nní likei sítsá pímulé ní céri nísone nnya, né ayu kefi pó pa aa akecáá m palé.

18 Ukeikó lírú uu hápó uu re: Sáa, wura kewóó kaa né rimmúise kulaa ye wale wura siwóó sinupú.

19 Uyóopi uú uyē maa re: Né p'ó ayu anupū pa aa akecáa m paílē.

20 Ukeikó ucó uú hapó uu re: Sáa, upówura kewóó ye nké. Kenírípi-i kam ke paasi am pésu.

21 Ipówame ye né wale, kam mepókó n nyu re áa ye nká usoi wa nnya. Lē káa n yekei kaa ye kpísi, lē káa n lukesi kaa ye kpasi.

22 Uyóopi uu u maa re: Pó ukeikó kópe nkó, apónóó cire kaní ne ketahai pó pepirene. Pó nyu re ám ye usoi nká wa, te ne ye lē kám n yekei kpísile, am lē kám n lukesi kpasi.

23 Yo nnya káa pee siwóó keyekei-i yekei? Né pee fe am menépeeme mmé-i si yósu ne kuláa.

24 Uu pee pepere kei ní we maa re: Ani wura kewóó kē yósi ani uyee mewóópipi kefi m má múise.

25 Api u maa re: Uyē ne mewóópipi kefi mále.

26 Asei kam nó símisi, uyee m má kapi ye pípa rikpá, amá úye unsá m má, nkáripí kuu m má kapi u yósune.

27 Amá pinélaaró pee ápi ne iyóopi né n la p'ó nkó ye mmú: Ani ne nté pi kam ani kenéyu-i pi kóni.

Yeesu ye Yerusalem kuyu loni

(Matiyee 21:1-11; Maríki 11:1-11; Yohani 12:12-19)

28 Ke Yeesu uu lē písímé m masí, uu risoiwuí kekpeē wai un Yerusalem simpó.

29 Kumúnjé kpe-i kuu Petifasee ne Petanii ayu kuwélé-mē tikúú tē kapi ye n see re Olifiyee rikúú keyúrí ní we, uu upipiretiki pité tum

30 un pi tee re: Ani kuyupi kpee nní keróyu ní wepó kémee ha. Non kei n tuiwó, nó keminaapipi keniyine leepó ken toraalē. Usoi úka úu ke tonelē. Ani ke fénne aní ne né ke weri.

31 Uye un nó m pise re yo nnya kani ke fénne, ani liute maa re Upíima yee ke la.

32 Pitume api síl apí ha leepó yare lē ke Yeesu uu pi n símisi.

33 Kumúnjé kpe-i kapi keminaapipi n fénne, kepíte api pi maa re: Yo nnya kani keminaapipi kē toriye?

34 Api rinóó yósu re: Upíima yee ke la.

35 Api keminaapipi kē ne síl, api kekecáa piilū laai api Yeesu kekecáa tónse.

36 Kapi kéyu-mē n síl, písoi api piilū ncée kecáa n tánjente.

37 Kapi Yerusalem n nyahaipó pin ncée mmee Olifiyee rikúú ní cépilē tikilē pipiretiki kulúú pee u n tikilē, apí Uléecaa meyoopi n yom lin calē, mewaisanja mē nnéi kapi n yénti nnya.

38 Pi pee máikere re:

Uléecaa uké Uyóopi uyee ne Upíima rinyiri n sónti rikpá.

Nkínjinje nké keyómecaa-pó n we,

Uléecaa rinyiri tiké kei-pó n taálē.

39 Pifarisi pinyine pee risoiwuí te-i ní we api Yeesu maa re: A pipópiretiki rinóó he re piké riséé.

40 Yeesu uu rinóó pi yósu re n'pá pin tinséé, apare ye ricáái.

Yeesu ye Yerusalem nnya téni

41 Ke Yeesu uu Yerusalem kuyu n nyahaipó, uu ku yenu, uu kpē nnya téni

42 un tee re: Yerusalem, pón pee neni keyaa nké n ceri lelee yé ne nkínjinje pó n kam! Amá li nképni pékaalenle, áa yé fe póké li yé.

⁴³ Siyáa se-i ke pipóláarə api itəpílū kecire ne kekáipi pō n waine ye sántile, api awélé nnéi pō n cónjē.

⁴⁴ Pi yé nó ne pipókó nnéi ná kpátá-kpátá, ápi ripóparə ríka pō yáne tiké ríca kecáa n tasilē. Káa kumúnjé kpé-i ke Ulééca u u picome pō n ka n ceri nnya kai lē pō waine.

Yeesu ye Ulééca keyə-i pikpéense lakase

(Matiyee 21:12-17; Mariki 11:15-19; Yohani 2:13-22)

⁴⁵ Yeesu uu Ulééca keyə loni uu pikpéense pilákase kápáa

⁴⁶ un pi tee re:

Li wəlaalē te: Pi yé kenéyə sée re keyómeyáhaayə.

Amá nó ne ke ripólósese piyaaluke kuhore!

⁴⁷ M pá keyáa kéye ke Yeesu uu ye Ulééca keyə-i n céési. Pəpəe ye Ulééca inyóonse n wa piwéése ne isé picélaa ne kuyu písoi kecire api n wéési piké Yeesu kpu.

⁴⁸ Amá ápi ceri lē kapi yé n wa liké ne lē, likumúnjé re kuyu nnéi ye pəe kutu u cəlenle nšəne.

20

Yei ke Yeesu nnaŋe nn léeri?

(Matiyee 21:23-27; Mariki 11:27-33)

¹ Ke Yeesu uu keyáa keniyine Ulééca keyə-i n céési un Nsímé kecire símisi, pəpəe ye Ulééca inyóonse n wa piwéése ne isé picélaa ne kuyu piwéése api kpáfúpo

² api u pi se re: A ró símisi, rínaŋe ní-ye kaá ne nní wai? Wóo ncée pō he re a lē wa?

³ Yeesu uu pəe pi pəse re: Ne la ké nse nó pi se. Ani né símisi:

⁴ Ne la ké nó pi se re Ulééca nées písoi pəe Yohani tumme re uké písoi míni wole?

⁵ Api piməcəpəcire n keŋene re: Tən nkpəni m maa re Ulééca yee u tumme, u ye ró pi se re: Kai pəe iye wa kári ne Yohani nsímé ŋmurei?

⁶ Amá tən kə m maa re: Písoi pəe u tumme, kuyu nnéi pikó ye apare ró tóókene api ró kóni, likumúnjé re pi ne kefa tenele re Yohani ye antepu le.

⁷ Api pəe rinó u yósu re: Ari nyu uyee píniwole u n tumme.

⁸ Yeesu uu rinó pi pəse re: Né am nó símisine rínaŋe mmē karí ne lē n wai.

Pikeikó pəe rikpákára m má kenýarū

(Matiyee 21:33-46; Mariki 12:1-12)

⁹ Yeesu uu lē memáa kenýarū nké písoi maa re: Utisi uniyine yee we, uu aléé nyē kapi ye n sée re fiinyi kecare tamesi uu pikeikó wéesi re piké kececáa m paillē, uu pəe ncée taa-taa sí uké ha nāŋaipə.

¹⁰ Kai aléépipi nyē kutúú n tu, uu ukeikó uniyine pəpəe aléé nyē kecare kecáa m paillē kéme tum te uké ha aléépipi anyine u yóme. Amá api u kaii api menípe ŋmaŋe u lakase.

¹¹ Ucarete uu kə ukeikó féé tumpə, amá pəpəe aléé nyē kecáa m paillē api kə uyē ticuruu kaii api u lámisi api menípe ŋmaŋe u lakase.

¹² Uu kə ukeikó táanū pitume kpá, api uyē pś itói wai api lákase.

¹³ Ucarete uu pəe re: Iye kam nkpəni waine? Né unéŋmaŋe lala tú. In n la, pi yé u wuri.

¹⁴ Amá ke pəpəe aléé nyē kecáa m paillē api u n yé, api símaane re: Nkó yee yé masí usáa ikulanlū nnéi n te. Ani kam tóké u kpu ari pəe ikulanlū iyē n té.

15 Api kecare kē ilúkē u leseḡo, api u kopu.

Iye ke ucarete uu waine?

16 U sǒntile uké pi kó, uu písoi féé kecare múise. Ke písoi api anó nyē n kó, api re: Asei kecáá, ái lē waine.

17 Amá Yeesu uu pi nyáneí uu re: In lee ni, lē kapi nní Nléécaasimé ritelé kémeē n wói aseí re íye? Ái pi wói re:

Tipare ke pimóme api n fóm

tee pansē ricíre-círe

tee kenú-i ní wee?

18 Lin úye n fóm un tipare tē tinkḡo, u yé selesi. Lin úye n fóm tin ukecáá n loó, tí yé u ná.

Lampoo kapi ye Rom uyópi plima n héele

(Matiyee 22:15-22; Mariki 12:13-17)

19 Pēpēe ye Uléécaá inyóonse n wa piwéése ne isé picélaa api kumúnjé kpe-i n wéési piké Yeesu tí, amá pin pēe kuyu pikó wuru. Pi ceri re pē ke Yeesu kenýárú aké ne máne.

20 Api pēe Yeesu pimúnjaa loni. Api lē nnya písoi pinyine ukemeē tumpo, api n wai yare písoi pēe aseí n wéési. Li pēe lē waille piké ne n fe piké u n tí piké uyópi yee nnañe m má uké ne u n túhaane anipe-i u n wa nnya.

21 Api pēe u pise re: Sáa, tó yē te lē kaa n símisi pǒn céesi ye aseí le, áa nkǒpáni usoi úka kewuu túúni. Pó ye Uléécaá ncee písoi céesile ne aseí.

22 Lē nnya, a ró símisi in te irósé ye ncée he re piké Sesaa lampoo héele néé ápi kape héélé?

23 Amá Yeesu uu pimésǒho ceru, uu pi maa re:

24 Ani kewóó kenýine né nyíse nké. Uye ríyu ne úye rinyiri tee kekecáá we? Api rinóó yósu re Sesaa lo.

25 Yeesu uu pēe pi maa re: In lē, ani Sesaa likó Sesaa pa, ani Uléécaá likó Uléécaá pa.

26 Api fe piké u tí, mmē kuu nní kuyu pikó keyu-i n símisi nnya. Amá umeyóó mē amē nnóo pi yipu api séé.

Pisatusee ne nkḡo kémeē meyise nsímé

(Matiyee 22:23-33; Mariki 12:18-27)

27 Pisatusee pinyine api Yeesu kémeē hapo. Pēpēe múflē te pikḡokḡo ápi nkḡo-i yisine.

28 Api nní Yeesu pise re: Sáa, lē ke Moisi uu isé ní wói ye nní: Uye umaa un n kpu uu unósi tíye úu ne kewá, uuwā yee yé unósi uyē kukúmannási kpási uu umáa mpuri wai.

29 Amá pimáreco piseei pinyine pēe pēé we. Ufoí uu unósi kpási, uu kpi úu ne kewá.

30 Ulírú uu ukúmannási kpási,

31 utáánū póo kǒ pikpíké u kpá, uyē uu kǒ kpi. Pikesēei kē api lē kukúmannási u kpíkēsi api kpíni úka úu kǒ pēé ne kewá u mari.

32 Unósi póo kǒ metóroo kpi.

33 Keyáa kē ke pikḡokḡo api nkḡo kémeē n yisine, pitisi pē kesēei kecǒpe úye yee yé ha uula? Liriyíki re pinnéi pēe kunósi u kpíkēsi!

34 Yeesu uu rinóo pi yósu re: Ketē nté pitisi ye pinósi kpíkēsile, pinósi pǒon kǒ pila sóonkeē.

35 Amá pitisi ne pinósi pēe ne n sá re piké pikḡokḡo kémeē yisi piké ha keté fale-i n we ápi pinósi kpíkēsine, ápi kǒ pila sóonkeēne.

³⁶ Api pikai kpine, piléécaatumé kapí ne menyíne we. Pi Ulééca sipipi le, liriýíki re pi kpule api kò nkpò kémee yisi.

³⁷ Moisi ye pée pikpòkpò meýise nkpò kémee nkò pisimé masile uritelé te-i kuu kuhíhí kpee n toré nsimé ní símisi. U pée maa re: Upiima ye Apiraham Uleecaa ne Isaaki Uleecaa ne Yakupu Uleecaa le.

³⁸ Yeesu uu kpá re: Uléécaá úu pikpòkpò Uleecaa, amá u pinyánnyá Uleecaa le. Liriýíki re uyé nnya ke pinnéi api nyáni.

³⁹ Isé picélaa pinyine api rinóo yósu api maa re: Sáa, pò símisile lin nyamí.

⁴⁰ Lè memáá, ápi ríka ncò pipise u peenu.

*Uyè ke Uléécaá uu n wée ne Tafiti kecáá nsimé
(Matiyee 22:41-46; Mariki 12:35-37)*

⁴¹ Yeesu uu pi maa re iye ke usoi uu yé fe uú maa re uyé ke Uléécaá uu n wée ye Tafiti kepipi le.

⁴² Likumúnjé re Tafiti ye siyóme ritelé-i rihaa re:

Upiima ye Unépiima maa re:

A kunéluke-luke-mè kényukóótone-i tone

⁴³ hái ne kumúnjé kpe-i kam yé pipóláarò kepónyále-i n cò.

⁴⁴ Tafiti yèè u sée re Upiima. Iye ke uyé cire uu yé kò pée Tafiti Kepipi?

*Yeesu ye re písoi piké pimécire ne isé picélaa tí
(Matiyee 23:1-36; Mariki 12:38-40)*

⁴⁵ Ke risoiwuí nnéi ari kutu n cólè, Yeesu uu upipiretiki maa re:

⁴⁶ Ani isé picélaa ne nómenécire tí. Piké ne atúkanka caa-caa n koonii ne písoi piké ayáa kémee pi n yáhaankée yeé ripóo pi we. Ayómeýáhaalee sitone fói ne keluke kémee sitone fói kapí la.

⁴⁷ Pi ye lé ke pikumannósi api m má nnéi yóóle api ye pée keyóme yáási mecáa yare pi písoi sone le. Uléécaá yé ne pi túhaane uu íwe pi wai ái kumúnjé má.

21

*Ukumannósi ihée
(Mariki 12:41-44)*

¹ Yeesu uu inípee síka, uú yénu pin kei kapi ye ihée Uléécaá keyò-i n wa piihée sariipò.

² Uu kò ukumannósi wekóó unyine yenu un sítanká sité sápolè.

³ Uu pée maa re: Asei kam nó símisi, unósi nkò ye hele ai písoi picò mpí tósu.

⁴ Likumúnjé re lé kápi ne líka n wai ke mpí nnéi api kei risápò, amá ulikò kecíre, lé kuu m má nnéi uké ne iluke n lo ke uyé uu waipò.

*Yeesu re Uléécaá keyò yé fori
(Matiyee 24:1-2; Mariki 13:1-2)*

⁵ Písoi pinyine api Uléécaá keyò nsimé n símisi pin tee re ke nyamle hái, ne keapare kecíre ne ílú kapi Uléécaá n hekesi. Amá Yeesu uú maa re:

⁶ Siyáa ye sóntile ke apare nyee nní ní tósiinelè tika ári m mésunine. Lè kani nní n nyáni ye sóntile liké fori téké-téké.

*Lelee n nyíse re ketè ye ketene tu
(Matiyee 24:3-14; Mariki 13:3-13)*

⁷ Api pée u pise re: Sáa, píyei ke lé nnéi ái ha sónti? Yo yeé yé kumúnjé kpe-i ke lé nnéi ái ha n sónti ró nyíse?

⁸ Yeesu uu rinóo yósu re: Ani nómenécíre tí rísonε, áni kape tíye unyine uké kuyúí nó tā. Likumúnjé re písoi meýá yé sónaame ne rinényiri pin tee re: “Néε uyé ke Uléécaá uu n wée”. Likumúnjé ye kó nyahaimεle, amá áni kape pí ritiki.

⁹ Non píyei atópi ne pitele nné n kó, nósínéwuú ási kape tó. Lí píse re lé nnéí líké kam kelenε, amá keté ketó áke kahane n tu.

¹⁰ Uu pεε lé meamá kpá re: Nsoipuri nnyine yé yisi nn nsoipuri ncó ne tópu, keyóópité áke keyóópité kecá ne tópu.

¹¹ Keté yé yéjesi áí nyamí, itóí yeε n tεjni ne nkú nn siló siló leeri, mεwai mεwai mεε iwame ní we yé kó wapisi, ne linyíse-nyíse léε keyómεcaá-pó n léeri yé kó wapisi.

¹² Amá líké kelenε lé n wa, pí yé nó cópii api íwe nó wai piyómeyáhaa nnya, api ayómeyáhaalee-i ne piyóopi ne kuyu piwéεε kémeε ne nó túhaane api né nnya kukpaniilee nó wai.

¹³ Leleε yé kepole nó he nóké ne anéseéra n lese.

¹⁴ Lé nnya, ani m múlilé rísonε. Ani kape mmé kani yé ní male nóké ne nsímé kémeε ní le kecáá m músu.

¹⁵ Né rinécúruu anóo nyé kai m píse re nóké male ne mεwéεsesohó nó he, ai tíyεse nóunélaáro úka úu yé fe uké nónnékó rikóse.

¹⁶ Nópínésáa ne nópínéni ne nópínéwá ne nópínémáa ne nópínémáreco ne nópínésáne yé nópínélaáro anipe-i nó wa api nómenéyá kóni.

¹⁷ Tinényiri nnya, níprá úye ye nóinépurí yulune.

¹⁸ Amá níprá nónnényúpi nse rín pólune.

¹⁹ Ani n ηmóópúlé, leleε yé tíyεse aní ne nónnéfáa lólu.

Iwe píima mekame

(Matiyee 24:15-21; Mariki 13:14-19)

²⁰ Non ha píyei n yé atópilee an Yerusalem kekáipi wailé, ani ceri re umefore ye nnyáá wale.

²¹ Pεé uye-i, pεpεε Yutee-i ní we yé ha wúrumpó, api akúú-mé taá, pεpεε Yerusalem kuyu kecópe ní we, api ketaa sí, pεpεε sicare-mé ní we ápi fene piké kuyu-mé kuimε.

²² Likumúnjé re siyáa sé kémeε ke Uléécaá uu sisoipipi mεwai kópe si cεine. Sikeméε ke lé nnéí léε átelé-i n wólaalé ai waine.

²³ Iwe ke pífani ne pímaréni apí ha siyáa se-i topori. Mpóocaaí píima ye ha kuyu kpe-i wene, Uléécaá yé kuyu kpé pikó ukuwóí nyíse.

²⁴ Pí yé ne atéhe caacaa pí kó, api sité nnéí kémeε ilási pí cópii, piyómeyáhaaciré api Yerusalem còpisi háí ne siyáa sé ketó-pó.

Usoi Kepipi mekame

(Matiyee 24:29-31; Mariki 13:24-27)

²⁵ Lí yé itunε ne iwáre ne awárepi-i linyine nyíse. Mpóocaaí yé keté kecáá písoi nnéí ló, mínimaa iwóo píima ii nfasímé pí tani.

²⁶ Písoi yé ne iwame kpí pin leleε keté kecáá n sónti nfasímé wai, likumúnjé re lí yé keyómεcaá-pó linaηε-náηε lémesi.

²⁷ Pí yé pεε Usoi Kepipi yé ken kuhope kecáá weme ne kennáηε ne kemeyóopi.

²⁸ Mεwai mé men ha píwai n koraanene, ani kecíre nyere ani áyu síka, líkumúnjé re nókenéηméherεε ye lé tule.

Kúfikiyee kecáá icélaa

(Matiyee 24:32-35; Mariki 13:28-31)

²⁹ Yeesu uu lé memáá kenýarú nké pí wai re: Ani kúfikiyee nkú ne alééca nnéí ripái.

³⁰ Nōn piyei n yē apēi fale an n toraalē, nō ye nōrinécúruu cerile re kupii ye nyahaile.

³¹ Lē cirē ye ni, nōn ha piyei n yē mēwai mē mēn n wapisi, ani ceri re Uléecaa iyōōpi ye nyahaile.

³² Asei kam sīmisi: PISOI kunai nkú áku tósune kelenē nní nnéi líkē ne ní kam.

³³ Ketē ne keyóme yé tōsí, amá anénōó áa metóhē má.

Li pise re mpa tye uké n nyani

³⁴ Ani nōmenécirē tí, áni kape tyyese nōnnéfasimé nké meyansei anyá ne pítaniré-mē pele. Ani kape kō meyansei ketē kecáá líkō nfasimé n wai. Insá lē, ketúhaaneyaa yé nō rikaikai

³⁵ yare ripine. Likumúnjé re ketē nté pISOI nnéi ké keyáa kē ake leerine.

³⁶ Ani kape lōpile, ani ye mpa piyei Uléecaa we nōké ne rínanje n yé, aní ne lē nnéi lē n wapisine kēmeē nméherēē ani kō ha ne Usoi Kepipi keyu-i nyere.

³⁷ Ketúnjé ké Yeesu uu ye pēē Uléecaa keyo-i céesi, amá lin kesine n wa, utú ha kekúupi kapi ye n sée re Olifiyee rikúú kecáá n we.

³⁸ Kuyu pikó nnéi api ye mmare mare Uléecaa keyo-i weri piké kutu u rico.

22

Pisuiŋi piwéese ye kómēine re piké Yeesu tí

(Matiyee 26:1-5; Mariki 14:1-2; Yohani 11:45-53)

¹ Ké anyá nyē-i kapi ye akpónó nyee áa pite m má n li aa n nyahaimē,

² pēpēē ye Uléecaa inyóonse n wa piwéesē ne isé picélaa api ncée n wéesi kapi yé ne Yeesu ní kpu, amá pin pēē kuyu pikó wuru.

Yutasi ye wéesile piké Yeesu tí

(Matiyee 26:14-16; Mariki 14:10-11)

³ Setani uu Yutasi kapi ye n sée re Isikariyōōti loni. U pēē pipiretiki kefi ne pité pē use le.

⁴ Yutasi ne pēpēē ye Uléecaa inyóonse n wa piwéesē ne kuyómeyáhaalee piméré piwéesē api lē kuu yé Yeesu n tí uké pianipe-i n wa kecáá kómēine.

⁵ Ai pi larisi nsōne api rinóó yekei re pi yé siwóó u hééle.

⁶ Yutasi uu nmurei uu icée sōne n wéesi uké ne Yeesu pi rimúise risoiwuí ári kape n nyu.

Yeesu ye tyyese api nkpo melóó anyá iluke wai

(Matiyee 26:17-25; Mariki 14:12-21; Yohani 13:21-30)

⁷ Keyáa kē kapi ye akpónó nyee áa pite m má n li, keyáa kē kapi ye kō nkpo melóó anyá isan n kō ake tulu.

⁸ Yeesu uu pēē Piyee ne Yohani tum uu re: Ani ha nkpo melóó anyá iluke ró wa tóké li.

⁹ Api u pise re: Yei kaá la tóké ha liiluke wa?

¹⁰ Uu rinóó pi yósu re: Ani kutu rico: Nōn ha piyei kuyu n lompane, utisi unyine ye kecááripi ne míni n topori yé ne nō risáne. Ani u ritiki hái ne kéyo ke-i kuú ha n lonine.

¹¹ Ani úyote maa re: Urósáa ye pó pise re yei ye kulee kpe-i ké u ne upipiretiki api nkpo melóó anyá iluke n lené?

¹² U yé kéyo kecáá kulee maa kunyine kapi n nyóonse nō nyíse. Kei kani yé anyá iluke wa.

¹³ Api símpo api mḗpa yo lεεpo yarε ke Yeosu uḗ pεε pi mḗ ma, api nkpo melóo anyá iluke wai.

Yeosu nkpo ne umeyise piléise inyekii

(Matiyee 26:26-30; Mariki 14:22-26; Korēnti Foi 11:23-25)

¹⁴ Ke itunje ii n tu, Yeosu ne upitume apí tone re piké li.

¹⁵ Uu pi maa re: Li pεε meyansei ripóo né wa re toké kesé nkpo melóo anyá iluke nnyí li ké kelene íwe li!

¹⁶ Asei kam nó símisi re ám piluke i kráne hái ne kumúnjé kpe-i ke Uléécaa uu yé uiyooḗpi kémee ró i n wa ari pεε iasei nnéi kóm.

¹⁷ Uu pεε kepóripa ne píta kpísi uu Uléécaa pōonee uu re ani yosí ani hōone.

¹⁸ Asei kam nó símisi re ám pikai aléépipi pita mpí pinírjé kráne hái ne keyáa kē kam yé Uléécaa iyooḗpi kémee pi n ntí.

¹⁹ Uu kukpónó kpísi, kuu Uléécaa m pōonee memáá, uu ku kpokóri uu pi ku pa uu re: Inépiḗ ye nnyí kam nó nnya m pālē. Ani ye lē wa aní ne kenécáá léise.

²⁰ Iluke meluke-maá, uu kō kétaporipi pi pa uu re: Menénye ye mmé, ménye mee nó nnya n kōonu Uléécaa uḗ ne nó séi re nó ne uyē ani kóméine.

²¹ Amá ani ripaí, uyee né n yáine ye nté wels, tó ne uyē tōn kesé le.

²² Mesei ye me re Usoi Kepipi ye tósule yarε kai kekεcáá n wólaamēlē. Amá usoi nkó ye ye Usoi Kepipi n yáa, íwe ke liute uu topori.

²³ Api pεε pimεcōpεcīre pipíseine kōru re pikεcōpe úye ye yé mewai mē wa.

Wóo Uléécaa iyooḗpi kémee uwéése?

²⁴ Pipiretiki api íkenene kápáá re piké yé te pikεcōpe úye ye yé uwéése.

²⁵ Yeosu uu pi maa re: Sité piyooḗpi ye sikecáá túnle, pεpεε sikecáá iyooḗpi n le yèè tíyεle api pi n sélei re “lisone piwai.”

²⁶ Amá ái kape lē nókenéméé n we. Nókenécōpe úyukóo kai pise re uké usírás. Li pise re úyukóo uké n we yarε ukeikó.

²⁷ Ukeikó ye iluke n wai ne uyē kuu iluke n wai kecōpe úye ye úyukóo? Ai uyē kuu i n waii? Too, né ne nókenécōpe we yarε ukeikó uyee iluke n wai.

²⁸ Nō né ritikile ne ase, nōn kahari tó ne nnó tōn ne itunje iye-i kai né m peikee kémee we.

²⁹ Lē nnya kam Uléécaa iyooḗpi nó pane yarε ke Unésáa uu né i m pa mecō.

³⁰ Tó ne nnó yé inéyooḗpi-i kesé tone ari le ari kō níru, ani sinéyooḗpitone-i tone ani Isirayēeli amare kefi ne até nyē túhaane.

Yeosu ye símisi re Piyee yé kési re úu u nyu

(Matiyee 26:31-35; Mariki 14:27-31; Yohani 13:36-38)

³¹ Simóo, Simóo, a kutu ricō, Setani ye ncée we re uké pó páḗai yarε kapi ye asírē m páḗai api acólé lése.

³² Amá ne ne Uléécaa pó té te ái kape wa re mpófatenε ye ne pó kpu. Amá pōn piyei kenémee m pεeme, a pipómáreco itisi rikpáse.

³³ Piyee uu u maa re: Upíima, ne ḡmurei re mḗpa in kukpaniilee ye ku ké pó ritiki, néε mḗpa nkpo ye mḗ toké kesé kpu.

³⁴ Yeosu uu re: Piyee, ne pó maa re icá iké kelene n kooi, pó mepehē metaani kesí re áa né nyu.

Siwóo ne kulóo ne ritōpitḗhe pimulé nstmé

³⁵ Yeosu uu pεε pi maa re: Kam nó n tú, áni kewóo ne kulóo ne anééri rimmúlú, linyine ye nó ripárlēe? Api re: Líka ái tó ripárlé.

³⁶ Uu pɛɛ pi maa re: Amá úye un nkpeni kewóó m má, li pise re uké ke rimúlú, úye un kɔ kulóó m má, li pise re uké ku kpisi. Uye unsá kɔ titɔpitéhe m má, li pise re uké uílú yáá uú ne rise lólu.

³⁷ Likumúnjé re rinóó tē kai kenécáá rítelé-i n wólaalé te: Pi piwaikópekóó kecɔɔɛ u yekei ye wale. Lelée kenécáá n wólaamelé ye tula.

³⁸ Pipiretiki api u maa re: Upiima, atɔpitéhe até ye nnyé. Uu rinóó pi yósu re: Li wale.

*Yeesu ye Olifiyee rikúú kecáá keyóme yáási
(Matiyee 26:36-46; Mariki 14:32-42)*

³⁹ Yeesu uu yisi uu Olifiyee rikúú kecáá sɪ yare kuu ye pɛɛ kei n sónɛ meɔ. Upipiretiki apí u tiki.

⁴⁰ Kapi keló kē n tuipɔ, uu pi maa re: Ani ye keyóme yáási ani kape ne pipeikɛɛ kɛmɛ n loó nnya.

⁴¹ Uu lē memáá ne ketaa pi wai, tiná tɛɛ pikɛɔɔɛ n we ye tu yare kunípe ripare mɛfome kumúnjé, uú ha wula uu keyóme yáási re:

⁴² Sáa, in te pɔ ηmurei, a tíyɛɛ ntóósi keporipi nké keké ne ketaa né wa. Mpá ne lē, ái kape menéla mɛɛ yé wa, amá líké mɛpókó.

⁴³ Uléécáatumɛ uu pɛɛ keyómɛcaa-pɔ kpáfúme re uké itisi u he.

⁴⁴ Mpóócaai piima nn Yeesu tini, uú ne piyómeyáhaa kényu m mahanlē, urikaha ari póló yare ményɛ, tin cɔbi.

⁴⁵ Kuu piyómeyáhaa ní masí, uu upipiretiki-mē pele uu pi lɛɛpɔ pin lɔni ne mpóócaai.

⁴⁶ Uu pi maa re: Yo nnya kani lɔni? Ani yisi ani keyóme yáási ái kape wa re nɔ pipeikɛɛ-i lóipɔ.

*Yeesu metine
(Matiyee 26:47-56; Mariki 14:43-50; Yohani 18:3-11)*

⁴⁷ Un kei lē símisi risoiwuú ari tuipɔ, upipiretiki kefi ne pité pē use kapi ye n sée re Yutasi un pikɛyu we. Uú ne Yeesu kɔ uu u pira.

⁴⁸ Amá Yeesu uu u maa re: Pó Usoi Kɛpipi ripira áá ne piláarɔ anipe-i ke wai, néɛ yo?

⁴⁹ Kɛ Yeesu pisencɔ api n yé lélɛɛ n waine, api u pise re: Upiima, toké atéhe kpísii?

⁵⁰ Piuse uu Uléécáa usina ukeikó kutu lukɛ-lukɛ sɛm.

⁵¹ Amá Yeesu uu re: Ani kape lē tikpá, li wale. Uu usoi uyē kutu ca uu u poise.

⁵² Yeesu uu lē memáá pɛɛɛ ye Uléécáa inyóonse n wa piwééɛ ne piméré uwééɛ ne kuyu piwééɛ pɛɛ pitine u n hápɔ maa re: Li pise re noké pitine né kam non atéhe ne apúnípi muleilē yare usoi kpááree?

⁵³ Siyáa nnéi ke tó ne nnó ari ye kesé Uléécáa keyɔ-i n we, áni kei ncée wéɛsi noké ne né tɪ. Amá itunɛ nnyí ye nɔ ne kunmaha uyóɔpi ikó le.

*Piyɛɛ ye kesi re úu Yeesu nyu
(Matiyee 26:57-58, 69-75; Mariki 14:53-54, 66-72; Yohani 18:12-18, 25-27)*

⁵⁴ Api Yeesu tini apí ne Uléécáa usina keyɔ sɪ, Piyɛɛ un ketaa-pɔ pi tikilē.

⁵⁵ Api kényɔɔɔɛ nna wénesi apí tone, Piyɛɛ uu pɛɛɛ nna n wéni kecɔɔɛ tone.

⁵⁶ Unósi keikó unyine uu u yɛnu un nna kekúrí tɪ, uu u nyánei tíntín uu re: Usoi nkó ricuruu ye pɛɛ Yeesu tikilenlɛ.

⁵⁷ Piyɛɛ uu kɛsu, uu unósi uyē maa re: Am u nyu, unósi.

⁵⁸ Kai rinkpáɛ, unyine ucɔ uu u yɛnu uu re: Pɔ písoi pē use le! Amá Piyɛɛ uu rinóó yósu re: Am pikɛɔɔɛ we.

⁵⁹ Liké nɛ mɛsɛ pipɛpɛ rinkpá, unyine uɔ́ u u kɔ́ ní-yupapɛ nɛ pimáa kpá rɛ: Asei kecáá, usoi nkó yɛ pɛɛ u tikilɛnɛ, likumúnɛ rɛ u Kalilee ukó lɛ.

⁶⁰ Amá Piyɛɛ uu rinóó yósu rɛ: Am nyu lɛ kaa ní la poké male. Kumúnɛ kpɛ-i kuu nní n simisi, icá ii kooi.

⁶¹ Upíima uu pɛɛ ñmɛlú uu Piyɛɛ werí. Piyɛɛ uu léise rɛ Upíima yɛ u maa rɛ: Icá iké kelenɛ n kooi, pó kesi metaani rɛ áa né nyu.

⁶² Kei kɛ Piyɛɛ uu léepɔ́ uú nɛ mpóócaai tɛni.

Pi Yeesu lámisi api u kaii

(Matiyee 26:67-68; Mariki 14:65)

⁶³ PISOI pɛɛ pɛɛ Yeesu m mé api kecáá u nyáni api u kaii.

⁶⁴ Api kényu u pi, api u maa rɛ: Wóo pó káii, a ñmoinu.

⁶⁵ Api kɔ́ alé u kpá mɛyá.

Pi nɛ Yeesu ketúhaanɛ píima-i ha

(Matiyee 26:59-66; Mariki 14:55-64; Yohani 18:19-24)

⁶⁶ Kai n weesi, Pisuiɛ piwééɛ nɛ pɛpɛɛ yɛ Uléécáa inyóonɛ n wa piwééɛ nɛ isé picélaa api cápɛnɛ. Api nɛ Yeesu pikétúhaanɛ píima-i sí.

⁶⁷ Api u píse rɛ: Póo uyɛ kɛ Uléécáa uu n wée? A ró simisi. Uu rinóó yósu rɛ: Nɛn nó m maa rɛ lɛ ni, áni ñmureine.

⁶⁸ Nɛn kɔ́ nnyine nó m píse, áni rinóó né yósunɛ.

⁶⁹ Amá kái nɛ nkpéni rimpá, nó Usoi Kepipi yɛ kɛn Uléécáa, rínanɛ nnéi ute kulukɛ-lukɛ-mɛ kényukóstonɛ-i tú.

⁷⁰ Pinnéi api pɛɛ rɛ: Lɛ nnya, pó Uléécáa Kepipi lɛ? Uu rinóó yósu rɛ: Lɛ kani nní ma, nɛ Uléécáa Kepipi lɛ.

⁷¹ Api pɛɛ rɛ: Píseérakóó píyɛ picɔ́ kari nkpéni wéési? Tiróóúruu yɛ uanóólempi konlɛ!

23

Pi nɛ Yeesu Pilati kɛmɛɛ ha

(Matiyee 27:1-2, 11-14; Mariki 15:1-5; Yohani 18:28-38)

¹ PISOI nnéi pɛɛ n cápɛnɛlɛ api yisi apí nɛ Yeesu Pilati kɛmɛɛ sí.

² Api kei nɛ nsímé u wáaná pin tee rɛ: Tɔ́ usoi nkó lɛpɔ́lɛ un kuróyu pikó tálisi rɛ piké ncéé kóɛ ritiki. U pi símaankɛɛ rɛ apí kape lampoo Róm uyóɔpi Sesaa héelɛ, un kɔ́ tee rɛ uyɛ kɛ Uléécáa uu wée, uyóɔpi.

³ Pilati uu u píse rɛ: Póo Pisuiɛ uyóɔpii? Yeesu uu rinóó u yósu rɛ: Mmɛ kaa nní ma.

⁴ Pilati uu pɛɛ pɛpɛɛ yɛ Uléécáa inyóonɛ n wa piwééɛ nɛ risoiwuí maa rɛ: Am ncaai níka nyáni mɛɛ yé usoi nkó akpanii n tá.

⁵ Amá api pimáikɛɛ n kpálɛ nɛ rínanɛ rɛ: Usoi nkó yɛɛ kuyu pikó piháikuse tálaankɛɛ, Kalilee-pɔ́ kuu kóri uu Yutee keté nnéi capu uú nɛ nté tuiri.

Pi nɛ Yeesu Erooti kɛmɛɛ ha

⁶ Kɛ Pilati uu anóó nyɛ n kó, uu píse rɛ: Usoi nkó yɛ Kalilee ukó lɛɛ?

⁷ Kuu n céri rɛ Erooti yɛɛ Kalilee keté-pɔ́ Yeesu uyóɔpi, uu Yeesu u pááipɔ́, liriýíkí rɛ Erooti ricuruu yɛ siyáa sɛ kumúnɛ-i Yerusalem-i welɛ.

⁸ Kɛ Erooti uu Yeesu n yé, ai u larisi, liriýíkí rɛ u pɛɛ mɛkɛɛ-mɛ Yeesu nnéi kómáilɛ lin tipóó u we rɛ uké u yé. U pɛɛ tálɛ tɛ Yeesu yé uinípɛɛ-i mɛwaisanja menyine wa.

⁹ Uu u píseise ai nánai, amá Yeesu úu rinóó ríka u yósi.

10 Pεπεε ye Uléεcaa inyóonse n wa piwéése ne isé picélaa pin kei we pin ne Yeesu ísímé piwaanai kéyu mahani.

11 Erooti ne upisóóca api kecáa u nyáni api u n sénnyi yare kesoi kparápi. Api ketúkanka kecire u tani api Pilati-mē u pesepo.

12 Erooti ne Pilati ye pεε piláarō le, amá api keyáa kē kusáne tone.

Pi túhaane at tone re piké Yeesu kpu

(Matiyee 27:15-26; Mariki 15:6-15; Yohani 18:39-19:16)

13 Pilati uu pεπεε ye Uléεcaa inyóonse n wa piwéése ne kuyu piyukóo ne kuyu pikó cápine,

14 uu pi maa re: Nō ne usoi nkó né kale nōn tee re u písoi tálisi re piké ncée kópe ritiki. Too, nōkenéyu-i kam u písei ám kō ncaai kani re u wai ríka yē.

15 Erooti úu kō uncaai ríka yē, liriýíkí re u ró u pesemele. Kai nní lē, usoi nkó úu ncaai ríka má mee yé ní tíyese piké u ní kpu.

16 Lē nnya né tíyese api kuyíyaa u fapii am lē memáa u tíye.

17 [Li pεε tilasi le re Pilati uké ukpaniikó use pi riyá nípa nkpo melóo anyá áye.]

18 Api pinnéi pipupukεε kpá re: A usoi nkó ró kpu aa Parapasi yá!

19 Piháikuse mēwai menyine ke Parapasi pōo pεε kuyu-i tamme uu kō usoi kopu. Lē nnya kapí pεε uyē kukpaniilee tā.

20 Ke Pilati uu nní ní la uké Yeesu ηméherεεse nnya, uu risoiwuí ne písímé kpá.

21 Amá api pupéi re: A kunapéékóo kecáa u karií, a kunapéékóo kecáa u karií.

22 Pilati uu metáánū pimáa pi kpá re: Ncaai ní-ye kuu mpíi wa? Am ncaai ríka ukecáa yē mee yé ní tíyese piké ne u ní kpu. Lē nnya né tíyese piké ne kuyíyaa u kaii am pεε u yápo.

23 Amá api pipupukεε nōj te piké Yeesu kunapéékóo kecáa karií. Ai Pilati feriyε.

24 Pilati uu hó re uké lē kapi u m píse pi wa.

25 Uu usoi uyē kapi n tee re uké riyá yá, uu Yeesu pi múise re piké ne u li lē kapi ní la. Uyē kuu nní rin-yá ye pεε piháikuse mēwai menyine kuyu-i tammele uu kō usoi kopu. Lē nnya kapí pεε uyē kukpaniilee tā.

Pi Yeesu kunapéékóo kecáa karií

(Matiyee 27:32-44; Mariki 15:21-32; Yohani 19:17-27)

26 Kapí ne Yeesu n tósu, apí ne Siréeni kuyu ukó unyine kapi ye n sée re Simōo sáne un sicare-mē leeri. Api u tini api Yeesu kunapéékóo u cōse re uké ne u n tikilē.

27 Písoi kulúí ne pinósi pin u tikilē. Pinósi pin siwuu píralē pin ne ukecáa téní pin kō ne u tikilē.

28 Yeesu uu pinósi kuwélé-mē pansεpō uu re: Yerusalem pinósi, áni kape né nnya n ténisi. Amá ani nōrinécúruu ne nōsinéwá nnya ténisi.

29 Likumúnjε re siyáa ye sōntile, se-i kapi yé ní maa re: Pinósi nyapi pεε ápi píkaí m máraalē ápi kō píkaí n nyenselē ye pínaekome le.

30 Písoi yé pεε akúú pimáikεε lō te: Aní keróóca loó, api sikúúpi máikεε re: Aní tó yárii.

31 Likumúnjε re pin néε ní we yare kuna ηmú nní n wa, íye kapi yé pεε nōo nní ní we yare kuna kóima pó wa?

32 Api kō ne piwaikópekéo pité pinyine n tósu piké ha pi ne Yeesu kesé kpu.

33 Kapi kelō kē kapi ye n sée re Kúyu Kōnoo n tu, api kei Yeesu kunapéékóo kecáa karií, api kō piwaikópekéo pité pē karikεε anapéékóo kecáa, use ukuluke-luke, ucō ukumii-mē.

³⁴ Yeesu uu pɛɛ rɛ: Sáa, a piakóɓe pi sárei, likumúnjé rɛ ápi nyu lɛ kapi n wai. Ápi paɗai ápi nɛ pimecɔpɛcɪrɛ uilú hɔɔnɛntɛ.

³⁵ Piyukó pin kei nyɛnu pin nyáni. Pisuiɓi piwéɛsɛ ápi kecáá u nyáni pin tee rɛ: U picɔ yoriyɛntɛlɛ, uké uricuruu yoriyɛ, in tɛ u Kírisi lɛ, uyɛ ke Uléécɔa uu n wɛɛ.

³⁶ Pisóɔca ricuruu ápi kecáá u nyáni ápi nɛ u kɔ ápi píta nyɛɛ-nyɛɛ pinyine u tunjá

³⁷ ápi rɛ: Pɔn Pisuiɓi uyɔɔpi, a ripóɔcúruu yoriyɛ.

³⁸ Ápi pɛɛ uriyu kecáá wólu rɛ: Nkó yɛɛ Pisuiɓi uyɔɔpi.

³⁹ Uwaikóɓekɔ́ use kapi kunapéékɔ́ kecáá rí kariilɛ uu u lámisi un tee rɛ: Nɛntɛ pɔ́ uyɛ ke Uléécɔa uu n wɛɛ? A ripóɔcúruu yoriyɛ aa kɔ t́ yoriyɛ!

⁴⁰ Amá uɔɔ nkó uú nɛ u cɛsi rɛ: Pɔn nɛ Uléécɔa wuruu? Pɔ́ nni uakpanii aco kémɛɛ rí wɛ.

⁴¹ T́ akpanii piwai yɛ nɛ risále, likumúnjé rɛ mɛrɔ́wai kóɓe kulaa kari nni lɛ, amá uyɛ́ uu ncaai nka wa.

⁴² Uu limemáá kpá rɛ: Yeesu a kenécáá léise pɔn píyɛi ipóyóɔpi piluke n wemɛ.

⁴³ Yeesu uu rinɔ́ u yósu rɛ: Asei kam pɔ́ símisi, nɛni keyaa nké, t́ nɛ mpɔ́ nɛ pi Uléécɔa iyɔɔpi kémɛɛ.

Yeesu nkɔ

(Matiyɛ 27:45-46; Mariki 15:33-41; Yohani 19:28-30)

⁴⁴⁻⁴⁵ Itunje keɔ́rɛ kumúnjé, kuɗmaha aku ketɛ́ nní kecáá cɔni hái nɛ itunje metaani kumúnjé-pɔ. Kusánjáá kapi nɛ Uléécɔa keyɔ́ n kɛnelɛ́ aku keɔɓɛ cɛ́érine.

⁴⁶ Yeesu uu meyá pupɛi rɛ: Sáa, nɛ nnéfáa apóniɓɛ-i wa. Kuu anɔ́ nyɛ pimáa ní masi, úu kpi.

⁴⁷ Rɔm usóɔca wéɛsɛ uu lɛ nní lɛɛ n wapisi yɛnu, uu Uléécɔa ríyu waise uu rɛ: Asei kecáá, usoi nkó yɛ pɛɛ aseɪ ute lɛ.

⁴⁸ Pɛ́ nní pɛɛ pɛɛ rí ka awúí awúí piké nyáni, ápi lelee n wa yɛnu, ní pá úyɛ uu pɛɛ pele un mpóɔcaai nɛ kewuu piralɛ.

⁴⁹ Yeesu pisanɛ nní nɛ pinósi pɛɛ pɛɛ u n sárumme hái Kalilee-pɔ, ápi iyaa-pɔ nyɛɛ ápi lelee n wai n nyáni.

Yeesu mekulaa

(Matiyɛ 27:57-61; Mariki 15:42-47; Yohani 19:38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Pisuiɓi kuyu Arimatee kémɛɛ ke utisi unyine uú pɛ́ wɛ. Pi yɛ u sée rɛ Yosefi. U pɛɛ ketúhaane píima uwéɛsɛ use lɛ, amá lɛ ke upiwéɛsɛɔ ápi rin hó ápi wai ái nɛ u risá. Utisi uyɛ́ nɛ pɛɛ aseɪ ute lɛ un kɔ Uléécɔa iyɔɔpi mekame mé.

⁵² Uu Pilati kémɛɛ sɪ́ uú ha u piɛɛ rɛ uké Yeesu u pa.

⁵³ Uu limemáá kunapéékɔ́ kecáá Yeesu súiseri, uu kusánjáa u pílesi uu nhóre kapi kuparaɗaa-i n wa kémɛɛ u finse. Ápi nhóre mme-i úka kulaalɛ.

⁵⁴ Keyáa keɛ nɛ risále kewɛntɛyaa usé, kewɛntɛyaa ken nɛ koraanɛ.

⁵⁵ Pinósi pɛɛ pɛɛ Yeesu n sárumme hái Kalilee-me nɛ Yosefi ápi rikpíi-i símpo piké yé́ lɛ kapi Yeesu n finse.

⁵⁶ Ápi pɛɛ kéyɔ́ pele ápi ha mékpɔ́ nɛ tulaali nɔɔpuri wai piké Yeesu níɗesi. Amá ápi kewɛntɛyaa ketúnjé wɛntɛ yarɛ ke isé ii m piɛɛ ápi kɛlenɛ símpo.

24

Yeesu yɛ nkɔ kémɛɛ yisi

(Matiyɛ 28:1-10; Mariki 16:1-8; Yohani 20:1-10)

¹ Kewɛntɛyaa ukóso kemaresine, pinósi ápi mékpɔ́ nɛ tulaali kapi n wa múlú ápi nɛ rikpíi símpo.

² Api læpə lin tiparɛ tɛɛ pɛɛ rikpíi n filɛ pímiise ai iyaa yekei.

³ Api lompə amá ápi Upríima Yeesu læpə.

⁴ Api ceri iye kapi yé wa. Kumúnjé kpe-i ke písoi pité pinyine api rikpáfúme pin ilú yɛɛ n tɛlu tanaalɛ.

⁵ Ke iwame ii pi n wa api kparai, písoi pɛ́ api pi maa re: Yo nnya kani pikpəkpə kɛɔpɛ uyɛɛ n nyáni wéési?

⁶ [Uu nté we, u nkpə kɛmɛɛ yisile un nfáa má]. Ani léise lɛ kuu nó m ma pɛɛ uyɛ-i kuú pɛɛ Kalilee-pə ní we.

⁷ Li píse re piké pikópɛkɔ́ anipɛ-i Usoi Kepipi wa, api kunapɛ́kɔ́ kɛcáa ke karií Uléécáa uké keyáa táánú tunjé nkpə kɛmɛɛ ke yukuse.

⁸ Api pɛɛ Yeesu anɔ́ léise.

⁹ Api rikpíi-i yisi api lɛ nnéi pipiretiki kefi ne use ne picɔ́ nnéi kéénkɛɛ.

¹⁰ Maari Makitala ukó ne Yohana ne Yakupu uni Maari ye pɛɛ pi. Pi ne pinósi picɔ́ pɛɛ pɛɛ kɛsɛ́ ní we api nsímé pitume kɛɛni.

¹¹ Amá pitume api pinósi nsímé mmɛ́ yenu re nnírísímé ye mu, ápi pɛɛ pakare.

¹² Kumúnjé kpe-i, Piyɛɛ uu yisi uu rikpíi-mɛ́ wurupə, uú kparápo uu asáñáá ñmañe yenu an cúlɛ́. Uu pɛɛ ukɛyɔ́ pɛɛ. Lɛ́ nnéi lɛɛ nní n wapísi lin nnó u yipaalɛ́.

Lɛɛɛ Emayusi nceɛ kɛcáa ní wa

(Mariki 16:12-13)

¹³ Keyáa kɛ́ cire, pipiretiki pité api keyupi kɛnyine kapi ye n sée re Emayusi n simpɔ́. Itunje nwoi mekóónú meté kapi ye kei ne Yerusalem sóne.

¹⁴ Lɛ́ nnéi lɛɛ pɛɛ n wapísi nsímé kapi pɛɛ símisi.

¹⁵ Kumúnjé kpe-i kapi lɛ́ n símisi pin kɛɲɛne, Yeesu ricurruu uú ne pi kɔ́ api kɛsɛ́ n sóne,

¹⁶ pin u nyáni amá linyine lin pi hilalɛ́ ápi pɛɛ u ceri.

¹⁷ Yeesu uu pi píse re: Yo yɛɛ nó kɛɲɛnesɛ nɔ́n ne sóne? Api nyɛɛ ne mpɔ́ɔcaai.

¹⁸ Pikeɔpɛ unyine kapi ye n sée re Keleopasi uu u maa re: Yarɛ ṕ mecire yɛɛ Yerusalem kuyu-i we áa nyu lɛɛɛ síyáa tɔ́rɔ́ nsí kɛmɛɛ kuyu kpe-i n waii?

¹⁹ Yeesu uu pi píse re: Yarɛ mɛwai méye mpuri ye mɛ? Api rinó u yósu re: Lɛɛɛ Nasareti ukó Yeesu n lɛɛmɛ má. Antepu lo yɛɛ íñanɛ m má. U Uléécáa ne písoi keyu-i unnanɛ nyísɛɛ uliwaiwai ne uanɔ́lempi kɛmɛɛ.

²⁰ Pɛpɛɛ ye Uléécáa inyóónse n wa piwéése ne kuróyu piyukó́ api u tini api nsímé u cɔ́nse ai wai re piké u kpu. Api kunapɛ́kɔ́ kɛcáa u karií.

²¹ Tɔ́ pɛɛ tálɛ́ te uyɛɛ yé Isirayɛɛli riyu lo. Amá keyáa táánú ye nké ke mɛwai mɛ́ amɛ́ ne n wapísi.

²² Asei kɛcáa, kɛrɔ́ɔpɛ, pinósi pinyine ye tíyɛɛ ai píri rɔ́ wai. Kemaresine kapi rikpíi-i ha.

²³ Amá ápi u læpə. Api pɛɛri api rɔ́ símisi re piléécáatume pinyine ye pikeyu-i rikpáfúmeɛɛ api pi maa re u nyánile.

²⁴ Pirósɛncɔ́ pinyine api rikpíi-i simpɔ́ api læpə yarɛ lɛ́ ke pinósi api rɔ́ ní kɛ́ɛ. Amá ápi pɛɛ uricuruu yɛ́.

²⁵ Yeesu uu pɛɛ pi maa re: Nó piníri mpí, a tíye nó atu má áni la nɔ́ké mmɛ́ ke antepuyɛ api nó n símisi ne kɛfa tɛne.

²⁶ Ái pɛɛ píse re uyɛ́ ke Uléécáa uu n wéɛ uké lɛ́ íwe li uu kɛlene umɛyɔ́pi-i lonii?

²⁷ Uu pɛɛ limemáa mmɛ́ nnéi kai uriyu kɛcáa átelɛ́-i n wólaalɛ́ pi kpáiiise, Moisi ritɛ́ɛ́ kuú ne kori uú ne antepuyɛ akó tɛnese.

28 Kapi kuyu kpe-i kapi n simpɔ n nyahai, Yeesu uu wai yare u lale uké ketaa-taa ha.

29 Amá api u nyeresε pin tee re: A kerókúrí tone, li nnyó wale kesine ake nyahai. Uu kɛyɔ pi tiki apí ha kesé tone.

30 Apí tone re piké iluke li, uu kukpónó kpisi uu Uléécaá pɔnεεε uu pεε ku kɔkórine uu pi ku pa.

31 Piinipeε ii pεε wúkule api u ceru, amá uu pikeyu ke-i mílu.

32 Apí pimεcɔpεcire m máikεne re: Pó te piyo ke nsímé kuú pεε ncée-i n símisi ne Nléécaasimé asei kuú pεε ró n símisi nn tɔ lɔ nmaa.

33 Apí mεε ne mεε yisi apí Yerusalem simpɔ. Apí pipiretiki kefi ne use ne pipisencɔ lεεpɔ pin cápinelé,

34 pin tee re: Mesei ye mε, Upiima ye nkpɔ kémεε yisile uu tíyεε Simɔ uu u yenu!

35 Pε ticuruu apí leleε ncée-i n wa pi kεenkeε ne lε kai n wa apí ne Yeesu ceru kumúnjé kpe-i kuú pεε kukpónó riínkpókórine.

Yeesu ye umεcire upipiretiki nyise

(Matiyee 28:16-20; Mariki 16:14-18; Yohani 20:19-23; UPM 1:6-8)

36 Apí kahanε nkpáni nsímé n tene, Yeesu ricuruu uu pikεcɔpε kpáfume uu pi maa re: Nónékíη aké n ninjá.

37 Pikewuu ake tɔlu, iwame píima ii pi tini, likumúnjé re li pi wa yare kuníri kunyine kapi nyáni.

38 Amá Yeesu uu pi maa re: Yo nnya kai nó ricónj? Yo nnya kani nósinéfa-i tíru?

39 Ani anénipe ne anéna ripaí. Mesei née lo. Ani né rica ani yénu. Kuníri áku ipihεsare née akohɔ má, yare kani nní lε nnéi kenécáá n nyáni.

40 [Uu anɔɔ nyε male uu uanipe ne uana pi nyíse.]

41 Mpɔnare ne píri píima yεε pi n we nnya, ápi nkpáni fe piké nsímé mmε pakare. Uu pi pise re: Nɔ nté liluke-luke linyine málee?

42 Apí nkpíntomé ηmáá-ηmáá kerí u pa.

43 Uu n kpisi uu takai piinipeε-i.

44 Uu pεε pi maa re: Mmε kamí pεε nó n símisi kumúnjé kpe-i karí pεε kesé n we ye mmú. Li pise re lε nnéi kai kenécáá n wɔlaalé Moisi isé kémεε ne antepuye atelé kémεε ne siyóme atelé kémεε líké wa.

45 Uu pεε mesɔhɔ pi tápile piké ne Nléécaasimé asei n kɔ nnya.

46 Uu pi maa re: Lε kai n wɔlaalé ye nní: Li pise re uyε ke Uléécaá uu n wée uké iwe li, uu pεε keyáá tánũ tunjé pikpɔkɔ kémεε yisi.

47 Li kɔ pise re piké urinyiri ne sité nnéi kémεε pisoi riyóó re piké mεfine conse Uléécaá uké piakópe pi sárei. Amá Yerusalem kuyu kapi yé ne koraane.

48 Nɔ lε piseérakɔɔ.

49 [Iyεε nnyí], ihεε iyε ke Unésáa uu rinhó re u yé nó he. Née rinécúruu nó i pamene. Amá li pise re noké kuyu-i n tũ hái ne kumúnjé kpe-i ke keyómεcaá nnaηε nn yé nókenécáá n súime.

Yeesu ye keyóme taálé

(Mariki 16:19-20; UPM 1:9-11)

50 Yeesu uu limεmáa ne kuyu iyaa pi simpɔ, Petanii kekúrí, uu anípe síka uu rinɔɔ sɔne pi tikise.

51 Kumúnjé kpe-i kuu rinɔɔ sɔne pi n tíkiselé, uú ne pi tɔlu, ai keyóme-mε u sakaapɔ.

52 Pε apí Uléécaá yáasi apí pεε Yerusalem pεle ne mpɔnare píima.

53 Apí ye pεε mesére Uléécaá keyɔ-i n cápinelé pin Uléécaá pakarente.

Nsímé Kεcirε ritελέ ke Yohani uu n wói

Lelee ritεlé nti kέmee rí we Yohani yεε Nsimé mmú wói. U Yeesu upiretiki ne uusanε le. Efεesi kuyu-pó, pεε mekeε Asii keteni-i kuu Nsimé Kεcirε ritεlé nti wói.

Ifaaci iyε mekériine ye mmé:

1. Yohani ye simisile uu ne nyíse re Yeesu Kirisi yεε Uléεcaa rinoo. Uléεcaa rinoo tε arí weri arí kerócεpe n we (1:1-18).
2. Yohani ye nyíse re Yeesu ye Uléεcaa Kεpipi le. Yeesu ye kó uicélaa kέmee nyíse re uyεε iluke yεε ye nfáa n he ne useesé yεε ye písoi ne Sáa Uléεcaa kέmee rí ha, ne metéi mee keté nnéi n kpáiiilē. Lē ke Yeesu uu ne nípá úye nyíse re uyεε úye (1:19-12).
3. Yeesu ye umεcirε cápine uké kpu uu kó upipiretiki icélaa tórwó pa (13-21).

Tinóo tεε ye metéi ne nfáa n he

¹ Uléεcaa uké kelene nípá yo n wa, Tinóo ye pεε wele. Tinóo ne Uléεcaa pεε pεé we. Tinóo ye pεε Uléεcaa le.

² Ti ne Uléεcaa pεε pεé we Uléεcaa uu kelene nípá yo wai.

³ Tε ke Uléεcaa uu ne ritiki uu ne nípá yo wai. Líka ái we ke Uléεcaa uu n wa kái pεε tē kuú ne ritiki.

⁴ Tetεε nfáa riyíkí mee písoi metéi n wai.

⁵ Metéi amε kunmaha-í léeri, amá kunmaha áku fe kuké me yarii.

⁶ Uléεcaa uu keyáa utisi unyine tum. Pi ye u sée re Yohani.

⁷ U kale re uké metéi mē písoi nyíse, nípá úye uké ne kefa me tene.

⁸ Ai uricuruu ηmaa yεε metéi, amá u kale re uké metéi mē nsímé písoi símisi.

⁹ Metéi mē mecire ηmane mee metéi yíkíyiki. Me keté kecáá kale re meké písoi nnéi n kpáiiilē.

¹⁰ Tinóo ye keté kecáá kale. Tē ke Uléεcaa uu ne ritiki uu ne ke wai, amá kari rí ka, keté pikó ápi ri ceri.

¹¹ Tinóo ye tipikó kέmee kale, amá tipikó ápi ri yósi.

¹² Amá pē nnéi pεε ri rí yósi apí ne kefa ri tene kari rínanje he re piké pansε Uléεcaa sipipi.

¹³ Ai mesoimare kapi pi mari nnya, ái kó lē ke písoi api rí la piké ye pisiwá mari nnya kapi fe api lē pansε. Api pansε Uléεcaa sipipi yarε ke sisoipipi asi ye m mári née yarε ke sisoipipi asi rí la mecó. Amá Uléεcaa yεε umela kέmee nfáa fale pi he.

¹⁴ Tinóo ye pansεle kesoiipipi tin kerócεpe tú. Ti ípεelée mále tin kó nsímései má rísonε. Tó umeyóopi yenle. Meyóopi ke Kεpipi cirenínje ake Sáa Uléεcaa kέmee n yé.

¹⁵ Yohani ye ukecáá aseéra lesele uu cáái re: Nkó nsímé karí maa re: Uyεε kenépire n weme ye né fele. Uyε ne pεé wele api kelene né maru.

¹⁶ U ípεelée ró nyísele uu lē nnéi kuu m má ró he faalaa, líka ái tó riparí.

¹⁷ Asei kecáá, Moisi ke Uléεcaa uu ne ritiki uu ne isé ró pa. Amá Yeesu Kirisi kuú ne ritiki uu ne ípεelée ró nyíse uu kó nsímései ró símisi.

¹⁸ Uka úu Uléεcaa yénaalē. Insá Ukepipi cirenínje keε ukεmεé rí we, ken kó Uléεcaa, keε ró u nyíse.

*Aseéra ke Yohani Uniwolε uu Yeesu kecáá rí lése
(Matiyee 3:1-12; Mariki 1:1-8; Luki 3:1-8)*

19 Yohani aseéra kuu n lése ye nnyé: Pée uyé-i ke Pisuifi piwéése pee Yerusalem-i ní we api pepeye ye Uléécaá inyóhóhó n wa ne Lefi mpuri pikó n tú te piké ha u píse re uyéé úye?

20 Yohani úu kesi, u pinnéi keyu-i aseéra lesele re: Ai né Yohani ke Uléécaá uu wéé.

21 Kei kapi kó pipise u rikpá re: Pó mpíi úye kecire le? Pó Elii néé? Uu re: Eehei. Api kó pipise u kpá re: Pó antepu uyé, néé yo? Uu re: Eehei.

22 Api kó pipise u kpá re: Pó pee nkpéni úye nmaa? A ró símisi toké ha pepeye ró n tumme símisi. Pó ripóúruu nmaa mpíi re pó úye kecire?

23 Kei ke Yohani uu pee pi pese re: Néé nní uyé nsímé ke antepu Esayi uú pee n tee re:

Unyine ye kucesi kóima-i yóólé te ani Upíima ncee ritíiise.

24 Pē kapi pee Yohani kémee n tú ye pee Pifarisi le.

25 Pē api pee u píse re: In te ái pō ke Uléécaá uu wéé, ái kó pó Elii, áa kó antepu uyé, yo nnya kaa pee písoi míni wolé?

26 Yohani uu pee pi pese re: Míni ke néé písoi wolé. Amá unyine ye nókenécəpe nké-i wele káni n nyu.

27 U kenépire wemele un né fe. Inésoi íi tu re ké ukunéeri nñme fénné.

28 Petanii keyupi kee Yuritee metérj ketunjeleeme kuwéé-mé ní we kémee ke lé nnéi ai lé wai. Kei ke Yohani uu ye pee Yuritee nkoi kémee písoi míni wolé.

Yeesu ye Uléécaá Risanjipi le

29 Kai kóso n weesi, Yohani uu Yeesu yenu un ukekúrí wépo, uu re: Ani ripái, Uléécaá Risanjipi yee ye písoi nnéi akópe n lése ye ntí.

30 Uyé kamí pee tee re: Unyine ye kenépire wemele un né fe. Uyé ne péé wele api kelene né maru.

31 Ne pee lé símisile ám nyu úye kecire lo. Amá ne nkpéni kale nen Isirayeli pikó míni wolé piké ne u n céri nnya.

32 Yohani uu kó kpá re: Ne Uléécaá Nfaasone yenle nn keyómecaa-pó súiri yare tilóalá arí ne ukekáá tone.

33 Am pee kahane n ceri re uyee úye kecire, amá Uléécaá yee né n tumme re ké písoi míni wolé ye né maa re: Pó Uléécaá Nfaasone yé nn súiri nn unyine kecáá tone. Uyee sónti uké Uléécaá Nfaasone písoi he piké nkeméé m pólolé.

34 Yohani uu kó kpá re: Ne nkpéni lí yenle. Lé nnya kam aseéra lese re uyee Uléécaá Kepipi.

Yeesu pipiretiki fol kecáá nslmé

35 Kai kóso n weesi, Yohani ne upipiretiki pité pinyine api keló ke-i n we.

36 Yohani uu Yeesu yenu un tósu uu re: Ani ripái, Uléécaá Risanjipi ye ntí.

37 Ke Yohani pipiretiki pité pē api lé n kó, api yisi api Yeesu tiki.

38 Yeesu uú nñmelú uu yénu re pi u tikilenle, uu pi píse re: Yo kani wéési? Pē api kó uyé píse re: Yei kaá we, Raapi? Raapi aseí nyee Ucélaa.

39 Uu pee pi maa re: Ani kam aní yé. Api yisi api u tiki apí ha yenu kei kuu n sói. Api keyáa ké ukekúrí kei tone. Inyóótunje kéfi ne mekpүүлú kumúnjé-i kai lé wai.

40 Pipiretiki pité pee pee Yohani nslmé n kó api yisi api Yeesu tiki, use yee Simoo Piyee uwá Antiree.

41 Antiree uu mefoi umáa Simoo piwélaa sí kelene. Uú ne u sáne uu u maa re: Tó Umésii yenle. Mésii aseí nyee uyé ke Uléécaá uu n wéé.

42 Uu pee umáa kpísi uú ne Yeesu leepo, Yeesu uú ha u nyáni tínmí uu re: Pó Yonaasi unmáné Simoo. Piké ye nkpéni pó sée re Sefaasi. Liasei re Ripare.

Yeesu ye Filipu ne Natanayeli see

⁴³ Kai kóso n weesi, Yeesu uu hó re u yé Kalilee ketê-pò ha. Kuu n tósu, uú ne Filipu sáne uu u maa re: A yisi a né ritiki.

⁴⁴ Filipu ye Petisayita keyupi ukó le Antiree ne Piyee meco.

⁴⁵ Filipu pòo kò ne Natanayeli sáne uu u maa re: Tò uyē nsímé mee Moisi isé ritélé-i n wólaalé, antepuyé api kò n símisi yenle. Uyee Yosefi ujmáne, Nasareti ukó Yeesu.

⁴⁶ Natanayeli uu u maa re: Lisone linyine yé fe ai Nasareti-pò leerii? Filipu uu u pese re: A kam a ne ipónípe yē.

⁴⁷ Yeesu uu Natanayeli yenu un ukekúrí sónepò uu re: Isirayeli ukó yíkíyiki ñmaa ye nkó. Uu piyaaluke má.

⁴⁸ Kei ke Natanayeli uu pee Yeesu pise re: Yei kaa né nyu? Yeesu uu u pese re: Háí kaá pee kúfikiyee riyíkí ní tū, ne pee pò nyule Filipu uu kelené pò séi.

⁴⁹ Natanayeli uu pee Yeesu maa re: Ucélaa, pò Uléécaá Kepipi le. Pòo Isirayeli uyòpi!

⁵⁰ Yeesu uu u pese re: Nénte kam pò ní maa re háí kaá pee kúfikiyee riyíkí ní tū kam pò yé nnya kaá ne kefa né tene? Pò kam aa lé litóné-tóné yénu.

⁵¹ Asei kecáá, ké nó símisi re nó kam ani keyómecaa yénu ken wúkulelé, piléecaatume pin né Usoi Kepipi kecáá tóói pin ne keyómecaa táái pin kò ne súlaari!

2

Pinósikpiké anyá nsímé Kanaa kuyu-pò

¹ Siyáa sitaani memáá, api pinósikpiké anyá Kalilee ketê-pò Kanaa kuyu-i n wai. Yeesu uni un anyá nyé-i we.

² Pi Yeesu ne upipiretiki pò kò kei kusáne séele.

³ Píta apí weri api kumúné kunyine-i tene. Uni uu pee u maa re: Píta ye ne pi tenele.

⁴ Yeesu uu u pese re: Unósi! Ne nyule, áí pòo yé né símisi lé kam yé ní wa. Inétunje fi kahañe n tu.

⁵ Kei ke úni uu pee upikeikó pee kei ní we maa re: Ani lé nnéi kuu nó m pisene wa.

⁶ Mepéré apóri akpuulú anyine ye pee wele. Kei ke Pisuiifi api ye míni wa apí ne pimécire nyóonse. Mpá kupóri kúye yé fe aku ánicari até néé ataani * yósu.

⁷ Yeesu uu upikeikó maa re: Ani míni lú, ani apóri nnyé yípú. Pē api mesei lúni ai a yípuni aí wure.

⁸ Yeesu uu pee pi maa re: Ani nkpeni kpehē aní ha uyee anyá iluke kecáá m paílē pa. Pē api kpeheni apí ha u pa.

⁹ Kapi u ní pa, uu lélé míni men panse píta. Uu nyu kei ke píta pē api n léeri. Amá pikeikó pee n kpehē apí ne hapò pòon n nyu kei kapi n léeri. Kei ke uyee anyá iluke kecáá m paílē uu pee unósikó uyē sée,

¹⁰ uu u maa re: Píta lari-lari ke písoi api ye ne pinírē kóraane. Pin n le, api pee pikópe leseri. Amá píta lari-lari ke pòo yekei aí ne nkpeni tulu!

¹¹ Lé ke Yeesu uu Kalilee keteni-i Kanaa-pò mewaisarja piwai kori. Lé kutú ne ummule nyíse upipiretiki api péé ne kefa u tene.

¹² Lé memáá, Yeesu ne úni ne upimaréco ne upipiretiki api yisi api Kaperinawum tómpò apí ha kei siyáa sinyine wai, ápi náñai.

* ² Kupóri kpē yé fe aku aliitiri pile néé pile ne kefi ne ataani yósu.

*Yeesu ye Uléécaa keyo-i pikpéense lakase
(Matiyee 21:12-13; Mariki 11:15-17; Luki 19:45-46)*

¹³ Ke Pisuifi nkpɔ meló anyá aa nnyáá n wa, Yeesu uu pɛe yisi uu Yerusalem tɔmpɔ.

¹⁴ Uu kei Uléécaa keyo kémee pikpéense leɛpɔ pin ináa ne isáɲ ne alólá yáí, picɔ pɔɔn túntilē pin ne siwóó foru.

¹⁵ Kei kuu inɲmɛ kpísi uú ne nséí wai uú ne pi ne piisanɲ ne piinaa Uléécaa keyo kémee lákase apí lelu. Uu piwóóforɛ ataapili láuli, siwóó asi yékáá.

¹⁶ Uu pɛe pilóláyáí pɔ́ maa re: Ké nté nó paa nfáani, áni kape Unésáa keyo kuyáa pansese.

¹⁷ Kei ke upipiretiki api pɛe nsímé mmú mee Nléécaasímé ritelé kémee n wólaalē léise re:

Hai Uléécaa! Lē kam nní kepóyó ní la ye né torele yare nna.

¹⁸ Kei ke Pisuifi piwéése api pɛe u pise re: Mɛwaisaɲa méye kaa yé fe aa wai aa né ró nyíse re pɔ́ ncée mále páké lē wa?

¹⁹ Yeesu uu pi pɛse re: Ani Uléécaa keyo nké fori ké siyáa sitaani ne pimóme ke pɛse.

²⁰ Api u pise re: Anmē afeena ne akpuulū kapí ne kényo nké ḿ. Ké ke pɔ́o músu re pɔ́ fe aa siyáa sitaani ne mɔmm?

²¹ Ném pákane umecire kuú pɛé ne lē máne kuú ne Uléécaa keyo nkó símisi.

²² Ke Uléécaa uu Yeesu nkpɔ kémee n yukuse, upipiretiki api pɛe léise re u pɛe anó nyē male. Api pɛe Nléécaasímé ne anó nyē ke uricuruu uu ní ma ne kefa tene.

Yeesu ye písoi kemúnjé nyule

²³ Nkpɔ meló anyá kumúnjé, Yeesu un Yerusalem-i we. Písoi api mɛwaisaɲa kuu n wapisi yénti api pɛé ne kefa u tene.

²⁴ Amá ke Yeesu pɔ́o pikemúnjé nnéí n nyu nnya, úu ne ripóo pi larisi.

²⁵ Ai we re piké písoi kecáá nsímé u símisi. Uricuruu ye lelee sisoipipi sifa-i ní we nyule.

3

Mmē ke Yeesu ne Nikotem api n símisi

¹ Utisi unyine yee pɛé we, api ye u séi re Nikotem. U pɛe Pifarisi kunai kémee wele u kɔ Pisuifi uwéése use unyine.

² Uu kesine kenylene Yeesu-i sí uú ha u maa re: Ucélaa, tɔ nyule re Uléécaa yee pɔ́o tumme re a ró céési. Uléécaa unsá usoi kepire n we, úu yé fe uké mɛwaisaɲa mmé kaa nní n wai meco n wai.

³ Yeesu uu u pɛse re: Ké pɔ́o símisi aseí kecáá re pinsá úye pimáre rinkpá, úu Uléécaa iyɔɔpi yɛnune.

⁴ Kei ke Nikotem uu pɛe u pise re: Iye kapi yé kɔ fe api usoi yee pikpurú ní masí pimáre kpá? Yare u yé fe uu kɔ úni kefa-i pɛɛpɔ api kɔ pimáre u kpá néé?

⁵ Yeesu uu u pɛse re: Ké pɔ́o símisi aseí kecáá re pinsá míni ne Uléécaa Nfaa kecáá rintiki piké ne usoi pimáre rikpá, úu Uléécaa iyɔɔpi yɛnune.

⁶ Lē ke kesoipipi ake m mári ye lisoikó le. Lē ke Uléécaa Nfaa nn nfáa n he ye Nfáasone likó le.

⁷ Ai kape píri pɔ́o wa re ne maa re li pise re piké pimáre nó rikpá nnya.

⁸ Kuyɔ kun yei n la, kei kaku ye m pepu, aa kunné n kómei, amá áa pɛe nyu méye kaku léeri, méye kaku sí. Limeco ke uyē ke Uléécaa Nfaa nn nfáa n he pɔ́o kɔ we.

⁹ Kei ke Nikotem uu ko pipise u rikpa re: Iye kai ye fe ai le wai?

¹⁰ Yeesu uu u pese re: Po Isirayeli ketē kēmeē ucēlaa wēēse le. Yo nnya kaa pēē liasei kōmei?

¹¹ Kei ke Yeesu uu pēē u maa re: Kē pō sīmisi aseī kecāā re lē kari n nyu nkō kari sīmisi. Lē kari n yē kecāā kari aseēra lese. Amā nō āni la nōkē arōseēra nyē ḡmurei.

¹² Ne ye nen lelee ketē ntē n wai nsīmē nō n sīmisi, āni ye ḡmurei. Iye kani yē pēē fe ani ḡmurei in te ne lelee keyōmēcaa-pō n wai nsīmē nō sīmisi?

¹³ Uka ūu pīkai keyōmēcaa hāpaalē, insā Usoi Kepipi keē keyōmēcaa-pō n léeri mēcīre.

¹⁴ Moisi ye pēē nweni ḡmōhō ne iwāa wale uu kucesi kōima-i kuna kecāā kōlo. Limēcō kapi sōnti pikē Usoi Kepipi kuna kecāā rikōlo.

¹⁵ Uye un pēē ne kefa u n tene, liute ukē ne nfāa tene cirē n yē nnya.

¹⁶ Li we re Uléecaa ye pīsoi meyíkíyiki lalē hái ūu ne Ukepīpi Cirenīne pame re ūye un ne kefa ke n tene, liute ūu kape pō, amā ukē nfāa tene cirē yē.

¹⁷ Asei kecāā, Uléecaa ūu Ukepīpi ketē kecāā tumme re kekē ne pīsoi túhaane likē ne pi kpu. Amā u ke tummele re kekē pīriyu lo.

¹⁸ Uye un ne kefa ke n tene, Uléecaa ūu yē uyē ne túhaane likē ne u kpu, amā ūye un sá ne kefa ke n tene, Uléecaa ye ne uyē pītúhaane masile re ūu Uléecaa Kepīpi Cirenīne rinyiri ne kefa tene nnya.

¹⁹ Lelee n tīyese ke Uléecaa ūu ne pīsoi n túhaanene yeē re metēi ye ketē kecāā léemele, ke pīsoi api mēwai kōpe n wai nnya, api metēi yūlu api pēē kunmaha meyá n la.

²⁰ Li we re nkō yeē mēwai kōpe n wai ye metēi kōhōle, ūu ye ne me rikō, un wuru re ai kape umēwai kōpe yámne.

²¹ Amā nkō yeē nsīmēsei n tikilē yēē metēi kēmeē léepole likē nyīse re Uléecaa kēmeē ke umēwai nnēi ame léeri.

Yeesu ne Yohani

²² Lē memāá, Yeesu uu yisi u ne upīpīretiki api Yutee ketē-mē tōmpō. U ne pēē api kei siyāa sinyine wai un pīsoi mīni wole.

²³ Yohani pō ne ko pēē Enō kuyu-i wele uu ye pīsoi mīni wole. Ai kei ne Salim kuyu ketāa we. Mīni ye pēē kei meyá wele. Pīsoi pin pēē mesēre ukemeē sōnaapo un mīni pi wole.

²⁴ Api pēē kahane likumūnjē kpe-i u n tī pikē kpanii.

²⁵ Yohani pipīretiki pinyine ne Usuifi unyine api pēē keyāa inyékii kapi ye ne usoi n nyōnse kecāā nsīmē pásaine.

²⁶ Apī ne Yohani leepō api u maa re: Ucēlaa, pō nō ne utisi uyē nōo pēē Yuritee nkoī metēi-mē ní we, aa ukēcāā aseēra lese léisee? Uyēē nní we un mīni pīsoi wole, pinnēi pin ukemeē sōnaapo!

²⁷ Yohani uu pi pese re: Uléecaa un rīnaje pō n he re a ne linyine wa mēcīre kaa ye fe aa li wai.

²⁸ Nōrīnécúruu yē fe ani aseēra kenécāā lese re ne pēē maa re: Ai nēē Kīrisi ke Uléecaa uu n wēē. Amā Uléecaa ye nē tummele re kē ne uyē kuu n wēē kekpeē waime.

²⁹ Nkō yeē unōsi n kpīsi yeē unōsikō. Amā unōsikō uyē usane pō ne ye ukékúrí n wele un unōsikō metē kōmei lin u láarú. Limēcō ḡmaa kai nní meyíkíyiki né láarú, uyē ke Uléecaa uu n wēē nnya.

³⁰ Li ne sá re uyē tinyiri tikē n taālē, tinékō tikē n cepilē.

Uyēē keyōmēcaa-pō n léeri kecāā nkō

31 Nkó yee keyómecaa-pò n léeri ye nípá úye fele. Nkó yee ketê nté ní we ye ketê nté ukó le. Ketê nté likó nsímé kuu ye n símisi. Nkó yee keyómecaa-pò n léeri ye nípá úye fele.

32 Lē kuu n yé uu kò kom aseéra kuu lése, amá úka úu kò pee lē kuu ní ma ηmurei.

33 Uyee lē kuu ní ma n ηmurei ye male uu wéeri re Uléecaa ye aseí le.

34 Lí we re Uléecaa nsímé kuu ní ma ke uutume uu ye símisi. Lē nnya ke Uléecaa uu ye uyē kuu n tū Nfáasone he áí kumúnjé má.

35 Sáa Uléecaa ye Ukepípi lale uu nípá yo keanipe-i wai.

36 Nkó yee Uléecaa Kepípi ne kefa n tene ye nfáa teneciré mále. Nkó yee kenkó n késu úu ye nfáa mmē yē. Amá Uléecaa ye ne u wólaalenle.

4

Yeesu ne Samarii kuyu unosi unyine ye we pin stmisi

1 Pifarisi api kóm te Yeesu ye pipiretiki meyá yenle un kò písoi meyá míni wole ai tósu Yohani pikó.

2 Asei kecáá, Yeesu ricuruu uu pee úka míni wole. Upipiretiki pee ye pee písoi wole.

3 Ke Yeesu uu n kó te lē ke písoi api símaanke, uu Yutee keteni-i yisi uu Kalilee ketê-mē pele.

4 Uncee ye pee kò Samarii ketê-mē còle ní ne kei lompò.

5 Uu pee Samarii keyupi kenýine kapi ye n sée re Sisaa tulu. Ai kei ne kecare kē ke Yakupu uu pee uunmáne Yosefi n he ketaa we.

6 Kei ke Yakupu kelukanka aké peé we. Ketúnjé kefi ne meté kumúnjé ke Yeesu uu kei tuipò, nsé nn u pelaalē, uu pee kelúkanka kē kekúri tone.

7 Samarii ketê unosi unyine uu pínild hapò. Yeesu uu pee u maa re: A míni ne he ké n ntí.

8 Upipiretiki pò ne pee likumúnjé kpe-i liluke-luke piwélaa hale kuyu-pò.

9 Samarii ketê unosi uyē uu pee Yeesu maa re: Iye ke pò Usuifi, aa yé fe aa né Samarii ukó maa re ké míni pò he pòké n ntí? Pisuífi ne Samarii pikó ápi ye pee rikone.

10 Yeesu uu u pese re: Pòn pee lē ke Uléecaa uu ye n he n nyu, pòn kò pee uyee nní pò m píse re a míni u he n nyu, pòó ye pee u píse re uké míni pò he, uu pee nní mee ye nfáa n he pò he.

11 Unósi uyē uu u maa re: Upiima, kelúkanka nké áke kusa címu, áa kò líka má pòké ne lí. Iye kaa yé pee fe áa ne míni mee ye nfáa n he yenu?

12 Urósáayaha Yakupu yee kelúkanka nké ne ró tíye. U ne usipipi ne uaseelee yee pee míni mē n ntíle. Yare pò músu re pò Yakupu fele née?

13 Yeesu uu u pese re: Nniré yé usoi nkó yee míni mmé ní ntí piwai rikpá.

14 Amá nniré rín píkaí nkó ke née míni n he uu me níru piwai kpáne. Míni mē kam u n hene ye ukeme pansene rínihai mee ye nfáa teneciré n he.

15 Kei ke unósi uyē uu pee u maa re: Upiima, a mepóni mē né he nniré rín kape ye kò piwai né rikpá. Peé uye-i, áí pee píse re ké ye kò nté pínild peeme.

16 Yeesu uu pee u maa re: A n ηme a ha upóla séeme áa weri.

17 Unósi uyē uu u pese re: Am ula má. Yeesu uu pee u maa re: Pò alari mále pòké re áa ula má.

18 Píla pinupú kaa písóó masí. Nó ne utisi uyee kò nkpréni ní we úu kò upóla. Pò aseí mále.

19 Unósi uu pee u pese re: Upiima, ne yē te pò antepu le.

20 Tiyópe ntí kecáá ke t́ pisaayaha apí pɛe Uléécáa yáasi. Amá ń Pisuiifi ani re Yerusalem-i kai pise re piké ye Uléécáa yáasi.

21 Yeesu uu pɛe u maa re: A kō te nú unósi, li itunɛ inyine-i sóntile, ái pɛe pise re riyópe ntí-i ńe Yerusalem-pō kani yéé Sáa Uléécáa yáasi.

22 Ń Samaríi pikó, áni Uléécáa uyɛ kani n yáasi nyu. T́ Pisuiifi ye Uléécáa uyɛ kari n yáasi nyule. T́ Pisuiifi kémee ke piyulale api léeri.

23 Amá li itunɛ inyine-i sóntile, ticuruu li pikáme masile. Pɛpɛe Sáa Uléécáa n yáasi yéé ne piisoi nnéi u yáasi ne aseí. Pɛpɛe lɛ u n yáasi kuu wéési.

24 Uléécáa ye Nfáasone le. Lɛ nnya, li pise re pɛpɛe u n yáasi piké ye ne piisoi nnéi ritiki apí ne u yáasi ne aseí.

25 Unósi uyɛ uu pɛe Yeesu maa re: Ne nyule re uyɛ ke Uléécáa uu n wéé ye wemele. Uyɛ kapi ye sée re Kirisi. Un píyei n ka, u yé linnéi tó riyóó.

26 Yeesu uu pɛe u maa re: Néé ne nní pó n símisi, néé liute uyɛ.

27 Yeesu pipiretiki api likumúnɛ kɛɛ-i tuiɓ, ai nnó pi yipu re pi u yé un ne unósi unyine símisi nnya. Amá piuka úu kaha uké u pise re: Yó kaa ukemee wéési néé yo nnya kaá ne u símisi?

28 Unósi uyɛ uu pɛe ukenintúhu kei yá uu kuyu pɛle uu ha písoi símisi re:

29 Ani kam ani usoi unyine yé ye menéwai nnéi kam n wapisi né n kéenkeɛ. In n la, ái nkpéni uyɛ ke Uléécáa uu wéé?

30 Api pɛe kuyu-i léenti api sɔmpɔ apí ha Yeesu lɛɓɓ.

31 Upipiretiki api pɛe likumúnɛ kɛɛ-i u kpukɛise re: Ucélaa, a kam a li.

32 Kei kuu pɛe pi pɛse re: Iluke inyine káni n nyu kam meluke má.

33 Kei ke upipiretiki api pɛe pimɛɔɓɛɛɛre pipiseine ló te: Néé unyine ye ne iluke u kale uu le?

34 Yeesu uu pɛe pi maa re: Inéluke yee re ké uyee né n tumme mela n wai, ké kō pikei pɛ kuu né n forii n wai ne kɛtɔ-pō.

35 Nórínécúruu nó ye maa re: Li tise iwáre ina liké ne kúkpaa tu. Ké nó símisi re ani n̄sone ripaí ani yenu re iluke ye sicare-i pipele masile re piké i kpasi.

36 Ticuruu ukpáa ye wele un uihéé yósu, un kō iluke kuu n kpási cápínente re iké nfáa tenɛɛiré yé. Kei ke ulukaa ne ukpáa apō aa yé pɛe kesé n láárú.

37 Lɛ kémee, meyu mmé ye aseí le re: Uɔo yee ye lukesi, uɔo uu kpasi!

38 Ne nó tunle re ani ha kecare ke-i káni pikei píka n wa kémee kpasi. Píɔo pɛe kei keisi, nó nkpéni weri ani pipikei kulaa n le.

39 Samaríi pikó meyā ye ne Yeesu kefa tenele re unósi uyee maa re: Lɛ nnéi kam n wa kuu né símisi.

40 Lɛ nnya kapi Yeesu-i hápō api u pise re uké pikekúrí ketóne rikpá. Uu ηmurei uu pikekúrí tone siyáa sité.

41 Ke Yeesu uu uricuruu ne unnō nsímé pi n símisi nnya, písoi kulúí píima píɔo apí kō ne kefa u tene.

42 Api ye pɛe unósi uyɛ maa re: Ai nsímé mmɛ kaa ró n símisi ηmane nnya karí ne kefa Yeesu tene. Amá tō uricuruu konle un símisi, ari céru re u mesei písoi nnéi Uyulale le. Lɛ nnya karí ne kefa u tene.

Yeesu ye uyóɓi usóɔca wéese unyine ηmánɛ poise

43 Ke Yeesu uu siyáa sité sɛ kei n tóne, uu yisi uu Kalilee ketɛ-mɛ tómpō.

44 Yeesu ricuruu ye pɛé maa re: Api ye antepu úka uketɛ ɛɛɛ-i n waiselɛ.

45 Amá kuu Kalilee keteni-i n tuiɓ, kei pikó ye kusáne u yósilɛ n̄sone, ke pɛ ηmaa apí pɛe Yerusalem-pō nkpō meló anyá ní ha apí lɛ nnéi kuu n wa yenu nnya.

46 Yeesu uu pɛɛ Kalilee ketê-pɔ Kanaa kuyu-i pɛɛ. Kei kuú pɛɛ wa míni ame pansɛ píta. Uyɔɔpi usóɔca wééɛ unyine yɛɛ pɛɛ Kaperinawum-pɔ we, uunmánɛ un pɔ́ólú.

47 Kuu n kó tɛ Yeesu yɛ Yutee ketê-pɔ yisi uu Kalilee keteni-i hapɔ, uu ukemɛɛ sɪ uú ha u welu rɛ uké Kaperinawum hapɔ uké uunmánɛ yɛɛ nɛ nkɔɔ n náási pɔise.

48 Yeesu uu pɛɛ u piɛɛ rɛ: Nɔ́nsá mɛwaisanɔ nɛ mɛwai píima n yɛ, áni yé fe nɔ́ké nɛ kɛfa né tɛnɛ, née yo.

49 Uyɔɔpi usóɔca uyɛ uu Yeesu pɛɛ rɛ: Upíima, a kɛnéyɔ ha unéhnánɛ uké kɛlɛnɛ kpu.

50 Kei kɛ Yeesu uu pɛɛ u maa rɛ: A n nɛmɛ a kui, upóhnánɛ yɛ nfáa máɛ. Uu Yeesu nsímé mmɛ nɛmurei, uu yisi uú kulu.

51 Kuu nkúlɛcɛɛ n kpísi, upikéikó apí nɛ u sáne apí u maa rɛ: Upóhnánɛ yɛ nfáa máɛ.

52 Uu pi piɛɛ rɛ: Itunɛ iye kumúnɛ kɛ uipinɛ ii kutɔsi piwai koraanɛ? Api rɛ: Sé ketúnɛ, mɛɛ kumúnɛ kɛ kupinɛtoi aku ukɛcáa lɛ.

53 Usáa uyɛ uu pɛɛ léise rɛ itunɛ iye-i nɛmaa kɛ Yeesu uu sé u maa rɛ: Upóhnánɛ yɛ nfáa máɛ. Lɛ nnya kɛ u nɛ ukɛyɔ pikó nnéi apí Yeesu nɛ kɛfa tɛnɛ.

54 Kɛ Yeesu uu Yutee ketê-pɔ n léemɛ uu Kalilee keteni-i pɛɛri, mɛwaisanɔ lírú mɛcɔ kuu n wa yɛ mɛ.

5

Yeesu yɛ kékankáláká kɛnyine pɔise

1 Lɛ mɛmáa, Pisuiɪ anyá anyinɛ yɛ pɛɛ kumúnɛ kɛɛ-i Yerusalem-i wɛɛ. Yeesu uu yisi uu sɪ.

2 Kúnipɔrɛ kunyine yɛ kuyu kɛɛ-i Isán Tinɔnɔɔ kɛkúri wɛɛ. Pi yɛ kupóɛ kɛɛ Epiree mɛyú kɛmɛɛ sɛɛ rɛ Petesita. Akúsi sipolɛ sinupú kakú má.

3 Pitóikó kulúí, pinyíyɛ nɛ síkankáláká nɛ [pipáikó yɛ pɛɛ imɛɛ iyɛ mɛtɛnɛ fɪntɛnɛ pin mɛ tɛ míni mɛké lémesɪ.

4 Uléɛcaatumɛ unyine yɛ pɛɛ kɛyáa kɛyáa súimɛɛ uú míni pɔkoi. Utóikó úyɛ un mɛpókoi-maa mɛfoi míni mɛ-i n lomɔ, nɛpá itói iye kuu pɔ́ólú, u yɛ pɛilɛ].

5 Utisi unyine yɛ pɛɛ kei wɛɛ. Kuú nɛ m pɔ́ólúmɛ, li wale inɛmɛ ité íi wɛ afɛɛna.

6 Kɛ Yeesu uu u n yé un kei finu, uu kɔ kom tɛ kuú nɛ m pɔ́ólúmɛ ái kusa náɛai, uu u piɛɛ rɛ: Pɔ la pɔké peii?

7 Utóikó uyɛ uu u pɛɛ rɛ: Upíima, ám úka má rɛ míni mɛn n lémesɪ uké mɛkɛmɛɛ né tamɔ. Nɛ yɛ náasile, kɛ n tuipɔ, unyine un né fɔsi.

8 Kei kɛ Yeesu uu pɛɛ u maa rɛ: A yisi a ripósánáapɔré kpísi aa sɔnɛ.

9 Utisi uyɛ uu mɛɛ nɛ mɛɛ pɛlu, uu urisánáapɔré kpísi uu nsé kápáa. Kɛwɛntɛyaa tunɛ ká pɛɛ lɛ wai.

10 Pisuiɪ piwéɛɛ apí utisi uyɛɛ nní nɛ pɛi maa rɛ: Nɛni yɛ kɛwɛntɛyaa lɛ. Lɛ nnya irósé kɛmɛɛ, nɛcɛ nɛn wɛ rɛ pɔké ripósánáapɔré cɔ.

11 Uu pi pɛɛ rɛ: Utisi uyɛɛ né m pɔise yɛ né maa rɛ: A ripósánáapɔré kpísi aa sɔnɛ.

12 Apí u piɛɛ rɛ: Wóo liute uyɛɛ pɔ m maa rɛ: A ripósánáapɔré kpísi aa sɔnɛ?

13 Uu pi pɛɛ rɛ úu nkɔpáni u nyu. Úu mɛɛɛ fe uké u ceri. Yeesu yɛ pɛɛ piɔoi riwú tɛ kei nɛ wɛ kɛmɛɛ lomɔɛ uú nɛ tɔmpɔ.

14 Lɛ mɛmáa, Yeesu uu yisi uu Uléɛcaa kɛyɔ sɪ u nɛ utisi uyɛɛ nɛ pɛi apí ha sáne. Yeesu uu pɛɛ u maa rɛ: Kaa nní nɛ pɛi, kɛpɛ kɔ akóɛ piwai rikpáɛ, lɛ lifɛɛ-fee ái kɛpɛ nɛ pɔ n wa nnya.

15 Utisi uyɛ uu pɛɛ sɪ uú ha Pisuiɪ piwéɛɛ símisi rɛ Yeesu yɛɛ u pɔise.

¹⁶ Lẽ nnya ke Pisuifi piwéése api Yeesu pitele wa re yo nnya kuu kewénteɣaa tunjé lě wa.

¹⁷ Kei ke Yeesu uu pi pese re: Unésáa Uléécaa ye ne pikei kecáá wele néen ko pikei kecáá we.

¹⁸ Anóo nyé nnya, Pisuifi piwéése api pɛe meɣá piwélaa ne ηmóópú re piké Yeesu kpu. Ai re kuu kewénteɣaa kecáá isé rinlós ηmane nnya, amá kuu ko m maa re Uléécaa ye uusaa le, lin pɛe nyíselé te u ne uyé ne sále nnya.

Uléécaa Kepipi nnaɣe

¹⁹ Yeesu uu ko pimáa pi kpá re: Asei kam nní nó símisi re né Uléécaa Kepipi, ám nnénaɣe cirɛ ne fene ké linyine wa. Lẽ ke Unésáa Uléécaa uu ye n wa am yénu ηmane kam ye fe am wai. Lẽ nnéi ke Unésáa uu n wai ké née ko wai.

²⁰ Sáa Uléécaa ye Ukepipi lale, uu pɛe lě nnéi kuu ye n wa ke nyísente. U ko mewai mee mmé n fe pinyise ke kpáne liké pɛe nnós nó yi.

²¹ Yarɛ ke Unésáa uu ye pikpɔkpɔ n yukuse uu nfáa pi he meco ke Ukepipi ake ye ken piye n la, ake pē nfáa he.

²² Limɛco, Sáa Uléécaa úu ye ne úka túhaane. Amá Ukepipi kuu rinaɣe he re keké ne písoi nnéi túhaane,

²³ písoi nnéi piké ne Uléécaa Kepipi ríyu n waise yarɛ kapi Uléécaa ríyu n waise meco nnya. Nkó yee úu Uléécaa Kepipi ríyu n waise, úu ko Uléécaa yee ke n tumme ríyu waise.

²⁴ Asei kam nní nó símisi re nkó yee ye nnésímé kutu rincɔ uu ne uyee né n tumme kefa tene ye nfáa teneciré yénle. Api ne metúhaane u má. U nkpɔ kémee piléle masile uu nfáa teneciré yénu.

²⁵ Asei kam nní nó símisi re kumúnjé kunyine ye sóntile, ticuruu ku pikáme masile. Péé uye-i ke pikpɔkpɔ api yé Uléécaa Kepipi meté n kó. Pɛpɛe n kó api nfáa yenu.

²⁶ Uléécaa yee nfáa te. Limɛco kuu Ukepipi rinaɣe he re keké nfáa n te.

²⁷ Ne Usoi Kepipi le nnya kuu ncée né he re ké ne sisoipipi túhaane.

²⁸ Ai kape nkpáni píri nó wa. Kumúnjé kunyine ye sóntile, pɛpɛe n kúlaankelé piké menété kó,

²⁹ api pɛe nkpɔ kémee yisi. Pɛpɛe piísoi kémee lisone n wa api nfáa teneciré yénu. Api pɛpɛe piísoi kémee akópe n wa pó ne túhaane aí ne pi kpi.

³⁰ Am yé fe ké nnénaɣe cirɛ ne linyine wa. Lẽ ke Uléécaa uu né rí símisi kam ye ne ripái am ne túhaane. Menétúhaane ye aseí mále re ám wéési ké menéla wa nnya, amá uyee né n tumme mekó kam wéési ké wa.

Yeesu piseérakó

³¹ Yeesu uu ko pimáa pi kpá re: In te né ηmane née kenécáá aseéra lese, nnóome ye mu.

³² Amá ne úseérakó mále yee aseéra kenécáá n lése. Ne ko nyule re aseí kuu símisi.

³³ Nɔ písoi Yohani kémee tunle re piké kenécáá nkó kó, uu ko aseí lese uu símisi.

³⁴ Né ám písei re unyine uké kenécáá aseéra lese. Amá ne la re liké nórínéyu lɔ nnya kam Yohani aseéra kuu kenécáá n lése símisi.

³⁵ Yohani pó ne we yarɛ kéfiráa kapi rinsé, kemetéí ame nó kpáii. Lẽ nnya kani kemetéí mē nnya ituje inyine-i mpóonare ye nkáripí.

³⁶ Amá aseéra ηmaa ye kenécáá wele, an Yohani akó kuu kenécáá n lése fe. Lelee nní pikei ke Unésáa uu né n forii nen wai. Píricuruu ηmaa pɛe aseéra kenécáá lese re Sáa Uléécaa ye né tumme.

37 Unésáa uyee né n tumme ye uricuruu kenécáá aseéra lesele. Ani ketume umetê komaalê, ani kô ukeyu yenaalê.

38 Ani kô unsimé n̄sone múlîlê. Li we re ani nê ke Sáa Uléécaá uu n tumme ne kefa tenelê.

39 Nô ye Nléécaasimé kémee pereile non músu re nó nkemee nfáa teneciré yê. Ani kô te mmê ciré mee kenécáá aseéra lese.

40 Ani kô peé la nókê kenémee kam nókê nfáa mmê yê.

41 Ai písoi ipakare kam wéési.

42 Ne nó nyule. Ani n̄sinéfa-i Uléécaá la.

43 Unésáa rinyiri kam̄ ne ka, amá ani piyóó né yúlu. Amá unyine un nté ne urinyiri n ka, nó uyê yósi.

44 Nô ye n lalê nókê n̄menécôpe ciré m pakarentene. Ani la Uléécaá n̄mane uké nó m pakarente. Lê nnya káni yê fe nókê ne kefa né tene.

45 Ani kape m músu re née ha Unésáa Uléécaá kémee tíyesene nókê akópe yê. Amá Moisi uyê kaní ne ripóó n láárú yee ha tíyesene nókê akópe yê.

46 Kenécáá nsimé ke Moisi uu wói. N̄on p̄ee meykíyiki Moisi nsimé n n̄murei, nó p̄ee kô nnékó n̄murei.

47 Amá in te ani mmê ke Moisi uu n wói n̄murei, íye kani yê p̄ee nnékó n̄murei?

6

Yeesu ye písoi ákotokú anupū (5.000) kptnii

(Matiyee 14:13-21; Mariki 6:30-44; Luki 9:10-17)

1 Lê memáá, Yeesu uu Kalilee kupiye kapi ye kô n sée re Tiperiyaati menimaa téj uu ritíme rícó-mê sl.

2 Písoi kulúí píima pinyine ye p̄ee u tikilenle, kapi n yê te u mewaisaŋa wapisi un pitóikó poisente nnya.

3 Kei ke Yeesu uu p̄ee riyópe ritaá u ne upipiretiki apí ha tone.

4 Pisuiŋi nkp̄o melóó anyá ye peé uye-i nyahaimela.

5 Yeesu uú weríí uu yénu re písoi kulúí píima ye ukemee sónaap̄o, uu p̄ee Filipu maa re: Yei kari yê iluke yee yê písoi mpí nnéi meluke n tu lo?

6 Sikóri kuú ne lē ma uké peê uké yê te íye ke Filipu uu yé u p̄ese. Uricuruu ye p̄ee nyule lē kuu n waine.

7 Filipu uu u p̄ese re: Mpá tókê n̄wóoweni m̄epipi píle píle meté ne iluke lo ái nkp̄áni n̄pá úye nkárip̄i nkárip̄i meluke tulune.

8 Uupiretiki uc̄o, Simóo Piyee uwā kapi ye n sée re Antiree p̄óo p̄ee u maa re:

9 Kewá n̄mánepi kenyine ye nké nté ken akp̄ónó anupū ne ikp̄íntomé ité múlîlê. Yaré yo ke lē ai yê nkp̄áni písoi kulúí píima nkú wa?

10 Kei ke Yeesu uu p̄ee re: Ani písoi p̄e maa re piké tone. Meyúí áme p̄ee kusa keló ke-i piye. Api p̄ee túnti, aí lelu písoi ákotokú anupū kumúnjé (5.000).

11 Kei kuu akp̄ónó kp̄ísi uu akecáá Uléécaá p̄oñese uu p̄ee pep̄ee kei ní we a h̄oñe. Uu kô limécó ikp̄íntomé wai, ai pinnéi meluke tulu.

12 Kapi pinnéi ní li api lepu, Yeesu uu p̄ee upipiretiki maa re: Ani akéri t̄oó kósi, líka aí kape p̄o.

13 Api akp̄ónó anupū nyê kapi n li at̄oó kósi ai anére kefi ne até yipu.

14 Ke písoi p̄e api mewaisaŋa ke Yeesu uu n wapisi n yê, api p̄ee n símaanke re: Mesei, usoi nkó yee antepu kapi n tee re u ketê kecáá sónti.

15 Yeesu p̄óo céru re pi sóntile piké u tí piké n̄naŋe iyóopi u tonse. Uu lē nnya riyópe pítáa p̄ele uú ha umecire n tū.

Yeesu ye míni kecáá sône

(Matiyee 14:22-33; Mariki 6:45-52)

16 Kai nnyóó n wa, Yeesu pipiretiki api cépi apí ha kupiye ritime n we.

17 Api kúninói loni api kupiye n térlē pin Kaperinawum kuwéé-mē sí. Kesine ye pēe likumúnjé kpe-i piwai masile, Yeesu úu kō pēe kahanē pikekúrí n hapō.

18 Kei ke meyo píima menyine ame pipépe lō, míni ame pēé n tōnkeē.

19 Kapi kúninói rintíkíí yare kilomētiri pinupú kamúnjé, api Yeesu yenu un míni kecáá sône un ne pikekúrí wépo, iwame ii pi wai.

20 Kei ke Yeesu uu pēe pi maa re: Néé lo, iwame íi kape nó wa!

21 Api pēé n la piké kúninói kémēē u kpísi. Amá kúninói aku kei nní mēse ne mēse kei kapi n sí tulu.

Tisoiwul ye Yeesu wéési

22 Kai kóso n weesi, písoi riwúí tēē kupiye ritime tē-i m mēsū ari yénu re kúninói kuse kpeē ye kei n we, Yeesu úu kō ku lō u ne upipiretiki piké ne kesé tómpo. Upipiretiki ηmanē pēe pēe tómpo.

23 Amá áninói aco ye pēe Tiperiyaati ketē-mē leemele aa kei ke Upiima uú pēe akpónó kecáá Uléécaā m pōnēse api pēe a le tuipo.

24 Ke písoi riwúí tē ari n yé tē Yeesu ne upipiretiki ápi kei we, api pēe piricuruu áninói nyé loni apí ne Kaperinawum-pō Yeesu piwélaa sí.

Yeesu yee iluke yee ye nfāa n he

25 Api kupiye ritime rico-mempō Yeesu leepō api u pise re: Píyēi kaa nté tuime, Ucélaa?

26 Yeesu uu pi pēse re: Asei kecáá, ké nó símisi re ái re kani mēwaisanja kam n wapisi n yé nnya kani né wéési, amá kani akpónó n li ani lepu nnya kani né wéési.

27 Ani kape iluke yee ye n fóni nnya n náási, amá ani iluke yee íi ye píikai n fóni ii ye kō pēe nfāa teneciré he nnya n náási. Usoi Kepipi keē yé iluke iyē nó he, li we re Sāa Uléécaā ye unwōi ukēcáá wale.

28 Api u pise re: Iye kari yé wa tóké ne pikei pē ke Uléécaā uu n la piwai n fe?

29 Yeesu uu pi pēse re: Uléécaā pikei kuu nó m pise ye mpí re ani ne uyé kuu n tumme kefa tēne.

30 Api u maa re: Mēwaisanja méye kaa yé wa tóké yé tóké pēé ne kefa pó tēne? Mēwai méye kaa waine?

31 Pirósáayaha ye ilécaaluke kucesi kóima-i lile yare kai Nléécaasimé kémēē n wólaalē te:

Iluke yee keyómecaa-pō n léeri kuu pi he re piké li.

32 Yeesu uu pi pēse re: Asei kecáá, ké nó símisi ani kóm tē ái Moisi yee ilécaaluke nó he, amá Unésáa yee iluke yee meyíkiyiki keyómecaa-pō n léeri nó he.

33 Iluke ke Uléécaā uu ye n he yee nní uyee keyómecaa-pō n léeri uu ye písoi nfāa he.

34 Api u maa re: Upiima, a mesére iluke iyē tō n he.

35 Kei ke Yeesu uu pēe pi símisi re: Néé nní lē iluke iyee ye nfāa n he. Nkú rín píikai nkó yee kenémēē n ka waine. Nniré rín kō píikai nkó yee ne kefa né n tene waine.

36 Amá ne nó símisile: Nō né yénle, nípá ne lē, áni ne kefa tēne.

37 Pē nnéi ke Unésáa uu né m pa ye kenémēē sóntile, ám pikecōpe úka mpuri méyule má.

38 Li we re ám keyómecaa-pō súime re ké menéla wa, amá uyee né n tumme mela kam piwai ka.

39 Uyee né n tumme mela ye kò ppe mmé re ám kape pē kuu né m pa kecəpe úka fóm, amá u la re ké ha keyáa tərəə ketúnjé nkpò kémee pi yukuse.

40 Unésáa ye la re nkó yee Ukepipi n yé uú ne kefa ke tene uké nfáa teneciré m má. Ne kò ppe liute keyáa tərəə ketúnjé nkpò kémee yukusene.

41 Pisui fi api Yeosu ne ηmúlaanke re u ma re: Néé nní lē iluke iyee keyómecaa-pò n léeri nnya.

42 Api péé m píseine re: Ai Yosēfi uηmáne Yeosu? Tò usáa ne úni nyule. Iye kuu ye péé ma re: Keyómecaa-pò kuu léeri?

43 Kei ke Yeosu uu ppe pi ma re: Ani lē nómenećəpəcire piηmúlaanke tíye.

44 Úka úu yé fe uké kenémee kam, insá Sáa yee né n tumme yee ne kenémee u ka. Né kò nípá úye yee kenémee ní ka keyáa tərəə ketúnjé nkpò kémee yukuse.

45 Li antepuyē atelé-i wólaalē te:

Uléecaa yé pinnéi céesi. Nkó yee Sáa kutu ririćə uu uicélaa kom, yee yé kenémee kam.

46 Lē ái nyíse re unyine ye Sáa yenaalē. Amá uyee Uléecaa kémee n léeri mecire yee u yenaalē.

47 Asei kecáá, ké nó símisi ani kóm te nkó yee ne kefa né n tene ye nfáa teneciré mále.

48 Néé iluke iyee ye nfáa n he.

49 Nópínésáayaha ye ppe kucesi kóima-i maani lile, nípá ne lē, api kò ppe kpíni.

50 Iluke iyee keyómecaa-pò n léeri ye nnyí nté. Nkó yee i n li úu píkaí kpíne.

51 Néé iluke iyee keyómecaa-pò n léeme ii ye pisoi nfáa he. Mpá úye yee iluke iyē li, nfáa teneciré kuu yé yé. Inépinje yee iluke iyē kam u n hene. Ne i hele re keté nnéi pisoi piké nfáa yē nnya.

52 Kuu lē ní ma, Pisui fi api picéηaanke loni pin pimecəpəcire píseine re: Iye nnya ke nkó uu yé ma re ú yé uipinje ró he ari le?

53 Kei ke Yeosu uu ppe pi ma re: Asei kecáá, ké nó símisi ani kóm te nənsá Usoi Kepipi ipinje n li, nənsá kò kemenye n ntí, ani nfáa má.

54 Usoi nkó yee inépinje n li uu kò menénye níru ye nfáa teneciré yénle. Ne ha keyáa tərəə ketúnjé nkpò kémee u yukusene.

55 Li we re inépinje ye iluke yíkíyiki le, menénye pón kò linírē-niré yíkíyiki.

56 Usoi nkó yee inépinje n li uu kò menénye níru ye kenémee wele néen kò ukemee we.

57 Sáa yee né n tumme yee nfáa ute. Uyē nnya kam nfáa má. Limecə, úye un inépinje n li, u né nnya nfáa yenune.

58 Iluke iyee keyómecaa-pò n léeri ye iyē. Ii iyē ke nópínésáayaha apí ppe n li, nípá ne lē, api kò ppe kpíni mecə we. Amá nkó yee nnyí n li ye mesére nfáa máne.

59 Kumúnjé kpe-i ke Yeosu uú ppe Kaperinawum-pò Pisui fi kuyomeyáhaalee-i pisoi n céesi kuu anóo nyē ma.

Tinóo tee ye usoi nfáa teneciré n yéneise

60 Ke upipiretiki api anóo nyē n kó, pimeyā api re: Nsímé mmú ye nípape tósile. Wóo yé mmú kutu n calē?

61 Yeosu uu céru re upipiretiki ye nsímé mmē kecáá ηmúlaakeele. Uu ppe pi ma re: Li nó ricóηle meyá, néé yo?

62 In lē, nən píye Usoi Kepipi n yé ken kei kaké ppe ní we pítaá m pele ní, íye kai yé ppe nó wa?

63 Uléecaa Nfaasone mee ye nfáa he. Kesoipipi áke yé líka fe. Amá anóo nnyé kam nní nó ní ma ye Nfáasone akó le nyee ye nfáa n he.

64 Amá pinyine ápi nókenécɔpe ne kefa né tene. Ai líka nnya kuu lē male. U hái mekee-me pepeé ápi n ηmureine ne uyee n sónti uké piláarɔ anipe-i u n wa nyule.

65 Uu kɔ pimáa pi kpá re: Lē nnya kam nó maa re úka úu we yee yé n fe uu kenémee weri insá Unésáa yee ncée u he.

66 Kaí ne kei n kpási, upipiretiki meya ápi kepire u tɔ ápi ye pee pitiki u rikpá.

67 Uu pee upipiretiki kefi ne pité pē pise re: Nó ní, nó áni la noké tómpɔɔ?

68 Simɔɔ Piyee uu u pese re: Upiima, úye uɔ kémeε kari yé nkpáni ha? Kεpóméε ke nsímé mee ye nfáa teneciré n he ní we.

69 Tɔ ne kefa pɔ tenele ari yénu re pɔ ke Uléεcaa uu wée uu tumti.

70 Yeesu uu pee pi maa re: Ai née nó kefi ne pité mpí wéeε? Mpá ne lē, use ye nókenécɔpe kuníri le!

71 Simɔɔ Isikariyɔɔti uηmáne Yutasi nsímé kuu lē símisi. U kefi ne pité pē use le. Mpá ne lē, uyee sónti uké piláarɔ anipe-i u wa.

7

Yeesu pimarεɔ ápi ne kefa u tene

1 Lē memáa, Yeesu uu Kalilee keté kóónú. Uu pee ha uké Yutee kekó rikóónú re Pisuiifi piwéεse ye wéési piké u kpu nnya.

2 Pisuiifi anyá nyē kémeε kapi ye sicánjipi kémeε n sói ye kɔ pee nyahaimεle.

3 Upimarεɔ ápi pee u maa re: A nté yisi aa Yutee keté-pɔ sí, pipópiretiki póóké kɔ pikéi kaa n wai yé!

4 Úka úu ye umewai m pékesi un kɔ pee la kuyu kuké u ceri. Lē nnya, a tíye keté nnéi písoi piké mepówai mmé yé.

5 Asei kecáa, upimarεɔ ricuruu páa pee kɔ ne kefa u tenelē.

6 Kei ke Yeesu uu pee pi maa re: Inétunje fi kahane n tu. Amá in nóɔ, nípá itunje íye ye ne nó sále.

7 Keté nté písoi ápi nóinépurí yulu, amá pi né ipuri yulule re ne we nen pi símisi re pimewai áme nyamí nnya.

8 Nóké n ηme ani ha anyá lí. Né ám kei simpɔ kelene. Inétunje fi kahane n tu.

9 Kuu lē písímé pi ní masí, uu Kalilee keteni-i mēsuni.

Yeesu ye anyá kumúnjé Yerusalem-pɔ Uléεcaa keyɔ-i céési

10 Ke Yeesu pimarεɔ ápi anyá nyē ní ha, uricuruu pɔɔ kɔ yisi uu sí, úu tíye piké u n nyáni, uu pee n we yare u pékesile.

11 Pisuiifi piwéεse ye pee anyá nye-i u wélaankeεle ápi ye pee re: Yei kuú we?

12 Písoi pee n cápinelē ye pee unsímé ηmúlaankeεnele. Pinyine ápi ye re: Usoi sɔne lo. Píɔɔ ápi re: Eehei, písoi kuu kíraasente.

13 Amá úka úu pee unsímé símisi líké n cálē. Pisuiifi piwéεse kápí pee lē wuru.

14 Anyá siyaa sin keɔpe pitule masí ke Yeesu uu Uléεcaa keyɔ ha uú ha n céési.

15 Ai Pisuiifi píri wai ápi ye pee re: Usoi nkó úu icélaa íka yosí, íye kai pee wa kuú ne nní rísone Nléεcaasímé nyu?

16 Yeesu uu pi pese re: Icélaa nnyí kam nní písoi m pālē fi kenémee léeri, amá Uléεcaa yee né n tumme kémeε kíi léeri.

17 Uye un n la uké Uléεcaa mela wa, u yé céri re Uléεcaa kémeε ke icélaa nnyí íi léeri née nnénɔsímé cire ye mu.

18 Nkó yee unnɔsímé cire n símisi ye lalé piké ríyu u waise. Amá nkó yee ní la piké uyee u n tumme ríyu waise ye aseí mále. Nnóɔme níka rín ukeméε we.

19 Nté Moisi ye isé nó pa má? Nó úka úu kò pɛɛ isé iyē tikilē. Yo nnya kani pɛɛ la nòké né kpu?

20 PISOI Pɛɛ n cápínélɛ API u Pɛɛɛ Rɛ: Pò kuniri héésile. Wóo la uké pò kpu?

21 Yeesu uu pi pɛɛɛ Rɛ: Mɛwai mɛsɛ kam wa ai nónnénéí pírí wai.

22 Moisi yɛɛ isé nó pa Rɛ ani ye siwántisi kérii, áí kò pɛɛ uyɛɛ nɛ li kori, hái nópínékpure foi-mɛ kai léeri. Ani kò ñmurei, hái ricuruu ani ye kɛwénteyaa tunjé usoi ké.

23 In tɛ nò ye ñmurei ani kɛwénteyaa tunjé kɛwántisi ké, áí kò pɛɛ Moisi isé kani rilós, yo nnya kani pɛɛ nɛ né wólaalɛ tɛ nɛ kesoipipi nɛ keriyu kɛwénteyaa tunjé pɛɛɛ?

24 Ani kapɛ ye usoi keyu ripái aní nɛ u túhaane, amá ani ye aseí kemúnjé ritiki aní nɛ túhaane.

PISOI ye pimecirɛ pisei Rɛ Yeesu kɛ Uléécaá uu wéɛɛ?

25 Yerusalem pikó pinyine API Rɛ: Ai utisi nkó kapi wéési piké kpuu?

26 Uyɛɛ nkó un nɛ uripɔɔ símisi lin cālɛ, úka úu kò ríka u ma! Yare piróyóopi ye cerilɛ Rɛ mɛsei uyē kɛ Uléécaá uu n wéɛ néɛ?

27 Tò nkó pò keleemɛ nyule. Amá uyē kɛ Uléécaá uu n wéɛ un píyɛi n ka, úka úu yé céri méye kuu léeri.

28 Yeesu ye pɛɛ Uléécaá keyo-i wele un likumúnjé kpɛ-i céési. Uu pupɛi Rɛ: Mɛsei kani né nyu nɔn kò kenéleemɛ nyu, néɛ yo? Mpa nɛ lɛ, áí manéla kecáá kam nɛ ka. Amá uyɛɛ né n tumme ye aseí mále. Ani uyē nyu.

29 Nɛ nɛ u nyule. Ukeméé kam léeri. Uyɛɛ né tumme.

30 Kɛ Yeesu uu lɛ ní ma nnya, API pɛɛ n la piké u tɛ. Amá úka úu kaha uké u rica, kɛ uituñɛ íi pɛɛ kahane nní n tu nnya.

31 PISOI meyá API RIWÚÍ tɛ kɛcɔpɛ nɛ kefa u tɛnɛ API MAÁ Rɛ: Uyē kɛ Uléécaá uu n wéɛ un píyɛi n ka, yare u yé mɛwaisaɲa wapisi ai tósu lɛ kɛ utisi nkó uu nní n wapisií?

Pi Uléécaá keyo pimérɛ pinyine tū tɛ piké ha Yeesu tɛ

32 Pifarisi API lɛ kɛ PISOI API RIWÚÍ kɛmɛɛ Yeesu kecáá ní weiresentɛnɛ kom. Pɛpɛɛ ye Uléécaá inyóɔnsɛ n wa piwééɛ nɛ Pifarisi API pɛɛ Uléécaá keyo pimérɛ pinyine tum tɛ piké ha Yeesu tɛ.

33 Yeesu uu pɛɛ Rɛ: Nkárípi kɛ tó nɛ nnó ari ketónɛ kpáne am pɛɛ limemáá uyɛɛ né n tumme kɛmɛɛ pɛle.

34 Nó kam ani né wéési, amá áni yé pɛɛ né yé. Li we Rɛ áni yé fe nòké kei kam yé ha ní we ha.

35 PISUIFI API pɛɛ pimecɔpɛcirɛ m píseine Rɛ: Yei kuu sí kári yé fe tóké u yé? Néɛ PISUIFI pɛɛ Píkíreki ketɛ kecáá n yɛkaalɛ kɛmɛɛ kuu sí uké ha Píkíreki n céési?

36 Tɛ íyɛ kuu nní MAÁ Rɛ: Nó kam ani né wéési, amá áni yé pɛɛ né yé. Li we Rɛ áni yé fe nòké kei kam yé ha ní we hapò?

Míni mɛɛ ámɛ ye píkaí n hɔsí

37 ANYÁ keyaa tarɔɔ kɛɛ sinnéí kɛcɔpɛ keyáa píima. Kɛ kɛ Yeesu uu PISOI keyu-i nyɛɛ uu pupɛi Rɛ: Nnírɛ nn úyɛ n we, uké kenémɛɛ kam uké míni n ntí.

38 Míni mɛɛ ye nfáa n he yé nkó yɛɛ nɛ kefa né n tɛnɛ kɛmɛɛ n leerilɛ mɛn wólu yare rínihói, yare kai Nléécaasimé ritelɛ kɛmɛɛ n wólaalɛ mɛcɔ.

39 Uléécaá Nfaasɔnɛ kɛ pɛpɛɛ nɛ kefa u n tɛnɛ API yé ní yosí nkó kɛ Yeesu uu lɛ símisi. API pɛɛ kahane likumúnjé kpɛ-i Nfáasɔnɛ n yosí, kɛ Uléécaá úu pɛɛ kahane Yeesu riyu n waise nnya.

PISOI ye anò akó akó Yeesu kecáá símaankee

40 Ke písoi pɛɛ n cápinelɛ kecɔpɛ pinyine api anó nyɛ n kɔ, api re: Mesei usoi nkó yɛɛ antepu uyɛɛ pɛɛ n sónti.

41 Picɔ pɔɔ re: Uyɛ ke Uléécáa uu wée. Kei ke picɔ pɔɔ kɔ re: Uyɛ ke Uléécáa uu n wée yé fe uu pɛɛ Kalilee-pɔ leerii?

42 Nté li Nléécaasimé ritelɛ kɛmɛ wólaalɛ te:

Uyɛ ke Uléécáa uu n wée yɛ Tafiti kepirɛ lɛ? Pɛtelɛhem kuyu-i ke Tafiti uú pɛɛ ní we kapi u marune.

43 Lɛ nnya ke písoi api Yeesu kecáá anó akó akó símaankɛɛ.

44 Pinyine yɛ pɛɛ pikɛɔpɛ lalɛ piké u tí, amá úka úu pɛɛ kaha uké u rica.

Pisuiɓi piwéesɛ yɛ Yeesu kesi

45 Uléécáa keyɔ piméré api yisi api pɛpɛɛ yɛ Uléécáa inyóɔnse n wa piwéesɛ nɛ Pifarisi kɛmɛ pɛɛ. Pɛpɛɛ yɛ Uléécáa inyóɔnse n wa piwéesɛ nɛ Pifarisi api pi pise re: Yo nnya káni u tí nókɛ nɛ kam?

46 Api pi pɛɛ re: Nɛ keweesei, usoi úka úu símaalɛ yarɛ usoi nkó mɛɔ.

47 Kei ke Pifarisi api pɛɛ pi pise re: Yarɛ nɔ nɛ kɔ tíyɛle uu kɔ nɔ feriyɛɛ?

48 Yarɛ piróyóopi nɛ tɔ Pifarisi kecɔpɛ usɛ unyine yɛ nɛ kefa u tenɛle néɛ?

49 Amá risoiwúí ntɛ nni u n tíkilɛ ári isé nyu. Uléécáa yɛ lɛ nnya anó ri wale.

50 Pifarisi kecɔpɛ usɛ kapi yɛ n sée re Nikotem yɛ pɛɛ kei wɛɛ. U pinyine-i Yeesu kɛmɛ hápaalenɛ. Uyɛɛ pi maa re:

51 Irósé íi ncéɛ hɛ re piké usoi akópe pa ápi kahane unká n kɔ, néɛ ápi kahane n ceri lɛ kuu n wa.

52 Kei kapi pɛɛ u pise re: Nɛnte pɔ nɛ kɔ nkɛni Kalilee ukó lɛ, néɛ yo. A nɛnɛ Nléécaasimé ritelɛ kɛɛ aa kóm te antepu úka úu píkaí Kalilee-pɔ leemelɛ.

53 [Lɛ memáá, mpá úyɛ uu yisi uú kulu.

8

Lɛ ke Yeesu uu unósi unyine yɛ iwásá n wa ní ma

1 Ke písoi api n kúú, Yeesu pɔɔ yisi uu Olifiyee rikúú táá.

2 Uu kemaresine yisi uu Uléécáa keyɔ-i pɛɛ, písoi api u kálaapɔ. Uu pɛɛ tone uu pi n céési.

3 Kei ke isé picélaa nɛ Pifarisi api nɛ unósi unyine hapɔ re pi u torilɛ un iwásá wai. Api riwúí kecɔpɛ u nyɛɛɛɛ,

4 api Yeesu maa re: Ucélaa, pi unósi nkó tórilɛ un iwásá wai.

5 Moisi yɛ isé ró pa re toké yɛ lipinási pɛ apare tapisí toké kpu. N-yɛ ke pɔɔ yé?

6 Tinó kapi lɛ wéesi nnya kapi lɛ u pise piké nɛ nnyine n yé piké nɛ pitele u n wa nnya. Amá Yeesu uú pɛ, uu kenípepi nɛ ntaai kɛmɛ piwóle kápáá.

7 Kapi ní we pin pipíseise nɛ kɛyú u mahani nnya, Yeesu uu yisi uu kecíre nyɛɛ uu pi maa re: Uyɛɛ úu nókɛnécɔpɛ nké-i akópe n wailɛ uké mefoí ripare u tóori.

8 Uu kɔ pípe kpá uu ntaai kɛmɛ piwóle nɔj.

9 Kapi anó nyɛ n kɔ, piwéesɛ api pinnéí kpíi usɛ usɛ. Piwéesɛ kái nɛ kori aí nɛ siwá páálá, aí pɛɛ nkɛni unósi uyɛ mɛcire kecɔpɛ yá, u nɛ Yeesu pin we.

10 Yeesu uu pɛɛ yisi uu nyɛɛ uu u pise re: Unósi, yei kápí we? Úka úu akópe pɔ paa?

11 Uu u pɛɛ re: Úka úu we, Upíima. Yeesu uu u maa re: Né ám kɔ akópe pɔ pane. A n nɛme aa tómpɔ. Amá kape kɔ akópe piwai rikpá.]

Yeesu yɛ písoi nnél metél

12 Yeesu uu kɔ pɔiso pɛɛ n cɔpinɛlɛ pimáa kpá rɛ: Nɛ́ nɛ pɔiso nnéí metéí lɛ. Nkó yɛɛ né n tɔkilɛ́ úu píkai kuɲmaha kémeɛ sɔnɛnɛ, amá metéí mɛɛ yɛ nfáa n he kuu yé m má.

13 Kei ke Pifarisi api pɛɛ u maa rɛ: Póó ripóóúruu kepóóáá aseéra lese. In lɛ, ái nsímései kaa símisi.

14 Yeesu uu pi pɛsɛ rɛ: Mpá kam tinécúruu kenécáá nsímé n símisi, nsímései yɛ mu. Li we rɛ nɛ nyulɛ kei kam n léeri nɛ kei kam n sí. Amá nɔ́ áni nyu kei kam n léeri nɛ kei kam n sí.

15 Sisoipipi metúhaane mɛcɔ ke nɔ́ túhaane. Nɛ́ am úka nɛ túhaane.

16 Amá in tɛ nɛ nɛ unyine túhaane, aseí kam tɔkilɛ́ nɛn nɛ u túhaane. Li we rɛ ái menécíre nɛɛ nɛ u túhaane, tó nɛ Unésáa yɛɛ né n tumme yɛ pi.

17 Li nɔ́inésé kémeɛ wólaalɛ tɛ pɔiso pité pin linyine kecáá nɛ n símisi, nsímései yɛ mu.

18 Nɛ́ nɛ rinécúruu kecáá aseéra lesele, Unésáa yɛɛ né n tumme un kɔ kenécáá aseéra lese.

19 Api pɛɛ u pi sɛ rɛ: Yei ke Upósáa uú we? Yeesu uu pi pɛsɛ rɛ: Ani né nyu áni kɔ Unésáa nyu. Nɔn pɛɛ né n nyu, nó kɔ pɛɛ Unésáa pɔ́ kɔ n nyu.

20 Yeesu yɛ anó nnyé male un Uléccaa keyɔ kémeɛ awóótakai keyúrí we un Nléccasímé céési. Ke uituɲɛ íi pɛɛ kahanɛ n tu nnya, úka úu u tí.

Ani yé fe nɔ́ké kei kam n sɔmpɔ ha

21 Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá rɛ: Nɛ tósule. Nó kam ani né wéési áni yé né yé, aní nɛ nɔ́anékópe kpíní. Ani yé fe nɔ́ké kei kam n sɔmpɔ ha.

22 Pisuífi api pɛɛ pimécire m píseine rɛ: Kuu nní m maa rɛ ári yé fe tɔké kei kuu n sɔmpɔ ha, yarɛ u lalɛ uké umécire kpu néɛ?

23 Yeesu uu pi maa rɛ: Nɔ́ nɛ metene nté pikó lɛ, nɛɛn kecáá-pɔ ukó. Nɔ́ nɛ keté nté pikó lɛ, nɛ́ am keté nté ukó.

24 Lɛ́ nnya kam nó maa rɛ nɔ́nsá n ɲmureí rɛ nɛɛ nɔ́pá píyei uwee, nɔ nɛ nɔ́anékópe kpínine.

25 Kei kapi pɛɛ u pi sɛ rɛ: Póó mpíí úye kecire? Yeesu uu pi pɛsɛ rɛ: Tɛ íye kam mpíí mɛkɛɛ-me nó símaari?

26 Nɛ nɔ́kenécáá nsímé mále meyá ké símisi ké kɔ nɛ nó túhaane. Amá mmɛ kam uyɛɛ né n tumme kémeɛ n kɔ ɲmanɛ kam pɔiso símisi. Asei ke uyɛ́ uu símisi.

27 Amá ápi nkpáni céri rɛ Usáa nsímé kuu símisi.

28 Yeesu uu pɛɛ pi maa rɛ: Nɔn píyei Usói Kepipi rintaáse, nó pɛɛ céri rɛ nɛɛ nɔ́pá píyei uwee. Nó kɔ ceri rɛ am linékó cire líka wai, amá lɛ ke Sáa uu né n céési kam símisi.

29 Tó nɛ uyɛɛ né n tumme tóo kesé we. Lɛ́ kuu rí la ɲmanɛ kam yɛ wa. Lɛ́ nnya, úu né riyá ké menécíre n we.

30 Ke Yeesu uu lɛ n símisi, pɔiso meyá apí nɛ kefa u tene.

Pisoí pɛɛ pímeccire n tɛ nɛ pílasí

31 Kei ke Yeesu uu pɛɛ Pisuífi pɛɛ nɛ kefa u n tene maa rɛ: Nɔn nnésímé n tɔkilɛ́, nɔ́ pinépiretiki yíkíyiki lɛ.

32 Nó pɛɛ nsímései ceri, nsímései mmɛ nn tíyɛse ani nómenécíre n tɛ.

33 Api u pɛsɛ rɛ: Tó Apiraham siyase lɛ, ári kɔ píkai unyine ilasi tonelɛ. Yo nnya kaa pɛɛ rɛ: Nó kam ani nómenécíre n tɛ?

34 Yeesu uu pi pɛsɛ rɛ: Asei kecáá, ké nó símisi rɛ usói nkó yɛɛ akópe n wai yɛ akópe ulasi lɛ.

³⁵ Ulási útu ye mesére kégó ke-i kapi u m múlǐ n we. Uyɔpipi yee ye mesére kégó-i n we.

³⁶ Lē nnya, Kepipi ken ilási kémee nó n lese, nɔ meykíyiki nómenécire tele.

³⁷ Ne nyule re nɔ Apiraham siyase le. Amá nɔ kɔ péé la nɔké né kpu re áni nnésímé ñmurei nnya.

³⁸ Lē ke née Unésáa kémee n yé nkó ke née símisi. Lē ke nɔɔ kɔ núnésáa kémee n kɔ ke nɔɔ kɔ wa.

³⁹ Api u pese re: Apiraham ye urósáa le. Yeesu uu pi maa re: In te nɔ Apiraham sipipi le, áni Apiraham mewai n wai.

⁴⁰ Menéwai nnéi yee re ké nsímesei kam Uléécaa kémee n kɔ nó ritéjse. Amá mǐpá ne lē, nɔ kɔ pee wéésile nɔké né kpu. Apiraham útu pee lē wai!

⁴¹ Amá núnésáa sei mewai meɔ ké nɔɔ wai. Kei kapi pee Yeesu pese re: Ari siwásankaipipi. Usáa use kóló kari má. Uyee nní Uléécaa.

⁴² Yeesu uu pi maa re: Uléécaa un pee mesei Núnésáa, nɔ yee pee né n la re ukemee kam léeri nen kɔ uyé nnya nté we. Ai menéla kémee kam ka. Uyee né tumme.

⁴³ Yo nnya káni lē kam nó n símisi aseí kómei? Káni yé n fe nɔké nnénóosimé kutu rińcɔ nnya ye ni.

⁴⁴ Kuníri kpee núnésáa. Núnésáa mela kani kɔ la nɔké n wai. Háí mekee-me kuu usoińó. Úu ye aseí ritiki. Li we re aseí áa ukeméé we. U ye un nnóome n wai kaí ne u sá. U nnóome le. Uyee kɔ nnóome nnéi riyíki.

⁴⁵ Kai nní lē ní we nnya káni ye nsímesei ke née n símisi ñmurei.

⁴⁶ Nó úye yee yé fe uu né nyíse re ne akópe wa? In te nsímesei kam símisi, yo nnya káni péé ne kefa né tene?

⁴⁷ Usói nkó yee Uléécaa ukó, yèè Uléécaa nsímé kutu ricole. Ke nɔ áni nní upikó nnya káni Uléécaa Nsímé kutu cólē.

Yeesu ne Apiraham kecáa nsímé

⁴⁸ Pisuífi api pee Yeesu pese re: Ai tɔ mesei alari mále toké maa re pɔ Samarii ukó le aa kɔ aníri héésii?

⁴⁹ Uu pi pese re: Am aníri héési, amá Unésáa kam tíyu waise, nɔɔn pee tinéko kópu!

⁵⁰ Am wéési ké rinécúruu ríyu waise. Unyine yee wéési uké ríyu né waise. Uyee kɔ utúhaane.

⁵¹ Asei kecáa, ké nó símisi re nkó yee nnésímé rimmúlú úu píkaí kpine.

⁵² Kei ke Pisuífi api pee u maa re: Tɔ nkpéni meykíyiki yénle re pɔ aníri héésile. Apiraham ye kpule, antepuyee pɔɔ kɔ kpíni. Pɔɔ pee nkpéni re nkó yee mpósímé rintíki úu píkaí kpine!

⁵³ Yare pɔ ne urósáa Apiraham yee n kpu fele née? Antepuyee pɔ ne kɔ kpínle. Yare pɔɔ pee úye?

⁵⁴ Yeesu uu pee pi pese re: In te née rinécúruu ríyu waise, ám yé ríyu yé. Amá Unésáa uyé kani m maa re uyee Núnéléécaa yee ríyu né waise.

⁵⁵ Ani kɔ pee u nyu. Amá né ne u nyule. Nen m maa re ám u nyu, ne lē wale nómenécɔ nnóome. Amá né ne u nyule nen kɔ unsímé tíkilē.

⁵⁶ Núnésáa Apiraham ye péé ne mpóonare cuunkeele re u yé kam uu kenékámeyaa yenu. Uu kɔ mesei ke yenu, urikin ari níñesi háí.

⁵⁷ Kei ke Pisuífi api pee u píse re: Páa kahane nkpráni ñmē kuwóó n tu, pɔn pee tee re pɔ Apiraham yenaalē, née yo?

⁵⁸ Yeesu uu pi maa re: Asei kecáa, ké nó símisi re Apiraham uké kelene ní we, né ne péé wele.

59 Kei kapi pɛɛ apare kp̄isi rɛ piké u tapisi. Amá uú nɛ pi pɔlu uu Ulééc̄aa kɛyɔ-i léepɔ uu tɔmpɔ.

9

Yeesu yɛ utisi unyine kapi m mári unyɛ p̄ise

1 Kɛ Yeesu uu nc̄ée-i n̄ we un t̄osu, uu utisi unyine kapi m mári unyɛ yɛnu.

2 Up̄ip̄iretiki api u p̄ise rɛ: Ucélaa, wóo kɛc̄irɛ yɛɛ akópe wa nnya kapi nɛ utisi nkó mári unyɛ? Uricuruu akópe nnya n̄ɛɛ pɛpɛɛ u m mári akópe nnya?

3 Yeesu uu pi p̄esɛ rɛ: Ai uakópe nnya, ái kɔ pɛpɛɛ u m mári akópe nnya. L̄ɛ kai yé n wa Ulééc̄aa nnanɛ nké nɛ ukɛc̄áá n̄ we lin̄ nyáni nnya kuu unyɛ.

4 Kɛ itunɛ ii nn̄i n̄ we, li p̄ise rɛ tóké uyɛɛ né n tumme pikɛi wa. Kɛsine yɛ waine, úka útu yé pɛɛ fe uké keisi.

5 Kumún̄ɛ nkú-i kam nn̄i keté kɛc̄áá n̄ we, n̄ɛɛ keté kɛc̄áá metéi.

6 Kuu an̄ɔ nyé p̄imáa n̄ masi, uu keteni-i meta tuke uú nɛ sipérépi wai, uu unyɛ uyé inipɛɛ p̄órii,

7 uu pɛɛ u maa rɛ: A n̄ n̄me a ha Silowee kup̄arɛ-p̄o lih̄i. Silowee aseɛ rɛ Utumɛ. Uu mɛsei yisi uu s̄i uú ha lih̄u. Kuú ha m p̄ɛɛmɛ, uu p̄ɛɛ n̄ nyáni.

8 Up̄ip̄irɛc̄o nɛ pɛpɛɛ n nyu rɛ u pɛɛ wéleile, api p̄ɛɛ m p̄iseine rɛ: Ai nkó yɛɛ pɛɛ t̄ú un wéleii?

9 Picɔ api yɛ rɛ: Uyɛ lo. Picɔ api rɛ aáí, mɛnyíne kapi wenɛ. Uricuruu uu pɛɛ rɛ: N̄ɛ n̄maa lo.

10 Api pɛɛ u p̄ise rɛ: Iye kai wa kɛ ipónipɛɛ ii nɛ nkp̄éni nyáni?

11 Uu pi p̄esɛ rɛ: Utisi uyé kapi yɛ n s̄ée rɛ Yeesu yɛɛ sipérépi wa, uu inipɛɛ né p̄órii uu pɛɛ né maa rɛ: “A n̄ n̄me a ha Silowee kup̄arɛ-p̄o lih̄i.” Am s̄i am̄ ha lih̄u, am p̄ɛɛ n̄ nyáni.

12 Api u p̄ise rɛ: Yei kɛ utisi uyé uú we? Uu pi p̄esɛ rɛ: Am nyu.

Pifarisi yɛ unyɛ yɛɛ m̄ pɛl n̄stmé p̄isei

13 Api pɛɛ utisi uyɛɛ pɛɛ mɛkɛɛ n nyiinl̄ɛ nɛ Pifarisi kɛmɛɛ s̄i.

14 Keyáa k̄ɛ kɛ Yeesu uu sipérépi n wa uú nɛ inipɛɛ u wúkule yɛ pɛɛ kɛwɛntɛyaa lɛ.

15 Pifarisi p̄óo kɔ pip̄isei u kp̄á rɛ iye kai wa kuú nɛ nkp̄éni nyáni? Uu pi maa rɛ: Sipérépi kuu inipɛɛ né p̄órii, am s̄i am̄ ha lih̄u, am pɛɛ nkp̄éni n̄ nyáni.

16 L̄ɛ nnya kɛ pikɛc̄opɛ pinyine ap̄i maa rɛ: Utisi uyɛɛ m̄ɛwai mmé n wa útu yé fe uké Ulééc̄aa-i n leeri. Kúu nn̄i kɛwɛntɛyaa isé rint̄iki nnya. Picɔ api rɛ: Iye kɛ ukópɛk̄ɔs̄ uu yé fe uu m̄ɛwaisaɲa mmé mɛc̄o wai? Kei kapi pɛɛ an̄ɔ akó akó nɛ rikéne.

17 Pifarisi api kɔ unyɛ uyé pip̄ise kp̄á rɛ: Iye kɛ p̄óo utisi uyɛɛ inipɛɛ p̄o m p̄ise kɛc̄áá m̄usu? Uu rɛ: Antepu lo.

18 Mpá nɛ l̄ɛ, Pisuifi piwéése ap̄i pɛɛ la piké k̄ɔ tɛ u pɛɛ unyɛ lɛ kuu kɔ nkp̄éni nyáni. Api pɛɛ upikó séi

19 api pi p̄ise rɛ: N̄oun̄ɛm̄áne uyé kani n tee rɛ nɔ u marilɛ unyɛ yɛ m̄esei nkóo? Iye kai wa kuu kɔ nɛ nkp̄éni nyáni?

20 Upikó api pi p̄esɛ rɛ: Tɔ u nyulɛ rɛ u kɛr̄ópipi. Tɔ kɔ u marilɛ unyɛ.

21 Amá ári nyu l̄ɛ kai n wa kuú nɛ nkp̄éni n̄ nyáni, ári kɔ nyu wóo u p̄ise. Ani u p̄ise, útu kɛwá, u yé fe uu uriyu kɛc̄áá nkó símisi.

22 Pisuifi piwéése kapi wuru nnya kapi l̄ɛ ma. Li we rɛ Pisuifi piwéése yɛ pɛɛ kóm̄ɛinele rɛ úyɛ un m maa rɛ Yeesu kɛ Ulééc̄aa uu w̄ɛɛ, piké liute kuyóm̄ɛyáhaale-i lese.

23 L̄ɛ nnya kɛ upikó ap̄i maa rɛ: Uu kɛwá, ani uricuruu pise!

24 Pifarisi api kɔ uyɛ kapi m mári unyíyɛ pipísei kɔ́a api u maa re: A aseí símisi líkɛ Uléécáa rinyiri ritaáse. In tɔ́, tɔ nyule ŋmaa re utisi uyee ukópekáɔ le.

25 Uu pee pi pese re: Un ukópekáɔ, né ám nyu. Amá likei lise kam nyu re ne pee unyíyɛ le nen kɔ pee nkɔ́pɛní nyáni.

26 Api pee u pise re: Yo kuu pó wa? Iye kuú ne inípee pó wúkule?

27 Uu pi pese re: Ne písímé nó masilé áni kutu né ricɔ́. Yo nnya kaní la ké kɔ písímé rikpá náké kɔ́? Néé nó ne kɔ lalɛ náké pansɛ upipiretiki?

28 Kei kapi alé u rikápáá api re: Póɔ uyɛ upiretiki. Amá tɔ́ ne Moisi pipiretiki le.

29 Tɔ nyule re Uléécáa ye ne Moisi símisile. Amá ári nyu ricuruu méye ke nkó póɔ léeri.

30 Unyíyɛ yee ní peí uu pi maa re: Lelee píri né ní we yee re áni nyu méye kuu léeri, uu kɔ pee tíyese inénípee íi n nyáni.

31 Tɔ nyule re Uléécáa úu ye ukópekáɔ ne kutu ricɔ́, amá nkó yee ríyu u n waisélɛ un umela wai kuu ye kutu ricɔ́.

32 Káí ne n weme, ári píkaí kómaalɛ te unyine ye tíyese usoi kapi m mári unyíyɛ uu ye kɔ yenu.

33 Utisi nkó unsá pee Uléécáa kémee n leeri, úu yé pee fe uké linyine wa.

34 Api u pese re: Háí kapi ne pó ní mári kaa akópe kémee pólolɛ. Póɔ yé pee nkɔ́pɛní tɔ́ céési, néé yo? Api pee kuyómeyáhaalee-i u lese.

Pifarisi rinyíyɛ

35 Yeesu uu kóm te pi utisi uyɛ lese. Uú ne utisi uyɛ sáne uu u pise re: Pɔ Usói Kepipi ne kefa tenelɛ?

36 Uu Yeesu pese re: Uyee úye, Upiima? A né símisi ké ne kefa u tene.

37 Yeesu uu u pese re: Uyɛ kaa nní nyáni, uyee nní ne pó símisi.

38 Kei kuu pee re: Ne ne kefa pó tenele, Upiima. Uu pee Yeesu kenyale-i wúla uu ríyu u waise.

39 Yeesu uu pee re: Ne keté kecáá kale ké ne písoi túhaane, pepee n nyiinlé piké n nyáni, pepee n nyáni póóké nyíinu.

40 Pifarisi pinyine ye pee ukekúrí wele. Kapi anɔ́ nyɛ n kɔ́, api u pise re: Yare tɔ́ ne kɔ pinyíyɛ le, néé íye?

41 Yeesu uu pi pese re: Nɔn pee pinyíyɛ, áni yé pee akópe m má. Amá nɔ ye maa re nɔ nyánile nnya ke nɔ́anékové aa nókeneccáa we.

10

Useesé ne isáŋ kenyárú

1 Yeesu uu re: Asei kecáá, ké nó símisi re usoi nkó yee úu rinɔ́nɔ́-mɛ ne kusánlee-i n lomɔ́, amá uu pee kuwélé féé ne lomɔ́ ye uyaa ne usoi kpááree le.

2 Amá nkó yee ne rinɔ́nɔ́ n lomɔ́ yee useesé.

3 Tinɔ́nɔ́ uméré yéè useesé tinɔ́nɔ́ hánnelɛ, isáŋ ii umetɛ kom, uyɛ uu pee nípá uisaŋ íye rinyiri séi uú ne i leepɔ́.

4 Un uikó nnéí pilésepɔ́ m masí, uu pee ikekpeé wai. Kii nní umetɛ n nyu nnya, ii pee u n tikilɛ.

5 Ii ye píkaí usoi nkó kii n nyu ritiki. Amá ketaa-pɔ kii ye u kaase, kii nní písáne metɛ n nyu nnya.

6 Yeesu uu kenyárú nké písoi pee kutu u n cólɛ wai, amá ápi ceri lé kuu ní la uké male.

Yeesu yee useesé sone

7 Yeesu uu kə pimáa pi kpá re: Asei kecáá, ké nó símisi re nées kusánlee rinənoo.

8 Pē nní pēe ní ka apí ne né tise ye piyaa ne písoi kpááree le, amá isán fi ne kutu pi rico.

9 Nées rinənoo. Uyee né mmé rintíki uu ne lompo ríyu kai yé lo. U yéé lompole uu léeri uu kə liluke-luke m má.

10 Piyaa ne pikópe ne picaainkee nmanē nnya ke uyaa uu ye ka. Amá né ne kale re isán iké nfáa yē nké ne i m pom.

11 Nées useesé sone. Useesé sone yèè fele uu uisee nkpo yósu uu kpi.

12 Usáne kapi n kpisi un keisi uu useesé yíkíyiki, ái kə uyee useete. U ye kúkpē yenle kun weme, uu isán yá uu wuru. Kúkpē pōo pēe isán lakasente aku yékááse.

13 Kai nní siwóo nmanē nnya kuu keisi, uu isán kecáá nfasimé níka wai.

14 Nées useesé sone. Ne inésán nyule, iyē in kə né nyu

15 yarē ke Unésáa uu né n nyu néen kə Unésáa uyē nyu meco. Né fe am inésán nkpo yósu am kpi.

16 Ne kə isán icə mále yee fi kusánlee nkú-i ní we. Li pise re ké kə iyē wélaame. I yé menétē kō, ai wai kusánlee kuse ne useesé use.

17 Saa ye né lala re ne n̄murei re ké kpu ké pēe kə nfáa piyéne rikpá nnya.

18 Uka uu nfáa né yósu. Nées rinécúruu n̄murei re ké kpu. Ne rinaŋe mále nen yé kpu am kə limemáa nfáa yenu. Lē ke Unésáa uu né n forii re ké wa ye lē.

19 Nsímé mmē nnya, Pisuifi api kə Yeesu kecáá anōo akó akó n símaankēe.

20 Pimeyā api re: U aníri héesile, u isəho torile. Yo nnya kani kutu u cəlē?

21 Picə api re: Un pēe aníri n héesi, uu yé pēe nní n símisi. Kuníri yé fe aku unyíye inípee wúkulēe?

Pisuifi ye Yeesu kesi

22 Nnyíye kumúnjē-i kapi keyáa kenyine Yerusalem-i Ulééca keyo inyónse anyá wai.

23 Yeesu un we un Ulééca keyo-i Salomoo imele apole metene nyéeri.

24 Pisuifi api pēe kekále u wai api u pise re: Ne keyo-po kaa yé lē tó n séélē tən táikēe? In te pōo uyē ke Ulééca uu n wée, a ró símisi kekéripi cáká-cáká.

25 Yeesu uu pi pēse re: Ne lē pisímé nó masile ani yúlu. Mēwai kamí ne Unésáa nnaŋe n wapiši ye nyísele re aseí kam símisi.

26 Amá ke nó áni nní inésán nnya, áni n̄murei.

27 Inésán yèè menétē konle. Né ne kə i nyule, ii ye kə né tíki.

28 Nfáa teneciré kam i he, ii píkaí kpine, úka uu yé kə fe uké anénipe-i i yósi.

29 Unésáa yee né i ní pa ye n̄pá úye fele. Uka uu yé fe uké Unésáa anipe-i i yósi.

30 Tə ne Saa tó ye usoi use le.

31 Kei ke Pisuifi api kə apare pikpíkē rikpá re piké u tapisi.

32 Yeesu uu pēe pi maa re: Ne mēwai sone meyā mee Saa kémeē n léeri nó nyísele. Mēkecəpe méye nnya kaní la nōké apare né tapisi?

33 Api u pēse re: Ai mēwai sone méka nnya karí la tōké apare pō tapisi tōké kpu, amá kaa Ulééca n lámaankēe nnya ye ní. Pó kesoi pipi, aa mepócíre n nyáni re pō Ulééca le.

34 Yeesu uu pi pēse re: Ai nóinésé kémeē wólaalē te Ulééca ye maa re: Nə keyómēca sipipi lee?

35 Tə nyule re ápi yé fe piké lē ke Nléécaasimé ritelē ari ní ma tinne. Isé ritelē ye pē ke Ulééca uu pēe ne n símisi sée re keyómēca sipipi.

36 Saa yee né wée uu ketē kecáá né tumti. Yo nnya kam yé maa re ne Ulééca Kepipi le ani pēe re Ulééca kam lámaankēe?

37 In te ái Unésáa mēwai kam wai, áni kape ne kefa né tene.

38 Amá in te mē kam wai, nípá nōnsá n la nōké ne kefa né tene, ani kō mē kerí ne kefa tene, ani pēe kekéripí ceru re Unésáa ye kenémeē wele, néen kō Unésáa kēmeē we.

39 Api kō n náasi piké u tí, amá uú ne pi nméherēe.

40 Kei ke Yeesu uu kō yisi uu Yuritee nkoí pitérj pele, uú ha kei ke Yohani uú pēe mekeē písoi míni n wólē tone.

41 Písoi kulúí pin kei ukemeē sónaapō api ye re: Yohani úu mēwaisanā méka wa. Amá mmē nnéí kuu utisi nkó kecáá m ma ye aseí ritikile.

42 Kei ke písoi meýā api péé ne Yeesu kefa tene.

11

Lasaa nkpō kecáá nsmé

1 Utisi unyine yeē péé we un póólú, api ye u séi re Lasaa. Maari ne umáa Marita kuyu Petanii-pō kuú péé we.

2 Maari uyēe Upiíma ana tulaali kōonu uú ne unnyúpi tinne. Uuyei Lasaa yeē pēe póólú.

3 Lasaa piyēi pē keté api Yeesu kēmeē tum apí ha u maa re: Upiíma, usoi uyē kaa nní n la ye póólúle.

4 Ke Yeesu uu nsmé mmē n kō, uu re: Ai nkpō itoi kuu póólú, amá Uléécaá uké ne ríyu n yé nnya kuu póólú. Kei kai yé kō ne Uléécaá Kepipi ríyu waise.

5 Yeesu ye pēe Marita ne uwá Maari ne Lasaa lalē.

6 Kuu pikómē m masí re Lasaa ye póólú memáá, uu kei kuú pēe n we siyáa sité ketónē kpá.

7 Uu pēe upipiretiki maa re: Tóké Yutee ketē-mē pele.

8 Upipiretiki api u pēe re: Ucélaa, ái kahanē n nāñai ke Pisuífi apí pēe kei-pō la piké apare pō tapisi piké kpu. Kei kaa kō la pōké péle néé?

9 Yeesu uu pi pēe re: Kai ye nní n weesi, itunje yeē leemele néé íi ye leeme? Uye un ne metunjetéi n sōne, úu ye rikpōu. Li we re u ye ketē nké kecáá metéi n nyánile.

10 Amá úye un kesine n sōne, u ye rikpōule re metéi áme ukemeé we nnya.

11 Ke Yeesu uu lē pimáa m masí, uu kō kpá re: Urósáne Lasaa ye lonile. Ne sinle ké ha u yónse.

12 Upipiretiki api u maa re: Upiíma, in te u lonile, u yé péí.

13 Lasaa nkpō nsmé ke Yeesu uu lē tee. Upipiretiki pōon músu re nnōni yíkíyiki nsmé kuu símisi.

14 Yeesu uu pēe pi lurus re: Lasaa ye kpule.

15 Nō nnya kai né láárú re ám pēe likumúnjé kpe-i kei we. Li lē wale re nōké ne kefa né n tene nnya. Tóké nkpéni ukemeē tómpō.

16 Kei ke Tomaa kapi rinyíri n he re Usika uu pēe pipiretiki tōrōo maa re: Ani mpō tóoké kō ha, tó ne uyē tóké ha kesé kpu.

Yeesu yeē ye nkpō-i yukuse, uyēe kō nfāa

17 Ke Yeesu uu n tuipō, uu kóm te Lasaa ye nhóre kēmeē siyáa sina piwai masile.

18 Petanii ye ne Yerusalem kōlenle yarē kilometiri pitaani kumúnjé.

19 Pisuífi meýā ye pēe Marita ne Maari piyáhaa kale piké piyuei nkpō pi riyákase.

20 Ke Marita uu n kō te Yeesu ye nnyáá waimē, uu yisi uu u tēpei, Maari pōó kényō-i tone.

21 Marita uu Yeosu maa re: Upiima, pɔn pɛɛ ntɛ n we, unɛyɛi uu yɛ pɛɛ kpu.

22 Amá nɛ nyule rɛ nɔ́pá nkpɛ́ni, Uléécáa yɛ lɛ nnéi kaa u m pisɛnɛ pɔ́ pa.

23 Yeosu uu u maa re: Upɔ́yɛi yɛ nkpɔ́ kɛ́mɛɛ yisinɛ.

24 Marita uu rɛ: Nɛ nyule rɛ u yɛ kam uu keyáa tɔ́ɔɔ ketúnjɛ kɛ pikpɔ́kpɔ́ api n yisinɛ yisi.

25 Yeosu uu u maa re: Néɛ yɛ pikpɔ́kpɔ́ yukuse, néɛ kɔ́ nfáa. Usoi nkó yɛɛ nɛ kɛfa né n tɛnɛ yɛ nfáa wainɛ, nɔ́pá un píyɛi n kpu.

26 Nkó yɛɛ nfáa m má un pɛ́ɛ nɛ kɛfa né tɛnɛlɛ́ uu píkaɪ kpinɛ. Pɔ́ lɛ ñmureii?

27 Marita uu u pɛsɛ rɛ: Ɛɛɛ Upiima, nɛ nɛ kɛfa tɛnɛ rɛ pɔ́ kɛ Uléécáa uu wɛɛ. Pɔ́ɔ Uléécáa Kɛpípi kɛɛ ketɛ́ kɛcáa mékame m má.

Yeesu yɛ tɛ

28 Kɛ Marita uu lɛ pimáa ní masí, uu yisi uu tɔ́mpɔ́, utú ha uwá Maari séi uu u wéi-wéi rɛ: Ucélaa yɛ kale, u pɔ́ séile.

29 Kɛ Maari uu lɛ n kɔ́, uu mɛsɛ nɛ mɛsɛ yisi uu Yeosu tɛpɛi.

30 Yeosu uu pɛɛ kahanɛ kuyu kɛɛ-i n lompɔ́. Kei kɛ Marita uu pɛ́ɛ nɛ u rinsánɛ cire kuú pɛ́ɛ kɔ́ nɛ lɛ wɛ.

31 Pisuiɔ́ pɛɛ pɛɛ Maari keyɔ́-i ní we pin nkpɔ́ u yáasi, api yénu rɛ u riwakasile uu léɛpɔ́. Api yisi api u tiki. Pi pɛɛ lɛ músule rɛ rikpíi-i kuu sí uké ha tɛ.

32 Kɛ Maari uu kei kɛ Yeosu uu ní we n tuiɔ́pɔ́, uu uana metɛnɛ lólu uu u maa rɛ: Upiima, pɔ́n pɛɛ ntɛ n we, unɛyɛi uu yɛ pɛɛ kpu.

33 Kɛ Yeosu uu n yɛ́ tɛ Maari yɛ tɛnile, Pisuiɔ́ pɛɛ u rintíkipɔ́ pɔ́ɔn kɔ́ tɛni, ai u lémesɪ uripɔ́ɔ ari caai hái,

34 uu pɛɛ pi pisɛ rɛ: Yei kani u wa? Api u pɛsɛ rɛ: A kam a yɛ́, Upiima.

35 Yeosu uu tɛni.

36 Pisuiɔ́ api pɛɛ rɛ: A tíyɛ u pɛɛ u la kpa!

37 Pikecɔ́pɛ pinyinɛ pɔ́ɔ rɛ: Uyɛɛ unyíyɛ inipɛɛ n wúkule uu yɛ́ pɛɛ fe uu wai usoi nkó uu yɛ́ kpu?

Yeesu yɛ Lasaa nfaa pɛsɛmɛ

38 Ai Yeosu pílémaa kpá, uripɔ́ɔ ari caai hái uu yisi uu rikpíi-i tɔ́mpɔ́. Kuparɛpoo kunyinɛ yɛ ku kapi nnɔ́ɔ-i mɛparɛ riɔ́fi.

39 Yeosu uu pi maa rɛ: Ani kɛparɛ lesɛ. Ukpɔ́kpɔ́ uyɛi, Marita uu Yeosu maa rɛ: U nkpɛ́ni pikpáhái masí, Upiima. Kuú nɛ n kpu, lí siyáa sina piwai masile.

40 Yeosu uu u pɛsɛ rɛ: Am pɔ́ maa rɛ pɔ́n nɛ kɛfa n tɛnɛ, pɔ́ yɛ́ tɛ Uléécáa yɛ ríyɛ málɛɛ?

41 Kei kapi pɛɛ kɛparɛ wúkule, Yeosu uu keléécáa weríi uu rɛ: Sáa, nɛ pɔ́ pɔ́nɛsɛ rɛ pɔ́ nɛ kutu né ricɔ́ nnya.

42 Né nɛ nyule rɛ meséɛrɛ kaá nɛ kutu né cólɛ. Amá písoi riwúí píima ntí tɛɛ nní né n kálaalɛ́ nnya kam lɛ ma rɛ piké fe piké nɛ kɛfa tɛnɛ rɛ pɔ́ɔ né tumme nnya.

43 Kuu lɛ pimáa ní masí, uu cáai ai cá rɛ: Lasaa, a leemɛ!

44 Usoi uu kei nní yisi uu léeri, uana nɛ uanipɛ an sisánjápampi pílaankɛɛlɛ́, ukɛyɛ ken kusánjáa yáriilɛ́. Yeosu uu pɛɛ pi maa rɛ: Ani u fénnɛntɛ ani u yá uké tɔ́mpɔ́.

Pisuiɔ́ piwééɛsɛ yɛ rinɔ́ɔ rise wa piké Yeosu tí

45 Pisuiɔ́ mɛyá pɛɛ Maari keyɔ́-i n hápɔ́ api lɛ kɛ Yeosu uu n wa yɛnu, api nɛ kɛfa u tɛnɛ.

46 Amá picɔ́ pɔ́ɔ sí, api ha lɛ kɛ Yeosu uu n wa Pifarisi kɛɛnkɛɛ.

47 Kei ke pepe ye Uléecaa inyóonse n wa piwéése ne Pifarisi api pitúhaane píima cápine api re: Iye kari waine? Usoi nkó ye mewaisaŋa wapisile háí!

48 Ton n tíye un lē n wai, písoi nnéi yé ne kefa u tene, Rom pikó api peé weri api Uléecaa keyo foru api ne kuróyu péne.

49 Pisuifi piwéése pē use kapi ye sée re Kayifu. Uyee pee kuŋmē kpē Uléecaa isina tū. Uyē uu pee pi maa re: Ani rka kómēi!

50 Ani yē te li ne kutasi nó we re usoi use uké nónnenéí nkpó kpu, kuyu nnéi áku kapē ne méwoo rinséé nnyaa?

51 Ái re ukemúnjé cire kuú ne lē ma. Kai nní uyee pee likumúnjé kpē-i Uléecaa usina nnya kuu ne Uléecaa rinyiri símisi re Yeesu yee Pisuifi kecáá kpine.

52 Ai kó Pisuifi kecáá ŋmane nnya kuu kpine, amá li píse re uké kpu uké ne Uléecaa sipipi sée keté nnéi kecáá n yekaalē cápine síké pansé písoi píse.

53 Kai ne keyáa kē n kpísi, Pisuifi piwéése api rinóo rise wai re piké Yeesu kpu.

54 Lē nnya, Yeesu úu ye pee Pisuifi kecōpe pinyérei rikpá piké u n nyáni. Uu pee yisi uu keté kenýine kee ne kucesi kóima n kólē-mē téŋ, u ne upipiretiki api ha kei-pó n we. Pi ye kei sée re Efirayim.

55 Isirayeli pikó nkpó melóo anyá ye pee nyahaimēle. Lē nnya ke kei pikó meyā api yisi api Yerusalem sí te piké ha inyóonse inyekii wa anyá aké kelene tu.

56 Api Yeesu wélaankēe, api pee Uléecaa keyo-i n we pin pee pimēcōpecire píseine re: N-ye kani músu? Yare u yé kam nēe úu yé kam?

57 Pepe ye Uléecaa inyóonse n wa piwéése ne Pifarisi ye pee rinóo pihēe masile re: Uye un ukeló n nyu, uké símisi piké fe piké u tí.

12

Maari ye Yeesu ana kecáá tulaali kōnu

(Matiyee 26:6-13; Mariki 14:3-9)

1 Lin tiselē siyáa sikpuulū piké kelene nkpó melóo anyá li, Yeesu uu yisi uu Petanii tómpo. Kei ke Lasaa kuú pee pikpōkpō kémeē n yukuse uú we.

2 Api kusáne u wai, Marita un iluke hōonente, Lasaa pōon pepe iluke keluke-i Yeesu kekúrí ní tū kecōpe we.

3 Maari uu pee tulaali pape-pape yee nnéi píima m má kenúŋpi kpísi, uu Yeesu ana kecáá kōoni uu pee unnyúpi ne Yeesu ana tinne. Tulaali kukpáhá aku keyo yipu.

4 Yeesu pipiretiki kecōpe use kapi ye n sée re Yutasi Isikariyōoti yee ní ka uu Yeesu piláarō anipe-i wai, uu pee re:

5 Yo nnya kápi tulaali pape-pape nkó yáá ne nnéi píima piké siwóo píwekóo hē?

6 Ai re píwekóo nfasimé kuu wai nnya kuu lē ma. U pee uyaa le. Kuu nní kuwóolóo m múlilē nnya, u ye pee lē kapi kémeē n waipo yáaile.

7 Yeesu uu u maa re: A unósi nkó riyá sééé! U lē wale un ne keyáa kē kapi nhóre-i né n tanine músu.

8 Mesére ke píwekóo api yé nókenékúrí n we, amá né am mesére nókenékúrí wene.

Pi rinóo rise wa re piké Lasaa kpu

9 Pisuifi kulúí ye pee kó te Yeesu ye Petanii-i we. Api sí kulúí, áí uyē ŋmane nnya, amá piké kó ne Lasaa kuu pikpōkpō kémeē n yukuse n yé nnya.

10 Pepe ye Uléecaa inyóonse n wa piwéése api símisi aí tone re piké kó Lasaa pó kó kpu

11 re Pisuifi meyā ye pee pi yálenle pin uyē nnya Yeesu ne kefa tene.

Yeesu ye Yerusalem kuyu loni

(Matiyee 21:1-11; Mariki 11:1-11; Luki 19:28-40)

12 Kai kóso n weesi, písoi kulúí píima pée nkpó melóó anyá pinyánei n hápó, api kóm te Yeesu ye Yerusalem-i sónepó.

13 Api pinnéí atenepai kpasi api síka apí ne u tépei, pin cáái re: Osanna! Ani uyee n sánti ne Upíima rinyiri ritaáse. Uye Isirayeli pikó uyóopi. 14 Yeesu uu keminaapipi kenýine yenu, uu kekecáá tone yare kai n wólaalé te:

15 Nó Siyóo kuyu pikó, iwame íi kape nó wa.

Ani ripaí, núnéyóopi yee nní keminaayaha kepipi kecáá tú un ne weme.

16 Upiiretiki apí pée lelee n wai aseí kó kelene. Amá ke Uléécaá uu Yeesu ríyu n waise kapi pée léise re lé ke písoi api nní u n wa kaí pée mekee-me ukecáá wólaalé.

17 Pē nnéí pée pée Yeesu kekúrí ní we kumúnjé kpe-i kuú pée Lasaa nhóre-i n sée uu léseri uu kó pikpókpó kémeé u yukuse, api lé kapi n yé písoi keenkee.

18 Lé nnya ke písoi riwúí ari pitépei u ha. Písoi ye pée kónle re u mewaisanja mē wale.

19 Pifarisi api pée símaane re: Nó nyáni re méwóo kani wai. Písoi nnéí pée nní u tikilē.

Pikireki pinyine ye la piké Yeesu yē

20 Pikireki pinyine pó ne kó pée anyá kumúnjé kpe-i pepée Yerusalem ní ha piké ha Uléécaá yáási kecápe wele.

21 Api Kalilee keté-pó Petisayita ukó Filipu kekúrí nyósópó api u maa re: Urósáa, tó péé la re tóké Yeesu yē.

22 Filipu uu sí uú ha lé Antiree símisi, piketé apí ha ne Yeesu símisi.

23 Yeesu uu pí pese re: Li nkpéni ituñe tule re Usoi Kepipi keké ríyu yē.

24 Asei kecáá, ké nó símisi re tilukepípi tinsá n loó tiké kpu, timécire kari ye n we. Amá tin n kpu, ti ye apipi kulúí marile.

25 Nkó yee unfaa ní la yé kam uu n fómni. Amá nkó yee úu keté nté unfaa n kpísi uké waise linyine, úu n fómni, amá nfáa teneciré kuu yénuñe.

26 Uye un n la uké pikéi né wa, uké né n tikilē. Kei kam ní we ke unékeikó póo kó sánti uké n we. Uye un pikéi né n wai, Saa yé ríyu u waise.

Yeesu ye unkpó nsmé símisi

27 Lé memáá, Yeesu uu pée re: Tinépóo ye nkpéni caailenle. Né nkpéni re íye? Te Saa, kape tíye ké ntóósi ituñe nnyí kémeé lompo néé? Lé nnya kam kó péé ka.

28 Saa, a ripónyiri ritaáse! Kei ke meté menyine ame keyómecaa-pó leeme ame re: Ne pítaáse ri masile, né kó pítaáse rikpáne.

29 Písoi pée kei n cápínélé api lé kom api re: Ikóne yee ñmurei. Píco api re: Uléécaatumé unyine yee ne u símisi!

30 Kei ke Yeesu uu pée pí maa re: Ai né nnya ke meté mmé ame léeme, amá nó nnya ye ní.

31 Nkpéni ke ituñe ii tu re piké ne keté nké písoi túhaane. Nkpéni ke ituñe ii tu re piké keté uyóopi lakase.

32 Amá kumúnjé kpe-i kapi keléécaá né n síkane, né né tíyese písoi nnéí api kenémeé weri.

33 Nkpó mmé kuu n sánti uké ní kpu nsmé kuu lé pí símisi.

34 Písoi pée n cápínélé api u pese re: Tó irósé ritelé-i kéénle re mesére ke uyé ke Uléécaá uu n wée uu yé nfáa m má. Yo nnya ke póo pée re: Li píse re piké Usoi Kepipi keléécaá risíka? Wóo pée nkpéni Usoi Kepipi ké?

³⁵ Yeesu uu pi peɛ re: Metéí ye kò ne nókɛnécɔpe wele. Amá áme peɛ nánjaine. Ani nkpéni ke metéí ame nní ní we n sòne, kuɲmaha áku kape ne nó rinkáikai nnya. Nkó yeɛ kuɲmaha-i n sòne úu nyu méye kuu sí.

³⁶ Lē nnya, kani nkpéni nní metéí m má, ani ne kefa me tene nóké ne m panse metéí sipipi nnya.

Ke Yeesu uu lē pimáa m masí, uu tómpò uú ne ketaa pi wai uú ha pésu.

Pisuifi ápi Yeesu ne kefa tene

³⁷ Mpa kuu mewaisaɲa kulúí pikeyu-i n wapisi, ápi ñmurei piké ne kefa u tene.

³⁸ Lē ke antepu Esayi uú peɛ mekeɛ m ma kai lē wa re:

Upiima, wóo ntósimé kari n símisi ñmurei?

Uye ke Upiima uu unnaɲe kuú ne n keisi nyíse?

³⁹ Lelɛɛ n tíyɛɛ kápi yé ne n fe piké ne kefa n tene yeɛ lē ke Esayi uu kò m maa re:

⁴⁰ Uléécáa ye pi nyiinsele re ápi kape ne n nyáni nnya.

U pimesáho yariile re ápi kape ne líka aseí n kó nnya.

Insá lē, pi yé ukeméé ha uu pi paise.

⁴¹ Ke Esayi uu Upiima meɲɔɔpi n yé nnya kuu fe uu lē male.

⁴² Mpa ne lē, Pisuifi piwééɛ keɔpe, meýá ye peé ne kefa Yeesu tenele. Amá Pifarisi nnya, ápi ye peɛ písoi keɔpe lē ma re pi yé kuyómeyáhaalee-i pi lakase nnya.

⁴³ Pi peé lalɛ písoi piké ye ríyu pi waise ai tósu ke Uléécáa uu yé ríyu pi n waise.

Yeesu ye unstmé ne ketahai rikéne

⁴⁴ Lē memáá, Yeesu uu peɛ cáái re: Nkó yeɛ ne kefa né n tene úu ne né ñmane kefa tene. Aseí kecáá, uyee né n tumme kuu kò ne kefa tene.

⁴⁵ Nkó yeɛ né n nyáni ye uyee né n tumme nyánile.

⁴⁶ Né ne metéí le. Ne keté kecáá kale re uyee ne kefa né n tene úu kape kuɲmaha-i n we.

⁴⁷ Uye un nnésímé n kó unsá n tintiki, áí néɛ ne u túhaanene. Am keté kecáá ka re ké ne písoi túhaane, amá ne ka re ké piriyyu lo.

⁴⁸ Nkó yeɛ né ní ye, úu kò nnésímé pakarelē ye utúhaane mále. Nsímé mmē kam nní n símisi mee ha ne keyáa tɔrɔɔ ketúnjé u túhaanene.

⁴⁹ Ai kenémúnjé cire kamí ne símisi. Amá, Sáa yeɛ né n tumme yeɛ uricuruu lē kam yé n símisi ne lē kecáá kam yé n céési né forii.

⁵⁰ Ne kò nyu re lē kuu n forii yèè nfáa teneciré hele. Lē nnya, ne ye lē kam n símisi símisile yare ke Unésáa uu né ní forii.

13

Yeesu ye upipiretiki ana heere

¹ Lin ne weesine piké ne nkpò melóó anyá li, Yeesu un nyu re uituɲe ye tule re uké keté nké kecáá yisi uké Usáa-i pele, uu peɛ upísoi peɛ keté kecáá ní we un pi la, meyánsei píla kpá ne kété-pò.

² Kai nnyóó n wa, u ne upipiretiki pin tū pin iluke le. Kuníri póon Simɔɔ Isikariyɔɔti uɲmáne Yutasi kefa-i piwai masí re uké u tí uké upilaarɔ pa.

³ Yeesu ricuruu ye peɛ nyule re Sáa Uléécáa kémeɛ kuu léeri, ukeméé kuu kò pele, un kò nyu re Sáa Uléécáa ye nípá yo uanipe-i wale.

⁴ Uu peɛ keluke-i yisi uu ukutukanka cícáá mahani uu kúpɔpóú kpísi uu kehale-i té

⁵ uu peɛ limemáá kucári maa kunyine-i míni súúni, uu upipiretiki ana piheere loni, uu kò ne kúpɔpóú kuu kehale-i rinté pitinnente loni.

⁶ Uu Simᵔᵔ Piyee tulu, uyē uu u maa re: Pᵔᵔ Upiima, ai pᵔᵔ yē pee menije né ana heere!

⁷ Yeesu uu pee u pese re: Aa lē kam nní n wai aseí kəmēi kelene. Amá pᵔᵔ kam aa kəpire kom.

⁸ Piyee uu u maa re: Ai we kparáa re pᵔᵔké né ana heere. Yeesu uu u pese re: Nensá kᵔᵔ pᵔᵔ n heere, tᵔᵔ ne mpᵔᵔ ari yē fe tᵔᵔké linyine ripéne.

⁹ Kei ke Simᵔᵔ Piyee uu pee u maa re: In lee ni, ai ana ḡmane kaa yē né heere, Upiima, ne anipe ne riyu kaa yē ne ripéne!

¹⁰ Usoi nkᵔᵔ yee piwᵔᵔle ní masí úu ye kᵔᵔ n wéesi uké piwᵔᵔle rikpá. [Insa ana kuu yē heere.] U uipijē nnéi wᵔᵔle uu funi. Nᵔᵔ ne piwᵔᵔle masile ani funi, amá ai pee nᵔᵔnnéni.

¹¹ Yeesu ye pee uyee piláarᵔᵔ anipe-i u n waine pinyuwe máalenle. Lē nnya kuú maa re: Amá ai pee nᵔᵔnnéni kani wᵔᵔle ani funi.

¹² Kuu upipiretiki ana piheere ní masí uu kᵔᵔ ukutukanka cícaá pitane pese, uu keluke-i ketᵔᵔne pele, uu pi pise re: Nᵔᵔ lē kam nní nᵔᵔ n wa aseí konle nní?

¹³ Nᵔᵔ né sélei re Ucélaa ne Upiima. Nᵔᵔ alari mále. Ne mesei lē le.

¹⁴ Néee nní Nᵔᵔunépiima ne Nᵔᵔunécélaa. Néen ana nᵔᵔ n heere, li pise re nᵔᵔké ye kᵔᵔ nᵔᵔmenécəpəcire ana heerentene.

¹⁵ Ne lē nᵔᵔ nyísele nᵔᵔké ye kᵔᵔ ne n wapaane yare kam nᵔᵔ n wa meᵔᵔ nnya.

¹⁶ Asei kecáá, ké nᵔᵔ símisi re ukeikᵔᵔ úu ye ukeisaa n fe. Utume úka úu ye uyee u n tᵔᵔ n fe.

¹⁷ Nᵔᵔ nkᵔᵔpéni lē nnéi nyule. Nᵔᵔ kᵔᵔpère likecáá sᵔᵔne, nᵔᵔ nkᵔᵔijijē yē.

¹⁸ Ai nᵔᵔnnéni kam ne máne. Ne pᵔᵔ kam n wéee nyule. Amá li pise re lelee Nléecaasimé ritelé-i n wᵔᵔlaalē líké wa. Lelee re:

Tᵔᵔ ne uyē tᵔᵔ ricáripí rise-i iluke n le ye ne né panse.

¹⁹ Ne nkᵔᵔpéni nsímé mmú nᵔᵔ símisile nké kelene kam. Nn píyei n ka, ani pee ḡmurei re néee nᵔᵔpá píyei uwee.

²⁰ Asei kecáá, ké nᵔᵔ símisi re uyee unétume ní yᵔᵔsí ye né yᵔᵔsile. Uyee kᵔᵔ né ní yᵔᵔsí ye uyee né n tumme yᵔᵔsile.

*Yeesu ye símisi re Yutasi yé piláarᵔᵔ anipe-i u wa
(Matiyee 26:20-25; Maríki 14:17-21; Luki 22:21-23)*

²¹ Ke Yeesu uu anᵔᵔ nyē pimáa ní masí, uripᵔᵔ ari caai uu re: Asei kecáá, ké nᵔᵔ símisi re nᵔᵔkenécəpə unyine yē pinélaarᵔᵔ anipe-i né wa.

²² Kei ke upipiretiki api pee síyu-i pinyáneine lᵔᵔ pin píseine re úye kuú ne máne?

²³ Likumúḡé kᵔᵔ-i, Yeesu pipiretiki kecəpə use kuú pee meyá ní la un ukecáá finu.

²⁴ Simᵔᵔ Piyee uu ukuwéé-mē paipᵔᵔ uu u pise re úye kuú ne máne.

²⁵ Kei ke uyē uu pee Yeesu kecáá finəpᵔᵔ uu u pise re: Upiima, úye kaá ne máne?

²⁶ Yeesu uu u pese re: Né kekᵔᵔnᵔᵔpi iyéhe rita. Uyē kam ke ní pane, uyee lo. Uu pee kekᵔᵔnᵔᵔpi iyéhe ta uu Simᵔᵔ Isikariyᵔᵔti unḡmáne Yutasi ke pa.

²⁷ Ke Yutasi uu kekᵔᵔnᵔᵔpi kē lē ní yᵔᵔsí, Setani uu u loni. Yeesu uu pee u maa re: A ha mekeē lē kaa mewai m má wa.

²⁸ Pᵔᵔ nnéi pee keluke ke-i ní we kecəpə úka úu kᵔᵔ yo nnya kuu lē u ma.

²⁹ Yutasi yee pee pikuwᵔᵔlᵔᵔ múlilē. Lē nnya ke piməyá api musí re Yeesu ye u pisele re uké ha lē kai anyá kémeē pi m pise lo. Picᵔᵔ pᵔᵔ músu re néee u u maa re uké linyine kpísi uké píwekᵔᵔ pa.

³⁰ Yutasi uu kekᵔᵔnᵔᵔpi kpísi uu mese ne mese leepᵔᵔ. Likumúḡé kᵔᵔ-i, lin kesine wa.

Isé fale kecáá nśímé

³¹ Ke Yutasi uu piléepo m masí, Yeesu uu re: Li nkpéni Usói Kepipi ríyu waise, ai ko ké nnya Uléécaá pǎ́ ko ríyu waise.

³² Lin uyē nnya Uléécaá ríyu n waise, Uléécaá ricuruu yé ko uyē ríyu waise. Ai ko nánǎine uké ne lē n wa.

³³ Sinépipi, nkáripí kam ko nókenémee pitóne kpáne. Nó kam ani né wéési. Yaré kam Pisuifi pimáa m masí re: Ani yé fe nǎké kei kam n sí ha, limeco kam ko nkpéni nó maane.

³⁴ Isé fale kam nǎ́pálé te: Ani n lakaane. Nǎ́oké ko n lakaane yaré ke nées nó ní la meco.

³⁵ Non n lakaane ke nǎ́pá úye uu yé yé te nǎ́ pinépiretiki le.

Yeesu ye símisi re Piyee yé u kési re úu u nyu

³⁶ Simǎ́ Piyee uu pee u pise re: Yei kaa sí, Upíima? Yeesu uu u pese re: Aa yé nkpáni fe pǎ́ké kei kam n sí ha, amá pǎ́ kam aa kepíre né tíkipǎ́.

³⁷ Kei ke Piyee uu ko u pise re: Yo nnya kám yé fe ké nkpéni pǎ́ ritiki, Upíima? Te in nkpǎ́ ye mu, né mpǎ́kpǎ́ kpu!

³⁸ Yeesu uu u pese re: In te nkpǎ́ ye mu, pǎ́ nnékpǎ́ kpu, nées yo? Asei kecáá, ké pǎ́ símisi re icá iké kelene n kooi, pǎ́ kési metaani re áa né nyu.

14*Yeesu ye ncée kapi ye ne Saa Uléécaá-i ní ha*

¹ Yeesu uu ko upípiretiki pimáa kpá re: Nórínépǎ́ ári kapé n caailē. Ani Uléécaá ne kefa tene ani ko né ne kefa tene.

² Sitóne ye Unésáa kego-i kulúú wele. Ne sinle ké ha ketóne nó nyóonse. Insá pee lē, ám yé pee nó símisi re ne sinle ké ha ketóne nó nyóonse.

³ Nen n ha ketóne pinyóonse nó m masí, ne peerile ké nó kpísi ké ne ripéne, nǎ́oké ko ne kei kam ní we n we nnya.

⁴ Nǎ́ ko kei kam n sí ncee nyule.

⁵ Tomaa uu pee u maa re: Upíima, ári nyu kei kaa n sí, íye kari yé wa tǎké ne lincee n nyu?

⁶ Yeesu uu u pese re: Nées ncée, nées nśímései, nées nfáa. Uka úu we yee yé Saa Uléécaá-i ní ha kái né kuú ne ritiki.

⁷ Non pee né n nyu, nó pee ko Unésáa n nyu. Kái ne neni n kpísi, nǎ́ u nyule ani ko u yenu.

⁸ Filipu pǎ́ pee re: Upíima, pǎ́ kpére Saa ró nyíse, lee ne ró piye.

⁹ Yeesu uu u maa re: Filipu, háí ái neni-me ke tǎ́ ne nnǎ́ arí we, áa ko pee né nyuu? Nkó yee né n yé ye Unésáa yenle. Iye kai wa kaa péé ne maa re ké Saa ná nyíse?

¹⁰ Aa ne kefa tene re tǎ́ ne Unésáa ye pénelenle, nen ukemee we uyē un ko kenémee we nées yo? Nśímé mmú kam nní ko n símisi nín kenémee léeri. Amá Saa yee kenémee ní we yee uməwai wai.

¹¹ Ani ne kefa tene re ne Unésáa kéme wele, Unésáa pǎ́on ko kenémee we. Mpá nǎ́nsá ne lē kefa n tenene, ani ne lē kam n wai nnya kefa né tene.

¹² Asei kecáá, ké nó símisi re nkó yee ne kefa né n tene pǎ́ né ko menəwai meco wa. Ticuruu u yé menéko metǎ́hé-tǎ́hé wa re Unésáa kéme kam tǎ́su nnya.

¹³ Lē nnéi kani yé ne rinényíri m pise, ne li waine Saa uké ne Kepipi nnya ríyu yé.

¹⁴ Non ye yo mpuri ne rinényíri m pise, né nó li pa.

Tinóo meyekei re Uléécáa yé Nfáasone pame

¹⁵ Yeesu uu kò pimáa pi kpá re: Nòn né n la, nó ye inésé ritiki.

¹⁶ Né né pée Sáa we re uké Ucome nó pa uké mesére nókenémee n we.

¹⁷ Uye nni nsímései Nfaasone. Ketè nké písoi ápi yé fe piké n yósi. Api n nyáni, ápi kò n nyu. Amá nó ne n nyule re n nókenékúrí we. Nó ne mmé né ripéne ní ne nókenémee n we nnya.

¹⁸ Am nómenécíre yáne yare sikúmampipi. Ne nókenémee pèerile.

¹⁹ Li tise nkáripí, ketè nké písoi ápi yé pée piyéne né rikpá. Amá nó né né yé te ne nfáa mále nnya. Nó ne kò sóntile nòké nfáa m má nnya.

²⁰ Likeyaa ké kani yé céri re tó ne Unésáa ye pénelenle, nen ukemee we, nóon kenémee we, néen kò nókenémee we.

²¹ Nkó yee inésé mí múlîlê un i tikilê yee né la. Unésáa yé kò uye né n la n la. Né né kò u n la am kò menécíre u nyíse.

²² Yuuti, áí Yutasi Isikariyóoti, uu u maa re: Upíuma, íye kaa yé mepócíre ró nyíse áa yé pée ketè nké písoi mepócíre nyíse?

²³ Yeesu uu u pèse re: Uye un né n la, u yé nnésímé rimúlú. Unésáa yé u n la. Tó ne Unésáa ari ukekúrí sí, ari ha ukemee n we.

²⁴ Nkó yee úu né ní la úu ye nnésímé rimúlú. Nsímé mmú kam nni nó n símisi ín kò pée kenémee léeri, amá Sáa yee né n tumme kéme le.

²⁵ Kumújé nkú-i ke tó ne nnó ari nképéni nni ní we kéme kam lè nó símisi.

²⁶ Nónunécome yee nni Nfáasone ke Sáa Uléécáa uu ne rinényíri m pámene. Mmè mee nípá yo nó céesine nn kò lè nnéi kam nó n símisi nó léise.

²⁷ Ne nképéni nkíníne ne nó riyá. Nnékíníne kam nó n he. Ái sisoipipi mehe meco kam nó he. Nórínépóo ári kape caai, iwame íi kape kò nó n we.

²⁸ Yare kam nó mí maa re: Né nó riyá ari ha kò nókenémee pèeri. Nòn né n la, kam nni Unésáa kéme n sí, lí yé pée nó n láarúle re ne ukemee sí nnya. Unésáa ye né fele.

²⁹ Ne nsímé mmú nnéi nó símisile nké kelene kam te nn píyei n ka, nòké ne kefa n tene nnya.

³⁰ Am nképéni ne meyá písímé nó kpáne. Ketè nké uyóopi ye wemele. Uu rinaŋe níka kenécáa má.

³¹ Amá ketè nké písoi piké ne n céri re ne Sáa lalé nnya kam ye lè kuu ye né ní ma wa. Ani nté yiisi tóké ncée kpísi.

15

Yeesu yee fiinyi kuléé

¹ Yeesu uu pimáa pi kpá re: Né ne fiinyi kuléé riyíkí le, Unésáa yee kuute.

² U ye nípá nlése ní-ye mee kenécáa n tóraalè ín ye pée mári rikéle uu kò iyee m máru héru, íi pée meyá pimáre kpá.

³ Icélaa nnyí kam nni nó ní pa ye pihéré nó masile ani pée nképáni cáká-cáká.

⁴ Tóké m pénelê nòn kenémee we yare ke née nókenémee ní we meco. Nlése nnsá ne kuléé n toraalê, ín ye fe nké mmecire n we ní ne apipi maru. Limeco ke nó áni yé fe nòké linyine yoriye nansá ne né m pénelê.

⁵ Néé kuléé riyíkí, nóo ilése. Nkó yee ne né m pénelê un ne we yare ke née ukemee ní we meco yee ye linyine yoriye. Insá né, áni ye fe nòké apipi toresi.

⁶ Uye unsá ne né m pénelê uké ne n we, pi ye ketahai-mempò u fómpòle yare nlése, uu kóosi api pée ilése kóima iyé cápíne api nna sé íi toré.

⁷ Nɔn ne né m pénéle nɔn ne kenémee n we, nnésímé nn kɔ nókénémee n we, ani ye lē kani rí la pise, pi yé nó li pa.

⁸ Nɔn apipi meyá n toresi, nɔ lē nyísele re nɔ pinépiretiki le. Unésáa uu pɛe ríyu yenu.

⁹ Ne nó lalɛ yarɛ ke Sáa uu né rí la meɔ. Ani ríla mmē kémee n we.

¹⁰ Nɔn inésé m múlilē, nnéla kémee kani lē we yarɛ kam Unésáa isé rimmúlú am pɛe unla kémee n we meɔ.

¹¹ Ne lē nó símisile nɔké ne menéɔ mpɔɔnare m má, nɔnnéɔnare nké kɔ n we ne nketɔ-pɔ nnya.

¹² Isé iyē kam nó m pālē yee re: Ani n lakaane yarɛ kam nó rí la meɔ.

¹³ Lelee n fe ke usoi uu ye ne n nyíse re u ríla píma mále yee re: Usoi uké unfaa cire kpísi uké upisane ríyu keɔáa he.

¹⁴ Nɔn ye lē kam nó m pise n wa, nɔ pinésáne le.

¹⁵ Am nkɛni píséi nó kpáne re pikeikó. Ukeikó úu ye n nyu lē ke ukeisaa uu n wai. Lē nnéi ke Unésáa uu né n nyíse kam nó céesi. Lē nnya kam nó sée re pinésáne.

¹⁶ Ái nɔɔ né wée, néé nó wée am nó tum te ani n nme ani ha pikei wa liké yóriye mpa píyee-pɔ. Lē kémee, Unésáa yé pɛe lē nnéi kani yé ne rinényiri u m pise nó pa.

¹⁷ Lē nnya, lē kam nó m pise yee re ani n lakaane.

Ketē nké pikó ye Yeesu ne upipiretiki ipuri yulu

¹⁸ Yeesu uu kɔ píma pi kpá re: Ketē nké pikó pin nɔinéɔpuri n yulu, ani ceri re inéɔpuri kapi mefoi yé kelene.

¹⁹ Nɔn pɛe ketē nké pikó, pi yé pɛe nɔinéɔpuri n la re nɔ pipikó nnya. Amá káni nní ketē nké pikó, am kɔ nó wée, nó ne pē áni pɛe líka pénéle nnya, ápi pɛe nɔinéɔpuri la.

²⁰ Ani rinɔɔ tē kam nó m ma léise re: “Ukeikó úu ye ukeisaa n fe. Pin né n wéékuselē, ani n nyu re pi kɔ nɔ wéékusene, pin ye nnésímé rimmúlú, pi yé kɔ nó nkó rimúlú.”

²¹ Amá né nnya kapi lē nnéi nó waine, kápi nní uyee né n tumme n nyu nnya.

²² Nensá pɛé n ka, nensá pɛe kɔ pi n símisi, ápi yé pɛe akóɔe m má. Ápi nkɛni ríka má piké ne piakóɔe yaríi.

²³ Nkó yee inéɔpuri n yulu ye kɔ Unésáa ipuri yulule.

²⁴ Nensá pɛe pikeɔɔe mewai n wapisi ke úka mpuri úu n wailē, ápi yé pɛe akóɔe m má. Amá pi nkɛni me yenle api kɔ pɛe tó ne Unésáa ipuri yulu.

²⁵ Lelee piise kémee n wólaalē liké ne n wa nnya kai lē wai. Lelee re: Méwoo kapi inéɔpuri yulu.

²⁶ Ucome yee n sónti yee nní nsímései Nfaasone kam ne Sáa rinyiri nókénémee n tumtine. Sáa kémee kuu léeri uké kenéɔáa aseéra lese.

²⁷ Nɔ né kenéɔáa aseéra lese re tó ne nnɔ tɔ hái kékoraa-ne we nnya.

16

¹ Ne lē nó símisile re áni kape ne Uléɔɔa ncee kémee rí loó nnya.

² Pi yé kam api ayómeyáhaalee kémee nó lákase. Ticuruu li kumúnjé kunyine-i sónti ke usoi uu yé un nó n kpu, uú m músu re Uléɔɔa kuu lē inyɔɔnse wai.

³ Kápi píkaí Unésáa néé né n nyu nnya kapi lē waine.

⁴ Ne lē nó símisile re lin n ka lin lē n wai, nɔké ne n léise re ne nó símisi nnya. Tó ne nnɔ tɔ pɛé we nnya kám hái kékoraa-ne nó símisi.

Nfaasone pikei

⁵ Yeesu uu kò pimáa pi kpá re: Uyee né n tumme kémeε kam nkpéni nní tósu, nó úka úu kò né písenε re: Méye kaa sí?

⁶ Kam lē nó n símisi nnya ke nóanépó aa lē meyá caai.

⁷ Mpá ne lē, né nsímései nó símisi: Nen n tómpo, li yé nó rilaa ai tósu. Li we re neńsá n tómpo, ucome úu pee nókenémeε sónti. Amá nen n tómpo, né nó u tumme.

⁸ Un píyeyi n ka, u yé ketē nké písoi akópe pi nyíse. U yé kò lē kapi ye n sée re aseí ne lē ke Uléécaá uu yé ne usoi n túhaane pi símisi.

⁹ Piakópe ye nnyé re ápi ne kefa né tenelē.

¹⁰ Asei nyee re Unésáa-i kam sí, áni kò piyéne né kpáne.

¹¹ U yé lē ke Uléécaá uu ye ne usoi n túhaane pi símisi. Lelee re u ne ketē nké uyóopi pitúhaane masile.

¹² Ne nsímé meyá mále ké nó símisi. Amá nkemeε pikome yé nkpéni ne nó pòlesi.

¹³ Nsímései Nfaasone mmē nn píyeyi n ka, n yé tíyese ani nsímései nnéi kóm. Ai nnnanε cire knn ne símisine, amá lē nnéi knn n kó knn nó símisine, nn kò lelee masí kepire n waine nó símisi.

¹⁴ N sóntile nké ríyú né waise. Li we re mmē kam n símisi knn sónti nké nó ritéjse.

¹⁵ Lē nnéi ke Unésáa uu m má ye linékó le. Lē nnya kamí maa re mmē kam n símisi ke nsímései Nfaasone mmē nn sónti nké nó ritéjse.

Mpóocaai yé kam nn panse mpóonare

¹⁶ Yeesu uu kò pimáa pi kpá re: Li tise nkáripí, áni yé kò piyéne né rikpá, ai kò nkáripí kpáse, ani kò piyéne né kpá.

¹⁷ Kei ke upipiretikí kecape pinyine api pee pipíseine ló te: Nsímé mmú kuu nní ní símisi aseí re íye? U re: Li tise nkáripí, áni yé kò piyéne né rikpá, ai kò nkáripí kpáse, ani kò pee piyéne né kpá. Li we re Unésáa-i kam sí.

¹⁸ Lē kuu nní ní maa re “li tise nkáripí” aseí re íye? Ari nyu lē kuu n símisi.

¹⁹ Yeesu un nyu re pi lale piké nsímé u píse, uu pee pi maa re: No nómenécapecire píseine re ne maa re “li tise nkáripí, áni yé kò piyéne né rikpá, ai kò nkáripí kpáse, ani kò pee piyéne né kpá, née yo?”

²⁰ Asei kecáá, ké nó símisi re nó kam ani ye téni nóanépó aa kò caai, amá ketē nké pikó pin nkíhnihe kémeε we. Nó kam ani mpóocaai kémeε n we, amá nónnépóocaai yé kam nn panse mpóonare.

²¹ Unósi yèè un kémare-i n we, uripóo yèè n caailenle re itunε ye tu re uké íwe píima li nnya. Amá un pimáre m masi, uu uiwe palei. Li ye u n láarúle re u kewá mari nnya.

²² Limeco ke nó apoo aa kò nkpéni caailē. Amá ne sónti ké kò piyéne nó rikpá, nóanékín aké pee níhesi, úka úu yé kò fe uké mpóonare mmē nó lese.

²³ Ani likeyaa ké nka pipise kò né kpáne. Asei kecáá, ké nó símisi re Sáa yé lē nnéi kani yé rinényíri ne u n we nó pa.

²⁴ Háí ne neni-me áni kahanε rinényíri ne linyine n we. Lē nnya, ani ye we uké nó he nónnépóonare nké n we ne nketo-pó.

Yeesu ye ketē kecáá rnanε nnéi feriyε

²⁵ Yeesu uu kò upipiretikí pimáa kpá re: Sinyáru kamí ne nsímé nnéi nó símisi. Kumúné kunyine yé kam ám yé pee lē nó n símisi, amá am ye pee Sáa kecáá nsímé nó símisi kpáii.

²⁶ Nó ha likeyaa ké tinényíri ne linyine Sáa we. Am maa re né nó nnya u risuúlese.

²⁷ Kani né ní la nnya, Sáa ricurruu ye kò nǒ lalè, ani kò ne kefa tene re Uléécaá kémee kam léeri nnya.

²⁸ Sáa kémee kam léeri kam ne ketè kecáá ka. Ne nképni lè ketè nté yisile ké Saa kémee pele.

²⁹ Kei ke upipiretiki api pee u maa re: Pò nképni ró símisile lin kpáailè, áa nképni ne sinyárù tó símisi.

³⁰ Tò nképni cérile re pò mǐpá yo nyule, ái nképni we piké nnyine pó pise. Lè nnya karí ne kefa tene re Uléécaá kémee kaa léeri.

³¹ Yeesu uu pí pèse re: Nò nképni ne kefa tenele, née yo?

³² Kumúnjé kunyine yé kam, ticurruu ku pikáme masile, kani yé mekó mekó rinkpí ani menécíre yá. Amá am menécíre we, Saa ye kenékúrí wele.

³³ Ne lè nnéi nò símisile re ani ne tó ne nnó kupéneco kémee nkǎññe-i n we nnya. Nò sǎntile nǎké ketè nké kecáá iwe píima ne m pansente, amá ani n kahari, ne ketè kecáá ñnanje nnéi piferiye masile.

17

Yeesu ye upipiretiki kecáá keyóme yáasi

¹ Ke Yeesu uu lè písímé mǐ masí, uu pee keléécaá-mè weríí uu re: Itunje ye tule, Saa. A Képópipi ríyu waise, ké keké kò pǒ tíyu waise.

² Pò sisoiipi nnéi kecáá ñnanje ke hele re keké pè nnéi kaa keanipe-i n wa nfáa teneciré he.

³ Nfáa teneciré mee piké pó céri re mepócíre pǒo Uléécaá sei, piké kò Yeesu Kirisi kaa n tumme ceri.

⁴ Ne ketè kecáá ríyu pó waisele am kò pikei kaa né ní forii wai.

⁵ Lè nnya Saa, a nképni kepóyu-i ríyu tē kam pee kepómee m má aa kelené ketè nké wai né waise.

⁶ Ne tiyesele písoi pè kaa ketè kecáá n lése aa anénipe-i wai api pó céru. Póo pee pi te, aa pi kpísi aa anénipe-i wai pin mpósímé múllè.

⁷ Pi nképni cérile re kepómee ke lè nnéi kaa né mǐ pa ai léeri.

⁸ Nsimé mmè kaa né mǐ pa kam pi símisi api ñmurei api kò meyíkíyiki céru re kepóméé kam léeri, api kò ne kefa tene re pǒo né tumme.

⁹ Pè kecáá kam pó yáasi. Ai ketè nké pikó kecáá kam yáasi, amá pè kaa anénipe-i n wa kecáá kam pó yáasi re pǒo pè te nnya.

¹⁰ Pǒo lè nnéi kam m má te. Néé kò lè nnéi ke pǒo m má te. Lelee kò nyíselè te pò pikemee ríyu né waisele.

¹¹ Am kò nképni ketè kecáá we, amá pè ne kò ne kekecáá wele. Kepóméé ke née tǒsu. Saa Uléécaá, Uléécaá yee úu akópe m má, a pi rimúlú piké rinǒo rise m má yaré ke tó ne mpó ari m má meco.

¹² Ke tó ne pè arí pee ní we, tipónyíri kam peé ne pè kaa né rimmúise kecáá pailè. Ne pee pikecáá ripaille ñsǎne, piuka úu pǒ, insá uyé kai n waimé re uké pò yaré kai Nléécaasimé ritelè kémee n wólaalè mecíre.

¹³ Ncée-i kam nní lè we nen kepómee tǒsu. Kumúnjé nkú-i kam nní ketè kecáá ní we kelené nnya kam lè pi símisi re mpóonare kam m má nké pi wa ne nketo-pò.

¹⁴ Né ne mpósímé pi céesile ketè nté pikó api piipuri yulu re ápi ketè nté pikó, yaré ke né am kò ketè nté ukó nnya.

¹⁵ Am pó welu re a ketè nké kecáá pi yukuse, amá ne pó welu re a pikecáá ripái ukpááree Setani úu kape pi rica.

¹⁶ Api ketè nté pikó, yaré ke né am kò ketè nté ukó meco.

¹⁷ A nsímései kpísi áa ne pi pansese pipókó ne kété-pò. Mpósímé mee aseí.

¹⁸Yare kaa ketē nté písoi kémee né n tū meco ke née ko ketē nté písoi kémee pi tū.

¹⁹Ne pē nnya menécire kpísile am pó pa re nsímesei nké tíyese pē pókó kó pimécire kpísi piké pansese pipókó.

²⁰Ai ko pē ḡmane nnya kam pó welu, amá pē kapi n sónti piké nsímé rin-yó piké ne kefa né tene nnya kam pó welu.

²¹Ne pó welu re a tíyese piké rinóo rise wa. Yare ke pó Sáa, aa kenémee ní we néen ko kepómee we, pē piké ko m pénelē pin ne kerómee we ketē nté pikó piké ne n céri re pókó né tumme nnya.

²²Meyóopi mē kaa né ní he kam pi he piké ne rinóo rise m má yare ke tó ne mpó ari m má meco.

²³Ne ne pi pénelenle nen ne pikemee we, pón ko ne né pénelē pón ne kenémee we. Lē kémee kapi yé fe api rinóo rise m má ne kété-pó, ketē nté písoi api ko ne ceru re pókó né tumme, pón ko pi la yare kaa né ní la meco.

²⁴Sáa, ne la re pē kaa né rimmúise piké ha kei kam ní wene n we, piké ne meyoopi mē kaa né n he n yé nnya. Pókó né me he re pō né lale aa kelene ketē wai nnya.

²⁵Sáa aseí ute, ketē nké pikó ápi pó nyu. Amá né ne pó nyule, mpí pókó ko ceru re pókó né tumme.

²⁶Ne tíyesele api ripónyíri ceru, nen ko we nen wai re piké picére ti rikpá, nla mmē kaa né ní la nké ne pikemee n we ké ko ne pi m pénelē nen ne pikemee we nnya.

18

Yeesu metine

(Matiyee 26:47-56; Mariki 14:43-50; Luki 22:47-53)

¹Ke Yeesu uu lē písímé m masí, u ne upipiretiki api yisi api Seturóo kefanaa metérj-mē sí apí ha keléecare kenýine kee kei ní we kémee lompo.

²Yutasi yee Yeesu n yáa ye kei nyule. Yeesu ne upipiretiki yèè pee kei mesére cápínele.

³Kei ke Yutasi uu yisi uu písóoca kpísi uu ko Uléécaa keyo piméré ke pepere ye Uléécaa inyóonse n wa piwéése ne Pifarisi api n tumpo ne péne, pin iyúipuke ne sífiráa ne itópilú muléile.

⁴Yeesu ye pee lele u n waine pinyuwe máalenle, uu péé ne nyósopo uu pi pise re: Uye kani wéési?

⁵Api u pese re: Nasareti ukó Yeesu. Uu pee pi pese re: Née lo! Yutasi yee u n yáa ye pee kei wele lin ne lē wai.

⁶Kumúnjé kpe-i ke Yeesu uu pee pi ní maa re: Née lo, pi ipirē pirē ne sónele apí ha ne lólu.

⁷Yeesu uu ko pipise pi kpá re: Uye kani wéési? Api re: Nasareti ukó Yeesu.

⁸Yeesu uu pee pi pese re: Nté ne nó maa re née lo. In te né kani mesei wéési, ani picó riyá piké tómpo.

⁹Lē kuú pee mekee ní ma liké ne n wa nnya kuu lē ma. U péé maa re: Pē kaa né rimmúise, úka úu ne né po.

¹⁰Simóo Piyee ye pee ritéhe caacaa múilenle. Uu ri mahani uu Uléécaa usina ukeikó use kutu luke-luke sem. Pi ye ukeikó uyé séé re Malikuusi.

¹¹Kei ke Yeesu uu pee Piyee maa re: A ripótéhe kukai kémee pesepo. Iwe iyé ke Unésáa uu wa re ké li. Am kape pee i li, née iye?

Pi Yeesu ne Ana kémee ha

¹²Písóoca pē ne piukpeenwai ne Pisufi piméré api pee Yeesu tini api paasi

13 *apí* ne Ana keyo u sí kelene. Ana ye pɛ Kayifu yɛ kumúnjé kpe-i isina n tũ ulóhó le.

14 Kayifu yɛ pɛ Pisui fi piwéése mesohò rikpá re: Li kutəsi we re usoi use uké kuyu nnéi nkpò kpu.

Piyee ye kesi re úu Yeesu upiretiki

(Matiyee 26:69-70; Mariki 14:66-68; Luki 22:55-57)

15 Pi pɛ lɛ ne Yeesu tósule, Simo Piyee ne uupiretikico unyine pin Yeesu tikilɛ. Usina ye pɛ upiretiki uo uyɛ nyule. Lɛ nnya kuu fe u ne Yeesu api kuo usina keyo-i lompò.

16 Amá ketahai ke Piyee pòo nyere uú ne ripoo kò. Kei ke uupiretikico uyɛ ke usina uu nní ní nyu uu pɛ léeme uú ne unósikeikó uye ripoo-i m mé símisi uu pɛ Piyee tampò.

17 Unósi uyɛ uu pɛ Piyee pise re: Nté pò ne kò utisi uyɛ upiretiki le? Piyee uu re: Aaí, ám utisi uyɛ upiretiki.

18 Nnyie ye pɛ likumúnjé kpe-i wele. Pikeikó ne piméré api pɛ nkalena wai api kekále wai pin pɛ wéni. Piyee pòo kò pikemeé hapò uú n tũ un nna wéni.

Usina ye Yeesu nstmé píseise

(Matiyee 26:59-66; Mariki 14:55-64; Luki 22:66-71)

19 Usina uu Yeesu upipiretiki ne uicélaa kecáa píseise.

20 Yeesu uu u pɛ re: Mpá uye keyu-i kam símisi am kò mesére Pisui fi ayomeyáhaalee-i ne Ulééca keyo-i ke Pisui fi nnéi api ye n cápine céesi. Am ketumɛ nka meya ma.

21 Yo nnya kaa pɛ né píseise? Pɛpɛ n kò nen símisi kaa yé pise re yo kecáa kam pi símisi. Pɛ ne nyule rísonɛ lɛ ke née ní ma.

22 Ke piméré pɛ use uu lɛ n kò, uu Yeesu kɛpɛse tɔlu uu u pise re: Lɛ kaa yé pɛ usina rinóo pɛse?

23 Yeesu uu pɛ u maa re: In te ám rísonɛ símisi, a né símisi kei kam m púnne. Amá in te ne rísonɛ símisi le, yo nnya kaa pɛ né pí?

24 Ana uu pɛ u kpisi un lɛ pahaalɛ uú ne usina Kayifu u papo.

Piyee ye kò pikéne rikpá re úu Yeesu nyu

(Matiyee 26:71-75; Mariki 14:69-71; Luki 22:58-62)

25 Simo Piyee ye pɛ likumúnjé kpe-i wele un nna wéni. Api u pise re: Nté pò ne kò utisi uyɛ upiretiki le? Uu késu uu re: Aaí, ám utisi uyɛ upiretiki.

26 Usina ukeikó use ye pɛ utisi uyɛ ke Piyee uu kutu rinsem umareco le. Uu pɛ Piyee pise re: Ai nó ne uyɛ kam aléé kecare-pò yé?

27 Piyee uu kò Yeesu pikéne kpá. Mese ne mese, icá ii kooi.

Pi Pilati kémɛ ne Yeesu túhaane

(Matiyee 27:1-2, 11-14; Mariki 15:1-5; Luki 23:1-5)

28 Api mmare mare Kayifu keyo-i Yeesu kpisi apí ne riyópipoo sí. Amá Pisui fi piwéése api pɛ lompò re ái kape mékperinkpe pi waise, apí yé pɛ fe piké nkpo meló anyá li nnya.

29 Lɛ nnya ke Pilati uu léepò uu pi léepò, uu pi pise re: N-ye kani ne usoi nkó túhaane?

30 Api u pɛ re: Usoi nkó usá pɛ mewai kópe n wai, ári yé pɛ apónipe-i u wa.

31 Kei ke Pilati uu pɛ pi maa re: In lɛ, ani u kpisi aní ne nórincúruu u túhaane yare kai nónésé kémɛ m pise. Pisui fi api u pɛ re: Ari ncée má tóké unyine kpu.

32 Tinóó tē ke Yeosu uú p̄e m̄ ma uú ne nk̄p̄o mm̄ē kuu n kp̄ine kecáá símisi kai lē titiki.

33 Pilati uu riyó̄p̄ip̄oo-i lom̄p̄o uu Yeosu p̄ise re: Póó Pisuiŋi Uyó̄p̄ii?

34 Yeosu uu re: Póó ripó̄cúruu lē p̄ise néē unyine yee nnésímé pó símisi?

35 Pilati uu re: Pó nyu re né ne Usuiŋi lēe? Mpó̄puri pikó̄ ne p̄ep̄e ye Ulééc̄aa inyó̄nse n wa piwéése p̄e ané̄n̄p̄e-i pó wa. Yo kaa mp̄i wa?

36 Yeosu uu re: Kenéyó̄p̄itē áke ketē nté kekó̄. Nen p̄e ketē nté iyó̄p̄i n le, pinékeikó̄ yé p̄e kenécáá at̄p̄i wa re ápi kape Pisuiŋi an̄p̄e-i né wa nnya. Amá inéyó̄p̄i ŋi nk̄p̄ani ketē nté ikó̄.

37 Kei ke Pilati uu p̄e u p̄ise re: Lē nnya, p̄o uyó̄p̄i lēe? Yeosu uu re: Lē kaa nn̄i ma. Né uyó̄p̄i le. Pí né m̄arile am ketē kecáá weri re ké nsímései kecáá símisi. Nkó̄ yee nsímése i m̄ má yēē kutu né ricole.

38 Pilati uu u p̄ise re: Yo kapi ye sée re nsímése i?

Ke Pilati uu lē Yeosu pip̄ise m̄ masí, uu yisi uu piléep̄o kpá uu Pisuiŋi lēep̄o, uu pi maa re: Né am yē yo kuu caai nnya kapi yé ne u ŋi kpu.

39 Amá li nó̄kenéme inyéki i le re ké ye mpá nk̄p̄o meló̄ anyá áye kéme ukpaniikó̄ use unyine akpanii tó. Nó la re ké Pisuiŋi Uyó̄p̄i akpanii nó tó?

40 Api p̄e picáá kpá re: Aá, ái uyē, a Parapasi akpanii ró tó. Parapasi ye p̄e kó usoi kpááree le.

19

1 Kei ke Pilati uu p̄e ncée he re piké Yeosu ŋi piké iséi u s̄utúke.

2 Pisó̄ca api in̄p̄e ne riyó̄p̄ik̄ō yó̄ni api u kipise, api kó kukp̄élenku wéé nyaii kp̄isi api u tani.

3 Api p̄e ukékúri nyósóp̄o api ye p̄e re: Tó pó yáasi, Pisuiŋi uyó̄p̄i! Api ne sip̄e u tólu.

4 Pilati uu kó piléep̄o kpá, uu p̄isoi p̄e n cápinelē maa re: Uyee nkó kam̄ ne ketahai nó léeme noké céri re am yē yo kuu caai nnya kapi yé ne u ŋi kpu.

5 Yeosu uu p̄e léep̄o un tiyó̄p̄ik̄ō kap̄i ne in̄p̄e n yó̄o kipilē un kó kukp̄élenku wéé nyaii tanaalē. Pilati uu p̄e pi maa re: Usoi uyee nkó!

6 Ke p̄ep̄e ye Ulééc̄aa inyó̄nse n wa piwéése ne piméré api u n yē api cáái re: A kunap̄éékó̄ kecáá u kariii! A kunap̄éékó̄ kecáá u kariii! Kei ke Pilati uu p̄e pi maa re: Ani nórínécúruu u kp̄isi an̄i ha kariii. Né am yē yo kuu caai nnya kapi yé ne u ŋi kpu.

7 Pisuiŋi api u p̄e re: Tó isé inyine mále yee m̄ p̄ise re uké kpu re u umecire waise Ulééc̄aa Kep̄ipi nnya.

8 Ke Pilati uu anó̄ nyē n kó, iwame ii meyá pilone u kpá.

9 Uu riyó̄p̄ip̄oo-i lom̄p̄o uu Yeosu p̄ise re: Pó yei ukó le? Amá Yeosu úu rinó̄o u yó̄sí.

10 Pilati uu p̄e u maa re: Aa la p̄aké rinó̄o né yó̄sí, néē yo? Aa nyu re né fe am t̄yese api pó yá néē am t̄yese api kunap̄éékó̄ kecáá pó kariii?

11 Yeosu uu p̄e u p̄e re: Aa ŋinan̄e ŋika kenécáá má, insá mm̄ē ke Ulééc̄aa uu pó m̄ pa re a kenécáá m̄ má. Lē nnya ke uyee apón̄p̄e-i né ŋi wa akó̄pe aa apó̄kó fe.

12 Kai ne kumún̄j̄e kpe-i n kp̄isi, Pilati uu p̄e n wéési uké Yeosu riyá̄p̄o. Amá Pisuiŋi api sicááila loni re: P̄on u rin-yá̄p̄o, áa p̄e Rom uyó̄p̄i usane! Usoi nkó yee umecire n nyáni re uyó̄p̄i ye Rom uyó̄p̄i ulaaró le.

13 Ke Pilati uu anó̄ nyē n kó, uú ne Yeosu ketahai leep̄o, uu p̄é ha kei kapi ye n sée re aséhewé̄pi keló riyó̄p̄itú kecáá tone. Pi ye keló kē Mē-ep̄iree kéme sée re Kapata.

14 Liké nɛ n weesi piké nkpɔ melóó anyá n li, itunɛ kecíre kumúnjé kaí pɛɛ lɛ we. Pilati uu Pisuifi maa rɛ: Nónunýóɔpi yɛ nkó!

15 Amá apɛ pɛɛ sicáaila loni rɛ: A kpu! A kpu! A kunapéékóó kecáá u kariii! Pilati uu pí pise rɛ: Ké nónunýóɔpi kunapéékóó kecáá kariii? Pɛpɛɛ yɛ Uléécáa inyóonɛ n wa piwéése apɛ u pɛɛ rɛ: Róm uyóɔpi memáá, ári uyóɔpi úka ucó má.

16 Uu pɛɛ Yeesu kpísi uu pianipɛ-i wai rɛ piké ha u kariii.

Pi Yeesu kunapéékóó kecáá kariii

(Matiyee 27:32-44; Mariki 15:21-32; Luki 23:26-43)

Apɛ pɛɛ Yeesu kpísi apí nɛ tómpɔ.

17 Yeesu uu uricuruu kunapéékóó kpɛ kecáá kapi u n kariine cɔni uú nɛ kuyuu léeɔɔ, uú nɛ keló kɛ kapi yɛ n sée rɛ Kúyu Kɔjoo sí. Pi yɛ kei nɛ Mé-epiree sée rɛ Kólikota.

18 Kei kapi u nɛ písoi pité pinyine anapéékóó kecáá kariii, ucó uilúkɛ ise, ucó icó, Yeesu kunapéékóó aku pɛɛ kecɔpɛ n we.

19 Pilati uu kɔ tíyɛɛ apɛ kekprénpélépi kecáá wólu apɛ kunapéékóó kecáá kariii. Pi kekecáá wói rɛ: Nasarɛti ukó Yeesu, Pisuifi uyóɔpi.

20 Pisuifi meyá apɛ iwói iyɛ keeni, kaí nɛ kei kuyuu n kólɛ nnya. Mé-epiree nɛ Mélateɛ nɛ Mékireki kapí nɛ wói.

21 Pisuifi pɛpɛɛ yɛ Uléécáa inyóonɛ n wa piwéése apɛ Pilati maa rɛ: Pi wói rɛ Pisuifi Uyóɔpi, amá a wói rɛ u maa rɛ: Nɛ Pisuifi Uyóɔpi lɛ.

22 Pilati uu pí pɛɛ rɛ: Lɛ kam n wói kam wói.

23 Kɛ písóɔca apɛ Yeesu kunapéékóó kecáá pikarii ní masí, apɛ uilú kpísi apɛ hóɔnɛ apɛ afiri ana wai, nípa usóɔca úyɛ uu rifiri rise kpísi. Apɛ kɔ ukukpɛlenku wéé nyaii kpɛɛ áku nnyelaa m má kpísi. Mesame kapi ku yóó kecáá nɛ metene-ɔɔ.

24 Apɛ pɛɛ pimɛɔpɛcɛrɛ n tee rɛ: Ari kapɛ ku riceéri. Amá tákɛ paɔai arí nɛ yenu uyɛɛ yé ku n kpísi. Li lɛ wale liké nɛ leleɛ Nléécaasimé ritelɛ kémeɛ n wólaalɛ kecáá rintiki nnya. Li wólaalɛ tɛ:

Pi inélú hɔɔnɛ apɛ paɔai apí nɛ uyɛɛ yé kunékpɛlenku wéé nyaii n kpísi yenu. Lɛ ke písóɔca apɛ n wa yɛ lɛ.

25 Kunapéékóó kpɛ kecáá kɛ Yeesu uú pɛɛ n kariilɛ kekúrí kɛ úni nɛ úni uwá nɛ Kulopaaasi unási Maari nɛ Makitala kuyuu ukó Maari apɛ pɛɛ nyenu.

26 Yeesu uu úni yenu, uupireetiki uyɛ kuú pɛɛ ní la pɔɔn úni kekúrí nyenu. Yeesu uu úni maa rɛ: Unósi, upɔɔmáne yɛ neni nkó.

27 Uu kɔ uupireetiki uyɛ maa rɛ: Upóni yɛ neni nkó. Kaí nɛ kei n kpísi, uyɛ uu pɛɛ Yeesu uní kpísi uu ukɛyɔ-i yekei.

Yeesu nkpɔ

(Matiyee 27:45-56; Mariki 15:33-41; Luki 23:44-49)

28 Kɛ Yeesu uu n yé tɛ u lɛ nnéi kuu piwai ní ka piwai masile, uu rɛ: Nnírɛ yɛ né wɛle. Liké nɛ leleɛ Nléécaasimé ritelɛ kémeɛ n wólaalɛ kecáá rintiki nnya kuu lɛ ma.

29 Kulú kunyine yɛ pɛɛ kei kekúrí nɛ píta nyɛpɛ-nyɛpɛ meyipɛ yisunule. Písóɔca apɛ kuyúú kpɛ kapi yɛ n sée rɛ isɔɔpi kekpápi kpísi, apɛ sinéé sinyine píta nyɛpɛ-nyɛpɛ pɛ fɛ apɛ kekecáá tuhu apɛ nɛ Yeesu nnɔɔ kuwéé-mɛ sí.

30 Yeesu uu píta nyɛpɛ-nyɛpɛ pɛ sɔɔmú uu pɛɛ rɛ: Mpá yo yɛ piwai masile. Kuu lɛ ní ma, uu pɛɛ kpará, nfáa nn tenɛ.

Usóɔca use yɛ Yeesu ilúkɛ nɛ kupáf luri

³¹ Likeweesi kee kewénteýaa ketúnjé. Kewénteýaa kē ne kō pēe keyáa píima le. Sisoikópe ási kapē ne kewénteýaa kē ketúnjé kunapéékóó kecáá ní kólólilē nnya, api Pilati pise re uké tíyese piké apái si selesi api pēe si súisente.

³² Pisóóca api pēé hapō api písoi pité pē ne Yeesu kapi kesé u karii ufoi apái selu, api kō ulírú akó selu.

³³ Api Yeesu-i tuiþō. Kapi n yé te u pikþō masile nnya, ápi pēe apái u sei.

³⁴ Amá pisóóca pē use uu ilúké-i kupáj u tuhu uu luru, mese ne mese, ménye ne míni amē léeri.

³⁵ Uyee mēwai mē n yé ye maa re aseí ye nye. Lē kuu ní ma ye kō aseí le. Uyee nyule re aseí kuu símisi. U símisile re nóóké kō ne kēfa tēne.

³⁶ Li lē wale liké ne lelee Nléécaasimé ritelé kémee n wólaalē tintiki nnya. Lelee re:

Ápi ukukōhō kúka selune.

³⁷ Li kō rikelō kecō-i wólaalē te:

Pi yé kam api ye uyē kapi ilúké n luri kuwéé-mē n nyáni.

Yeesu mekulaa

(Matiyee 27:57-61; Mariki 15:42-47; Luki 23:50-56)

³⁸ Lē memáá, Arimatee kuyu ukó kapi ye n sée re Yosefi uu Pilati ncée welu re uké Yeesu kpísi uké ha kulesi. Pilati uu ñmurei. Pisuiþi iwame ye pēe Yosefi uyē wele, úu pēe lē nnya nyíselē te u Yeesu upiretiki le. Uyee ha uu Yeesu kpísi uu ne tómpō.

³⁹ Nikotem yee kesine kenýine Yeesu kémee ní ha, pōó kō tulaaliye pē kapi ye n sée re miiri ne aloweesi mecōhōne sikiloo afeetaani kumúnjé ne hapō.

⁴⁰ Piketé api Yeesu kpísi api sisánjáapampi pílesi, api tulaaliye pē u fom yare kapi ye pēe Pisuiþi inyekií kémee usoi n kúlesi mecō.

⁴¹ Kei kapi Yeesu kunapéékóó kecáá n karii kekúrí ke keléecare kenýine aké péé we. Nhóre fale nnyine kémee kápi úka n wailē ye pēe keléecare ke-i wele.

⁴² Likeweesi kee Pisuiþi kewénteýaa. Nhóre nn kō ne kei kōlē. Api lē nnya kei Yeesu waipo.

20

Nhóre ye meñmane we

(Matiyee 28:1-8; Mariki 16:1-8; Luki 24:1-12)

¹ Kewénteýaa ukóso, Makitala kuyu ukó Maari uu kemaresine yisi, lin hiihiilē uu nhóre-i sí, uu yenu re pi ripare kapi nhóre riñfi lesele.

² Uu itóó wai uu ne Simō Piyee ne uupiretikico uyē ke Yeesu uu pēe meýá ní la leþō, uu pi maa re: Pi Uþiima nhóre kémee lésele, ári nyu yei kapi u wa.

³ Kei ke Piyee ne uupiretikico uyē api yisi api nhóre-i sí.

⁴ Api piketé itóó wai, amá ucō uyē uu Piyee faau uu ha nhóre-i mefoi tulu.

⁵ Úú fo uu lóólupō, uu sisánjáapampi yenu sin keteni-i laanu, amá úu pēe lomþō.

⁶ Simō Piyee yee u n tikilē pōó kō tuiþō. Uyē uu nhóre-i lomþō uu sisánjáapampi sē keteni-i yénu.

⁷ Uu kō kusánjáá kþē kapi pēe Yeesu ríyu m paasi yenu kun pílaalē kun kumecire kelō iyaa yisunu, sisánjáapampi ási kei we.

⁸ Kei ke uupiretiki ucō uyee pēe mefoi nhóre-i n tuiþō pōó kō lomþō, uu yénu uu péé ne kēfa tēne.

⁹ Asei kecáá, hái ne kumúnjé kþe-i, ápi pēe kahanē lelee Nléécaasimé ritelé kémee n wólaalē aseí n kō te li pise re Yeesu uké pikþōkþō kémee yisi.

¹⁰ Lē memáá, pipiretiki pē keté api yisi apí kulu.

*Yeesu ye umεcιre Makitala kuyu ukó Maari nylse
(Matiyee 28:9-10; Mariki 16:9-11)*

11 Maari póo pεε ketahai-pó nhóre kekúrí tone uú n ténι. Kuu lē rí we un ténι, uú fo uu nhóre kémee lóólupo.

12 Uu piléecaatumε pité pinyine yenu pin ilú tomé tanaalē pin ne kei kapi pεe Yeesu n finse tú, ucó riyu-mē, ucó ána-mē.

13 Api u pise re: Yo nnya kaa ténι, unósi? Uu pi pεe re: Pi Unépiima kpísile api ne tómpo, ám pεe nyu yei kapi u wa.

14 Kuu lē ní ma, uu pεe kepire-mē weríí uu Yeesu yenu un nyenu, úu kó ceri re uyee lo.

15 Kei ke Yeesu uu pεe u pise re: Yo nnya kaa ténι, unósi? Uye kaa wéési? Uu pεe músu re uyee keléecare kecáá ní pailē lo. Lē nnya kuu u pεe re: Urósáa, in te póo u kpísi áa ne tómpo, a né símisi kei kaa u n wa ké ha u kpísi.

16 Kei ke Yeesu uu pεe u sée re: Maari! Uu pεe ukuwée-mē pansεpó uú ne Mé-εpiree u pεe re: Rapuni. Liasei re Ucélaa.

17 Yeesu uu u maa re: Kape né rica, ám kahane Unésáa kémee rintaá. Amá a ha pinémáreco símisi re Unésáa yeε kó nní Nounésáa ne Unéléécaá un kó Nounéléécaá kémee kamí taalē.

18 Kei ke Makitala kuyu ukó Maari uu pεé ha pipiretiki símisi re u Upiima yenle. Uu pεe lē ke Upiima uu u n símisi pi símisi.

*Yeesu ye umεcιre upipiretiki nylse
(Matiyee 28:16-20; Mariki 16:14-18; Luki 24:36-49)*

19 Kewénteyaa ké ukóso, Yeesu pipiretiki pin nnyóo mmē kέyo kenyinge-i cápínelē. Pisuiifi iwame ye pεe pi wele. Api lē nnya hánaankee api pεe kémee n we. Kei ke Yeesu uu pεe pikecōpe leeme uu pi maa re: Nónékín aké n ninjú!

20 Kuu lē pi ní ma, uu pεe uanipe ne uilúké pi nyise. Upipiretiki rikinj ari níyεsi re pi Upiima yē nnya.

21 Kei ke Yeesu uu kó pimáa pi rikpá re: Nónékín aké n ninjú! Yarε ke Unésáa uu né n tumme meco ke née kó nǎ tum.

22 Kuu lē pimáa ní masí, uu pikecáá fúupo uu re: Ani Nfáasone yási.

23 Non ye piye akópe n sárei, Uléécaá yé kó piakópe pi sárei. Non ye re áni pinyine akópe sáreine, Uléécaá páa kó piakópe pi sáreine.

Yeesu ne Tomaa kecáá nkó

24 Tomaa kapi ye n sée re Usika ye Yeesu pipiretiki kefi ne pité pē kecōpe use le. Uyē uu pεe kumúnjε kpe-i ke Yeesu uu pikemé n hápó we.

25 Upipiretikico api pεe u maa re: Tó Upiima yenle. Uu pi pεe re: Nensá ihíme apole uanipe-i n yē ke kenípepi tahampó, ké kó kunénipe ne uilúké rica, ám yé ηmurei.

26 Siyáa sipaha memáa, pipiretiki pē api kó kέyo-i n cápínelē kesé ne Tomaa. Pin kó ne hánaankee, Yeesu uu kó pikecōpe piléeme kpá uu nyere, uu pi maa re: Nónékín aké n ninjú!

27 Uu pεe Tomaa maa re: A keponípepi nté tahampó aa anénipe paí, aa kó kupónipe ne inélúké caa. A lē pitré tíye áa ne nkpeni kεfa tene.

28 Kei ke Tomaa uu pεe u pεe re: Unépiima ne Unéléécaá!

29 Yeesu uu u maa re: Kaa né rí yé nnya kaá ne kefa né tene. Pεpεe api né rí yé, pin kó pεé ne kefa né tenelē pεe pinarekome.

Lē nnya kapi rítelē nti ní wóí

30 Yeesu ye kó upipiretiki inipεe-i mewaisanja meyā ncōpuri wapisile mee áme rítelē nti-i n wólaalē.

31 Pi lələe nnı rikemee nı we wəile re nəkə ne n ηmurei re Yeesu ke Uléécaā uu n wée nnya. Uyee kə Uléécaā Kepipi. Nən ne kəfa u n tene, nó urinyiri nnya nfáa yē.

21

Yeesu ye umecire upipiretiki pisēi nyise

1 Lē memáá, Yeesu uu pēe ketume Tiperiyaati kupiye ritime umecire upipiretiki nyise. Lē kuu umecire pi n nyise ye nnı:

2 Simə Piyee ne Tomaa kapi ye n sée re Usika ne Natanayeei yee Kalilee keteni-i Kanaa-pə nı we ne Sepetee pinmáne ne upipiretiki pitē picə ye pēe cəpinelenē.

3 Simə Piyee uu pi maa re: Ikpíntomé kam picəpii tósu. Api u pēse re: Tó né kə pə ritiki ari kesé sl. Kei kapi yisi apı ha kúninai loni apı tómpə. Amá apı kesine kē líka tı.

4 Kai piweesi n kóraane, Yeesu un kei kupiye ritime we, amá upipiretiki apı pēe céri re Yeesu lo.

5 Kei kuu pēe pi pisē re: Nə ikpíntomé yé ani cəpii, sinéwá? Api re: Eehei!

6 Uu pi maa re: Ani kúninai kuluke-luke-mempə kunyerı́ fə, nó linyine tı. Api mēsei kunyerı́ fom apı ikpíntomé tini ai ku yipu pérn, apı fe ricuruu piké míni-i ku pənnē ke ikpíntomé ii kulúı nı we nnya.

7 Kei ke upiretiki uyē ke Yeesu uú pēe nı la uu pēe Piyee maa re: Asé Upíima lo! Ke Simə Piyee uu lē n kə te Upíima lo, uu uilú kuú pēe m mahā un pēe mēηmane ikpíntomé cəpii pitane pēse uú ne míni-i kptúpa.

8 Pi pēe ketē kóima ne ketaa wele yare apáha píle kumúné. Upipiretikicə apı léeri, apı pēe kunyerı́ ne ikpíntomé mēyipe pasai apı lésepə.

9 Kapi kúninai kēmee nı suı, apı kupiye ritime nkalena læpə, ikpíntomé ne akpónə an nkēcáá lálə.

10 Yeesu uu pi maa re: Ani ikpíntomé iyē kani n cəpii kēmee ne inyine kam.

11 Simə Piyee uu kúninai kēmee lompə uú ha kunyerı́ ne ikpíntomé maamaa mēyipe súiseri, ii lelu píle ne kuwóə ne itaani. Amá nıpá ne imesá mē, kunyerı́ áku riceéri.

12 Yeesu uu pēe pi séi uu re: Ani kam ani li. Uupiretiki úka úu kə pēe kaha uké u pisē re: Pəwóə? Pi pēe nyule re Upíima lo.

13 Yeesu uú ne pi kə, uu kukpónə kpísi uu pi həəne, uu kə ikpíntomé pi həəne.

14 Ke Yeesu uú ne pikpəkpə kēmee n yisi, metáánú ye mē kuu lē umecire upipiretiki nyise.

Yeesu ne Piyee kecáá nkó

15 Kapi piluke nı ması, Yeesu uu pēe Simə Piyee pisē re: Yonaasi uηmáne Simə, pə né la ai tósu lē ke picə mpı apı né nı laa? Uu re: Eee, Upíima, tipóćuruu ye nyule re ne pə lalē. Yeesu uu pēe u maa re: In lē, a sinésəηpi kecáá nšəne m pailē.

16 Uu kə melırú pipise u kpá re: Yonaasi uηmáne Simə, pə né laa? Piyee uu u pēse re: Eee, Upíima, tipóćuruu ye nyule re ne pə lalē. Yeesu uu u maa re: In lē, a inésəη nšəne n sēni.

17 Uu kə metáánú pipise u kpá re: Yonaasi uηmáne Simə, pə né laa? Simə Piyee ripəə ari caai re metáánú ye mmé kuu lē u pisē re “pə né laa” nnya. Uu pēe u pēse re: Pə nıpá yo nyule, Upíima, pə kə nyule re ne pə lalē. Yeesu uu pēe u maa re: In lē, a inésəη kecáá nšəne m pailē.

18 Asei kecáá, kē pə sımisi re kaá pēe ηmáne nı we, pəə ye pēe ripóćuruu kupótampála ritē aa kei kaa nı la sl. Amá pən n kpurunu, pə pēe anıpe risika, ucə uu pə ku paasi uú ne kei káa nı lane pə sl.

19 U lē male uké nē nyíse lē kē Piyee uu n kpine liké nē Uléécaá ríyú n waise. Kuu lē pisímé u ní masí, uu pēe u maa rē: A né ritiki.

Yeesu nē uupiretiki uyē kuú pēe ní la

20 Piyee uu kēpire ημεελύ uu upiretiki uyē kē Yeesu uú pēe ní la yenu un pi tikipolē. Uyee pēe iluké keluké-i Yeesu kecáá n finepo uu u pise rē: Upiima, wóo piláarō anipe kēmeē pó waine?

21 Kē Piyee uu lē u n yé, uu Yeesu pise rē: Nkó ní, Upiima, yo kē uyē uú nē kēto kopunē?

22 Yeesu uu u pēse rē: Nēn n la rē uké n we ké ha nē pēeme, ai yei nē pó yēnu? Póoké né ritiki.

23 Lē nnya, nsímé nn piyómeyáhaa kēmeē kóónú rē upiretiki uyē úu kpine. Ai kō rē Yeesu yē u maa rē úu kpine, amá u pēe rē: Nēn n la rē uké n we ké ha nē pēeme, ai yei nē pó yēnu?

24 Upiretiki uyē ticuruu yēe aseéra lese uu nsímé mmē wolu. Tō kō nyule rē lē kuu n yé uú male yē nsímései lē.

Tindó tōrō

25 Yeesu yē kō mewai meyā meco wapisile. Pin pēe mennéi n wólunē mese mese, ám musí rē átelé nyē nnéi kapi yé n wói yé ketē nké nnéi kecáá kewai yē.

Uléecaa Pitumε Mεwai

Lεεε ritelé nti kémee ní we

Luki yee Uléecaa Pitumε Mεwai ritelé wói. Nsimé Kεcire ritelé ke Luki uu n wói menóη ye me. Lε ke Yeosu uu rinóo pitumε n he re piké ne Nsimé Kεcire rikóónú, Uléecaa icápine iké ne rimpéré kuu ritiki uú ne Uléecaa Pitumε Mεwai ritelé wólu.

Yerusalem kuyu-i ke Nfáasone nn Pantekootti anyá ketúnε Uléecaa icápine pikó kecáá súime. Kε ke Uléecaa icápine ii kóri.

Kái ne ríyu 13 kémee n kpísi, Luki ye nyísele lε ke Póoli uu pεpεe ápi Uléecaa m pakarelé ayu kémee nsimé kεcire ne ní ha. Póoli ye pεe mεkee Kirisi pikó wéekuselenle. Yeosu Kirisi yee Póoli sée re uké panse uupiretiki (9). Uléecaa icápine yee Sirii keté kecáá Antiyóosi kuyu-i ní we yee u wée re u ne upisenco pinyine piké ha ketaa-pó Yeosu nsimé kεcire riyóó.

Ifaaci iyε mekériine ye mmé:

1. Nfáasone mekame ne Uléecaa icápine foí mekaríi Yerusalem kémee (1:1-8:3).
2. Nsimé Kεcire meyoó kuyu nnéi kémee ne Yutee ne Samarii-pó (8:4-12:15).
3. Nléecaa simé piyoó nsé ke Uléecaa utumε Póoli uu n sóne hái ne keté ketó-pó (13:1-28:31).

Nfáasone ke Yeosu uú ne upitumε m mé

¹ Unésáne Teofilli, ne ritelé foí kémee pó símisile lε nnéi ke Yeosu uu piwai ne picélaa n kóraane

² hái ne keyáa kε kai keyómecaa-mε u n kpíipó. Uké kelene rináta, u upitumε kuu n wée uicélaa pale ne Nfáasone nnaηe.

³ U umεkpó-máa méwee mpehε mpehε kémee umεcire pi nyísele piké céri re u nfáa mále. Siyáa afεena kuu pi rikpáfúme uu Uléecaa iyóopi nsimé pi símisi.

⁴ Keyáa kenynine kapi kesé we ne Yeosu, uu pεe isé nnyí pi pa re: Ani kape yisi nóké Yerusalem ne ketaa wa, amá ani lisone lε kani n kó nen símisi re Saa Uléecaa ye ne nó mé kutu ríca.

⁵ Míni ηmane ke Yohani uu nó wóle. Amá li tise nkáripi, Uléecaa uké ne Nfáasone nó wole.

Yeosu ye keyómecaa ritáa

⁶ Pεpεe pεe Yeosu keyúri n cápinelé api pεe u pise re: Kumúnε kpe-i kaa Isirayeli keyóopitε pεserine, Upíima?

⁷ Uu pi pεse re: Ái nónnékó ríka re nóké mεwai mεe n sónti kumúnε ne meitunε n nyu. Saa Uléecaa yee lε ne uricuruu nnaηe yekei.

⁸ Amá Nfáasone nn nókenécáa n súime, nó rinaηe nnyine yε, ani pεe panse pinétansei Yerusalem kuyu-i ne Yutee keté kecáá nnéi ne Samarii keté kecáá, hái ne keté nnéi ketó-pó.

⁹ Ke Yeosu uu rinóo tε pimáa m masí, ai keyómecaa-mε u kpíipó, m pá úye un u nyáneipó ahope anyine áa weri áa ne u yaríi api pεe u paapó.

¹⁰ Pin kei nní lε we pin keléecaa inípεe wiilε un tósu ke pitisi pité pinyine pεe ilú tomé n tanaalé api pikeyúri rikpáfúme.

¹¹ Pitisi pεe api pi maá re: Yo nnya ke nó Kalilee pikó mpí ani nní nyenu nòn keléecaa-mε nyáni. Lε kai nní nókenécópe nké-i Yeosu uyε keléecaa-mε n kpíipó nòn nyáni mecó kuú ha pεeri.

Matiyasi ye Yutasi ripoηo tone

¹² Pitumé api pəe kələ kē kapi ye n sée rə Olifiyee rikúú yisi api Yerusalem pələ. Tikúú tēe nē Yerusalem kələnlə. Lirinā nē sá yarə kilomətiri usə.

¹³ Kapi n tuipə, api kulee kunyine-i taá kəyə kenyine kecáá-pə. Kei kapi ye cápine. Pəpəe kei n cápinelē pəe Piyee nē Yohani nē Yakupu nē Antiree nē Filipu nē Tomaa nē Patelemii nē Matiyee nē Alifee uŋmáne Yakupu nē Siməə yee ukuyu ní la nē Yakupu uŋmáne Yuuti

¹⁴ nē Yeesu uni Maari nē pinósi picə pinyine nē Yeesu piwā. Pinnéi mmē pəe rinóə rise wa api ye cápine api nē piyómeyáhaa n ηmósópulē.

¹⁵ Likumúnjé kpə-i, Piyee uu keyáa kenyine yisi, piyómeyáhaa pile nē afereé pinyine pin cápinelē, uu pikəcəpə maa rə:

¹⁶ Pimárecə, li pise rə lē ke Nfáasone nn Nléécaasimé ritelé kémeə n símisi liké wa. Nfáasone ye Yutasi kecáá Tafiti rinóə rinyine maasele. Yutasi uyee panse pəpəe Yeesu n tí ukpeenwai.

¹⁷ U pəe uróca use le, tən kesé pikei pise mpí wai.

¹⁸ Siwóó sē kuu usoi ní kpu api u hééle kuú nē kecəre lə, uu pəe kei lóiri uu ríyu mefoi keté fapi, uu kecəpə kpáfú, anyóhə nnéi aa cúme.

¹⁹ Yerusalem pikó nnéi pəe məwai mē kó, hái api nē kecəre kē sée rə Hakelitama, lelee rə unyine menye ye kei kəonu.

²⁰ Ticuruu li Ipakare Siyome kémeə wólaalē tē:

Ukeyə keké məŋmane tone!

Úka úu kapə kekemeə tóne! Li kə wəlaalē tē:

Usoi féé uké upikei yósi uú nəj!

²¹ Kumúnjé kpə nnéi ke Upíima Yeesu uú pəe kerómee ní we, písoi pinyine ye pəe mpá yei ró tikilenle.

²² Háí ke Yohani uú nē míni u n wóle nē pée uyei-me kai kerócəpə nké-i u n kpíipə aí nē keyómecaa sí, písoi pinyine ye pəe ró tikilenle. Lē nnya, li pise rə písoi pē kecəpə use uké kerómee n we uké meróca itansei li rə Yeesu ye nkəpə kémeə yisi.

²³ Kei kapi pəe písoi pité sée api nyereə. Pəpəe Yosefi Parisapasi kapi ye kə n sée rə Yusituusi. Ulírú yee Matiyasi.

²⁴ Api pəe keyóme yáasi rə: Upíima, póo písoi nnéi sifa kémeə nyu. A písoi pité mpí kecəpə uyē kaa n wēe ró nyíse

²⁵ uké panse utumə uu Yutasi pikei yósu uú nəj. Yutasi ye uketone riyále uu sí kei kaf nē u rinsá rə uké tone.

²⁶ Kei kapi pəe panjai ai Matiyasi tini, uu pəe Yeesu pitumé kefi nē use pē kecáá kpápə.

2

Nfáasone mekame

¹ Kai Pantekooti keyaa ní tu, piyómeyáhaa nnéi api kələ kesə cápine.

² Mese nē mese, nné nnyine nn keyómecaa-pə leeri yarə kuyə papə-papə kunyine kpəe pepu. Aku kəyə ke-i kapi n tí nnéi yipu.

³ Api linyine yenu yarə inalempi, ai pi kpáfúme, ai yékáá, ai mpá úye kecáá tone.

⁴ Nfáasone nn pəe pinnéi yipu nn pikemeə ní we. Kei kapi pəe meyu mpehə mpehə ke Nfáasone nn pi n he pisimé lə.

⁵ Pisuiifi pəe Uléécaá likó ní la ye pəe Yerusalem-i wele. Isoipuri nnyí nnéi yee keté kecáá ní we ayu kémeə kapi léeme api weri.

⁶ Ké nné nn lē ní le, písoi api cápine riwúfi. Piyómeyáhaa api pəe meyu mpehə mpehə n símisi. Pəpəe n cápinelē pin pəe piməyu kémeə kóməi, ai nnóo pi yipu hái.

7 Ai pɛɛ méwoo pi wai, ai kɔ meyíkíyiki nnɔɔ pi yipu api pɛɛ rɛ: Néntɛ písoi mpí nnéi pɛɛ nní n símisi yɛ Kalilee pikó lɛ?

8 Kai pɛɛ iye wa ke ntónéi mmú, nípá úyɛ uu péé nɛ umeyu kémɛɛ pi kómɛi?

9 Keróɔɔpɛ nké-i, pinyine yɛ Paritesi nɛ Metii nɛ Elam sitê leerilɛ. Picɔ yɛ Mesopotamii pikó lɛ nɛ Yutee pikó nɛ Kapatɔɔsi pikó nɛ Pɔnti pikó nɛ Asii ketê pikó

10 nɛ Firisii nɛ Pamfilii nɛ Esipiti nɛ Lipii ketê kɛɛ Sírɛeni mɛmpɔ ní wɛ pikó. Picɔ pɔɔn Rɔm kuyu-pɔ leeri,

11 nɛ Kirɛeti nɛ Arapii sitê-pɔ. Picɔ yɛ Pisuifi yíkíyiki lɛ, picɔ yɛ pansɛlɛ Pisuifi pin Moisi isé tikilɛ. Mpá nɛ lɛ, ntónéi mmú, nípá úyɛ yɛ pɛɛ umeyu kémɛɛ pi kómɛilɛ pin mɛwai píima kɛ Uléécaa uu n wa símisi.

12 Ai pi nnéi muuni tínní, api pɛɛ méwoo ní wɛ pin píseine rɛ: Nsímé ní-yɛ kɛcirɛ yɛ mmú?

13 Amá picɔ pɔɔ piyómeyáhaa pɛ sɛnni pin tee rɛ: Píta lari ñmaa pɛɛ nní pi pomaalɛ!

Píyɛ nstmé

14 Píyɛ uu pɛɛ yisi u nɛ pitumɛ kefi nɛ usɛ api nyɛɛ, uu rinɔɔ cáse uu písoi pɛɛ n cápinelɛ maa rɛ: Nó Pisuifi nɛ nó pitóɔɔ mpí nnéi nɔɔ nní Yerusalem kuyu-i ní wɛ, ani nnésímé ñsɔnɛ kutu ricɔ ani kóm!

15 Písoi mpí ápi pomaalɛ yarɛ kani nní n kpárálɛ. Li mmare tɔsilɛ, mɛsɛ ámɛ wɛ kefi ñmanɛ kaí pi yarɛ kani nní n nyáni.

16 Lɛ kɛ antepu Yowɛli uú pɛɛ mɛkɛɛ ní ma yɛɛ nɛni nkpréni nní wai. Lɛlɛɛ rɛ:

17 Uléécaa yɛ maa rɛ Unfaasɔnɛ yé siyáa tɔɔɔ kémɛɛ

nípá úyɛ kecáá súimɛ.

Nópinɛñmánɛ nɛ nópinékpɛrɛ apí nɛ Uléécaa rinyiri símisi.

Pináñɛ-nañɛ apí méwɛɛ yénti,

piwééɛ apí láríkɛɛ.

18 Meyíkíyiki kam tíyɛsɛnɛ Nnéfáasɔnɛ nké likɛyaa kɛ pinékeikó tisi nɛ pinósi kecáá súimɛ,

apí pɛɛ pansɛ antepuyɛ.

19 Né mɛwaisaɲa keyómɛcaa-pɔ wa,

am mɛwai píima ketê nté wapisi:

Ményɛ yé kɔikɛɛ, nna ní tɔrɛ,

ányɔ ñmɔhɔ aa híla líkí-líkí.

20 Ítuɲɛ ii pansɛ riɲmóhɔ, iwáɛrɛ pɔɔ wóñɔɔ yarɛ ményɛ,

Upíima keyaa akɛ kelɛnɛ wɛri.

Keyáa píima nɛ káyukɔɔ yɛ kɛ.

21 Úyɛ un péé uyɛ-i Upíima rinyiri n sée, uu u yoriyɛ.

22 Ani mmú kutu ricɔ, Isirayɛli pikó! Uléécaa yɛ Nasarɛti ukó Yeesu isoi pakarɛlɛ. Uléécaa yɛ nɛ u ritikilɛ uú ñɛ nókenéɔɔpɛ mɛwaisaɲa nɛ mɛwai píima wapisi yarɛ kani nní nórínécúruu n nyu.

23 Uyɛ kapi nɔánáníɲɛ-i wa yarɛ kɛ Uléécaa uu mɛkɛɛ-mɛ umenyuwɛ kecáá n yekei, ani pɛpɛɛ ápi Uléécaa n wuru u pa apí kunapéékɔɔ kecáá u karií aní nɛ u kopu.

24 Amá Uléécaa uu nkɔɔ anipɛ-i u yósu uu nkɔɔ kémɛɛ u yukusɛ. Ncée rín wɛ rɛ nkɔɔ nké u m múlɛ.

25 Tafiti yɛ Yeesu kecáá maa rɛ:

Mésérɛ kam kenéyu-i Upíima nyáni,

ám kapɛ nɛ n térii nnya kuu kunélukɛ-lukɛ-mɛ káyukɔɔtɔnɛ-i wɛ.

26 Lɛ nnya kɛ rinéɲɔɔ ari láárú,

nɛn tinékkɲ kémɛɛ yóm.

Mpá nen n kpu, ne ne pó tálenle.

²⁷ Pó Upiíma, áa yé pikpəkpə kέmee né riyá.

Áa yé ηmurei upókeikó sone uké fóni.

²⁸ Pó ifáacee né nyísele.

Mepówee kenékúrí ye nkíninje né hele.

²⁹ Pimáρεσ, ani ncée né he kέ ukpure Tafiti nkó nó simisi kέ rikpáíise re u kpule api n kulesi, tən kə urikpíí nyu ne neni-me.

³⁰ U pεε antepu le un nyu re Ulélécaa ye rinóo yekeille uu wéeri re ukepirē kenyine kee masí uiyóopi tonene,

³¹ Kirisi meyise nkpo kέmee ke Tafiti uu le ye. Linsímé kuú pεε le símisi kuú ne maa re: Ulélécaa úu yé pikpəkpə kέmee u riyá, úu yé ηmurei uké fóni.

³² Tó ntónéi mmú yénle le ke Ulélécaa uu nkpo kέmee Yeesu uyē n lése.

³³ Ulélécaa ye ukuluke-luke-mē u ritaásele. Sáa Ulélécaa uu kə Nfáasone kuú pεε n yekeilē u pa. Mmē kuu nní kerócaá súise me yare kani nní n nyáni nən kə kóméi.

³⁴ Tafiti úu keyómecaa ritaá, amá uricuruu ye péé maa re:

Upiíma Ulélécaa ye Unépiíma maa re:

A kunéluke-luke-mē kέyukóótone-i tone

³⁵ líké ha ne tu péé uye-i kam yé n tíyese aa pipóláaro teleise.

³⁶ Isirayeli pikó nnéi piké kó nšone re Yeesu uyē kani kunapélékó kecaá n karií ke Ulélécaa uu pansese Upiíma ne Ukirisi.

³⁷ Kapi nsímé mmē n kó, nn pi loni suu ne akəhə-pə api pεε Piyee ne pitume pico maa re: Iye kari yé nkpeni wa, pimáρεσ?

³⁸ Uyē uu pi pese re: Ani mēfine conse piké mpá nó úye míni wole ne Yeesu rinyiri, Ulélécaa uké nšanékpəe nó sárei uu kə Nfáasone nó he.

³⁹ Li we re lisone le ke Upiíma Ulélécaa uu ní maa re u yé písoi wa kuú ne nó ne nšinéwá ne pitaa-taa kulú piíma kpē nnéi kuu n séirine mé.

⁴⁰ Piyee uu kə anóo acə pi máikεe uú ne aseí pi komeise uu kə ne pi n ηmóópúselē. U ye pi maa re: Ani mewai kópe kunai pikó mpi kέmee nómenécíre lese.

⁴¹ Písoi meyā api Piyee nsímé mmē ηmurei api míni wole. Keyáa kē, písoi ákotokú ataani kumúnjé pεe piyómeyáhaa pē kecaá rikpápo.

Lē ke piyómeyáhaa api n finu nstmé

⁴² Piyómeyáhaa ye pεe pitume icélaa kέmee ηmóópúlenle, pin tinóo rise má, pin kesé iluke le, pin kə keyóme ye yáasi.

⁴³ Pitume ye pεe mewaisəŋa meyá ne mewai piíma wapisile. Mpá úye un pεe pakarente re Ulélécaa yee pikéi wai!

⁴⁴ Pē nnéi pεe Yeesu ne kefa n tene ye pεe keló kесе wele, api rinóo rise wai api ye pilikó nnéi hóšne.

⁴⁵ Pi ye pεe pisité ne pilikó nnéi yálisile, api mpá úye ncəŋ paí apí ne lisiwóo sē həənŋe.

⁴⁶ Pi pεe kóméinele pin siyáa nnéi mesére Ulélécaa keyə-i cápinelē. Pi pεe síyo sónaanele pin kesé le, pin kə Ulélécaa iluke ne kefa kесе həəne lin pi láarú.

⁴⁷ Pi pεe Ulélécaa pakarelenle, mpá úye un ne kefa pi fénnelē, Upiíma un pεe mpá keyáa kέye písoi ayu lólu un pikεcaá kpariisepo.

3

Kékankáláká kenyine pipélé nstmé

¹ Ketúnjé kenyine, lin metaani pipépe masí ke Piyee ne Yohani api yisi api Ulélécaa keyə-i piyómeyáhaa sí.

² PISOI pinyine ye peé ne utisi unyine sónaarɔle, api ye Uléécaa keyɔ rinɔnɔɔ-i u tonse un pee kei picéetɔŋé wélel. Pi ye rinɔnɔɔ tē sée re Rinɔnɔɔ Sɔne. Pi utisi uyē marile kékankáláká.

³ Kuu Piyee ne Yohani n yé pin la piké kényɔ-i lomɔ, uu kunípe pi welé.

⁴ Piyee ne Yohani api u nyáni tímím, Piyee uu pee u maa re: A tó riweríi!

⁵ Uu pi paí n̄sɔne un ne mé te u yé pikeme linyine yósi.

⁶ Kei ke Piyee uu pee u maa re: Né ám siwóó má, ám kɔ wura má. Amá lē kam m má kam Nasareti ukó Yeesu Kirisi rinyiri ne pó pālē: A yisi aa sónē!

⁷ Piyee uu kunípe luke-luke u tini uu nyereɛ. Mese ne mese, ána ne anui a papisi,

⁸ uu yóosi uu cuuni uu nsé kápáá, u ne pē apí ne Uléécaa keyɔ suupɔ, un sónē, un cuunkee un kɔ Uléécaa pakarente.

⁹ PISOI pee n cápinelē api u yenu un sónē un Uléécaa pakarente.

¹⁰ PISOI api céru re uyee ye pee Uléécaa keyɔ-i Rinɔnɔɔ Sɔne-i n tū un wélel. Mɛwai mē ame pISOI nnéi nnɔɔ yipu ai kɔ píri pi wai kái ne lē u n wa nnya.

Piyee rinɔɔ kuu Uléécaa keyɔ kémee ní ma

¹¹ Ke utisi uyē uu lē Piyee ne Yohani n lonaalē, pISOI nnéi apí pehé api pikuwéé-mē keló kē kapi ye n sée re Salomɔ apookpaná-mē n sí, lín nnɔɔ pi yipaalē.

¹² Ke Piyee uu lē n yé, uu pi pise re: Pimáreɔɔ Isirayeli pikó, yo nnya ke utisi nkó pipélé api nni nnɔɔ nó yipaalē? Yo nnya kani ró nyáni yare tɔɔ ntɔnɔŋe cire ne u p̄ise n̄ee tɔɔ Uléécaa kémee aseí tikilē nnya ke usoi nkó uu yisi uu sónē.

¹³ PIRÓsáyaha Apiraham ne Isaaki ne Yakupu Uleeɔa ye uukeikó Yeesu ríyu waise. Nórínécúruu nóɔ u tí ani n-yóopinɔŋe pikó anipe-i u wai, uyóopi Pilati u re uké u riyá ani yulu.

¹⁴ Amá nóɔ pee usoi yee úu akópe m má ne aseí ute yulu ani pee meníŋe Pilati pise re piké usoi kó nó léseme.

¹⁵ Nɔ t̄yesele api uyee ye nfáa n he kopu, Uléécaa uu pikpɔkpɔ kémee u yukuse irónípee ii u yenu.

¹⁶ Kefa karí ne Yeesu n tene nnya ke urinyiri ari usoi nkó kani nni n nyáni nɔn kɔ nyu papukuse. Kefa karí ne u n tene yee t̄yese ke usoi nkó uú péí cáká-cáká yare kani nni n nyáni.

¹⁷ Amá pimáreɔɔ, ne nyule n̄sɔne re nó ne nópinéyóopi áni nyu kelene kaní ne lē Yeesu wa.

¹⁸ Nsímé mmē ke Uléécaa uú pee mekee-me antepuye nnéi ní máase mee nkpení nni wai. Lelee re li pise re uyē ke Uléécaa uu wée uké íwe li.

¹⁹ Lē nnya, ani mefine conse ani n̄omenécire Uléécaa pa uké n̄anékópe nó sárei.

²⁰ Upíima yé pee t̄yese ani kumúnjé kunyine-i hóó uu pee uyē kuu háí mekee-me n wée uu yekei nó páme. Uyee Kirisi Yeesu.

²¹ Uyee yé keyómeeɔa-pɔ n we kelene, háí ne kumúnjé kpe-i ke Uléécaa uu nípa yo m p̄eserine yare kai pee ní we yare kuú pee mekee-me wantepuye kuu n wée m máase.

²² Moisi ye peé maa re: N̄ounéléécaa Upíima yé antepu unyine nó páme yare né, un n̄ónnépuri ukó. Ani mmē nnéi kuu nó n s̄imisine kutu rico.

²³ Uye unsá kutu u rincɔ, piké Uléécaa pikó keɔpe u lese api kópu.

²⁴ Antepuye nnéi pee háí antepu Samuyeele-i-me n símaari aí ne neni tulu ye siyáa nsí nsímé male.

25 Nóo lē ke Uléécaa uu antepuyē m máase re u ne nó mē te. Uléécaa ye ne nkómeine nópinésáa séele péē uye-i kuú pēē Apiraham ní maa re: Pipópírē kaní ne tikine ké ne ketē nnéi nsoipuri rikpá. Nóo kó nkómeine mmē te.

26 Nó nnya ke Uléécaa uu uukeikó wēē uu nákenémeē u tumti kelene. U u tummele nó nnya re uké nó rikpá uu pēē nípá nó úye uakópe-i u lese.

4

Pi Piyēē ne Yohani ketúhaane píima-i séē

1 Piyēē ne Yohani pin kei lē písoi símisi, mēse ne mēse, pēpēē ye Uléécaa inyóonse n wa ne Uléécaa keyó uméré wéēse ne Pisatusee pin tuipó.

2 Li pēē meyá pi póólúle re pitume pē ketē ye we pin písoi céési pin kó pi símisi re Yeesu ye pikpókpó kémēē yisi, lin pēē nyíselē te pikpókpó yé fe api yisi.

3 Lē nnya kapi pitume pē ketē tí api hánesi aí ne weesi re itunē ye pilólé masí nnya.

4 Amá nípá ne lē, pēpēē pitume pē icélaa n kó meyā ne péē ne kefa i tenele, api tulu yarē pítisi ákotokú anupū kumúnjé.

5 Kai n weesi, Pisuífi piyukóó ne pipiwéēse ne isé picélaa api ha Yerusalem-pó cápīne.

6 Uléécaa usina Ana ne ukeyó pikó nnéi ne Kayifu ne Yohani ne Alekisantiri pēē kó pēē kei we.

7 Api Piyēē ne Yohani leseri piké ne pi túhaane, api kecōpe pi nyereēse api pi pise re: Nnanje ní-ye néē úye kecīre rinyiri kaní ne lē wa?

8 Nfáasone nn Piyēē yipu uu pēē pi maa re: Nó Isirayēli kuyu piyōopi ne piwéēse!

9 Mewai sone kari utisi nkó wa nnya kapi neni keyaa nké ró písei re íye kai wa kuú ne péif?

10 Lē nnya, nónnénéi mmú ne Isirayēli pikó picó nnéi ani kó te Nasareti ukó Yeesu Kirisi uyē kani kunapéékóó kecáá ní karií, Uléécaa uu pikpókpó kémēē u yukuse rinyiri nnanje karií ne utisi nkó péise, kuu nní isare láárú un nókenéyu-i nyenu.

11 Yeesu uyē kecáá kai wólaalē te:

Tipare tē ke nó pimóme ani n fómpó, tēē nkpéni panse tīkēcīre tēē kenú-i ní we.

12 Uyē memáá, úyulalē úka ucó úu we. Uléécaa úu rinyiri ríka ríco ketē nké kecáá pa kari yé n séē líkē ne tíróyu n lo.

13 Piyēē ne Yohani ápi menyuwe píima méka má ápi kó píyukóó píka. Amá piripóó kapi péē ne símisi ne itisi. Ke pitúhaane api lē n yé, aí pi muuni simm, api kó ceru re Piyēē ne Yohani ye péē ne Yeesu sōnele.

14 Kapi usoi yēē ní péi n nyáni un pīkekúrí nyenu nnya, pitúhaane pē ápi pēē nyu ní-ye kapi yé male.

15 Api pēē Piyēē ne Yohani ketúhaane ke-i lákase, api pēē kei n we pin pimēcōpēcīre nsímé píjirise.

16 Api pēē m píseine re: Iye kari písoi mpí waine? Yerusalem kuyu nnéi ye pikóme masí re pi mewaisaṅa píima wa. Ari yé fe tóké kési.

17 Lē nnya, nsímé mmē rín kape ne pikóónú rinkpá, tóké ne pi ye ari pi cési re ápi kape úka mpuri ne Yeesu uyē tinyiri ríka písimé rikpá.

18 Kei kapi pēē pi séepo apí ne pi yulu re ápi kape Yeesu nnanje ne picélaa rikpá. Api kape yē ricuruu urinyiri séē.

19 Piyēē ne Yohani api pi pese re: Nó ticuruu ani ripái nké te li ne Uléécaa kémēē sá re usoi uké nó pakare néē Uléécaa kuu yé pakare?

20 Nᵒwó yé nkpéni mmē ceri. Tᵒ ári yé fe táké lē kari n yé ari kᵒ kom písímé riyá.

21 Kei ke pitúhaane pē api kᵒ picé pi rikpá api pi yá api tᵒmpᵒ. Api ríka yē kapi yé ne rinwáána piké ne kutu pi rimpása. Písoi meyá ye pēé wele pin mewai mee nní n wa nnya Uléécaa pakarente.

22 Utisi uyē kapi nní ne Uléécaa nnaŋe m poise aŋmē ye afeena rifaaule.

Kirisi pikó piyomeyáhaa

23 Kapi Piyee ne Yohani rin-yá, api yisi api pipísoi leepᵒ api lē ke pēpē ye Uléécaa inyᵒᵒnsē ne wa piwéése ne Isirayeli piwéése api pi ní ma pi keeni.

24 Ke pipísoi pē api lē n kᵒ, api rinᵒwó rise wai api Uléécaa yáási re: Upiima Uteneciré, pᵒᵒ keté ne keyóme ne mínimaa ne lē nnéi lēe nᵒpá yei ní we wa.

25 Mpᵒfáasᵒne kaá ne ritiki aá ne urᵒsáayaha Tafti upᵒkeikᵒ maase re: Yo nnya ke mpuri sane pikᵒ api keté kecáá pansente? Yo keciré nnya ke sisoipipi asi simúné kᵒpē wai?

26 Keté kecáá piyᵒᵒpi ye pimēciré cápine re piké atᵒpi leeme.

Piyᵒᵒpi api rinᵒwó rise wai re piké ne Upiima ne uyē kuu n wēe tᵒ.

27 Meyíkíyiki ke Erooti ne Pᵒnsi Pilati ne Isirayeli pikᵒ ne mpuri sane pikᵒ api Yerusalem nté rinᵒwó rise wa re piké ne upᵒkeikᵒ Yeesu kaa n wēe tᵒ.

28 Lē kaa meke-me m musí, aá ne mpᵒnaŋe yekei kapi nkpéni lē wa.

29 Lē nnya, a nkpéni pipicé rísᵒne kutu ricᵒ, Upiima aa tíyese pipᵒkeikᵒ piké itisi ne mpᵒsímé riyᵒᵒ.

30 A mpᵒnaŋe nyíse pitᵒikᵒ piké pélesi, aa mewaisaŋa ne mewai piima upᵒkeikᵒ Yeesu kaa n wēe rinyiri ne wapísi.

31 Kapi lē piyᵒmeyáhaa ní masí, kelᵒ ke-i kapi n cápinelē ake yéŋesi. Nfáasᵒne nn pinnéi yipu api pēe itisi ne Uléécaa nsímé n yᵒólé.

Kirisi pikó rinᵒwó rise

32 Písoi kulúti kpē nnéi pēe ne Yeesu kefa n tene ye pēe kefa pēnelenle pin kᵒ kemúné keŋe má. Uka úu ye pēe maa re u linyine umēciré te. Mpá yo kapí pēe pēnelē pin te.

33 Uléécaa ye pēe pitume rínaŋe hele pin ne nyíse re Upiima Yeesu ye nkpᵒ kéme ye yisile, Uléécaa un pēe Kirisi pikᵒ nnéi meyá kpálé.

34 Líka ái pēe piuka párilē. Pēpēe sicare née síyᵒ m má yēè pēe si yáale apí ne lisiwᵒᵒ cápinepᵒ

35 api pitume pa. Pē pᵒᵒ nᵒpá úye ncᵒŋ paí apí ne si hᵒᵒnente.

36 Pi pēe Lefi mpuri ukᵒ unyine Siipuru ketē-pᵒ marile. Pi ye u sée re Yosefi. Pitume pᵒᵒ rinyiri u he re Parinapasi. Liasei re uyee ye pico rinŋmᵒspúse.

37 Uyē uu kᵒ ukecare yáí uú ne lisiwᵒᵒ hapᵒ uu pitume pa.

5

Ananiyasi ne Safira nstmé

1 Utisi unyine ne uunᵒsi pēe pēé we. Pi ye u sée re Ananiyasi, api unᵒsi pᵒᵒ te Safira. Utisi uyē uu ukecare yáí.

2 U ne unᵒsi api kómeine api siwᵒᵒ hásu api pésu, uu pēé ne sitᵒwᵒᵒ sí uú ha pitume pa.

3 Piyee uu pēe u piŋe re: Ananiyasi, iye kai wa ke Setani uu lē pᵒᵒ lᵒ uú ha ne Nfáasᵒne kiraase aa kecare siwᵒᵒ hásu aa pésu?

4 Páké kelene kecare kē n yáá, ái pᵒᵒ ke tee? Kemeyáí-máá, ái pᵒᵒ kesiwᵒᵒ tee? Yo nnya kaa nkpáni mewai kᵒpē mmé ripᵒyu-i wa? A kᵒ te ái sisoipipi kaa kiraase, Uléécaa lo kaa kiraase.

⁵ Ke Ananiyasi uu lē n kō, uu lōlu uu kpi. Iwame piima inyine ii pē nnéi pēe lē n kō loni.

⁶ Piñmáne api yisi api kusánáá u pilaa api sákaa apí ne leepo apí ha kulesi.

⁷ Itunje mekónú metaani memáá, unósi un tuiṗo úu nyu re linyine ye wa.

⁸ Piyee uu u maa re: A né simisi nké te nnéi mmú kani nókeneécare yáa, née yo? Uu re: Eee, mmee mu!

⁹ Piyee uu u maa re: Yo nnya kani kómeine aní ne Upiima Nfaasone peeni? Aa nyánii, pepee upóla n kúlesi ana kam nní kómei pin lonti. Pi ko lē ne pō tósule.

¹⁰ Kei nní, unósi uu Piyee ana nye-i lōlu uu kpi. Piñmáne pē piké ne n lompo un pikṗo masi, api u kpisi apí ha ula kekúri kulesi.

¹¹ Iwame piima inyine ii Kirisi pikó nnéi ne pepee nsímé mmē n kō loni.

Mewaisaja ke Uléecaa uu n wapisi nstmé

¹² Pitume ye pēe mewaisaja ne mewai piima pisoí inipee-i wapisile. Pepee Uléecaa ne kefa n tene ye pēe rinóo rise wale api ye kei kapi ye n sée re Salomao apookpanjá-i n cópinele.

¹³ Úka ucó úu ye pēe méwoo kaha uké pi leepo, nṗá ne lē, pisoí apí pēe ko kusa pi waiselē.

¹⁴ Pitisi ne pinósi kulú pēe Upiima ne kefa n tene api pēe meséere pi n kpáriipeṗo apí ne kulú kpá.

¹⁵ Pisoí apí ye pēé ne pitóikó icée-i léepo api pisifine ne asánááporé kecáá pi finsente re Piyee un píyei kei n tósu, ukumúri kuké nṗá use unyine yarii.

¹⁶ Pisoí kulú apí ko ayu nyee ne Yerusalem n kólē yisi apí ne pitóikó ne pinirihélaa wúrunkēepo, api ko pinnéi pélesi.

Lē kapi pitume n wéekuse nstmé

¹⁷ Kai lē n wa, Uléecaa usina ne Pisatusee pēe ukekúri ní we api kufatoi piima ne nyere re piké pitume cópii.

¹⁸ Api mesei pi cópii api kuyu kukpaniilee kémeé pi hánesi.

¹⁹ Amá kai kesine n wa, Upiima uleecaatume unyine uu sí uú ha kukpaniilee hánne uu pi leseṗo, uu pi maa re:

²⁰ Ani Uléecaa keyo-i ha, aní ha nsímé mee ye nfáa n he ke Yeesu uú ne ní ka nnéi pisoí simisi.

²¹ Pitume api mesei ḡmurei api mmare mare yisi api Uléecaa keyo sí apí ha pisoí picélaa kápáá. Uléecaa usina ne pepee ukekúri ní we api tui ri apí pitúhaane wéése ne Isirayeli piwéése nnéi icápine séi. Kei kapi pisoí tū apí ha pitume pē kukpaniilee-i kpíṗo.

²² Ke pē apí ní ha, apí kukpaniilee-i pi yē. Api pēe peeri apí pi maa re:

²³ Tó kukpaniilee leepole kun nsonne hánaalē, piméré pōon ko anónhó-i tápaalē. Amá kari n hánne, ári úka keméé yē.

²⁴ Ke Uléecaa keyo uméré wéése ne pepee ye Uléecaa inyóonse n wa piwéése apí lē n kō, ai méwoo pi wai, api pēe lē kai ye ne kété ní kpu kecáá m músu.

²⁵ Kei ke unyine uú ka uu pi maa re: Nó kómeii! Pisoí pē kani kukpaniilee-i n wa pēe nní Uléecaa keyo-i nyenupō pin pisoí cési.

²⁶ Uméré wéése ne piméré picó apí pēe yisi, apí rikóho mekó wa apí ha pi kpíṗo apí ne hapo, pin wuru re pin pitume pē ne rikóho n wai, pisoí yé aparé pi tapisi apí pi kóni.

²⁷ Kapí ne pi n hápo, api ketúhaane piima-i pi séi. Uléecaa usina uu pēe nsímé pipísei pi kápáá

²⁸ re: Karí ne nó ní yē arí ne keté kpeeni re áni kape usoi uyē tinyiri ne n cési, íye kani wa? Nó wéle non Yerusalem kuyu nnéi icélaa iyē nṗlē nṗá úye uké kō, non ko la re unkpō iwe iké ne ró tene!

²⁹ Piyee ne pitume picō api pi pese re: Li ne sá re usoi uké Uléecaa pakare ne kuu yé písoi m pakare.

³⁰ Yeesu uyē kani kuna kecáá n kari ke pirósáa Uleecaa uu nkpō kēmee yukuse.

³¹ Uléecaa ye ukulukē-luke-mē kēyukō tōne-i u ritaásele uu u waise Uyōopi ne Uyulale. Uyē kutú la uké Isirayeli pikó nyíse re piké ritiki apí ne piakópe kēpire tō uu pee pí sárei.

³² Tōs nsímé mmē pitansei, Nfáasone ke Uléecaa uu pepere u m pakarelē n he pō ne kō itansei lele.

³³ Ke pitúhaane api lē n kō, ai pi fukōome api re pi yé pitume pē kō.

³⁴ Amá Ufaransi unyine ye pee pitúhaane pē kecōpe wele. Pi ye u sée re Kamaliyēeli. Isé uceláa unyine lo ke npá úye uu n waiselē. Uyee pitúhaane píima pē kecōpe yisi uu re piké pitume pē lesepo nkáripí kelene.

³⁵ Kapi pi n lesepo, uu pee pepere n cápínelē maa re: Nó Isirayeli pikó, ani nómenécíre tí ne mewai mē kani nní rí la noké písoi pē wa.

³⁶ Ai kahane nkpáni n nánai ke Teetasi uu léeme un pólólē te u úyukō píima unyine le. Písoi píle píle mena kumúnjé pee u ritiki. Apí u kopu. Pē nnéi pee péé unkó n tikilē apí kpíi, piuka úu neni tíselē.

³⁷ Uyē kēpire, Kalilee ukó Yutasi pōo pikéē ituje kumúnjé léeri, uu písoi kulúí kpráú api u n tikilē. Uyē uu kō kpi, pepere péé u n tikilē pōo kō kpíi.

³⁸ Lē nnya, ne la ké nkpéni nó símisi re áni kape ne písoi mpí kutu n cōlē. Ani pi riyá piké tōmpo. In te sisoipipi kēmee ke pisimúnjé ne píliwaiwai nní ai léeri, mēwoo kai wainē.

³⁹ Amá in te Uléecaa-i kai léeri, rínanje rí-ye ke nóo má noké ne linyine pi wa. Ani nómenécíre tí, ái kape ka líké wa re nō ne Uléecaa tōpu.

⁴⁰ Api mesei unkó kóm api u tiki. Api pee pitume pē séipo api rinóo he re piké sipópi pi yéeriine apí ne pi yulu re ápi kape Yeesu rinyiri ne písoi písímé rikpá, api pee pí yá api tōmpo.

⁴¹ Pitume api mpóonare ne pitúhaane pē kekúri yisi, lin pi láárú re Uléecaa ye ye tē pē kai ne sá re piké Yeesu nnya íwe lí.

⁴² Mpá keweesi kēye ke pitume api pee Uléecaa keyō-i ne síyo kēmee Nsímé Kēcire picélaa ne mpiyóo ηmósópúlē.

6

Pi pitisi pisēei lese re piké pitume n léni

¹ Yeesu pipiretiki api kumúnjé kpe-i kulúí wai rísonē. Upipiretiki pee Mékireki n símisi api Pi-epiree ne n téní re pi npá keyáa kēye ilukē kapi ye n hōone kēmee pipikumannōsi menípee le.

² Kei ke Yeesu pitume kefi ne pité pē api upipiretiki riwúí tē sée api cápíne api pi maa re: Ai ne sá re tóoké Nléecaasimé piyóo ne siká wa také ha iluke pihōone ne kutu n cōlē.

³ Lē nnya pimárecō, ani nókenécōpe pitisi pisēei pē kaní ne isoi sōne n nyu lese. Nfáasone nké kō pi n yipaalē, piké kō mewéesesōho m má, také pikei pē pianipe-i wa.

⁴ Tóoké péé uye-i ne piyómeyáhaa ne Nléecaasimé piyóo n ηmósópúlē.

⁵ Tinóo tē ari pinnéi larisi, api pikecōpe písoi pisēei lese. Pepere Etiyēeni ye Uléecaa ne kēfa meýá n tenelē, Nfáasone nn kō u yipaalē. Uyē ne Filipu ne Purokōo ne Nikanōo ne Timōo ne Parimenaasi ne Antiyōosi ukó kapi ye n sée re Nikolaa. U pee mekke Pisufi keyome yáasile uu kelene pansē Yeesu upiretiki.

⁶ Kapi pi n lése, api pi kpísi apí ne pitume leepō, pē api pikecáa keyóme yáasi api kō anípe pikecáa láa.

7 Nléecaasimé nn nípá yei n kóónúlē, Yeesu pipirētiki pin meyá kulúi wai Yerusalem kuyu-i, aí nē pepee ye Uléecaa inyóonse n wa meyā péne api Yeesu nē kefa tene.

Etiyeni metine

8 Uléecaa ye pee Etiyeni meyá ípeelé nyísele uu kó rínape u he un ne mewaisanja nē mewai píima písoi kecōpe wapisi.

9 Pisuifi kuyómeyáhaalee pikó pinyine kapi ye pee sée re: Pepee ilási kémeé ní le keyo. Alekísantiri nē Silisii nē Asii ketē pikó ye pi. Pikecōpe, pítisi pinyine api nsímé nnyine kecáá nē Etiyeni íkeɲene wai.

10 Amá api yé fe piké nē Etiyeni keɲene, mewéesesohō ke Nfáasone nn u n he nnya.

11 Api pee písoi pinyine kulei re piké ukecáá nnóome wa re pi kó un Moisi nē Uléecaa alé fáánii.

12 Api kó kuyu písoi nē kuyu piwéese nē isé picélaa itái súúni api yisi api nyere, api sí api há Etiyeni tini api nē ketúhaane píima-i sí.

13 Api kó pinóome pinyine nē hapō re piké íseérakóó lí piké nē u rikpárá re: Mesére ke utisi nkó uu Uléecaa keyo nē isé alé fáánii.

14 Tó konle un símaanke re Nasarēti ukó Yeesu uyé nē Uléecaa keyo fori uu kó inyékii ke Moisi uu nē ró n tíye conse.

15 Pē nnéi pee ketúhaane píima ke-i ní we ye pee Etiyeni kéyu-i nyáneile api yénu re ukeyu ye uléecaatume kekó meco wele.

7

Etiyeni rinōo kuu ní ma

1 Uléecaa usina uu pee Etiyeni píse re: Lee ní meseii?

2 Etiyeni uu re: Nó pinémáreco nē pinésáa, ani kutu ricó rísone ani kóm! Uléecaa, meýōpi ute ye urósáa Apiraham tikpáfumele peé uye-i kuú pee Mesopotamii-pō ní we, uu kelene Haraani-pō fine.

3 Uu pee u maa re: A kepótē nē kupómáre riyá aa ketē kē kam pó n nyísene kémeé sí.

4 Apiraham uu pee Kalitee ketē yisi uú há Haraani-pō fine. Usáa mekpō-maá, Uléecaa uu kei u kpísi uú nē ketē nké-i kani neni nní ní we weri.

5 Uléecaa úu kei ketē u he. Mpá kénacōpe ritísí, úu u he re uké kei ripéélú. Amá uu pee rinóo yekei re u ye kennéi u nē masí upipirē pa apí n te. Uu kó pee kumúnjé kpe-i kewá má.

6 Lē ke Uléecaa uu u ní ma ye nní:

Kucōyu-pō ke pipópírē apí masí finene, api ilási pi tini, api íwe pi wai aɲmē píle píle meña.

7 Amá né nē mpuri mmeé ilási pi n tinine túhaane api pee limemáá léeri apí weri apí nté keló nké-i né yáási.

8 Kei ke Uléecaa uu pee u nē Apiraham kecōpe rinóo yekei re uké riké. Lē nnya kapi Isaaki mari Apiraham uu pee keyáa páha-paha tunjé u ké. Isaaki póo kó uuɲmáne Yakupu ké. Yakupu póo kó limeco upiɲmáne kefi nē pité pē kérii. Pepee nní pirókpure kefi nē pité pē.

9 Pikpure pē api pikecōpe use kapi ye n sée re Yosefi nē kefa tóosi api u yái, uú há Esipiti-pō ilási le. Amá Uléecaa ye pee Yosefi kekúrí wele, uu ncóɲ nnéi kémeé u lese

10 uú nē kefa u fénne uu mewéesesohō u he. Esipiti uyōopi uu Esipiti ketē kecáá iyóopi u tonse uu kó ukeyo líkó nnéi kpísi uu uanipe-i wai.

11 Nkú nnyine nn Esipiti ketê nnéi ne Kanaa ketê loni. Pirósáayaha api iwe píima le, ápi ye yê piké lí.

12 Yakupu uu kóm te melukepipi ye Esipiti ketê-pò we, uu pirósáayaha tum mefoí.

13 Kapi melírú n hápò, Yosefi uu tíyese upimarecò api u ceru. Esipiti uyòapi pòw kò Yosefi riyíki cérú.

14 Yosefi uu pɛɛ tum api usáa Yakupu séipò ne ukumare nnéi pisoí kuwóó ne afɛɛré ne pinupú.

15 Yakupu uu yisi u ne pirósáayaha picò ápi ha Esipiti keteni-i finɛ ápi ha ne kei kpíni.

16 Ápi pi còni ápi ne Sikem kuyu sí ápi ha kei rikpíi ke Apiraham uu Hamòw pinmánɛ-i ne usiwóó ní lo kémɛɛ pi kulesi.

17 Ke rinòw ke Uléecaa uú pɛɛ Apiraham n yekei itunɛ ii n nyahairi, ntópuri nn pɛɛ meyá kulúu n wai Esipiti ketê kecáá.

18 Uyòapi fale unyine yeɛ úu píkaí Yosefi nkò níka n kómaalɛ uu Esipiti keteni-i iyòapi tone.

19 Uyòapi uyɛ uu ntópuri ne isòhòcɛe tóóí uu pirósáayaha iwe lukeise, háí un náási yare piké pisipipi riyá síké kpí.

20 Likumúɛ kpe-i kapi Moisi mari un Uléecaa inipɛɛ-i nyamí. Iwáɛ itaani kapi usáa keyò-i u kpíni.

21 Ápi limemáá u fómni, Esipiti uyòapi ukpére uu u kpísi uu nyólu yare uricuruu yeɛ u mari.

22 Esipiti pikó menyuwe nnéi kapi u céesi, unsímé ne umɛwai amɛ tíyese uu rínanɛ m má.

23 Kuu inɛmɛ afɛɛna n yé, uu rɛ u yé ha upimarecò Isirayɛli pikó rilólólú.

24 Kuu n hápò, uu Esipiti ukó unyine leɛpò un Isirayɛli ukó unyine kaii. Uu unáɛɛi kecáá kpá uu Esipiti ukó uyɛ kaii uyɛ uú ha ne kpí.

25 Moisi ye pɛɛ músu rɛ upimarecò Isirayɛli pikó yé kò te uyɛ ke Uléecaa uú la uké ne ritiki uké ne ilási kémɛɛ pi lese. Nénpákane upimarecò ápi lɛ kò.

26 Moisi uu kò keyáa lírú tuné Isirayɛli pikó pité leɛpò pin cɛɛsi, uu pɛɛ hapò rɛ uké pi yoriye. Uu pi pise rɛ: Nò pisoí pise le, pinésáne! Yo nnya kani pɛɛ cɛɛsi?

27 Uyɛɛ pɛɛ ucò n iwe n wai uu pansɛpò uu Moisi láupò uu u pise rɛ: Wóo iyòapi pò tónɛ rɛ a irósímé n túhaane?

28 Pò lalɛ pòké né kpu yare kaa sé Esipiti ukó ní kpu, néɛ íye?

29 Ke Moisi uu anòw nyɛ n kò, uu wuru uú ha Matiyaa ketê-pò tone. Kei kuu pinmánɛ pité mári.

30 Inɛmɛ afɛɛna memáá, Moisi uu pɛɛ keyáa kenyine kucesi kóima-i Sinayi riyòpɛ kekúrí n we. Kei ke Uléecaatumɛ unyine uu kuhíhíi kunyine kecòpɛ inalempi kémɛɛ u rikpáfúme.

31 Ke Moisi uu lɛ n yé, ai menyine u wai. Uu rɛ uké rinyòsópò uké ha mɛwai mɛ nyáneí. Uu Uléecaa rinòw kom te:

32 Néɛ pipósáayaha Uleecaa, ne Apiraham ne Isaaki ne Yakupu Uleecaa. Moisi uu pɛɛ iwame ne n terii úu kaha uké riwerii.

33 Upíima uu u maa rɛ: A apónééri mahā, li we rɛ kelò ke-i kaa nní n nyɛnu ye Uléecaa ripòhò le.

34 Ne Esipiti keteni-i nnɛpuri iwe yenle, am kò piinɛpò kom. Lɛ nnya kamí ka ké pi yoriye. Lɛ nnya, a nkpéni kam ké Esipiti ketê-pò pò tú.

35 Moisi uyɛ ke Isirayɛli pikó ápi pɛɛ n kési, ápi u maa rɛ: Wóo iyòapi ne itúhaane pò tónɛ? Uyɛ cire ke Uléecaa uu tumme rɛ uké piuyòapi, uké kò ilási

kémee pi lese. Uléecaatumé uyee kuhíhí kéɔpe inalempi kémee u rinkpáfúme yee u lénine.

³⁶ Moisi yee Isirayeli pikó Esipiti keteni-i léseme. Inmē afeena kémee kuú ne Esipiti keteni-i ne Míni-Wéé-Kukoi kémee ne kucesi kóima-i mewaisaŋa ne mewai píima mē wapisi.

³⁷ Uyē cire yee pee Isirayeli pikó símisi re: Uléecaa yé antepu unyine nó páme yare né un nónnépurí ukó.

³⁸ Ke Isirayeli pikó apí pee kucesi kóima-i n cápine, uyee pee píróśáayaha ne Uléecaatumé yee Sinayí riyópe kecáá-pó u n símaari kéɔpe we. Uléecaa nsímé mee ye nfáa n he kuú pee yósu un tó pálē.

³⁹ Amá píróśáayaha apí pee la piké u pakare, api uipuri yulu apí n káipi piké Esipiti pele.

⁴⁰ Api pee Aróo maa re: A piléecaa ró mó pee yé keróyu-i n sónne, li we re ári nyu lelee Moisi uyee nní Esipiti ketē-pó ró n léseme n wa.

⁴¹ Api keyáa ké tináaripi móm, api ri nyóonse, api pianipe limóme-móme lē anyá wai, piakij aa niŋesi.

⁴² Amá Uléecaa uu képire pi tó uu pi yá api itunje ne iwáre ne awárepi n yáasi yare kai antepuye atelē-i n wólaalē. Li kei wólaalē te:

Nó Isirayeli pikó, né kani inmē afeena kémee kucesi kóima-i isee ni nyóonsente ani kó lico lico hekesii?

⁴³ Amá piléé kapi ye n sée re Molóki kucánjǐ ne nópinéléé Refaa riwarepi kaní pee topori. Lē kaní serí non ne pi yáasi. Lē nnya kam nó lésene ké ne Papilóni ketē képire-mempó ha.

⁴⁴ Píróśáayaha ye pee kucesi kóima-i kucánjǐ mále kpee n nyíselē te Uléecaa ye tó ne uyē kéɔpe rinóo yekeile. Ku péé wele yare kpē ké Uléecaa uú pee Moisi n símisi re uké wa. U pee Moisi maa re uké kpē kuú pee n yé kucó wa.

⁴⁵ Píróśáayaha ye kucánjǐ kpē ne pipipirē tíyele. Pee uye-i ke Yosuwee uú pee pi n kpáulē kapí pee ne ku ripéne apí ne ketē kee pikéyu-mempó ní we téj. Ketē ké pikó ke Uléecaa uú pee lákase. Kucánjǐ kpē aku lē Kanaa-i n we aí ne Tafiti kumúŋé tulu.

⁴⁶ Uléecaa ye pee ne Tafiti kefa fénnéle. Tafiti uu pee u pise re uké ncée u he uké kéyo mó kéké wa kei ke Yakupu Uleecaa uu ní we.

⁴⁷ Amá Salomóo yee ka uu kényo u móm.

⁴⁸ M pá ne lē, Uléecaa yee mpá yo kecáá ní tǔ, úu síyo ke písoi api m mó kémee sói. Yare ke antepu Esayí uu ní maa re:

⁴⁹ Upiima ye maa re
Keyómecaa ye rinéyópitú le,
ketē póo kenénacópe

kéyo kéye ke nóo yé né mó?
Yei kam yé tone ké ne n wénte?

⁵⁰ Ai rinécúruu née lē nnéi waa?

⁵¹ Etiyeni uu kó pimáa pi kpá re: Nó písoi mpí atii ye páápúle hái. Nó akín takále, nóanétu áa ye kó nsímé kó. Nópinésáayaha meco kani nní we non Nfáasone rinóo kesu.

⁵² Antepu úye mpuri ke nópinésáayaha apí weékuselē? Pē nnéi pee n símisi re Asei ute ye weme kapi kó. Asei ute uyē ke nóo kó nkpéni nní pílaaró anipe-i wa ani u kopu.

⁵³ Uléecaa ye ne piléecaatumé ritikile uú ne uisé nó pa, amá ani i ritiki.

Etiyeni nkpo kecáa nstmé

⁵⁴ Ke pɛpɛ pɛ ketúhaane-i ní we api lɛ n kɔ́, ai kuwóí pi fukɔ́me api pɛ Etiyeeni nsímé mmɛ ne aní n takai.

⁵⁵ Amá Etiyeeni pɔ́ pɛ kelééca inípe n tapaalɛ, Nfáasone nn u yipaalɛ un ne Ulééca meyoopi ne Yeesu ye Ulééca kuluke-luke-mɛ kényukóstone-i n nyenu nyánei.

⁵⁶ Kei kuu pɛ re: Ne keyómecaa nyánile ken wúkulelɛ, Usoi Kepipi ken Ulééca kuluke-luke-mɛ kényukóstone-i nyenu.

⁵⁷ Kuu lɛ ní ma, api kepupeila píima kenyine té api atu tápisi api pinnéí kesé pehépo api u filí,

⁵⁸ api u lakase apí ne kuyu iyaa leepɔ́ api apare u tapisu api kópu. Pɛpɛ kei ní we api pisitukanka cícaá máhani api unjámáne unyine kapi ye n sée re Sɔ́li pa uu sí m mé.

⁵⁹ Pi Etiyeeni apare tapisile un we un kɔ́ ne keyóme yáasi. Uu re: Upíima Yeesu, a nnéfáa yosí,

⁶⁰ uu pɛ anui kecáá wúla uu mesóri pupɛi re: Upíima, kape akópe nnyé piriyu kecáá wa. Kuu lɛ pimáa ní masí, uu pɛ kpi.

8

¹ Etiyeeni nkɔ́ mmɛ ní ne Sɔ́li sá.

Sɔ́li ye Kirisi pikó wéékusɛlɛ

Likeyaa kɛ cire kapi Yerusalem kuyomeyáhaalee pikó piwéékuse koraane ai wónɔ́. Pinnéí api Yúte sitɛ ne Samarií sitɛ kecáá yékáá, ai yá pitume nmanɛ.

² Písoi pɛ Ulééca líkɔ́ ní la pɛ Etiyeeni kulesi api nkɔ́ tone api ukécáá téní hái.

³ Sɔ́li pɔ́on nímósúpúlɛ te uké Ulééca icápine kpu. Síyo kuú pɛ kóónúlɛ un Kirisi pikó cɔ́pií, pitisi ne pinósi, un kukpaniilee súni.

Filipu ye Nstmé Kεcire Samarií keteni-i yóólɛ

⁴ Pɛpɛ rin-yékaa ye pɛ ketɛ kóónúlenle pin Nsímé Kεcire yóólɛ.

⁵ Filipu uu yisi utú ha Samarií kuyu maa-i yóó re Yeesu ye uyɛ ke Ulééca uu n wéɛ.

⁶ Písoi nnéí ye pɛ rinó rise wale pin Filipu kutu cɔ́lɛ. Pi pɛ kómɛile re u mewaisaŋa wapisí, api kɔ́ me yenu.

⁷ Aníri ye pɛ písoi meyá kéme lele an pupukɛɛ. Síkankáláká ne pipáíkóó kulúí ye pɛ pélesile.

⁸ Ai pɛ lɛ nnya písoi n láárú kuyu kpe-i.

⁹ Utisi unyine ye hái mekɛɛ-me kuyu kpe-i we, api ye u séi re Simɔ́. U pɛ metarewai wapisile ai ye Samarií pikó nnó yipu. U kɔ́ pɛ umεcire kpíilenle re u úyukóó unyine le.

¹⁰ Písoi nnéí, kai n kpísi siwá ne piwéése ye pɛ u waiselenle hái. Api ye maa re: Ulééca nnaŋe kapi ye n sée re nnaŋe maa mee usoi nkó kéme we.

¹¹ Háí mekɛɛ-me ke umetarewai amɛ nnó pi yipaalɛ. Api pɛ lɛ nnya u n waiselɛ.

¹² Amá ke Filipu uu Ulééca iyooopi ne Yeesu Kirisi kecáá Nsímé Kεcire pi n símisi api nmurɛí, pi tíyesele api míni pi wole, kai n kpísi pitisi ne pinósi.

¹³ Simɔ́ uyɛ ticuruu pɔ́ kɔ́ ne Nsímé Kεcire mmɛ kɛfa tene api míni u wole. Uu pɛ Filipu n tikilɛ un mewaisaŋa ne mewai píima ke uyɛ uu n wapisí nyánei men nnó u yipaalɛ.

¹⁴ Pitume pɛ Yerusalem-i ní we api kóm te Samarií ketɛ pikó ye Nléécaasímé yosí. Api pɛ Piyɛ ne Yohani kei tumpɔ́.

15 Píketé kē api yisi api sí apí ha ne Uléecaa welu re uké Samarii pikó pē Nfáasone he.

16 Nfáasone rin pēe kahane likumúnjé kpe-i úka kecáa n súime. Míni nmane kapi pēé ne Yeesu rinyiri pi wole.

17 Kei ke Piyee ne Yohani api pēe anípe pikecáa rilaa, Nfáasone nn pēe pi loni.

18 Ke Simoo uu n yé te pitume ye písoi kecáa anípe rilaa Nfáasone nn pi loni, uu ne siwóó hapo uu pitume pē maa re:

19 Ani ko né nnahe mmē he ké ye nen úye kecáa anípe rinlaa, uké Nfáasone yosi.

20 Amá Piyee uu u pēse re: Nó ne sipówóó sē ani ásáláú wa. Pó musi re pó fe aa Uléecaa lihēehēe ne siwóó loluu?

21 Lipókó líka ái nté we, áa ko líka kecáa nté ncée má. Li we re áa Uléecaa kēmeē aseí má.

22 A kepómúnjé kópe kepíre ritó aa Upíima ne téni re lin kusárei n we, uké kemúnjé kē pó sárei.

23 Ne nyáni yare nfasimé kópe ne rikpákárá kaa n fanaalē ye pó múlénle yare ulási.

24 Kei ke Simoo uu pēe rinóó yosi re: Ani nórínécúruu ne Upíima né té, lē kani nní n ma ái kape ne hé n wa nnya.

25 Ke Piyee ne Yohani api Samarii kuyu kpe-i Upíima nsímé piyóó ne picélaa n masí, api yisi api Yerusaleem pēle, pin ncée-i siyupi meya kēmeē Samarii keté kecáa Yeesu Nsímé kecire yóólē.

Filipu ne Etiyopii ukawe ifaaci

26 Upíima uleecaatumē unyine uu Filipu maa re: A yisi aa itunje kumii-mē pansa aa Yerusaleem ncee mee Kasaa n cépilē kpísi. Api ye ncée mmē titiki.

27 Filipu uu mese ne mese yisi uu tómpo, uu ne ncée Etiyopii keté utisi unyine sáne. Ukawe píima unyine lo *. Uyee Etiyopii unosiyoopi Kantaasi memá nnéí kecáa pállē. U Yerusaleem-i kale re uké Uléecaa yáási

28 un pēe nkpéni kulu, un ukessannóipi kecáa tú un antepu Esayi ritelé kééni.

29 Nfáasone nn Filipu maa re: A kenóipi nké kekúri hapo.

30 Filipu uu ne itóó nyosópó uu kóm Etiyopii ukó uyē un antepu Esayi ritelé kééni. Filipu uu u píse re: Pó lē kaa n kééni aseí kóméii?

31 Utisi uu re: Unyine unsá né n lē, iye kam yé ne kó? Uu pēe Filipu séi re uké hapo uké kesannóipi kēmeē ukekúri tone.

32 Li Uléecaa Nsímé kelō kē kuu n kééni kēmeē wólaalē te:

Pi ne u tósule yare kapi ye

kusányaha n tóroi pin ne pikópe sí,

un séélē yare risánjipi kapi nkpí n nyálu, uu rinóó wúkule.

33 Apí ne u túhaane api u cepise, uu pēe nkpáni líka tu.

Wóo yé pēe nkpáni upipirē tinoo maa?

Pi keté kecáa unfaa leselé.

34 Kuu lē pikéē m masí, uu pēe Filipu píse re: A risuúlu a né símisi nké te úye nsímé ke antepu nkó uu nní símisi. Uricuruu kuú ne máne nēe unyine nsímé kuu símisi?

35 Kei ke Filipu uu pēé ne antepu Esayi nsímé mmē riwááná uu ne Yeesu nsímé kecire u símisi.

36 Api nsé náj apí ha ne míni kelō kenyine tulu. Ukawe píima uyē uu pēe re: Míni ye mmē nní. Yo ícá yee párlē ké ne míni n wole?

* 8:27 Pi ye pēe kuyu kpe inyekii kēmeē pikawe píima pē comesile api kelene pikei pi pa uyóopi keyo-i.

37 [Filipu uu u pɛsɛ rɛ: In tɛ pɔ nɛ kɛpɔfa nnéi nsímé mmú tɛnɛ, pi yé fɛ api míni pɔ wolɛ. Utisi uu rɛ: Nɛ nɛ kɛfa tɛnɛ rɛ Yeesu Kirisi yɛ Ulééca Kɛpipi lɛ.]

38 Uu kɛsannɔipi nyɛrɛsɛ, u nɛ Filipu api míni-i lomɔ, Filipu uu míni u wolɛ.

39 Kapi míni-i n léɛpɔ, Upiima Nfaasɔnɛ nn Filipu kpíɔpɔ, ukawɛ uyɛ úu pɛɛ piyɛnɛ u rikpá. Uyɛ uu kɔ mpɔɔnɛ nɛ unceɛ nnɔ́.

40 Filipu pɔɔ ha Asɔti kɛtɛ-pɔ leeri. Uu pɛɛ kei ayu nnéi nyɛɛ ncéɛ-i ní wɛ kɛmɛ Nsímé Kɛcirɛ n yóólɛ uu ha nɛ Sesarɛɛ kɛtɛ tulu.

9

Sɔli yɛ mɛfinɛ conse (UPM 22:6-16; 26:12-18)

1 Sɔli úu pɛɛ kusa kumúnɛ kɛɛ-i Upiima pipirɛtiki nɛ kɛfa póólú un wéésɛ uké pi kɔ. Uu yisi uu lɛ nnya Ulééca usína lɛɛpɔ,

2 uu rɛ uyɛ uké átélɛ u wa aké ncéɛ u hɛ uké ha Tamaasi-pɔ Pisuiɛ ayomɛyáhaalɛ rika. Un kei piyɛ n lɛɛpɔ pɛɛ Upiima nceɛ n tɛkílɛ, pitisii, pinósii, uké fɛ uké pi cópii uké pahaankɛɛ uké nɛ Yɛrusalɛm tɔmpɔ.

3 Kuu ncéɛ n kpísi un nɛ Tamaasi nyahaipɔnɛ kɛ metéi mɛnyinɛ amɛ mɛyɛnɛ mɛsɛ keyómɛca-pɔ leemɛ amɛ tapu amɛ nɛ u kóónú.

4 Uu keteni-i lolú, uu pɛɛ rinóó rinyinɛ kom tin tee rɛ: Sɔli, Sɔli, yo kɛcirɛ nnya kaa lɛ né wéékusɛlɛ?

5 Sɔli uu pɛɛ pɛsɛ rɛ: Pɔɔ úyɛ, Upiima? Upiima uu rinóó u yósu rɛ: Néɛ Yeesu uyɛ kaa nní ní wɛ pɔn wéékusɛlɛ. [Aa yɛ nkpáni fɛ pɔkɛ nɛ nkpɔ melɔ tapirinkɛɛ. Un terii lin nnóó u yipaalɛ, uu pɛɛ maa rɛ: Upiima, yo kaá la kɛ wa? Kei kɛ Upiima uu pɛɛ maa rɛ:]

6 A yisi aa kuyu-i lomɔ. Pɔn n lomɔ, pi yé pɛɛ pɔ símisi lɛ kaa yé ní wa.

7 Sɔli pɛsɛɔ api nyɛrɛ píri, rinóó ári wɛ. Amá pi pɛɛ rinóó kómɛilɛ ápi pɛɛ úka nyáni.

8 Sɔli uu yisi uu aníɛɛ wii úu pɛɛ líka nyáni. Api pɛɛ kuníɛ u múlú api u tɔɔl apí nɛ Tamaasi sí.

9 Siyáa sitaani kuu wa úu yɛ líka yɛ, úu yɛ líka li úu yɛ kɔ líka n ntí.

10 Kirisi upirɛtiki unyine yɛ pɛɛ Tamaasi-i wɛlɛ, api yɛ u séi rɛ Ananiyasi. Upiima uu keyáa kɛnyinɛ u kpáfúmɛ uu u séi rɛ: Ananiyasi! Ananiyasi! Uu rɛ: Néɛ nkó, Upiima!

11 Upiima uu u maa rɛ: A yisi a ncéɛ mmɛ kapi yɛ n sée rɛ Kɛcirɛ kpísi aá ha Yutasi keyɔ-i Tarisi ukó uyɛ kapi yɛ n sée rɛ Sɔli kɛcáá pɛsɛ. U wɛlɛ un keyómɛ yáasi.

12 Ai u nyíɛ rɛ utisi unyine kapi yɛ n sée rɛ Ananiyasi yɛ lomɔ uu aníɛɛ ukɛcáá láa rɛ uyɛ Sɔli iníɛɛ iké yɛ kɔ yɛ.

13 Ananiyasi uu rɛ: Upiima, nɛ konlɛ pɛsɔi mɛyá pin símisi rɛ utisi uyɛ úu kusa pipɔsɔi pɛɛ Yɛrusalɛm-pɔ ní wɛ rikpákára wapi.

14 Pɛpɛɛ yɛ Ulééca inyóónsɛ n wa piwéésɛ pɛɛ ncéɛ u hɛ rɛ uké nté kam uké pɛ nnéi pɛɛ pɔ n yáási cópii.

15 Amá Upiima uu u pɛsɛ rɛ: A n ŋmɛ. Nɛ usoi uyɛ wéelɛ rɛ uké pinékei wa. U yé tíyɛsɛ mpuri sanɛ pikó nɛ pipiyɔɔpi nɛ pɛɛ nɛ Isirayɛli pikó api rinényiri ceru.

16 Né rinécúruu u símisi rɛ u yé kɛncáá íwɛ ncɔpuri li.

17 Kei kɛ Ananiyasi uu pɛɛ ncéɛ kpísi uu ha Yutasi keyɔ lomɔ, uu Sɔli kɛcáá aníɛɛ laa uu rɛ: Unémáɛɛɔ Sɔli, kaá pɛɛ ncéɛ n tíkímɛlɛ pɔn nté wémɛ kɛ Upiima uu pɔ rikpáfúmɛ. Uyɛɛ né tummɛ rɛ ipóníɛɛ iké yɛ kɔ nkpéni yɛ, Nfaasɔnɛ nké kɔ pɔlɔ.

18 Kei nní, linyine ai uinipee kecáá lápile yare ikpíntomé awéé ai lolu, uu pee nkpéni n nyáni. Uu yisi api míni u wole

19 uu pee iluke le uu rínanje yenu.

Sòli ye Tamaasi-pò Nléécaasimé yóólé

Sòli uu Yeesu pipiretiki kémee Tamaasi-i siyáa wai.

20 Uu pee kei nní yisi uu síyó se-i ke Pisui fi ayomeyáhaalee aa rí we ka uu yóó re Yeesu yee Ulééca Kεpipi.

21 Ai pē nnéí pee u n kóméi nnóó yipu api ye pee re: Ai nkó yee ye lē Yerusalem-pò pepere rinyiri ntí n sélei n wéékuseléé? Néntu u kò nté kale re uké lipite pē còpii uké ne pepere ye Ulééca inyóansé n wa piwéése leepó?

22 Pēé ke Sòli uu rínanje piyéne rikpá uu ye ne Pisui fi pee Tamaasi-i rí we nsímé feriyé uu pi séése. U ye pi nyíse re Yeesu yee Úyulale ke Ulééca uu n wéé.

23 Kai nkáripí n nánai, Pisui fi api símaane aí tone re piké Sòli kpu.

24 Ai Sòli kutu-i loni re pi u wéési. Ketúnjé ne kesine kapi pee kuyu sipoo mé piké ne u rí kpu nnya.

25 Upipiretiki api pee kesine menéere menyine-i u wai api ne kuyu mmele kepíre-mē u stúisepó.

Sòli ye Yerusalem-i we

26 Ke Sòli uu Yerusalem n tuipó, uu Yeesu pipiretiki picó pitiki peeni, amá pinnéí pin pee u wuru. Api pakarélé té u mesei Yeesu upiretiki.

27 Kei ke Parinapasi uu mese u kpísi uú ne pitume leepó, uu lē ke Upíima uu umécire n lése uu Tamaasi ncee-i Sòli nyíse ne lē kuú ne u n símisi pi keeni. Uu kò lē ke Sòli uu Tamaasi-pò ne ikari Nléécaasimé ne Yeesu rinyiri rin-yóó pí símisi.

28 Kaí ne kei n kpísi, Sòli ne pitume pē pee pee Yerusalem-i sónesi, un ne ikari Nléécaasimé ne Upíima rinyiri yóólé.

29 U ne Pisui fi pee Mékireki n símisi yèè pee ifaaci wale. Amá pē pin pee wéési piké u kpu.

30 Ke piyómeyáhaa picó api lē n céri, api u kpísi apí ne Sesaree-mē u sí api Tarisi-mē u tónsepó.

31 Úka úu pee kumúnjé kpe-i Yeesu pikó cónjé Yutee ne Kalilee ne Samarii keté nnéí kecáá. Pi pee ikari kpáriisenele pin kò Upíima riwure mále. Nfáasone nn pi léni pin kulúí kpálé.

Enee pipélé

32 Piyee ye pee mpá yei kuyu-i sónéle, uú ne keyáa kenyine Yeesu pikó pee Lita kuyu-i rí we kémee tulu.

33 Uu kei utisi unyine kapi ye n sée re Enee leepó. U kékankáláká le. Li wa inmē ipaha kuú ne kefine kecáá n finu úu ye fe uké sóné.

34 Piyee uu u maa re: Yeesu Kiri si ye pó páisele, Enee. A yisi a ripócúruu kepófine riwépi. Enee uu kei nní mese ne mese yisi.

35 Lita pikó ne Saaró pikó nnéí apí u yenu apí pimécire Upíima pa apí ne Upíima kefa tene.

Pi Tòrikaasi yukuse nkpó kémee

36 Yafa-pò ke unósí unyine uú péé we. Pi ye u sée re Tapita. Pi ye rinyiri tē Mékireki kémee tuisé re Tòrikaasi * Uyè nkó mee re uké nípá piyei lisone n wai uké kò písoi n hekesi.

* 9:36 Tòrikaasi: Li aseí re ketáha

37 Uu likumúnjé kpe-i káási uu kpi. Kapi piwóle u m masí, api kényo kecáá-pa kulee kunyine-i keléecaa-pa u finse.

38 Yeesu pipiretiki pée Yafa-pa ní we ye pée kónle re Piyee ye Lita-pa we. Lita ye ko ne Yafa kólenle. Api pée písoi pité lese api Piyee kémee tum te piké u maa re uké mekee pikemee wurupó.

39 Piyee uu wákasi u ne pē api tóoise ne api tómpo. Kuu n tui-pa, apí ne kényo kecáá kulee kpe-i u taápó. Píkúmannási nnéí apí nyosópó api itu ne u kálisi. Api sitúkanka ne akpélenku nyē ke Tōrikaasi uu pée nfáa m má un yóóni u nyísente.

40 Kei ke Piyee uu pée pinnéí lésepó, uu wúla uu keyóme yáási. Uu pée ukpókpa-mē pansepó uu re: Tōrikaasi, a yisi. Tōrikaasi uu inípee wúkule. Kuu Piyee n yé, uu yisi uu tone.

41 Piyee uu kunípe u tini uu u léni uu yisi. Uu pée limemáá piyómeyáhaa ne pikúmannási pē séi uu Tōrikaasi ne unfaa pi nyíse.

42 Nsímé mmē nn Yafa kuyu nnéí kóónú, písoi meyā api Upiima ne kefa tene.

43 Piyee uu Yafa-i ukónefukei Simáo keyo-i tone ai siyáa wai n̄sone.

10

Piyee ye Korinee keyo ha

1 Utisi unyine yee pée Sesaree-pa we, api ye u séi re Korinee. U pée Róm usóca kpéé unyine le. U pée písoi píle kutópílee uwéése le.

2 U ne ukeyo nnéi ye pée Uléecaa líkó lalé. U ye pée píwekóó ulikó meyā hekesile un ko mesére Uléecaa yáási.

3 Keyáa kenyine kuu ketúnjéco metaani kumúnjé Uléecaatumé unyine méyene menyine-i yé cáká-cáká. Uléecaatumé uyē uu ukeyo-i lompo uu u séi re Korinee!

4 Korinee uu pée iwame ne uléecaatumé uyē n nyánei uu ne u píse re: Ne meyo-me, Upiima? Uléecaatumé uu u pese re: Uléecaa ye ipówele konle uu ko lē kaa píwekóó n léni yenu. Uu yé pó paléi.

5 A nkpéni písoi tú piké ha Yafa-pa utisi uyē kapi ye n sée re Simáo api ko rinyiri u he re Piyee séeme.

6 Ukónefukei uyē kapi ye n sée re Simáo keyo-i kuú we mínimaa ritime-pa.

7 Ke uléecaatumé uyē uu lē n símisi uu tómpo, Korinee uu upikeikó pité pinyine séi. Ukutópílee kémee usóca unyine ye pée Uléecaa líkó lalé n̄sone. Uu ko uyē séi.

8 Uu lelee n wa nnéi pi keeni uu pée Yafa-pa pi tum.

9 Ai ncée pi weesi pin Yafa lapó. Piyee uu ituje kecíre kumúnjé kényo caca ípiraa yopoi re uké keyóme yáási.

10 Nkú nn u wai uu re u yé iluke li. Kapi ní we pin iluke iyē wai, ai u wai yare kenípeehee.

11 Uu yénu keyóme ken wúkulelē, linyine lin cepimele aí ne keteni-i tui ri yare kusánjáa maamaa kunyine kapi n tãje pin kuatime kena muleilē.

12 Ana ana líkó nní ncōpuri ne lelee m mún̄ui ncōpuri ne sinúipi ncōpuri yee pée kemée we.

13 Ai rinóo u maari re: Piyee, a yisi, a kó aa le.

14 Piyee uu rinóo pese re: Kása, am pikai irósé kémee icírí inyine lukaalē, Upiima!

15 Ai ko melirū pimáa u kpá re: Lē ke Uléecaa uu ní maa re liluke-luke, páa kape li maa re icírí.

16 Mepéhē metaani kai lē wa, ai pée limemáá kusánjáa kpē keyómecaa-mē kpípo.

17 Piyee uú n we un umécire písei re méyene mē aseí ye nkpéni áye. Likumúnjé kpe-í, písoi pē ke Kōrinee uu n tumpō pōon Simōo keyō wélaapō apí ne keripoo tuipō mese ne mese.

18 Apí séi apí píse re kei ke Simōo kapi rinyíri n he re Piyee uú wee?

19 Piyee un we un meýéne mē kecáá músu, Nfáasone nn u maa re: Pitisi pitaani pinyine ye mpí pin pō wéési.

20 A yisi a ricepípo, nó ne pē ani mese ne mese tómpō. Néé pi tumpō.

21 Kei ke Piyee uu pēe súipō uu pitisi pē maa re: Néé Piyee uyē kani n wéési. Néé usoi uyē kani n wéési. Ne meyo-me?

22 Apí re: Rōm usóóca kpéé Kōrinee yee ró tumme. U usoi kecire le, un kō Uléécaá pakarelē. Pisuífi nnéi ye ukecáá n̄sone símisile. Uléécaatumē unyine yee u símisi re uké pō sée aá ha ukeyō-i nfasimé kaa m máme u símisi.

23 Piyee u kέyō pi tani uu kulee pi he apí finē. Kai kóso n weesi, uu yisi uu pi tiki apí kesé tómpō. Pimáreco pinyine pēe Yafa-i n̄ we pōo kō yisi apí u saruní.

24 Liukóso kapi Sesaree tu, Kōrinee un ukeyō-i upikó ne upisane cápínelē un ne pi mē.

25 Ke Piyee uu n tuipō, Kōrinee uu u tépei, uu wúla ne ketē-pō uú ne ipakare u yáási.

26 Piyee uu u yukuse uu nyereese uu re: A yisi a nyere! Néé ne kō kesoi pipi le.

27 U ne Kōrinee pin lē ifaací wai uú ha ne kέyō lompo, uu leepō písoi pin cápínelē kulúí

28 uu pi maa re: Nórínécúruu ye nyule re Usuífi úu ncée má upiyomeyáhaa nnya, u ne mpuri sane ukó unyine piké n sōne, néé uké ye ukeyō rilóólú. Amá Uléécaá ye né símisile re ái nyamí te ké m músu re unyine ye icírí néé úkperinkpekoo.

29 Lelee tíyese, kani kenémee n tumpō re piké né sée, ám nkpáni pipáká-páká peé. Ne la ké nkpéni nó píse re n̄-ye kaní ne né séi?

30 Kōrinee uu pēe rinóo u yósu re: Siyáa sina ye nsí kam itunje nnyí ico-i, ketúnjé metaani kumúnjé nkú-i kenéyō-i we nen keyóme yáási. Mese ne mese, am pái utisi unyine un ilú tanaalé in tēlu un ne kenékúri nyenu.

31 Uu né maa re: Uléécaá ye ipówewe yósilé, Kōrinee. U lē kaa lipókó písoi n hekési yenle.

32 Lē nnya, a písoi tú piké ha Yafa-pō Simōo kapi rinyíri n he re Piyee séeme. Ukónéfukei uyē kapi ye n sée re Simōo keyō-i kuú we mínimaa ritime-pō!

33 Am pēe mese ne mese písoi tumpō re piké pō séeme. Li né larisile hái re pō ka. Ntónéi mmú, Uléécaá inípee-i kari nkpéni nní we, tōn kutu colé tóké kó te n̄-ye ke Upíima uu pō máame re a ró símisi.

Anóo ke Piyee uu Kōrinee keyō-i m ma

34 Kei ke Piyee uu pēe rinóo yósi uu re: Nkpéni kam meýíkíyiki kó te Uléécaá úu písoi ne picó kóólene.

35 Mpá mpuri n̄-ye ukó ye kpére u pakarelē un aseí tikilē, u ye liute n lalé.

36 Yeesu Kírisi kuu tumme re uké Isirayeli pikó Nsímé Kecire símisi re u ne nkíninje pi ka. Yeesu Kírisi uyee písoi nnéi Upíima.

37 Ke Yohani uu Nléécaasimé piyóó ne písoi píniwolé m masí, nō yenle lelee Kalílee keteni-i n wa aí ha ne Yutee ketē nnéi yósu.

38 Uléécaá ye pēe Nasareti ukó Yeesu kepíre wēle. U pēe Nfáasone ukemee wale nn rínanje u he, un ne mpá yei sōne un lísonē wai, un písoi nnéi ke kuníri aku m múlílé pōisente.

39 Tóo lē nnéi kuu Pisuífi kuyu-i ne Yerusalem-i n wa píseérakó. Pi kunapéékóo kecáá u kariile apí ne u kopu.

40 Amá Ulééca uu keyáa táánū tunjé nkpó kémee u yukuse, uu fe uu umecire lese uu kerócɔpe pinyine nyíse api yénu re u nkpó kémee yisile.

41 Ai pɛe re písoi nnéi kuu umecire nyíse, amá tó ke Ulééca uu mekɛɛ-me n lése re toké piseérakó kuu umecire nyíse ari u yenu. Umeyise-maá, tó kesé tonele ari le ari níru ne uyé.

42 Uu kó ró forii re toké Nsímé Kɛcire Pisuifi símisi piké céri re uyé ke Ulééca uu lése re uké pinyánnýá ne pikpɔkpɔ túhaane.

43 Antepuyɛ nnéi ye unsímé símisile api péhele re úye un ne kefa u n tene, uyé nnya, Ulééca ye liute akópe sárei.

Nfáasone ye mpuri sane pikó kecáá súime

44 Kumúnjé kpɛ-i ke Piyɛe uu lɛ n símisi, Nfáasone nn pɛ nnéi pɛe uanɔ nyé kutu n cólé kecáá súiri.

45 Pisuifi pɛe Yeesu ne kefa n tene ye pɛe Piyɛe sarunle. Ai nnó pi yipu re Ulééca ye kó mpuri sane pikó Nfáasone he.

46 Mesei ke Pisuifi pɛe apí pɛe kómei mpuri sane pikó mpí pin meyu sanja menyine símaankee pin kó siyóme ne Ulééca pakarente. Kei ke Piyɛe uu pɛe re:

47 Mɛrɔcɔ ke Ulééca uu písoi mpí Nfáasone he. Tó pɛe nkpéni fe arí ne pi yulu re apí kape míni woleɛ?

48 Kei ke Piyɛe uu rinó he re piké Yeesu Kirisi rinyiri ne míni pi wole. Lɛ memáá, api pɛe u pise re uké pikemee siyáa sinyine wa.

11

Piyɛe ye umewai Kirisi pikó pɛe Yerusalem-i ní we kɛenkee

1 Pitume ne Kirisi pikó pɛe Yutee keteni-i ní we api kóm te mpuri sane pikó pó ne kó Ulééca Nsímé yósi.

2 Ke Piyɛe uu Yerusalem m pɛɛpɔ, Pisuifi pɛe Yeesu ne kefa n tenelɛ apí kɛyu u pa.

3 Pi u maá re: Pó pikéciré keyó lompɔ, nó ne pɛe ani keló kesé le!

4 Kei ke Piyɛe uu pɛe lelee n wa pi kɛenkee ne kító-pɔ, uu re:

5 Yafa-pɔ kamí pɛé kɛyo kenýine-i we nen keyóme yáasi, ai né wai yare kenípeheɛ, ai linyine né nyíse lín kenémee wéme. Likei lee wele yare kusánáá maamaa kunýine kapi n táne pin kuatime kena mulɛilɛ. Ai pɛe keyómecaa n leeri lín cepimelɛ aí weri aí ne né kó.

6 Am kusánáá kpɛ kémee n̄sone paí, am ána ana likó nní ncɔpuri ne liyúikó ncɔpuri ne lelee m múnjui ncɔpuri ne sinúipi ncɔpuri yenu.

7 Kei kai rinó né máame re: Piyɛe, a yisi, a kó aa le!

8 Amá am tinó yósu re: Kása, ám pikai irósé kémee icírí inyine lukaalɛ, Upiima.

9 Ai kó melírú keyómecaa-pɔ pimáa kpá re: Lɛ ke Ulééca uu ní maá re liluke-luke, páa kape li maá re icírí.

10 Mɛpɛhɛ metaani kai lɛ wa, ai pɛe limemáá kusánáá kpɛ keyómecaa-mɛ kpiípo.

11 Likumúnjé kpɛ-i, písoi pitaani pinyine api kei nní weri api kɛyo ke-i kari ní we ripoo-i nyere. Sesaree-pɔ kapi lɛ pi tumti.

12 Nfáasone nn né maá re kɛ yisi kɛ mese ne mese pi ritiki. Pimáreɛɔ pikpuulú mpí apí yisi apí né sáruni arí ha ne kesé Kórineɛ keyó-i lompɔ.

13 Uyé uu ró kɛénkee lɛ kuu uléécaatumɛ ukeyó-i n yé un u tee re uké písoi tú piké ha Yafa-pɔ Simáɔ kapi rinyiri n he re Piyɛe sée.

14 U yé nsímé u símisi mee yé u ne ukeyó pikó nnéi n yóriye.

15 Kam nsímé n kpísi, Nfáasone nn pikécáá súiri yare knn lē kékoraane keróccáá n súime.

16 Kei kam pɛɛ Upíima rinoo ntí léise re: Míni nmane ke Yohani uu nó wóle. Amá Nfáasone ke Uléécaa uu nó wolene.

17 Kari Upíima Yeesu Kirisi ne kefa n tene, Uléécaa uu Nfáasone ró he. Mmē kuu ko nkpéni pē he. Wóo pɛɛ nkpéni né ké ne Uléécaa n kénene?

18 Kapi anoo nyē n kó, api piakiñ ninukuse api Uléécaa ríyu waise api re: In lē, mesei ye me re Uléécaa ye nmureile re mpuri sane pikó póké ko piakópe kepire rito piké nfáa yíkíyiki yē.

Kirisi pikó pɛɛ Antiyoosi-i ní we

19 Kumúnjé kpe-i kapi pɛɛ Etiyeni ní kpu, pi pɛɛ pepɛɛ Kirisi ne kefa n tene wéékuselenle hái. Ai tíyese picó api wúrunkɛɛe apí ne Fenisii ketē ne Siipuru ne Antiyoosi tulu, amá pin pɛɛ Pisuifi nmane Nléécaasimé símisí.

20 Mprá ne lē, Siipuru ne Sireeni pikó pinyine ye yisile api Antiyoosi sí apí ha Upíima Yeesu Nsímé Kεcire Pikirekí símisí.

21 Upíima nnañe nn pi léni, písoi meyā apí ne kefa u tene api mɛfine conse.

22 Kirisi pikó pɛɛ Yerusalem-i ní we api lē kom, api Parinapasi Antiyoosi-po tum.

23 Kuu n tuipó, uu yénu lē ke Uléécaa uu pepɛɛ ne Kirisi kefa n tenelē tinkprá, ai u larisi uu pi nmóópúse re piké Upíima ne kefa keɛe n tikilē.

24 Parinapasi ye pɛɛ meyíkíyiki usoi sone le. Nfáasone nn u yipaalē un ko nfatene má. Lē nnya ke písoi meyā api nmurei apí Upíima ne kefa tene.

25 Parinapasi uu limemáá yisi uu Tarisi-po Sooli piwélaa sí.

26 Kuu u n yé, uu u kpísi uu ne Antiyoosi u sí. Api kei Uléécaa icápine iye-i kunmē ne kuriyu wai pin Nléécaasimé písoi meyā céési. Antiyoosi uye-i kapi mɛfoí foí Yeesu Kirisi pipiretiki rinyíri he re Kirisi pikó.

27 Kumúnjé kpe-i ke antepuyɛ pinyine apí Yerusalem yisi apí Antiyoosi sí.

28 Nfáasone nn piuse unyine kapi ye n sée re Akapuusi céési uu yóó re nkú píima nnyine yé ketē nnéi kecáá wa. Nkú mmē ní weri nn mesei Kulooti iyóopi kumúnjé-i wai.

29 Kei ke Yeesu pipiretiki pɛɛ Antiyoosi-i ní we apí símaane aí tone re pikécɔpe, mprá úye uké lē kuu yé n fe tóho piké ne pimáreco pɛɛ Yutee-po ní we lémpó.

30 Apí mesei lē wai, api Parinapasi ne Sooli tum apí sí apí ha ítóho iyē ne pi léni apí pipiwéése pa.

12

Pi Yakupu kpu apí Piyɛɛ pó kpanii

1 Likumúnjé kpe-i ke uyóopi Erooti uu Kirisi pikó pinyine piwéékuse ló.

2 Uu tíyese apí ritéhe ne Yohani umaa Yakupu kopu.

3 Kuu n yé te lē nmaa ke Pisuifi apí pɛɛ ní la kuu lē wa, uu ko tíyese apí anyá nyē-i kapi ye akpónó nyēe áa pite m má n li kémee Piyɛɛ pó tini.

4 Kapi lē u n tí apí kpanii, apí písóca siwúipi sina wai, mprá kéye kémee písóca pina, pin ne u mé. Nkpó meló anyá memáá kapi lē ne músu re piké mprá úye inipɛɛ-i u túhaane.

5 Ke Piyɛɛ uu lē kukpaniilee-i ní we pin u mé, Kirisi pikó pin ukécáá Uléécaa welu mewénte áme we.

Piyɛɛ melele akpanii kémee

⁶ Kesine kee n weesine Erooti uké ne Piyee n túhaane kémee ke Piyee uu pisóca pité kepáapáá we un loni. Anípe keté kapí pee akpanii u wailé pin ne u pahaalé, piméré pón ko kukpaniilee rinóno-i nyenu pin mé.

⁷ Mese ne mese, Upiima uleecaatumé unyine uu lompo, metéi ame kukpaniilee yipu. Uléecaatumé uyé uu Piyee ilúké pépé uu u yónse, uu u maá re: A riwakasi! Akpanii kapí péé ne u m pahaalé aa kei nní uanipe-i léeri aa súrii.

⁸ Uléecaatumé uu pee u maá re: A kupótampála rité aa apónéeri tani. Piyee uu mesei lé wai. Uléecaatumé uu ko re: A kupókpélenku tā aa yisi aa né tíki.

⁹ Piyee uu u tiki api léepo, lin u we yare kelaré. Uu pee músu re mesei ye me.

¹⁰ Api piméré fói fáau, api pilírú kpá api pee nweni rinóno kapí ye ne kuyumé n léepo tulu, té ari timécire hánnepo api léepo. Api ncée kpísi pin tósu. Kei nní, uu Piyee inipee-i polu.

¹¹ Kai Piyee n hemne kuu pee yé te mewai ye wale. Kei kuu pee re: Nkpeni kam yé te mesei ye me. Uléécaá ye uléecaatumé tummele uu Erooti anipe-i né lese, uu ko mmé ke Pisuií api péé ne né ní la kémee né lese.

¹² Ke Piyee uu n yé mmé kémee kuu ní we, uu Yohani kapí rinyíri n he re Mariki uní Maari keyo sí. Písoi kulúí ye pee kei cápínelenle pin keyóme yáási.

¹³ Kuu n hapo uu keyo ripoo pepu, unósi keikó unyine kapí ye n sée re Rooti uu sí uké ha yé te wóo lo?

¹⁴ Uu Piyee meté ceru. U yé ripoo hánnele née, uú nya uu mpónare ne itóo ne keyo-mé peepo, uú ha re Piyee ye ka un tipoo-po we.

¹⁵ Peye kei n cápínelé api u maá re u isohó torile. Amá uu keyu mahani ηmaa re mesei ye me. Api re in lé, ukumíiri ye ku.

¹⁶ Piyee un lé we un tipoo pepu. Kapí n hánne api u yenu, piipiηe ii nnyie loni.

¹⁷ Uu kunípe ne pi símisi re piké n séélé api kapé ríka ma. Uu ko pi símisi lé ke Upiima uu kukpaniilee-i u n lése. Uu ko pimáá pi kpá re piké ha Yakupu ne pimáreco picó lé símisi. Kuu lé písímé pi ní masí, uu yisi uu keló féé tómpo.

¹⁸ Kai n weesi, ai písóca pé kecpe nokore hái, api péé m píseine re méye ke Piyee uu ló?

¹⁹ Erooti uu pee rinóo he re piké u wéési. Amá api u wéési api u yé. Kei kuu pee piméré pé sée uú ne pi túhaane uu re piké pi kó. Uu pee limemáá Yutee keteni-i yisi uú ha Sesaree keteni-i siyáa wai.

Erooti nkpo

²⁰ Erooti ye péé ne Tiiri pikó ne Sitoo pikó wólaalenle. Pé api rinóo rise wai re piké ha u yé. Api lé nnya uyóopi piméré uwéése Pilasituusi kópóo, api yéntine uú ne kekpeé pi wai piké ha ne u kpurei. Ai méwoo, uyóopi Erooti keté kémee líkó nfaa kapí má.

²¹ Keyáa ké kapí yé rinsáne ake tulu. Erooti uú ha umeyóopilape tani uu uriyóopitú kecáá tone uu péé ne písoi riwúú ne meyá n símisi.

²² Kei ke písoi api ipakare riwoó re: Uléécaá rinóo ye ntí, aí kesoiipi rikó.

²³ Kúu n céri re Uléécaá ηmane yee ipakare te nnya, Upiima uleecaatumé unyine uu kei nní u fapi uu lalai, apapi aa u takai uú ha ne kpi.

²⁴ Nélecaasimé nn pee likumúné kpe-i kónnú api nrapá yei n kom.

²⁵ Ke Parinapasi ne Soóli póo lé nnya kapí Yerusalem-i pi n tumpo piwai ní masí, api yisi api Yohani kapí rinyíri n he re Mariki ne péne api ne Antiyóosi péle.

13

Parinapasi ne Səəli ye Nstímé Kəcire piyóó ha

¹ Antepuyé ne písoi péé Nléécaasimé n céési ye péé Antiyóósi-pə Uléecaa icápine-i wele. Pépéé Parinapasi ne Simeyóó kapi ye kə n sée re Uñmóhə ne Siréeni ukó Lusiyuusi ne Manayéeni ne Səəli. Manayéeni ne Kalilee uyóopi Erooti péé kesé iwá li.

² Kεyáa keniyine kapi anóo paasi pin Upiima ne welu. Nfáasəne nn pi maa re: Ani Parinapasi ne Səəli iyaa lese piké pikéi pé kam pi m pa wa.

³ Kapi pinóopahaa ne piwéle ní masí, api anípe pikécáá láa apí ne pi tum, api tómpə.

Parinapasi ne Səəli ye Siipuru-pə we

⁴ Nfáasəne nn Parinapasi ne Səəli tum, api Selesii-pə sí api kei kúninəi loni apí ne míni kepáapáá keté kapi ye n sée re Siipuru sí.

⁵ Kapi Salamini n tu api Pisui fi ayomeyáhaalee-i Nléécaasimé piyóó kápáá. Yohani ye péé pikeméé wele un pi léni.

⁶ Api míni kepáapáá keté kə kónúu api tene apí ha Pafóosi tulu. Kei kapi péé ne Usuífi unyine kapi ye n sée re Paari-Yeesu risáne. Uyē ne metarəwai ukó ne antepu nómé le.

⁷ Siipuru keté uyóopi Serikiyuusi Pəolusi keyə-i kuú péé we. Uyē ne usóhəo piima le. Uu tíyese api Parinapasi ne Səəli u séipə re li ripóo u wa re uké Nléécaasimé kó.

⁸ Metarəwai ukó uyē uu pi m púneisente un náási re úyukóo uyē uu kape ne Yeesu kefa tene. Pi ye Mékiréki ne urinyiri tuisse re Elimaasi, lələe re metarəwai ukó.

⁹ Nfáasəne ye péé Səəli kapi ye kə n sée re Pəəli yipaalenle. Kei kuu péé Elimaasi uyē nśəne riwii

¹⁰ uu u maa re: Pó unóome ne uyaaluke nkó. Kuníri kepipi nké, póo nípá lisəne líye n ñmélú. Pə ne wele pən Upiima simúnjé cire-cire háresi, née yo?

¹¹ A nképéni kutu ricə aa kóm. Upiima yé pó pi aa nyiini aa kə ntuyé metéi paa siyáa sinyine. Kei nní lé, kuñmaha aku Elimaasi hila, uu ye toóri toóri un unyine wéési yeé yé u n tóroi.

¹² Ke uyóopi uyē uu lé n yé, uu ne Upiima kefa tene. Li we re Upiima kecáá icélaa iyē ne u lonne nśəne.

Pəəli ne Parinapasi ye Pisitii keté-pə Antiyóósi kuyu ha

¹³ Pəəli ne upisencə api Pafóosi-i kúninəi loni apí ne Pamfilii keté-pə Pəriki kuyu sí. Yohani uu kei pi yá uu Yerusalem pele.

¹⁴ Pəəli ne Parinapasi póo piketé kei yisi api səne api Pisitii keté-pə Antiyóósi kuyu sí. Api kewénteyaa tunjé Pisui fi kuyomeyáhaalee-i lompo apí tone.

¹⁵ Unyine uu isé atelé ne antepuyé akó písoi inipéé-i kééni. Kuu pikéé ní masí, kuyómeyáhaalee piwéése api Pəəli ne Parinapasi kémeé tum apí ha pi maa re: Pimáreco, nən nnyine m má nəké ne písoi ikari rikpáse, nó fe ani nképéni símisi.

¹⁶ Kei ke Pəəli uu yisi uu kunípe síka uu písoi séése uu re: Nó Isirayéeli pikó ne nó pitóroo mpí nóo Uléecaa n wuru, ani kutu ricə ani kóm!

¹⁷ Isirayéeli Uleecaa ye péé pirókpure wéele, uu tíyese api kulúí wai, péé uye-i kapi péé Ésipiti keteni-i ilási n tú. Uu péé ne unnañe kei pi yukuse.

¹⁸ Uu kucesi kóima-i pikécáá pái ñmē afeena.

¹⁹ Uu limemáá mpuri nseei Kanaa keteni-i kópu uu nsitē cápine uu upísoi pa re piké n te.

²⁰ Ai lé n we aí ne tulu ñmē píle píle mena ne ñmē kuwóo kumúnjé.

Uu pɛɛ limemáá pikpéenwai pi he, ai kpísi aí ha ne antepu Samuyeeɪli itunje tulu.

²¹ Lē memáá, api Ulééca pise re uké uyóɔpi pi tɪ. Kei kuu pɛɛ Penyamee kumare ukó, Kiisi unmánɛ Sauuli iyóɔpi tonse inmē afeɛna.

²² Kuu Sauuli iyóɔpi n lapile, uu Yeseo unmánɛ Tafiti i pa uu re:

Ne nkpéni Yeseo unmane Tafiti yee ne né rínsá yéɛnɛ. U yee yé menéla nnéi wa.

²³ Tafiti kepirē kese ke Ulééca uu Isirayeeɪli pikó pa re keké pi yoriye yare kuú pɛɛ ní maa re li yé wa. Kεkeε Yeesu.

²⁴ Yeesu uké kelene ní kam, Yohani ye pɛɛ riyóɔle uu Isirayeeɪli pikó nnéi símisi re piké piakóɔpe kepirɛ ritó piké míni wole.

²⁵ Yohani uké ne upikei ketó n tu, u maa re: Nó músu re néé wóo? Ai néé uyē kani m mé. Uyē ne kepirɛ wemele. Né ám tu ricuruu re ké ripe ké uanéeri keɛmepi fenne.

²⁶ Póɔli uu kó kpá re: Pimáreco, ntónéi ke Ulééca uu nsímé mmú pálé uké ne ró yoriye, nó Apiraham sipirē ne nó pitóɔɔ mpí nó nní Ulééca n wuru.

²⁷ Mesei ke Yerusalem pikó ne pipiyóɔpi api Yeesu ye, ápi kó antepuyɛ nsímé kapi nípa kewénteyaa kéye n kééni riyíki kó. Amá kapi Yeesu ní kpu, lɛlɛɛ nsímé mmé kémeɛ ní we kapi lē wa.

²⁸ Api kó níka yē, mmē nnya kapi yé u ní kpu, amá pi pɛɛ Pilati pise re uké u kpu.

²⁹ Lē kai Nléécaasímé kémeɛ Yeesu kecáá n wólaalē kapi lē wa. Api pɛɛ limemáá kunapéékó kecáá u síise api u kpísi api nhóre-i wai.

³⁰ Amá Ulééca uu pikpókɔ kémeɛ u yukuse.

³¹ Pɛɛpɛ hái Kalilee-pó u n sárū api ne Yerusalem sí kuu siyáa kulúu umecire nyíse. Pɛɛpɛ kó neni nní upiseérakó Isirayeeɪli pikó inipɛɛ-i.

³² Nsímé Kεcire mmú ke Ulééca uu pɛɛ yekei re u yé pirókpure pa. Mmē karí ne nó ka.

³³ Mmē kuu nní nkpéni tó pipipirē wa. Li we re u Yeesu nkɔ kémeɛ yukusele yare kai Ipakare Siyome ritelē lírú kémeɛ n wólaalē te:

Póo Kenépipi,
néé neni pó mári.

³⁴ Ulééca ye pɛɛ mekeε-me maa re u yé pikpókɔ kémeɛ u yukuse úu kape ne pí kai n fóni nnya. Lē kuu Tafiti maa re: Né lísonɛ kecire lɛɛ ái n fónune nó pa. Tinó sone kam pɛɛ Tafiti n yekei ye tē.

Lísonɛ kecire lɛɛ ái ye pí kai n caai kam pɛɛ Tafiti m pane kam nó pane.

³⁵ Lē nnya ke Tafiti uu kó keló keco maa re:

Aa yé ηmurei upólala uké nhóre kémeɛ fóni.

³⁶ Tafiti uyē ye pɛɛ uisoi kémeɛ Ulééca mela wale. Kuu n kpu, api upisaayaha kémeɛ u kulesi uu fónu.

³⁷ Amá uyē ke Ulééca uu pikpókɔ kémeɛ n yukuse úu fóni.

³⁸ Pimáreco, li tu re ani nsone kó te uyee tíyese kápí ne neni akóɔpe písárei nsímé nó símisi.

³⁹ Uyee tíyese ke úye uu ye un ne kefa u n tene, Ulééca uu liute akóɔpe u sárei. Moisi isé ii fe iké usoi akóɔpe sárei.

⁴⁰ Lē nnya, ani nómenécire tɪ, áni kape tíye lē ke antepuyɛ api piatelé-i n wói líké nó wa. Lɛlɛɛ re:

⁴¹ Nó kupakareciré pikó mpí,
ani kutu ríco ani kóm líké nó riyóɔ, ani itóɔ ne mɪlesi.

Nónnéfáa mmú kémeɛ kam la ké mewai menyine wa ke unyine uu yé un nó n símisi áni yé pakare.

⁴² Kε Pɔɔli ne Parinapasi api kuyómeyáhaalee-i n léepɔ, api kɔ pi séi re piké kewénteyaa keco pɛpɔ piké nsímé nse mmē pisímé pi rikpá.

⁴³ Icápine memáá, Pisuifi yikíyiki kulúú ne pitérj téré pɛ Pisuifi keyome n yáási api yisi api Pɔɔli ne Parinapasi tiki. Pɛ api ikari pi he re épi kapɛ tíyɛ unyine uké Uléécaá kefa kuú ne pi n fénne ncee kémeɛ pi fóm.

⁴⁴ Kai kewénteyaa keco kē n tu, li wa yarɛ Antiyɔasi kuyu pisoí nnéí pɛɛ cápine piké Nléécaasimé kɔ.

⁴⁵ Kε Pisuifi api riwúú tē n yé, pikéfa ake tóosi api pɛɛ lē ke Pɔɔli uu n símisi n kesu pin kɔ u lámisi.

⁴⁶ Pɔɔli ne Parinapasi api kéyu kpáiiise api pi símisi re: Nó kaí ne sá re Nléécaasimé nké mefoi tu kelene. Kani nní n n késu nɔn kɔ nóménécíre ne nfáa tenecíré lómíise nnya, tó mese ne mpuri sane pikó-mē m pele.

⁴⁷ Lē ke Upiima uu ró n forii re také wa ye nní:

Ne pó lésele re a panse metéí aa isoipuri nnéí n kpáiiilē,
pinnéí piké píyulale yē.

⁴⁸ Kε mpuri sane pikó api anɔɔ nyē n kɔ, ai pi larisi api Upiima nsímé pakare. Pɛ nnéí ke Uléécaá uu ne nfáa tenecíré n sée, api ne Yeesu kefa tene.

⁴⁹ Upiima nsímé ye pɛɛ kumúnjé kpe-i keté kē nnéí kecáá kónúlenle.

⁵⁰ Amá Pisuifi api pinósi yukɔɔ pɛɛ Uléécaá n yáási ne kuyu piwéése tálaankeɛ api yisi api Pɔɔli ne Parinapasi piwéékuse kápáá, api piketeni-i pi lakase.

⁵¹ Pɔɔli ne Parinapasi api yisi apí ha kuyu ripoo-pɔ pinnataai péi-péi api pikuwéé-mē yaapɔ, ai wai re piakópe aké ne pi riséé. Pɔɔli ne Parinapasi api yá api Ikoniyom kuyu-mē tómpɔ.

⁵² Nfáasonɛ ne mpónarɛ pón pɛɛ Yeesu pipiretiki pɛɛ Antiyɔasi-i ní we yipaalē n̄sɔne.

14

Pɔɔli ne Parinapasi ye Ikoniyom-pɔ we

¹ Pɔɔli ne Parinapasi api kɔ Ikoniyom-pɔ Pisuifi kuyómeyáhaalee loni, api kéyu kpáiiise api símisi Pisuifi meyá ne Pikireki meyá api ηmurei api Yeesu ne kefa tene.

² Amá Pisuifi picɔ pɛɛ ápi n ηmurei piké ne kefa u tene api mpuri sane pikó tálaankeɛ re piké Pɔɔli ne Parinapasi kecáá simúnjé kópe wa.

³ Mpá ne lē, pē ne Ikoniyom-i tónɛle ai siyáa wai. Api itisi ne n símisi pin ne Upiima tálē. Upiima ye pɛɛ n̄nanje pi hele pin ne mewaisanja ne mepiima wapisi, ai ye nyise re mesei ke Upiima uu pisoí ípɛéle nyise.

⁴ Kuyu pikó api kei nní kéné meté. Picɔ re Pisuifi nkó mee wa, picɔ re pitume nkó mee wa.

⁵ Pisuifi ne mpuri sane pikó ne kuyu piwéése api pimécire cápine piké Pɔɔli ne Parinapasi íwe wa piké apare pi tóókɛ piké pi kɔ.

⁶ Kai lē Pɔɔli ne Parinapasi kutu-i n lompo, api músu tímání, api wuru apí ha Likayonii keté-pɔ Lisitiri ne Teripu ayu-i ne akékúrí pékesi

⁷ api kei Nsimé Kecire n yóólē.

Pɔɔli ne Parinapasi ye Lisitiri-pɔ we

⁸ Lisitiri-pɔ ke utisi unyine uu pɛɛ we. Háí kapí ne u m mári uu pikai sónelē. U kékankáláká lɛ, uu ye pɛé n tú.

⁹ Uu pɛɛ Pɔɔli nsímé kutu n cólē. Kei ke Pɔɔli uu n nyáni n̄sɔne uu yénu re n̄fatene ye u tulaalenle u yé fe uu pélu.

¹⁰ Pɔɔli uu rinóɔ cásɛ uu u maa re: A yisi aa apóna kecáá kecíre nyere. Utisi uu yisi uu cuuni uu nsé kápáá.

¹¹ Kε pisoi api Pɔɔli mɛwai mɛ n yɛ, api kei pikó mɛyu, Mɛlikayoniyeε ne pupɛi rε: Piléε ye mesoi sóneme api ne ró lɛɛri.

¹² Api rε Parinapasi yeε Seusi. Kai nní Pɔɔli yeε pɛε símisi nnya api rε uyεε Herimeəsi.

¹³ Piléε pɛ kapi ye n sée rε Seusi keyɔ ye pɛε welε kuyu ritime-pɔ. Uléékɔɔ yeε kei pi n nyóɔnse uu anáala mɛfele toraankεε uu tórikεε uú ne kέyɔ kɛ tinɔnɔɔ-i hapɔ, u ne pisoi pɛε n cápinelɛ́ api n náasi piké Parinapasi ne Pɔɔli nyóɔnse.

¹⁴ Kε Parinapasi ne Pɔɔli api lɛ n kó, api pisitukanka céérii ai nyíse rε ái ne pi risá, api pɛε riwúú tɛ kεcɔpε sɔɔpɔ pin cési rε:

¹⁵ Nó pisoi mpí, yo kani lɛ wai? Tó ne kɔ nómenécɔ sisoipipi lε. Nsímé kεcire karí ne nó ka tɔn nó tee rε áni liséré-seré nní nkó riyá. Liwookɔɔ ye ni. Ani nómenécíre Uléecaa yeε nfáa n te pa. Uyεε ketɔ ne keyóme ne mínimaa ne likemεε likó wa.

¹⁶ U mekεε-me pirókpure kémεε-pɔ pisoi nnéi riyále rε piké pimepɔɔla n wai, ¹⁷ nɔpá ne lɛ, mesére kuu pɛε mɛwai sɔne nó wai rε ani ne kei u n nyáni. Uu ye keyómecaa-pɔ ikóne nó hɛri, liitunje in kɔ n tu, uu iluke nó hε. Uu ye kɔ liluke-luke nó hε uu kɔ t́yεse ani mpóɔnarε yenu.

¹⁸ Mpá kε Pɔɔli ne Parinapasi api lɛ ní ma, li ne pi papisile api kelene fe api inyóɔnse iyɛ yulu.

¹⁹ Pisuiɔi pinyine api Antiyɔɔsi yeε Pisitii-pɔ ní we ne Ikoniyom-i yisi api sí, pi ne pisoi kulúú api ha kómεine. Api Pɔɔli apare tóókεε rε piké u kpu. Api pɛε limemáá u pulu api ne kuyu ilúké léépɔ, pin músu rε u kpule.

²⁰ Amá kε Yeesu pipiretiki api ukekúrí ní cápinepɔ, uu yisi uu kuyu sí. Kai kóso n weesi, u ne Parinapasi api Teripu kuyu tómpɔ.

Pɔɔli ne Parinapasi ye Sirii keteni-i Antiyɔɔsi kuyu pεlε

²¹ Pɔɔli ne Parinapasi api Teripu kuyu-i Nsímé Kεcire yóó, pisoi mɛyá api Yeesu tiki. Api pɛε limemáá yisi api Lisitiri ne Ikoniyom ne Antiyɔɔsi yeε Pisitii-pɔ ní we pεlε.

²² Kapi kei n tuiɔ, api Yeesu pipiretiki pɛε kei ní we ikari kpáse rε piké n ηmóópúlɛ. Api ye kɔ pi maa rε pi ye íwe piima li piké kelene Uléecaa iyɔɔpi kémεε lompɔ.

²³ Pɔɔli ne Parinapasi api nɔpá Uléecaa icápine iye-i piwéése tonsente. Pi ne pɛ́ api anó paasi api keyóme yáasi api pɛε limemáá pi kpísi api Upiima kápí ne kεfa n tene anipe-i wai.

²⁴ Kε Pɔɔli ne Parinapasi api kei Pisitii ketɔ ke-i n yisi, api Pamfilii kekó-mɛ loni.

²⁵ Api Periki-pɔ Nléecaasímé pisoi símisi, api kei yisi api Atalii tómpɔ.

²⁶ Kei kapi pɛε kúninoi lɔ́ api ne Sirii keté-pɔ Antiyɔɔsi sí. Kei kapi pɛε Uléecaa anipe-i pi wa api u welu rε uké ípεléε pi nyíse piké fe piké pipikεi wa yarε kapi nní n wa.

²⁷ Kapi Antiyɔɔsi kei n tuiɔ, api Uléecaa icápine pikó cápine, api lɛ nnéi kε Uléecaa uú ne pɛ́ tintiki uu wai pi kεeni, ne lɛ kuu n t́yεse mpuri sane pikó póɔ kɔ Yeesu ne kεfa tene.

²⁸ Pɔɔli ne Parinapasi api Yeesu pipiretiki kémεε tone siyáa kulúú.

15

Yerusalem icápine

¹ Kirisi pikó pinyine api keyáa kenyine Yutee keté-pɔ yisi api Antiyɔɔsi sí, api ha Kirisi pikó picɔ maa rε: Nɔnsá n kérii yarε kε Moisi isé ii m pise, áni yé píyulale yɛ.

² Pōoli nē Parinapasi api pi kesu, ikenēne pīma inyine ii likecáa pikécōpe leeri. Api sīmisi áí tone re Pōoli nē Parinapasi nē pinyine picō piké Yerusalem ha, pi nē pitumē nē piwéése piké ha kesé nsímé mmē tipáí.

³ Uléécaa icápine pikó api pikecáa paí apí nē ncée tiki. Api Fenisii nē Samarii sitē-mē tiki, apí lē ke mpuri sanē pikó api Upīma rintiki písoi sīmisi. Nsímé mmē nn Kirisi pikó nnéí larisi háí.

⁴ Kapi Yerusalem n tuiṗo, Uléécaa icápine pikó nē pipiwéése nē pitumē pēe pi yōsí. Api Yerusalem pikó pē sīmisi lē nnéí ke Uléécaa uú nē pi rintiki uú nē wai.

⁵ Amá Pifarisi pinyine pēe Yeosu nē kefa n tēne api pēe yisi api re: Li pise re mpuri sanē pikó pēe Yeosu nē kefa n tēne piké kérii tīlasi, piké kō Moisi isé ritiki.

⁶ Pitumē nē piwéése apí cápine re piké nsímé mmē tipáí.

⁷ Kapi nsímé m pásaine ai nánjai memáa ke Piyee uu pēe rinóo yōsí, uu re: Pimárecō, nórincúruu ye yenle re áí neni-me ke Uléécaa uu nókēncōpe nké-i né wée re ké mpuri sanē pikó Nsímé Kecire riyóó piké nnénōo-i n kō, piké kō nē kefa n tēne.

⁸ Uléécaa yēe nyu lelee písói sifa-i ní we. Uyee kō pē Unfaasōne he yare kuu tō n he mecō. Ú lē nyisele re pē nē kō pansēle upísoi.

⁹ Uu tō nē pē kecōpe kóólēne. Lē nnya kuu pinfatēne nnya piakij hēere aa funi.

¹⁰ Yo nnya kani nkpéni Uléécaa peikee nóké yé, nōn ncōni ke úka úu háí pirósaa-i-me nē tó-i n fe uké ní cō Yeosu pipiretiki nyikisēlē?

¹¹ Amá Upīma Yeosu ipēléē nnya karí nē kefa tēne re tō nē kō pimēcō piyulale yenle.

¹² Pēpēe n cápinelē nnéí api sée keu, api pēe Parinapasi nē Pōoli kutu n cōlē pin mewaisaṇa nē mewai pīma ke Uléécaa uú nē pi rintiki uu mpuri sanē pikó kecōpe wapisi keenkēe.

¹³ Kapi písímé ní masí, Yakupu uu rinóo yósu uu re: Ani kutu né rico, pimárecō.

¹⁴ Simáō ye rō sīmisi lē ke Uléécaa ricuruu uu háí mekke-me mpuri sanē pikó kecōpe umpuri kuu n te n wée.

¹⁵ Antepuye anōo kai lē titiki yare kai n wólaalē. Li wólaalē te:

¹⁶ Lē memáa, nē Tāfiti keyō kee n fori yukusene, am ncaai nnéí nyōnse. Né pimóme ke pēse.

¹⁷ Kei ke písói tōrōo api yé pēe né Upīma wéési. Lelee isoipuri nnéí kam n sée re iké panse inékó. Né Upīma rinōo ye tē,

¹⁸ néē tyyese ke písói api háí mekke-me mewai mē ceri.

¹⁹ Lē nnya ke né Yakupu, am músu re ári ncée má tóké mpuri sanē pikó pēe pimécire Uléécaa ní pa Pisuífi isé rinyikise.

²⁰ Amá toké pi wōṗo ari pi sīmisi re ápi kape ye inyónsesare li. I tó kēmee ikpérinkpekóó le. Piké pimécire tí, api ye sōonne yare ke isé ii m pise. Api kape ye isēe kápi rimpá li, ápi kape ye kō ménye li.

²¹ Káí pēe mekke ní we, písói yēe pēe nṗá kuyu kúye-i Moisi isé riyóóle, api ye kō nṗá kēwénteyaa kéye ketúnjé kuyómeyáhaalee-i i kēeni.

Titelē tē kapi Kirisi pikó pēe ápi Pisuífi n wóṗo

²² Pitumē nē piwéése nē Uléécaa icápine pikó nnéí api yénu re li nyam te piké pikécōpe písói lese piké Pōoli nē Parinapasi ritikise piké nē Antiyōssi pi tū. Kei kapi pēe Yūuti kapi ye kō n sée re Parisapasi nē Silasi lese. Pipicō ye pēe pi waiselenle nōsone.

²³ Pianipe-i kapi rítelē tē wa. Pi rikemēe wói re:

Tó nópínemáreco, pitume ne piwéése, to nó pimáreco, nó ye áni nní Pisuifi non Antiyóasi-pò ne Sirii ne Silisii keteni-i we yáasi n̄sone.

²⁴ Tó kò te písoi pinyine ye keróme nte yisipò api nó leepò, api pinsímé kème nónanépò caaie api kò n̄sinéwuu toise. Ani kò te ái tóo pi tumpo.

²⁵ L̄ nnya kari kómeine re li nyam te toké písoi leise toké pirómáreco lala Parinapasi ne Pòli ritikise toké ne n̄kenéme pi tumpo.

²⁶ Parinapasi ne Pòli ápi nkpò iwame wa Upiima Yeesu Kirisi pikai kapi n wai nnya.

²⁷ Tó Yuuti ne Silasi n̄kenéme tumpò re piké ne pinnò nsímé mm̄ kari n wóí nó símisi.

²⁸ Li we re to ne Nfáasone ye yē te ái nyam te toké nc̄oni féé nnyine méwoo nó rinyikise ái kò l̄ kai pise.

²⁹ L̄l̄e ne n sá re toké nó pise ye nní: Ani kape ye inyóonsesare n̄é ménye n̄é isare kápi rimpá piké ménye lese li. Ani kò n̄menécíre t̄i, ani ye s̄ónne yare ke isé ī m pise. Tó memáreco ne kefa kese nó yáasi!

³⁰ Pòli ne Parinapasi ne Yuuti ne Silasi api yisi api Antiyóasi tómpo. Kapi n hápo, api kei piyómeyáhaa nn̄í cápine api ritelé t̄e pi pa.

³¹ Kapi pinnéi keyu-i ri n k̄é, ai n̄pá úye ikari waise ai kò piakin̄ niñukuse.

³² Yuuti ne Silasi ricuruu ye pee antepuye le. Api nsímé nsímé Antiyóasi pikó símaank̄e apí ne ikari pi kpáse re piké ne n̄fatene n̄ ñm̄ópúle.

³³ Api kei siyáa sinyine wai. Pimáreco api pee limemáa pi yá api pepe pi n tumpò kème pee ne piripò.

³⁴ [Amá Silasi pò re u yé kei tone.]

³⁵ Pòli ne Parinapasi pò ha Antiyóasi-i tone, pi ne picò pinyine pin písoi céési pin kò Upiima nsímé kecire yóól̄.

Pòli ne Parinapasi pitúunne

³⁶ Kapi Antiyóasi-i n tóne ai siyáa wai, Pòli uu Parinapasi maa re piké siló s̄é nn̄í kapi Upiima nsímé ne rinkóónú pee re piké ha yē te iye ke Yeesu pikó api kei we.

³⁷ Parinapasi uu n la uké ne Yohani kapi rinyíri n he re Mariki ripéne.

³⁸ Amá Pòli pòo yulu re ápi kape kò nkpeni pikpíké u rikpá uké pi ritiki, li we re u pee mefoi hái Pamfilii-pò pi ñmeriyele úu pi ritiki piké ha ne pipikei keto tu.

³⁹ Ai wai re li Pòli ne Parinapasi símaase, hái apí ne l̄kécáá túúnne. Parinapasi uu Mariki kpisi apí kúninai loni apí Siipuru tómpo.

⁴⁰ Pòli pòo Silasi kusénc̄o w̄é, Yeesu pikó apí ne pi welu re Ulééca uké pi sarumpò. Api pee nc̄ee kpisi apí tómpo.

⁴¹ Api Sirii ne Silisii sité kuwéé-m̄é tiki, pin Ulééca icápine ñm̄ópúsel̄e te iké Ulééca n̄cee kème papisi.

16

Timotee ye Pòli ne Silasi saru

¹ Pòli uu yisi uu Teripu s̄i, uu kò Lisitiri tulu. Yeesu upiretiki unyine ye pee kei wela apí u séi re Timotee. Uni ye Usuifi le un kò Kirisi ne kefa tenel̄é. Amá usáa p̄ó ne Ukireki le.

² Yeesu pikó pee Lisitiri ne Ikoniyòm-pò n̄ we ye pinsímé kème u pakarentele hái.

³ Ai Pòli ripòo wai re uké kusénc̄o u w̄é. Uu u kpisi uu Pisuifi pee kei-pò kapi n s̄i n̄ we nnya u ké. Pinnéi ye pee nyule re usáa ye Ukireki le.

⁴ Kapi n tósu, ayu kémee kapi ritiki. Api ye lē ne lē ke pitume ne piwéese api Yerusalem-pō n sīmisi aí tone Kirisi pikó pee kei n we tējse. Api kō pi maā re piké ye likecáá sōne.

⁵ Ulééca icápine pikó api pee ne nfatene ne kēyu n sī pin kō nḗpá keweesi kēye kulú kḗlē.

Pōali ye Turowaasi-pō méyene menyine yē

⁶ Nfáasōne rín Pōali ne upicō ncée he re piké Asii sitē kecáá Nléécaasimé riyóó. Lē nnya kapi Firisii ne Kalasii sitē-mē titēj.

⁷ Kapi ne Miisii ketē tirikō, api Pitinii kekō-mē pihápe peeni. Amá Yeesu Nfaasōne rín lincee pi he.

⁸ Api mese Miisii kei tikipō apí ne Turowaasi sī. Kei ye áninōi kenye re le.

⁹ Kei kai kesine Pōali méyene menyine nyíse: Masetuwaani ukó unyine kuu yé un nyenu un u welu re uké risuúlu uké pikuyu-mē titikipō uké pi yoriye.

¹⁰ Pōali méyene mē memáá, ari pee n la toké Masetuwaani ketē ha. Li we re to picére masile re Ulééca ye ró sée re toké ha Nsímé Kεcire kei pikó sīmisi.

Liiti ye Filipu kuyu-i ne Uptima kefa tene

¹¹ Ari Turowaasi-i kúninōi loni arí ne míni kepáápáá ketē kapi ye n sée re Samotirasi-mē n sairilē. Ai kóso weesi, ari Neyapolisi-mē tómpo.

¹² Ari kei yisi ari Filipu tómpo. Masetuwaani ketē kuyu foí ye kḗ kelō ke-i. Rom pikó n-yōpinaŋe ketē ye ke. Tō kei siyáa sinyine wale.

¹³ Ari kewénteγaa tuné kuyu iyaa leepō ari nkói-mē sī, kei kari m músu yare Pisuiŋi yee cápine api keyómē yáasi. Kari n hápō ari kei pinósi leepō pin cápinelē, arí tone ari Nléécaasimé pi sīmisi.

¹⁴ Pi ye pinósi pē use sée re Liiti. U pee Ulééca likó lalē. Tiyatiiri kuyu kuu léeri. Asánáá wéé nyaii kεcire kuu yái. Kuu kutu ró n cólē, Upiima uu mesōho u he uké ne Pōali nsímé kō.

¹⁵ Ari u ne ukeyō pikó nnéi míni wole. Uu pee kusáne ró séi uu ró maā re: Nōn mesei n yē te ne Upiima ne kefa tene, ani kenéyo lomme aní tone! Uú ne kēyu ró mahani, ari mese ŋmurei.

Pi Filipu-pō Pōali ne Silasi akpanii wa

¹⁶ Kεyáa kenyine kari keyómeyáhaa-i sī arí ne ukpére keikó unyine sáne. U aniri héesile uu ye ne lelee kóso-pō n wainē yenu. Lipikei pē pin upiyote siwóó wai n̄sōne.

¹⁷ Kei kuu yisi uu tó ne Pōali n tikilē un cáai re: PISOI mpí ye Ulééca yee nḗpá yo kecáá n tū pikeikó le. Ncée mae ye n yóriye kapi nní nō nyíse!

¹⁸ Uu lē n wai aí ne siyáa kónú. Ai Pōali pelu uu ukpére uyē-mē pansepō, uu kuniri kḗe u n tikilē maā re: Ne Yeesu Kirisi rinyiri kémee, ne rinōó pō he re a ukpére nkó kémee le. Aku mese ne mese lelu.

¹⁹ Ke ukpére keikó uyē piyote api n yé te pikulaa ye lē tenele, api Pōali ne Silasi kēyaála-i tūni apí ne kuyu piwéese leepō.

²⁰ Apí ne Rōm pikó pitúhaane-i pi tómpo apí ha re: Pisuiŋi mpí pee n̄cōkoi ne kuróyu lomme.

²¹ Pi wele pin inyékii inyine ró céési. Ncée rín kō we re tó Rōm pikó toké i ŋmurei nēé toké i ritiki.

²² Tiwúí tē arí ne Pōali ne Silasi wóosi n̄sōne. Pitúhaane api rinōó he re piké Pōali ne Silasi ilū mahā piké iséi pi súúkee.

²³ Kapi lē pi n fápii, api kukpaniilee pi tani api kuuméré rinōó he re uké pi m mé n̄sōne.

24 Kapi lɛ uyɛ ní ma, uyɛ uu kɛmɛɛ-mɛmpɔ kɛleepi kɛnyinɛ-i pi wai uu piana nɛ anakulɛ tɔraankɛɛ.

25 Kai kɛsinɛɔ kumúnɛ n tu, Pɔɔli nɛ Silasi api yisi api keyóme n yáasi pin yom pin Uléecaa pakarentɛ, pikpaniikó picɔ pin kutu pi cɔlɛ.

26 Kei nní, ketɛ akɛ piyénɔaa loni, ai kukpaniilee rikui tinɔ-tinɔ. Ai ihánaa nnéi mɛsɛ nɛ mɛsɛ hánnɛntɛ ai pikpaniikó akpanii nnéi fénnɛntɛ.

27 Kɛ uméré uu ha n yisi uu yénu rɛ kukpaniilee ihánaa nnéi yɛ hánnɛntɛlɛnɛ, uu ritɛhɛ kpeúme uké umɛcirɛ kpu, un músu rɛ pikpaniikó yɛ nméhɛtɛɛlɛ api wúrunkɛɛ.

28 Pɔɔli uu pɛɛ unnanɛ nnéi nɛ cáái rɛ: Kapɛ líka mɛpócírɛ wa, tó mpí nté ntónéi.

29 Kei kɛ uméré uu pɛɛ rɛ piké nna u ritɛéle. Kapi u riñtɛéle, uu nɛ kɛleepi kɛmɛɛ-pɔ n tósu, uu nɛ iwamɛ n terii uu ha nɛ Pɔɔli nɛ Silasi keyu-i wúla.

30 Uu pi lesɛpɔ uu pi pise rɛ: Yo kai pise rɛ kɛ wa kɛ nɛ píyulalɛ yɛ, pinésáa?

31 Api u pɛsɛ rɛ: A Úpíima Yeesu nɛ kɛfa tɛnɛ, pɔ píyulalɛ yɛ, nó nɛ kɛpóyo pikó.

32 Api pɛɛ u nɛ ukɛyo pikó nnéi Úpíima nsímé yóó.

33 Uméré uyɛ uu kɛsinɛ kɛ cirɛ pi kpísi uu ha piitoi pi hɛɛrɛ. Lɛ mɛmáá, Pɔɔli nɛ Silasi api u nɛ ukɛyo pikó nnéi míni wole.

34 Uú nɛ Pɔɔli nɛ Silasi ukɛyo sí uu ha kusáne pi wai. U nɛ ukɛyo pikó nnéi akin aa níñesi rɛ pi nɛ Uléecaa kɛfa tɛnɛ nnya.

35 Kai n weesi, Rɔm pikó pitúhaane api pikawe tum tɛ piké ha uméré maa rɛ uké Pɔɔli nɛ Silasi riyápo.

36 Uyɛ uu yisi uu ha Pɔɔli símisi rɛ Rɔm pikó pitúhaane yɛ maa rɛ uké akpanii kɛmɛɛ pi lesɛ. Lɛ nnya, piké nkɛpɛni léɛpɔ piké nkínɛnɛ-i ní wɛ.

37 Kei kɛ Pɔɔli uu pikawe pɛ maa rɛ: Kutúhaanɛcirɛ kapi riwú kɛmɛɛ nɛ iséi ró káii apí ha ró hánesi, tɔn kɔ nɛ pimɛɔ Rɔm pikó. Pi nkɛpɛni lalɛ piké kɛ meyaá tó riyápo, néɛ íyɛ? Ai yé lɛ wa! Piké piricuruu kam piké ró léɛpɔ.

38 Pikawe pɛ apí nɛ anó nyɛ pɛlɛ apí ha Rɔm pikó pitúhaane símisi. Kapi n kɔ tɛ Pɔɔli nɛ Silasi yɛ Rɔm ketɛ pikó lɛ, iwamɛ ii pi loni.

39 Api pɛɛ piricuruu sí, apí ha rɛ pɛ kaí nɛ kpu. Api kukpaniilee-i Pɔɔli nɛ Silasi lesɛpɔ apí pi suúlusɛ rɛ piké kuyu-i lɛ.

40 Kɛ Pɔɔli nɛ Silasi apí kukpaniilee kɛ-i n léɛpɔ, Liiti keyɔ kapi ha kɛlɛnɛ. Kapi kei Yeesu pikó n yé, apí kɔ ikari pɛ kpáse apí pɛɛ yisi apí ncéɛ kpísi apí tómpɔ.

17

Pɔɔli nɛ Silasi yɛ Tesaloniki-pɔ wɛ

1 Kapi Liiti keyɔ-i n yisi, apí Amfipoliisi nɛ Apolonii cɔpu apí nɛ Tesaloniki tulu. Pisuifi yɛ kei kuyómeyáhaaleɛ mále.

2 Pɔɔli uu kei hapɔ yarɛ kuu yɛ n wa, u nɛ pɛpɛɛ kei ní wɛ pin yói. Uu siwénteyaa sitaani nɔñsɛnɛ

3 uu nɛ Nléécaasímé kɛmɛɛ pi céési uu kɔ pi nyíse rɛ uyɛ kɛ Uléecaa uu n wée yɛ íwɛ píima mɛlúkɛ mále, uké pɛɛ kɔ pikpɔkpɔ kɛmɛɛ yisi. Uu kɔ kpá rɛ: Yeesu kam nó n tee yɛɛ nní Kirisi.

4 Pɛpɛɛ kutu u n cólɛ kɛmɛɛ, pinyinɛ apí nɛ nsímé mmɛ kɛfa tɛnɛ, apí Pɔɔli nɛ Silasi tiki. Ai kɔ nɛ Pikireki meyá pɛɛ Uléecaa n yáasi pɛnɛ nɛ pɛɛ nɛ pinósi yukóó kulúí.

5 Kei kɛ Pisuifi kɛfa akɛ tóosi apí ha siwaiyulɛ sinyinɛ kóói apí nɛ kuyu n lémaalɛ. Apí kɔ yisi apí Yasɔɔ keyɔ-i Pɔɔli nɛ Silasi piwéláa sí, pin músu rɛ pin pi n tɛ, piké ha nɛ riwú kɛmɛɛ pi túhaane.

⁶ Kapi pi m paa, api pēe Yasoo ne Yeesu pikó picó cópii apí ne kuyu pitúhaane leepo pin cáái re: Písói mpí pēe ketē nnéí cókoi. Pi kó kerómee nté tuimele.

⁷ Yasoo uu pi yósu pin ukeyo-i we! Api Rom uyoo pi isé waiselē. Pi pólólē te unyine uco ye we, api ye u séi re Yeesu. Te uyee uyoo pi wéese.

⁸ Anóo nyē aa riwúí tē ne kuyu piwéese cón meyíkíyiki.

⁹ Api Yasoo ne upicó riwóme ké api hééle api kelene pi ya.

Póoli ne Silasi ye Peeree-i we

¹⁰ Kai kesine n wa, Yeesu pikó api Póoli ne Silasi Peeree-mē tónse. Ke pē api Peeree-i n tuiop, api ne Pisuifi kuyomeyáhaalee n sairilē.

¹¹ Pisuifi pēe kei ní we isoi ye nyamle ai tósu Tesaloniki pikó ikó. Api kefa kesē ne Nléécaasimé yósu, api ye nípa keyáa kéye Uléécaa ritelē kééni piké yé te mmē kapi nní pi n símisi ye mesei lēe.

¹² Pimeyā pēe Yeesu ne kefa tene, aí ne Pikireki péne, pinósi yukóo ne pitisi kulúí.

¹³ Amá ke Pisuifi pēe Tesaloniki-pó ní we api n kó te Póoli ye kó Peeree-pó Nléécaasimé yóólē, api yisi api sí apí ha písói tálaankee api Póoli kápáa.

¹⁴ Kei ke Yeesu pikó api Póoli mínimaa kuwéé-mē tónse, Silasi ne Timotee póo kei tone.

¹⁵ Pēpēe Póoli n sárū ye ne Ateeni u tule api kelene pēese. Póoli uu pi páái re piké ha Silasi ne Timotee símisi re piké mekee u leepo.

Póoli ye Ateeni-i we

¹⁶ Ke Póoli uu Ateeni-i ní we un Silasi ne Timotee mé, uu yénu re piléé ncōpuri ye kuyu yipaalenle. Uripoo ari meyíkíyiki caai.

¹⁷ Lē nnya, u ne Pisuifi ne pēpēe Uléécaa n wuru api ye pēe kuyoméyáhaalee-i ní yói. Mpá keyáa kéye kuu ye un piye kéyaála-i n leepo, u ne pē api likecáa n yói.

¹⁸ Mefine simúnjé sinyine pikó kapi ye sée re Epikuriye ne Sitoyisiye. Póoli ne simúnjé sē pikpēe ye kó yóole. Api ye pēe re: Uwóocani nkó ye mpíi re íye neé? Picó api re: Li nkpáni yare piléé sane pinyine nsimé kuu símisi. Mesei, Yeesu Nsimé Kεcire ke Póoli uu pēe yóólē un kó yóólē te pikpōkpo yé kam api yisi.

¹⁹ Kei kapi pēe u kpísi apí ne kecápine kē kapi ye n sée re Areyopaasi sí api re: A icélaa fale iyē kaá ne ní ka ró símisi tóké kó nké!

²⁰ Mesére kaa nsimé cerémpōone nnyine ró símisi. Tó neni lalē tóké likemee ripéré tóké nsōne yē.

²¹ Meyíkíyiki ke Ateeni pikó nnéí ne písáne pēe kuyu-i ní we api ye nípa keweési kéye n tú pin nfále mee ní ka símisi née pin kutu n cōlē. Api lē memáá likeikei lika lico má.

²² Póoli uu yisi uu pikeyu-i nyere uu re: Ne yē te nó Ateeni pikó, nó meyíkíyiki piléényóonse lalē hái.

²³ Ne nókunéyu-i nyéreile am nósínényóonse yénti. Kei ricuruu kam ne kényóonse kényine-i yé lin wōlaalē te: Uléécaa unyine kári n nyu. Uléécaa uyē kani nní n yáási áni kó pēe u nyu kam la ké nó céreise.

²⁴ Uléécaa uyee ketē ne keyóme ne kekemee likó wa. Uyee Upiíma ketē ne keyómecaa-pó. Úu awosoo ke písói api n wa kémeé sói.

²⁵ Lika mpuri aí u párilē kesoipipi keké ne u m pasii un le yare linyine ye u cónlē. Uyee ye nípa úye nfáa ne nípa yo nnéí lēe ketē kecáa ní we he.

²⁶ Usoi use kuu mefóí wa, uu ne u tiki uu ne písói nnéí wai re piké ketē nnéí kecáa fine. Uu itunje pi kériine uu kó ketē kapi ye n fine pi hoone.

²⁷ U lē wale re písói piké fe piké u wéési, nípa pin n cariinkee, in n la pi yé ha ne u yē. Amá meyíkíyiki mmé, Uléécaa uu tó úka ne ketaa we.

²⁸ Uyee ye nfáa ró he, uyee kó táyese kari nípá yo wai tón kó we. Lē ke nópinyómeni pinyine apí maa re: Tó ne kó Ulélécaa sipipi le.

²⁹ Kari nní usipipi nnya, ári yé fe táké musí re u we yaré wura néé nwóóweni néé ripare ke kesoiipipi aké ne kemesahó ne kekemúnjé ní seri re liké n nyant.

³⁰ PISOI ye pEE kuñmaha-i wele pin ne lē nnéi wai. Ulélécaa úu kuñmaha kumúnjé kpē kpísi uké ne linyine wa. Amá nkpréni kuu sisoipipi nnéi séi re sin yei ní we, síké mefine conse.

³¹ Li we re u keyáa kē kuu pISOI nnéi ne aseI n túhaanene piyeki masile, uu kó uyee itúhaane ní tonene piwéé másu. Píkpókpó kÉmEE kuu liute yukuse uú ne nípá úye nyíse re uyé kuu itúhaane tí.

³² Kapi n kó Póoli un píkpókpó kÉmEE piyise nsímé símisi, píco api u sényyi, píco api re: Mecó mecó kari yé ha mpósímé mmē kutu ríca.

³³ Póoli uu pEE pi yá uu tómpo.

³⁴ Mpá ne lē, píco ye ne u konle api ηmurei apí ne kefa tene: PEEPEE nní Areyopaasi kecápine uwéése use kapi ye n sée re Teniisi ne unósi unyine kapi ye n sée re Tamariisi ne píco píco.

18

Póoli ye Korénti-pó we

¹ Póoli uu limemáa Ateeni-i yisi uu Korénti sí.

² Kei kuu Usuifi unyine kapi ye n sée re Akilasi ne risáne. Pónti keteni-i kapi u mari. Italii ketē kuú pEE lē leeri ne unósi Pírisili re uyóopi wéése Kulooti ye rinóo he re Pisuífi nnéi piké Róm keteni-i le nnya. Póoli uu yisi uu pi lEEpO.

³ Pi pEE kesé pikónfukéi le. Kapi nní pikéi píse n wai nnya, uu píkeméé tone api pEE kesé n keisi.

⁴ Mpá kewénteyaa ketúnjé kéye ke Póoli uu ye Pisuífi kuyomeyáhaalee-i ne Pisuífi ne Píkireki n tú, un náási piké kó piké unkó ηmurei.

⁵ Ke Silasi ne Timotee api Masetuwaani ketē-pó n yisime api Korénti-i Póoli leeri kuu pEE meyíkíyiki Nsímé Kecire piyóó ne kutu ríca, un Pisuífi nyíselē te Yeosu yEE usoi uyē ke Ulélécaa uu n wEE.

⁶ Ke Pisuífi apí ne u n kénjene pin kó u lámisi nnya, uu uilú kuu n tanaalē nkoño pikuwéé-mē péipo uu pi maa re nó kaí ne tene. Non m pó, nó nómenécíre fóm, ái néé linyine wa. Mpuri sane pikó-mē kam nkpréni nní lē tósu.

⁷ Kuu píkekúrí kei n yisi, uú ne utisi unyine kapi ye n sée re Tituusi Yusituusi keyó n tósu. Tituusi ye Ulélécaa pakarelenle, ukeyó ken kó Pisuífi kuyomeyáhaalee kekúrí we.

⁸ Kírisipuusi ye pEE kuyomeyáhaalee uwéése le. U ne ukeyó pikó nnéi api Upíima ne kefa tene. Korénti pikó meyā pEE Póoli nsímé n kó pó kó Upíima ne kefa tene. Póoli uu míni pi wole.

⁹ Póoli uu kesine kenyine keláré-i yénu Upíima un ne u símisi re: Iwame íi kape pó wa. A nsímé ne rinmóópú. Kape riséé!

¹⁰ Ne kepókúrí wele. Uka úu fene uké pó rícoñ, li we re pinésoi ye kuyu kpe-i kulúí wele.

¹¹ Lē nnya ke Póoli uu kei kuñmē kuse ne kuwélé tóne uu pISOI Nléécaasímé céési.

¹² Kumúnjé kpe-i ke Róm ukó Kaliyóo uú pEE Akayii keteni-i iyóopi n tú ke Pisuífi apí rinóo rise wa, apí yisi apí Póoli kecáa nyere, apí u tini apí ne pitúhaane sí.

¹³ Apí ha Kaliyóo maa re: Utisi nkó yEE náási re pISOI piké unkó kó piké ye meyáhaa féé menyine mee áme isé n tíkile Ulélécaa yáási.

14 Pɔɔli uu re uké rinóo yósi, áí ne sá Kaliyoo ricuruu uu pi pɛse re: Nó Pisuifi, in pɛe re piyaa née mewai kópe menyine kuu wa kaní ne né u ka, né pɛe níjɛsi am kutu nó cɔ yare kai m pise.

15 Amá in anóolempi née anyíri née nórínécúruu isé kecáá ikenene, nó yé mmɛ ceri ani wai. Am la ké lɛ ye mpuri itúhaane li!

16 Kei kuu pɛe ketúhaane ke-i pi lakase.

17 Pinnéi api pɛe kuyómeyáhaalee uwéése Sositeeni tini api ketúhaane ke-i ipépi u loni. Mpá ne lɛ, áí nkpráni uyóopi Kaliyoo méka wa.

Pɔɔli mɛpɛle Antiyóosi-pɔ

18 Pɔɔli uu kɔ Korénti-i Yeesu pikó kɛmɛe ketóne kpá ai siyáa kóónú. Uu limemáá pi yá u ne Pirisili ne Akilasi api kúninói loni pin ne Sirii keté tósu. Piké kelenɛ n tómpɔ, Pɔɔli ye pɛe Senikireesi-pɔ uriyu rikoósile, rinóo kuu Uléecaa n yekei kecáá nnya.

19 Api Efɛesi tuiɔpɔ, Pɔɔli uu kei upisencɔ yá. Uu Pisuifi kuyómeyáhaalee loni u ne Pisuifi api kei n yóí.

20 Pɛ api u pise re uké siyáa sinyine pikekúrí tone.

21 Amá úu ηmurei, uu pɛe pi pɛse re: [Li pise re ké ha anyá nnyé nyɛe nní ní weme Yerusalem-pɔ li]. Uléecaa un n la, né nókenémɛe pɛɛmɛ. Uu pɛe kúninói Efɛesi-i loni uu tómpɔ.

22 Kuú ha Sesaree-pɔ ní suí, Yerusalem kuú ne risairi utú ha piyómeyáhaa yáási uu pɛe kelenɛ Antiyóosi sí.

23 Uu kei tone ai siyáa wai, uu pɛe Kalasii ne Firisii sité-mɛ tiki un Yeesu pikó nnéi pɛe kei ní we ikari kpáselɛ te piké ne nfatene n ηmóópúlɛ.

Apoloosi pikei kuu Efɛesi ne Korénti-i n wa

24 Usuifi unyine yeɛ we api ye u séi re Apoloosi. Alekisantiri-pɔ kapi u mari. U nsímé nyule n̄sɔne un kɔ Nléecaasimé atelé nyu áí nkáripí. Uu keyáa yisi uu Efɛesi sí.

25 U Upíima nsímé nyule n̄sɔne, un Yeesu nkó céési un kɔ símisi téi-téi yare lɛ kai n wólaalɛ. Amá lɛ ke Yohani uu písoi míni n wóle ηmane kecáá kuu nyu.

26 Uu kuyómeyáhaalee-i lompɔ utú ne uripɔɔ n símisi. Ke Pirisili ne Akilasi api lɛ n kɔ un símisi, api u séi apí ne pikeyɔ sí apí ha Uléecaa ncee u kpáiiise téi-téi.

27 Uu pɛe limemáá re u la uké Akayii keté-mɛ ha. Piyómeyáhaa api u ηmóópúse, api kɔ kei-pɔ pikó rítelɛ wólu re un n hapɔ, piké memáreɔ n̄sɔne u yósi. Kuu kei n tuiɔpɔ, pɛ nnéi ke Uléecaa uu ípɛelɛ n nyíse apí ne Yeesu kefa tene kuu yóriye áí kumúnɛ má.

28 U ye pɛe keyu rikpáiiisele uu mpá úye keyu-i Pisuifi nsímé késu, utú ne Nléecaasimé atelé tiki uu pi cereise re Yeesu ke Uléecaa uu wée.

19

Pɔɔli ye Efɛesi-i we

1 Kumúnɛ kpɛ-i ke Apoloosi utú pɛe Korénti-i ní we, Pɔɔli ye pɛe yisile uu Asii ayɔpe siló lóó uu Efɛesi sí, uu kei Yeesu pipiretikí pinyine yenu.

2 Uu pi pise re: Kani Yeesu ne kefa n tene, Uléecaa ye Nfáasone nó hee? Api u pɛse re: Ticuruu ári Nfáasone nkó níka komaalɛ.

3 Uu kɔ pipise pi kpá re: Míni méye mpuri kapi pɛe nó wóle? Api re Yohani meni kuu písoi n wóle kapi ró wóle.

4 Pòoli uu pɛɛ pi maa rɛ: Pɛpɛɛ n ɲmurei rɛ pi yé mɛfine conse kɛ Yohani uu yɛ pɛɛ míni wole. Uu yɛ kɔ Isirayɛli pikó maa rɛ piké Yeesu yɛɛ masí ukepire n sánti nɛ kefa tɛnɛ.

5 Kɛ pipiretiki pɛ ɛpi anó nyɛ n kɔ, ɛpi tíyɛɛ ɛpi Upíima Yeesu rinyiri nɛ míni pi wole.

6 Pòoli uu anípe pikecáá láa, Nfáasɔnɛ nn pikecáá súiri. Api pɛɛ mɛyu mpehɛ mpehɛ písímé loni pin kɔ nɛ Ulééca rinyiri písoi símisi.

7 Pinnéi yɛ pɛɛ wale pitisi kefi nɛ pité.

8 Pòoli uu kuyómeyáhaalee-i lomɔ, uu kéyu kpáiiɛ uu iware itaani nɛ Ulééca iyɔɔpi kecáá pi símisi cáká-cáká rɛ piké kó.

9 Amá pinyine póɔn pɛɛ yúlu rɛ ɛpi nɛ kefa tɛnɛnɛ, pin kɔ Upíima icélaa iyɛ tiwú kɛmɛ sɛnnyi pin lámisi. Pòoli uu mɛɛ upipiretiki kpísi uu nɛ kei nyɔsɔ, uu yɛ pɛɛ nɔpá keyáa kéye utisi unyine kapi yɛ n sée rɛ Tiranuusi ripoo-i isúkuli kɛmɛ pi n céési.

10 Ai wai ɲmɛ ité nɛ iriyu. Lɛlɛɛ tíyɛɛ kɛ Pisuífi nɛ Pikireki nnéi pɛɛ Asii keteni-i ní wɛ ɛpi Upíima nsímé kó.

Sefa piɲmáne kecáá nsímé

11 Ulééca yɛ pɛɛ kumúnɛ kpe-i Pòoli nɛ ritikile uu nɛ mɛwaisaɲa wapis.

12 Lɛ ai tíyɛɛ ricuruu písoi ɛpi yɛ ilú nɛ sinírípi sɛɛ Pòoli rínta kpísi ɛpi ha pitóikó kecáá láa, ɛpi pélu, anírí aa kɔ lelu.

13 Kei kɛ Pisuífi pinyine pɛɛ n kɔɔnii pin písoi anírí pései póɔ kɔ rɛ pi yé Upíima Yeesu rinyiri sée ɛpi nɛ písoi anírí pései. Api yɛ pɛɛ a maa rɛ: Nɛ Yeesu uyɛ nsímé kɛ Pòoli uu n yóólɛ tinyiri nɛ rínóɔ nó hɛ rɛ ani písoi mpí kani nní n cɔɲlɛ kɛmɛ le.

14 Pisuífi pɛpɛɛ yɛ Ulééca inyóɔnɛ n wa uwééɛ use kapi yɛ n sée rɛ Sefa piɲmáne písei pɛɛ mɛwai mɛ lɛ wai.

15 Amá kunírí aku keyáa kenyine pi pɛɛ rɛ: Nɛ Yeesu nyule, nɛn kɔ Pòoli isoi nyu. Nó ní, nóɔ pɛɛ mpí piye?

16 Kei kɛ uníríhɛlaa uyɛ uu yisi uu pi kápáa, uu pinnéi rikɔhɔ feriyɛ. Uu rikpákára nɛ íwe pi wai ɛpi ha nɛ itóí yóɔi, ai tósu ɛpi nɛ ukeyo-i mɛɲmanɛ popirime ɛpi itóó súuni.

17 Pisuífi nɛ Pikireki pɛɛ Efɛɛsi-i ní wɛ ɛpi kóm tɛ lɛ kai wa. Iwamɛ ii pi loni, písoi ɛpi pɛɛ Upíima Yeesu rinyiri meyá n taásɛlɛ.

18 Pɛpɛɛ pikemɛ Kirisi nɛ kefa n tɛnɛ meyá ɛpi yɛ pɛɛ sɪ ɛpi ha písoi kɛɔpɛ lɛ kapi n wapisí yámmɛntɛ.

19 Pɛpɛɛ pɛɛ mɛɲmanɛiwai n wai meyá póɔ kɔ nɛ piatarɛtɛlé sónaapɔ ɛpi písoi kɛɔpɛ nna a ɲmakaankɛɛ. Pi asilalɛwoó kéenle aɪ lelu mɛwóɔpípi ákotokú kuwóó (50.000).

20 Lɛ kɛ Upíima nnaɲɛ nn tíyɛɛ unsímé ní nɛ nɔpá yɛi kóónú nɛɔnɛ.

Ncɔkɔi yɛ Efɛɛsi kuyu-i wa

21 Lɛ mɛmáá, Pòoli uu pɛɛ kɛmúnɛ wai rɛ uké Masetuwaani nɛ Akayii sité-mɛ cɔ uké nɛ Yerusalem tu. Uu rɛ un kei n tu, li kɔ píse rɛ uké Rɔm kuyu rilóólú.

22 Uu pɛɛ písoi pɛɛ pikei u n léni kɛɔpɛ pité yukusɛ uu Masetuwaani-pɔ tum. Pɛ kuu n tú pɛɛ Tímotɛɛ nɛ Erasiti. Uricuruu uu nkáripí Asii keteni-i ketónɛ kpá.

23 Ncɔkɔi píima nnyine nn likumúnɛ kpe-i Upíima nɛɛ pitiki kecáá nnya Efɛɛsi kuyu-i léeri.

24 Utisi unyine yɛɛ pɛɛ kei wɛ, ɛpi yɛ u séi rɛ Temetiriisi. U pɛɛ úyu lɛ. Piléé pinyine kapi yɛ pɛɛ kɔ kei n sée rɛ Aritemiisi siwosoopi kuu yɛ pɛɛ nɛ yíraane

uu sisiyuke-yuke ne nwóóweni yuhu yare sítumpiwééu. Upikei pee pee u ne upinípekeikóco kuláa waille nsóne.

²⁵ Uu keyáa kenyine upikeico pē nnéí cápine uu pi maa re: Pinésáne, nórínécúruu ye nyule re pirókei mpí karí ne le.

²⁶ Nórínécúruu ye kó nyánile non kó kóméi re ái nkpáni Eféesi nté ñmane, amá Asii keté nnéí kecáá ke Póoli uyē uu písoi tálaankéee api ñmurei re ápi yé piléé ke sisoipipi asi ní serí ne kutu n colē, te ái Uléécaa.

²⁷ Tónsá piwai n ceri, mēwai mē né pirókei riyu kpu, amē piróléeyaha píima Aritemiisi kapi Asii nnéí ne sitē sicó-pó n yáási fíise, úka úu ye pee pi n waiselē.

²⁸ Ke písoi pee n cápinelē api anó nyē n kó, ai kuwói pi feriyē api cáái re: Lipíima leē Eféesi piléé Aritemiisi!

²⁹ Ncókoi nn pee kuyu nnéí yípu. Písoi api kóméine apí ne kekpíntahai n sairilē, api Póoli pisencó Masetuwaani pikó pitē tini apí ne pénepó. Peepee Kayusi ne Arisitariki.

³⁰ Póoli úú n la uké písoi pee n cápinelē keyu-i léépo, amá Yeesu pipiretiki apí ne u yulu.

³¹ Ái ne upisane Asii pikawe píima pinyine péne api ukemee písoi tumpó apí ne u kesu re úu kape kekpíntahai ke-i lompó.

³² Písoi ye pee wele pin kecápine ke-i méwoo cáái, úka úu ucó nkó kóméi, lin pi túrésente. Pimeyá ápi kó nyu lelee kei pi n cápineselē.

³³ Kei ke Pisuiifi pinyine api Alekisantiri kéyu-mē titépo, písoi api péé m músu re uyee ne ñcókoi mmē ka. Alekisantiri póo pee kunípe síka re u la uké uriyu heere.

³⁴ Ke písoi api n céri re Alekisantiri ye Usuifi le, api pee rinóo rise wai apí n cáái re: Eféesi piléé Aritemiisi pee Lipíima! Api lē n cáái ái ne itunje mekóónú meté tulu.

³⁵ Kuyu utelawale uu fe uu písoi séése, uu pee pise re: Nó Eféesi pikó, wóo ye úu keté kecáá nyu re Eféesi kuyu pikó pee pilééyaha píima Aritemiisi ne pikeyu kee keléécaa-pó n lóime kecáá pallē?

³⁶ Úka úu we yeē yé nsímé mmē n kési. Lē nnya, ani nóanékinj ninjukuse, áni kape ní-yóone-yóone ne linyine wa.

³⁷ Písoi mpí kaní ne ní ka ápi kuróyómeyáhaalee-i líka caai, ápi kó piróléé Aritemiisi lámaankéee.

³⁸ In te úyu Temetiriisi ne upikeico ye unyine ne nsímé má, sitúhaaneyaa ye wele, pitúhaane pin kó we. Pi yé fe api kei ketahai u séi apí ne pi túhaane.

³⁹ Non kó pee ní-ye ncó m má, tó ha riyópipoo-i mmē símisi yare kai m pise.

⁴⁰ Insá lē, lelee neni keyaa nké nní ní wa yé týese arí n we yare pitencókoi. Ari yé nka yē toké símisi líké ne n nyíse re tó alari mále toké nní n cápinelē.

⁴¹ Tinóo tē kuú ma úú ne písoi kpiise.

20

Póoli ye Masetuwaani ne Kiréesi sitē ha

¹ Ke ñcókoi nn Eféesi-i riñfa, Póoli uu Yeesu pipiretiki cápine uu ikari pi kpáse, uu pee yísi uu Masetuwaani keté-mē tómpó.

² Kuu n tuipó, u ne kei pikó api yói úú ne ikari pi kpáse, uu kó Kiréesi keté-mē tómpó.

³ Uu kei tone iwáre itaani. Kai n tu re uké kúninói ló uké Sirii keté-mē ha kuu kó te Pisuiifi ye kóméinele re piké u kpu. Uu re u yé mese Masetuwaani-mē peese.

⁴ Upisencó anyiri ye nnyé: Peeree kuyu ukó, Piruusi unmáné kapi ye n sée re Sopateeri ne Tesaloniki pikó mpí: Arisitariki ne Sekóntusi ne Teripu ukó Kayusi ne Timotee ne Asii keté pikó mpí: Tisiiki ne Torofim.

5 Pεπεε kekπέé ne ró wa apí ha Turowaasi-pó ró m mé.

6 Anyá nyε-i kapi ye akpónó nyεε áa pite m má n li μετενε-μαά ke tóo Filipu ha arí ha kei kúninói loni. Siyáa sinupú kari ncée wa arí ne Turowaasi-i pi lεεpó. Ari kei kesé tone siyáa siseei.

Póoli ye Turowaasi metóoó rilóólu

7 Kewénteyaa ukóso kari cápínelē tan akpónó hóone Póoli uké ne liukóso kui. Lē nnya kuu yói kesine aké ha ne pelu.

8 Kéyo kecáa kulee kunyine-i karí pεε cápínelē, sífiráa kulúi sin seriilē.

9 Ke Póoli uu lē piyói ní nōjlē, nnō píima nnyine nn uḡmáne unyine kapi ye n sée re Itiikusi kpápí. Kulee kepole kekúri kuu pεε tú. Ai u hii uú ha keléécaayo metósi táánū kulee kpε-i lóiri. Apí hapó api u yukuse un pikpó masí.

10 Póoli uu cépipó uú ha wula uu u sakaa uu múlú uu re: Nókénéwuu áke kape to, u ne nfáa mále.

11 Póoli uu yisi uu pítaá pele, uú ha akpónó hóone uu le. Uu kó nsímé nōj ái ne kpáii, uu pεε yisi uu tómpó.

12 Api uḡmáne uyē pó ne kulu ne unfaa. Mpá úye rikij ari lē nnya niḡesi hái.

Póoli ye Turowaasi-i yisi uu Mileti sí

13 Ari ntónéi kúninói loni arí ha Asoosi-pó Póoli méru. Uyεε wée re u yé sóne uú ha pεε kei-pó kúninói loni.

14 Kuu Asoosi-i ró n lεεpó, ari kei kesé kúninói loni arí ne Mitileeni sí.

15 Ari kei yisi ari liukóso mmare Ciyoo ketē ne kó. Ari liukóso Samoosi tulu. Ai weesi ari pεε Mileti tulu.

16 Póoli ricuruu ye pεε re úu Efεesi-i nyεrene, ái kape ne Asii keteni-i méwoo u n nāḡaise nnya. U pεε yóonele re un n fe, uké Pantekooti ketúnjé Yerusalem tu.

Anóo tóoó ke Póoli uu Efεesi piwéése ní ma

17 Póoli uu pεε Mileti-i písoi yukuse uu tum te piké ha Efεesi-pó Ulélécaa icápine piwéése u séeme.

18 Ke pē api ukekúri ní ka, Póoli uu pi maa re: Nórínécúruu ye nyule isoi iyē kamí ne nó ní le hái keyáa fói kē-me kam Asii ketē kúna n cō.

19 Ne menécíre ricepisele nen ne Upíima pikei wai, Pisuífi pin wéési piké né kpu, api íwe né wai nen ménini ne ncōj kémee we.

20 Tiwúú kémee ne nósínéyo-i kam lelee yé nó n yóriye nó símisi, ám líka nó pesí.

21 Pisuífi ne Pikireki kam sée am símisi re piké Ulélécaa inipeε-i mεfine conse api Urópíima Yeεsu ne kefa tene.

22 Ne nkpéni lē Nfáasone rinóo tikilenle nen ne Yerusalem tósu, ám kó nyu yo yeε kei né mémpó.

23 Amá Nfáasone ye nípa kuyu kúye-i né símisile nn kó né nyíse re akpanii ne íwe píima ye kei-pó né mé.

24 Nnéfáa ricuruu nn né cōjle. Ne kpére pinékei ne kété tu, am lē ke Upíima Yeεsu uu né m pise ne kefa kese wai, li ne né risá. Pikei pεpεε nní re ké riyóó re Ulélécaa ipεeléε kuu ró n nyíse ye Nsímé kecire le.

25 Ne yē te metóoó kam nní nókénécōpe we. Nó ne picó pē nnéi kam Ulélécaa iyóopi nsímé rin-yóó áni neni píkaí piyéne né kpáne.

26 Lē nnya kamí la ké neni keyaa nké nó símisi nóké kō te: Nó úye un m pó, ái kenémee léeri.

27 Li we re ne lē nnéi ke Ulélécaa uu n yekei re uké wa nó símisile ám líka nó pesí.

28 Ani nómenécíre tí nísone, ani kò Ulélécaa pikó iméré ke Nfáasone nn nó rí tí te ani n sèni kecáá m páilē. Ulélécaa yee uricuruu kepipi menyē ne písoi pansese upikó. Ani nísone pi m múlē.

29 Ne nyule re písoi kpááree pinyine yare ákpe yé menétómpò-maá nó ripime, api nókenécòpe pinyine còpii.

30 Pinyine ricuruu yé nókenécòpe yisi, api nnòmesimé ne Yeesu pipiretiki pinyine feriyē api pincee pi tikise.

31 Lē nnya, áni kape lapile. Ani kape palei re ñmē itaani nnéi kam ye ketúnjé ne kesine pinyine-i ne menini icélaa nó m pehelente.

32 Ne nkpéni Ulélécaa ne uipéelēe nsímé anipe-i nó wa. Uyee ñnanje má uké ne nfatene kémee nó n ñmóópúsēlē. Uyee yé kò lisone kuú ne upísoi nnéi m mé nó he.

33 Am úka siwóó née úka uwura née úka melape káipi.

34 Nórínécúruu ye nyule re anénípe nnyé kam ne keisi tó ne pinésencò arí ne ntócsòj nnéi wai.

35 Ne lē nó nyísele re lē kai pise re usoi uké keisi uú ne píwekòó n lēni. Ani kò Upíima Yeesu rinòó ntí kecáá léise. Uyē ñmaa yee re: Uyee n he ye mpòonare mále ai tósu uyee ihēe n yósu.

36 Ke Pòoli uu lē pimáa ní masí, u ne pē api wúla api keyóme yáási.

37 Pinnéi api pēe limemáa ténisi apí ne Pòoli pira api metòròo u yáási re Ulélécaa uké u sarumpò.

38 Ke Pòoli uú pēe ní maa re ápi neni píakai piyéne u kpáne nnya ke piaròo aa lē sei meyá caailē. Api pēe yisi api u saruni apí ne kúninò-i tulu.

21

Pòoli ye Yerusalem kuyu ha

1 Ke tó ne pē ari kei lē icéne n hóonene, ari kúninòi loni arí ne mese ne mese Kòosi n sairilē. Ai weesi, ari Rootesi tómpò ari kei yisi ne Patara-pò.

2 Ari kei kúninòi yenu kun Fenisii ketē-mē sí. Ari kpē loni arí ne tómpò.

3 Kari Siipuru ketē kee míni kepáápáá ní we n yémpò, ari ke yá ari kumíi-mē tiki hái ne Sírii ketē-pò, arí ne Tiiri tulu. Kei ke kúninòi aku kuilū topilene.

4 Ari kei Yeesu pipiretiki leepò, ari pikekúrí tone siyáa sisēei. Nfáasone nn pi símisi apí Pòoli maa re úu kape Yerusalem ha.

5 Amá ke siyáa sē asi n tómpò, ari yisi ari kò nsé nòj. Api pinnéi yisi ne pipinòsi ne pisiwá apí ró sáruni apí ne kuyu leepò. Ari kei mínimaa ritime wula ari keyóme yáási.

6 Ari pēe limemáa yáhaane arí ne kpíi. Tóó kúninòi loni, pē api pisiyò kúúni.

7 Tiiri-i kari metòròo kúninòi lò arí ne Putolemayisi sí. Ari kei Yeesu pikó yáási arí ne keyáa kesē pikeméé tone.

8 Kai n weesi, ari yisi ari Sesaree tulu. Arí ha Filipu yee Nsímé Kécire ne n kóónúlē keyò-i tone. U písoi pisēei pē kapí pēe Yerusalem-pò n wéē use le.

9 U pēe pikpére pina mále pēe ápi utisi n nyu. Pi ye pēe Ulélécaa rinyiri ne símisi.

10 Tàn kei lē we lin siyáa kulúú wai ke antepu uyē kapi ye n sée re Akapuusi uu Yutee ketē-pò leeme uu keróméé weri.

11 Uu Pòoli kutampála kpísi uu ána ne anípe hòpu uu re: Nfáasone ye maa re nní mecò ke Pisufi apí ha Yerusalem-pò kutampála nkú ute ñhme hòpune, apí pēe limemáa mpuri sane pikó anipe-i u wai.

12 Kari anòó nyē n kò, tó ne Sesaree-pò Yeesu pikó ari Pòoli súúluisse re úu kape Yerusalem ha.

13 Pòli uu pɛ rɔ pɛsɛ rɛ: Yo nnya kani tɛni nɔn la nɔkɛ inɛpinjɛ riyɔɔsɛ? Ai pihɔpɛ nmanɛ kɛ nɛɛ nɛ mɛnɛcɪrɛ cɔpinɛlɛ nɛn mɛ. Lin kɔ n wa rɛ kɛ Upiima Yeesu kɛcɔɔ Yɛrusalɛm-pɔ kpu, nɛ wɛ.

14 Kari umɛkɔ m pɔɔnɛ, ari sɛɛ ari pɛɛ mɛsɛ maa rɛ Upiima mɛla mɛkɛ wa.

15 Kari kɛlɔ kɛ-i siyaa sinyinɛ n tɔnɛ, ari mɛrɔcɪrɛ cɔpinɛ ari Yɛrusalɛm tɔmpɔ.

16 Yeesu pipirɛtikɪ pɛɛ Sɛsarɛɛ-i nɛ wɛ kɛcɔpɛ pinyinɛ api yisi api rɔ sáruni api nɛ Siipuru ukɔ unyinɛ kɛyɔ rɔ sɪ tɛ pikɛ kei rɔ yɔsɪ. Pi yɛ u sɛɛ rɛ Manasɔɔ. Hái ai nɛni-mɛ kuu Yeesu tikilɛ.

Pòli yɛ Yakupu kɛyɔ ha

17 Kari Yɛrusalɛm n tuiɔpɔ, Yeesu pikɔ api nɛ mpɔɔnɛ rɔ yɔsu.

18 Kai kɔsɔ n weesi, Pòli uu rɔ tiki ari Yakupu kɛyɔ sɪ. Piwɛɛsɛ picɔ nnɛi pɔɔ kɔ kei cɔpinɛpɔ.

19 Pòli uu yisi uu pi yáasi uu pɛɛ lɛ nɛ lɛ kɛ Ulééca uú nɛ upikɛi rintiki uú nɛ mpuri sanɛ pikɔ kɛcɔpɛ wai pi kɛɛnkɛɛ kɛlɛ-kɛlɛ.

20 Kapi lɛ n kɔ, api Ulééca pakarɛ, api pɛɛ Pòli maa rɛ: Pɔ nyánii, umárecɔ! Pisuiɪi yarɛ píle píle ákotokú kɛfi kumúnjɛ pɛɛ ntɛ Upiima nɛ kɛfa tɛnɛ pin kɔ irɔsɛ tikilɛ nɔsɛnɛ.

21 Pi kɔ pɛɛ pi símisilɛ rɛ pɔ yɛ Pisuiɪi pɛɛ mpuri sanɛ pikɔ kɛcɔpɛ nɛ wɛ cɛsɪlɛ rɛ ápi kapɛ yɛ Moisi isɛ waisɛ, tɛ lɛ nnya, ápi kapɛ yɛ siwá tikɛ, ápi kapɛ yɛ kɔ inyɛkii wa.

22 Tɔkɛ nkɔpɛni nɛ-yɛ kpisi? Mpá likɛ íyɛ wa, pi yɛ kɔ tɛ pɔ ka.

23 Lɛ nnya, a mmɛ kari nní pɔ m maanɛ ritiki. Pitisi pina pinyinɛ yɛ ntɛ kɛrɔcɔpɛ wɛlɛ pɛɛ rinɔɔ n yɛkɛi rɛ pi yɛ pimɛcɪrɛ Ulééca pa.*

24 Pirinɔɔ tɛ itunjɛ yɛ tɔmpɔlɛ. A pi kpisi, nɔ nɛ pɛ ani kɛsɛ píyufunɛ inyɔɔnsɛ wai, aa lɛ kapí nɛ n nyɔɔnsɛnɛ kɛcɔɔ hɛɛlɛ. Kei kɛ pisoɪ api yɛ pɛɛ yɛ tɛ lɛ kapi kɛpɔcɔɔ n símaanɛ yɛ nnɔɔmɛ lɛ, api kɔ yɛnu rɛ pɔ ticuruu yɛ Moisi isɛ tikilɛnɛ.

25 Tɔ mpuri sanɛ pikɔ pɛɛ Kirisi pikɔ m panɛ pɔ títɛlɛ piwɔlɛ masilɛ ari pi símisi rɛ tɔ símaanɛlɛ aí tonɛ rɛ ápi kapɛ yɛ inyɔɔnsɛsarɛ nɛɛ mɛnyɛ li. Aapi kapɛ yɛ kɔ isɛɛ kápi rimpá pikɛ mɛnyɛ lɛsɛ isarɛ li. Pikɛ kɔ pimɛcɪrɛ tɪ, ápi kapɛ iwása n wai.

26 Kai kɔsɔ n weesi, Pòli uu pitisi pɛ kpisi api ha kɛsɛ akɔpɛ pihɛɛɛ inyɛkii wai uu pɛɛ Ulééca kɛyɔ loni uu kumúnjɛ kɛpɛ-i kɛ inyɔɔnsɛ tɔrɔɔ siyaa así ha n tɛnɛnɛ pisoɪ símisi.

Pi Pòli Ulééca kɛyɔ-i tɪ

27 Siyaa sisɛɛi sɛ kapi yɛ nɛ áyu n fú sin nɛ ketɔnjɛ tuinɛ, Pisuiɪi pinyinɛ pɛɛ Asii kɛtɛ-pɔ n léeri api Ulééca kɛyɔ-i Pòli yɛnu. Api pisoɪ nnɛi tálaankɛɛ api u tini.

28 Apí n cáai rɛ: Isirayɛli pikɔ, ani kam ani rɔ lé! Usɔi uyɛɛ mɔpá yɛi nɛ mɔpá úyɛ Isirayɛli pikɔ kɛcɔɔ nsímɛ kɔpɛ n símisi un kɔ tɛɛ rɛ úka úu kapɛ yɛ Moisi isɛ nɛ Ulééca kɛyɔ nkɛ waisɛ yɛ nkɔ. U nkɔpɛni ntɔrɔɔ sɛi nɛ Pikirɛki kei lonlɛ un kɔ kɛlɔ sɔnɛ kɛ mɛkɔpɛrɪnkɛ waisɛ.

29 Pi pɛɛ kuyu kɛmɛ Pòli nɛ Efɛsi ukɔ kapi yɛ n sɛɛ rɛ Turɔfim yanlɛ api pɛɛ m músu rɛ Pòli yɛ nɛ Ulééca kɛyɔ u lomɔlɛ.

30 Ai kuyu nnɛi nɔkɔrɛ, pisoɪ api awɛlɛ nnɛi n léenti pin kálaapɔ. Pisoɪ api Pòli tini api nɛ Ulééca kɛyɔ iyaa leɛpɔ api mɛsɛ nɛ mɛsɛ kɛ hánɛsi.

31 Pin pɛɛ nkɔpɛni náasi pikɛ u kpu. Nsímɛ nn Rɔm pisɔɔca uwɛɛsɛ kutu-i loni rɛ Yɛrusalɛm kuyu nnɛi yɛ nɔkɔrɛ.

* 21:23 Tinɔɔ kapi n yɛkɛi asɛi rɛ hái nɛ kumúnjɛ kunyinɛ-pɔ ápi yɛ pita n ntí ápi yɛ kɔ nnyúpi nyai.

³² Uyē uu mēse ne mēse pisóóca kpéé ne pisóóca picō cápine uú ne riwúí-mē wurupō. Kapi usóóca wéése ne pisóóca picō n yé, api pēe Pōali ipépi yá.

³³ Usóóca wéése uyē uu pēe nyósópō uú ne Pōali kō, uu u tini uu rinóo he re piké akpanii até ne u paasi. Uu pēe pīsoi pēe n lémaalē pise re: Uye kecire lo? Yo kuu mpíi wa?

³⁴ Amá pīsoi api pēe méwoo ne mēcō n cáái, úka úu kō ucō nkó kómēi. Usóóca wéése úu pēe ríka kómēi. Uu mēse upisóóca rinóo he re piké Pōali kpísi piké ne pisóóca keyō ha.

³⁵ Kē Pōali uu sitákui kapi ye ne kulee rinútaá n tu, pisóóca api rikpákará ke pīsoi apí ne u rí la nnya u sakaa.

³⁶ Pīsoi riwúí ye pēe u tikilenle pin cáái re: Ani u kpu!

Pōali ye pīsoi kecōpe rinóo yósi uké uriyu hēere

³⁷ Kapi rí la piké Pōali ne pisóóca keyō lō, uu usóóca wéése pise re: Ne ncée má ké símisi? Usóóca wéése uu u pise re: Pó Mékireki kómēilee?

³⁸ Lē nnya, ái pōo Esipiti ukó uyēe sé nní rícaakai ne rí ka uu pīsoi kō ákotokú ana kpísi uú ne kucesi kóima loni re piké atōpi u lēe?

³⁹ Pōali uu u pēse re: Né ne Usuifi le. Silisii ketē-pō, Tarisi kuyu-i kapi né mári. Mpá yei-pō kaku kō ríyu má. Ne pó we re a ncée nē he ké risoiwúí ntí rinóo maa.

⁴⁰ Usóóca wéése uu ncée u he re uké símisi. Pōali uu sitákui kecáá nyere uu pīsoi pē kunípe síka re piké riséé. Api pinnéi séé keu. Pōali uu pēe pimēyu kapi ye n sée re Mē-epiree ne rinóo pi maa re:

22

¹ Pinésáa ne pinémáreco, ne la ké nképni rinéyu hēere.

² Kapi n céri re pimēyu kapi ye n sée re Mē-epiree kuú ne pi símisi, api piséé nyóansē. Uu re:

³ Ne Usuifi le, Silisii ketē-pō, Tarisi kuyu-i kapi né mári. Amá Yerusalem nté kapi né rimulú. Kamaliyēeli ye pēe unécélaa. Uyēe né céesi lē kam yé pirósáa isé rintíki kélé-kélé. Am ye pēe Ulééca likó ne akpéri wa, yarē káni ye nní ne akpéri li n wa mēco.

⁴ Ne ye pēpēe Yeesu n tikilē n wéekuselēnle amí ha ne pi kóni. Ne ye pēe pitisi ne pinósi cōpiile am pahaankēe am kukpaniilee wai.

⁵ Ulééca usina ne kuyu piwéése yé fe apí ne nnénóo símisi re ám kiraase. Piricuruu ye átelé ne Tamaasi né tumaalenle re ké fe ké Yeesu pikó pēe kei rí we cōpii ké pahaankēe ké ne Yerusalem ha ké ha íwe pi wa.

Pōali ye umēfine mēconse nkó símisi

(UPM 9:1-19; 26:12-18)

⁶ Kam pēe keyáa kenyine ncée kpísi, ké ne Tamaasi n nyahaipō, itunje in la iké kecíre tu. Kei kē metéi píiama menyine amē keyómēcaā-pō mēse ne mēse leeme amē tapu amé ne né kóónú.

⁷ Am keteni-i lolu, am kóm lin né tee re: Sōali, Sōali, yo kecire nnya kaa lē né wéekuselē?

⁸ Am pēe pise re: Póo úye, Upíiama? Uu rinóo né yósu re: Née Nasareti ukó Yeesu kaa nní rí we pōn wéekuselē.

⁹ Pinéséncō api metéi mē yenu, amá api pēe uyēe ne né n símisi rinóo ríka kō. Kei kam pēe re:

¹⁰ Ké íye wa, Upíiama? Upíiama uu né pēse re: A yisi, a Tamaasi ha. Pi yé ha kei-pō pó símisi lē kaa yé n wa.

¹¹ Kē metéi píiama mē amē né n nyíinse nnya, pinéséncō api kunípe né mulú api tōrōi apí ne Tamaasi sl.

12 Utisi unyine ye pee kei wele api ye u séi re Ananiyasi. U pee Ulééca isé tikilenle nsone. Pisuifi nnéi pee Tamaasi-i ní we ye pee ukecáa anó sone símisile.

13 Uu kenékúri weri uu né maa re: Unémárecó Sooli, ipónípee iké nkpéni wúkule. Kei nní ke inénípee ii wúkule am u yenu.

14 Uu kó kpá re: Pirósáa Uleecaa ye tíyesele re a umela ceri aa kó aseí ute ceru aa liute nkó kóm,

15 te li we re póo yé masí písoi nnéi inípee-i uiseérakó li aa lé kaa n yé ne kaa n kó pi símisi.

16 Uu pee né píse re: Yo nnya kaa nkpéni kó pee nánaise? A yisi piké míni pó wole aa Yeosu rinyiri séi uké apókópe pó sárei.

Pooli ye lelee n tlyese kuú ne mpuri sane pikó-i ní ha símisi

17 Póoli uu kó kpá re: Kam Yerusalem m pele, ne Ulééca keyo-i hale am keyóme yáasi. Kam ní we nen keyóme yáasi, am lolu yare kenípeehee kee né tí.

18 Uptíma kam yé uu né maa re: A mekee Yerusalem kuyu-i le. Pisuifi ápi yé mmé kaa kenécáa n símisine nmurei.

19 Kei kam pee u pese re: Piricuruu ye nyule, Uptíma re ne pee Pisuifi ayomeyáhaalee kalenle nen pepee pó n tikilé cópii nen kukpaniilee wai nen kó pi kaiinkee.

20 Tinécúruu ye pee wele kumúnjé kpe-i kapi pee úseérakó Etiyeni menye n kooni. Pimewai mee péé ne né risále am pepee nní u n kópu ilú múlú.

21 Uptíma uu pee né maa re: A yisi, ketaa-pó kaní la ké pó tú, mpuri sane pikó kémee.

Pooli ye Róm usóóca wéése stmisi re uyé ne kó Róm ukó le

22 Písoi riwúú tē ari Póoli kutu n colē aí ne kumúnjé kpe-i kuu anó nyé ní ma tulu. Kei kapi sicááila lō te: Ani kpu. Ai ne sá re nkó uké nfáa m má!

23 Ai kwóó pi wai api pee m pupukee pin piilú máhani pin fójeee pin nkojo yukuse.

24 Kei ke Róm písóóca uwéése uu pee rinóo he re piké Póoli ne písóóca kekale-i lompo piké iséí u súúkee uké símisi uu la. Peé uye-i, pi yé pee céri lé nnya ke písoi api n cáái pin ne u téni.

25 Amá kapi u m paasi re piké u kaii, uu usóóca kpéé píse re: Nò ncée má re noké Róm keté ukó ke nsímé rín kahané n kpu iséí súúkee?

26 Ke usóóca kpéé uyé uu lé n kó, uu sí uu ha usóóca wéése símisi re: Usoi uyee Róm ukó le, iye kaa nkpéni wainé?

27 Kei ke usóóca wéése uyé uu pee Póoli kekúri hápó uu u píse re: A né símisi ké kó te pò Róm ukó lee. Póoli uu re: Eee!

28 Usóóca wéése uu kó kpá re: Siwóó píima ke née héele arí ne pansé keyupipi. Póoli uu re: Né ne hái kenémare-me keyupipi le.

29 Pepee pee ní la piké u n kaii uké símisi api mese ne mese ukekúri yisi. Iwame ii usóóca wéése ricuruu loni, kuu n yé te u tíyese api Póoli paasi api kaii un kó ne Róm ukó nnya.

Pi Póoli ne ketúhaane píima ha

30 Kai kóso n weesi, usóóca wéése uu n la uké yé lé ke Póoli uu n wa ke Pisuifi apí ne pitele u n sélē. Uu akpanii kémee u lese uu pee rinóo he re pepee ye Ulééca inyónse n wa piwéése ne pitúhaane píima nnéi piké cápine. Uu pee tíyese apí ne Póoli hápó uu pikécópe u nyereese.

23

1 Pɔɔli uu pitúhaane píima pē inípee tapu uu pee re: Pimárecɔ, ne inésoi kémeɛ Uléecaa inípee-i n̄sone keisile hái ne neni-me. Kefa keɛe kamí ne u tikilē.

2 Kei ke Uléecaa usina Ananiyasi uu pee pepee Pɔɔli kekúrí n̄ we rinóo he re piké nnóo kecáá u pi.

3 Pɔɔli uu pee re: Pó ke Uléecaa uu pépune, pó mmele tomé mmú. Pɔ kei tū te póké isé ritiki póké ne né túhaane, áí póké isé rikéjéé aa rinóo he re piké né kááii!

4 Pepee ne u n kólē api re: Uléecaa usina yee Uléecaa pikéi n wai kaa nní lámaankee!

5 Pɔɔli uu re: Am nyu re Uléecaa usina lo, pimárecɔ. Li Uléecaa ritelē-i wólaalē te kape kupóyu uyukóo kecáá nkópe n símaankee.

6 Pɔɔli ye pee picére máálenle re Pisatusee ne Pifarisi pee ketúhaane ke-i kesé we. Lē nnya kuu ketúhaane ke-i ricáái re: Ne Ufarisi le, pimárecɔ! Unésáa pó kɔ Ufarisi. Kam n tálē te Uléecaa ye nkpɔ kémeɛ pikpɔkpɔ yukusene nnya kapí ne nté né túhaane.

7 Uké ne lē pimáa ní masí, Pifarisi ne Pisatusee pin nsímé pipásaine rikápáá, písoi api kéné, n̄pá píye ne pikunai.

8 Pisatusee ápi ye ηmurei re pikpɔkpɔ yèè nkpɔ kémeɛ yisi, ápi ye kɔ ηmurei re piléecaatume ne lifáakó lēe áí nní kúyene n̄ we ye we. Amá Pifarisi pó ne ye linnéi ηmureile.

9 Iwóo ii cɔni, isé picélaa pinyine pee Pifarisi kunai-mē n̄ we api yisi api késu api ne keté kpeeni api re: Ari usoi nkó nkópe n̄ka nyáni. In n la, lifáakó lēe áí kúyene n̄ we néé uléecaatume unyine yee ne u símisi.

10 Iwóo íí taá, hái áí ne usóoca wéése iwame wai re ápi kape nté lē n wai apí ne Pɔɔli céériine. Uu lē nnya písóoca rinóo he re piké riwúú-i lompo piké Pɔɔli lesepo piké ne písóoca kekale u ha.

11 Kesine ake wai, Upíima uu Pɔɔli kekúrí nyósópo uu re: A ikari wa. Lē kaa nní Yerusalem nté inéseérakóo n li, li we re póké límeco Rom-po i li.

Pisuiŋi ye riηmulaane re piké Pɔɔli kpu

12 Kai kóso n weesi, Pisuiŋi pinyine api cápine apí ηmulaane apí Uléecaa keyu-i wééri re pinsá Pɔɔli n kpu, ápi líka melélé má.

13 Pepee lē tíηmulaane ye písoi afeena rifaaule.

14 Api yisi apí ha pepee ye Uléecaa inyóonse n wa piwéése ne kuyu piwéése lēepo, apí pi maa re: Tɔ meróóire kpísile ari he, ari Uléecaa keyu-i wééri re tonsá Pɔɔli n kpu, ári líka melélé má.

15 Lē nnya, nó ne pitúhaane tɔɔo, ani n̄sone kómeine, ani kpará aní ha usóoca wéése pise re uké ne Pɔɔli nó kam noké nsímé mmē tipérése noké yé nké. Tó ne meróóire picápine máálenle re tóké n̄cee u riké tóké u kpu.

16 Kei ke Pɔɔli umerepi unyine uu nsímé mmē kɔ, uu yisi uu písóoca kekale sí, uu lompo uú ha Pɔɔli kutu-i wai.

17 Pɔɔli uu pee usóoca kpéé use séi uu u maa re: A ηmánane nkó usóoca wéése kémeɛ sárumpo. U lalē uké nnyine u símisi!

18 Usóoca kpéé uyē uú ne usóoca wéése kémeɛ Pɔɔli umerepi sí uú ha re: Ukpaniikó Pɔɔli yee né sée uu né maa re ké ηmánane nkó ne kepómee kam te u nnyine mále uké pó símisi.

19 Kei ke usóoca wéése uyē uu ηmánane uyē sée, uu kunípe u tini apí ne iyaa leepo. Uu pee u pise re: N-ye kaá la póké né símisi?

20 ηmánane uyē uu re: Pisuiŋi pee rinóo rise wa re piké rikpárá piké kóso pó pise re a Pɔɔli ne ketúhaane píima-i hapo keké unsímé mmē n̄sone ripérése piké yé nké.

²¹ Pin n ka, kape ne kutu pi ríco. Li we re pikécɔpe, písoi ye afɛna rifaau pɛɛ n̄ la piké Pɔɔli t̄l. Pi wéérile re pinsá u n kpu, ápi líka meluke n̄e menírɛ má. Pi pimécire picápine máálenle, tipónóo ñmane kapi nkpéni m̄é.

²² Usóóca wéése uu pɛɛ un̄máne uyé maa re: Kape tíye unyine uké kó te pɔ mmú né símisi. Uu pɛɛ re uké nkpéni n ñme uké tómpɔ.

Pi Pɔɔli ne uyóopi píima Felikisi lɛpɔ

²³ Usóóca wéése uu pɛɛ limemáá písóóca kpéé pité séi uu pi maa re: Ani písóóca píle píle meté ne pisantone kuwóó ne afɛɛɛ né pipáñkóó píle píle meté cápine piké n nyu re pi yé fe api kesine mese áme we kefi kumúnjé Sesaree tómpɔ.

²⁴ Ani kɔ isá nyóonse ye ye ne uyóopi píima Felikisi kémee Pɔɔli n tu líka ái yé u n wa.

²⁵ Usóóca wéése uu kɔ rítelɛ wólu uu pi múise re piké ha Felikisi pa. L̄ kuu n wóí ye nní.

²⁶ Ne pó yáasi, Upíima Felikisi. Néee Kulooti Lisiyaasi. Néee rítelɛ ntí pó wólu.

²⁷ Pisuífi ye usoi nkó kam nní pó m pápólɛ tinle re piké u kpu. Kei kam pɛɛ kó te u Róm keté ukó le, am pɛɛ ne pinésóóca hapɔ am u come.

²⁸ Am pɛɛ re ké kó te n̄-ye kecire ke Pisuífi apí ne u cési, am pɛɛ u kpísi am̄ ne pikétúhaane píima sí.

²⁹ Kei kam pɛɛ céri re piisé kecáá kapi nsímé pásaine. Am unkópe n̄ka yé kapi yé ne usoi n̄ kpu née kapi yé ne akpan̄ii u n wa.

³⁰ Am kɔ limemáá kóm te Pisuífi ye ñmúlaankeɛ re pi yé u kpu. L̄ nnya kam mese ne mese pó u papólɛ, am kɔ upiteecɔ símisi re piké ha kepómee ketahai u sée.

³¹ Písóóca api usóóca wéése rinóo kuu n he tiki, api Pɔɔli kpísi api kesine ne Antipatiriisi u tómpɔ.

³² Kai kóso n weesi, písóóca pɛɛ ána n sónɛ api pikekale-i pɛese, pisantone ñmane apí ne Pɔɔli tómpɔ.

³³ Kapi Sesaree n tuiɔpɔ, pisantone api rítelɛ uyóopi píima Felikisi pa, api kɔ Pɔɔli u nyise.

³⁴ Ke uyóopi píima uu rítelɛ pikéé ní masí, uu Pɔɔli pise re u kuwélé kúye ukó le? Kuu n kó te Silisii ukó lo,

³⁵ uu u maa re: Pipóteecɔ pin n ka, né pɛɛ pó píseise am kóm. Uu pɛɛ rinóo he re piké Pɔɔli kpísi piké ha Erooti keyɔ-pɔ hánesi.

24

Pisuífi ye Felikisi keyu-i Pɔɔli ne nsímé rikpára

¹ Ai wai siyáa sinupú, Ulélécaá usina Ananiyasi ne kuyu piwéése pinyine ne usíméyóó unyine kapi ye n sée re Terituluusi api Sesaree-i hapɔ. Api uyóopi píima Felikisi-i sí te piké ha Pɔɔli ketahai sée.

² Uyóopi uu Pɔɔli séipɔ, Terituluusi uu yisi uu picé u kápáá, uu uyóopi maa re: Urósáa, uyóopi píima! Póó tíyese kari nkínñe-i we hái ái neni-me. Keté kaa n̄sonɛ m múllɛ nnya ke nconse meya nn keróté nké kecáá wa re líkɛ ne ke sonesi.

³ Tɔ pakare! Ne pipókei ne l̄ kaa meséere ne n̄pá yei ró n wai.

⁴ Am la ké kɔ picón̄ pó rikpá. Amá ne rikón̄ pó wúkule re a kɔ ne kefa ró fénne, aa nkáripɔ kutu ró cɔ.

⁵ Tɔ yé te utisi nkó ye likpááree linyine le. Uyee Nasareti pikó mekóóle icápine uyukóó. Keté nnéi Pisuífi kecɔpe kuu rícokoi tanaalɛ.

⁶ Ticuruu u pɛɛ náásile uké Ulélécaá keyɔ mékperinkpe waise, kari péé ne u t̄l. [Tɔ péé lalɛ tókɛ ne u túhaane yare ke irósé ii m pise.

⁷ Amá usóóca wéése Lisiyaasi uú weri uú ne ñnañe arónipe-i u yósu.

8 Uu pēe Pōali piteecō pē maa re piké ne nsímé pō leeme.] Pōn tipócuruu Pōali m píseise, pō yē te mmē karí ne u n cési ye asei le.

9 Pisuiifi tōrōo api yisi api Terituluusi kecáá kpá api re mesei, lē kai li.

Pōali ye Felikisi keyu-i uriyu hēere

10 Kei ke uyóopi píima Felikisi uu péé ne kunípe Pōali rinóo he re uké unko símisi. Pōali uu re: Urósáa uyóopi, ne nyule re hái ái neni-me kaa keróté nké kecáá itúhaane le. Lē nnya kamí ne kefa kesē kepóyu-i rinéyu hēere.

11 Pō fe aa ripócuruu píse aa kóm te kamí ne Yerusalem-i ní ka, siyáa kefi ne sité ye nsí. Uléecaa kam piyáhaa ka.

12 Uka úu keyáa kenyine né leepō, tó ne unyine tōn Uléecaa keyō-i néē kuyómeyáhaalee-i néē kuyu-i we tōn yóí néē tōn písoi kupakareciré tálaanke.

13 Písoi mpí api yé níka yē piké re mmē kapí ne nkpéni nté né cési.

14 Amá né kepóyu-i asei símisi re ne ncéé fale mmē kapi nní n kpiilē te mekóole icápine ukó le. Amá pírsáa Uleecaa kam pēe yáási nen kō lē nnéí leē isé ne antepuye atelé kémeē n wólaalē ne kefa tenelē.

15 Lē kam n tálē ke pē ticuruu pōo kō tálē te Uléecaa ye písoi sōne ne pikópe pēe n kpi nkpō kémeē yukuse.

16 Lē nnya kam mesére ηmópulē te ké Uléecaa n tikilē ne kefa kesē.

17 Kamí ne nté n yisi, li ηnmē kultíi wale. Ne neni pēeme re ké nnépuri pikó linyine he, ké kō nyóonse ké ne Uléecaa yáási.

18 Lē kamí péé ne Uléecaa keyō-i kparálē kapí ne né leepō, nen akópe piheere inyekií piwai máame. Tisoiwuí níka ári pēe kenékúrí cápinelē. Am kō pēe nícōkai níka wai.

19 Pisuiifi pinyine pēe Asii ketē-pō leeme api kei né leeri. In pēpēe pēe nnyine má piké ne né cési, pē kai péé ne sá re piké kepómēe kam.

20 Néē pēpēe nté nní ní we piké símisi nké te kari ketúhaane píima-i pitúhaane ní ha, nkópe ní-ye kapi kenécáá yē?

21 Néē nnékópe kam neni n wa mēe lē kam ketúhaane kecōpe rin-yóó re: Kam n ηmurei re pikpōkpō yēē nkpō kémeē yisile nnya kapi nkpéni ne nōkenéyu-i né túhaane.

22 Felikisi ye pēe Kirisi ncee kecáá nyule. Uu nsímé piké ne yá uu pitúhaane keyáa téjse, uu pēpēe Pōali ketahai n sée maa re: Usóoca wéése Lisiyaasi un píyei n ka, né pēe nónnésímé ripérése rísone.

23 Uu pēe usóoca kpéé tinóo he re uké Pōali kukpaniilee-i wa uké ukecáá m paílē, amá uké ne kényu u m purú, úu kape ye yē re upikó ápi kape u lē.

Pi ne Pōali Felikisi ne uunási Turisii kémeē ha

24 Pōali uu kei lē n we aí ne siyáa sinyine kóónú. Uyóopi píima Felikisi ne unósi Turisii apí hapō. Unósi uyee Usuiifi le. Uyóopi Felikisi uu tum api Pōali u séipō, uu u píse re uké u símisi, yo kapi ye re usoi ye Kirisi Yeesu ne kefa tene?

25 Kē Pōali uu asei pitikí ne lē ke usoi uu yé umecire rimmúlú ne lē ke Uléecaa uu písoi n túhaane ne nsímé ní lō, ai Felikisi cōh. Kei kuu pēe Pōali maa re: Pō fe aa nkpéni lē tómpo. Nen píyei kényu n yē, né kō pō sée.

26 U péé lē tálē te Pōali uké siwóó u he. Lē nnya kuu mesére u séleipō pin yóí.

27 Aí lē n we ηnmē ité íí ne tómpo. Pōrisuusi Fesituusi uu Felikisi ripóhō iyóopi tone. Felikisi uu Pisuiifi mpōonare n la, uu lē nnya Pōali kukpaniilee-i n yálē.

¹ Fesituusi uu Sesaree keteni-i hapo uu siyáa sitaani wai, uu pee limemáa yisi uu Yerusalem tómpo.

² Kei ke pepee ye Ulééca inyóonse n wa piwéése ne Pisui fi pee kuyu iwéése n tú api yisi api ukeméé Póoli ketahai séi.

³ Api kó u welu re uké ne pi kó uké ncée pi he piké Póoli ne Yerusalem peepo. Tipine kapi lé wa piké ne ncée u ní kpu.

⁴ Fesituusi uu pi pese re Póoli ye Sesaree-po kpaniilenle. Uyé ticuruu yé kó nfáani kei pele.

⁵ Uu kó pi kpá re: Nópinyukóó piké né ritiki. In te usoi nkó ye linyine caai, piké ha ketahai u sée.

⁶ Fesituusi uu Yerusalem-i tone siyáa sipaha née kefi kumúnjé uu pee kelene Sesaree pele. Kai kóso n weesi, uu ketúhaane-í sí uú tone, uu tum api Póoli kpiípo.

⁷ Kuu n hápo, Pisui fi pee Yerusalem n léépo api hapo, api u kálisi api nsímé píima nnyine ne ketahai u séi. Nn kusa kulúí we. Amá piuka úu fe uké nyíse re aseí kapi símisi.

⁸ Póoli póó késu uu re: Am ne Pisui fi isé née Ulééca keyo née Róm uyóopi Sesaa púnne.

⁹ Fesituusi uu Pisui fi mpóonare n la, uu lé nnya Póoli pise re: Pó nmurei re piké ne Yerusalem pó ha piké ha kei-po kenéméé ne nsímé mmú pó túhaaneé?

¹⁰ Póoli uu u pese re: Sesaa ripoo-i kam nní nyenu, kei kai ne sá re piké ne né túhaane. Tipóóuruu ye nyule nsone re ám Pisui fi líka caai.

¹¹ Nen ncaai nnyine n wa kapi ye ne usoi ní kpu, ám nkpo kesu. Amá in te pi ne né rikpárále, úka uu ncée má uké pianipe-í né ritépo. Ne pise re piké ne nnésímé Sesaa kémee tu.

¹² Fesituusi ne pepee mesóho u n kpáriise api símaane, uu pee Póoli maa re: Pó re mpóósimé nké Sesaa kémee tu. Lé nnya, Sesaa kémee kaa yé kó ha.

Fesituusi ye Póoli nsímé uyóopi Akiripa stmisi

¹³ Ai siyáa kulúí kóónú, uyóopi Akiripa ne uyé Pereniisi api Sesaree-i Fesituusi piyáhaa sí.

¹⁴ Kapi siyáa kulúí n wa, Fesituusi uu Póoli nsímé mmé kpísi uu Akiripa símisi. Uu re: Felikisi yee pee nté iyóopi n tóne uú ne né tise ye ukpaniikó unyine kulee wailenle ne neni-me.

¹⁵ Kam Yerusalem ní ha, pepee ye Ulééca inyóonse n wa piwéése ne Pisui fi pee kuyu iwéése n tú api kenémee ketahai u séi api re ké wa unsímé nké kpu.

¹⁶ Kei kam pee pi pese re: Róm pikó kémee, usoi un linyine n caai, ncée rn we re piké u kpu, pinsá kahane u n túhaane. Li pise re u ne upiteeco piké tone kelene uké uriyu heere.

¹⁷ Lé nnya kapi nté né ritikime. Am nkpáni nánjaise. Kai kóso n weesi, am ne mese ne mese ketúhaane n tósu am ha tone, am tum api utisi nkó kpiíri.

¹⁸ Ke upiteeco api ní ka, ápi fe piké nkópe nnyine kamí peé ne u m músu nyíse.

¹⁹ Amá piinyekii nsímé ne utisi unyine yee n kpu api ye u séi re Yeesu ke Póoli póo n tee re u nfáa mále nkó nmane kecáa kapi kénene.

²⁰ Ai méwoo né wai, ám pee céru íye kam yé ne li wa. Lé nnya kam te ké Póoli pise re un n la, uké Yerusalem ha piké ha ne kei-po u túhaane.

²¹ Amá Póoli uu yúlu uu re u la re Róm uyóopi Sesaa ricuruu uké nsímé kecáa ripaf. Lé nnya kam te piké kukpaniilee-í u n yálé ké kam ké ne Sesaa u papo.

²² Kei ke Akiripa uu pee Fesituusi maa re: Ne peé la ké rinécúruu utisi nkó kutu ricó. Fesituusi uu u pese re: Kóso kaa yé kutu u ricó.

²³ Kai kóso n weesi, Akiripa ne Pereniisi api meýówpilape tani, pi ne pipiretiki api kenəŋla wai apí ne kutúhaanelee lompə, písóca wéése ne kuyu piyukó pin tikilē. Fesituusi uu rinóə he api Pəəli kplípo.

²⁴ Fesituusi uu pee re: Uyóəpi Akiripa ne nó pitóəə mpi nóə nní ní ka, ani utisi nkó ripái ríəone. Pisuifi riwúú nnéi ye kale api Yerusalem-pə ne nté kenémee ketahai u séi, pin cáai re ai ne sá re usoi nkó uké kə nfáa rikpá.

²⁵ Ne nsímé mmé tipérelé am yénu re úu ncaai níka wa kapi ye ne usoi ní kpu. Amá ke uricuruu uu m pise re piké ne unsímé Rəm uyóəpi kémee tu nnya kam ηmurei re piké ne kei u ha.

²⁶ Am nyu iye kecire kam yé utisi nkó kecáa wói ké ne upíima símaapə. Lē nnya ricuruu kam ne nókenémee u ka. Pó, uyóəpi Akiripa kémee kam ne u ka re pən pipíseise u m masí, né nnyine yé am titelé-í wólu.

²⁷ Ai ne sá re ké méwoo ukpaniikó ne Rəm uyóəpi-i ha, kám pee lē nnya kapi pitele u n wai n wói.

26

Pəəli ye Akiripa keyu-i uriyu heere

¹ Akiripa uu pee Pəəli maa re: Pə nkpréni ncée mále pəké ripóyu heere təké kó. Pəəli uu pee kunípe síka, uu nsímé kpísi uu re:

² Uyóəpi Akiripa, li neni keyáa nké né láarú re né ncée yé am nsímé nnéi ke Pisuifi apí ne né rinkpárá kepóyu-i símisi.

³ Li we re pə Pisuifi inyekií ne piisímé kecáa kapi n kénenente meýíkíyiki ríəone nyule. Lē nnya, ne rikəŋ pó wúkule re a niŋesi aa kutu né cə.

⁴ Pisuifi nnéi ye nyule lē kam hái inéŋmáne-me nnépuri pikó kecəpe ne Yerusalem kémee inésoi n li.

⁵ Háí ai neni-me kapi né nyu. Pin n la, piricuruu yé ne pinnəə símisi re ne pee Pifarisi kémee wele. Tóə ye ari pee piróyómeyáhaa isé ne akpéri wai.

⁶ Kam n tálē te Uléécaa yé lē kuu pirósáayaha ní ma wa nnya kapi ne nté nní né túhaane.

⁷ Isirayeli pikó ipuri kefi ne ité iyé pó ne kə mesére kesine ne ketúné Uléécaa yáásile in ne tálē te i yé lē kuu mekəe-me pirósáayaha ní ma yé. Kam likecáa n tálē nnya ke Pisuifi api pitele né wai, uyóəpi Akiripa!

⁸ Yo nnya ke nó Pisuifi ani pee la nəké ηmurei re Uléécaa yé fe uu meýíkíyiki pikəkpə yukuse?

⁹ Tinécúruu ηmaa ye péé musile re ké rínanje ne tápaankeε úka úu kape Nasareti ukó Yeesu rinyiri ne kefa tene.

¹⁰ Lē kam Yerusalem-pə n wa ye lē. Ne rinécúruu ηmaa Uléécaa pikó meýá kukpaniilee tanle. Peepe ye Uléécaa inyóəonse n wa piwéése pee ye ncée né he re ké lē wa. Pin kə n la piké pi kó, li ye pee ne né risále.

¹¹ Ne ye pee ayómeyáhaalee rikale am ha kei íwe pi n wai, nen náási re piké pinfatenε kesi. Kunéfatoi ye pee pikécáa tósile, hái ricuruu am ye pi n wéékuselē ne acóyu-pə.

Pəəli ye umefine meconse Akiripa simisi

¹² Limékó-i ke peepe ye Uléécaa inyóəonse n wa piwéése api keyáa kenyine rítelé né rimúise api ncée né he am yisi am Tamaasi sí.

¹³ Itunje kecire kumúnjé, nen ncée-i we, uyóəpi Akiripa. Kei kam metéi menyine yé men keyómecaa-pə leeri, men tapaalē, men itunje metéi fe amé ne tó ne pinéséncə kóənu.

¹⁴ Ari ntónéi keteni-i lolu, am pee kóm, lin ne Me-epiree né tee re: Səəli, Səəli, yo nnya kaa né wéékuselē? Méwoo kaá ne né təpiriinkeε yare keminaa.

15 Kei kam p̄ee pise re: Póó úye, Upíima? Uu né p̄ese re: Née Yeesu kaa ní we p̄on wéékuselē.

16 A nk̄p̄eni yisi aa nyere. Lē nnya kam menécire pó n nyise ye nní: Ne la re a panse unékeikó, aa ye kónú aa lē kaa neni nní né n yé ne lē kam n s̄ontí ke pó n nyise picó s̄ímisi.

17 Mp̄opuri pikó, Pisui fi kec̄ope kam pó lesene ké mpuri sane pikó k̄émee pó tū.

18 Ne pó tum te a ha piinip̄ee wúkule aa kun̄maha-i pi lese áá ne meté-i pi s̄l. A k̄o Setani anip̄e-i pi lese áá ne Ulééca k̄émee pi s̄l. In te pi ne kefa né tenelē, Ulééca yé piak̄ope pi s̄arei uu k̄o lis̄one kutú ne upikó m m̄é pi he.

P̄oli ye uliwaiwai kec̄áá s̄ímisi

19 Lē k̄émee, ám p̄ee lē kai keyóm̄eaa-p̄o né n nyis̄eme kesi, uyóopi Akiripa!

20 Amá Tamaasi pikó ne Yerusalem pikó kam Nléécaasimé mefoi riyóó, am p̄ee limemáá Yutee ketē t̄r̄oó pikó nn̄éi ne sitē sic̄o pikó yóó. Ne pi s̄ímisi re piké mefine conse piké Ulééca-m̄ē pansep̄o apí n wai liké n nyis̄elē te pi mefine consele.

21 Nsimé mm̄ē nnya ke Pisui fi api Ulééca keyo-i né t̄l, pin wéési piké né kpu.

22 Amá hái ne neni-me, Ulééca ye né nen ne we nen uiseérakó le, n̄p̄á úye, siwá ne piwéése siyu-i. Am ye nféé n̄ka ma, lē ke antepuye ne Moisi api mekeeme ne yé apí s̄ímisi re li weme memáá.

23 Ne ye maa re: Uyē ke Ulééca uu n wéé yé kam uu íwe le, uu kpi uu ufoi pik̄p̄ok̄p̄o k̄émee yisi. Uye yé nsimé mee metéí n̄ má Pisui fi ne mpuri sane pikó he.

P̄oli ye Akiripa maa re uké Yeesu ne kefa tene

24 P̄oli un lē we un uriyu heere, Fesituusi uu cááip̄o re: P̄o is̄oh̄o torile, P̄oli! Mep̄onyuwe píima ye is̄oh̄o pó t̄oroisele.

25 Kei ke P̄oli uu p̄ee rinóó u yos̄i re: Am is̄oh̄o tori, urósáa! Mmú kam nní n s̄ímisi ye men̄ije nsimé s̄one le nn k̄o aseí tikilē.

26 Ne nyule re uyóopi Akiripa ye nní nn̄éi l̄ee nní ní wa pikóme máálenle. Lē nnya kam̄ ne rin̄ep̄óó ukeyu-i s̄ímisi. Ai mep̄íílú menyine-i kai kel̄o kun̄maha-i lē wa.

27 P̄o antepuye nsimé ne kefa tenelē, uyóopi Akiripa? Ne nyule re p̄o ne kefa n tenelenle.

28 Akiripa uu p̄ee P̄oli p̄ese re: P̄o lal̄e p̄oké né feriyē ké nté nní panse Kirisi ukó!

29 P̄oli uu re: Lin yé nf̄aani née lin yé píyei-p̄o, li kp̄ere lē wa! Ne Ulééca welu re ái kape pó ηmane, amá liké n̄onn̄énéí mmú n̄ó neni nní kutu né n c̄ólē, n̄ó yé menéc̄o n we. Akpanii nnyé ηmane aké n̄ó ripárí.

30 Kei ke uyóopi Akiripa ne uyóopi píima Fesituusi ne Pereniisi ne p̄ē nn̄éi p̄ee kei kesé ní we apí p̄ee yisi,

31 apí iyaa leep̄o, apí p̄ee pim̄ec̄op̄ecire n tee re: Usoi nk̄o úu líka caai kapi yé ne usoi ní kpu n̄é kapi yé ne akpanii u n wa.

32 Kei ke Akiripa uu p̄ee Fesituusi maa re: Usoi nk̄o unsá p̄é m pise re piké ne R̄om uyóopi Sesaa k̄émee u ha, pi yé p̄ee fe apí u yápo.

¹ Kai n símisi aí tone re kúninói kari yé ló arí ne Italii sí, api Póoli ne pikpaniikó picó pinyine kpísi api usóóca kpéé unyine kapi ye n sée re Yuliisi anipe-i wai. U Rom kutópílee kpé kapi ye n sée re Rom uyóopi kutópílee kémee úyukóó use le.

² Atiramíiti kuyu ke kúninói kpé kari n ló aku léeri kun Asii sité aninói sinyere kanei. Ari ku loni ari tómpó. Masetuwaani ukó unyine yee Tesaloniki-pó ní we api ye u séi re Arisitariki ye pee kerómeé wele.

³ Ari liukóso Sitó kuyu tulu. Yuliisi ye pee Póoli rínare waille. Uu ncée u he re uké upisane rilóólú, un ye yo n la, piké fe piké ye ne kutu u rico.

⁴ Kari kei n yisi tón tósu, kuyó aku keróyu-mē m pepuri, ari pee Siipuru kuwéé kpé mē ke kuyó áku ní we tiki.

⁵ Ari pee Silisii ne Pamfilii menimaa téj arí ne Lisii keteni-i Miiri kuyu tulu.

⁶ Róm usóóca kpéé uyé uu kei kúninói kucó kunyine yenu kpee Alekisantiri n léeri kun Italii-mē sí. Uu kpe-i ró tani.

⁷ Siyáa kulúí kari nnánnári ne kúninói sónē. Iwe píima kari li ari kelene Kiniiti tulu. Kuyó áku nmurei toké lē n tikilē toké ne kéyu-mē ha. Ari pee mese Salimonee kuwéé-mē míni kepáápáá keté kapi ye n sée re Kireeti mecáa tiki.

⁸ Ari iwe píima le arí ne rikóitime kanei arí ne keló kenyine tulu. Pi ye kei sée re Aninói-Kenyere-Sone. Lasee kuyu kaí ne kólē.

⁹ Ai kusa ró náñaise. Anóppahaa keyaa ye pee pitómpó masile. Kúninói pilone ne ncée pináj yé fe api ne nkpó weri.

¹⁰ Lē nnya ke Póoli uu kúninói pikeikó símisi rísone piké kó. U pi maa re: Pinésáne, ne yé te ntóóce mmú pitiki yé ne nkpó ró kam. Kúninói ne ilú kaku n topori ye meyá caainkeene. Aí nkpáni ilú ne kúninói nmane, amá ne tóopi.

¹¹ Amá Róm usóóca kpéé uyé uu kúninói utikíí ne kuute nkó ne kutu n colē ai tósu Póoli nkó kuu ní ma.

¹² Ai kó yá, áninói kenyere áke pee nyamí te piké kei nnyiyē píima kumúné-i siyáa wa. Kúninói pikó meyá api pee lē nnya re pi ye kei yisi. Pi lē pee náásile re lin iye n we, piké Kireeti aninói kenyere ké kapi ye n sée re Fenikisi tu, áninói kenyere kee itunje kelólé awélé keté-mē kéyu palenlē. Kei kari la piké nnyiyē píima kumúné-i siyáa wa.

Meyo maamaa menyine mee míni kecáá ní pepu

¹³ Ke kúninói aku lē n nyenu lin náñai, keyópi kenyine áke itunje kumii-mē pepuri, api músu re pi yé fe api nkpéni lē kapi ní la wai. Api pee kesáu kapi ye ne kúninói n nyere se sakaa api ncée kpísi. Api míni kepáápáá keté kapi ye n sée re Kireeti n kanei.

¹⁴ Mese ne mese, kuyó kunyine kapi ye n sée re Erakilóó aku míni kepáápáá keté-mempó pepuri ne rínaje.

¹⁵ Ai kúninói kpátú lin ne tósu, aí kunyere se we. Ari mese yá aí ne ró n tósu.

¹⁶ Ari míni kepáápáá keté sírsápi kenyine kekúrí tómpó. Pi ye ké sée re Kulotaa. Ari pee náási arí ne fe ari kenóipi kapi ye ne písoi n léise lese.

¹⁷ Kúninói pikeikó api kúninói kémee ke tampo. Api pee limemáá inje pahaankee api ne kúninói kóónú. Iwame ii pi wai re ápi kape ha Lipii menimaa ritime rinyenetú tinyine rikam. Api pee kusánjáa maamaa kpee kuyó n wai cepise. Api nnánnári n sónē pin kuyó tikilē.

¹⁸ Kuyó aku lē tó m pepu kun nípare kpálē aí ne ró weesi, api pee mese ilú ke kúninói aku n topori n hasu pin míni-i sariipo.

¹⁹ Kai kó piweesi rinkpá, api kúninói ikeilú inyine pifóñe kápáá.

²⁰ Ai wai siyáa kulúí, itunje ne awárepi áa kúyene wa, meyo men lē ne rínaje pepu, ari pee m músu re ntókó ye tenele.

21 Ai náηai, tó úka úu iluke li. Pòli uu pεε yisi uu pìsoi kecōpe nyere uu re: Pinésáne, nòn pεε nnékó kutu rincō, tō ye pεε Kíreeti-pō tone ári ye ásáláú píma nnyé ne risáne toké ne ilū fónε.

22 Lē nnya, ké nkpéni nó símisi ani rikíη tápisi rísone. Nó úka úu kpine. Kúninai ηmane kpeε ásáláú waine.

23 Ulééca uyεε né n te nen kō uleisi Uleecaatumε ye kesine nké kenémεε kale.

24 Uu né maa re: Iwame íi kape pō wa, Pòli! Pō Sesaa kémεε pitúhaane sinle pái! Pó ke Ulééca uu n la nnya, u yé kō pipóséncō nnéi nfáa tíyε.

25 Lē nnya, ani ikari wa, pinésáne. Ne ne kefa tenelε tē lē ke Ulééca uu ní ma kai lenε.

26 Amá kuyō yé ró lese aku míni kepáápáá ketē kenýine ritime sá.

27 Karí ne n weme, sisine kefi ne sina kari lē Metiteranee menimaa kémεε wa, meyo men tó kpáúlē. Ai kesinεcō kumúnη kúninai pikeikó wai yare tō ne ketē kóima kenýine nnyáá wale.

28 Api méηme kapi ye ne míni mecímá ní musí kpisi api fóm, api yénu re simetiri afeetaani ne sisεei kame címú. Api kényu-mē nyósópō api kō pimúnη kpá, api yénu simetiri sité ási we afeetaani.

29 Api péé n wuru re kúninai áku kape aparεcaηaa anyine rikam. Api pεε lē nnya sisáu sina kapi ye ne kúninai n nyereεε kepire-mē cepisepō, api pεε m mé pin yōone re liké weesi.

30 Kúninai pikeikó ye pεε lale piké léepō piké wuri. Lē nnya kapi kenóipi kē kapi ye ne pìsoi n léise míni-i ricεpise api pεε kpárá re pi lale piké ha ne kesáu kényu-mē ku nyereεε.

31 Pòli uu Ròm usósca kpeé ne písósca picō maa re: Pìsoi pē pinsá kúninai kémεε n tone, áni nkpō-i mélele má.

32 Písósca api pεε méηme mεε kenóipi kapi ye ne n léise m múlīε sení, api ke yá ake lólu.

33 Liké kelene n weesi, Pòli uu pinnéi maa re piké iluke li. Uu re: Siyáa kefi ne sina ye nsí kani ne mpócaai tū nòn mé áni kō líka lí.

34 Ne la ké nó símisi re ani iluke li. Li pise re nóké lí nóké ne nfáa m má. Nó úka nnyúpi ricuruu rín ríyu kecáá wehehe.

35 Kuu lē ní ma, uu kukpónó kpisi, uu pinnéi inipεε-i Ulééca pakare uu pεε ku kpókóri uu piluke kápáá.

36 Kei kapi pεε pinnéi ikari wa api iluke le.

37 Ntónéi ye pεε kúninai kpe-i wale pìsoi píle píle meté ne kuwó ne afeéré ne pikpuulú (276).

38 Ke nípá úyε uu piluke ní masí uu lepυ, api melukepípi mεε kúninai-i ní we n hasu pin mínimaa-i sariipō re kúninai kuké nkáripí fakasi.

Kúninai mεfore

39 Kai n weesi, kúninai pikeikó ápi ketē kē ceri, amá api ketaa-pō ketenpampi kenýine yenupō ne kekecáá kunyene laii aí ne sí. Api pεε re pin n fe, pi yé wa kúninai akú ha kei tasi.

40 Lē nnya kapi sisáu fénne api mínimaa-i sariipō. Api kō áηme kapi ye ne kúninai ketíkíí m paasi fénne. Api kō lē memáá kúninai keyu-mē kusánháá tóresi api síka, kuyō aku pεε kúninai n télē lin ne kenýenepampi kē-mē sí.

41 Amá api sí apí ha ínisá ité kepáápáá rinyenetū tūnyine takári, kúninai ríyu arí kei lompō aí tñi síní, aí pεε kunyókō-nyókō we. Aniwalé nanε-nanε anyine pōo pεε kepire-mē ku n foresi.

42 Kai písósca iwame n wa re pikpaniikó yé wéeri api wúrunkεε nnya, api péé n la piké pi kō.

⁴³ Kε Róm usóóca kpéé uu ń la uké Póoli riyu ló nnya, uu ne pi yulu re ápi kape lē wa. Uu pεε rinóó he re pεpεε piwéeri n nyu piké mεfóí rikpuu apí ne rikóitime téŋ.

⁴⁴ Amá pitóróó piké akpénkpélé ne kúninoi siwélépi kecáá túnti apí ne pi tiki. Lē kari mεsei ntónéi wa arí ne ketē kóima tulu ái úka ríka kpu.

28

Póoli ye Maliti keteni-i we

¹ Kai nkpə-i ró n lése memáá kari pεε kó te pi ye míni kepáápáá ketē kē sée re Maliti.

² Kei pikó apí kefa fénnε apí ńsəne ró yósu. Ke ikónε ii picuú n kóri nnyiyε nn wai nnya, apí nna píima nnyine wai apí ró yósu, ari kekále wai arí ne n kónú.

³ Póoli uu pεε yisi uu ha sinaapi paálame re uké nna-i risápó, tikpurii rinyine tin sinaapi se-i we. Ke nna kutoi aku ri n lεεpó, ari lééri ari Póoli kunipe yéu.

⁴ Kε ketē kē pikó apí n yé iwáa iyē in Póoli kunipe saŋárilē, apí pεε pimεcəpεcire n tee re: Mpá líké iye wa, usoi nkó ye usoi kó unyine le. Míni-i kuu nní nkpə-i ŋméhεεeri. Amá Uléécaá yeε aseí n tiki lē uu ŋmurei uké nfáa li.

⁵ Amá Póoli póo iwáa nna-i mérépó, ái kó nkpáni méka u wa.

⁶ Apí pεé m mé yare piké u yē un píni un ne sí nēε u yé mεse ne mεse kei nní loole uu kpi. Apí mérési ai nanjai, líka ái u wa. Apí pεε mεse kemúnjε conse apí re píléε pinyine ye pí.

⁷ Kei kekúri ke ketē kē uyukóó fói keyó aké pεé we. Pi ye u sée re Pupiliyuusi. Uyē uu kei nfanare ne kusáne ró wai, ari kei fine siyáa sitaani.

⁸ Pupiliyuusi usaa ye pεε kumúnjε kpe-i pólólúle un ne kupiŋεtoi ne nlure yare ákpasché finu. Póoli uu sí uu ha u lóólú, uu ukεcáá keyóme yáási uu anipe ukεcáá láa uu ne u pəise.

⁹ Lē memáá, ketē kē pitóikó picə apí weri apí Póoli yenu, uu pi pəise.

¹⁰ Apí ńpá yo ne ríyu ró waise háí. Kari n tósu, apí lē kai ró m pise tóké ne nceé rintíki nnéi ró pásii.

Póoli metuipó Róm kuyu-i

¹¹ Iwáre itaani kari kei wa. Ari pεε limemáá kúninoi kunyine kpeε Alekisantiri n lééri loni arí ne tómpó. Nnyiyε kumúnjε-i kakú pεε Maliti-i nyere. Pi kukεcáá písika ayu lesεle.

¹² Kari Sirakuusi n tu, ari kei tone siyáa sitaani.

¹³ Ari kei yisi ari mínimaa mεcáa kanéi arí ne Rekiyo tulu. Kuyó aku liukóso iturjε kumii-mē pepuri, ari pεε siyáa sité ŋmane kpisi arí ne Pusoli tulu.

¹⁴ Ari kuyu kpe-i pírócə Yeesu pikó yénu, apí ró pise re tóké kei siyáa sisεei pikeméé tone. Kei kari pεε yisi arí ne Róm tulu.

¹⁵ Yeesu pikó pεε Róm-i ń we ye pεε keróccáá nyule. Apí hái Apiyusi kuyaa-i ne kei kapi ye n sée re Sisánεyo Sitaani-i ró tépei. Ke Póoli uu pi n yé, uu Uléécaá pakare, ai kó ikari u kpáε.

¹⁶ Kari Róm-i n tuipó, usóóca kpéé uu usóóca wééεε anipe-i pikpaniikó wai apí Póoli nceé he re uké umεcire keló tone ne usóóca yeε yé u m mé.

Póoli ye Róm-i Nléécaasimé yóólē

¹⁷ Kapi Róm-i n tuipó siyáa sitaani memáá, Póoli uu Pisuiŋi piyukóó pεε kei ń we cəpine. Kapi n cəpinepó, uu pi maa re: Pimáreco, am akópe áka ntápuri mmú wa, am kó píróccáa isé ika rilóó, ńpá ne lē, pi Yerusalem-pó nē t́nle apí Róm pikó anipe-i wai.

18 Ròm pikó apí ne né túhaane, ápi níka yē kapi yé ne né ní kpu. Api pεε ρε piké né riyápo.

19 Amá Pisuífi api yúlu, am pōone am mεε ρε Sesaa kamí la uké ha ne né túhaane. Ai ρε nnépurí pikó kamí la ké pitele wa.

20 Lē nnya kam te ké nó yé ké kō rinóo nó maa nóké kō te lē ke Isirayēeli pikó api n tálē nnya kam nté nní akpanii-i we.

21 Kei kapi pεε u pεε ρε: Api mpókó níka kecáá Yutee-pō rítelē níka ró wóime, urómáreco úka úu kō kei-pō leeme uké kam uké kepócaá nnyine ró kéē néε uké mpókópe nnyine ró símisi.

22 Amá tō la ρε pś ηmaa a nkpeni mmē kaa m músu ró símisi. Tō kō te nípa yei kapi mpóyómeyáhaacee mmē kaa nní ní tikilē yulu.

23 Pi ne Pōoli api keyáa yekei. Kai likeyaa kē n tu, api sí kulúfi api Pōoli leepo kέyo ke-i kuu n sói. Uu mmare hái ne kesineco-pō Ulééca iyoopi kecáá pi símisi, uu ye Moisi isé ne antepuye atelé ne tiki un ne pi náási ρε piké Yeesu ne kefa tene.

24 Picō apí mmē kuu pi n símisi ηmurei, picō api pikóme yulu.

25 Kapi lē n tósu apí kómēine, Pōoli uu pεε kekéripi pi maa ρε: Asei ke Nfáasone ní ne antepu Esayi ritiki ní ne nópinésáa maa ρε:

26 A mpurí mmú pikó-i ha, aa pi maa ρε:

Nó ye n̄sone kutu r̄ico

amá áni yéé aseí kō

nó ye n̄sone nyánei

amá áni yéé yē.

27 Li we ρε mpurí mmú pikó akij ye takasile,

pi pimεc̄ire atu t̄apisile,

api iníπεε wúkesi

ρε piatu áa kapε ye kō,

piinipeε ii kapε ye kō yē.

Pimεs̄oh̄o áme kapε ye kō líka ceri nnya.

Peé uyε-i, ápi ye pεε né Ulééca kέmeε kam ké pi p̄oise.

28 Pōoli uu kō pimáa pi kpá ρε piké kō te mpurí sane pikó pεε ní-yulalesimé ke Ulééca uu m páme te. Pē né kufu n ticō.

29 [Kuu lē pimáa m masí, Pisuífi api ncée kpou apí n keηεnepō pin ne tósu.]

30 Pōoli uu iηmē ité kέyo ke-i kuu ní we un hééle kέmeε tone. Uu kei pεπεε ukεmεé n s̄onaapo nnéi yódi.

31 Ulééca iyoopi nsímé kuú pεε yóólē un kō Upíima Yeesu Kirisi nkó p̄isoi céesi ne uripōo, líka ái kō u pekési.

Títelé ke Pòoli uu Ròm pikó n wói

Lelee ritelé nti kèmeé ní we

Kumúné kpe-i ke Pòoli uu pée unse táánū n tenese kuú pée Kirisi pikó pée Ròm keteni-i ní we ritelé nti wói. U pée lalé uké uncee rinəj hái ne Ròm-pò kúu pée n hápaalé, uké kò pée Esipaanyí ha uké ha Nsimé Keciře riyóó. Títelé ke Pòoli uu Ròm pikó n wói ye icélaa inyine le ke Pòoli uu ní pa ne iketə-pò. U i pale kekéripi rē: "Sisoipipi sin Yeesu ne kefa n tene ke Uléécaa uu si nyu rē si aseí tikilenle. Linfatene mmé ne kò tulaalenle" (1:17).

Ifaaci iyē mekériine ye mmé:

1. Pòoli ye nyísele rē íye kai piyómeyáhaa isé pitiki ne lē kapi ye ne Yeesu Kirisi rintiki apí ne Uléécaa kefa tene kecəpe we. Uléécaa icápine yee Ròm-i ní we kèmeé, Kirisi pikó pée apí Pisuifi ye kulúí wele. Amá Pisuifi ye kò Ròm kèmeé kulúí wele, picə apí pansé Kirisi pikó, pin kò ne nəjle pin Pisuifi piyómeyáhaa isé tikiilē. Yarē li pise rē mpuri sané pikó pée m pansé Kirisi pikó pòoké kò isé iyē n tikilē néé? Pòoli ye maa rē nfatene mee ye usoi riyu lə (1-8).
2. Isirayeli pikó pée mpuri ke Uléécaa uu n wée. Pi ne Kirisi pikó metone nkó kuu nté wói (9-11). Pisuifi meya ye Nsimé Keciře kepiře ritole (9:30-10:20). Uléécaa ye kò ne wele un umpuri la. N ne ipuri icə yé keyáa Yeesu Kirisi kèmeé Uléécaa ipelée ceri.
3. Yeesu Kirisi icápine kèmeé mefine nkó mee nté wólaalē. Pòoli ye kei símisile lē kapi ye Uléécaa n yáasi ne lē kapi ye ne picə nkíñniñe kèmeé n tóne. U pəpəe nfatene kèmeé m pelaalē písei rē piké pəpəe apí nkemee m pelaalē ne m purú. Uu kò ne pi tēni rē li pise rē níla nké pikecáa n nyáni. Likumúné rē Uléécaa yē akópe kèmeé sisoipipi lesele, Nfaasəne nn si léni, asi ye pée fe así m pénéle sin ne we, nn kò ne si léni, si ne Kirisi pin ne pénéle pin we (12-15).
4. Pòoli ye upimarecə pée Upiima pikei n wa iyáhaa kulúí pasiipole (16).

Iyáhaa

¹ Né Kirisi Yeesu ukeikó Pòoli, néé ritelé nti nó wólu. Uléécaa yee né sée rē ké pansé utume. U né wéele rē ké Unsimé Keciře riyóó.

² Uléécaa ye pée hái mekeə-me Uléécaa Nsimé atelé kèmeé antepuye maase rē u ye Nsimé Keciře mmé tó pa.

³ Ukepipi Urópiima kecáa nsimé ye mu. Pi u marile mesoi. U uyóopi Tafiti kepirē lē.

⁴ Ke Uléécaa uu pikpəkpə kèmeé u n yukuse nnya kuu u sée rē Ukepipi, uu kò Unfaasəne ne tiki uu ne linnanə u he.

⁵ Urópiima Yeesu Kirisi ke Uléécaa uu ne ritiki uu ne ípelée né nyíse rē ké pansé utume, ké kò tífyese ipuri nnéi pisoí piké Kirisi rinyiri nnya ne kefa tene, piké pée uyē Uléécaa m pakarelē.

⁶ Nó mpí ke Yeesu Kirisi uu nní n sée, nó ne kò lipite pē kèmeé wele.

⁷ Nó Ròm pikó mpí nnéi ke Uléécaa uu nní ní la uu kò nó wée rē ani pansé upikó kam títelē nti wólu. Urósáa Uléécaa ne Urópiima Yeesu Kirisi piké ípelée nó nyíse apí nkíñniñe nó he!

Li Pòoli ripəə wa rē uké ha Kirisi pikó pée Ròm-i ní we rilóólú

8 Pi ketē nké nnéi nónnéfatene nsímé símisile rísonē. Lē nnya kam la ké ne Yeesu Kirisi ritiki ké ne nŕ nnya Uléécaá pòonēse kelene.

9 Uléécaá uyē kam n yáási nen Ukepipi Nsímé Kεcire yóólé yé itansei né li re mesére kam nónnésímé símisi

10 nen kò nŕpá piyei nòkenécáá yáási. Ne ye pise re uké lē umela kémeē ncée né he ké nòkenéméé hapò.

11 Lē nnya, li pēe meykíyiki ripòò né we re ké piyéne nò hapò ké lē ke Nfáasone nn né n he nò ritéjse nòké iníjí wa.

12 Ne la ké maa re ne nòkenémēe sònepòle re nfatene mmē ke tó ne nnò ari kesé m má nké tíyese toké ikari kpariisene.

13 Pimáreco, ne la re ani kò te ne pēe menécire cápinle ké pilóólú nò hapò, amá hái ne nkpéni-me ám kahane ncée n yē. Ne pēe la re pinékei piké kò nŕ kémeē kulláa wa yare kapi ketē kecáá isoihuri ícò kémeē kulláa n wa meco.

14 Li né pise re ké nŕpá piye kémeé ha, ayu ne sicare kémeē písoi ne pisòhò ne pēpēe ápi líka n nyu kémeē kai pise re ké ha.

15 Lē nnya kai ripòò né we re ké kò nò mpí nŕò nní Ròm kuyu-i ní we Nsímé Kεcire riyóó.

Nsímé Kεcire ye rnanje le mee Uléécaá kémeē n léeri

16 Nsímé Kεcire mmē rñn isei né we. Nnanje nnyine ye mu ke Uléécaá uu ye ne pē nnéi pēe ne kefa u n tenelē ayu n lo. Pisuifi kuú ne koraane uú ne mpuri sane pikó kémeē tulu.

17 Asei kecáá, kei kai ye ne nyíse re Uléécaá yèè písoi pansesele asej pite. Uyee ne Uléécaá kefa n tenelē mecire kóló kuu ye nfatene mmē ηmane nnya yē te u asej ute le. Lē kai nní Nléécaasimé ritelē-i wólaalē te: Nkó yee nfatene nnya m panse asej ute yee nfáa má.

Sisoipipi nnéi ye akópe wale

18 Uléécaá kuwói ye keyómēcaá-pò wemēle. Pēpēe ápi u n waiselē ápi kò umela tikilē pēe yé ne ku risáne. Pi nsímései nyule, amá pin pēe pimēwee kópe ne tápaalē te písoi ápi kape asej certi.

19 Pi lē ke kesoihipi ake yé ní fe ake Uléécaá kecáá céru pinyuwe máálenle. Likumúnjé re Uléécaá ricuruu yee li pi cereise.

20 Asei kecáá, Uléécaá likó ái kúyene we, amá umewai kémeē kuu ye umecire lese uu nyíse kesoihipi aké ne u yenu. Uyee ketē ne keyómē wa nnya, pi yé fe ápi kei ne yenu re u nnanje teneciré mále un kò Uléécaá. Sisoipipi ási yé ncée yé síké re ási likecáá nyu.

21 Si Uléécaá nyule, amá ási ye pēe ríyu u waise, ási ye kò u pòonēse yare kasi yé pēe u m pòonēse re u Uléécaá nnya. Amá inirisimé ke písoi ápi ne mēsunu ápi ne pimecire fómni, pikemúnjé ake pēe kuníri kapi m má nnya kujmaha-i lompò.

22 Pin pimecire nyáni yare pi mēwéesesòhò mále, némpákane piníri ηmaa ye pi.

23 Ápi yúlu re ápi yé riwula piké Uléécaá kpəciré pakare, ápi nya ápi conse ápi pēe kesoihipi kee ye n kpu ne sinúipi ne ána ana líkó ne límujui-mujui séru re piléé ápi ye wula ápi lē pakare.

24 Lē nnya ke Uléécaá uu pi riyá re piké mékperinkpewai kapi pisifa-i m músu n wai piké ne piipiye cire isei m pòrii.

25 Pi nnòome líkó kpísi ápi ne Uléécaá kecáá nsímései conse, ápi wúla ápi lē ke Uléécaá uu n wa yáási, ápi pēe Uléécaá yee nŕpá yo n wa piyáhaa yulu, in kò ne uricuruu kaí ne sá re piké yáási hái ne nŕpá piyei-pò. Amí.

²⁶ Lē nnya ke Uléecaa uu pisEICIRÉKEI pi tā, pinósi api pipila yá, pi ne pinósiCO API ha n sói, ái kO pÉÉ ne sá re líkÉ lē.

²⁷ Pitisi pÓO kO limÉCO pipinósi yá, API ha ne nnÁÁPI pipitisiCO n sói, lin pISOI isei we. Lē nnya, pimemare kÓPE mē kulaa kapi lē yē.

²⁸ KÁPI nní n wÉÉSI pÍKÉ Uléecaa céri nnya, Uléecaa ye pi riyáLE pikemúnjÉ ake cÓKOI, API pÉÉ n wapÍSI ái ne sá.

²⁹ Mēwai kÓPE nÉOPURI ne rikpÁKÁRÁ ne nWÓÓNAAPI ne kufatoi kPEE pisifa-i we. PikáipinkEE ne pISOIKÓ ne pipásaine ne piyaalúKE ne mēmare kÓPE mee pisifa-i cOpaalē. PimecOPECIRE kapi wÓhaane, pin áyu kÓnaane,

³⁰ pin kO Uléecaa iláarO wai. API ye úka waise, pin áyu wÉÉSI, pin pimécire nyíSE. Pi mēwai kÓPE piwai kÉMEÉ pelaaLENÉ, ápi ye píSÁ ne píni pakare.

³¹ AI we re usoi ukÉ ne pi ritá, ápi rÍla má [ápi ye líka naresi] ápi ye íwe té.

³² Pi kO pEE isÉ ke Uléecaa uu n yekei nyule. I maa re pEPEE limēwai mē n wai ye ne sá re pÍKÉ pi kÓ. Pi kO pEE li waiLE. Lē memáá, pi ye kO pEPEE lē n wai kECÁÁ rikpÁLE.

2

Uléecaa ketahai kuú ne sisoipipi n túhaanene

¹ Mpá pOn usoi úye mpuri, pÓnkÓ pÓO nní ne píCO n túhaane pOn akÓPE pi palē, ái we re pÍKÉ íwe pÓ té. PÓO nní ne píCO n túhaane pOn akÓPE pi palē, mepóCIRE kaa lē akÓPE palē. Liriyíki re pÓO nní ne píCO n túhaane, pÓ ne kO pimÉCO waiLE.

² Tó meyíkíyiki nyule re nsímései ke Uléecaa uu ye ne pEPEE lē n wai túhaane.

³ PÓnkÓ pÓO nní ne pEPEE lē n wai n túhaane pOn kO pimÉCO wai, pO músu re pÓ né Uléecaa ketahai kÉMEÉ lee?

⁴ NÉE Uléecaa mēwai sONE píima ne uisoi niñE-niñE ne unfanare kaa lÓmiíSE. AA nyu re umēwai sONE píima mee la re a mÉFINE cONSEÉ?

⁵ Amá ripÓKÍñ ntake ne kaa n yúlu re áa yÉ mÉFINE cONSE nnya, mepóCIRE kaa lē kuwóI píima cÁpine keyáa kE Uléecaa uu ne nsímései ukuwóI kÉMEÉ pISOI n túhaanENE.

⁶ Ketúhaane ke-i ke Uléecaa uu yÉ nÍPÁ úye mēwai ihÉÉ u pa.

⁷ Uu pEPEE lisONE piwai ne n ηMÓÓPULÉ nfÁa tenECIRÉ he. Pi lē waiLE re ukÉ umeyóopi pi he ukÉ kO ríyu pi waise ukÉ kO tÍyESE pÍKÉ panse picaaicirÉ.

⁸ Amá Uléecaa yÉ pEPEE ne u n kÉñENE ápi la pÍKÉ nsímései kutu ríCO, pin pEE leLEE ái ne n sá kutu cOlÉ kECÁÁ ukuwóI píima súISE.

⁹ Píweluke ne nWuutúú mee mpí nnÉI pEE mēwai kÓPE n wai líkÓ. Pisuífi káI ne mEfoI máNE, ai pÉÉ ne mpuri sanE pÍKÓ kpÁ.

¹⁰ Tíyu ne ipakare ne nkÍñniñE mee mpí nnÉI pEE lisONE n wai líkÓ. Pisuífi káI ne mEfoI máNE, ai pÉÉ ne mpuri sanE pÍKÓ kpÁ.

¹¹ Uléecaa úu pISOI ne píCO kÓÓLENE.

¹² Mpí nnÉI pEE ápi isÉ kECÁÁ n nyu API ne akÓPE wai ye kpínINE ápi ikeCÁÁ ne pi túhaanENE. Amá pEPEE ikeCÁÁ ní nyu API ne akÓPE wai ye kpínINE API ikeCÁÁ ne pi túhaane.

¹³ Asei kECÁÁ, ái mpí pEE ye isÉ kutu ηmanE rÍrÍCO pEE Uléecaa inipeE-i aseI pite. Amá mpí pEE isÉ n tÍkilÉ kapi ye ha maa re aseI pite.

¹⁴ In te mpuri sanE pÍKÓ pEE ápi Uléecaa isÉ n nyu ye pEE isÉ iyÉ tÍkilÉ, li wa yare i pisifa kÉMEÉ weLE pin ne i sÓNE, nÍPÁ kÁPI nní n nyu.

¹⁵ Pi lē nyíSELE re leLEE isÉ iyÉ kÉMEÉ ní we ye pisifa kÉMEÉ weLE. PikemúnjÉ yÉÉ pi nyíSELE API céru re pi ye pinyine-i akÓPE wale, ake ye kO pinyine-i alari pi pa.

16 Lelɛɛ ha leerine keyáa kɛ ke Uléécɛa uu Nsímé Kecire kam n yóólɛ ní páine uu ne písoi túhaane. Kírisi Yeesu kuú ne tikine uu ne lɛ nnéi ke písoi api n wai pin pékesi kecáa pi túhaane.

Pisuifi ne isé kecáa nstmé

17 Pó nkó pɔo nní mepócíre rinyiri n he re Usuifi, pɔn ne isé tálɛ, pɔn Uléécɛa nnya rikókəri wai,

18 pɔn umela nyu, pɔ kuu uisé kémɛɛ n céesi re a ye lelɛɛ licɔ ne kekpeé ní we ceri,

19 pɔo nní mepócíre n nyáni re pɔo pinyíye tɔrikeɛ, pɔn kɔ pɛpɛɛ kuɲmaha kémɛɛ ní we metél,

20 ne piníri ne siwá ucélaa, re pɔ isé kémɛɛ menyuwe ne nsímései yɛ nnya,

21 pɔ nkɛpéni nní lɛ picɔ céesile, aa pɛɛ mepócíre picélaa pɔɔne. Pɔ ye re ápi kape ye yáai, amá pɔɔn pɛɛ yáai!

22 Pɔ ye kɔ re ápi kape ye iwásá wa, amá pɔɔn pɛɛ iwásá wai! Pɔ ye re pɔ piléé kóhale, pɔn kɔ pɛɛ pilikó yáainke!

23 Pɔo nní isé nnya rikókəri n wai, pɔ ye kɔ isé rilóóle aá ne Uléécɛa riyu kopu.

24 Li Nléécaasimé kémɛɛ wólaalɛ tɛ:

Nó nnya, Uléécɛa rinyiri ye mpuri sane pikó kémɛɛ caaile.

25 Asei kecáa, in tɛ nɔ isé tikilɛ ke piké api yé kuláa nó wa. In tɛ nɔ isé rilóó, nópinéké ye we yare kukéciré.

26 In tɛ ukéciré ye lɛ ke isé ii m píse kecáa sóne, áni yɛ tɛ ukukéciré yé Uléécɛa kémɛɛ n we yare pi u rikéleɛ?

27 Mpuri kéciré ukó un isé n tikilɛ, uu yé tíyese pɔ nkó pɔo nní isé n nyu áa ye pɛɛ i ritiki, pɔn kɔ kélɛ, aa yénu re pɔ akópe máleɛ?

28 Lɛ nnya, ái ipiɲe kecáa piké mpí pɛɛ ye nyíse re usoi ye Usuifi le. Ai kɔ ipiɲe kecáa piké mpí pɛɛ piké yíkíyiki.

29 Amá lɛ ke usoi uu kɛfa kémɛɛ ní we lee ye nyíse re u Usuifi le. Lɛ kapi ye maa re usoi ye meyíkíyiki kélɛnle. Uléécɛa Nfaasonɛ meké ye mɛ, ái isé mekó. Ai písoi kémɛɛ ke Usuifi uyɛ mpuri ipakare ii ye leeme, amá Uléécɛa kémɛɛ le.

3

1 In lee ni, kuláa ye kúye re usoi uké Usuifi? Yo ke piké api ye yoriye?

2 Kuláa ye linnéi kémɛɛ wele áku kumúnjé má. Kufói yeɛ re Pisuifi ke Uléécɛa uu ne mefoi símisi uu Nsímé pianipe-i wai.

3 Asei ye kɔ nyɛ re pikɛɔpe pinyine ápi aseɛ ritiki. Lɛ nnya, piaseɛ kutikiciré yé tíyese Uléécɛa pɔo kɔ aseɛ pitiki yáa?

4 Ai nkɛpáni lɛ. Ai céreise re nípa usoi úye ye unóome le, amá Uléécɛa pɔ ne aseɛ tikilenle. Li likecáa wólaalɛ tɛ:

Li píse re apónó aké n nyíselɛ tɛ pɔ aseɛ ute le.

Nka nín wene kapi yé ne mepótúhaane kémɛɛ pɔ n cési.

5 Amá in tɛ arósei kutikiciré yé tíyese ai nyíse re Uléécɛa ye aseɛ tikilenle, tɔ pɛɛ maa re íye? Tɛ ke Uléécɛa uu yé nní likecáa ukuwoi ró ní nyíse nnya, uu aseɛ tikilɛ? Lɛ ke sisoi pipi asi ye m píse meɔ kam nní píse.

6 Ái nkɛpáni lɛ. In pɛɛ lɛ, íye ke Uléécɛa uu yé ne písoi nnéi túhaane?

7 In tɛ nnénóome yé tíyese ai nyíse re Uléécɛa ye aseɛ tikilenle, ai kɔ ríyu u waise, yo nnya ke Uléécɛa uu yé pɛɛ kɔ ne ró túhaane re tɔ pikópekóó le?

8 Yo nnya kári yé fe tóké maa re: Lɛ nnya, tóké akópe wa lisone liké ne akemɛɛ léeme? Písoi pinyine pɛɛ tiróyu n kópu ye re tóo ye lɛ ma. Uléécɛa ye alari mále uké lɛ nnya lípíte kutu ripasa.

Písoi nnéi ye pikópekóó le

⁹ Tó nkpéni maa re íye? Te t́, Pisuiifi ye mpuri sane pikó fe, née íye? Ai nkpáni lè. Tó pisímé masile re akópe ye rínanje mále an ne kesé Pisuiifi ne mpuri sane pikó múlè.

¹⁰ Li Nléécaasimé ritelé kémeé wólaalè te: Usoi úka úu aseí tikilè.

Mpá ucíreníje yíkíyiki nkó nní úu we.

¹¹ Úka mpuri úu mesòhò má.

Úka mpuri úu Uléécaá wéési.

¹² Pinnéi ye ncée kécire pitiki riyále.

Api kesé pinnéi isoi kpára n wai.

Úka mpuri úu lisòne wai,

ḿpá ucíreníje yíkíyiki nkó nní úu we.

¹³ Pinnòosimé ye rikpíi le tee n háalè.

Pialempi kapi ne nnòome wapisi.

Mélò ye pinnòo-i kúlaalenle yare iwáa yee n kóni.

¹⁴ Awéeri ne nsímé kópe yee pinnòo-i yipaalè.

¹⁵ Piana áa kusa ménye pikòikee kémeé wélú.

¹⁶ Mpá yei kapi lompo, picaaínkee ne picò íwe piwai yee pilikó.

¹⁷ Api ncée mee ye ne nkínníje ní ka nyu.

¹⁸ Api piisoi kapi n le kémeé Uléécaá wuru.

¹⁹ Tó kò pee nkpéni nyule re li Uléécaá isé kémeé wólaalè te pepee isé metiki m má nnya ke isé íyè ii wólaalè, nsímé nké ne ḿpá úye n lukaalè nnya. Sisoipipi nnéi ye Uléécaá inipee-i sikòpekòó lè.

²⁰ Úka mpuri úu fe uké lè ke isé ii m pise wa. Lè nnya ke úka úu yé fe uké Uléécaá kémeé alari yè. Isé ye tíyesele usoi uu céru re u ukòpekòó lè.

Lè ke Uléécaá uu ye sisoipipi ayu n ló

²¹ Lè ke isé ricuruu ne antepuye apí pee mekee-me ní ma yee nkpéni nní wa. Uléécaá úu ne isé ritiki uké ne sisoipipi waise aseí pite.

²² Pè nnéi pee lè kuú ne Yeesu Kirisi rintíki uu wai nmanè kóló ne kefa n tene kuu ye sée re aseí pite. Likumúnjé re Uléécaá úu písoi ne picò kecòpe kóólene.

²³ Sisoipipi nnéi ye akópe wale, asi Uléécaá meyoopi paa.

²⁴ Amá Uléécaá ye uipeelé kémeé pi pansesele aseí pite, faalaa apí kò líka héele. Yeesu Kirisi yee umecire kpísi uu he nnya ke Uléécaá uu ne piayu ló.

²⁵ Uyè ke Uléécaá uu wée re uké umenye ne inyóonse wa iké pè nnéi pee umenye mè ne kefa n tene akópe sárei uké ne nyíse re u aseí ute le. Uu pee mekee piakópe akpanii pi wa. U péé ne kényu pi purule.

²⁶ Lè kuú ne nyíse re u aseí tikilenle, úu nkpáni conse. Uléécaá ye kò lalè uké nfaani ketè nké kémeé nyíse re u kò ne urinò kuu ní ma kecáá wele. Likumúnjé re pè nnéi pee Yeesu ne kefa n tenelè nmanè kuu ye yè te aseí pite.

²⁷ T́, Pisuiifi ye pee nnyine má toké ne picò rikókòri n waii? Aai, ríka rín we! Isé pitiki nnya née mewai sòne nnya? Ai nkpáni lè. Likumúnjé re ái isé kai pise re usoi uké ritiki, amá nfatene kai pise re usoi uké m má.

²⁸ Tó kò yè te ái ke kesoipipi ake yé lè ke isé ii m pise n wa nnya kake yé Uléécaá keyu-i aseí m má, amá kaké ne kefa n tene nnya kake yé aseí m má.

²⁹ Née Uléécaá ye Pisuiifi nmanè Uleecaa le? Yare úu mpuri sane pikó Uleecaa, née íye? Eee, u kò mpuri sane pikó Uleecaa le, aseí kecáá.

³⁰ Uléécaá use yee we yee nfatene nnya pikéke pansesene aseí pite. Limécò kuu pikéciré nfatene nnya pansesene aseí pite.

³¹ Yare tó nkpéni lè maa re nfatene nnya, isé nkó ye pee tenelè née? Ai nkpáni lè! Tó meníje isé nnanje nnéi i palenle.

4

Tòké Apiraham nfatene ne m pallē

¹ Tò nkpéni urósáayaha Apiraham pò nkó maa re iye? Yo kuu Uléécaa kémeε yé?

² In pεε Apiraham liwawai nnya ke Uléécaa uu u pansese aseí ute, Apiraham yé pεε fe uu lirikókòri n wai. Amá áí nkpáni lē we Uléécaa kémeε.

³ Nléécaasimé ritelē yε maa re: Apiraham uú ne Uléécaa kefa tene, Uléécaa uu lē nnya u pansese aseí ute.

⁴ Api yε kò nkó yεε pikei n wa uu liihéé yósu maa re faalaa kapi u he. Ulíkó yε ni kapi u pa.

⁵ Amá nkó yεε úu pikei pika n wa uké ne m panse aseí ute un pεé ne uyεε yε ukòpekò m pansese aseí ute kefa tenelē, liute yèè unfatene nnya panselē aseí ute.

⁶ Lē ke Tafiti uu tee re nkó yεε úu pikei pika n wa, Uléécaa uu pεé ne u pansese aseí ute yε únarekome le.

⁷ Pē nnéi ke Uléécaa uu akópe n sárei uu kò akεcáá yárii yε pínarekome le.

⁸ Usoi nkó akópe ke Upiima úu n kééni yε únarekome le!

⁹ Pikéké nmanε kapi tee re pi pínarekome le néε ne pikéciré pò kò? Tò pimáa masile re kefa ke Apiraham uú ne Uléécaa n tene nnya ke Uléécaa uu u pansese aseí ute.

¹⁰ Iye kuú pεé we Uléécaa uú ne u kpísi re aseí ute? U pεε kélē néε úu kélē? Api pεε kahañε u rinké. Úu pεε kélē.

¹¹ Kεpire kapi u riké ai nyíse re Uléécaa yε unfatene nnya u pansesele aseí ute api kelene u ké. Apiraham yε lē nnya panselē pepεε Uléécaa ne kefa n tenelē usaa úu kò pεε kélē. Yare ke Uléécaa uu Apiraham m pansese aseí ute úu kò pεε kélē mecò kuu kò pē pansese.

¹² Apiraham yε kò pikéké usaa le. Ai pεε pikéké nnéi. Amá u pepεε nfatene m má yare kuú m má api kelene u ké usaa le.

Usoi nfatene mee yε lē ke Uléécaa uu yekei re u yé wa u yeneise

¹³ Asei kecáá, áí isé ke Apiraham uu pitiki fe nnya ke Uléécaa uu yekei re u ne upipirē yé masí ketē nnéi n te. Amá kuu nfatene m má Uléécaa uú ne u pansese aseí ute nnya yε ni.

¹⁴ In te isé ke usoi uu yε ritiki uú ne lē ke Uléécaa uu n yekei re u yé wa yenu, nfatene nñ pεε líka yoriye, urinò kuu n yekei yε pεε méwoo wale.

¹⁵ Li we re isé yε Uléécaa kuwòi yukusele. Isé insá n we, ápi yε maa re pi i rilòó.

¹⁶ Lē nnya, nfatene mee yε tíyese usoi uú ne lē ke Uléécaa uu n yekei re u yé wa yenu. Ipeélé ihεε yε nyi. Lē nnya, rinòó yekei yekei tē pò ne kò Apiraham pipirē nnéi rikó le, áí pepεε isé n tíkilé nmanε, amá ne pepεε urósáa Apiraham mecò nfatene m má yε pi. U ntónéi usaa le.

¹⁷ Li Nléécaasimé kémeε ukecáá wólaalē te: Ne pò kpísile am waise isoipuri kulúí usaa. U ntónéi usaa le Uléécaa kuú ne kefa n tene keyu-i. Uléécaa uyεε yε pikpòkpò nfáa n he, uu wai lelεε áí pεε ní we, áí weri.

¹⁸ U pεé ne Uléécaa talenle un ne mé te Uléécaa yé u waise isoipuri kulúí usaa. Li we re Uléécaa yε pεε u maa re: Pipópírē yé masí kulúí n we. Ai kò pεε lē kutá we uké ne m mé.

19 Apiraham nfatene ye peé ne wele nn páápú, amá un kò ne aḡmē píle kumúnjé má. U kò pee nyule re u ne nkṛò nnyáá piwai masile, úu yé nkṛéni fe uké kēwá yē. Unósi Sara páa kò nkṛéni kuwánmare we.

20 Amá nṛpá ne lē, úu Uléécáa rinṵo kesi, amá u meníḡe nfatene píima ne Uléécáa ríyú waisele úu nkṛáni ritíḡa-tíḡa.

21 U ne kefa tenele re Uléécáa ye rínanḡe mále uké ne lē kuu n yekei re u yé wa wa.

22 Lē nnya ke Uléécáa pṵo kò u pansese aseí ute.

23 Tinṵo ntí kapi nní rí wói re: Uléécáa ye u pansese aseí ute, áí uyē ḡmane nnya kapi wói re Uléécáa ye u pansese aseí ute.

24 Tó mpí kuu nní m pansese aseí pite, tṵ nnya kapi kò lē wói re tó Uléécáa uyē Urṵpíima Yeesu pikṛṵkṛó kēme n yukuse ne kefa tene nnya.

25 Arṵkṵpe nnya kuu tíyē apí u kopu, Uléécáa uu u yukuse re uké ró pansese aseí pite.

5

Nkíḡḡḡe mee tó ne Uléécáa kecapé rí we

1 Ntṵfatene nnya ke Uléécáa uu ró pansese aseí pite. Nkíḡḡḡe ye nkṛéni tó ne uyē kecapé wele. Urṵpíima Yeesu Kirisi yeé tíyese kai lē wa.

2 Uyē tíyese ke Uléécáa uu nfatene nnya uipéleé ncee ró he ari fe arí ne péne ríṵone. Li nkṛéni tó láárúle re tó kam ari umeyṵopi kēme ketóne yenu.

3 Háí ne nkṛéni ricuruu kari nní íwe n le, li ró láárúle áí kumúnjé má. Tó nyule re íwe kēme ke usoi uu ye piḡmṵpú peikee,

4 uu piḡmṵpú kēme Uléécáa pitiki ceru ne aseí, uu aseí pitiki kēme fe uu ye Uléécáa ne n tálē un mē.

5 Uléécáa pitá apí yé ró kíraaṵe. Nfáasone mmē kuu ró n he kuú ne unla arṵkíḡ kēme wa.

6 Kári pee rínanḡe m má toké ne akṵpe kēme le ke Kirisi uu pikṵpekoṵ nkṛṵ yṵsí uu kpi. Uléécáa yeé liitunḡe iyē yekei.

7 Li pee páápúle piké ne usoi sone ricuruu nkṛṵ rí yṵsí. In n la, unyíne yé pee fe uu íkari wai uu usoi sone unyíne nkṛṵ yṵsu uu kpi.

8 Amá lē kēme ke Uléécáa uu ró n nyíse re u ró lalē ye nní: Kári pee arṵkṵpe kēme rí we ke Kirisi uu ntṵkṛṵ yṵsí uu kpi.

9 Ke Uléécáa uu nkṛéni nní Kirisi inyṵonse menye nnya ró m pansese aseí pite, áí céreíse re Kirisi yé kò Uléécáa kuwói kēme ró lese.

10 Peé uye-i karí pee Uléécáa pilaarṵ ke Uléécáa uu Ukepipi nkṛṵ ne ilaarṵ iyē kpu. Kuu nkṛéni nní ilaarṵ iyē pikṵpe ní masí, áí céreíse re u yé kò Ukepipi nfaa ne tirṵyú lo.

11 Lē memáá, li kò nkṛéni ró láárúle lin kò rikṵkari ró we re tó ne Uléécáa ye larukuseṵe. Urṵpíima Yeesu Kirisi yeé tíyese kai lē wa. Uyē tíyese ke tó ne Uléécáa ari larukuseṵe.

Atam ne Kirisi kecáá nkṵ

12 Limēcṵo kái we. Usoi use, Atam nnya ke akṵpe aa ketḡ kecáá lomme áa ne nkṛṵ weri. Ke písoi nnéí apí akṵpe n wa nnya, nkṛṵ nn písoi nnéí tṵj.

13 Uléécáa uké kelene Moisi isé rí léseme, akṵpe ye pee ketḡ kecáá wele. Amá ke isé íi pee kahane n léeme nnya, Uléécáa uu pee akṵpe keeni.

14 Mpá ne lē, kai Atam kumúnjé-i n kpísi áí ne Moisi-i tuiri, nkṛṵ ye peé wele nn písoi kóni, nṛpá pinsá Atam mecṵo rinṵo ke Uléécáa uu n he rinlṵó.

Atam ye pee usoi ucṵ uyē n weme kumííri le.

15 Amá lē ke Uléécáa uu n he faalaa ái kusa piye. Usoi use kuú ne ritiki uú ne he. Uyee Yeessu Kirisi. Kei kuú ne ulisone písoi meýā ticú ne nfanare.

16 Uléécáa ihē faalaa mewai ye ne mempehē ne lē ke usoi use kóló akópe aa n wa. Akópe ase kóló ke usoi uu wa apí ne u túhaane aí ne u kpi. Amá lē ke Uléécáa uu usoi n he faalaa uakópe kului mewai-maá yee tíyese kuu pansē aseí ute.

17 In te usoi use akópe nnya ke nkpó nn písoi kecáá ketóne yē, pē ke Uléécáa uu ípeelé n nyíse uu pi pansese aseí pite yé kó Yeessu Kirisi nmanē nnya nfáa yē, u ne pē apí kesé iyóopi tone.

18 Yare ke usoi use akópe aa n tíyese apí ne nprá úye túhaane aí ne u kpi meco ke aseí mewai mese ame tíyese ne Uléécáa uu ne písoi nnéí pansese aseí pite, apí pee nfáa yenu.

19 Aseí kecáá, usoi use kóló yee pipakare ní ye nnya ke písoi nnéí apí pansē pikópokós. Limeco ke usoi use kóló yee Uléécáa m pakare nnya, písoi meýā apí pansene aseí pite.

20 Isé ye leemele ii tíyese akópe aa kulúí wai. Amá kei ke akópe aa kulúí n wa, Uléécáa ye kó kei písoi ípeelé nyísele áí ne kéro.

21 Yare ke nkpó nn akópe nnya rínanje n yé nn písoi kecáá tone, limeco ke nfáa teneciré ní ne Uléécáa ípeelé kuu písoi n nyíse nnya rínanje yenune nké písoi kecáá tone. Urópiima Yeessu Kirisi aseí pitiki nnya kari nfáa teneciré yé.

6

Akópe áa kerócaa rínanje níka má

1 Lē nnya, tóké nkpéni re iye? Te tóké nkpéni akópe piwai ne kéyu mahā uipeelé iké pee meýā wa née?

2 Ai nkpáni lē! Akópe áa kerócaa rínanje má. Iye ke tó yé kó peé ne akópe kémeē n we?

3 Aní nyu re tó nní ntónéí Kirisi Yeessu kupéneco kémeē míni n wóle, tó kó míni piwole pē kémeé ne u ripénele ari kesé kpii?

4 Kapi míni ró ní wóle, tó ne uyē kapi lē tipéne apí kúlesi. Kesé kari lē kpu. Yare kuu kó Sáa Uléécáa nnanje nnya pikpákpó kémeē n yisi, limeco ke tó yé kó nkpéni nfáa fale yē.

5 Aseí kecáá, in te tó ripéne ari unkpó kémeē kesé kpi, tó kó limeco pénele ari n we arí ne umeyise kémeē kesé yisi.

6 Tó kó nyule re isoi kpure iye-i karí pee ní we kapí ne ripéne apí kunapéékoó kecáá karií, aí wai re akópe isoi iyē íí nkpéni kerócaa rínanje níka má, arí kó nkpéni akópe ilasi le.

7 Li we re usoi nkó yee nkpó ní masí ye akópe ilasi kémeē lele.

8 Tón m maá re tó ne Kirisi ye ripénele ari kesé unkpó kémeē kpi, tó kó ne kefa tenelenle re tó ne uyē yé kesé nfáa m má.

9 Tó kó nyule re Kirisi yee pikpákpó kémeē n yisi úu kó pí kai kpine, nkpó rín kó nkpéni ukecáá rínanje níka má.

10 Kuu n kpu nnya, akópe áa kó nkpéni ukecáá rínanje níka má. Nkpó cireníne kuu kpu. U nkpéni nfáa mále un ne Uléécáa mekó-i we.

11 Lē nnya, nóké nómenécíre n nyáni re akópe áa nókenécáá rínanje níka má. Aní kó nómenécíre n nyáni re nò Kirisi Yeessu kupéneco kémeē nfáa mále non ne Uléécáa mekó-i we.

12 Lē nnya, akópe áa kape kó nkpéni nóinépiñe yee keyáa n kpine kémeē rínanje m má. Aní kape ilikáipi-káipi n tikilē.

13 Ani kape nòinépinje kelò kenyine kpísi nòké akòpe-i n wai. Amá ani nòmenécíre kpísi ani Uléécáa anipe-i wai yare nò kpule ani yisi, ani nòinépinje silò kpísi ani Uléécáa he aní ne lisone n wai.

14 Akòpe áa yé nòkenécáá rínanje yé. Li we re isé íi kò nkpení nòkenécáá rínanje ríka má. Amá Uléécáa nfanare mee nòkenécáá rínanje má.

Arí kò nkpení akòpe ilasi kémee we

15 Lè nnya, iye nkpení? Te tó nkpení akòpe piwai ne kényu mahā te isé íi keróccáá rínanje má re Uléécáa ipéelée kémee karí we nnyaa? Ai nkpaní lè!

16 Ani nyu re nòn nòmenécíre n kpísi nòn usoi m pa re nòké uilasi n le nòn u pakarelè, nò meýikíyiki uyé kani nní m pakarelè pilasi lee? Nòn nòmenécíre n kpísi nòn akòpe-i n tampò ani ailasi n le, nò lè nnya kpl. Nòn Uléécáa ilasi n le nòn u m pakarelè, nò pee lè nnya Uléécáa inipee-i pansé aseí pite.

17 Amá tó Uléécáa pakare: Nò pee akòpe ilasi lele, nò nkpení kefa kesé ne icélaa tikilenle yare kapi nò a n céesi.

18 Yeesu Kirisi ye akòpe ilasi kémee nò lésele ani nkpení pansé nòn aseí ilasi le.

19 Ne sisoipipi meco símisile re áni ye mekee nsímé kó nnya. Nò pee mekee nòmenécíre kpísile nòn mékperinkpe ne mewai kòpe ilasi kémee wailè. Li tíyesele ani pee isoi yee íi ne Uléécáa n sá n le. Limeco kani yé kò nòmenécíre kpísi ani lelee ní nyamí piwai ilasi n le, ai tíyesele ani pee isoi yee ne Uléécáa n sá n le.

20 Kumúnjé kpe-i kaní pee akòpe ilasi n le, lisone piwai ápi pee ne nò yé.

21 Mewai mē kaní pee n wapisi ye nkpení isei nò welle. Yo kai nò yóriyē? Nkpò mē kamé ne nò sl.

22 Amá Uléécáa ye nkpení akòpe kémee nò lésele uu nò pansese upilasi. Nòkunélaa kpee kei re lelee ne Uléécáa ní sá kani nkpení wai nòn ne kèto-pò nfáa tenciré mé.

23 Akòpe kulaa kpee nkpo, amá lè ke Uléécáa uu ye faalaa n he yee nfáa tenciré kari ye tó ne Urópíima Kirisi Yeesu kupéneco kémee n yé.

7

Isé íi usoi yee n kpu kecáá rínanje ríka má

1 Pinémáreco, nò písoi le pee isé n nyu. Nò kamí ne símisi. Nò paleile re kumúnjé kpe-i ke usoi uu nfáa m má kéméé ke isé íi ukeccáá rínanje máa?

2 Isé kémee, unósi nkó yee n sòó úu necé má u ne ula piké tútúnne ula uyé un ne nfáa má. Amá ula un n kpu, isé iyee pee u ne ula kecòpe ní we íi pee kò unósi kecáá rínanje máne.

3 Amá in te ula ye nfáa mále unósi utú ne utisi féé sóóni, pi yé u sée re unósi wásánkaí. Amá ula un n kpu, isé yee u ne ula kecòpe ní we íi pee ukeccáá rínanje ríka máne, un pee uye-i utisi féé n sòó, úu uwásánkaí.

4 Pinémáreco, limeco kai kò nò kéméé we. Isé íi kò nkpení nòkenécáá rínanje ríka má, nò pikpòkpo le. Nò ne Kirisi yee keróccáá ní kpu ye ripénele ani kesé kpi. Usói féé yee nkpení nò te. Uyee kpu Uléécáa uu u yukuse, tóké ne Uléécáa pikei n wai lin kulaa má nnya.

5 Asei kecáá, kumúnjé kpe-i karí pee kerómúnjé cire ne irósoi n le, isé ye pee tíyesele tòn akòpe kaípinké, an irósoi kémee ró terii tòn péé ne lelee ye ne nkpo ní ka wai.

6 Tó nkpení isé nnanje kémee lele. Tó nkpení lelee pee ilási ró n tónselè anipe-i lele. Nfáasone nnanje kémee kari nkpení isoi fale le. Ai nkpení isé yee pee mekee keróccáá rínanje m má anipe-i.

Isé yee lē kapi ye n sée re akópe ró nyise

⁷ Lē nnya, tóké nkpéni re iye? Te isé ye akópe le née? Ai nkpáni lē. Amá isé yee tíyese kamí ne akópe ceri. Likumúnjé re isé insá pée m maa re: Kape ye uco líkó káipinkee, ám yé pée céri yo kapi ye sée re uco líkó pikáipi.

⁸ Tinóó tee tíyesele akópe aa kenémee rínanje yenu, nen pée nípá yo mpuri kémee picó líkó káipinkee. Isé insá n we, akópe ye kpuwaalenle.

⁹ Ne pée mekee wele ám isé nyu, nen nfáa má. Kam nkpéni i n céri, iyé ii pée kenémee rínanje yenu, née pée kpi.

¹⁰ Ai pée nkpéni wai re isé yee yé pée nfáa né n he ye ne nkpo kémee né ha.

¹¹ Isé yee tíyese ke akópe aa lē kii ní ma nnya rínanje yé aá ne kuyúí né tani aa kó ne né kópu.

¹² Isé ye Uléécaa líkó le, lē kii ní ma ye kó Uléécaa kémee léerile, lin aseí tikilē lin kó nyamí.

¹³ Yare lelee ní nyamí ye nkpéni pansese lin né kopu, née iye? Ai nkpáni lē! Akópe aké ne meyíkíyiki n nyíse re a mesei akópe le, a isé yee ní nyamí kpísile aa pansese nkpo, akópe aa pée lē ke isé ii ní ma nnya n we lin nyáni re akópe ye mesei líkópe le.

Akópe nnanje

¹⁴ Asei kecáá, tó nyule re Nfáasone mee isé te. Amá inépinje mela ke née tíkilē. Ne we yare pi né kpísile apí ne akópe yái.

¹⁵ Likumúnjé re ám menéwai cire aseí kóméi. Am ye fe ké ye lē kam ní la wa, amá lē kam n kóhó kam ye wa.

¹⁶ In te ám líkópe kam n wai piwai la, ne ma am ηmurei re isé ye nyamle.

¹⁷ Li pée nyísele re áí rinécúruu née lē wai, amá akópe nyee kenémee ní we nyee lē wai.

¹⁸ Ne nyule ηmaa re lisone áí kenémee we, ne la ké re menéwee kémee, lisone piwai yèè ripóó né wale, amá ám ye pée lipiwai fe.

¹⁹ Am ye lisone kam piwai ní la wa, amá líkópe kám piwai ní la kam ye wa.

²⁰ In te lē kám ní la kam ye wa, li nyíse re áí née li wai, amá akópe nyee kenémee ní we ye nyee.

²¹ Ne yé te nní ke isé ii sóne. I la iké lisone wa, amá líkópe lin pée mesére kenyáale-i we.

²² Li kenéfa kémee né láárúle re ké Uléécaa isé m múlilē,

²³ amá nen pée kó inépinje kémee isé féé ícò nyáni. Isé iyé ne iyee ne kenémúnjé n sá í kóméine. I akópe ilasi né simrile in tíyesele nen akópe nyee kenémee ní we isé tíkilē.

²⁴ Linécó ye íwe wele! Wóó yé inépinje yee ne nkpo né n wéési kémee né lese?

²⁵ Ne Urópíima Yeesu Kirisi ne ritiki amí ne Uléécaa pònesese!

Lē nnya, ne kenémúnjé kémee Uléécaa isé ilasi tunle, amá nen pée inépinje kémee akópe ilasi le.

8

Lē ke usoi uu ye Uléécaa Nfaasone m má un ne we

¹ Lē nnya nkpéni, pepere ne Kirisi Yeesu m pénelē pin ne we ápi má re piké Uléécaa ketahai kuú ne písoi n túhaanene iwame n wai.

² Asei kecáá, isé yee ye Kirisi Yeesu kupéncó kémee Nfáasone ne rintiki íí ne nfáa he ye isé yee ye akópe ne rintiki íí ne nkpo weri kémee né lésele.

³ Lē ke isé ii piwai m pòone re merówee ye rínanje i paase nnya ke Uléécaa ricuruu uu wa. Uké ne akópe nyee písoi isoi kémee ní we an pi nyikilē n feriyee

nnya kuu Ukepipi tumme ne isoipije yare pikópεkós μεε. Kenkpó μεε lē ke akópe áá ne rínanje m má cire ne a rinyiki.

4 Lē nnya kari yé nkpeni fe ari isoi n le yare ke isé ii m pise. Ari nkpeni merówee cire tikilē tòn ne isoi le, amá tó nkpeni irósoi lele yare ke Nfáasone nn m pise.

5 Asei kecáá, mpí pεε pimewee cire n tikilē pin ne isoi le ye lē kapi rí la kemúnje waille, amá mpí pεε piisoi n le yare ke Nfáasone nn m pise ye Nfáasone kemúnje waille.

6 Usoi mewee cire pitiki uké ne isoi n le yèè ne nkpo kέμεε u hale. Amá isoi piluke yare ke Nfáasone nn m pise yèè ne nfáa ne nkírhije kale.

7 Usoi mewee cire isoi piluke yèè týesele uu wai Uléécaá ulaaró. Méwée mē áme ye Uléécaá pakare, ticuruu áme yé fe meké lē wa.

8 Ái céreise re pεpεε pimewee cire ilasi n tú pin ne isoi le ápi yé fe piké leleε ne Uléécaá n sá wa.

9 Amá nó áni kó nkpeni nómenéwee cire ilasi tú nòn ne isoi le, amá leleε ne Nfáasone n sá kani tikilē, in te aseí kecáá, Uléécaá Nfaasone ye nókenéméé wele. Uynine unsá Kirisi Nfaasone m má, ái Kirisi yεε u te.

10 Kirisi un nókenémee n we, aseí kecáá, nóinépije ye kó ne akópe nnya nkpo kέμέé wele, amá ke Uléécaá uu nó m pansese aseí pite nnya, Unfaasone ye nfáa nó hεle.

11 In te uyεε pikópεkó kέμεε Yeesu n yukuse Nfaasone ye nókenéméé we, uyεε pikópεkó kέμεε Kirisi Yeesu n yukuse yé kó týese nóinépije yeε ne nkpo n sá ii Unfaasone μεε nókenémee rí we nnya nfáa m má.

12 Lē nnya pimáρεε, tó nkpeni riwóme mále, amá ái pεε merówee karí ne riwóme má kari yé ne irópije mela n wai.

13 Nòn nómenéla n tikilē nòn ne nóinésoi n le, nó kpínine. Amá in te nó Uléécaá Nfaasone týε nn nókenémee pikei wai nn nóinépije mewai kopu, nó nfáa wa.

14 Pē nnéi ke Uléécaá Nfaasone nn n séni ye Uléécaá sipipi le.

15 Ái nfáa μεε nó m pansese pilási pεε iwame ne n tú kaní yosí, amá Nfáasone μεε nó n kpísi nn waise Uléécaá sipipi kaní yosí. Mμε μεε ye týese kari ye ricáái ari Uléécaá séi re “Ápa”, “Sáa”!

16 Uléécaá Nfaasone ricuruu ye tiróúruu símisile re tó Uléécaá sipipi le.

17 Tòn Uléécaá sipipi, tó kó masí lē kuú ne ró m mé te. Tó ne Kirisi tó kesé Uléécaá líkó te. Tòn Kirisi iwe kesé n li, tó ne Kirisi yé ha kesé umeyóopi kέμέé n we.

Μεγόπι μεε κεπιρε n weme

18 Ne nyáni re íwe nnyí kέμεε kari neni nní rí we ne masí κεπιρε meγóopi ke Uléécaá uu rí lesene uké ró nyíse áme ríka kέμεε kumúnjeisene we.

19 Mpá yo ke Uléécaá uu n wa ye meyíkíyiki ménle, ne kefa kesε Uléécaá uké usipipi lese uké nyíse.

20 Mpá yo ke Uléécaá uu n wa ye pansεle líwookóó. Ái re liricuruu mela kέμεε kaí ne lē wa, amá Uléécaá yeε lē ne rínanje li wai. U lē wale un ne tálε te:

21 Ulikó kuu n wa yé kam ai rínanje μεε li n caai ai ilási kέμεε li n tonselē anipe-i lelu, ai pεé ne líripóó n we lin kó Uléécaá sipipi meγóopi kέμέé we.

22 Tó kó pεε nyule re nípá yo ke Uléécaá uu n wa ye hái ne neni-me ημόópúlenle, lin íwe le yare ke memárenló ame ye unósí n kέheni.

23 Amá ái pεε lē ηmane. Tó ne kó ημόópúlenle tòn ne meyíkíyiki mé te tó mpí ke Uléécaá uu nní Unfaa n laanse, uké mesei ró yosí yare usipipi uu kó rínanje μεε μεκεε-me ró n caai anipe-i ró lese.

24 Amá tò tálēnle tòn mē. Pitá pē kέmεε ημανε κε Uléécαα uu tiróyu ló. Usoi un lē kuu n tálē un mē n nyáni, ápi ye pεε re u ne tálēnle. Usoi yé fe uu lē kuu n nyáni maa re u kó tálēnle u mēé?

25 Amá in lē kári n nyáni kari tálē, tó ye li m ménle ne ikari.

26 Limεcó κε Nfáasone pód ye kó ró lē te ári páápu nnya. Asei kecáá, ári piyómeyáhaa kέmεε lē kari yéé n we nyu. Amá Nfáasone ricuruu yeε kerócáá Uléécαα yáasile ní ne inmápi yeε lí nnód ne kúmaa ní we kerócáá u téní.

27 Kei κε Uléécαα yeε mπά úye kεfa n nyu uu ye ne lē κε Nfáasone nn ní la nké m pise ceri. Nfáasone yèè Uléécαα pikó kecáá yáasile áí ne umela sá.

28 Tó kó nyule re mπά yo yèè pεpεε Uléécαα ní la ne lisone kale. Lipite pεε nní pē kuu lē kuu piwai ní la nnya n sée.

29 Uléécαα ye tíyesele re pē nnéí kuu mεκεε-mε n céri uu kó mεκεε-mε pi wée piké Ukepipi mεcó n we, Ukepipi kē keké pεε pimáreco kulúí kέmεε kefoí kuu m mári.

30 Pē nnéí κε Uléécαα uu mεκεε-mε n yekei re piké lē n we, u kó lipite pē séele, pē kuu n sée, u kó pi pansesele aseí pite, pē kuu m pansese aseí pite, u kó ríyu pi waisele.

Uléécαα nla ye piyεle

31 Tó nkpeni mmú kέmεε re íye? Uléécαα un kerócáá n kpálē, wóo yé pεé ne ró kénene?

32 Ukepipi cire kúu kanne re áke kape íwe li, amá u κε kpísile uu ne ntónéí akópe nnya nyóonse, íye kai yé pεε wa úu yé ne uipeeléε kē nnya mπά yo ró ní pa?

33 Wóo yé fe uu ne pē κε Uléécαα uu n wée túhaane? Liute úu we. Likumúnjé re Uléécαα yeε ye usoi pansese aseí ute.

34 Wóo yé fe uu akópe pi pa? Liute úu we. Likumúnjé re Kirisi Yeεsu yeε kpu, áí kó kei ne ripá, amá u nkpó kέmεε yisile, Uléécαα kuluke-luke-mē kuu keyukóstone-i tú un kerócáá u welu!

35 Yoo yé fe ai Kirisi yeε ró ní la anipe-i ró lese? Íwe píima née mpóocaaí née piwéékuse née nkú née mpári née nkpó piloró née nkpó ricuruu ηmaa?

36 Lē kai nní Nléécaasimé ritelé kέmεε wólaalē te:

Pó nnya kari mesére nkpó lorólē

pin tó nyáni yare isán kápí ne kesareyái-i pikópe n tósu.

37 Amá tó lē nnéí kέmεε uyεε nní ró ní la nnya feriyεle áí ne kétó.

38 Ne meykíyiki nyule re líka áí yé fe líké níla mmē kέmεε ró lese. Ai nkpó, áí kó nfáa, áí kó piléécaatumε, áí kó líféé linyine lεε rínanje m má, áí kó nfáani líkó née masí kepire líkó,

39 áí kó kecáá líkó líka, áí kó lεlεε metene ní we. Líka mpuri áí we. Urópiima Kirisi Yeεsu nnya κε Uléécαα uu ró nyíse re u ró lalε. Lē nnya, líka mpuri κε Uléécαα uu n wa, áli we lεε yé ní fe ai Uléécαα nla kuu ró n nyíse kέmεε ró lese.

9

Isirayeli pikó ne Uléécαα rinód kuu n yekei nkó

1 Lē kam nní ní maane ye nsímesei lε. Ne Kirisi ukó lε, ám kiraase. Uléécαα Nfáasone ye tíyesele am céru re aseí ye nye.

2 Asei ye nye re tinéód ye meyansei caailenle nen kó mesére kenéfa-i ne íwe pansente.

3 Né pεε Uléécαα pise re uké anód né wa tó ne Kirisi tóké túúnne líké pinémáreco, tó ne pē kapi mpuri nse-i m mári yoriye.

4 Pi Isirayēli pikó lē ke Uléécāa uu m pansese upikó, pin umeyōōpi kémēé we. Pē kuú nē nkómēine sée uu isé pi pa, uu kō pi céesi lē kapi yé uinyóōnse n wa, uu rinóō pi yekei.

5 Uléécāa yē hái pēe mekēe-me pipikpure wéele. Kirisi ricuruu yē ukepire ukó lē, tōn kei kapi ketē nké kecáá u m mári m paine. Kirisi uyēe pēe kō nípá yo fe. Uyēe Uléécāa yēe nípá píyēi ipakarē n te. Amí!

6 Ai we rē usoi uké musí rē Uléécāa rinōō ári nkpéni rínanē ríka má. Ai rē Isirayēli pikó nnéi pēe Isirayēli pikó yíkíyiki.

7 Limēcō, ái rē Apiraham kumare pikó nnéi pēe Apiraham sipipi yíkíyiki. Uléécāa yē Apiraham maa rē: Isaaki kémēé kaa sipírē yēnune api yē ripónyiri si séi.

8 Lē nnya, ái Apiraham sipipi nnéi sēe Uléécāa sipipi. Uléécāa yē maa rē usipipi yíkíyiki sēe nní sē kapi Urinōō kuu n yekei kecáá n mári.

9 Asei kecáá, tinóō tēe n yisunu yē ntí:

Ké nē kelaane nní icō m pēeme, Sara un kēwántisi má.

10 Ai nē kei nmanē ripá. Limēcō kai kō Repeka piñmáne keté kémēé we. Urósáyaha Isaaki yēe pēe piketé usaa.

11-13 Uu pēe kahanē pi m mari, ápi pēe kō kahanē lisōne nēe líkópe n wa. Mpá nē lē, Uléécāa yē pēe Repeka maa rē: Uwéése yé pansē uwá ulasi yarē kai n wólaalē tē: "Yakupu ipuri kamí la, am Esau ikó yúlu." Uléécāa kemúnjé keké nē n wa nnya kai lē wa. Ái kesoipipi mēwai kuú pailē un nē wéékēe, amá uricuruu kemúnjé kémēé kai léeri kuu yē nē usoi wéē.

14 Lē nnya, tó nkpéni maa rē iye? Tē Uléécāa úu aseí ute nēe? Ai nkpáni lē.

15 U pēe Moisi maa rē: Nēn úyē n la ké íwe té, nē yē liute íwe ténle, nēn kō úyē n la ké nē kefa fénne, nē yē liute nē kefa fénnele.

16 Lē nnya, ái usoi mela kémēe léeri, ái kō usoi nηmóópú kémēe léeri, amá Uléécāa yēe yē usoi íwe n té nmanē kóló kémēe kai léeri.

17 Lē ke Uléécāa uu Esipiti Uyōōpi maa rē: Nē pó lésemele rē ké nē pó ritiki ké nē nnēnanē nyíse rinényiri tiké nē ketē nnéi rinkóónú nnya.

18 Lē nnya, Uléécāa un úyē n la uké íwe té, u yē liute íwe ténle, un kō úyē rikín n la uké tákaase, u yē liute rikín takaasele.

Uléécāa kuwōi nē upiwetu

19 In n la unyine yé fe uu né pise rē: In lēe ni, yo nnya ke Uléécāa uu yē pēe nē písoi cési? Wóo yé mpíí fe uké umela kesí?

20 Pó kesoipipi, póō úyē póóké nē Uléécāa n kēnēne? Ketúhu yé fe ake umóme pise rē yo nnya kaa nní né móō?

21 Utúhumōme yē nceé mále uké nē lē kuu n la metipiperé wa. U yé fe uu mēpéré mēse mē kpisi uu nē ketúhu mōm, api yē nē líyukóō ke wai, uu kō kecō mōm, api yē kē nē líkparákóō wai.

22 Uléécāa yē pēe lalē uké ukuwōi nē unnanē pinyine kémēe nyíse. Pēpēe sitúhu sē kapi yē nē líkparákóō n wa. Amá nípá nē lē, uu umecire tini uu pēpēe pēe nē nkpō n sá m múllē un tikín tápaalē.

23 U kō péé lalē uké pico kémēe nyíse rē umeyōōpi áme kumúnjé má. Pē kuu íwe té. Pēpēe sitúhu sē kapi yē nē líyukóō n wa. Pē kuu kō mekēe-me wéē rē piké umeyōōpi kémēe n we.

24 Leleē nní tó mpí kuu nní n sée. Ai kō Pisuífi nmanē, amá nē mpuri sane pikó kuu sée.

25 Lē ke Uléécāa uu Osee ritelé kémēe maa rē:

Mpuri mmē mēe nín pēe nnékó kam sónti ké sée rē nnépuri.

Mpuri mmē isoi kám yē pēe n la kam sónti ké sée rē nnépuri lala píima.

26 Pē kam ye pēe mí maa re:

Ani pinékó, kam sónti ké sée re Uléécáa yee nfáa n te sipipi.

27 Antepu Esayi pō ne kò Isirayēeli pikó kecáá nsímé maa re: Mpá Isirayēeli sipipi siké kam siké kulúí n we yarē mínimaa ritimé nnyene, písoi nkáripí nnyine nmanē riyu ke Uléécáa uu lólune.

28 Upiima ye rinóo tē kuu n yekei wainē ne kétə-pə, ketē kecáá ái nkpáni séséne.

29 Lē ke Esayi uu mēkeē-me woi re:

Uléécáa, ketē ne keyóme ute unsá pēe ntópuri kēmeē pinyine n tíye,

tó pēe pansēle yarē Sotəm pikó,

Koməari pikó kari yé pēé ne menyine n we.

Isirayēeli ne nfatene nsímé

30 Lē nnya, tó nképni maa re íye? Te mpuri sanē pikó pēe ápi n wéési piké pansē aseí pite ye kefa kapí ne u n tene nnya pansē aseí pite.

31 Isirayēeli pikó pēe n n̄mópúlē piké isé ritiki piké ne pansē aseí pite pōo pēe menínē lólu, ápi lē kapí pēe n̄ la yē.

32 Iye kai pēe lē wa? Ápi wéési re piké ne Uléécáa kefa tene. Amá pi pēé lalē piké p̄iricuruu liwawai nnya pansē aseí pite Uléécáa inipēe-i. Kei kapí pēé ne “ripare tēe ye p̄isoí n lóise rikpou.”

33 Tipare tē nsímé mēe Nléécaasimé ritelē kēmeē wólaalē te:

Nó yēe, ne Siyoo ketē-pə ripare yekeile

tēe ye p̄isoí rinkpóuse

ne kuparecaṅaa kpēe ye p̄isoí n lóise.

Amá nkó yee ripare tē ne kefa n tene

úu isei meluke má.

10

1 Pimáreco, kenéfa nnéí mela ne lē kam Uléécáa n welu yee re uké nnépuri pikó riyu lo.

2 Né fe am aseí kecáá maa re pi meyíkíyiki Uléécáa pikei kēmeē n̄mópúlēne. Amá menyuwe ye pēe pi párlēne.

3 Ápi ceri lē ke Uléécáa uu ye n tíyese usoi úú ne pansē aseí ute, api pēe piicee cire n wéési piké ne pansē aseí pite, api pēe lē ke Uléécáa uu ye usoi m pansese aseí ute pitíki yulu.

4 Kirisi ye isé n̄naṅe paasele re Uléécáa uké pē nnéí pēe ne kefa u n tenelē pansese aseí pite uinipēe-i.

Nkó yee Upiima ne kefa n tenelē tiyu ke Uléécáa uu ye lo

5 Nsímé mmē ke Moisi uu lē ke usoi uu ye isé rintiki úú ne pansē aseí ute kecáá n̄ woi ye mmú re:

Usoi nkó yee isé kecáá n sōne yé isé iyē nnya nfáa yē.

6 Amá lē ke Uléécáa uu ye usoi nfatene nnya m pansese aseí ute nkó ye mmú re: Kape mepócire m p̄isei re wóo yé keyómeēcaá ritaá? Li nkpáni yarē pō lē teele re wóo yé ha Kirisi súise.

7 Néē kape kò mepócire m p̄isei re: Wóo yé nkpə kuhore kēmeē súípo? Li nkpáni yarē pō lē teele re wóo yé fe uu pikpəkpə kēmeē Kirisi leseri.

8 Li mpíi Nléécaasimé kēmeē wólaalē te íye? Li wólaalē te:

Kepóme ne mpónóo-i ne kepófa-i ke Nléécaasimé n̄n̄ we.

Nfatene nsímé mmē kari n yóólē ye mmē.

9 Pōn ne mpónóo p̄isoí keyu-i n s̄imisi re Yeesu yee Upiima, pōn kò kepófa-i ne kefa n tenelē te Uléécáa ye pikpəkpə kēmeē u yukuse, Uléécáa yé ripóyu lo.

10 Lē nnya, usoi un ukefa-i ne Ulééca kefa n tenelē kuu ye Ulééca inipee-i pansa aseí ute, un n ηmurei uu háa, Yeesu uu uriyu lólu.

11 Ulééca Nsimé ritelé ye maa re:

Nkó ye ne kefa u n tenelē, úu isei meluke má.

12 Líka áí aseí kecáá Usuifi ne mpuri sane ukó kecøpe kóólelē. Upiima use ke pinnéi api má. Pē nnéi pee urinyiri n sélei kuu ye ulikó meýá hé.

13 Li kó Nléécaasimé kémee wólaalē te:

Upiima yèè nkó ye urinyiri n sélei riyu lóle.

14 Amá íye kapi yé urinyiri sée, pinsá ne kefa u n tenelē? Iye kapi yé kó pee uyé kecáá nsímé kápi píkaí n kómaalē ne kefa tene? Iye kapi yé kó ukecáá nsímé kó, unyine unsá unsímé rin-yóó?

15 Iye ke písoi api yé nsímé riyóó, pinsá pinyine n tumme re piké riyóó? Lē kapi Nléécaasimé kémee wólaalē te: A tíye pepee nsímé n yóólē nsé ye pinyáni nyam kpa.

16 Amá pē kapi rin-yóó ápi pinnéi Nsimé Kεcire mmē ηmurei. Esayi ye uritelé-i wóí re: Upiima, wóo nkpani mmē kari rin-yóó kutu ríco?

17 Lē nnya, nsímé ke usoi uu ye n kó mee ye tíyese uu ne kefa tene. Nsimé ke usoi uu ye n kó mee nní Kirisi nsímé kapi n yóólē.

18 Ne pise re: Yare ápi pee nsímé mmē kó, née íye? Pi n konle! Li Nléécaasimé kémee wólaalē te:

Pimeté ye nípa yei tula.

Pirinoo ari písoi háí keté keto-pò tulu.

19 Ne re ké kó pise re: Isirayeli pikó ápi mmē kó, née íye? Moisi ye likecáá rinóo pese re: Ulééca ye maa re:

Né tíyese nókenéfa aké ne mpuri nnyine pikó pee ápi kuséí ní we re nsoipuri tóósi. Né kó tíyese aní ne mpuri nnyine pikó pee ápi mesoó méka m má wóósi.

20 Esayi ricuruu uu ikari wai uu yóó re: Ulééca ye maa re:

Pepee ápi pee né n wéési pee né yé,

pepee ápi líka né m písei kam menécíre nyíse.

21 Amá u Isirayeli pikó nkó maa re:

Keyáa ne keriyu kam sásikεe re ké tó ne mpuri pakareciré mee nnékó ní késu kecøpe nyóonse.

11

Ulééca úu Isirayeli pikó fóm

1 Lē kam pise re: Ulééca ye umpuri fómle née? Ai yé lé! Tinécúruu ye kó Isirayeli ukó le. Ne Apiraham kepiré le nen kó Penyamεε mpuri ukó.

2 Ulééca úu umpuri kuu háí mekeε-me n wée fóm. Nó Ulééca Nsimé ritelé keló ké léise, née yó? Kei ke antepu Elii uu ne Isirayeli pikó ne n wóósi uu ne Ulééca téní.

3 U kei maa re: Upiima, pi antepuye pee ne mpónó n símisi kónle api sipónýónsehúú foresi. Menécíre kóló kai tíye, pin kó la piké né kpu.

4 Te íye ke Ulééca uu rinóo u pese? U u pese re: Ne písoi ákotokú aseí menécíre yekeilenle pee ápi píkaí Paali * anui n wúlalē.

5 Limεcø ke Ulééca uu kó nfáani keté nké-i písoi nkáripí ne uipeeléε wée un umεcire yekeilē.

* 11:4 Paali ye pee piléé píima pinyine le.

⁶ Lē nnya, nfanare ke Uléécaá uú ne pi wée, áí re pimewai sone nnya. Insá lē, Uléécaá ipéelée fi yé pée ípéelée yíkíyíki. [In kò re pimewai sone nnya, áí pée ípéelée kuu pi nyíse. Mewai sone ihéé fi ípéelée ihée kapi ye usoi n he.]

⁷ Lē nnya, íye nkpéni? Tò maa re Isirayeeeli pikó ápi lē kapi n wéési yē. Amá pē ke Uléécaá uu pikecòpe n wée ñmanè pée li yē áí pítóròò atu tápisi.

⁸ Li Nléécaasimé kémee wólaalē te:

Uléécaá ye pimésòhò ríkipile, uu piinipée yarii ápi ye pée yē,
uu kò piatu tápisi ápi ye pée kó hái ne neni-me.

⁹ Tafiti pó ne kò maa re:

Pianyá iluke iké pi panse ripine ne kei kai yé pi n tí

liké kelólé-mē ne pi ha

piké pée pimewai kulaa yē.

¹⁰ Piinipée iké nyínu ápi kape ye yē.

A tíyese piké meséere ritírí n kpúnímíle.

¹¹ Ne pise re: Lē nnya, Isirayeeeli pikó ye loole áí nkpáni pikai kuyise wee? Áí nkpáni lē! Amá pikelólé ye tíyesele Uléécaá uu mpuri sane pikó riyu lolu re pikéfa keké tóosi nnya.

¹² Pikelólé ye tíyesele ketē nnéi ake Uléécaá líkó yénu, pikupakareciré aku tíyese mpuri sane pikó ápi Uléécaá líkó yénu. Lē nnya, Isirayeeeli pikó nnéi pin nkpéni Yeesu Kirisi rintíki, Uléécaá líkó yé pée kumúnjé m máa?

Mpuri sane pikó riyu melale nsimé

¹³ Nò mpuri sane pikó kam nkpéni ne máne. Néee Kirisi utume yee mpuri sane pikó kecòpe n keisi. Kai nní lē, li né láárúle re pikei pée anénípe-i we nen pi wai.

¹⁴ In n la, li yé tíyese am nnépuri pikó kufatoi yukuse áí ne pikecòpe pinyine ayu lolu.

¹⁵ Uléécaá ye Isirayeeeli pikó ilúké ritéle uu pée u ne isoipuri tóròò pikó kecòpe nsimé nyóonse. Un nkpéni kò piketone-i pi m pèsepò, íye kai yé pée n we? Li yé nkpáni yare ke usoi uu ye n kpu uu pèeri!

¹⁶ Pin iluke n wa ápi ifói wée ápi Uléécaá he, li nyísele re Uléécaá yee itóròò nnéi te. Pin kuléé kunyine iníjín n kpísi pin Uléécaá n he, li nyíse re Uléécaá yee ku te ne kuilese-pò.

¹⁷ Pisui fi ye wéle yare Olifiyee kuléé kapi n támisi, Uléécaá uu kuilese inyine kérii uu iripòhò kpekpee méwoo n le ilese maelú. Pó nkó, pòò nní mpuri sane ukó, pò wéle yare Olifiyee kuléé kpee méwoo n le ilese. Pi pó kpísile ápi méméelú pó maelúse, pòn nkpéni kuléé kapi n támisi iníjín meni níru.

¹⁸ Lē nnya, kape ilése iyē kapi n kérii n nyáni re fi kepóyu-i líka tu. Pòn mepócíre n taáselē, a n nyu re áí pòò nníjín topori, amá nníjín mee pó topori.

¹⁹ Pó maa re: Pi ilése iyē kériile piké ne iripòhò né rimeelúse nnya.

²⁰ Asei ñmaa ye nye! Pi i kériile re fi nfatene má nnya, amá mpófatene nnya ke pòò we. Kape mepócíre n taáselē, amá iwame iké pò n we.

²¹ Pisui fi pée Olifiyee kuléé kapi n támisi ilese, mpá ne lē Uléécaá úu pi kañne. Pòò nní nlése kapi rínméelú, kape n nyu re pó kuu yé kañne.

²² Lē nnya, a Uléécaá nfanare ripáí aa un-yupape paí. U ne pepée kepíre u rínto kényu páápúle, uu kutu pi pasa uu pó ñnare wai. Lē nnya, li pise re pòké unnare ncee n tikilē. Insá lē, u yé kò pó tiké yare kapi ye nlése rinké mecò.

²³ Limecò, pē pin nfatene n yē, u yé kò pímeelú pi pese. Uléécaá ye ñnanje mále uké ne pímeelú pi pese.

²⁴ Lē nnya, pó nkó pòò áa nní Usui fi, pò we yare Olifiyee kuléé kpee méwoo n le nlese. Pi nlése mmē tikéle ápi kpē kapi n támisi kecáá tóresi, áí kò pée re pò

kpɛ nlese yíkíyiki lɛ. In tɛ Uléécáa yɛ lɛ wa, íyɛ kúu yé pɛɛ Písuifi pɛɛ ní wɛ yare kuléé kapi n támisi ílese kapi n kérii ísitonɛ-i i pɛsɛ?

Uléécáa yé Isirayɛli pikó nnéi riyu lɔ

²⁵ Lɛ nnya pimáɛɛɔ, nɛ la ké nó símisi áni kape nɛ lɛlɛɛ nní m pékaalɛ kɛcáá m palɛi, áni kape kɔ nɛ nómɛnécíɛ n nyáni yare nɔ písəhəɔ lɛ nnya. Isirayɛli pikó kunaí kɛmɛɛ, pinyine yé pikómɛ n yulaalenlɛ Uléécáa uu ha nɛ ípuri sane nnéi písɔi umpuri kɛcáá pikpáɔ n tɛnɛ.

²⁶ Uléécáa uu pɛɛ Isirayɛli pikó nnéi riyu lɔlu yare kai Nléécaasimé kɛmɛɛ n wólaalɛ tɛ:

Siyɔɔ-pɔ kɛ Uyulalɛ uu léerine.

U yé tíyɛsɛ Yakupu kumare pikó api kɛpire pítɔ u yá.

²⁷ Nkómɛine mɛɛ tó nɛ pɛ kɛɔpɛ n wɛnɛ yɛ mmɛ kumúnjɛ kpe-i kam piakóɛ pí n sáɛine.

²⁸ Pi Nsímé Kɛcɛɛ yɛlɛ api pɛɛ panse Uléécáa pilaarɔ, ai tó wáánáse. Amá kɛ Uléécáa uu nní pɛɛ pipisaayaha n wéɛ nnya, u pí lalɛ hái nɛ nkɛpɛni-mɛ.

²⁹ Uléécáa uu yɛ lɛ kuu usoi nɛ nfanarɛ n hɛ yási, uu yɛ kɔ pɛ kuu n wéɛ kɛcáá kɛmúnjɛ conse.

³⁰ Nɔ nɛ kɔ pɛɛ Uléécáa pipakarɛ yɛlɛ. Amá kɛ pɛ api pɛɛ kɔ nní kupakarɛcírɛ m má nnya, Uléécáa uu nkɛpɛni nɔ íwɛ tɛni.

³¹ Limɛɔ kɛ pɛ ápi kɔ nkɛpɛni Uléécáa pakarelɛ tɛ uké nɔ íwɛ tɛ nnya. Amá u yé kɔ nkɛpɛni pɛ nómɛnécɔ íwɛ tɛ.

³² Uléécáa yɛ sisoiɛpi nnéi kupakarɛcírɛ kɛmɛɛ yálenlɛ rɛ u la uké sinnéi íwɛ tɛ nnya.

Uléécáa yɛɛ ipakarɛ tɛ

³³ A tíyɛ Uléécáa mɛmá yɛ piyɛ kpa. Umɛwéésɛsəhɔ nɛ umɛnyuwɛ yɛ címúle ámɛ kutɛpine wɛ! Wóo yé fɛ uké ukɛtahaí kuu rinkɛnɛ ceri? Wóo yé fɛ uké ukɛmúnjɛ kuu n wai aseí kó?

³⁴ Li Nléécaasimé kɛmɛɛ wólaalɛ tɛ:

Wóo Upíima kɛmúnjɛ nyu?

Wóo yé rɛ u yé fɛ uu mɛsəhɔ u kpa?

³⁵ Wóo mɛfoi linyine u hɛɛlɛ líkɛ nɛ n wɛ rɛ u yé liute pihɛɛ cɛɛi?

³⁶ Ukɛmɛɛ kɛ mɛpá yo ai léeri. Uyɛɛ tíyɛsɛ kɛ mɛpá yo aí wɛ. Umɛkó kɛmɛɛ kɛ mɛpá yo ai kɔ wɛ. Uléécáa yɛɛ mɛpá píyɛi-pɔ ipakarɛ tɛ. Amí!

12

Isoi fale piluke Uléécáa pikei kɛmɛɛ

¹ Pimáɛɛɔ, lɛ kɛ Uléécáa uu nní íwɛ ró n tɛ nnya, nɛ nó ñmóópúselenlɛ rɛ ani nómɛnécíɛ kpisi ani u hɛ yare inyóɔnsɛsɛɛ kɛcɛɛ. Inyóɔnsɛ iyɛ iké n kpáiiilɛ in kɔ nɛ u sá. Lɛ kani yé u yáási ai aseí m má.

² Ani kape ketɛ ntɛ písɔi mɛwai n tikilɛ. Amá ani tíyɛsɛ Uléécáa uké mɛsəhɔ fale nó hɛ mɛkɛ nó consɛɛ. Kei kani yé pɛɛ nɛ Uléécáa mɛla ceri. Nó lisənɛ nɛ lɛlɛ yɛ u n larisi nɛ lɛlɛ ní nyamí nɛ kɛtɔ-pɔ ceri.

³ Kɛfa kɛ Uléécáa uu nɛ né n fénne nnya, nɛ la ké nónnénéi maa rɛ úka uu kape yɛ umɛcírɛ n taásɛlɛ líkɛ tósi, ái kɔ pɛɛ aseí má. Amá ani yɛ kɛmúnjɛ wa kéké nɛ n sá. Uléécáa yɛ mɛpá úyɛ nfatɛnɛ nɛ kumúnjɛ kunyine hɛlɛ. Mɛpá úyɛ uké nɛ ukɛpá m pálɛ.

⁴ Ípɛɛnɛ ísɛ kɛ usoi uu má, iyɛ in ílɛsɛ kulúí má, ílɛsɛ iyɛ in pikei pikó pikó wai.

⁵ Limɛɔ mɛpá kari nní kulúí ní wɛ, tɔ wale ípɛɛnɛ ísɛ tó nɛ Kirisi kupɛnɛɔ kɛmɛɛ, tɔn ntónéi muleinelɛ yare kɛ usoi ípɛɛnɛ ílɛsɛ ii nní m muleinelɛ mɛɔ.

⁶ Amá mḗpá úye ne ulikó ye ni ke Uléécāa utú ne nfanare u n he. Li pise re mḗpá úye uké ihēe iyē kuu n yosí ne pikēi n̄sōne wa. Uléécāa un úye n he re uké antepu pikēi n wai, liute uké ye Uléécāa rinyiri ne s̄imisi uu lipikēi ne unfatene nnéi n wai.

⁷ Uléécāa un úye n he re uké picó lē, uké ye upikēi n wai lin ne p̄isoi lēni. Uléécāa un úye n he re uké n cēesi, li pise re uké n cēesi.

⁸ Uyē kuu n he re uké ye picó ikari rikpáse, uké picó ikari n kp̄ariise. Uyē kuu n he re uké kefa n láarú, uké ye ne nfanare he. Nkó ye iwéése n t̄ú uké n̄sōne upikēi n wai. Nkó ye p̄iwekó n lēni p̄óké ye pi lē ne mp̄ōnare.

⁹ Nla r̄in kape kecáá kecáá nkó. Ani mēwai kópe n kóhō. Ani lisōne piwai ne kēyu m mahani.

¹⁰ Ani n lakaane yare ke pimárecō api ye n lákaane mecō. Mḗpá úye uké ye uuco pakare uu ye r̄iyu u waise.

¹¹ Ani kekei-i n tolu, áni kape s̄iká m má. Ani n ḡmóp̄ulē non kefa kese ne Up̄iima pikēi wai.

¹² Nór̄inép̄o riké lē kani n tálē non mē n̄nya n láarú. Ani lele n̄o n wéekuselē ne n niñú. Ani piyómeyáhaa ne kēyu m mahānlē.

¹³ Ani ye Uléécāa pikó p̄e ncōḡ kēmee r̄i we lē. Ani kape ye pisán̄eyó ne s̄iká wa.

¹⁴ Ani ye pep̄e n̄o n wéekuselē tinó sōne ritikise. Ani ye p̄isoi rinó sōne ritikise, áni kape ye úka anó wa.

¹⁵ Piye pin mp̄ōnare kēmee n we, n̄o ne p̄e ani kesé mp̄ōnare-i n we, piye pin n tēni, n̄o ne p̄e ani kesé tē.

¹⁶ N̄o ne n̄opinécō ani nfasimé m p̄enelē. Ani kape limáa-maa ne liyukó ne n̄omenéc̄ire m músu. Amá ani ye lē ke úka uu ne kutu n cólē kuwéé-mē n̄okén̄m̄uhé p̄ese. Ani kape n̄omenéc̄ire n nyáni re n̄o mēwéesesōhō mále.

¹⁷ Ani kape ye yinyine mēwai kópe ne mēwai kópe héele. Ani riḡmóp̄ú ani ye mḗpá úye keyu-i lisone wai.

¹⁸ Lin yo kuwai n we, in te n̄okén̄m̄eé kai yé léeme n̄o ne mḗpá úye n̄oké ne n láarúne, ani li wa.

¹⁹ Pinésane lala kecire, áni kape ye mēwai kópe ke p̄isoi api n̄o n wa n̄ór̄inéc̄ur̄uu pi héele, amá ani ye r̄iyá Uléécāa ricur̄uu uké ukuw̄oi pi nyíse. Li Nléécāasimé ritelē kēmee w̄olaalē te Up̄iima ye maa re:

Né ye usoi mēwai kópe u héele. Né ye mḗpá úye mēwai u c̄eēi.

²⁰ Li k̄o w̄olaalē te:

Nkú nn up̄ól̄aar̄o n we, a u he uké li,
nnír̄é nn u n we, a u he uké n ntí.

P̄on ye lē n wa, anakale wéé kaa lē uriyu kecáá k̄ōnu.

²¹ Kape tiye mēwai kópe meké p̄o feriyē, amá p̄óké lisōne n wai áa ne mēwai kópe feriyē.

13

Li pise re toké kuyu piwéése m pakarelē

¹ Li pise re mḗpá úye uké ye kuyu piwéése pakare. Iwéése ika íi we yeé íi Uléécāa kēmee n léeri. Uléécāa ye piwéése mp̄i nnéi p̄e nní r̄i we tonsente.

² Lē n̄nya, nkó ye kuyu piwéése pipakare n yúlu ye lē ke Uléécāa uu r̄i la pipakare yulule. Mp̄i p̄e lē pipakare n yúlu ye pim̄ecire nsimé wéésile re Uléécāa uké ne pi túhaane.

³ Usoi un lisone n wai, ái we re uké kuyu piwéése kewuu n t̄úúni. Amá pep̄e mēwai kópe n wai kai pise re piké kuyu piwéése kewuu n t̄úúni. Nénte áa la p̄óké kuyu piwéése kewuu n t̄úúni? In lē, a lisone n wai, p̄o yé kapi yé p̄o m pakare.

⁴ Uléécáa pikei kémee kapi lē we piké ne pò n lēni liké ne pò sonesi nnya. Amá pòn mewai kópe n wai, kepówuu keké n túuni. Ai méwoo kapi atéhe múlilē piké ye usoi kutu ripasa. Uléécáa pikei kémee kapi we nnya kapi ye ne uwaikópékáó túhaane api kutu u pasa uké yé te Uléécáa ye ne u wósile.

⁵ Lē nnya, li pise re nípá úye uké kuyu piwéése m pakarelē. Ai kutu pipasa nnya kani yé pi m pakarelē. Amá li pise re nóké pi m pakarelē te lē kaí ne nósínéfa-i nò sá re nóké wa nnya.

⁶ Lē nnya kani kò nní lampoo hééle. Uléécáa ye kuyu piwéése tonse re piké lē n wai piké ne upikei kémee n we.

⁷ Ani ye nípá úye lē kaní ne riwóme u m má u hééle. Ani ye ulampooyó lampoo hééle, ani ítáho uyeé ítáho n yósu hééle. Ani ye uyē kai m pise re nóké n wuru wuri, ani kò uyē kai m pise re nóké ríyu waise, ríyu waise.

Usoi ne ucó kecəpe nla

⁸ Ani kape ye úka ne riwóme m má, insá nla riwome kani yé nómenécəpecire n lukaane. Nkó yee picó n la ye Uléécáa isé ritikile ne iketə-pə.

⁹ Isé yee ní maa re: Kape iwásá wa, kape usoi kpu, kape ye yáai, [kape ye ucó kecáá nnóome wa] kape ye ucó líkó káipi, ne isé ícò nnéi ye isé nnyí kémee pénelenle re: A upócò n la yare kaa ripócúruu n la.

¹⁰ Nla nín ye usoi cò mewai kópe wa. Lē nnya, nkó yee usoi cò n la ye isé ritikile ne iketə-pə.

Usoi mecire picápine uké ne Yeesu Kirisi mepeme m mé

¹¹ Nò nkpéni nyule itunje iyē kémee kari nní n we. Li tule re nóké lē nnəni kémee yisi. Itunje iye-i ke Kirisi uu yé tiróyu n lə ye nkpéni meyá ne tó rikəle ai tósu peé uye-i karí peé ne Kirisi kefa pitene n kóraane.

¹² Kesine ye ketene tule, keyáa kē yé nfáani tu. Tóké kunj Maha kémee mewai keróciá lese tóké fóm, ari peé itəpilú kapi ye ne metéi kémee n tə kpísi ari múlú.

¹³ Tə ləle ntósé nké n nyamí yare lē kapi ye metunjetéi ne n sónə. Lē nnya, tóké meróci re tí ne pilukecaainke anyá ne pítaniré ne méwoo méwoo piwai ne mékperinkpe isoi ne picéjəankee ne kufatoi.

¹⁴ Ani Upíima Yeesu Kirisi isoi kpísi ani tani uké nónínsəi kecáá m palē. Ani kape tíye nónínəpiŋe iké ilási nò tónsə iké pee ilikáipi-káipi nò n waise.

14

Ani kape ye nópínéyómeyáhaaco akópe m palē

¹ Ani ye pəpee ápi nfatene kémee m páápú yósi. Ani kape ye n wéési nóké alari pikemé m má.

² Unyine yé musí re u yé fe uu nípá iluke iye mpuri le, ucó nkó yee úu nfatene kémee m páápú pón ayéhepei nmane le.

³ Amá nkó yee nípá iluke iye n le úu kape uyeé inyine n kóhə n lómiiise. Nkó yee iluke inyine n kóhə páa kape kò nkó yee nípá iye n le akópe m palē. Liriyíki re Uléécáa ye kò uyē yósilə.

⁴ Póó úye, póké ne ucó ukeikó akópe m palē? Un upikei nśəne n wai néé unsá nśəne pi n wai, uukeisaa kaí ne yē. U yé kam uu nśəne wai, liriyíki re Upíima ye nŋanŋe mále uké ne u lé.

⁵ Unyine yé m musu re keyáa kenyine ye kecə fele, ucó póo re sikucə ye ku. Li pise re nípá úye uké lē kuu meyíkíyiki ukefa-i m musu n tikilē.

⁶ Nkó yee m musu re keyáa kenyine ye kecə fele ye lē wailə uké ne Upíima ríyu waise. Nkó yee nípá iluke iye n le pó ne kò náásilə uké Upíima ríyu waise. Lē nnya uké i n le, liriyíki re u ye iluke iyē kecáá Uléécáa pəonesele. Nkó yee úu n

le p̄s ne k̄o l̄e waille uk̄e ne Up̄iima r̄iyu waise. L̄e nnya, úu kape ye i li. Uȳe ne ye k̄o l̄e nnya Ul̄écaā p̄ōn̄esele.

7 Asei kec̄áá, t̄o úka úu uricuruu mek̄óc̄ire nnya nf̄áa má, úka úu ye k̄o uricuruu mek̄óc̄ire nnya kpu.

8 T̄on nf̄áa m má, Up̄iima mek̄ó k̄ém̄é kari nf̄áa má, t̄on k̄o n kpu, Up̄iima mek̄ó k̄ém̄é kari kpu. L̄e nnya, n̄p̄á t̄on n kpu n̄é t̄on nf̄áa m má, t̄o Up̄iima pik̄ó le.

9 Kirisi ye kpule uu p̄eri un nf̄áa má re uk̄e ne pik̄p̄k̄p̄o ne p̄epe nf̄áa m má Up̄iima.

10 Yo nnya ke p̄ó p̄ee up̄óc̄o ak̄ópe pal̄e? N̄é ye yo nnya ke p̄áa up̄óc̄o waisel̄e? T̄o ha nt̄ón̄é Ul̄écaā keyu-i sínle uk̄e ne r̄ó túhaane.

11 Li Nl̄écaāsim̄é ritel̄é k̄ém̄ee w̄ólaal̄e te:

N̄é Up̄iima, ne nf̄áa mále.

Pisoi nn̄éi ȳe kam api ken̄éyu-i w̄úla.

Pisoi nn̄éi api k̄o Ul̄écaā r̄iyu waise.

12 L̄e nnya, n̄p̄á t̄o úye ye s̄óntile uk̄e uricuruu ne unn̄o l̄e kuu n wa Ul̄écaā s̄imisi.

Kape t̄ye up̄óc̄o uk̄e p̄ó nnya ak̄ópe wa

13 L̄e nnya, ári kape ye mer̄óc̄op̄ec̄ire ak̄ópe m pasiine. Ani yekei re áni ȳe líka wa lēe ȳe n̄óun̄éco rink̄p̄ouse n̄é lēe ȳe kel̄ól̄é-m̄é ne u n̄ ha.

14 Ne nyule, am k̄o t̄o ne Up̄iima Yeosu kup̄én̄éco k̄ém̄ee ȳénu ηmaa re líka ái liriýík̄i-m̄e lík̄perink̄pek̄óó. Amá úye un m m̄úsu re linyine ye lík̄perink̄pek̄óó, uricuruu k̄aí ne mék̄perink̄pe má.

15 P̄on lip̄ól̄uke-luke nnya up̄óc̄o rip̄óo n caaise, ái r̄íla k̄ém̄ee kaa l̄e s̄ón̄e. Kape lip̄ól̄uke-luke nnya t̄iye uȳé nnya ke Kirisi uu n kpu uk̄e p̄o.

16 Ani kape ye wa pic̄o pik̄é lelēe ne n̄s̄ n s̄á nnya nk̄ópe ȳé pik̄é s̄imisi.

17 Ul̄écaā iȳōopi lí piluke ne pin̄ír̄é nk̄ó nnyine k̄ém̄é we. Amá l̄e ke Nf̄áas̄one nn̄ ye n he nk̄ó ye mu. Lelēe nn̄ aseí ne nk̄ín̄nīne ne mp̄ó̄n̄are.

18 Nk̄ó yēe l̄e Kirisi p̄ikei n wai ye ne Ul̄écaā s̄ále, pisoi p̄ó ne ye k̄o u n waiselenle.

19 L̄e nnya, t̄ak̄é ye lelēe ye ne nk̄ín̄nīne n̄ ka ne l̄e kari ȳé ne n ηm̄ó̄p̄ús̄enel̄é w̄é̄si t̄on ne kes̄é p̄apisi.

20 Kape lip̄ól̄uke-luke nnya Ul̄écaā mewai caai. Asei kec̄áá, liluke-luke líka ái mék̄perink̄pe má. Amá in te usoi ȳe iluke lí, ai l̄e nnya uuc̄o ne kel̄ól̄é-m̄é s̄í, ái nyam̄ te uk̄e i lí.

21 Lí nyam̄ te usoi úu kape isare lí n̄éé úu kape p̄íta n nt̄í n̄éé úu kape ne lelēe ye uuc̄o ne kel̄ól̄é-m̄é n̄ ha ne rik̄ó, [n̄éé úu kape lelēe ȳe uuc̄o m p̄ep̄ire n̄éé lelēe ȳe rin̄árei u n waise ne rik̄ó].

22 A Ul̄écaā keyu-i l̄e kaa rip̄óc̄uruu kep̄ófa k̄ém̄ee ns̄ím̄é mm̄é kec̄áá n̄ m̄úsu wa. Nk̄ó yēe l̄e kuu m m̄úsu re lisone n wai ye únarekome le, in te úu lík̄em̄ee nk̄ópe r̄íka ne umec̄ire túhaane.

23 Amá nk̄ó yēe uliluke-luke nnya n tíru un k̄o p̄é̄e ne lí le ye umec̄ire ak̄ópe palenle. Liriýík̄i re um̄ewai áme nyís̄el̄e te ukefa k̄ém̄é kai léeri. L̄e ke usoi uu ye n wai un tíru ye ak̄ópe le.

15

A ye lelēe ȳe up̄óc̄o rin̄ηm̄ó̄p̄úse wa

1 T̄ó mp̄í, t̄óo nn̄í nfatene k̄ém̄ee m pááp̄ú, lí pise re t̄ak̄é p̄epēe ápi kahane m p̄apisi rin̄arei ne kutu r̄ico ari lelēe ne r̄ó n̄ s̄á piwai yá.

² Li pise re mpá úye uké ye lisone wa liké uucò larisi liké ne u n léni un ne nfatene kémeε papisi.

³ Kirisi úu pεε ne lelee ne u n sá kutu colē, amá u pεε waille yare kai Nléécaasimé kémeε ukecáá n wólaalē te: Alé nyē kapi pó Ulééca n lámaankee ye kenécáá pεεmele.

⁴ Lē nnéi lee nni hái mekeε-me n wólaalē ye wólaalenle liké ne ró n céési. Li pise re Nléécaasimé ritelē tē tiké tíyese toké pikáhá-káhá fe toké kò ne tirópò n we ton ne lē kuu n yekei re u yé ró pa mé.

⁵ Ulééca yεε ye n wa usoi uú ne káhá-káhá uu kò ne uripò n we uké tíyese toké Kirisi Yeesu mewai n tikilē, mpá úye ne ucò pin ne kemúnjé keεε má.

⁶ Lē nnya, ani nónnénéí ripéne ani rinó rise kémeε Urópiima Yeesu Kirisi Usaa Ulééca pakare.

Isoipuri nnéi nnya ke Kirisi uú ne Nstmé Kecire ka

⁷ Ani nóménécəpεcire nsonε m múnlēlē yare ke Kirisi uu nó ní yosí uu múltú mecò, liké ne Ulééca rinyiri ritaáse nnya.

⁸ Asei kecáá, Kirisi ye pansεle Pisuifi ukeikó uké ne lē ke Ulééca uú pεε n yekei re u yé pipisaayaha wa n wa nnya. Un lē n wa, liké pεε nyise re u ye lē kuu ní ma wale.

⁹ Mpuri sanε pikó pó né kò íwe ke Ulééca uu pi n té nnya urinyiri ritaáse, yare kai ke Nléécaasimé kémeε n wólaalē te:

Lē nnya kam isoipuri kecəpe ripónyíri haane am kò siyómε yom aní ne tipónyíri taáse.

¹⁰ Li kò wólaalē te:

Nó isoipuri, nó ne Ulééca pikó ani kesé mpónare yē!

¹¹ Li kò wólaalē te:

Nó isoipuri nnyí nnéi, ani Upiima rinyiri ritaáse,

Isoipuri nnyí nnéi iké u ritaáse!

¹² Esayi pó ne kò wai re:

Isai keyase ye sóntile keké isoipuri

pikó kecáá m paílē.

Pi yé kam apí ne u n talē.

¹³ Ulééca yεε ye usoi ripò n larukuse uké nfatene kani m má ne ritiki uú ne mpónare ne nkijnije meýá nó he. Nfáasone nnaņe nké lē kani m mé titaáse.

Pòoli ye nceε mále uké wói yare kuu nni ní wói

¹⁴ Pinémáreco, tinécúruu ηmaa ye nyule re nó mpá yo kémeε mewai sone waille. Nó kò menyuwe nnéi mále non kò tulaalē te nó fe ani nóménécəpεcire n célaane.

¹⁵ Mpá ne lē, ne ritelē ntí kémeε isimé inyine meýā ne kéyu mahanle am wólu ké ne lē kani pinyuwe m máálē nó léise. Ulééca kefa kuu né ní fénnε yεε lē nceε né he nen ne lē nó wólu.

¹⁶ U ne né ke fénnεle re ké mpuri sanε pikó kémeε Yeesu Kirisi rinyiri riyóó. U né wéle uu ilúké yekei re ké Unsímé Kecire riyóó mpuri sanε pikó piké ne mpanse inyónse yεε ne Ulééca n sá nnya. Nfáasone yé tíyese apí n we yare ihεε yεε ne u n sá kapi ilúké n yekei.

¹⁷ Lē kam nni tó ne Kirisi Yeesu kupéneco kémeε n wai nnya, né fe am Ulééca keyu kémeε rikókori n wai.

¹⁸ Liriyíkí re ám ye kaha ké nféé nnyine rikpápo, insá lē ke Kirisi uú ne né rintiki uú ne wai re mpuri sanε pikó piké ne Ulééca n waise nkó. Nnésímé ne menéwai meε tíyese kuú ne lē wa, ái née wa.

19 Uléecaa Nfaasone mee lē mewaisaŋa ne mewai piima wapisi nri ne nyise re n rinaŋe mále. Lelēe t̄yese kam fe am hái Yerusalem-pò Kirisi Nsimé Kεcire meγá yóó am̄ ne Ilirii tulu.

20 Ne waiselē re ké Nsimé Kεcire riyóó kei ke úka útu kahane Kirisi nkó rika n kó ái kapē wa re ne ucó rikui kuu n yekei kecáá mmele ritósi nnya.

21 Ne lē waile yarē lē kapi Nléecaasimé kέmee n wóí re: Pē kápi píkai unsimé n símaalē yé kam api u yenu. Pēpēe ápi unkó rika n kómaalē yé kam api n-asei kom.

22 Lē nnya, kaí ne nkpéni tu, ám kahane kέyu n yē ké nókenéméε hapó.

23 Amá pikēi ápi nkpéni siló se-i ne né we. Háí aŋmē anyine-me kai ripóó né we re ké pilóólú nó hapó.

24 Amá ne lalē nen piyei Esipaanyi n tósu, ké nókenéméε ritikipó ké nó rilóólú tóké nkáripí nókenékúri tone rinépóó riké kpu, ani pēe limemáá né lēni am̄ ne nnécée nāŋ.

25 Amá Yerusalem kam itunje nnyí kέmee tósu ké ha Uléecaa pikó pēe kei-pó rí we lē kelenē.

26 Uléecaa pikó pēe Masetuwaani ne Akayii-pó rí we ye símaane re piké siwóó tóho piké ne Uléecaa pikó pēe Yerusalem kuyu-i rí we pin íwe má lē.

27 Piricuruu pēe ne piripóó lē wa. Asei kecáá, li kó pēe piše re piké lē pi wa. Liriyíki re Pisuiŋi ye Uléecaa piyulale ne mpuri sane pikó hóonele, ápi lē ke Uléecaa uu pi n he ne mpuri sane pikó yē. Lē nnya, li piše re mpuri sane pikó póóké kó pē ne pilikó kapi m má lē.

28 Nen pikēi pē m masí, nen kó ítáho iyē pi rimmúise, né pēe nókenéméε ritiki am̄ ne Esipaanyi tómpo.

29 Ne kó nyule re nen ha nókenéméε n hapó, Kirisi yé ne né ritiki uú ne meγá nó kpá.

30 Pimáreco, Urópiima Yeesu Kirisi rinyiri kέméε ne rla ke Nfaasone nn tó n he kέméε kam nó ŋmóópuselē te ani ye kenécáá Uléecaa yáasi. Ani Uléecaa yáasi ani atōpi né n lēni re

31 ám kapē pēpēe ápi Yutee keteni-i Uléecaa m pakarelē anipe-i lóipó. Ani kó iwele ne né lē te Uléecaa pikó piké ha ítáho iyē kam̄ ne nní Yerusalem n sí rísone yósi.

32 Lin lē n wa, kam yé pēe nókenéméε tuipó ne mpóonare. Uléecaa un kó n la, am nókenékúri tone am nkáripí wénte.

33 Uléecaa ye ye nkíŋinje n he uké nónnénéi kekúri n we. Amí!

16

Póoli ye uricuruu písoi yáasi

1 Ne uróyi Fepee yeε Senikireesi-pó Uléecaa icápine kέmee pikēi n wai nó pááipole.

2 Ani rísone Upiima rinyiri kέmee u yósi yarē kai m piše re Uléecaa pikó piké yóoine. Ani kó ne kutu u n cōlē, nōn lē nnéi kuu yé nó m piše re ani u wa kέmee u lēni. Uyē ticuruu ye kó písoi meγā lēnle uu kó né lēni.

3 Ani kó Pirisili ne Akilasi yáasi. Pinékeico ye pi. Tó ne pē tóo kesé Kirisi Yeesu kekei kέméε we.

4 Pi nkpó heirele apí ne nnéfáa yósu. Ai menécire néε pi pōoneε. Uléecaa icápine nnyí nnéi pikó pēe mpuri sane pikó kέmee rí we ye kó pi pōoneεle.

5 Ani Kirisi pikó pēe ye pikēyo-i n cápine nnéi yáasi. Ani kó unésane lala Epayinēeti yáasi. Uyēε Asii kuwéε-mē mefóí ne Kirisi kefa tene.

6 Ani Maari yee nókenécáá meýá n náasi yáási.

7 Ani pinémárecó Anturonikuusi ne Yuniyasi yáási. Tó ne pē ne pee kesē kukpaniilee-i wele. Pi Kirisi pitume pinyine le ke písoi api rí la hái. Ticuruu pi pee Kirisi pikó le née kelene panse uukó.

8 Ani Upiima kupérecó kémee unésáne lala kecire Ampiliyatuusi yáási.

9 Ani urókeicó Uripee yáási. Tó ne uyē tó Kirisi pikei kesē wai. Ani kó unésáne lala Sitakiisi yáási.

10 Ani Apeléesi yee n nyíse re u Kirisi ne kefa tenelenle yáási. Ani kó Arisitopuuli keyó pikó yáási.

11 Ani unémárecó Erootiyóo yáási. Ani Narisiisi keyó pikó pee Upiima ne kefa n tenelē yáási.

12 Ani Tiriféeni ne Tirifoosi yáási. Pinósi pinyine ye pi, pee Upiima pikei n wai. Ani Perisiiti yáási. Unósi unyine isoi kam rí la hái lo. U meýá Upiima pikei kémee náásile.

13 Ani Rufuusi ke Upiima uu n wéé ne uuni ke née ye kó n sée re unéni yáási.

14 Ani Asenikiriti ne Filekóo ne Heriméesi ne Paturopasi ne Herimaasi ne pimárecó pee pikemee rí we yáási.

15 Ani Filolóki ne Yuli yáási ani kó Neree ne uuyei ne Olimpasi ne Uléécaá pikó pee pikemee rí we nnéi yáási.

16 Ani nómenécórecire yáhaane ani memárecó pirane. Uléécaá icápine nnéi pikó ye nó yáási.

Nsímé tərəə

17 Pimárecó, ne ikari nó kpáselenle re ani nómenécíre tí ne pepere pikóólentene ne picókoi n sónaari. Lē kapi n wai ne lē kapi n céési ye ne icélaa iyē kani rí yósi memíi wele. Ani pikekúri rinyosó.

18 Ai Urópiima Kirisi pikei ke lipite pē mpuri api lē wai, amá pikuloi likó kapi ne náási. Pi ye nnóolari ne akéhe ne fele api pepere ápi líka kumúnjé n nyu kirasente.

19 Amá in nóo, mpa úye ye nyule lē kani Upiima m pakarelē. Lē nnya ke rinépoó ari nó nnya láarú. Ne la re ani mewéesesəho m má non ne lisəne wai, nónésosi iké n kpáiiilē non ne likópe kaase.

20 Uléécaá yee ye nkíninje n he yé nfáani Setani ritékéé uu nóanéna metene u wai.

Urópiima Yeesu uké ípeelée nó nyíse!

21 Unékeicó Timotee ye nó yáási. Pinémárecó Lusiyuusi ne Yasoo ne Sosipatee pó ne kó nó yáási.

22 Née Pəli utelewəle, Terituusi yee rítelē ntí rí wói. Né ne kó Upiima yee tó ne nnó m péneselē tinyiri ne nó yáási.

23 Kayusi yee ukeyo-i kusáne né rí yósi ye nó yáási. Ukeyo-i ke Kirisi pikó nnéi api ye cápine api keyóme yáási. Kuyu siwóó ucápine Erasiti ne urómárecó Kuwaritisi pó ne kó nó yáási.

[

24 Urópiima Yeesu Kirisi uké ípeelée nónnénéi nyíse! Amí.]

Ipakare tərəə

25 Ani tíye tóké Uléécaá pakare. Liriyíki re u yé fe uu wai ani nfatene kémee pelu. Yeesu Kirisi Nsímé Kecire kam n yóólē kuu yé ne lē wa. Nkemeé kuu leléé hái mekēe-me m pékaalē lesene uké ró nyíse.

²⁶ Li nkpéni lē ke antepuyε api n wói ne rinóo ke Uteneciré Ulééca u u n he nnya metéi kémeε léemele lin nyáni, ai kò nkpéni tíyεε ketē nnéi pisoι api li ceru piké ne Ulééca n waise api kò ne kefa u tene nnya.

²⁷ Ulééca mεcire kóló yεε mεwéésεsòhò ute. Liké ne Yeesu Kirisi ritiki tóké ne ríyu u n waiselē hái ne nńá píyei-pò. Amí!

Títelé foi ke Pòoli uu Korinti pikó n wói

Lelee rítelé ntí kémee ní we

Korinti ye pee Kiresi keté kémee kuyu píima le. Nsoipuri mee kei n finu rín kumúnjé má. Pikireki ne Róm pikó ne ketunjeleeme pikó inyóonse yee pee kei we. Pòoli yee Uléécaá icápine yee Korinti-i ní we karií (UPM 18:1-18). Pòoli uu kei tone yare anjé até kumúnjé, uu tyyese mpuri sane pikó api Uléécaá icápine loni. Efeesi kuyu-i ke Pòoli uu n tóne ai nánai kuu yé rítelé ntí n wói (16:8).

Lē nnya kuu ri n wói ye nní: Kulowee keyo pikó kuú ne kó te Uléécaá icápine ye kériine, pisoi pin Kirisi pitume tési. Te pitele ne mefine kópe ye icápine kémee lonle (1:11). Melírú, Uléécaá icápine pikó pee Korinti-i ní we ye rítelé u papole pin isímé u písei.

Lē ke ifaaci iyē ii n kériinelé ye nní:

1. Anó kuu isímé kapi u m písei kecáá m pese (1-6): Nsímé kapi rin-yóó mee nkpéé, ái pepe n tin-yóó. Yeesu Kirisi pitume ye pinnéi Uléécaá pikeikó le (1:10-4:21) Mefine kópe nsímé (5:1-6:20)
2. Menóyóó piicónjé mpehé mpehé kecáá (7-15): Pisóonne ne ritáne pitone (7) Inyékii ne inyóonsesare kecáá nsímé (8.1-11:1) Icápine kémee mewee ne Upiíma kupéneco iluke (11:2-34) Nfáasoné ihée ne lē kari yé ne i n keisi (12-14) Nkpó kémee meyiše (15)
3. Lē ke Pòoli uu píwai ní la ne iyáhaa kuú ne rítelé ntí tenese (16).

Iyáhaa

¹ Nē Pòoli ke Uléécaá uu umela kémee m pansese Kirisi Yeesu utume ne unéco Sositeeni,

² tóo Uléécaá icápine pikó pee Korinti-i ní we rítelé ntí wólu. Tó pē nnéi ke Uléécaá uu n lése uu iyaa yekei uu pi ne Kirisi Yeesu péne uu pi pansese upikó yáasi. Tó kó pē nnéi pee nṗá yei-pó ní we, pin kesé Upiíma Yeesu Kirisi rinyiri sélei yáasi. Yeesu Kirisi ye Piupiíma le. Uyee kó tó Upiíma.

³ Urósáa Uléécaá ne Upiíma Yeesu Kirisi piké ípéelée nó nyíse api kó nkíninjé nó he!

Lisone ke usoi uu ye Kirisi kémee nyé

⁴ Mṗá píyei kam ye nó nnya Uléécaá pòonse re u nó ne Kirisi Yeesu kupéneco kémee ípéelée nó nyíse nnya.

⁵ U nó ne Kirisi kupéneco kémee mesóho nnéi nó hele ani panse linnéi kémee pimámá, aí ne tósu nsímé piyóó ne menyuwe kéméé.

⁶ Kirisi kecáá nsímé kari nó rin-yóó ye nókenéme inínjé wale nsone.

⁷ Lē nnya, nó mpí nó nní m mē te Urópiíma Yeesu Kirisi yé keyáa umecire lese uu nyíse, nfáasoné lihéhée líka aí nó párlíle.

⁸ Uléécaá uyé yé nó m múlilē nòn ne nyenu, aí ha ne keyáa tóroo tulu re ápi kape nókenécáá ncaai níka yé keyáa kē ke Upiíma Yeesu Kirisi uu n sónti.

⁹ Uléécaá uyee nó n sée re nó ne Ukepípi, Urópiíma Yeesu Kirisi nóké ripéne ye aseí ute le.

Mekóólentene mee Kirisi pikó kecòpe ní we

¹⁰ Pimáreco, ne Urópiíma Yeesu Kirisi rinyiri ne nó pise re ani nsone n kóméine, nòn kó nsímé nse símisi. Mekóólentene áme kape nókenécòpe n we, amá ani kesé lise ne n náási nòn kó kemúnjé kesé má.

¹¹ Pinémáreco, Kulowee keyo pikó ye né símisi re íkenjéne ye nókenécòpe wele.

12 Liasei re pisoi pinyine ye nókenécɔpe we, api ye ma re Pɔoli ke pɛ api tikilɛ, picɔ re Apoloosi ke pɛ api tikilɛ, picɔ api kɔ re Piyee ke pɛ api tikilɛ. Picɔ pɔɔ kɔ re Kirisi ke pɛ api tikilɛ!

13 Kirisi ye kériinelenleé? Yare Pɔoli kapi nó nnya kunapéékɔ kecáa kpu née Pɔoli rinyiri kapi ne míni nó wólɛ?

14 Ne Uléecaa pɔɔnese kám Kirisipuusi ne Kayusi memáa nó úka ucɔ míni n wólɛ nnya.

15 Lɛ nnya, úka úu yé fe uké re rinényiri kapi ne míni nó wólɛ.

16 Ne léise re ne kɔ Sitefanaasi keyɔ pikɔ míni wólɛ, amá am pakare re ne kɔ unyine ucɔ piwólɛ rikpá.

17 Kirisi úu né tumme re ké pisoi míni wólɛ, u né tummele re ké Nsimé Kécire riyóó. Ai kesoipipi mesímésɔhɔ kamí ne n yóólɛ. Insá lɛ, Kirisi nkɔ kuu kunapéékɔ kecáa n kpu rín líka yoriye.

Yeesu Kirisi yee Uléecaa nnaŋe ne umewéesesɔhɔ

18 Kirisi nkɔ kunapéékɔ kecáa nsímé ye pepɛɛ ncée m pɔ kémɛɛ nnirisimé le. Tó mpí riyu ke Uléecaa uu n lɔ ye nyáni re Uléecaa nnaŋe ye mu.

19 Uléecaa Nsimé ye ma re:

Né mpí pɛɛ m músu re pi mewéesesɔhɔ má mewéesesɔhɔ caai, am mpí pɛɛ m músu re pi menyuwe má menyuwe waise mewóo.

20 Lɛ nnya, pepɛɛ mewéesesɔhɔ m má ne isé picélaa ne nfáani ketɛ nké písiményuwe pin yei n we, piké léemɛ piké símisi ké kɔ nké. Uléecaa ye nyísele re lɛ kapi ye ketɛ kecáa n sée re mewéesesɔhɔ ye nnirisimé le.

21 Mesei ke sisoipipi ási ne simewéesesɔhɔ cire fe siké Uléecaa céri kei kuu umewéesesɔhɔ n lése uu nyíse. Lɛ nnya ke Uléecaa uu re u yé pepɛɛ ne nsímé mmú mɛɛ nní rí we yare nnirisimé kefa n tene riyu lɔ.

22 Pisuiŋi re pinsá mewaisaŋa n yɛ, ápi yé ŋmurei. Pikireki pɔɔn mewéesesɔhɔ wéssi kelene.

23 Amá Kirisi yee kunapéékɔ kecáa rí kpu nkɔ ke tɔɔ símisi. Nsimé mmɛ rín Pisuiŋi kémɛɛ kuŋmurei we re piké ne kefa n tene, n kɔ mpuri sanɛ pikɔ kémɛɛ nnirisimé le.

24 Amá Kirisi yee Pisuiŋi ne Pikireki pɛ ke Uléecaa uu n wée kéméé Uléecaa nnaŋe ne Uléecaa mewéesesɔhɔ.

25 Lelee rí we yare Uléecaa nnirisimé ye sisoipipi mewéesesɔhɔ líkɔ fele. Kei ke Uléecaa uu ye n wa yare unárei ye sisoipipi rikɔhɔ líkɔ fele.

26 Ani ripá, pimárecɔ, ani yénu isoi iyɛ kéméé kaní pɛɛ rí we Uléecaa uu ne nó wée. Pɛ kaní n nyáni re pi mewéesesɔhɔ má ne pináŋe-nanŋe ne píyukɔ ápi nókenécɔpe kulúu we.

27 Lɛ ke sisoipipi asi n kpílɛ te linírikɔ ke Uléecaa uu ye kpísi uu ne lɛ ke sisoipipi asi n kpílɛ te mewéesesɔhɔ líkɔ séése. Lɛ ke sisoipipi asi n kpílɛ te lináreikɔ ke Uléecaa uu ye kpísi uu ne pepɛɛ m músu re pi pináŋe-nanŋe séése.

28 Lelee áí sisoipipi inipee-i riyu m má née lɛ kapi n lómíise née lelee áí líka n tulaalɛ ke Uléecaa uu ye ne lelee ye siinipee n yi ríffise.

29 U ye lɛ wale re úka úu kape ne n fe uké ukeyu-i umécire ríntáase nnya.

30 Amá Uléecaa ye nó wéle uu nó kpísi uu ne Kirisi Yeesu nó péne. Uyee merówéesesɔhɔ mɛɛ Uléecaa-i n léeri. Uyee tɔyesele kari Uléecaa inipee-i aseí pite. Uyɛ nnya ke Uléecaa uu ró pansese upikɔ, uu akópe kémɛɛ ró lese.

31 Ai pɛɛ nkpéni wai yare kai Nléecaasimé ritelé-i n wólaalɛ te:

Uye un n la uké umécire ritaáse, uké lɛ ke Upiima uu n wa nnya umécire ritaáse.

2

Ποῦλι γε γούλῃ τε πι Kirisi kunapέέκός κεκάά karií

¹ Pimáρεσ, kam nókenémee n háρo am Uléécaá nsimé asei nyee m pékaalē nó símisi, ái mesiményuwe píima menyine née awéésenoσ papε-papε anyine kam ne nó símisi.

² Ne pεε kenéfa-i wale re ám kapε Yeesu Kirisi memáá linyine licó nókenémee yé, ái ne tósu Yeesu Kirisi kapi kunapέέκός κεκάά rí karií.

³ Menáriε kam nókenémee háρo, nfasimé ne iwame píima in né lonaalē.

⁴ Ai menésiményuwe mee anélémpi née mmē kam n yóólē kέmee pikei wai. Amá Uléécaá Nfaasone nnaηe mee nó nyise re mmē kam n yóólē γε asei le.

⁵ Ai we re nónnéfatenε nké sisoipipi mewéésesohó kέmee n leeri, amá li pεé we yare nké Uléécaá nnaηe kέmee n leeri.

Uléécaá mewéésesohó

⁶ Amá mewéésesohó ke née kó pepεe nfatenε kέmee m pi céesi. Ai sisoipipi née nfáani ketē nké mekó née ketē nké κεκάά piγóopi ipaa γε keyáa n tenene mekó.

⁷ Uléécaá mewéésesohó ke née pisoí céesi. Mekemee γε címúle, men kó pékaalē. Uléécaá uké kelene ketē ne keyóme n wa, u pεe yekeile re meκεκάά kai yé ne ritiki ari ne umeyóopi yenu.

⁸ Ketē nké κεκάά uyóopi úka úu mewéésesohó mē ceri. Pin pεe me n ceri, ápi yé pεe Upiíma γε meγóopi n te kunapέέκός κεκάά karií.

⁹ Limεσ kai Nléécaasimé ritelé-i wólaalē te:

Lē ke úka úu pí kai n yénaalē née ke úka úu pí kai n kómaalē.

Lē ke úka úu pí kai m múnhaalē te li we.

Lē nnéi ke Uléécaá uu wa úu ne pepεe u rí la m mé.

¹⁰ Uléécaá γε ne Nfáasone ritikile úu ne tó li nyise. Mesei ke Nfáasone nn γε núpá yo perei, ticuruu ái ne Uléécaá simúné see keméε-pó m pékaalē péne.

¹¹ Usoi úye γε yé fe uu lelee usoicó kefa-i rí we ceru? Insá uricuruu. Limεσ ke úka úu yé fe uké Uléécaá likó céri, insá Unfaasone mecire.

¹² Ai kó nképni re ketē κεκάά kemúné kai tó he. Amá Uléécaá γε ípeelée ró nyise uu Unfaasone ró he tóké γε ne ulikó céri.

¹³ Ai sisoipipi mewéésesohó kari γε ne linsimé símisi. Amá lē ke Nfáasone nn tó n céesi kari γε ne linsimé símisi. Pepεe Nfáasone m má kari pεe lē Nfáasone likó céesi.

¹⁴ Amá usoi nkó γε úu Uléécaá Nfaasone m má úu yé fe uké Nfáasone likó kó. Li γε u n we yare nnirisimé γε mu. Kai nní re uyee Nfáasone m má ηmane γε yé fe uu liasei kom nnya, uyee úu Uléécaá nfaa m má úu yé fe uké liasei kó.

¹⁵ Usoi nkó γε Nfáasone m má γε yé fe uu núpá yo ceru uu kóolene úka úu yé nnyine yé uké u maa.

¹⁶ Li Uléécaá ritelé-i wólaalē te:

Wóo Upiíma kemúné nyu?

Wóo yé fe uu mesohó u kpá? Amá Kirisi kemúné ne tó kekó γε keσε le.

3

Uléécaá pikeikó κεκάά nsimé

¹ Pimáρεσ, asei κεκάά ám fe ké ne nó símisi yare pisoí pεe Uléécaá Nfaasone m má. Ne ne nó símisile yare pisoí pεe pikemúné círe ne n sóne, yare pisoí pεe kó ne Kirisi pitiki kέmee riwá n tiselē.

² Mmē kam nní nò n símisi yē we yare mēpe kapi yē kewá fenfēi n nyense, ái iluke mule-mule inyine. Li we re áni kahane iluke mule-mule kuluke n tu. Ne nkpeni-me ricuruu, áni kahane ikuluke n tu.

³ Li we re ái Uléecaa Nfaasone mee nó séni. Ke kufatoi aku nní nókenécōpe ní we, áni kō kómēine, ái li lē nyiselenle re nō rinárei málee? Ai li lē nyiselenle re ái Uléecaa Nfaasone mee nó séni?

⁴ Ucō yee un m maa re: Pōli ke nēe tikilē, ucō uu re: Apoloosi ke nēe tikilē.

⁵ Wóo mpíi Apoloosi? Wóo mpíi Pōli? Nēte tō ntónéi Uléecaa pikeikó kpárá le, kái ne rintiki aní ne Yeosu kefa tene. Mpá úye yē upikei ke Upíima uu u ntí pa waille.

⁶ Nēe kuléé támēsi, Apoloosi uu míni ku yakasi, amá Uléecaa yee ku peise.

⁷ Lē nnya, ái uyee n támēsi yee linyine wa nēe uyee míni ku n yákasi yee linyine wa. Amá Uléecaa yee ku m peise yee nípá yo wa.

⁸ Uyee n támēsi ne uyee míni n yákasi ye sále. Mpá úye yē pikecōpe sóntile uké lē kuu upikei n wa ihéé yosí.

⁹ Uléecaa ke tōo ne kesé keisi. Nō yē nkpeni wa yare ukēcare nēe ukulee kuu m móm.

¹⁰ Uléecaa yē ne kefa né fénnēle uu tyyese aní n we yare umóme sōhō yee rikúí n yekei, ucō uu weri uu rikēcáá móm. Lē nnya, li pise re nípá úye uké n nyu re íye kuu rikēcáá móm.

¹¹ Li we re rikúí yē piyēkei máálenle. Tete Yeosu Kirisi. Uka úu fene uké rimemáá riféé rinyine rico yekei.

¹² Úye un wura nēe nwóoweni nēe apare néikóó nēe ana nēe ahóoyui nēe ayúí n kpísi un ne rikúí tē kecáá m mō,

¹³ li keyáa sóntile liké nípá úye pikei lese liké nyíse. Nna yé ha ketúhaaneyaa ké ketúnjé n wele, Uléecaa uu pēe nípá úye likeikei nkemee waipō áí ne nyíse re li nyamí nēe áí nyam.

¹⁴ Úye likeikei linsá nna mmē kémee n tore, liute yé ihéé yosí.

¹⁵ Amá úye likó lin n tore, uyē ye loó. Uléecaa yé uriyu lo, amá li péé wele yare nna kecōpe ke liute uu lompo uu lééri.

¹⁶ Ani nyu re nō Uléecaa keyo le, Unfaasone nn nókenéméé wee?

¹⁷ Úye un ke n fori, Uléecaa yé kō liute fori. Li we re Uléecaa kekó ye ke. Nōo nní lē ukēyō ké.

¹⁸ Nō úka úu kape umecire kiraase. Nō úye un m músu re u ketē nké kecáá sisoiipipi mewéesesōhō má, liute uké panse yare uníri uu péé ne meyikiyiki wai uyee mewéesesōhō m má.

¹⁹ Lē ke sisoiipipi asi ye n sée re mewéesesōhō ye Uléecaa kémee nnirisimé le. Lē nnya kai Nléecaasimé ritelé kémee wólaalē te:

Mewéesesōhō pikó cire meymumpisōhō ke Uléecaa uu ye ne pi tí.

²⁰ Ai kō kpá re:

Upíima yē mewéesesōhō pikó simúnjé nyule,
un kō nyáni re ási ye líka yoriye.

²¹ Lē nnya, úka úu kape ucō ne n tálē un ne umecire taáselē. Li we re nōo nípá yo te.

²² Liké Pōli nēe Apoloosi nēe Piyee nēe ketē nké nnéi kecáá likó nēe nfáa nēe nkpo nēe nfáani ketē nké likó nēe masi kepire likó, nōo nípá yo te.

²³ Kirisi yee nó te, Uléecaa pōn Kirisi te.

¹ Lē nnya, li pise re písoi piké tó Kirisi pitume n nyáni re to upikeikó le. Uléécaá ye uasei nyee m pékaalē arónipe-i wale re toké písoi a cereise.

² Li meiyikiyiki pise re pin úye anipe-i linyine n wa, liute uké aseí m má.

³ Ai né cónlē te noké ne né túhaane née noké písoi kémeé ne ketahai né tone. Tinécúruu ám kó nka ne menécíre túhaane.

⁴ Am nnékópe nka kenémúnjé-i nyáni. Amá ai pee re lelee nyiselē te ne aseí ute le. Upiima nmane yee nnékó túhaane.

⁵ Lē nnya, áni kape úka kecáá nka m músu Uléécaá itunje kuu n yekei iké kelene tu. Ani Upiima mekame m mé. Un píyei n ka, u yé metéi kémeé lē nnéí lee kumaha-i m pékaalē pékele uu písoi simúnjé see pisifa-i ní we pérése. Kei ke nnpá úye uu yé pee uipakare yósi.

⁶ Pimáreco, tó ne Apoloosi kecáá nsímé kam kpisi ké ne meyu mmé aseí nó céési. Ani kape ye n náási noké wa liké lelee n wólaalē tifaau. Ai nyam te unyine uké ye rikókori nnya usoi kecáá rikpá uu ne ucó n nrmélu.

⁷ Wóo pó símisi re pó ne picó fe? Pón yo m má, ai Uléécaá yee pó li hee? Kai nní Uléécaá yee pó pa, yo nnya kaa pee mepócíre taáselē yare ai unyine yee pó pa?

⁸ Li siwóo nkpéni lē nó tórilē háí! Nó nkpéni lē pimámá le! Nó nyu re nó iyóopi lele ai ne tó. Nón pee mesei iyóopi n tú, li yé pee ró n láarú re tó ne nnó yé i tone.

⁹ Li né we yare ketóne píre-pó ke Uléécaá uu tó pitume yekei. To we yare pē kapi ye ne n túhaane pin la piké kukpépi-i pi kó. Keté nké nnéí kecáá ne piléécaatumé ne sisoipipi inipe-i kari yánaalē.

¹⁰ Tó ne nkpéni Kirisi nnya pansele piníri, nóo pee ukupéneco kémeé pansele pisóhó! Tóo pinárei, nóo pinánje-nanje. Nóo píyukóó, úka útu tó waiselē!

¹¹ Nkú ne nnírē ye ró múlilenle háí ne nkpéni itunje nnyi-i. Litane-tane ye kó ró párilēle. Ipépi-i kari we, ári kó ketóne yikiyiki má.

¹² To nrmóópulenle tón ne arónipe keisi. Pin tó lámisi, amá tón tinóo sone pikecáá símisi, pin tó wéekuselē tón kahari.

¹³ Písoi pin kerócáá nkópe n símisi, to ye pi n kpurukeele. Háí ne nkpéni itunje nnyi-i písoi ye ró nyánile keté nké kecáá yare ayúí pééi-pééi née yare likpárakóó.

¹⁴ Am nsímé mmú nó wólu re isei iké nó wa, amá ne nó wólu re ké icélaa nó pa yare sinépipi lala kecire.

¹⁵ Mpá nón n ka nón písoi m má ápi kúkeentene we, pee Kirisi nsímé kémeé nó n nyólu, ai re písáa kulúí kani lē má. Née Nsímé Kecire ne ritiki aní ne wai Kirisi Yeesu kémeé núnésáa.

¹⁶ Lē nnya kam nó nrmóópuselē te ani menéco n we.

¹⁷ Lē nnya kam kenépipi lala kecire Timotee nókenémeé tumpó. U aseí ne Upiima tikilenle. U yé nó léise lē kam inésoi kémeé ne Kirisi n sone, ne lē kam nnpá Uléécaá icápine iye-i n céési.

¹⁸ Nókenécópe, pinyine ye músu re ám nókenémeé sónepó, pin lē nnya rikókori wai.

¹⁹ Amá Upiima un n la, né nfáani nókenémeé hapó ké pee yé te pepee nní rikókori n wai ye méwoo símisile née pi rnanje nnyine mále.

²⁰ Uléécaá iyóopi ii nnóosimé likó linyine, amá rnanje pinyise ye pi!

²¹ Yo kani wée? Ké nséi ne nó leepó née ké nla ne hapó liké tó ne nnó kecópe n láarú?

5

¹ Pi mpá yei símaankee re písoi ye nókenécɔpe isoi kpárá waille. Háí isoi kpárá iyē ico íi pepere ápi Uléécaá n wuru kémee we. Pi símaankee re nókenécɔpe, unyine ye ne usáa unosi sóile.

² Nɔn kɔ pɛé ne we nɔn nómenécíre fuuselē, ái nkpáni nó we re nɔké nkpɔ tone nɔké mewai mē ute nókenécɔpe lese!

³ Mpá ke né ám nókenékúrí rí we, ne pee kenémújé nnéí ne nókenékúrí wele. Lē nnya, né ne uyee isoi kpárá iyē n wai nsímé pitúhaane masile yare ne nókenékúrí kei wele.

⁴ Ani Upiima Yeesu rinyiri ne n cápínelē ké kenémújé kémee nókenékúrí n we. Ani Úrópiima Yeesu nnaɲe kémee

⁵ liute uyē Setani anipe-i wa uké u wukei uké kpu Uléécaá uké pee fe uké keyáa kē ke Upiima Yeesu uú ne písoi n túhaanene uriyu lo.

⁶ Ai lisɔne linyine kaní ne nní nómenécíre taáselē. Ani nyu re nkpónótɔ pite fíi pee ye pikpéé nnéíe nyépukusee?

⁷ Mewai kópe ye we yare nkpónótɔ pite. Lē nnya, ani nókenécɔpe me lese, ani pɛé n we yare pikpéé fale pee ápi nkpónótɔ pite m má. Lē ticurru kani nní piwée málá. Pi Kirisi kpule yare irósán kari ye ne nkpɔ melós anyá n li.

⁸ Lē nnya, táké anyá nyē li nkpónótɔ pite kpure ne íkíraase ne rikpákárá ári kape n we. Amá táké anyá nyē li ne akpónɔ nyee áa pite m má, ne kefa kese ne aseí.

⁹ Ne rítelē foí tē kam nó rí wói kamí ne ntí rinkpá kémee nó símisi re nó ne isoi kpárá pikó áni kape líka kémee m pénélē.

¹⁰ Lē kam nní nó n símisi, ái písoi kpárá mesame ketē kecáa née nwóónaapí pikó née piyaaluke née pepere piléé n nyóonse nsímé kam símisi. In pee lē, ketē nké kecáa kani pɛé lelune.

¹¹ Ne lalé ké nó símisi re úye un te u Kirisi ukó le, un kɔ pee isoi kpárá wai, un nwóónaapí má née un piléé nyóonse, née un písoi lámaankee née un útapome née uyaa, áni kape líka kémee m pénélē, áni kape ye ricurru iluke ne liute ripéne.

¹² Inéyo ne ketahai pikó nkó. Pepere Yeesu n tíkilē kai ne sá re nɔké ne túhaane.

¹³ Uléécaá yee pitahaikó túhaanene. Li Nléécaasimé ritelē-i wólaalē te: Ani usoi kpáaree nókenécɔpe lese.

6

Kirisi pikó mɛɔpɛcírɛ sitahai piséleine nstmé

¹ Picé pin unyine ne uuco kecɔpe n we, yo nnya káni ye Uléécaá pikó kémee túhaane, ani ye pɛé ha pepere ápi Uléécaá n wuru kémee túhaane?

² Ani nyu re Uléécaá pikó pee masí sisoipipi nnéí túhaanene? In nkpéni re nó ke Uléécaá uu kpísine re ani ne sisoipipi nnéí túhaane ní, íye kai wa káni ye pee fe nɔké sisímé sínsápi túhaane?

³ Ani nyu re tóo masí ne piléécaatume túhaanene? Yo yee pee nkpéni ketē nké kecáa sisímépi?

⁴ Yo nnya ke picé api ye pin unyine ne uuco kecɔpe n we, ani ye pɛé ha pē ke úka úu Yeesu pikó kecɔpe n kééni kémee túhaane?

⁵ Ne nní símisile re líké isei nó wa. Yare úka úu nókenécɔpe mewéesesohó má un yé fe uu nsímé pimáreɔo kecɔpe kénéee?

⁶ Lē nnya, li pee píse re Yeesu ukó ne uuco piké sitahai n séleinee? Ai kɔ pee re pepere ápi Kirisi n tíkilē kémee kapi yé pitúhaane haa?

⁷ Nɔn nómenécɔpɛcírɛ sitahai n séleine, li nyísele re nɔ loole háí. Yo nnya káni ye n kahari unyine uké mɛse menípee nɔ lí? Yo nnya káni ye tíye nólínnyine líké mɛse unyine-i riséé?

⁸ Nón̄ h̄maa, n̄ō men̄īne pin̄ipeeluke má, n̄ō k̄o n̄oken̄eme n̄opin̄ēc̄o cire, Yeesu pik̄o lik̄o séésel̄e!

⁹ Ani nyu re piwaikóp̄ek̄ōs̄ api Ulééc̄aa iȳōopi yennun̄ee? Akp̄eri áa we, pep̄ee isoikp̄ará n̄ wai ne pep̄ee piléé n̄ nȳōn̄se ne p̄itisi ne pin̄osi pep̄ee méwōo méwōo n̄ wélaan̄ent̄ene ne p̄itisi pep̄ee ne pip̄ico n̄ sói

¹⁰ ne piyaa ne pep̄ee n̄wó̄onaapi m̄ má ne p̄itap̄ome ne pep̄ee pic̄o n̄ lámaank̄ee ne piyaaluke úka mp̄uri úu Ulééc̄aa iȳōopi yennun̄e.

¹¹ Isoi iȳé k̄émēe ke n̄omen̄éȳá amé pep̄ee we. Amá Ulééc̄aa ye n̄kp̄eni n̄ōan̄ék̄ōpe h̄ēerele uu t̄iyese ani pans̄e upik̄ō. Uu t̄iyese Nf̄aas̄one nn̄ Upiima Yeesu Kirisi rinyiri k̄émēe n̄ō pans̄ese asēi pite uinipēe-i.

Iye ke Yeesu uk̄o uu yé uip̄īne ne Upiima r̄iyu waise?

¹² Pinyine yee maa re: Ne meȳikiyiki nc̄ee mále nen yé n̄p̄á yo wa, amá ái n̄p̄á yo yee yé né yó̄riye. Né fe am̄ te: Ne meȳikiyiki nc̄ee mále nen yé n̄p̄á yo wa, amá am̄ hm̄ureine linyine lik̄é ilási né t̄ónse.

¹³ N̄ō ye k̄o maa re: Kefa n̄nya ke iluke ii we. Iuke n̄nya ke kefa p̄ó̄o k̄o we. Amá Ulééc̄aa yé keȳáa l̄e nn̄éi k̄éto waise. Amá usoi ip̄īne ii iwásánkāi n̄nya we. Upiima n̄nya ke isoip̄īne ii we, Upiima p̄ó̄on̄ k̄o isoip̄īne n̄nya we.

¹⁴ Ulééc̄aa yee pikp̄okp̄o k̄émēe Upiima n̄ yukuse ye k̄o ne unnāne pikp̄okp̄o k̄émēe t̄ó yukusene.

¹⁵ Ani nyu re n̄oin̄ep̄īne ye Kirisi ip̄īne ilese inyine lee? Né fe am̄ pep̄ee Kirisi ip̄īne ne un̄osi wásánkāi ik̄o p̄énēe? Aai yé l̄e wa!

¹⁶ Ani nyu re úye ne un̄osi wásánkāi pin̄ timp̄éne, u ne uȳe ne wale ip̄īne iséé? Li Nléécaasimé ritel̄é-i wólaal̄e te piket̄é ye rip̄éne api pans̄e ip̄īne ise.

¹⁷ Amá úye ne Upiima pin̄ timp̄éne, u ne uȳe api Nf̄aas̄one nse m̄ p̄enel̄e.

¹⁸ L̄e n̄nya, ani iwásánkāi meȳikiyiki n̄ wuru. M̄ewai k̄ōpe t̄ar̄ōo mm̄é nn̄éi ke usoi uu ye n̄ wa áme ye ne uip̄īne rik̄o. Amá úye un̄ iwásánkāi n̄ wai uip̄īne cire kuu nk̄ōpe wai.

¹⁹ Ani nyu re n̄oin̄ep̄īne yee Nf̄aas̄one ke Ulééc̄aa uu n̄ō n̄ he nn̄ n̄oken̄emēe we keȳō? Ani n̄omen̄éc̄īre te.

²⁰ Ulééc̄aa ye nn̄éi piima n̄oken̄éc̄áa h̄ēerele úu ne n̄ō lolu re uk̄é n̄ō n̄ te. L̄e n̄nya, ani n̄oin̄ep̄īne kp̄isi an̄i ne r̄iyu u waise.

7

Pis̄ōonne kec̄áa nsim̄é

¹ T̄ok̄é n̄kp̄eni nsim̄é mm̄é kani né n̄ w̄oi n̄on̄ né písei rip̄āi nk̄é! Li nyam̄ te utisi úu kape un̄osi kp̄isi.

² Mp̄á ne l̄e, iwásánkāi m̄ewai n̄nya, li kut̄osi we re n̄p̄á utisi úye uk̄é uun̄osi cire m̄ má, n̄p̄á un̄osi úye uk̄é uula cire m̄ má.

³ Li nyam̄ te utisi uk̄é ye l̄e kai m̄ p̄ise un̄osi wa, un̄osi p̄ó̄o k̄o lim̄ēc̄o ula wai.

⁴ Ai un̄osi yee uip̄īne te, ula yee i te. Lim̄ēc̄o, ái utisi yee uip̄īne te, un̄osi yee i te. Ai un̄osi yee umec̄īre te, ula yee u te. Lim̄ēc̄o, ái utisi yee umec̄īre te, un̄osi yee k̄o uȳe te.

⁵ Uka úu kape ye umec̄īre ne uc̄o yè. Amá in̄ te n̄ō lal̄e n̄ok̄é ne piȳóm̄eȳáhaa kutu ric̄o kani yé fe ani k̄óm̄eine an̄i ne l̄e wai. Ai kape ye k̄o ná̄nai n̄ok̄é ne piȳé̄ntine m̄ pel̄e re Setani úu kape n̄ō peikee n̄ok̄é n̄omen̄éc̄īre pim̄ulú p̄ōone n̄nya.

⁶ L̄e kam nn̄i n̄ō m̄ ma ái isé kam n̄ō p̄al̄e, amá nc̄ee kam n̄ō nyise.

⁷ Ne pep̄ee la re pisoi nn̄éi pik̄é men̄ēc̄o n̄ we. Amá n̄p̄á úye ne ulik̄o ye ni ke Ulééc̄aa uu r̄ó n̄ he. Uka ne uc̄o ih̄ee ii p̄enel̄e.

⁸ Ne nkpéni la ké pɛpɛɛ ápi kahane n sɔ́s ne pitisi pɛɛ ápi kahane pinósi n kpísi ne pikúmannási símisi re lí nyamí te piké menéco ritáne n tú.

⁹ Amá pinsá pimécire pimúlú n fene, pinósi piké sɔ́nkeɛ, pitisi ápi pinósi kpíkési. Lí kutási we unósi uké ula sɔ́s nées utisi uké unósi kpísi ne kapi yé ne nnáápi m pansente.

¹⁰ Pɛpɛɛ pila ne pinósi m má kam isé nnyí pálɛ. Ái kenéméé kii léeri, Uptiima yee maa re unósi úu kape piyale yisi.

¹¹ In te u piyale piyise máálenle, uké ritáne tone úu kape sɔ́s. Unsa ritáne n tonene, u ne ula piké pikécɔpe nsímé nyɔ́nse, utisi páa kape ko unósi lakase.

¹² Ái nkpéni Uptiima yee ma, amá nées písoi tɔ́ɔɔ picɔ mpí símisi re Yeesu ukó un unósi m má yee úu Kirisi ne kefa n tenelɛ, unósi uyɛ un n ñmurei re u ne ula yé tone, úu kape u lakase.

¹³ Limecɔ, unósi yee Kirisi n tíkílɛ un ula m má yee úu Kirisi ne kefa n tenelɛ, ula uyɛ un n ñmurei re u ne unósi yé tone, unósi úu kape u yisi.

¹⁴ Lí we re unósi uyɛ nnya, Uléécaá yé ula yee úu Kirisi ne kefa n tenelɛ kecáá m pállɛ. Limecɔ kuu yé ko ula nnya unósi nkó yee úu ne Kirisi kefa n tenelɛ kecáá m pállɛ. Insá lɛ, nósínépipi ási yé pɛɛ Uléécaá síkó. Si ko pɛɛ nkpéni usikó lɛ.

¹⁵ In ula nées unósi yee úu Kirisi ne kefa n tenelɛ yee uricuruu la uké tɔ́mpɔ, u yé fe uu tɔ́mpɔ. Uka úu pɛɛ ucɔ mekó-i we. Uléécaá ye nɔ́ sée re nóké picɔ ne nkíññiye-i n we.

¹⁶ Iye ke pó unósi nkó yee Kirisi ne kefa n tenelɛ aa yé ne ceri re áa yé fe póké upóla riyu lɔ? Limecɔ, iye ke pó utisi nkó yee Kirisi ne kefa n tenelɛ aa yé céri re áa yé fe póké upónósi riyu lɔ?

Usoi un ltye n we, líké ne u n sá

¹⁷ Uléécaá ye pɛɛ méwee menyine kémeɛ nɔ́ yekeilenle nɔ́n mekemeé we uú ne nɔ́ séi re áni u ritiki. Áni lɛ n we. Lɛ kam Uléécaá icápine nnéi kémeɛ isé pálɛ.

¹⁸ Uye un pɛé n kélɛ Uléécaá uú ne u séi re uké u ritiki, liute uké mésunu ukéké. Uye unsá pɛé n kélɛ uké kelenɛ u sée, liute úu kape n náási uké riké.

¹⁹ Piké nées pikéciré ápi linyine, Uléécaá isé kai pise re usoi uké ritiki.

²⁰ Mpá úye uké n we yarɛ kuú pɛɛ ní we Uléécaá uú ne u séi.

²¹ Pɔ́n pɛɛ ulási kuú ne pó sée, ái kape pó n cónlɛ. Amá in te pó fe aa ikemeɛ mepócire lese, a riñmóspú.

²² Lelee re usoi un ulási ke Uptiima uú ne u sée, u nkpéni u ne uyɛ kupéneco kémeɛ wale usoi nkó yee umécire n te. Limecɔ, usoi nkó yee pɛɛ umécire n te uú ne u séi ye pansete nkpéni Kirisi ulási.

²³ Uléécaá ye nnéi píima nókénécáá héelele uú ne nɔ́ n te. Lɛ nnya, áni kape ñmurei nóké písoi ilasi tone.

²⁴ Pimáreco, mpá úye uké Uléécaá keyu-i n we yarɛ kuú pɛɛ ní we Uléécaá uú ne u séi.

Pitáne kecáá nsímé

²⁵ In pitáne kecáá nkó, Uptiima úu ríka né pise re ké nɔ́ símisi. Kuú ne kefa né n fénnɛ uu waise re ké aseí ute nnya kam la ké kenémúnjɛ cire nkó nɔ́ símisi.

²⁶ Lɛ kam m músu re lí nyamí yee re kumúnjɛ pape-pape nkú-i kari nní ní we nnya, lí kutási we re usoi uké ritáne n tú.

²⁷ In te pó unósi pikpíké masile, kape re póké u lakase, amá in te áa kahane unósi n kpísi, kape nkpáni n náási póké kpísi.

²⁸ Mpá ne lɛ, pɔ́n ko unósi n kpísi, áa akópe áka wa. Ukpére un ko ula n sɔ́s, úu akópe áka wa. Amá pitisi pɛɛ pinósi n kpíkésine ne pinósi pɛɛ pila n sɔ́nkeene yé kam ápi piisoi kémeɛ mpóle kom. Né ne pɛé la re ké likemeɛ nɔ́ lese.

²⁹ Lē kam ní la ké m̄ maḡ, pimáreḡ, yee re itunje kai n tise íi nkpéni piyē. Lē nnya kaí ne neni n kpísi, li píse re pepee pinósi m̄ má piké n we yare ápi pinósi má.

³⁰ Pepee n tēni piké n we yare ápi tēni. Pepee mpóonare-i ní we piké n we yare ápi mpóonare-i we. Pepee n léeri pin curii piké n we yare ápi líka má.

³¹ Pepee ketē nté líkó ne pipikēi n wai ápi kape likecáá pikemúnjé n wailē. Li we re ketē nké áke nánaine keké kelene tosi.

³² Am la re noké linyine nfasimé n wai. Upiima líkó nfasimé ke utáne uu ye n wai. Lē kuu yé n wa líké ne Upiima n láárú kuu ye n wéési.

³³ Unósikó p̄ ne ye ketē nké líkó nfasimé n waille. Lē kuu yé n wa líké ne unósi n láárú kuu ye n wéési.

³⁴ Uu pee mmé ne mmé n we. Limeḡ, unósi tane née ukpére nkó yee úu utisi n nyu ye Upiima líkó nfasimé waille. U ye n wéési le uké lelee yé Upiima n larisi wa. U ye uipiye ne ukemúnjé kpísile uu waise Uléecaa líkó. Amá uyee ula m̄ má yē ketē nté líkó nfasimé n waille. Lē kuu yé n wa líké ne ula n larisi kuu ye n wéési.

³⁵ Nónnésone kam la nnya kam lē nó símisi, ái ripine kam la ké nó wa. Ne la re ani isoi n le yare kai m̄ píse, aní ne nókenéfa nnéi Upiima pikēi kéme n we.

³⁶ Uhmáne úye un n yē te úu yé fe uké umecire tí, uké merí líké ha ne keyáa ké ke u ne uuwanco ápi yé n sóonne tu, un kó pee káipi yare uké u kpísi, ncée ye we re piké sóonne, pin n la. Pin n sóonne, úu akópe áka wa.

³⁷ Amá úye un umecire pitine n fe, un ukefa-i n nyu re ái u cónlē, amá uyee ne umepóla yekei re líké lē n we, u ne uwanco ápi kape kulee ripéne, rísone ke liute uyē uu wa.

³⁸ Lē kéme, un te u yé uuwanco uyē kpísi, rísone kuu wa. Un kó re úu yé u kpísi, lelee rísone feriyē.

³⁹ Unósi un ula n sóḡ, úu ula nfaa kéme méyule u má. Amá ula uyē un n kpu, unósi yé fe uu ula féé kuu n wée sóóni. Li píse re uyē kuu n sóónine uké Kírisi ukó.

⁴⁰ Né ne yē te un titáne n tone, li yé u n láárú ai tósu kuu yé písó tinkpá. Né kemúnjé ye ké. Ne nyáni yare Uléecaa Nfaasone ye kó né kéme wele nen ne símisi.

8

Inyónsesare kecáá nsimé

¹ Tóké kelene inyónsesare nkó n símisi, ne la re ani kó te ntónéi mmú, nípá úye ye menyuwe mále. Menyuwe yee tíyesele usoi uu ríyu n wéési, amá nla mee ye tíyese usoi uu nfatene kéme pelu.

² Uye un umecire n nyáni re úu kusa nyu, liute úu kahane n ceri líké tu yare lē kai m̄ píse re usoi uké céri.

³ Amá úye un Uléecaa n la, Uléecaa ye liute nyule.

⁴ Inyónsesare kecáá nkó ye mmú re piké ye i li nē ápi kape ye i li? Tó nyule re piléé ápi keté kecáá nka-i we, amá Uléecaa use kóló yee we.

⁵ Mpá p̄isoi pin n nyáni re pipileecaa née pipipiima ye meyíkíyiki keléecaa-po ne ketē nté kultúí wele,

⁶ t̄ ne nyánile re Uléecaa use yee we. Uyee Saa, uyee nípá yo wa. Uyee kó ntófáa nnéi kéme ró te. Upiima use kóló kari kó má. Uyee Yeesu Kírisi ke Uléecaa uu ne rintíki uu ne lē nnéi lee ketē nké kecáá ní we wai. Uyee kó ntófáa te.

⁷ Amá ái p̄isoi nnéi pee aseí nyē nyu. Piléé nsimé ye meyá ne pinyine mainule, ápi ye pee nkpéni inyónsesare n le yare piléé pee mesei isare iyē te. Pi pinárei le, ápi peé m̄ músu re isare iyee mékperinkpe pi waisele.

⁸ Amá ái pεε iluke inyine yεe yé n tnyεε ari písoi sone Uléécaá inipeε-i. Tó i lii, ári i lii, ái líka ró kpálē.

⁹ Mπά ke ncée nn nní rí we re n̄n n la nó fe ani ye liisare iyē le, ani nómenécíre tí ái kape pansε liké pinárei lóise.

¹⁰ Nkó yεε nní rinárei m má un pó nkó yεε nní menyuwe m má n yē p̄n keló piléé kucanjí kunyine-i tú p̄n isare iyē le, ke uyē uu nní rinárei m má nnya, ái yé u wa yare uyē uké kó i líi?

¹¹ Mepónyuwe nnya, upómáreco nkó yεε rinárei m má ye pεε lē ncée p̄le. Lin kó pεé we re Kirisi yē kó uyē nnya kpule!

¹² N̄n lē ne pimáreco pεε rinárei m má m p̄nnente, li yé pikemúhē cókoi. Ani pεé n nyu re Kirisi kaní lē ne p̄nne.

¹³ Lē nnya, in te iluke inyine yé fe ii unémáreco lóise, ám nkpáni píkai inyónsesare piluke kpáne. Lelee re ám la liké unémáreco lóise.

9

Lelee rí we re utume likó ne lē kai m pise re uké n wa

¹ Né ne kó ncée mále nen yé menéla wa. Né ne kó utume le. Né ne kó Urópiima Yeesu yenaalenle. N̄ó we lin nyiselē te ne Upiima pikei wale.

² Mπά picó pin m maá re ám Kirisi utume, ne n̄ó kémee utume le. N̄ó Upiima kupéneco kémee we lin nyiselē te ne pinétumekai r̄sone wale.

³ Tin̄ó ntí kam ye pεpεε n késu re ám utume pεε:

⁴ Né ne kó ncée mále re ké pinékei nnya linéluke-luke ne lē kam yé rí níru nókenémeε kpísi.

⁵ Né ne kó ncée mále ké Kirisi pikó kecōpe unyine kunósi kpísi arí n t̄ooinε yare ke pitume picó ne Upiima pimareco ne Piyee api n wai meco.

⁶ Yare t̄ó ne Parinapasi ηmane kaí ne sá re toké n keisi t̄on ne merócíre kpínii, née iye?

⁷ W̄óo kecire yεe isóoca wai ápi pεe u héele? W̄óo ye kuléé t̄amesi úu yé kuripipi lí? W̄óo kecire yεe ináa séni úu ye pεe ukunaalee menaapenni n ntí?

⁸ Amá ái lē ke písoi api n wai ηmane kaní paílē nen ne símisi. Moisi isé p̄ó ne kó limεco male.

⁹ Li isé iyē kémee wólaalē te: Api ye ináa yεe melukepipi kukpépi-i n cōpu nn̄óo ripi re ii kape li. Yare ináa ηmaa nkó mee lē Uléécaá cóhlēε?

¹⁰ Aai t̄ó kuú ne lē mánεε? T̄ó nnya kapi mesei lē woi. Li we re uyee n lum ye lumle un ne t̄alē te úu yé ulikó paa. Limεco ke uyee melukepipi n cōpu p̄ó kó t̄alē te úu ye ulikó paa.

¹¹ Kari Uléécaá nsímé nó rin-yóó, Nfáasone likó kari lē nókenémeε wa yare ipuri kari kecare-i lukesi. T̄on nkpéni nólinékó linyine n li, ái pεe kerólukε kari líi?

¹² Picó ye nólinékó lele. Ai t̄ó kaí pεé ne sá re toké meyá li n lee?

Mπά ne lē, ári pεε nó pise re ani linyine ró pa. T̄ó meníηε linnéi merócíre waile re ári la linyine liké Kirisi Nsímé Kecire p̄úneise nnya.

¹³ Ani nyu re Uléécaá keyo keε pεpεε Uléécaá pikei n wai kpínii? Inyónsesare yεe pεpεε kenyóonsehúú-i n keisi p̄ó kó kpínii.

¹⁴ Limεco ke Upiima uu wa re pεpεε Nsímé Kecire n yóólē piké lipikei pē n wai pin ne le.

¹⁵ Mπά ne lē, né ám úka líka mpuri pise. Am kó w̄olu re piké nkpéni linyine né pa. Li kutasi we ké kpu ne kam yé linékó rí kóru. Úka úu yé fe uké lirikókari né kpu.

¹⁶ Nsímé Kεcire piyóó ápi kenémee ríyu piwaise likó, amá kai m pise re ké wa nnya kam wai. Lin né n fóm te ám Nsímé Kεcire mmē tiyóó, ái yé ne né sonesi.

¹⁷ In te kefa kese kamí ne rinécúruu li wai, né ihéé yósi. Amá in te ne waille ám la, li nkpeni né welle nconi kapi né m pa.

¹⁸ Lē nnya, inéhéé ye nkpeni iye? Inéhéé yee re ké Nsímé Kεcire riyóó faalaa, ám kape úka lē kai m pise re piké né pa kori.

¹⁹ Néee menécíre te, ám úka ulasi. Mpá ne lē, ne menécíre kpísile am pansese mpá úye ulasi ké ne n fe ké písoi meyā n lē piké ne Kirisi kefa n tene nnya.

²⁰ Tó ne Pisuífi tón n we, ne ye n we yare Usuífi amí ne pi léni re piké Kirisi ne kefa tene. Tó ne pepere isé n tikiilē tón n we, ne ye n we yare uyeé isé n tikiilē. Am kó pree isé iyē tikiilē. Ne lē wai re ké fe ké ne pepere isé iyē n tikiilē lē piké Kirisi ne kefa tene.

²¹ Limécó ke tó ne pepere ápi isé n tikiilē ari ye tón n we, am pimécó n we, ái kó pree re né ám isé iyē nyu. Amá ne wale yare ám isé kutu cōlē ké ne n fe ké pepere ápi isé n nyu lē piké ne Kirisi kefa tene. Kam nní Kirisi isé m pakarelē Uléécaá isé ke néee kó lē tikiilē.

²² Tó ne pepere rinárei m má tón n we, ne ye menécíre waisele yare unárei amí ne fe am pi léni apí ne Kirisi kefa tene. Ne ye mpá yei menécíre pale re mpá lin íye n we ké fe ké pinyine lē Uléécaá uké piriyyo lo.

²³ Nsímé Kεcire nnya kam lē nnéi wai re nééké kó lisone lee nkemee ní we kémee linékó yé.

²⁴ Aní nyu re pikáhamewure yèè kecesi-i kulúí n welle, amá use yee ye ha kpassi uu ihéé yósuu? Aní limécó nfatene ncee-i n wuru non ημόσπυλῆ τε nóké kpassi nóké ihéé yósi.

²⁵ Mpá ukáhamewure úye yèè ikóhó ncōpuri ne umecíre tinle nsone. Ihéé iyē kuu n yósune íi ye kó pree pícaai nánai. Amá tó ne nfatene ncee-i ημόσπυλῆn lē tóké ihéé yee íi ye píkaí n caai yósi.

²⁶ Póoli uu kó kpá re: Lē nnya, ái mesame kam itóó kariilē, ám kó mesame mpá yei fápii yare kuyó kam káii.

²⁷ Ticuruu ám inépiñe kényu palē. Ne menécíre múlilenle re ám kape picó Nsímé Kεcire riyóó né am péé weri am pōone.

10

Póoli ye Isirayeli pikó simisi re piké pimécíre ne inyóonse ti

¹ Pimárecó, ne la re ani lelee pree pírókpure n wa léise. Kuhope ye pree pinnéi yáriile kun pikecáá pállē, apí kó pinnéi Míni-Wéé-Kukoi kémee tíki kumúnjé kpe-i kapi pée Esipiti keteni-i n léepo.

² Pi ne Moisi kupénecó kémee, li wa yare kuhope ne Míni-Wéé-Kukoi kémee kapi pinnéi míni wole.

³ Pinnéi pree kó iluke ise iyee Uléécaá-i n léeri li,

⁴ apí kó pinnéi Uléécaá meni mese níru. Kuparecañaa kpee mpá yei pi n tikiilē meni kapi lē níru. Kuparecañaa kpekpee nní Kirisi.

⁵ Mpá ne lē, piméyā isoi íi ne Uléécaá risá. Lē nnya kapi kucesi kóima-i kpi.

⁶ Lelee ró nyíse re ári kape mewai kópe n la yare kapi pree me ní la mecó.

⁷ Aní kape panses piléényóonse yare pikecōpe pinyine mecó. Pi wa yare kai Nléécaasimé ritelē-i n wólaalē te: Písoi ye tone apí le apí níru, apí pree yisi apí piyíraase loni.

⁸ Aní kape kó merócíre iwásánkaí tā yare ke pikecōpe pinyine apí pree n wa apí ne keyáa kese kpi písoi ákotokú afээрé ne ataani (23.000).

⁹ Ari kape kō Upiima peikee yare ke pikecōpe pinyine api u n peikee, iwāa ii pi kēheni api kpīni.

¹⁰ Ari kape kō n ηmūlaankeē yare ke pikecōpe pinyine api n ηmūlaankeē, nkpo utume uú ha ne pinnéi nám.

¹¹ Mewai mee pi wale re toké yé, api me wolu re tó mpí tóo nní ituje tōrō-i ní we toké merócire tí.

¹² Lē nnya, úye un m músu re u ána até kecáá táálē, uké umecire tí úu kape ne ní loó nnya.

¹³ Lē kai ní we re liké kesoiipipi peikee mecō kai ye nó peikee. Uléécaā ye aseí ute le. Lē nnya, úu ye ηmurei pipeikee piké ye nó feriyē. Lē nnya lin ye kumúné kunyine-i nó m peikee, u yéé ncée nó nyíse aní ne likeme lelu aní n kahari.

¹⁴ Lē nnya, aní piléenyóonse n wuru rísone, pinésáne!

¹⁵ Nō písoi sōhō le. Aní nórínécúruu mmē kam nní ní ma kecáá musí aní paí nké!

¹⁶ Aní keporipi kē kari ye rimmúlú arí ne Uléécaā pōnēse ari ke níru ripaí nké. Kumúné kpe-i kari ye nní ke n níru, áke ye Kirisi menyē ne tó ripéneseē? Kumúné kpe-i kari ye nní kukpónó n kpókōrine ari le, Kirisi ipiñe kaku ye kō ne lē tó ripénese.

¹⁷ Kai nní re kukpónó kuse kpeē we nnya, nípa tō nní kulúí we, tō ntónéi ipiñe íse le, kukpónó kuse kpē kari ntónéi ní le nnya.

¹⁸ Aní Isirayeli pikó ripaí nké! Pēpē ye kenýóonse-i inyóonsesare n li ne kenýóonse kē yéè ripénele api wai pise.

¹⁹ Lē kam nní ní ma aseí re íye? Yare liasei yee re piléé néē ísee kapi ye ne n nyóonse ye linyine le, néē íye?

²⁰ Ai lē! Líka ái kei we. Lē kam ní ma aseí nyee re inyóonse iyé ye aníri ikó le, ái Uléécaā ikó. Aam kō péé la nó ne aníri nōké m pénélē.

²¹ Aní yé fe nōké Upiima keporipi ne kuníri kekó m pénélē nōn níru. Nó ne Upiima aní yé m pénélē nōn le, nó ne aníri nōn kō pénélē nōn le.

²² Tō lalē toké lē wa Upiima ilaaro iké kerócáá kam néē? Yare tō pēe nípare u fele néē?

Tóké ye linnéi wa arí ne Uléécaā rtyu waise

²³ Nō ye maa re: Ne meýikíyiki ncée mále nen yé nípa yo wa. Amá ái nípa yo yee yé né yóriye. Ne meýikíyiki ncée mále nen yé nípa yo wa, amá ái nípa yo yee yé tíyese usoi uu nfatene kēmeē pelu.

²⁴ Uka úu kape ukulaa cire n wéési, amá aní ye meníñe picō kukó wéési.

²⁵ Nō ye fe aní lē kapi kuyáa-i n yáí nnéi le. Aní kape ye nómenécire níka likecáá m písei liké nó ricóñ.

²⁶ Li wōlaalē te: Upiima yee ketē ne kekecáá likó nnéi te.

²⁷ Nkó yee úu Kirisi ne kēfa n tenelē un kusáne nó n sée nōn n ha, aní lē nnéi kapi nó ní pa lí. Aní kape nómenécire níka likecáá m písei liké nó ricóñ.

²⁸ Amá unyine un nó m maa re “isare nnyí ye inyóonsesare le”, uyeē lē nó ní ma nnya, aní kape i li. Insá lē, lí ye u ricóñ.

²⁹ Ai re nō kai yé ricóñ nnya kam lē nté símisi. Uco kai yé rincóñ nnya kam lē símisi.

Ticuruu yo nnya ke néē yé ncée m má re ké linyine wa, uco kemúné áke péé ne né yúlu re ám kape wa re lí yé u ricóñ nnya?

³⁰ Nen linéluke-luke kecáá Uléécaā m pōnēse, yo nnya ke unyine uu yé pēē lē kecáá kam Uléécaā m pōnēse nnya né lámaankeē?

³¹ Lē nnya, nōn ye nípa yo mpuri n le néē nōn n níru néē nōn n wai, aní ye tíyese Uléécaā rinyiri tiké n táálē.

³² Ani nómenécíre tí, áni kape tíyese nóínésói iké Pisuífi nées Pikireki nées Uléécaa písói kémee unyíne lóise.

³³ Ani menécó n wai. Ne ye mpá yo kémée n náásile re inésói iké mpá úye n nyamí. Ai nnésóne kam wéési, amá ne waille re líké ne písói kultúí sonesi líké píriyu lo.

11

¹ Ani menécó n wai yare ke nées Kirisi meco n wai.

Iye kai pise re utisi ne unósi piké Uptíma inípe-e-i n we?

² Ne nó pakare kaní ne mpá píyei kenécáá n léiselé non kó icélaa kam nó rintéjise rísoné múílē.

³ Mpá ne lé, ne la re ani mmú kó te Kirisi yee mpá utisi úye uyóopi. Utisi yee unósi uyóopi, Uléécaa póo Kirisi uyóopi.

⁴ Utisi nkó yee linyíne ríyu n yáriilē un ne keyóme yáási nées un ne Uléécaa rinyiri símisi ye uuyóopi Kirisi ísei waisele.

⁵ Amá unósi nkó yee ríyu nmané ne keyóme n yáási nées un ne Uléécaa rinyiri símisi ye meníje uula ísei waisele. Li we re unósi nkó kapi rinkoósi re ísei iké u wa kuu lé ne menyíne wa.

⁶ Unósi unsá n la uké uriyu linyíne yarii, uké mese nnyúpi nyai. Li kó pree ísei wele re unósi uké n nyalalē nées uké n koósilē. Lē nnya, uké ye ríyu linyíne yarii.

⁷ Ai ne sá re utisi uké linyíne ríyu yarii. Li we re uyee ne Uléécaa menyíne we, un kó ríyu u waise. Utisi ke unósi póo ríyu waise.

⁸ Ai unósi ipíje ke Uléécaa uu kpísi uú ne utisi wai, amá utisi ipíje kuu kpísi uú ne unósi wai.

⁹ Ai kó unósi nnya ke Uléécaa uu utisi wa, amá utisi nnya kuu unósi pó wa.

¹⁰ Lē nnya kai pise re unósi uké piléecaatume nnya linyíne ríyu yarii líké n nyíselē te u umécíre utisi metene ricepisele.

¹¹ Amá Upíima kémée, utisi unsá n we, unósi úu líka tu, unósi unsá n we, utisi páa kó líka tu.

¹² Yare lé kapi utisi ipíje n kpísi apí ne unósi wai meco ke unósi uu ye utisi mari. Uléécaa yee lé nnéí wai.

¹³ Ani nórinécúruu musí ani yénu nké te li ne sá re unósi uké ríyu nmané Uléécaa n yáásií?

¹⁴ Lē kai nní ketē kecáá n we ricuruu ye ró nyísele re li ísei we re utisi uké nnyúpi riyá nké pi nn cá.

¹⁵ Amá li pree ríyu má re unósi pó nnyúpi nké pi nn cá. Lē nnya kai unósi nnyúpi he re nké ye ríyu u n yáriilē.

¹⁶ Amá úye unsá n la uké lé wa, liute uké nse kó te tó ári mewai féé méka meco keyómeyáhaa-i wai, ápi kó Uléécaa icápíne-i lé wai.

Uptíma kupéneco iluke

(Matiyee 26:26-29; Mariki 14:22-25; Luki 22:15-20)

¹⁷ Am nkpéni mmē kam nní nó n símisíne kémee nó pakarene. Ne ne nó césíne re nóínécápíne ye nó kópule ai tósu kii nó n yóónse.

¹⁸ Nsímé foí mee re, ne kó te nò ye non n cápínelē, mekóólentene yèé nòkenécópe n wele. Ne nyáni yare in n la, áí yé nnóóme.

¹⁹ Li meyíkíyiki pise re mekóólentene meké nòkenécópe n we líké ne pepere nòkenécópe aseí n tíkilē n lese líké n nyíse nnya.

²⁰ Nò ye non n cápínelē, áí nkpáni Upíima kupéneco iluke nnya kani ye n cápínelē.

²¹ Likumúnġe re nò úka úu ye ucò merí piké kesé li. Mpa úye yee ye n tū un uiluke cire le. Peé uye-i ke nkú nn picò rí we ke picò api ye m pomaalē.

²² Ani síyo má re nòké ye kei-pò li ani níruu? Néé Uléecaa icápine pikó káni waiselē nòn peé la nòké pepere ápi líka m má isei waise. Ké nkpeni nò maa re iye? Nò la re ké nò pakare néé? Am yé mmú kémee nò pakare!

²³ Li we re nsímē mmē ke Upiima uu né n símisi kam nò térselē te: Kesine kē kapi Upiima Yeesu pepere pikópe u rí la anipe-i n wa, u kukpónó kpísile,

²⁴ kuu Uléecaa pipòonee ní masí, uu ku kpòkòrine uu re: Inépine iyē kapi nē nò nnya n nyòonse ye nnyí. Ani ye lē wa aní ne né n léiselē.

²⁵ Kapi piluke ní masí, uu kò limecò kepóripi kpísi uu re: Nkómēine fale mee menénye nnya nò ne Uléecaa kecòpe ní we yee kepóripi nké. Mpa píyei nòn ye ke n níru, ani ye mesére né n léiselē.

²⁶ Nòn ye mpa píyei kukpónó nkú n le, nòn kepóripi nké n níru, Upiima nkpo kani lē yóólē líké ha ne umepeme tu.

²⁷ Lelēe tíyese ke úye uu ye un meháikuse wee kémee n we un ne kukpónó kpē n le un kò ne kepóripi kē n níru, Upiima ipiñe ne umenye kuu lē ne púnne.

²⁸ Lē nnya, mpa úye uké ye musí uu uisoi paí nsone uu pee kelene kukpónó le uu kò kepóripi kē níru.

²⁹ Úye un méwoo n le un n níru, unsá n ceri re Upiima ipiñe ye nyi, umecire kuu lē mewai me-i akòpe palē.

³⁰ Lē nnya ke pisoi meyā api nòkenécòpe pitóikó, picò síkankáláká, picò meyā pòò kò kpíni.

³¹ Tòn ye peé m musí ari irósoi paí nsone, Uléecaa úu yéé peé ne ró túhaane.

³² Amá Upiima ye ne ró túhaanele, uu kutu ró pásaa uu ntósímē nyòonse re ápi kape ne pepere ápi Kirisi n nyu tó ripéne piké túhaane.

³³ Pinémáreco, lē nnya, nòn ye n cápinelē te nòké Upiima kupéneco iluke li, ani ye méraane ani kelene le.

³⁴ Nkú nn úye n we, uké ye ukeyo-pò lime. Úu kape wa Uléecaa uké ye nóinécápine-i ne nò túhaane uké akòpe nò pa. Nen píyei nòkenémee n harò kam yé isímē tòcò iyē kecáá ripá.

12

Nfaasone lihehehe kecáá nsímē

¹ Pimáreco, ám la nòké Nfaasone lihehehe nsímē kecáá kuñmaha-i n we.

² Nò nyule re káni pee kahane Uléecaa n céri, li pee nò pásaille nòn tikilē lin ne piléé kani n nyòonse ápi ye kò símisi mempo nò sí.

³ Lē nnya kam te ké nsone nò símisi nòké kò te: Uka úu we re Uléecaa Nfaasone ye ukeméé we un ne símisi, uu pee re “liké Yeesu rité”. Uka úu yé kò fe uké re “Yeesu yee Upiima”, kái pee Nfaasone mee lē u símaase.

⁴ Nfaasone lihehehe ye wele mpehē mpehē. Amá Nfaasone nse kóló mee lē nlihehehe hōnentē.

⁵ Ikecece ye kulúí wele, amá Upiima use kóló kari lē keisi.

⁶ Mpa úye ne uakei ye nye, amá Uléecaa use kóló yee lē rínanje ró heelē tòn ne a wai.

⁷ Nfaasone ye nlihehehe mpa úye hele uké ne n-nnanje nyíse líké ne ntónéi yóriye.

⁸ Lē nnya kñn ye unyine mewéesesohò he uú ne n símisi, nn kò ucò menyuwe he uyē un kò ne símisi.

⁹ Nfaasone nse mmē nn kò ucò he re uké nfatene m má, nn kò ucò he re uké ye wa utóikó uké peí.

10 Nfáasone yèè unyine hele re uké ye fe uké mewaisaŋa n wai. Nn kò ucò he re uké ye Uléécaá rinyiri ne símisi. Nn kò ucò he re uyē uké ye fe uké mmewai ne lelele áí mmekó céri uké kóólene. Nn kò ucò he re uké ye meyu saŋa mpehē mpehē símisi. Nn ucò he re uyē uké ye fe uké me tuisse.

11 Uléécaá Nfáasone cireníŋe mme mee lē nnéi waise. Lē knn ní la nké nípá úye pa knn ye u pa.

Mpá Kirisi ukó úye ye ipiŋe ise nlese le

12 Pi yé fe api Kirisi ne ipiŋe inyine yee ilése kulúí m má múŋeisene. Mpá ke ipiŋe iyē ii ilése kulúí m má, innéi ye ripénele ai wai ipiŋe ise.

13 Tó Pisuifi ne mpuri sane pikó ne pilási ne pepe pimecife n te, tóo ntóní míni wole. Nfáasone nn tó pansese ipiŋe ise. Nfáasone nse mmē meni kari kò n ntí.

14 Lē nnya, áí nlése nse mee ye ipiŋe kecáá n we. I ye kulúí n wele.

15 Mpá kúna kun m maa re káku nní kunípe nnya, áku nkpéni ipiŋe ilese kémeé we, ku yé pee lē nnya ikemeé piwée riyáá?

16 Mpá kutu kun m maa re káku nní menípe nnya, áku nkpéni ipiŋe ilese kémeé we, ku yé pee lē nnya ikemeé piwée riyáá?

17 Ipiŋe nnéi in pee menípe, yo ke usoi uu yéé péé ne kó? In pee innéi kutu, yo kuu yéé péé ne kukpáhá kó?

18 Uléécaá yee nípá nlése ní-ye umela kémeé nketone-i n yekei.

19 Ilése nnéi in pee nlése nse, ipiŋe íi yé péé n we.

20 Lē nnya, ilése kulúí yee we kaí ne wa ipiŋe cireníŋe ise kóló.

21 Menípe áme yé fe meké kunípe maa re: Am ne líka pò wai. Limeco ke ríyu ári yé kò fe riké ána maa re: Am ne líka nó wai.

22 Ticuruu ipiŋe ilese iyē kari n nyu re íi páápú yee meyíkíyiki ró yóriye.

23 Iyē kari n nyáni yaré i ye isei ró wa kecáá kari n̄sone pállē. Háí iyee íi kúpaí meté ní we kari ye n̄sone nyóonsente.

24 Amá iyee pípaí ní nyamí íi pinyóonsente pē písei. Uléécaá ye ipiŋe ilese wale uu tíyese iyee íi kúpaí meté ní we íi ríyu ne icò m má.

25 Kuu lē n wa nnya, mekóólene áme ipiŋe nlese nnyine ne ncò kecòpe we, amá nípá yo ye ne lico kutu cølenle.

26 Nlése ní-ye nn íwe n le, li ye ne icò ripénele ii íwe n le. Nlése ní-ye nn ríyu n yē, li ye ne icò ripénele ai kesé i n láarú.

27 Nò kesé nónnnéni Kirisi ipiŋe le. Mpá nó úye ye unlese le.

28 Uléécaá ye uicápíne kémeé sitóne hekesile. Pitume kuu kekpéé mefoí tónse, uu melírū antepuye tikise. Uu kò metáánū picélaa tikise. Pē memáá, pepe ye mewaisaŋa n fe api wai, api tíki. Pē memáá, pepe ye pitóikó m pøise api tíki. Pē memáá, pepe ye picò n lē ne pepe picò kecáá ní pállē ne pepe meyu saŋa mpehē mpehē n símisi api tíki.

29 Ai pinnéi pee pitume, áí pinnéi pee antepuye, áí kò pinnéi pee picélaa. Ai kò pinnéi pee ye fe api mewaisaŋa wai.

30 Ai kò pinnéi pee ye fe api pitóikó pøise, née api meyu saŋa mpehē mpehē símisi née api me tuisse.

31 Lē nnya, ihée iyee innéi kémeé icò n fe kani yé ne n náási re nòké yé.

Lē nnya, ké nkpéni ncée sone píima mee nípá yo n fe nó nyíse.

¹ Nen pɛɛ nsímé n fe ké n símisi yare ke sisoipipi asi ye n símisi, née nen pɛɛ piléecaatumɛ meyu n kómɛi, kám pɛɛ usoico la, ne we yare kuweni kapi m pépu kun iwáa topori, née kuloo kpɛɛ n tɛni.

² Mpá lin né n hɛ rɛ ké ye fe ké nɛ Ulééca rinyiri símisi, nípá nen kɔ nípá yo mesoɔ m má am ye kɔ leléɛ m pékaalɛ ceru, am kɔ nfatene mee yé riyóɔɔ rinsíka m má, nensá usoico n la, ám nkpáni líka.

³ Mpá nen menémá nnéi píwekɔ́ɔ n hɔɔne rɛ piké li, nípá nen tɛ piké písoi kecáá nnya nna né njaasi, kám pɛɛ usoico la, ám kuláa kúka má.

⁴ Nla ye ninjule, nn ye kɔ kusoi wai. Nn ye uɔo líkɔ káipinkɛɛ. Nn ye ríyú wéesi, rín ye kɔ nɛ rikókori n fulaalɛ.

⁵ Nn ye líka wa leɛ ái aseɛ m má. Nn ye n wéesi rɛ líké nɛ mmɛcɛrɛ sɔnesi. Nn ye wóasi, rín ye kɔ uɔo nkefa-i n fanaalɛ.

⁶ Piyaaluke pin yei n we, ái ye n n láárú, amá nsímései mee ye ntikiɲ ninjukuse.

⁷ Nla yèè nípá yo uɔo sárɛile. N ye kɔ nípá yo kɛmɛɛ nfatene m mále, nn kɔ n tálɛ tɛ nípá yo yé sɔnesi. N ye kɔ nɛ nípá yo n kaharilɛ.

⁸ Nla rín ye píkaɪ tɛnɛ. Pi yé Ulééca rinyiri nɛ písímé riyá. Nfáasɔne meyu mpɛhɛ mpɛhɛ písímé yé kam api kpi, menyuwe amɛ kɛto wai.

⁹ Li we rɛ kukéri kukéri kari nípá yo nyu. Kukéri kukéri kari kɔ Ulééca rinyiri nɛ símisi.

¹⁰ Amá leléɛ ní nyamí nɛ kɛto-pɔ lin píyɛi n leeme, leléɛ kukéri ní we ye lɛ kɛto wale.

¹¹ Kamí pɛɛ iwáa ní we, menésímé nɛ kenémúnjɛ nɛ nnésɔhɔ́ɔsímé ye pɛɛ wele yare kewá. Amá kam nkpéni riwéése n wa, nɛ liwánkó lɛ tɛyɛle.

¹² Tɔ neni nyánile lin hiihiilɛ yare kenípɛɛnyáni kɛmɛɛ kumíri. Amá tɔ kam ari keróyú-i njaasi nípá yo yenu nɔsɔne. Kukéri kukéri kam neni u nyu. Amá né keyáa picɛrɛ u tɛnɛse nɔsɔne yare kuu né n nyu mɛca.

¹³ Lɛ nnya nkpéni, nípá likei tɔrɔɔ nní nnéi lin píyɛi n tɛnɛ, nfatene nɛ linyine kecáá pitá nɛ nla páa yé tɛnɛ. Likei lɛ ketaani ái kutɛnɛ we. Amá nla mee likpéɛ.

14

Nfáasɔne liheheɛ kecáá nstmé

¹ Nla kani yé mefoi n wéesi nɔké m má. Ani n náasi nɔké kɔ Nfáasɔne liheheɛ yɛ, ái nɛ tɔsu nɔké Ulééca rinyiri nɛ n símisi.

² Meseɛ ye mɛ rɛ usoi nkó yɛɛ Nfáasɔne meyu mpɛhɛ mpɛhɛ n símisi úu písoi nɛ símisi, amá Ulééca rinyiri kuú nɛ símisi. Li we rɛ úka úu u kómɛi. Nfáasɔne kuú nɛ nsímé mee m pékaalɛ nyáni un símisi.

³ Amá úyɛ un ye Ulééca rinyiri nɛ n símisi, písoi kɛ uyé úú nɛ símisi. U yé pi lɛ api Ulééca nceɛ-i papisi, uu ikari pi kpáse, uu kɔ piakiɲ ninjukuse.

⁴ Nkó yɛɛ Nfáasɔne meyu mpɛhɛ mpɛhɛ n símisi ye umɛcɛrɛ Ulééca nceɛ-i papukusɛle. Amá nkó yɛɛ Ulééca rinyiri nɛ n símisi ye picɔ Ulééca nceɛ-i papukusɛle.

⁵ Nɛ pɛɛ la yare nónnnéi nɔké Nfáasɔne meyu mpɛhɛ mpɛhɛ n símisi. Amá lɛ kam meýánsei ní la yɛɛ nɔké pɛɛ Ulééca rinyiri nɛ n símisi. Nkó yɛɛ Ulééca rinyiri nɛ n símisi ye nkó yɛɛ Nfáasɔne meyu mpɛhɛ mpɛhɛ n símisi fele. Amá in tɛ unyine ye liaseɛ lese un símisi mɛcɛrɛ kai yé picɔ kuláa wa, ai tɛyɛse api Ulééca nceɛ-i papisi.

⁶ Pimáreɔo, nɛ la ké nɔ píse rɛ nen nókenéméɛ n hapɔ nen Nfáasɔne meyu mpɛhɛ mpɛhɛ n símisi, yo kai yé nɔ yóriyɛ? Ai nen nsímé kɛ Ulééca né n nyise nɔ n símisi, née nen nsɔhɔ́ɔsímé nnyine nɔ n símisi, née nen Ulééca rinyiri nɛ n símisi, née nen icélaa inyine nɔ m pa kai yé kuláa waa?

7 Limεcɔ kafi we ne iyómelú yare nní risú nées kusole kapi ye ne anípe mí pi. Lianɔ ansá n kóólentelenelē, iye ke usoi uu yé ne ceri re risú kapi símisi nées kusole kapi pépu?

8 Uyee rináatɔn n símisi unsá anɔɔ n lese liké n kpáailē, wóo yé pee céri uké umecire cápine uké ne atɔpi leepɔ?

9 Limεcɔ, non Nfáasone meyu mpehē mpehē n símisi, nɔnsá ye rinɔɔ m ma riké asei m má, iye ke usoi uu yé ne lē kani n símisi ceri? Méwoo kani pee lē símisi.

10 Meyu ye kulúí wele ketē kecáá, amá méka áme mekecɔpe we re áme asei má.

11 Lē nnya, usoi un ne né n símisi, nensá umeyu n kómei, ne ukemeε usáne le, uyē un kɔ né kémeε usáne.

12 Limεcɔ, yare kani nní rí la nɔké Nfáasone lihεεheε meyá m má, ani n wéesi mefoi re nɔké meyá lihεεheε m má lee ye Uléεcaa icápine pikó n lē piké ne nfatene kémeε m papisi.

13 Lē nnya, li pise re nkó yee Nfáasone meyu mpehē mpehē n símisi uké Uléεcaa pise uké u he uké ye fe uké me tuisse.

14 Nen limeyu mē ne keyóme n yáási, Nfáasone mee kenémee rí we kamí ne yáási. Amá menésɔhɔ áme pee líka wai.

15 Lē nnya, iye kai pise re ké wa? Li pise re ké Nfáasone mee kenémee rí we ne keyóme yáási, am kɔ menésɔhɔ ne keyóme yáási. Né Nfáasone mee kenémee rí we ne ye yɔ, am kɔ ne menésɔhɔ yom.

16 In te Nfáasone nmanε kaá ne Uléεcaa pɔɔnεε, iye ke nkó yee úu meyu mē n kómei uu yé fe uu pipɔpɔnεε iyáhaa kecáá rinɔɔ yósu re Amí! Uu kɔ pee kómei lē kaa n tee.

17 Mpá ipɔpakareε kaa Uléεcaa m pakarente iké iye nsá n nyamí, ii nkpáni uɔ lénine uké ne nfatene kémeε m papisi.

18 Ne Uléεcaa pɔɔnεε re u táyεε nen Nfáasone meyu mpehē mpehē símisi lin nɔnnénéí mmú fe.

19 Amá mpá ne lē, piyómeyáhaa pin n cápinelē, li ye kutəsi né n we re ké anɔɔ fí nyee kúkome rí we símisi ké ne pi céési, ne kam yé meyu kápi n kómei ne anɔɔ kulúí pi n símaankεε.

20 Ani kapε mewá m músu. Ani akópe piwai ncee kémeε n nyamí yare siwá fenféí. Amá ani ye mewéεε musí.

21 Yare ke Upiima uu mí ma api Uléεcaa Nsímé ritelé-i wólú re: PISOI MPÍ PEE MEYU FÉÉ N SÍMISI NE PISÁNE ANɔɔ KAMÍ NE TIKINE KÉ NE PINÉSOI SÍMISI.

Amá mpá ne lē, ápi waisene.

22 Lē nnya, Nfáasone meyu mpehē mpehē pisímé ye pepeε ápi Kirisi m pakarelē kémeε rícere le re linyine ye wai. Amá áí Kirisi pikó kémeε linyine yoriye. Limεcɔ, nɔké ne Uléεcaa rinyiri n símisi ye Kirisi pikó kémeε rícere le re linyine ye wai. Amá áí pee pepeε ápi Kirisi m pakarelē kémeε líka yoriye.

23 Uléεcaa pikó pin nkpéni n cápinelē pin pinnéí Nfáasone meyu mpehē mpehē n símisi, piyómeyáhaa pinyine pee ápi limékó n nyu nées pepeε ápi Uléεcaa m pakarelē pin kei n lomɔ, ápi yé maa re nɔ pisɔhɔtoré lee?

24 In te pi pinnéí Uléεcaa rinyiri ne símisi, ke unyine yee úu Uléεcaa m pakarelē néε unyine yee úu limékó n nyu uu kei lomɔ, u yé ukefa-i musí, nsímé mmé nn u nyíε re úu alari má,

25 kemúnjé keε ukefa-i m pékaalē ake kpáii, uu pee kéyu ketē kipi uu Uléεcaa pakare, uu yóó re meseisei ke Uléεcaa uu nɔkenécɔpe we.

Lē kai m pise re liké Kirisi pikó icápine kémee n sône

²⁶ Yo kai nkpéni pise re nóké n wai, pimárecō? Nōn ye n cápinelē te keyóme kani yáasi, nókenécōpe unyine yéé fe uu yóm, ucō uu icélaa inyine pa, Uléécaā uu ucō nsímé nyíse, ucō uu Nfáasōne meyu mpehē mpehē símisi, ucō uu measei lese. Li pise re linnéi liké n lēni, piyómeyáhaa pin ne nfatene kémee papisi.

²⁷ Písoi pin ye Nfáasōne meyu mpehē mpehē n símisi, ápi kape ye pité née pitaani rifaau. Piké re ye use use símisi. Li kō pise re unyine uké ye n we un pinsímé mmē tuisse.

²⁸ Uka unsá n we uké tuisse, li pise re piké ye riséé. Piké ye ne pimécire kefa-i n símisi, api ye kō ne Uléécaā n símisi.

²⁹ Li pise re pēpēe Uléécaā rinyiri ne n símisi pité née pitaani piké ye símisi picō api ye pinsímé mmē músu api yēnu.

³⁰ Amá in te Uléécaā ye icápine iye-i unyine nsímé nyíse, li pise re uyee pēe n símaari uké riséé piké nkó kutu ricō.

³¹ Nó ye fe ani nónnénéi Uléécaā rinyiri ne símisi ani tisentene, nṛpá úye uú ne icélaa inyine yēnu uu múlú, ai kō ne nṛpá úye n ηmópúsēlē.

³² Pēpēe Uléécaā rinyiri ne n símisi ye ihēe iyé ke Uléécaā uu pi n he kecáá rinaṅe mále.

³³ Li we re Uléécaā úu méwoo méwoo ukó, amá nkíṅṅiṅe ukó lo.

Yare kai Uléécaā pikó icápine nnéi kémee ní we,

³⁴ li pise re pinósi piké ye Uléécaā icápine kémee n séélē. Api ncée má piké ye kei n símisi. Li pise re piké pimécire ricēpise yare ke isé ii ní ma.

³⁵ Pin linyine n la piké céri, piké ye pipila pise síyō-i. Ai ne sá re unósi uké ye Uléécaā icápine kémee n símisi.

³⁶ Née nō músu re nókenémee nké-i ke Nsímé Kecire nn léeme? Née nō ηmane kémee knn hápō?

³⁷ Uye un m músu re u Uléécaā rinyiri ne símisile née u Uléécaā Nfaasōne ihēe inyine má, liute uké céri re mmē kam ní nó ní wólú ye Upiima isé le.

³⁸ Amá úye unsá lē n nyu, Uléécaā páa kō liute nyu.

³⁹ Lē nnya, pimárecō, ani n wéesi nóké ye ne Uléécaā rinyiri símisi. Amá áni kape n yulu re písoi ápi kape ye Nfáasōne meyu mpehē mpehē símisi.

⁴⁰ Amá li pise re nóké linnéi n wai lin nyaní, ái kape m pulu.

15

Kirisi meyise nkpō kémee nstmé

¹ Pimárecō, Nsímé Kecire kam nó rin-yóó ani n ηmurei, ani kō nkemee iníṅí wai kamí la ké nó léise

² re n nórínéyu lōle, in te nó rísonē m múlīlē. Insá lē, méwoo kaní ne kefa n tene.

³ Nsímé mmē kam tinécúruu n kō kam yé te né mefoi nó ritéṅse. Lēle re arókópe nnya ke Kirisi uu kpu yare kaí pēe mekeē-me Uléécaā ritelē-i n wólaalē.

⁴ Pi u kulesile uu keyáa táánú tunḡe pikpōkpō kémee yisi yare kai kō mekeē-me Uléécaā ritelē-i n wólaalē.

⁵ Kuu pikpōkpō kémee n yisi, Piyee uu u yēnu, upitume kefi ne pité api kō limemáá u yēnu.

⁶ Uu limemáá upimarecō pile pile menupū ne kuláa umécire nyíse itunḡe ise-i. Picō ye pikécōpe kpínle, amá pimeyā ye ne nfáa mále.

⁷ Uu kō limemáá Yakupu kpáfúme, uu kō pēe limemáá pitume nnéi kpáfúme.

⁸ Uu pēe pē nnéi memáá kō metórōosei né umécire nyíse, né nkó née nní ní we yare kewá péni kapi mári.

⁹ Née Kirisi pitume kecape usínsá. Am tu re piké né sée re utume. Li we re ne pee Kirisi pikó wéekuselēle.

¹⁰ Amá Uléécaá ipéelée yee týese kam ne isoi nnyí kam nní ní le we. Kefa kuú ne né n fénne, áí méwoo wa. Li we re ne pikei wale am pitume picó nnéí feriyē. Asei kecáá, áí née keisi, uipéelée yee pikei pē wa.

¹¹ Lē nnya, mpá lin né nē lin pepee pikei pē wa, Nsímé Kεcire kari nó yóólē. Mmē kani kó ne kefa tene.

Tó meyise nkɔ́ kέmee nsímé

¹² Tó yóólēle re Kirisi ye pikpɔ́kɔ́ kέmee yisi. Iye ke nókéncape pinyine api yé pee fe api re pikpɔ́kɔ́ ápi ye yisi?

¹³ In te pikpɔ́kɔ́ ápi ye yisi, lē nnya Kirisi páa kó yisi.

¹⁴ In te Kirisi úu yisi, ntósimé kari n yóólē ye méwoo le. Méwoo kani kó ne kefa u tenelē.

¹⁵ In mesei re pikpɔ́kɔ́ ápi ye yisi, ke tóo péé we tɔn yóólē te Uléécaá ye Kirisi yukuse, úu kó pee pikpɔ́kɔ́ kέmee u yukuse, tó ne u rikpárále, ari pee wai pitansei nɔ́ome.

¹⁶ Li we re in te pikpɔ́kɔ́ ápi ye yisi, Kirisi páa kó yisi.

¹⁷ In te Kirisi úu yisi, méwoo kaní ne kefa u tenelē. Nó kó ne nóanékové kέmee wele.

¹⁸ Li kó nyísele re pepee Kirisi ne kefa n tenelē ápi ne kpi ye pɔlaalenle.

¹⁹ In te ketē nté isoi ηmane nnya karí ne Kirisi tálē, liróco ye íwe wele ai tósu mpá úye.

²⁰ Amá mesei ke Kirisi uu pikpɔ́kɔ́ kέmee yisi. Uyee mefoí yisi. Li nyísele re picó pee n kpí pó né kó kam api yisikee.

²¹ Usoi use yee ne sisoipipi nkɔ́ ka. Usoi use yee kó týesene sisoipipi síké ye ne pikpɔ́kɔ́ kέmee yisi.

²² Ke písoi nnéí ne Atam api m pénelē nnya kapi kpíni. Kapí ne Kirisi m pénelē nnya kapi limεcɔ́ pinnéí nfáa fale yenune.

²³ Amá mpá úye ne uituŋe ye nyi. Kirisi ye piyise masile. Uyee ufoí. Un píyei n ka, upikó pee limemáá yisine.

²⁴ Limemáá ke mpá yo ketó ake pee sónti, kumúnjé kpe-i ke Kirisi uu iyóopi nnéí ne rínaje nnéí ne n-yóopinaje nnéí tékééne, uu pee un-yóopinaje nnéí Sáa Uléécaá anipe-i wai.

²⁵ Li we re Kirisi uké pee iyóopi n tú kelenε liké ha ne tu péé uye-i ke Uléécaá uu yé upilaaró nnéí Kirisi kenyalε-i rinwúlase.

²⁶ Uláaró tɔrɔo kuu n tékééne yee nkɔ́.

²⁷ Li Uléécaá ritelé kέmee wólaalē te: Uléécaá yé linnéí ukenyale-i riwulase. Kai nní n wólaalē te “linnéí”, áí pee re ne Uléécaá kapi lē tee. Li we re uyee mpá yo Kirisi kenyalε-i riwulase.

²⁸ Mpá yo in ukenyale-i rinwula, uyē Uléécaá Kεpipi uu pee umεcire cepise uu Uléécaá kenyalε-i wúla. Uléécaá yee mpá yo ukenyale-i rinwúlase, kei ke Uléécaá uu pee meyíékíyiki mpá yo kecáá iyóopi tonene.

²⁹ Aní mpí pee ye nní n ηmurei re piké pikpɔ́kɔ́ nnya míni pi wole kecáá musí nké. Yo kapi lē ne náási? In te mesei ye me re pikpɔ́kɔ́ ápi ye yisi, yo nnya kapi pee ηmurei re piké pikpɔ́kɔ́ pē nnya míni pi wolé?

³⁰ Tó ηmaa ricuruu ní? Yo nnya kari mpíí mesére nkɔ́ lorólē?

³¹ Pimáreco, mpá keyáa kéye kam nkɔ́ heirente. Meseisei ke tó ne Urópiima Yeesu Kirisi kupéneco aku nó nnya meyíékíyiki rikókori né we.

32 In pɛɛ sisoipipi kemúnjé kamí pɛɛ má kamí ne Efɛesi-pɔ písoi kpááree pinyine yarɛ icarename tɔpu, yo kai yé né yóriyɛ? In tɛ pikpɔkpɔ ápi ye yísi, tɔké mese n wai yarɛ kapi ní ma rɛ: Tɔ kóso kpine, lɛ nnya tɔké n lɛ tɔn niru.

33 Ani kape tíyɛ unyine uké nó kíraaɛ: Asɛncɔ kópe yèè isoi sɔne caaile.

34 Ani nómenɛírɛ tí ani músu ísɔne, áni kape akópe n wai. Písoi ye nókenɛɔpɛ wele pɛɛ ápi Uléécáa n nyu.

Ipinjɛ íyɛ ke pɛpɛɛ nkɔɔ kɛmɛɛ n yísi api má?

35 Unyine yé píse rɛ: Iyɛ ke pikpɔkpɔ ápi ye yísi? Ipinjɛ íyɛ kapi né pɛɛri?

36 Pɔ unírí nkó! Aa nyu rɛ pinsá rilukɛpipi n lukɛsi, ári yé fe riké lɛɛ?

37 Tipipi rinyine kaa ye lukɛsi rɛ mpuri. In n la, risírɛpipi néɛ rilukɛpipi féé rinyine. Ai kuléé kɛɛ n lelunɛ ricuruu kaa ye lukɛsi.

38 Uléécáa yɛɛ ye pɛɛ ripipi tɛ ipinjɛ iyɛ kuu ní la hɛ. Mpá ripipi ríyɛ kuu ipinjɛ yɛɛ ne ri n sá hɛ.

39 Lifáakó ái linnéí isare ísɛ má. Isoisare ye ne ísɛɛ ikó kóólelenle, sinúipi isare ne impehɛ, ikpíntomé ikó ne iyɛ mpehɛ kɔ.

40 Limecɔ ke keléécáa-pɔ líkó ipinjɛ íi ne ketɛ nté líkó ipinjɛ kóólelé. Keléécáa-pɔ líkó nsɔne ne mmpehɛ, ketɛ nté líkó nsɔne ne mmɛ mpehɛ kɔ.

41 Itunjɛ ye imetéí cire mále, iwáre in imékó má, awárepi pɔɔn kɔ amékó má. Mpá awárepi ricuruu áa metéí mese má.

42 Limecɔ kai sɔnti líké kumúnjé kɛ-i ke pikpɔkpɔ ápi n yisine n we. Pi ye pin písoi n kulɛsi, pi ye fɔnile, amá Uléécáa un pi n yukuse, ápi pɛɛ pí kai nkɔ kpáɛ.

43 Pi ye kékulaa-i íwɛ n wele ápi kɔ páápú. Amá Uléécáa un píyɛi pi n yukuse, pi ye pɛɛ ríyú m mále pin kɔ páápú.

44 Isoipinjɛ nnyí kari nní n nyáni kapi ye kékulaa-i m má. Pin píyɛi n yísi, ipinjɛ fale ke Nfáasɔne nn ye n hɛ kapi máne. Lɛ nnya, isoipinjɛ nnyí kari nní n nyáni ye wele. Limecɔ ipinjɛ iyɛ ke Nfáasɔne nn ye n hɛ pɔ ne kɔ wele.

45 Lɛ nnya kai Uléécáa Nsímé ritelé-i wólaalɛ tɛ: Usói fói uyɛ ke Uléécáa uu n wa uu u séi rɛ Atam ye kesoiipipi le kɛɛ nfáa n yé. Amá Atam tɔrɔɔ yɛɛ nní Kirisi. Ukemé ke Nfáasɔne nní we nn ye nfáa hɛ.

46 Ai ipinjɛ ke Nfáasɔne nn ye n hɛ yɛɛ pɛɛ mefói we, amá isoipinjɛ nnyí kari nní ní nyáni ye nyi. Iyɛ ke Nfáasɔne nn ye n hɛ ye kɛpire sɔntile.

47 Ntaai kapi né usói fói mós. Uyɛ ne ketɛ nté ukó le. Keléécáa ke ulírú pɔɔ léeri.

48 Pɛpɛɛ ketɛ nté ní we ye we ye wáre uyɛ kapi né ntaai m mós mecɔ. Pɛpɛɛ keléécáa-pɔ ní we ye we ye wáre uyɛ keléécáa-pɔ n léeri mecɔ.

49 Tɔ né neni wele yarɛ uyɛ kapi né ntaai m mós mecɔ. Limecɔ kari kɔ sɔnti tɔké n we yarɛ uyɛ keléécáa-pɔ n léeri.

50 Pimárecɔ, ne la ké nó maa rɛ isoipinjɛ nnyí kari nní ní nyáni íi yé fe iké Uléécáa iyɔɔpi kɛmɛɛ lomɔ. Ai líka nnya, leleɛ ye n caai ái yé fe líké panse licaaiciré.

51 Ani kutu ricɔ ké nsímé nnyine mɛɛ m pɛkaalɛ nó símisi ani kóm tɛ ári ntónéí kpine. Amá tó kam ari ntónéí mmú ipinjɛ féé conse.

52 Kumúnjé kuse kunyine-i ke rináatɔn arí ha meyéne mese keyáa tɔrɔɔ ténine. Tin lɛ n tɛ, pikpɔkpɔ ápi yísi ápi pɛɛ panse pikpɔciré. Tó mpí, tó líkumúnjé kɛ-i nfáa m má, tó ipinjɛ féé conse.

53 Li meyíkíyiki píse rɛ irópinjɛ nnyí yɛɛ ye nní n caai iké panse icaaiciré, irópinjɛ nnyí yɛɛ ye nní n kpu iké panse ikpɔciré.

54 Leleɛ ye n caai lin píyɛi m panse licaaiciré, leleɛ ye n kpu lin kɔ píyɛi m panse líkɔciré ke nsímé mɛɛ n wólaalɛ nn pɛɛ sɔnti: Mmɛ mɛɛ nní rɛ:

Pi nkpò feriyè apì n tékéé.

⁵⁵ Nkpò, áa nkpáni feriyè!

Nkpò, mepólò kaá n̄ n kóni yè tenele.

⁵⁶ Akópe nyee nkpò melò waise, isè yee akópe r̄n̄an̄e h̄eel̄e.

⁵⁷ Amá t̄o Uléécaá pakare kuú n̄e Ur̄ópiima Yeesu Kirisi rintiki uú n̄e r̄n̄an̄e r̄ó h̄e ari nkpò feriyè.

⁵⁸ L̄e n̄nya pimáreco kec̄ire, n̄oinépin̄e ñi kape riyoo, áni kape n̄ tin̄arente. Ani n̄pá piyei n̄ ken̄aal̄e n̄on Up̄iima pikei r̄s̄one wai. N̄órin̄écúruu yè nyule r̄e pikei p̄e kani ukup̄en̄eco k̄em̄e n̄ wai ápi yé m̄éwoo wa.

16

It̄oh̄o kapì n̄e Yerusalem-p̄o Kirisi pikó n̄ s̄l

¹ Siwóó it̄oh̄o kapì n̄e Yerusalem-p̄o Yeesu pikó n̄ l̄enine nkó yè nkp̄eni mmú: Ne l̄e kai m̄ewai m̄ má Uléécaá icápine pikó p̄ee Kalasii-p̄o r̄i we pisimé masile. N̄óoké k̄o pim̄ewai ritiki.

² M̄pá k̄ew̄ent̄eyaa ukóso úye, n̄pá úye uké yè l̄e kuu yé n̄ fe uu t̄oh̄o ukeyo-p̄o iyaa yekei. Ké n̄e n̄ tuip̄o, n̄on linn̄éi picápine masi.

³ Nen̄ piyei n̄ tuip̄o, né átél̄e w̄óí am̄ p̄e kani n̄ l̄ése r̄e piké n̄e n̄oinét̄oh̄o Yerusalem ha pa, ap̄i n̄e p̄ene.

⁴ Lin m̄ pise r̄e k̄é rin̄écúruu ha, t̄o n̄e p̄e yé ns̄é tip̄éne.

L̄e ke P̄oali uú n̄e piwai n̄ náási

⁵ Masetuwaani ket̄e kam̄ t̄ikine k̄é n̄e n̄okeném̄e tuip̄o. Kei kam̄ c̄opune kelene.

⁶ In n̄ la, né n̄okeném̄e siyáa sinyine wa. Ticuruu in n̄ la, am̄ nnyiyè kumún̄e nn̄éi n̄okeném̄e tone ani né l̄eni am̄ n̄e kei kam̄ n̄ s̄l t̄ómp̄o.

⁷ Li we r̄e am̄ neni la k̄é nó yé am̄ n̄e n̄ t̄osu. Amá Up̄iima u n̄ la, n̄e la k̄é n̄okeném̄e siyáa wa.

⁸ Amá né p̄ee Efeesi kuyu-i tone Pantekooti keyaa aké ha n̄e tulu.

⁹ Ai líka n̄nya, n̄pá ke piláar̄o ap̄i kulúí r̄i we, li kei nc̄ée né t̄ap̄ilele fouu k̄é n̄e pikei píima pinyine p̄ee kuláa m̄ má wa.

¹⁰ Timotee un̄ n̄okeném̄e n̄ tuip̄o, ani u ȳos̄í r̄s̄one, áni kape t̄íye urip̄o riké caai. Li we r̄e men̄eco kuu Up̄iima pikei wai.

¹¹ L̄e n̄nya, úka úu kape u l̄omiise. Amá ani u l̄e uké nk̄in̄in̄e n̄e uncee s̄one uú n̄e ken̄em̄e p̄eri. T̄o n̄e Yeesu pikó pic̄o yè u mén̄le.

¹² Ne ur̄omáreco Apoloosi p̄ó tin̄m̄óóp̄usele r̄e u n̄e Yeesu pikó pic̄o piké n̄okeném̄e hap̄o. Amá úu kahane n̄ ñmurei r̄e u yé nkp̄eni t̄ómp̄o. Lin piyei n̄e u rinsá, u yé hap̄o.

Ic̄élaa t̄or̄o n̄e iyáha

¹³ Ani kape lopile, ani nfatene k̄em̄e n̄ we, ani itisi ȳos̄í aní m̄ pááp̄ú.

¹⁴ Ani n̄pá yo n̄ wai n̄e r̄la.

¹⁵ Pimáreco, n̄o nyule r̄e Sitefanaasi n̄e ukeyo pikó p̄ee pifoi Akayii ket̄e k̄em̄e Kirisi ritiki ap̄i k̄o m̄ese n̄e m̄ese Uléécaá pikó kec̄ope pipikei n̄ wai. L̄e n̄nya kam̄ te k̄é nó pise r̄e:

¹⁶ Ani n̄omen̄éc̄ire ricepise, ani pi n̄e p̄e nn̄éi p̄ee pim̄eco m̄e n̄e pipikei n̄ ñm̄óóp̄ul̄e metene n̄ we piké nó n̄ s̄eni.

¹⁷ Sitefanaasi n̄e F̄rutunatuusi n̄e Akayikuusi mekame yè né larisile. Kani r̄i we, p̄epe l̄e kani yé p̄e n̄ wa né wai.

¹⁸ P̄i rin̄ék̄in̄ nin̄jukusele yare kapi nó n̄ wa m̄eco. Ani lipite p̄e ipakare pípa ceri!

¹⁹ Uléecaa icápine yee Asii ketē kecáá rí we pikó ye nó yáási. Akilasi ne Pisisili ne Yeesu pikó pee ye pikeyo-i n cápine ye nó yáási, nó ne Upiima kupéneco kéme.

²⁰ Nópínémárecō nnéi pee nté rí we ye nó yáási! Ani nómenécepecire yáhaane ani memárecō pirane.

²¹ Né Pōoli, née rinécúruu ne kunénipe anōo nnyé wói re ne nó yáási.

²² Uye unsá Upiima n la, Uléecaa uké u rité! Maranata! A kam, Urópiima!

²³ Upiima Yeesu uké ipelée nó nyíse!

²⁴ Ne nónnénéí lalé nó ne Kirisi Yeesu kupéneco kémeé.

Títelē lírū ke Pṓli uu Korēnti pikó n wói

Lelee ritelē nti kēmeē ní we

Kaí ne ritelē foí kewole-me n kpiime, Korēnti pikó ápi kómēine. Lē nnya ke Pṓli uu pi wolu uké pi nyíse re uripṓo ye ne pi caailenlē.

Lē ke ifaaci iyē ii n kériinēlē ye nnti:

1. Pṓli ye lē kuu Yeosu Kirisi ítume n le nkó símisi. Likei lise kuú ne n náási yeē re uké nṓpá yei t́yese piké Sáa Uléécāa ne Yeosu Kirisi ceri. Íwe ne ncóŋ ye kemeē piyele, amá nniŋe kuú ne nṓpá yo kahari (1-7).
2. Pṓli ye Kirisi pikó pēe Korēnti-i ní we piṣe re piké kēfa kēse ne Yerusalem pikó pēe íwe m má he. Lē ke picṓ api meyá m má, liké pē kai m párfilē yoriye. Ayu nyēē pilénaane kari yé n fe ari Yeosu Kirisi nnya m má kecáá kemúnjé rṓ hele (8-9).
3. Pṓli ye nyíse re u alari mále uké pitume nṓome mewai ne pinnoṓsimé kési (10-13).

Iyáhaa

¹ Nēe Pṓli yeē Uléécāa mēla kēmeē Kirisi Yeosu utume m panse, ne urómáreco Timotee. Uléécāa icápiŋe yeē Korēnti-i ní we ne Uléécāa pikó picṓ nnéi pēe Akayii ketē nnéi kecáá ní we kari ritelē nti wólu.

² Urósáa Uléécāa ne Upiima Yeosu Kirisi piké ípēelēe nṓ nyíse api kṓ nkíŋniŋe nṓ he.

Pṓli ye Uléécāa pṓnēse

³ Tṓ Uléécāa pakare. Uyēe Urópiima Yeosu Kirisi usaa. Uyēe íwe rṓ n té uu kṓ nṓpá yo kēmeē arókíŋ niŋukuse.

⁴ Uyēe ye ntócsŋ nnéi kēmeē arókíŋ niŋukuse uu re tṓáké ye kṓ fe tṓké pēpēe ncóŋ mpehé mpehé kēmeē ní we akṓ niŋukuse yarē ke uyē uu arókṓ n niŋukuse meco.

⁵ Ai linyine nnya, tṓ Kirisi íwe iyē icṓ meyá lele. Limēco ke Uléécāa utú ne Kirisi tikine uké ne arókíŋ meyá niŋukuse.

⁶ Mṓpá tṓn íwe n le, tṓ i lele re Uléécāa uké ne tṓ ritiki uké ne nṓanékiŋ niŋukuse uké kṓ nṓanéyu lo. Uléécāa un ye arókíŋ n niŋukuse, u lalē nṓké nkíŋniŋe yē nṓké ye ne fe nṓké ne merṓco íwe iyē icṓ kēmeē n kahari.

⁷ Lē nnya, tṓ ne nṓ tálenle meyíkíyiki. Li we re tṓ pinyuwe máálenle ríṣone re kani nní irṓwe icṓ n le, Uléécāa ye nṓanékiŋ niŋukusene yarē kuu arókṓ n niŋukuse meco.

⁸ Pimáreco, tṓ lalē ani ceri re tṓ Asii ketē kēmeē íwe piima lile. Háí irṓtisi íi ne tene, ai rṓ feriyē ari pēé m músu re ári yé pēe nfāa rikpá.

⁹ Amá tṓ ne pēe meyíkíyiki nkṓ kukpáhá pikóme masile ari ntókpṓ yṓsu. Li lē wale re ári kape ye ne merṓcírē n tálē, amá tṓké ye ne Uléécāa yeē ye pikṓkpṓ kēmeē písoi n yukuse n tálē.

¹⁰ Uyēe nkṓ mmē kēmeē rṓ lése, uyēe kṓ pilése rṓ kpáne. Meyíkíyiki karí ne u tálē te u yé kṓ pilése tṓ rikpá.

¹¹ Nṓ ne kṓ keyóme yáásile nṓn ne likēmeē rṓ léni. Písoi meyá ne kerṓcáá keyóme yáásile, Uléécāa un lē nnya rṓ kpálē. Lē nnya ke písoi meyá api sónti piké tṓ nnya kṓ Uléécāa pṓnēse.

Pṓli ye lē kuu ní la uké wa conse

12 Λελεε ρικókωρι ρó ή we γε ννί: Ari ήka κερóφα-ι ne μερóειρε céσι. Κεείρε ne kefa kece ne aseí nyee Uléécaá kέmee n léeri karí ne ήπά úye inipee-i πιρóκει wa, aí ne tósu nókenέmee. Uléécaá kέmee kai léeri, aí sisoipipi μεwέéσεσhο-í kai léeri. Uléécaá kefa kuú ne ρó n fénne kέmee kai léeri.

13 Ai liféé linyine kam nó wólu, lé kani nní ή kééni non kómei memáá. Ne ko tálé te nó kam ani ήsone pikóme kpá ne kétσ-πσ re

14 kukéri kukéri ήmanε kani neni kómei. Nσ nyule re Uróψίma Yeesu un píyei m peeme, li yé tó nnya ρικókωρι nó wa yare kai ko nó nnya ρικókωρι tó n waine.

15-16 Lé kamí ne tálé nnya kamí peé la re nen Masetuwaani n tósu, ké nó rilóólú. Nen kσ Masetuwaani n leeri, am kσ nókenέmee pitiki kpá am lisone melírú nó he. Kei kani yé peé ne ήπά yo né lé arí ne Yutee keté sí.

17 Yare méwoo kam kemúné ké wa, née íye? Née kam mí maa re né lé wa, keσoipipi memúné kam lé musí nen kéyu ne kepire sóne?

18 Ne Unéléécaá, nsímé mmē kari mesére nó η yóólē ήn kéyu ne kepire nkó.

19 Li we re Uléécaá Kepipi Yeesu Kirisi nsímé ke tó ne Silasi ne Timotee ari nókenέmee rin-yóó ήn kéyu ne kepire nkó. Asei ase kuu má, nye nyee "éee".

20 Yeesu γεε masei lé ke Uléécaá uu mí maa re "éee" u yé ρó wa. Yeesu uyē kari ye ko ne ritiki arí ne Uléécaá ríyu waise re "éee" u lé kuu ρó mí ma wa.

21 Uléécaá uyee tíyeseλέ te tó ne nnó tóké tó ne Kirisi kupéneo kέmee iníηí karií. Uricuruu γεε ρó lése uu ukuwéé-mē yekei.

22 U nwói kerócáá wale uu Nfáasone kerómee wai uké ne ρó nyíse re u lisone ne ρó ménle.

23 Uléécaá γε nyánile! In te ne kiraasele, uké linyine né wa. Am la ké nó m pekési nnya kám nókenέmee Korenti-i peepσ.

24 Ai ήnaje karí ne nó wai re ani ne kefa tene. Nσ nfatene kέmee iníηí piwai máálenle ήsone. Amá tσ la re tó ne nnó tóké kesé n keisi líké mpóonare nó n heelé.

2

1 Am la ké nóanépóσ caaise nnya kam tihó re ám nókenέmee peepone.

2 Néen nkpení nóanépóσ n caaise, wóo yé pee nó memáá né tipóσ larukuse, insá nó mpí apóσ kam n caaise?

3 Lé nnya kam títelé té lé nó wói re nen píyei n tuipó, ám kape nó mpí, nóo yé pee rinépóσ n larukuse kέmee meníηe mpóσcaai yé. Ai céreíse re ne γε nen mpóonare m má, li ye ko nónnénéí mmú n láárule.

4 Ncóη píima kέmeé kamí peé we lin kewuu-i né mulú, nen meyíkíyiki téni arí ne ritelé té nó wólu. Amá ám nó wói re nóanépóσ aké caai, ne nó wói re ani ceri re ám kusa nó la.

Piké uwaikópekóσ akópe sárei

5 Asei kecáá in te unyine γε písoi apóσ caaise, aí né kuu wa, amá nónnénéí apóσ kuu caaise. Am kape ne rinnákíise nnya, né re nómenéyá apóσ kuu caaise.

6 Lé ke nómenéyá ani nní u rincóise γε ne u píye.

7 Li nkpení tu re nóké lé u sárei, ani urikiη nηukuse, mpóσcaai píima nnyine ήn kape ne ή ká nké u n lóise nnya.

8 Lé nnya kam nó welu re ani n wai líké n nyíselé te nσ u lale.

9 Lé nnya kam títelé té nó ή wói γεε re ne peé lale ké nó peé ké yé te nó ήπά yo kέmee ripakare má née áni má.

10 Non úye uakópe n sárei, né ne ko liute sáreile. In te né ne nnyine má ké unyine sárei, ne nó nnya liute písaiei masile yare kai Kirisi kέmee m píse.

11 Ne lē wa re Setani úu kapere ne ncée n yé uké ró feriyē nnya. Li we re to umela kuu ne n náási n̄sone nyule.

Lelee Turowaasi-pɔ Pɔɔli ripɔɔ n caaise

12 Kumúnjé kpe-i kam Turowaasi-pɔ Kirisi Nsímé Kεcire piyóó n̄ hápɔ, Upiima ye ncée né tápillele re k̄é pin̄k̄ei wa.

13 Mpá ne lē, tin̄épɔɔ ye p̄ee caailenle, k̄am unémáreco Tiiti n yé nnya. Am p̄ee Turowaasi pikó-i yisi am Masetuwaani ket̄é sí.

Yeesu Kirisi yee ye t̄yese kari ye feriyē

14 Ulééc̄aa yee ipakare te, uyee t̄yesele kari Yeesu kupéneco k̄émee mesére feriyelē t̄on menáje-nan̄e nn̄on̄ s̄one. T̄ó kuu ye ne ritiki p̄isoi apí ne mpá yei Kirisi ceru yare tulaali kpáhákóó kapi f̄ó.

15 Tó Kirisi utulaali le Ulééc̄aa keyu-i ne p̄ē ke Ulééc̄aa uu n lo ne pep̄ee mp̄olecee n tikilē k̄émee.

16 Tulaali uyee pep̄ee nn̄i mp̄olecee n tikilē kec̄áá kukpáhá kunyine mále, kpe ye usoi n̄ kpu. Amá ku p̄ē ayu ke Ulééc̄aa uu nn̄i n lo kec̄áá kukpáhá kunyine le kpe ye nf̄aa n he. Lē nnya, wóó kεcire yee tulaalē te u yé lipikei p̄ē wa?

17 T̄ó, ári pico meyā p̄ee Ulééc̄aa nsímé ne n kpéense meco we. Amá Ulééc̄aa yee t̄ó tumme t̄on urinyiri ne ase iuin̄ee-i símisi t̄ó ne Kirisi kupéneco k̄émee.

3

Nkóm̄eine fale k̄émee p̄ikeikó kec̄áá n̄símé

1 N̄o nk̄p̄eni nyáni yare meró̄c̄ire kari nó nyise, née iye? Néē yare ke pico api ye n wa meco li k̄ó t̄ó pise re piké r̄itelé keró̄c̄áá w̄oi toké nó nyise noké kelene ró c̄eri? Néē li pise re n̄óké r̄itelé keró̄c̄áá w̄oi toké pico nyise piké kelene ró c̄eri?

2 N̄orinéc̄uruu, n̄o r̄itelé ke Kirisi uu keró̄c̄áá n w̄oi. Aró̄k̄in̄ k̄émee kapi ri wolaalē. N̄ó ke p̄isoi api ye ne ró c̄eri. P̄isoi nn̄éi yé fe api r̄itelé t̄ē ceru api k̄o ri k̄eni.

3 N̄ó asei kec̄áá r̄itelé ke Kirisi uu ne piró̄kei rintiki uu ne wolu. Ai k̄éwole meni menyine kapi ne ri woi, amá Nf̄áasone mee Ulééc̄aa k̄émee n léeri kapi ne ri woi. Ai k̄o ap̄arekp̄ancúku kec̄áá, amá s̄isoip̄ipi ak̄in̄ k̄émee kari wolaalē.

4 Kari Kirisi ne rintiki t̄on ne Ulééc̄aa tálē nnya kari lē símisi.

5 Ai re t̄o músu re t̄ó fe arí ntón̄aje c̄ire ne linyine wai. Amá Ulééc̄aa n̄mane yee ye t̄yese kari ye fe arí li wai.

6 Uyee t̄yese kari panse nkóm̄eine fale k̄émee p̄ikeikó. Ai isé wole-wole ke Ulééc̄aa uu nkóm̄eine fale k̄émee ró p̄alē, amá unfaa kuu ró p̄alē. Isé wole-wole yee ye ne nk̄p̄o ka, amá Nf̄áasone p̄ó ne ye usoi nf̄aa hele.

7 Ulééc̄aa ye p̄ee meke-me ap̄arekp̄ancúku kec̄áá uis̄e wóile umeyó̄pi ame p̄ee likumúnjé kpe-i n t̄elu. Moisi keyu ye p̄ee t̄elule hái, Isirayeli pikó apí ye p̄ee fe piké u riwerii. Ai k̄o re mesére ke Ulééc̄aa meyó̄pi m̄ē amé p̄ē we. In te isé yee ye ne nk̄p̄o n̄ ka yé fe ii lē nyise re Ulééc̄aa meyó̄pi ame kusa piye,

8 iye ke Nf̄áasone mee ye nf̄aa n he p̄ó yé p̄ee mese wa?

9 In te isé yee ye n t̄yese Ulééc̄aa uu ne p̄isoi túhaane pinsímé nn̄ kpi ye fe ii ró nyise re Ulééc̄aa meyó̄pi ame kusa piye, iye ke Nf̄áasone mewai p̄ó yé p̄ee mese wa? Ai n t̄ē t̄yesele arí panse ase i p̄ite Ulééc̄aa in̄ip̄ee-ii?

10 T̄ó fe arí maa re t̄on meyó̄pi mee p̄ee meke-me n t̄elu metéi ye nk̄p̄eni kpule. T̄on p̄ee meke metéi ne neni mekó m̄ m̄un̄eisene, t̄ó fe arí maa re neni mekó ye me fele ái nk̄aripi.

¹¹ Asei κεκάά, in te lelee ái meséte ní we yé fe ai nyíse re Uléécaá meyoópi áme kusa piye, íye ke lelee meséte ní we póo yé pee mese wa?

¹² Tó ne meykíyiki tálenle ηmaa. Lē nnya karí ne tirópoo ne kefa kесе símisi.

¹³ Tó, ári ye Moisi meco kenírípi kényu yarii. U ye pee lē yariile re Isirayeli pikó ápi kapе ye lē ke meyoópi mee áme ye n náhai ame ye meketo n tu.

¹⁴ Amá li pee kunísí pi ricole. Háí ne neni-me, pi ye pin nkómeine kpure atelé n keeni, kenírípi kесе kee ne kényu pi hilalenle, ápi fe piké ke lese. Ai líka nnya, Kirisi kupéneco kémee ηmane ke kenírípi kē ake ye usoi keyu-i le.

¹⁵ Háí ne neni-me, pi ye pin Moisi Isé Atelé n keeni, kunísí kpee ne wele kun colē.

¹⁶ Amá yare kai n wólaalē te úye yèè un píyei uncee rin-yá un Upíima-mē m pansepó, kunísí yèè lele.

¹⁷ Upíima uyē kapi nté n tee yee nní Nfáasone. Kei ke Upíima Nfaa nn ní we ke usoi uu ye ne uripóo n we.

¹⁸ Lē nnya, tó mpí nnéi siyu-i ke kunísí áku nní ní cólē, Upíima meyoópi ye meséte ró télusele yare kenípeenyáni kémee. Upíima ye ró panseserile toké kam toké ne menyíne u wa. Meyoópi ne metéi píima mee meséte ní taálē kémee kai lē wai.

4

Ari lka tu, amá Uléécaá ye pee umemá píima tó rimúise

¹ Uléécaá yee Unfanare kémee upikei ró pa. Lē nnya ke ikari íi ró tenelē.

² Tó piwahakei pee isei ní we kesile. Ari nnóome ne pirókei wai, ári ko Uléécaá nsímé kénééselē. Amá tó nsímései yóólenle lin kpáuilē. Meróla mee re nípá úye uké yé te tó Uléécaá inípee-i asei pite le.

³ In te Nsímé Kecire kari n yóólē ye pisoi kunmaha we, pepe e m polu knn kunmaha we.

⁴ Ke keté nté uyóopi Setani uu inípee pi rinhíla nnya, ápi pee ne nsímé mmē kefa tene. Uu ye ηmurei piké mmetéi mee n wariye yē. Metéi mē kémee ke Kirisi meyoópi ame léemelē. Kirisi uyē kémee kai Uléécaá léselē lin nyáni.

⁵ Ari yóólē te pisoi piké tirócúruu n nyáni, amá Upíima Yeesu Kirisi kari kekpeé waiselē. Tó ye maa re tó ne Yeesu nnya nópinékeikó le.

⁶ Uléécaá yee mekee-me ní maa re: "Metéi meké kunmaha-i ta" metéi cire mee arókinj kémee tapaalē. Uyee pee lala uké tó rikpáiiise. Lē nnya kuu umeyoópi mee Kirisi keyu kémee n kpáuilē tó céreise.

⁷ Tó we yare sipéretúhu kémee kapi lisone píima rimpólo. Ai pee n nyíselē te ái tó linyíne tulaalē, amá Uléécaá nñaje mee linnéi wai.

⁸ Íwe nnyí nnéi ncópurí yee ró kálaalē in tó nyíkilē, amá ái ró feriyé, ári nyu íye kari yé wa, amá ári pee ripóo fóm te li piluke ró masile.

⁹ Pisoi ye ró wéékuselenle, amá Uléécaá úu ró fóm. Keteni-i kari laanu, amá ári kpu.

¹⁰ Meséte kari Yeesu nnya nípá yei nkpo heirente, Yeesu nfaa nké ne keróme e n nyíselē nnya.

¹¹ Tó nfáa mále, amá meséte kari Yeesu nnya nkpo heirente. Li nyíselenle re nípá tón n kpu, unfaa ye irópiñe-i wele meséte.

¹² Li nkpo tó risale nóóké ne nfáa m má nnya.

¹³ Li Nléécaasimé ritelē-i wólaalē te: Ne ne kefa tenelē nnya kam símisi! Kemúnjé kесе kē kari kesé nfatene κεκάά má. Karí ne kefa n tene nnya ke tó ko símisi.

14 Tò meykíyiki nyule re Uléécáa yee Upiíma Yeesu pikpəkpə kέmee n yukuse yé kam uu kə umecə tó yukuse uu tíyese tó ne nnó ari Uléécáa kekúrí sí.

15 Nó nnya kari lē nnéi wai re Uléécáa uké nípá yei meýá ne písoi kefa fénnε piké u ceri, písoi pεe yé u m pənnεse piké kə ne kultú i kpáriise pin umeyəəpi taáselē nnya.

Iye ke usoi uu yé nfatene kέmee n we?

16 Lē nnya ke tírópó ari ye píkaí caai. Mπά irópiηe nnaηe mmú nn n teneri, nfáa ke Uléécáa uu ró n he ye nípá keyáa kέye nípape kpáselenle.

17 Lē nnya, neni mewee mmé-i iwe kari n le ii líka tu, íi ye kə nánai. I yé kam ii meýəəpi píima menyine ró he meteneciré.

18 Aí lē kapi ye ne inípεe n yé kecáá ke tó músu. Lē kapi ye ne inípεe n yé aí ye nánai, amá lē kápi ye ne inípεe n yé pó ne liteneciré le.

5

1 Tò nyule re irópiηe nnyí kέmee kari nní n we ye we yare kucání kunyine. Kun píyei n fori, Uléécáa ye keyómεca-pə kέyo kee yé mesére n we ne ró mémpele. Aí písoi pεe ke mō, amá Uléécáa yee uricuruu ke mō.

2 Tò kə wele tən kucání kpε metene ηməpu, tən meykíyiki káipi tóké keróyo kee keyómεca-pə n we kέmee lompo.

3 Asei kecáá, tən píyei keróyo ke-i n lompo, Uléécáa úu ye meηmane ró leepo.

4 Kumúnε nkú nnéi kari nní irópiηe nnyí kέmee n we, tə ηməpule yare nconi mee ró nyíkilé. Aí re tó lalε tóké irópiηe nnyí kέmee le, amá tó wéésile tóké ipiηe yee mesére n we kέmee lō, líké wa re lelee ye n kpu ye nfáa teneciré kέmee lompo.

5 Uléécáa yee tíyese re líké lē kerómee conse. U unfaa ró hele. Lelee nyíse re u kale uké lē kuu tó riñnyi ró pa.

6 Mesére kari ikari má. Tò nyule re kumúnε nkú nnéi kέmee kari nní irópiηe nnyí kέmee n we, tó Upiíma ketone ne ketaa wele.

7 Asei kecáá, nfatene karí ne sóne, aí lē kari n nyáni nnya karí ne kefa tenelē.

8 Tò mesei ikari mále tən la tóké irópiηe nnyí kέmee le tóké Upiíma kέmee ketóne ha.

9 Lē nnya kari kə náási re nípá tən irópiηe nnyí kέmee n we née tən ikemé n le, irósoi iké ne u n sá.

10 Lē nnya kai pise re ntónéi mmú, nípá úye uké ha Kirisi uké ne u túhaane. In te úye ye lisone née líkópe unfaa kέmee wa, liute uu umewai ihéé yósu.

Kirisi ye tó ne Uléécáa kecəpe nsmé nyóənsε

11 Tò nyule re li pise re piké ye Uléécáa wuri. Lē nnya kari ηmósópulē te písoi piké ntósímε ηmurei. Uléécáa ye ró nyule nsonε. Ne kə nyáni yare nó ne kə ró nyule nsonε.

12 Ani kape n nyáni re merócíre kari kə pinyíse nó kpálē. Amá tó lalε nóké ncée yē nóké tó nnya rikókəri n wai. Lē kέmee, nó ye nnyine yē ani ye ne pepεe ye lē ke inípεe ii ye n yé ne ríyu n wéési séése. Pē ápi ye lelee rikíη kέmee n we waise.

13 Tən isəhə n tori, tó ne Uléécáa nkó ye mmē. Amá tó nó kέmee ne ntóyukpáii nnéi wele.

14 Nla ke Kirisi uu ró n nyíse ye tírókíη-i wele ari ye pεé ne nsmé mmú ηmurei re usoi use kóló yee písoi nnéi kecáá kpu. Kuu nní n kpu nnya, písoi nnéi ye kpule.

15 U písoi nnéi kecáá kpule re pepεe nfáa m má ápi kape kə ne piiso i n le yare pimékó cire-i kapí we. Amá Kirisi yee pikεcáá n kpu uu kə pikpəkpə kέmee yisi nnya kapí we.

¹⁶ Lē nnya kári kò nkpréni úka nyáni yare kapi ye kesoimunjé ne n yé meɔ. Mpá karí pɛe mekeɛ Kirisi ne kesoimunjé kémeɛ n nyu, ári kò nkpréni lē n nyu.

¹⁷ Uye ne Kirisi pin timpéne, liute ye pansɛle lifále ke Uléécaɔ uu n wa. Likpure ye tómpɔle, lifále ai lééri.

¹⁸ Uléécaɔ uyee ne Kirisi rintíki uú ne tó ne uricuruu keɔɔpe nsímé nyóɔnse kémeɛ kai lééri. Uyee kò ró forii re tóké písoi picɔ ne kam piké u ne pē keɔɔpe nsímé nyóɔnse.

¹⁹ Kirisi ke Uléécaɔ uú ne ritiki uú ne uricuruu ne písoi keɔɔpe nsímé nyóɔnse, úu pimɛwai kópe kpísi uké ne pikéi wa. U ró forii re tóké pinyóɔnse pē nsímé riyóó.

²⁰ Lē nnya, Kirisi yee ró tumme re tóké nté upikeikó pɛe ne urinyiri n tú. Tó ke Uléécaɔ uú ne nní tíkíle, ári ye písoi sélei re: Ani Kirisi rinyiri nnya ηmurei piké nó ne Uléécaɔ keɔɔpe nsímé nyóɔnse.

²¹ Kirisi úu akópe áka má, amá uyē ke Uléécaɔ uu aróképe cɔnse. Uyē nnya ke Uléécaɔ uu nkpréni ró kpíilē te aseí pite.

6

¹ In lē, ke tó ne Uléécaɔ ari nní kesé n keisi nnya, tó nó pise re áni kape tíye kefa ke Uléécaɔ uú ne nó n fénnɛ líké méwoo wa.

² Uléécaɔ ye maa re:

Kai itunje n tu re ké íwe nó té ne ne kutu nó ricɔle,
ke keyáa ke n tu re ké nɔánéyu lɔ, ne nó comele. Lē nnya, ani kò te itunje yee nkpréni lē tu re Uléécaɔ uké íwe nó té, keyáa kee tu re uké nɔánéyu lɔ.

³ Ai tu re tóké unyine ncée he uké fe uké pirókéi kémeɛ ró kési. Lē nnya kari ηmóópúlē te úka úu kape tó nnya Uléécaɔ kupéneɔ kémeɛ loó.

⁴ Amá tó lalɛ písoi piké merówee ritiki piké kò yē te tó Uléécaɔ pikeikó le ne kefa keɛ. Lē nnya kari ncóη ne mpári ne mpóɔcaai kémeɛ meróɔcɛre múílē tɔn kahari.

⁵ Pi ró káiiile api hánɛsi, api písoi tálaankeɛ re piké pitele ró wa. Pikei api ró pelu ari kò kunɔnkú ne nkú fine.

⁶ Ari lē ke irósoi ii n kpáiiilē ne merónyuwe ne meróɔcɛre pimúlú ne merówai sɔne ne Uléécaɔ Nfaasɔne ne lē kari nla yíkíyiki m má

⁷ ne nsímései písímé ne Uléécaɔ nnaηe kpísi arí ne nyíse re tó Uléécaɔ pikeikó le. Asei líkó lēe irótópilú kari ye ne uláarɔ rintíki ari ye kò ne meróɔcɛre tápisi.

⁸ Pinyine ye ríyu ró waisele, picɔ pin isei ró waise. Pinyine ye ró pakarentele, picɔ pin tó lámaankeɛ. Pi ró nyánile yare pinóɔme in kò ne aseí kari símisi.

⁹ Pi wailɛ yare ápi ró nyu, pin kò ne ró nyu n̄sɔne. Pi ró nyánile yare tó kpuwaalenle, tɔn kò pɛé ne nfáa má. Pi ye ne nkɔ ró n lalɛ, amá ápi ye pɛe ró kó.

¹⁰ Pi ye n lalɛ piké tirópóɔ caaise, amá lin pɛe mesére ró láárú. Api ye re tó píwekó le, amá tóɔ pɛe písoi meyā memá waise. Te ári líka má, in kò ne tóɔ mpá yo má.

¹¹ Nó piróɔáne Korenti pikó, ani kò te tó nó símisi le ari kpáiiise re tó nó lalɛ ne kefa keɛ.

¹² Ari sirófa nó pesí, nóɔ nósínɛfa ró pesí.

¹³ Lē nnya kam nní nó símisi yare sínɛpípi. Nóóké kò nósínɛfa meróɔɔ ripérese.

Kirisi pikó piké pepɛe ápi Kirisi ne kefa n tenelē ne pimɛcɛre tɔ

¹⁴ Nó ne pepɛe ápi Kirisi ne kefa n tenelē áni kape ye ripéne, ái kò pɛe re li ye lē tipéne. Iye ke lisɔne ne líkópe ai yé fe ai péne? Iye ke metéí ne kunmahá aku ye ripéne?

¹⁵ Iye ke Kirisi ne Setani api yé fe api kómeine? Yo yee yé fe ai uyee Kirisi ne kefa n tenelē ne uyee úu Kirisi ne kefa n tenelē péne?

16 Yo ke Uléecaa keyo ne piléé kenyoónse ake pénelē? Tó ne Uléecaa yee nfáa n te keyo le, yare ke Uléecaa ricuruu uu ní maa re: Né kam am pikécopre n we tó ne pē tōn sōne.

Ne sōnti ké Piuleecaa, pē piké kō pansē pinésoi.

17 Uléecaa uu kō kpá re:

Lē nnya ani mpuri sanē pikó pē kecōpe le, ani iyaa n we.

Ani kapre ne líkperinkpekóó líka rikó, nééké pēe nó yósi.

18 Ké pēe nóunésáa, nóóké pēe pinéjmanē ne pinékpére.

Né Upiima rínanje nnéi ute, née lē ma.

7

1 Pinésáne kecire, tóo lē ke Uléecaa uu ní maa re u yé wa te. Lē nnya, tóké mewai kópe mee ye ipinje ne rikínj n caai heere. Tóké n jhóópúlē, irósoi iké n kpáiiilē tōn rísone Uléecaa wuru.

Lelee ye Póoli mpónare n he

2 Ani kapre nósínéfa né pesí! Ari úka líka caai. Ari úka riwárarase, ári kō úka líkó yósi tóké n te.

3 Ai akópe kam nó pálē nnya kam lē símisi. Yare kam pimáa ní masí, nípá lin nfáa née lin nkpó, tó nó lalē meyíkíyiki.

4 Ne ne ripóó nó láárúle meyá. Nónínécó ye rikókori né wele rísone. Nō ye nnécōj nnéi kémeē rinékínj ninjukusele ai pēe meyá né n láárú.

5 Háí kari ne Masetuwaani ketē kémeē n tuiopó, ári mewénte yē. Iwe nnyí ncōpuri kari kei yē. Tó ne picó picénjaankeē ye mpí, iwame ye kō nnyí kerófa-i.

6 Amá Uléecaa yèè pē apóo nyee n caailē ikari rikpásele. Uyee týese ke Tiiti mekame ame ikari tó rikpáse.

7 Ai umekame jhmane mee ikari né rikpáse, amá kuu kō né n símisi lē kani kō uyē ikari rinkpáse yee kō ikari né rikpáse. U ró símisi re lelee n wa ye nó ricōjle háí nōn la náké piyéne né rikpá, nōn kō kenécáá topu. Lelee týese kai meyánsei né larisi.

8 Mpá rítelē tē kam pēe nó n wóipó tin nóanépóo n caaise, ám nkpréni ne ri tēni. Ne nyule re rítelē tē ne pēe kumúnjē kunyine-i nóanépóo caaisele, amá am nkáripri ne ri tēni.

9 Li nkpréni né láárúle. Ai re kam nóanépóo n caaise nnya, amá ke nónnépóocaai nn n týese ani mēfine conse nnya. Uléecaa yee pēé la re nóanépóo aké lē caai. Ai pēe nkpréni mese wai re ári líka nó caai.

10 Mpóocaai mee Uléecaa kémeē n léeri yèè meyíkíyiki týesele usoi uu mēfine conse, Uléecaa uu uriyu lolu. Ari mmē tēni. Amá mpóocaai mee ketē nté líkó kémeē n léeri yèè ne nkpó kale.

11 Tinételé ye nóanépóo caaisele yare ke Uléecaa uu ní la: Ani ripáí kuláa píima kpē kai nkpréni nó ní wa. Ani yē kani nkpréni níla m má re náké lisōne n waii? Ani yē kani nkpréni ne nóanéópōpe piyámne n yóonee? Ani yē nómenéwai kópe men nkpréni nó cōjleē? Ani yē nōn nkpréni riwure máa? Ani yē nōn nkpréni meyíkíyiki wéési náké piyéne né rikpáa? Ani yē kani nkpréni n jhóópúlēē? Ani yē kani nkpréni ní la náké uwaikópékóó kutu ripasaa? Nō linnéí wale aní ne nyise re áni nsímé mmē kémeē líka caai.

12 Ai uyee akópe n wa née uyē kapi akópe n wa nnya ke née rítelē wói. Amá ne lalē náké ncée yē náké Uléecaa inipēe-i nyíse re nō kerópire nyenule.

13 Lē nnya ke nómenéwai ame ikari tó rikpáse.

Ai nkínjine jhmane kaí ne ripá. Ke Tiiti uu nókenémeē ne mpónare n yisime re nō nónnéni ukumíri peseme nnya, li ró láárúle ái ne kusa.

¹⁴ Ne ukɛyu-i nɔ pakarele, ani isei nɛ lukeise. To ye mesere asei nɔ simisile, ai ko nkpeni nyise re ne alari male ke Tiiti keyu-i nɔkenecaa rikokori n wai.

¹⁵ Kumunɛ kpe-i ke Tiiti uu pe nɔkeneme re we, no pe u waiselenle, ani ko kusane u yosu nsone. U ye likecaa leisele uu no n la ai tosu kuu pe no ri la.

¹⁶ Li ne ninule re ne fe am ye nra yo keme ne ripoo no larisi.

8

Nfanare keme pihe

¹ Pimareco, to la toke le ke Uleecaa uu ne Masetuwaani-po uicapine kefa n fenne no simisi.

² Li pe nco piima keme pi tanle ai ne pi peikee hai. Mra ke iwe ii pe ne pi n tonaalɛ, piakin ye pee ninule, api pee ne nfanare he.

³ Ne ne inenipe yenle re nra uye ye meylene mese le kuu kuhɛ re we he, hai api faause piricuruu mela keme.

⁴ Pi pe to ricɔnle re toke nce pi he pe pikɛ ko pilikɔ he pikɛ ne Uleecaa pisei pe Yerusalem-po ri we lempo.

⁵ Pi wale ai tosu le kari pe m musu. Pimecire kapi mefoi Upiima pa, api ko limema pimɛcire ro pa Uleecaa mela keme.

⁶ Le nnya kari Tiiti pise re uke nɔkeneme hapo uke le likɛ ne keto tu yare kuu pe rila pikei pe n koraaane meco.

⁷ No pimama le Uleecaa liko nne keme. No nfatene male non ko nsime nyu, no ko Uleecaa liko picere masile, ani ko sika ma. No ko rila ro nyiselenle. Le nnya, ani ko mewai sone mme keme nlinikɛ ne nfanare he.

⁸ Ai re ise inyine kam no pale te ani i ritiki nnya kam le simisi. Le ke pico api nni ri nmopule nnya kam la noke ko nce ye nake nyise re no mesei rila male.

⁹ Norinacuruu ye nyule le ke Urapiima Yeesu Kirisi uu ne kefa no n fenne. U pe umama le, uu no nnya umecire waise uweko re uke uiwe ne ritiki uke ne no waise pimama nnya.

¹⁰ Le nnya, ne la ke nkpeni nneko no ma itoh nnyi nsime keme. Lele ye pikei no wa. No yemi pifoi itoh nnyi kemune wa, no ko yemi mefoi noinekɔ pa yare kani ye ri fe.

¹¹ Le nnya, ani nkpeni pikei pe wa nsone ne keto-po yare kani ye ri fe ani wai ne kefa kese yare kam pe n koraaane meco.

¹² Uoi ye un ne kefa kese n he, pi ye uhee iye yosile nsone. Aai le kari m ma kapi ro pisei.

¹³ Ai re nake nomenecire iwe ta nake ne pico le. Li pise re no ne pe kani nni ri leni nake kucɔ m ma.

¹⁴ Lika ai itunɛ nnyi keme no parile. No male non pico fe. No fe ani pe kai m parile leni. Lin ko piyei n ka lin no rimpari, pe pin m ma, api ko no leni. Lele ye tiyese ani nonnenei mmu n sa.

¹⁵ Yare kai Nlecaasime ritelɛ-i n wolaalɛ te:
Pepe meya n koo api lika pico sanai,
lika ai ko pepe nkari pi n koo ripari.

Tiiti ne upisenco kecaa nstme

¹⁶ Ne Uleecaa pakare re u nmopu mme kam pe nɔkenecaa m ma nco Tiiti keme wa nnya.

¹⁷ To u ma re uke nɔkeneme hapo uu nmurei. Uricuruu ye pe rihole nsone re uke nɔkeneme hapo.

18 U ne urókó use yee Nsimé Kεcire n yóólē pin Uléécαα icápine nnéi kέmee u waiselē kari tum.

19 Ai kó kpá re icápine iyee u lese uké ró sárū tóké ne nfanare pikai mpí pεε nní arónipe-i ní we kecáα m paílē. Lelεε yé Upíima meyoopi lese ai nyíse ai kó lē kari ríla m má tóké ne pico n léni lese ai nyíse.

20 Ari la unyine uké fe uké ró kési re ári ítòhò píima nnyí kapi nní arónipe-i n wa kecáα rísonε paílē.

21 Ai Upíima keyu-i ηmane, amá ne písoi siyu-i kari la tóké wa yare kai m pise.

22 Tó kó urómárecó use pi ritikisele. Tó mepehē kulúí kέmee u peenle ari yénu re úu siká má. Uu kusa kó nkpéni ne ripóó nó láárú. Li kó nkpéni ikari pihee u rikpásele re uké nó lē.

23 In Tiiti, uyē ne unésencó le un kó nókenéméε unékεicó. Pimárecó picó pεε u n tíkile pó ne Uléécαα icápine pitume le. Pεε keisile re piké ne Kirisi ríyu waise.

24 Aní pi nyíse re nó meyíkíyiki ríla mále, písoi piké pεé ne Uléécαα icápine-i yé te nó mesei ríla mále, api kó ceru re ne alari mále ké nókenécáα rikókari n wai.

9

Lē kapi ne pimárecó pεε Yerusalem-pò ní we n lénine

1 Ai nkpáni pise re ké ítòhò kani yé ne Uléécαα pikó Yerusalem-pò ní ha kecáα nnyine nó wól.

2 Ne yē te li nórinécúruu ripóó wale re nóké pi lémpò. Lē nnya kam Masetuwaani pikó kέmee nókenécáα rikókari wa am pi maa re pimárecó pεε Akayii keteni-i ní we ye hái yemi-me pimecire picápine máalenle re piké tóhò. Nópinéhmóópú ye tíyesele pimeyá apí n la piké tóhò.

3 Mpá ne lē, pimárecó mpí kam nókenéméε tumpò nóké meyíkíyiki nómenécire n cápine yare kam ní ma nnya. Ne nsimé mmú kέmee nókenécáα rikókari wale. Am la líké wa re méwoo ye me.

4 Insá lē, tó ne Masetuwaani pikó tòn n hapò, nansá kahane nómenécire n cápine, isei yé ró li re tó ne méwoo ripóó nó larisi nnya. Isei ye kó nó ticuruu lene.

5 Lē nnya kamí musí re li nyam te ké pimárecó pē tihmóópúse piké ne kekpeé né wa piké ha ítòhò iyē kani m maa re nó ne kefa kесе pa kecáα m paílē. Ké ne n tuipò, pin linnéi nyóonsente api yekei. Kei kai yé pεε nyíse re kefa kесе kaní ne tóhò, áni kefa kέmee téní.

6 Aní n nyu re úye un nkáripí n lukesi, nkáripí kuu ye kpasí. Uye un meyá n lukesi, meyá kuu ye kpasí.

7 Li pise re nípá úye uké ne uripóó he yare kuu urikiñ-i n wa. Uu kape ukefa-i n téní, ái kape kó ne rínanje. Li we re uyeε ye ne mpóonare n he ke Uléécαα uú la.

8 Uléécαα yé fe uu nípá yo mpuri nó he, líka ái ye pεε pikai nó ripárt, ani kó nípá yo meyá m má nòn ne mewai sone wai.

9 Lē kai Nléécaasimé ritelé-i wólaalē te:

U ye ukefa nnéi ne píwekóó lisone wale, mesére ke unfanare ní we, rín ye tene.

10 Uléécαα yee ye ipuri ulame he uu lukesi uu kó iluke u he uu le. U yé kó nó lē kai nó m pise he, uu kó tíyese ai meyá wai nónnéfanare pikai póó ne n taálē.

11 U yé tíyese ani nípá píyei m má ani ye ne mesére n nyíselē te nó nfanare pikai piwai lalε. Písoi meyá yé pεε nólinéheε kani pi m pásii nnya Uléécαα pòonεε.

12 Lelεε pi m párilē kani lē pi pa. Ai Uléécαα písoi ηmane ke nfanare pikai mpí api yóriye. Pí kó tíyesele písoi meyá pin Uléécαα pòonεente hái.

13 Nónenēwai mmē ye mewai kecire le hái. Me yé týese písoi meýā api Uléécaa ríyu waise, kani n nyíselē te nō Kirisi Nsímé Kecire rísone tikilenle nnya. Nō ye kō nólínékō kpísile nō ne Uléécaa písoi pēe Yerusalem-i ní we ne picō nnéi ani hōne.

14 Kapi n yé te Uléécaa ye meýánsei kefa ne nō fénnele nnya, pi yé nōkenécáá keyóme yáási api kō nō n la.

15 Toké Uléécaa pōnēse kuú ne lisone lēe ái licō m má nō ní he nnya.

10

Pōli ye upikei mewee kecáá stmisi

1 Née Pōli, né kapi n tee re ne ye nen nōkenékúrí n we am nónínípe n wuru, nen ketaa-pō n we, am nō n senkee, ne la ké rinécúruu ne Kirisi nnare ne umewai sone ritiki ké ne nō pise re:

2 Ani kape týe, nen kumúnjé kúye-i nōkenéméé n hapō ké nō senkee. Ne la re nen ha n hapō, ké pepēe m músu re kesoi munjé karí ne pirókei wai ne kényu papisi.

3 Tō pēe mesei sisoipipi le, amá ái kesoi munjé atōpi aco kari tōpu.

4 Ai sisoipipi itōpilū ke tōo ne arótōpi wai, amá itōpilū ye m páápú in Uléécaa-i léeri karí ne tōpu. I ye fele ii Uléécaa pilaarō imēle láuli. Iyē kari ye ne sínōmetahai pepirente.

5 Iyē kari ye kō ne lē nnéi lēe ríyu n wéési, lin limēcire síkalē lin ne ncée tápaalē te písoi api kape Uléécaa céri pepirente. Tō ye písoi simúnjé cópiile, ari týese api Kirisi m pakarelē.

6 Tō merócíre picápine masile toké pipakarecírē kutu ripasa, non piyei m pakare ne kēto-pō.

7 Ani nḡpá yo mewee ripái. In te nōkenécōpe unyine ye yé te u mesei Kirisi ukó le, uké céri re tó ne kō umecō Kirisi pikó le.

8 Mpá nen rḡnaje mmē ke Uplíma uu né n he ne rikókōri piwai nkáripí n tónje, isei ii né waine. Li we re u rō n hele re toké ne nō lē nōké ne Uléécaa ncee kēme papisi. Ai pikópe kari nō la.

9 Am la liké n we yare ne ne anétele nō náraasentele.

10 Pinyine ye símaankee re né Pōli atelé kam ye n wói nsímé ye nḡpape ne itisi tōsile, amá nen pikekúrí n we, am panse unárei nnénōsimé rḡn kō pēé mulú.

11 Uye nní lē n simisi uké nse kō rísone re: Lē kari ketaa-pō ní we tōn ne arótélé wólu, ne lē kari yé ha nōkenékúrí ní we tōn wai ye sále.

12 Ari káipi tó ne pepēe ápi ye pimēcire nnyáá n yekei toké n sá, ári kō la toké merócíre ne pi múnjeisene. Pi pikemúnjé cire mále kapí ne pimēcire m músu, pin kei paullē pin ne pimēcire picō múnjeisene. Pi pinrí le.

13 In tōo, ári méwoo rikókōri wai liké ha ne síto sinyine rifaau. Ke Uléécaa uu nōkenémēe pikei rō n forii, u pisito rō nyísele. Sese kerómúnjé kari n kpísine.

14 Nō kei kari yé ne pirókei n tu kēmeé wele. Lē nnya kari pifoí nōkenéméé ne Kirisi Nsímé n hápō, ári pikei ke Uléécaa uu rō n forii ketō rifaau.

15 Tó, ári picō pikei kapi nōkenémēe n wa ne méwoo rikókōri wai. Tó ne músule ricuruu re nōnnéfatenē yé meýá wa, tōo kō fe ari keisi ai lē tósu ái ne kényu n sl. Amá ári yé wa liké pikei pē ke Uléécaa uu rō n forii sito rifaau.

16 Limemáá kari yé pēe fe arí ha sitē se ne ketaa nō ní we kēmeé Nsímé Kecire yóó. Ari la toké ayu nye-i ke picō api pipikei n wa kēmeé keisi toké pēe pipikei kapi piwai m mási nnya rikókōri n wai.

17 Uye un n la uké umēcire ritaáse, uké lē ke Uplíma uu n wa nnya umēcire ritaáse.

18 Li we re ái nkó yee umecire m pakarente yee Upiima kémeε ríyu má, amá nkó ke Upiima uu m pakarente yee ríyu má.

11

Pɔɔli ne pepεε n ktraase re pi pitumε le

1 Hói pinékó! Ani n kahari aní ne né kóm, mǎpá nen n wai yare isohó kam tóri. Ani ne né n kahari.

2 Ne nókēncáá iláarɔ yee Uléécáa kémeε n léeri waile. Nɔ we yare ukpére yee úu utisi n nyu un kɔ kpáiiĭ kam utisi use kóló n féléi. Utisi uyee nní Kiriisi ŋmaa.

3 Amá iwame ye né wele re nókēncámúnjé yé caai ani Kiriisi ne ketaa wai, ani kefa keεe ne pitiki u yá yare ke iwáa ii Efa kemúnjé ne mesohó n caai meεɔ.

4 Ai líka nnya kam lē ma. Uye yèè un n ka, un Yeesu nsímé nɔ rin-yóó, mǎpá linsá mmē kari nɔ rin-yóó, un kɔ nfáasone nnyine nsímé nɔ n símisi, mǎpá linsá Nfáasone kani n yósi, néε un Nsímé Kεcire nnyine nɔ rin-yóó, mǎpá linsá mmē kani n yósi, li ye ne nɔ risále ani mese ne mese ŋmurei.

5 Am pakare re písoi pē kani nní n nyáni re pitumε piima ye linyine né fe.

6 In n la, am nképni usíményuwe piima unyine, amá Uléécáa menyuwe áme né párlĭ. Mǎpá piyei ne mǎpá yo kémeε kari tiyese ani lē ceru.

7 Ne Kiriisi Nsímé Kεcire nɔ riyóóle am ihéé ika pise. Ne menécire ricepisele ké ne n fe ké nɔ riŋtaáse nnya. Akópe kam pee lē waa?

8 Kam pee nókēncémeε n keisi, Uléécáa icápine icɔ yee pee né hééle. Né fe am te iyē kam yáai amí ne nɔ lēni.

9 Kumúnjé kpe-i kamí pee nókēncémeε n we, iwe ye pee né lonle, amá am nɔ úka líka pise. Yeesu pikó pee Masetuwaani-pɔ n léeme ye péé ne leleε m párlĭ né kale. Am péé la ké nɔ n nyikilē yare ncɔni. Ne keweεsi, am kɔ la ké nɔ n nyikilē.

10 Kiriisi nsímései mee kenéméε n we kamí la ké ne nɔ símisi re: Uka úu yé fe uké Akayii keté nnéi kecáá lirikókari né kpu!

11 Yare am nɔ la nnya kam lē símisi néε iye? Ai lē! Uléécáa ricuruu ye nyánile re ne nɔ lale!

12 Lē kam nképni nní n wai kam yé ne piwai n ŋmóópúlĭ, pepεε icée n wéési piké ne rikókari n wai re tó ne pē pikei ye pise le ápi kape lincee n yé nnya.

13 Lípite pē ápi pitumε yíkíyiki. Pi pikeikó le pee n kíraase pin wai yare pi Kiriisi pitumε le.

14 Lē ái nkpáni lisáŋa linyine! Setani ricuruu yèè ripólóle uu kíraase re u metéi uleecaatumε yíkíyiki le.

15 Lē ái nkpáni lisáŋa linyine re upikeikó piké ripóló piké kíraase re pi Uléécáa aseí ute pikeikó le. Amá lē ke piliwaiwai ai ye ne kété n kpu leε sónti liké ne pi tene.

Pɔɔli iwe kuu itumε pikei kémeε n li

16 Ké kɔ pimáa nɔ rikpá re úka úu kape né n nyáni yare ne usohotore le. Néε non lē né n nyáni, ani mese ŋmurei ké lē n we nééké kɔ ne lē nnya nkáripí rikókari n wai.

17 In n la lē kam nní n la ké maa ái lē ke Upiima uú la. Li né we yare ké rikókari wa nnya kam lē símisi yare usohotore.

18 Lē ke písoi meyā api nní kesoimunjé ne rikókari n wai nnya ke néε kɔ la ké rikókari wa.

19 Nórincéúruu non kɔ ne mewéésesohó má, amá nɔ ye kɔ pee piníri ne n kaharile.

²⁰ Nò ye n kaharile api ilási nó tini api nólinékó le, api nólinékó nó yósu, api kecáá nó nyánei api sipese nó túúni.

²¹ Li isei né wele ké ne ní maa re tó rinárei mále.

Mpá ne lé, ne nkpéni símisile yare usòhòtore re lé ke picò apí ne rikókòri n wai ke nées ko fene ké ne rikókòri wa.

²² Nénte lipite pée Pi-Epiree le néen kò U-Epiree? Nénte pi Isirayaeli pikó lé néen kò Isirayaeli ukó? Nénte pi Apiraham pipiré le néen kò Apiraham kepírè?

²³ Nénte pi Kirisi pikeikó le? Ké nkpéni símisi yare li né panselenle: Né ne Kirisi ukeikó le nen pi fe. Li we re ne keisile am pi feriyé. Pi meséere akpanii né waille ai pi feriyé. Ne ipépi yenle fásone am pi feriyé, am kò meykítyiki meséere nkpò heirente.

²⁴ Mepéhè menupú ke Pisuifi api né káii. Mese áme we aféena kapi ye mpá mékaii méye kémeé iséí né súúkeé.

²⁵ Mepéhè metaani ke Ròm pikó apí ne nséí né káii. Mese kapi apare né tapisi re ké kpu. Metaani ke míni áme kuróninói rimí, am míni-i tone ketúnjé ne kesine nnéí.

²⁶ Ne inécée kului kémeé ikóí ne míni ne piyaa ne pinéyucò Pisuifi ne mpuri sane pikó nnya nkpò heirentele. Ne ayu ne ácesi kecòpe nkpò heirentele, am kò mínimaa kémeé ne pèpèe n kparále te Kirisi kapi tikilé anipe-i nkpò heirente.

²⁷ Ne pikei pape-pape wale am kò íwe píima yenu. Meséere ke nnòni rín ye né tu, nkú ne nníre nn né wai, am ye anòò paasi am la, nnyiye nn né loni am ilú paa ké tá.

²⁸ Ne kò mpá keyáa kéye Uléécaa icápine nnéí kecáá músule. Am nkpáni la ké nnécòj mmē pò tinòò maa.

²⁹ Uye un tinárei rinyine m má, né ne kò pansela unárei. Uye un akópe n wa, li ye rinépoò caaisele.

³⁰ Lin n we re usoi uké rikókòri wa, tinénárei ke nées ne rikókòri waine.

³¹ Upíima Yeesu usaa Uléécaa ye nyule re ám kiraase. Uyee mpá píyee ipakare te.

³² Kam pée Tamaasi kuyu-i ní we, uyóopi píima Aretasi ye pée unyine kuyu iwéése tinle, uyé uu pée písoi kuyu sipoo-i tápaae re piké né tí.

³³ Amá pinyine api né kpísi api menéere menyine-i wai apí ne mmeele kupole kepíre-mē súisepo am ne uanipe-i ñméhèree.

12

Pòoli meylene ne usiláré

¹ Li pise re ké rikókòri n wai, amá rikókòri ári kò pée nyamí. Amá ne nkpéni lalé ké menéylene ne siláré ke Upíima uu né ní nyíse nkó símisi.

² Ne Kirisi upiretiki unyine nyule. Ìñmē kefi ne ina ye nnyi ke Uléécaa uu u n kpiipò uú ne keyómecaa-pò ripòhò táánú kémeé ukekúrí sí. Am nyu un uisoiipíne nnyí kémeé we nées uu ikeméé we, amá Uléécaa ñmane yee nyu.

³⁻⁴ Ne pée nyule ñmaa re li usoi uyé kpiipòle aí ne keyómecaa-pò Uléécaa kekúrí sí, amá ne kò kpáne re ám nyu un uisoiipíne nnyí kémeé we nées uu ikeméé we, amá Uléécaa ñmane yee nyu. Kelò ke-i kuú pée awahanòò anyine kò kái usoi ncée n hē re uké fe uké símisi.

⁵ Né fe am liute uyé mpuri nnya rikókòri wai. Amá in tinécúruu ñmaa, in n la tinénárei kecáá kam n nyu nnya kam yé fe am tikókòri wai.

⁶ Nen péé n la ké rikókòri wa, úka uu yé fe uké re isòhò kam tóri. Asei kam péé ne ri waine. Amá ne menécíre múflenle. Am la unyine uké kenécáá kemúnjé kenyine wa kee lé ke písoi api kenécáá n nyáni nées kapi n kómei n fe.

7 Am kape ne lipiima lē ke Upiima uu né n nyise nnya rikókori n wai nnya ke itói inyine ii inépiŋe-i we. Setani utume unyine yee né fápii re ám kape ne rikókori n fulaalē nnya.

8 Mepēhē metaani kam Upiima pise re uké itói iyē né lese

9 uu pēe né pese re: Kefa kam ne pó n fénnelē ye ne pó piyele. Tipónárei kēmeē kam ye nnénaŋe nyise. Lē nnya, né tinénárei nnya rikókori wa Kirisi nnaŋe nké ne kenémeē n nyiselē.

10 Lē nnya, tinénárei ne alé kēmeē kam ní we ne íwe ne piwéékuse ne mpóocai kam Kirisi nnya n yénaalē ye né láarúle. Li we re ne ye nen tinárei m má kam pēe meníŋe páápú.

Lelee Korenti pikó kēmeē Póoli nfasimé n tanaalē

11 Ne nkpéni símisile yare usohatore, amá nóó tíyese kam lē wai. Nóó yé pēe meníŋe kenécáá nsone símisi. Mpá nensá líka n tu, pē kani nní n nyáni re pitume piima ápi líka né fe.

12 Kumúŋé kpe-i kam pēe nókenémeē pinékei n wai, nō pēe nnéniŋe níprá ncóŋ ní-ye kēmeē ne mewaisaŋa ne mewai piima yenle. Lelee nyise re ne utume le.

13 Yo keciré ke Uléécaá icápine icó ii yé ai nó pári? Insa kám líka nó m pise re ani ne né lé. In lee ni, ani nnécaai mmē né sárei!

14 Ne kō menécíre picápine masile ké metáánū nókenémeē hapō. Nen kō n hapō ám nó pisene re ani né lé. Ai nólinékó kam la, amá nórinécúruu kam la. Asei kecáá, ái sipipi see ye cápinente asi písáa ne píni yekei, amá písáa ne píni pēe ye cápinente api pisipipi yekei.

15 Né né rinépō ne nókenécáá menémá caai am kō rinécúruu kpísi am nókenécáá he, áí yé né ricóŋ. Lē nnya, nó nkáripí né n la re ne meýánsei nó la nnyaa?

16 Nórinécúruu ye nkpéni yé te ám nó úka pise re uké né lé. Unyine yé kō fe uu re ne uyaaluke le, mesohō kam nó pínei am ne nó fe am menípēe le.

17 Néē pē kam nókenémeē n tumpō unyine kam ne ritiki am ne nólinékó yósu am n te?

18 Ne Tiiti riŋmóópúsele re uké nókenémeē hapō, am kō u ne urómáreco uco uyē tumpō. Nó fe ani re Tiiti ye nólinékó yosile utú n tee? Yare áí kemúŋé keŋe ke to ne uyē arí ne keisi tōn kō ncée nse tikilē néē?

19 In n la, hái mekeē-me kani nkpéni músu re alari kari nókenémeē wéési. Ai nkpáni lē. Tó ne Kirisi kupéneco kēmeē kari Uléécaá keyu-i símisi. Pimáreco, to lē nnéi wai re nóké ne Uléécaá ncee kēmeē papisi nnya.

20 Ai líka nnya kam lē wai. Ne wuru re né ha nó leepō áni we yare kam pēe ní la, nóó kō yenu re ám we yare kani pēe ní la. Ne wuru re pitele ne kufatoi ne kuwói ne íkeŋene ne alé ne iwóhó ne píyuwélaa ne méwoo méwoo piwai yé nókenécōpe n we.

21 Ne kō wuru re ké ne m pēepō, Uléécaá yé ha nóinénípeē-i isei piwaise né rikpá. Nópinékó meýā pēe ne mewai kōpe ní noŋlē yare kapí pēe n wai yé ha tíyese am téni hái. Api kahane pimekperinkpewai ne piméseicirewai kapí pēe n wai kēpire rinto.

13

Icelaa tōwō ne iyáhaa

1 Metáánū kam nní nókenémeē sónepō. Li wōlaalē te píseérakó piké ye pité néē pitaani tu api kelene usoi akópe pa.

² Περὲς περὲς μεκεε ἀκόπε n wa ne picō nnéi kamí ne máne. Am neni nókenémee we amá lē kamí περὲ menéhape lírū kέmee nó n símisi kam kō nkpéni písímé nó kpalē te nen ha kō nókenémee m περῶ, ám nó úka nnári waine.

³ Nō lale nóké yē te Kirisi yee kenémee we un ne símisi née yo? Nó kō yē. Kirisi úu nókenémee rinárei má, u unnaηe nyíselenle.

⁴ Mesei ye me re u περὲ rinárei mále apí ne kunapéékō kecáá u karií. Amá Uléecaa nnaηe kuú ne nkpéni nfáa má. Tō ne kō ukupéneco kέmee rinárei mále. Amá nó kam ani yénu re tō ne kō Uléecaa nnaηe nnya tō ne uyē kupéneco kέmee nfáa yē.

⁵ Aní nórinécúruu nómenécíre ripái ani yénu re nfatene ye nókenémee wee? Aní yē te Yeesu Kirisi ye nókenémee wee? Néε nō ripaille áni yē te nō nfatene má?

⁶ Amá ne músu yare nó kam ani yénu re tō ári nfatene paalē.

⁷ Tō ye Uléecaa ne nó wele re áni kape akópe áka mpuri piwai rikpá. Ai lē karí la tóké ne nyíse re tō alari mále, amá tō la re nóké ye fe nóké mewai sōne wa, nípá nōn m músu re tō ári líka fe tóké wa.

⁸ Ari nnaηe nka má tóké ne nsímései tápisi re nín kape leeme. Lirókō yee tóké wa nsímései nké léeme.

⁹ Tō ye tōn tinárei m má, nōon nnaηe m má, li ye ró n láárúle. Lē kari Uléecaa m písei yee re uké tíyese nóké nfatene kέmee m pelu.

¹⁰ Lē nnya kám nní nókenékúrí ní we, kam te kέ mencire rítelé nó wóipō, nen píyeyi nókenéméé n tuiπō, ám kape ne nó ní senkee nnya. Upíima ye nókenécáá nnaηe né hele re kέ nó n ηmóópúsēlē nōn ne kέyu sí. Uu nnaηe né he re kέ ne nó ritékéé.

¹¹ Ketume kai lē wa, pimáreco! Liké nó n láárú nōn ne pipele ηmóópúlē. Aní ikari n kpariisene nōn kō rinōō rise má. Aní ne nórinépōō n we. Uléecaa yee nla m má uu ye akíη nínjukuse uké nókenémee n we.

¹² Aní nómenécōpecire ripirane ani memáreco yáhaane.

Uléecaa pikó nnéi ye nó yáasi.

¹³ Upíima Yeesu Kirisi uké ípeeléε nó nyíse. Uléecaa uké nla nó nyíse. Nfáasōne nké kō nónnénéi kέmee n we nké nó ripéneε.

Títelē ke Pɔɔli uu Kalaati pikó n wói

Lelee rítelē nti kémee ní we

Uléécaá icápine iyee Kalasii keteni-i ní we ke Pɔɔli uu rítelē nti wóipɔ. Uicee kuú pɛé ne Nsimé Kεcire n kóónulē kémee kuú pɛe i karikεe. PISOI meyá ye músu re Kalasii ayu nyee itunje kumii-mē ní we ye nye (UPM 13-14).

Pɔɔli pikei memáá, pɛpɛe Pisuifi piyomeyáhaa n yóólē api icápine iyē tiki api upitumekei lómiiεe apí n yóólē te li pise re pike Moisi isé n tikilē api kó kérii. Pɔɔli pilaarɔ ye músu re li ne sá re Kirisi pikó nnéi pike isé iyē n tikilē. Pin lē n wa, pi yé pɛe limemáá fe api Yeesu Kirisi ne kefa tene. Nsimé mmú ye Yeesu Kirisi Nsimé Kεcire ne memfi wele.

Ifaací iyē mekériine ye mmé:

1. Nsimé Kεcire yíkíyiki nkó ke Pɔɔli uu nté símisi. Pɔɔli uu pi léise re Uléécaá yèè sisoipipi yóóle re si Yeesu Kirisi ne kefa tene nnya, amá ái re kasi piyomeyáhaa inyekii n tikilē nnya. Lē nnya kuú ne Piyeé cési re yo nnya kuú la uké Nsimé Kεcire ne piyomeyáhaa inyekii m pénéle un tikilē (1-2).
2. Pɔɔli ye isimé yee Nkómεine Kpurre kémee ní we kpisi uu ne unsimé alari pa. Uléécaá rinɔ kuu n yekei ye wele isé ii kelenε leeri. Yeesu Kirisi kémee ke rinɔ tē kuu n yekei ari wa. Sisoipipi nnéi ye Uléécaá inipee-i sále. Usuifi ne mpuri sane ukó ne ulási ne uyee umεcire n te ne utisi néε unósi ye sále (3-4).
3. Pɔɔli ye aseí lesele uu símisi lē ke Kirisi pikó api pimεcire n te. Nkó yee Yeesu ne kefa n tene ye náásile Nfáasone nké u n séni. U ye kó umewai kpurre tɔyele. Kirisi isé íi icélaa kulú, amá í pise re pISOI pike nconi n lénaane (6:2). Usoi uké umεcire n te aseí nyee re uké picɔ ne kutu n colē un tɔyeselē Nfáasone mee Uléécaá kémee n léeri nn u séni (5-6).

Iyáhaa

¹⁻² Né Yeesu utume Pɔɔli ne pinémáreɔ Kirisi pikó nnéi pɛe nté ní we, tóo Kirisi pikó pɛe Kalasii sitē kecáá Uléécaá icápine-i ní we rítelē nti wólu. Ai pISOI pinyine pɛe né tumme, ái kó unyine kam titiki am ne Yeesu utume panse. Yeesu Kirisi yee n kpu, Sáa Uléécaá uu u yukuse ne Sáa Uléécaá uyē pɛe né tumme.

³ Urósáa Uléécaá ne Upíima Yeesu Kirisi pike ne kefa nó fénne api kó nkínjinje nó he.

⁴ Kirisi yee uricuruu umεcire kpisi uu arókópe nnya he re uké nfáani ketē nké mewai kópe kémee ró lese. Urósáa Uléécaá mela kémee kuu lē wai.

⁵ Uléécaá uyee ipakare te nípa piyei-pɔ! Amí.

Nsimé Kεcire nse mee we

⁶ Nómene wai ye nnó né yile re nɔ mese ne mese Uléécaá kepire ritɔ nnya. Uyee ne Nsimé Kεcire nó sée re Kirisi ye ne kefa nó fénne nnya. Nóo pɛe u yá ani Nsimé Kεcire féé nɔ n tikilē.

⁷ Ai re Nsimé Kεcire féé nɔ nnyine ye we nnya kam lē símisi. Amá pISOI pinyine pɛe we pin ícakai nó tanaalē, pin la pike Kirisi Nsimé Kεcire rikéjéεe.

⁸ Lē nnya, nípa tó unyine néε uléécaatumε unyine yee keyóme caa-pɔ leeme uu weri uu nnyine nó símisi re Nsimé Kεcire ye mu kái pɛe mmē kari nní nó n símisi, Uléécaá uké liute anóo wa!

⁹ Tó pisimé nó masile! Tó kó nképni pisimé nó rikpá re úye un nnyine nó n símisi re Nsimé Kεcire ye mu kái pɛe mmē kani nní piyóó m masí, Uléécaá uké liute anóo wa!

¹⁰ Lē nnya iye! Ne nkpéni lē wéésile re písoi piké né n la née Uléécaá uké né n la? Písoi piké né pakare kam la née iye? Nen pee písoi ipakare n wéési, ám yé pee Kirisi ukeikó.

Uléécaá yee Pòoli wée re uké utume

¹¹ Pimáreco, ké nse nó símisi ani kóm te Nsímé Kécire kam ne n kóónulē rín kesoipipi kémee léeri.

¹² Ái usoi unyine kémee kam n kō, ái kō unyine yee né n céesi. Amá Yeesu Kirisi yee né n nyise.

¹³ Nó menéwai ricuruu n kō kumúhē kpe-i kam pee Pisuifi inyekii n tíkílē. Ne pee meyánsei Uléécaá icápine pikó wéékuselēnle nen náási ké í kpu.

¹⁴ Ne pee Pisuifi inyekii iyē tikilēnle ai tósu nnépurí pikó ne pinésáco meya. Ne pee nla mále re ké Pisuifi inyekii n tikilē ai tósu tó ne Pisuifi picó tóo n sá.

¹⁵ Amá Uléécaá yee háí unéni kefa-me né wée uu ne kefa né fénne uu né séi re ké upikei wa.

¹⁶ Kuu ukepipi né n nyise uu re ké riyóó mpuri sane pikó piké ke ceri, ám nkpáni unyine kémee ha re uké mesohó né rikpá.

¹⁷ Am kō Yerusalem-pò pepere itume n li api né tise kémee ritaá. Amá Arapii ketē kam mese ne mese tómpo am pee Tamaasi kuyu-i pēeri.

¹⁸ Ihmē itaani memáá kam pee Yerusalem titaá re ké Piyee ceri, am pee ukeyo-i tone siyáa kefi ne sinupū.

¹⁹ Amá ám utume úka uco yē, insá Upiima uwá Yakupu.

²⁰ Lē kam nní Uléécaá inipere-i nó n wólú ye nsímései le, ám nnóome wai.

²¹ Kam Yerusalem n yisi, Sirii ne Silisii sitē kam ha.

²² Likumúhē kpe-i Uléécaá icápine pikó pee Yutee keteni-i ní we ápi pee né nyu.

²³ Mékome kapí pee kō te uyee pee mekee pi n wéékuselē yee nkpéni yóólē te piké Nsímé Kécire kuú péé ne pikópe n náási ne kefa tene.

²⁴ Lē nnya kapi kenécáá Uléécaá pakare.

2

Pòoli ne pitume picó ye kóméine

¹ Am pee ihmē kefi ne ina memáá yisi, tó ne Parinapasi ari Yerusalem kuyu pele, ám ne Tiiti pō kō péne.

² Uléécaá yee né nyise re ké kei ha nnya kam lē wa. Kam n tuipò, am písoi pee kei meyá iyukóó n tū ne iyaa leepò am Nsímé Kécire kam mpuri sane pikó n símisi aseí pi lese. Li we re ám la lē kam n wai ne lē kam piwai m masí líké méwoo wa.

³ Tiiti yee kenékúrí ní we ye Ukireki le úu pee kélē. Amá ápi nkpáni ricuruu u ricónj te uké riké.

⁴ Mpá ne lē, pinyine pee n kparálē te pi Kirisi pikó le ye pee kerócòpe wele. Lipite pē ne mekee-me ró múnēsile piké yē te iye kari Kirisi ne ritikí ton ne tirópòó we. Pi náásile piké isé ilasi kémee ró pesepò.

⁵ Tó ári nkpáni ne kutu pi ricó mpá fíí. Tó la re Nsímé Kécire aseí nnéí aké nókenéméé n we.

⁶ Písoi pee kei meyá iyukóó n tū ye kō péé wele. Api né ricónj te ké linyine mpuri wa. Né ám piriyu kapí pee mekee m má kpísi ké ne linyine wa. Uléécaá úu ye písoi siyu-i ripáí uu ne túhaane.

⁷ Ticuruu pi cerile re Uléécaá ye Nsímé Kécire né rimmúisele re ké pikéciré riyóó yare kuu Piyee rimúise re uké pikéké riyóó meco.

⁸ Uléécáa yee Piyee pansese uutume pikéké kémee, limécó kuu kó né pansese uutume pikéciré kémee.

⁹ Yakupu ne Piyee ne Yohani pee kei we re Uléécáa icápine piyukóó. Kapi n yé te Uléécáa yee pikei pē né rimúise, api tó ne Parinapasi yáasi api kunípe rō pa, ai nyíse re tō rinóó rise wale. Ari kóméine ntónéi re tó ne Parinapasi tóó yé pikéciré kémee ha, pē póó pikéké kémee sí.

¹⁰ Likei lise kapi ró m pise yee re ári kape píwekóó pee piicápine-i ní we kecáá palei. Am kó mesei li wai ne kefa keše.

Póoli ye ne Piyee Antiyóosi-pó cési

¹¹ Amá ke Piyee uu Antiyóosi-i ní ka, úu mewai sone wa, am nípá úye inípee-i u kesu re úu alari má nnya.

¹² Písoi ke Yakupu uu n tumme piké kelene n tuime, Piyee ne mpuri sane pikó pee ye pee ricáripí rise-i n le. Amá ke Yakupu písáne pē api ní ka Piyee uu pi yenu, uu ye pee mpuri sane pikó mpí kulukecó n kaasente un pēpee m pólólé te nípá úye kai pise re uké riké wuru.

¹³ Pisuífi tóróó póó kó umecó pipékaanke loni, ái ne Parinapasi póó péne uu pikecáá kecáá mewai mē n tikilē.

¹⁴ Kam n yé te ápi Nsímé Kécire ne aseí tikilē, am pinnéi inípee-i Piyee maa re: Póó nní Usuífi, pōn mpuri sane pikó isoi icó n le, ái Moisi isé kaa tíkilē, iye kaa yé pee mpuri sane pikó ricón te piké Pisuífi isoi icó lí?

Nfatene mee ye Pisuífi ne mpuri sane pikó riyu lo

¹⁵ Tó ne hái keróleeme-me Pisuífi le, ári mpuri sane pikó pee ápi Uléécáa n nyu.

¹⁶ Tó pee nyule re ái usoi nkó yee isé n tikilē yee Uléécáa inípee-i aseí ute. Amá uyee Yeesu Kirisi ne kefa n tenelē yee aseí ute. Lē nnya ke tóó kó ne kefa u tenelē te líké ne kei ritiki toké ne wa aseí pite Uléécáa inípee-i. Ái kape wa re kari isé n tikilē nnya. Li we re úka úu Uléécáa kémee aseí ute re u isé ritiki nnya.

¹⁷ Amá in te tó la re toké Kirisi ne kefa tene toké wa aseí pite, ari yénu re tó ne kó pikópekóó le. Li pee nkpéni wa yare Kirisi yee akópe ncee ró nyíse née iye? Ái nkpáni lē.

¹⁸ Nen lē kamí pee n fori pimóme m pese, née menécíre yámne re ncaai kamí pee wa.

¹⁹ Asei ye nyee re isé íi yé nkpéni fe iké linyine né pise. Ne ikemeé wele yare ukpákpó. Isé iyee ne nkpó né ka. Ne Uléécáa nnya nkpéni nfáa mále. Tó ne Kirisi tóó kunapéékóó kecáá kpu.

²⁰ Lē nnya, ái nkpéni né ηmaa ricurruu née nfáa má. Amá Kirisi yee kenémee nfáa má. Kai neni ne n kpísi, Uléécáa kepipi kamí ne tálē nnya kam nfáa má. Kekee né la aké ne kenfaa kpísi ake né nnya he.

²¹ Né ám kesi re ke Uléécáa uú ne kefa né n fénne, rinéyu kuu lo. In mesei re usoi yee isé ritiki uú ne Uléécáa inípee-i wai aseí ute, Kirisi nkpó póó ne méwoo le nkpéni.

3

Isé ne nfatene kecáá nsmé

¹ Nó Kalaati pikó, aníriyóopi nnyé! Wóo kéyu lē nó risómaase? Nen kó ne Yeesu kapi kunapéékóó kecáá n karii nsímé nó símisi cáká-cáká.

2 Nsimé nse kam la ké pise ké kó te kani isé n tikilē nnya ke Uléécaá uu Unfaasone nó he née kani Nsimé Kεcire n kó aní ne kefa n tene nnya kuu Nfáasone nó he?

3 Nò meyikíyiki aníríyòopi lee? Nò lalè òké ne Uléécaá Nfaasone pitiki koraane aní pèe ne nkpéni pìsoi isímé tenesèe?

4 Yare méwoo kani nkpéni nní iwé nnyí líi? Ai re liké méwoo lē wa.

5 Kani isé n tikilē nnya ke Uléécaá uu Unfaasone nó he non ne mewaisanja nókenémee wapisi, née íye? Née kani Nsimé Kεcire n kó aní ne kefa n tene nnya kuu lē wa?

6 Limécó ke Apiraham úú ne Uléécaá kefa tene. Li ukεcáá wólaalē te: Ke Apiraham úú ne Uléécaá kefa n tene nnya ke Uléécaá uu u kpisi re aseí ute.

7 Lē nnya, aní kó n̄sone re pεpεe Uléécaá ne kefa n tenelē pεe Apiraham pipirē yíkíyiki.

8 Li Uléécaá ritelē-i mekεε-me wólaalē te Uléécaá yé mpuri sanε pikó waise aseí pite, kapí ne kefa u n tene nnya. Lē nnya ke Uléécaá uu rinó sone ntí Apiraham pehele re: Pó nnya, né ketē kεcáá sisoipipi nnéi rinó sone ritikise.

9 Apiraham ye Uléécaá ne kefa tenele, Uléécaá uu rinó sone u tikise! Limécó, piye pin nfatene m má, uu rinó sone pi tikise yare kuu Apiraham n wa.

10 Anó kópe ye mpí nnéi pεe n tálē te isé yé pi yoriye kεcáá welé. Li Nléécaasimé-i wólaalē te: Uye unsá lelee isé ritelē kémee n wólaalē nnéi rintiki uké kó lipikei n wai, anó kópe ye liute kεcáá welé.

11 Ai céreise re úka úu yé isé ritiki úú ne Uléécaá inipee-i wai aseí ute. Lē nnya kai wólaalē te: Usoi nkó yee aseí ute re u Uléécaá ne kefa tene nnya, yee nfáa má.

12 Ticuruu isé ne nfatene rín líka pénélē, amá isé ye maa re: Uyee yé i rintiki ne iketo-pò kii yé nfáa he.

13 Kirisi ke Uléécaá uu tirótísí anó wa. Kei ke Kirisi úú ne isé anó kémee ró lésé. Nléécaasimé ye mesei maa re: Pin úye kuna kεcáá rinkòlò, Uléécaá ye liute anó wale.

14 Li lē wale re mpuri sanε pikó póké Yeesu Kirisi kupénεcò kémee rinó sone ke Uléécaá uu Apiraham n yekei yē. Lē kémee tòn nfatene m má, tó lē Nfáasone ke Uléécaá uu ró n yekeilē yenle.

Isé ne lē ke Uléécaá uu pìsoi n yekeilē kεcáá nstmé

15 Pimárecó, ne la ké sisoipipi mewai kémee linyine kpisi ké ne nó símisi aní kóm. Usoi u tinó n wai uu yekei yare kai m pise, úka úu ye kesí, úka úu ye líka rikpá, in kò ne kesoiipipi kee wòí ake yekei.

16 Apiraham ne uupirē ke Uléécaá úú pεe kò ne lisone lē kuu n yekeilē mé. Ai wólaalē te Apiraham ne uupirē. Lē nnya, áí pìsoi kulúti mekó kai wólaalē, uupirē use mekó kai wólaalē. Uupirē uyee Kirisi.

17 Mmē kam ní la ké nó símisi ye nkpéni mmú: Uléécaá ye mekεε-me wóile uu yekei yare kai m pise. Likepire, ai wai in̄mē píle píle mena ne afεetaani, Moisi isé pò pεe kelene leeri. Ii yé fe iké lē ke Uléécaá uu ní la uké wa caai. Insá lē, Uléécaá rinó kuu n yekei yé rinnaŋe paa.

18 In te isé ke usoi uu ye ritiki Uléécaá uu pεé ne lē kuu u n yekeilē u pa, li pεe wale re Uléécaá úu urinó cire kuu n yekei ritiki. Amá ke Uléécaá uu mekεε-me n yekei nnya kuu Apiraham ípεelée nyíse uu lē kuu u n yekeilē u wai.

19 In lē, yo nnya ke isé ii pεe nkpáni we? Iyē nkó mee re iké mewai mee áme Uléécaá mela-i ní we pìsoi n nyiselē, Apiraham upirē uyē ke Uléécaá uu lisone n yekeilē uu ha ne tuiri. Píléécaatumε pεe isé iyē pìsoi cereise. Usoi unyine yee pεé ne Uléécaá nnò n símisi kapí ne ritiki apí ne símisi.

²⁰ Pin ne usoi rintiki apí ne linyine wai, li nyíse re pepee pikei n wai ye kulúí wele. Amá Ulééca məcire ye rinó piyekei kème pikei wai.

Yo nnya ke isé ìl we?

²¹ Lè nnya, tókè nkpeni re isé ìl Ulééca rinó kuu n yekei ritikii? Ai nkpani lè. Pin pee isé inyine n wa yee yé usoi nfáa n he, i yé pee fe ii usoi Ulééca inipee-i waise aseí ute.

²² Amá Ulééca Nsimé ritelé ye maa re mewai kópe nnañe mee ketè nnéí múílè. Li pee lè wale re písoi mpí nnéí pee yé Yeesu Kirisi ne kefa n tene pee yé lè ke Ulééca uu pi n yekeilè yè.

²³ Nfatene itunje iké kelene n tu, isé ye pee ró hánaalenle yare pikpaniikó, in tó mé líké ha ne tu péé uye-i ke Ulééca uu yé ró n nyíse re tókè Yeesu ne kefa tene.

²⁴ Lè nnya, isé yee ró nyóí aí ha ne Kirisi ikametuñe tulu. Uyè kari yé ne kefa tene arí ne Ulééca inipee-i wai aseí pite.

²⁵ Kari nkpeni nní ne Kirisi kefa pitene m máálè nnya, ári nkpeni urónyóle uyè mekó-i we.

²⁶ Li we re nò nkpeni nónnénéí Ulééca sipipi le, kani Yeesu Kirisi ne kefa n tene nnya.

²⁷ Nó mpí nnéí nóó nní Kirisi kupéneco kème mmini n wóle, nó ne uyè ne panselè píse.

²⁸ Lè nnya, aí nkpeni we re nkó ye Usuifi née mpuri sane ukó, née ulási née uyee uməcire n te née utisi née unósi. Nò nkpeni meyíkíyiki píse le, kani Kirisi Yeesu ne kefa n tene nnya.

²⁹ In te nò mesei Kirisi pikó le, nò kò Apiraham pipirè le. Nóó lè ke Ulééca uté péé Apiraham ne upipirè n yekeilè te.

4

¹ Mmè kam nní la ké maa re: Usói unsá kahanè m papisi kuu pee ikúlanlú li, úu ulási ne ríka kème kóólelè, in kò ne uyee mpá yo te.

² Mpá ne lè, pinyine pee yé u nyóí apí ukécáá m paílè aí ha ne kumúnjè kpè ke usáa uu n yekei tulu.

³ Limeco ke tóó kò péé we yare siwá sírsá. Ketè nké kecáá, rínañe líkó ilasi karí pee le.

⁴ Amá ke itunje ii n tu, Ulééca ye Ukepípi tummele unósi unyine uu ke maru apí ne isé ke múlú

⁵ keké ne pè ke isé ìl ilási n tónselè n fénne, keké kò ne lè kème ró m pansese Ulééca sipipi nnya.

⁶ Kani kò nní Ulééca sipipi nnya ke Ulééca uu nóanékin kème Ukepípi Nfaasone wa nn sélei re: Sáa! Sáa!

⁷ Lè nnya, áni kò nkpeni pílasí, nò usipipi le. Nòn usipipi, nò kò Ulééca mela kème umemá pite le, memá mè kuu usipipi n yekeilè.

Lelee Kalaati pikó kème Pòli nfasimé n tanaalè

⁸ Nò pee mekee wele áni Ulééca nyu. Piléé pinyine ilasi kaní pee le apí kò pee meyíkíyiki pílééca.

⁹ Lè nnya kani nní Ulééca n céri née ke uyè uu nní nó n céri nó kò nkpeni ketè kecáá rínañe líkó kème pele aní ha liilasi píluke kpáá? Nnañe mmè rín líka kuwai we, rín kò líka tu.

¹⁰ Nò meyánsei siyáa sinyine ne iwáre inyine ne añmè anyine wéle ani waise inyónsetunje!

¹¹ Li nfasimé né we re pinékei kaní ne nókenémee rínnjóópú apí kape méwoo wa!

¹² Pimárecɔ, ne nɔ pise re ani menécɔ mmé n we. Né ne kɔ nómenécɔ isé ilasi kémee wélé. Ani ncaai ríka né wa.

¹³ Ani léise re ne pee utóikɔ lé, péé uye-i kamí pee mefoí Nsímé Kécire nɔ rin-
yóó.

¹⁴ Kamí pee lē m pólú, ám pee kúpaí meté we. Amá ani né níñni ani kɔ né ηmeriye. Nɔ ne íwe né lile, ticuruu ani kɔ né yósu yare Uléécaatume unyine née yare ne Kirisi Yeesu le.

¹⁵ Méye ke nónnépónare mmē nn pele? Né ηmaa née yē te nɔn péé n fene, nɔ
pee ricuruu nóinēnpée lésenté ani né pa.

¹⁶ Kam nsímései nɔ n símisi nnya kam pee nkpéni pansé nóunélaarɔ, née iye?

¹⁷ Nla mmē kapi nní nókenécáá m má nnaηe rín lisɔne linyine. Pi lalé piké tó
ne nnó túúnne nóké pee meyá pin n la.

¹⁸ Li nyarí te ani kape ye píkaí lisɔne ne siká wa, áí re péé uye-i kam nókenékúrí
rí we ηmané.

¹⁹ Sinépipi, ne kɔ ne nɔ nnya ntóosi kómeile yare unósi ke memárenlɔ ame n
kéheni. Lē kai yé né n we aní ha ne pipele tene, aní ne Kirisi mewee nókenémee
n nyíselē.

²⁰ Li ripóó né we re ké pee kumújé nkú-i nókenémee n we ké céri lē kam yé nɔ
n símisi. Am nyu íye kam yé nɔ wa.

Icélaa yee Akaa ne Sara nsímé kémee rí we

²¹ Nɔó nní n la isé iké nókenécáá rínaηe m má kamí la ké pise re nɔ pee kómei
lé kii n símisi?

²² Likumújé re li wólaalē te Apiraham ye piηmáne pité mári. Ulási Akaa yee
use ne u mari, uunósi Sara yee umécire n te pɔɔ ne ucɔ u maru.

²³ Kesoiipi mela kémee ke Akaa uu uηmáne mari. Amá Uléécaa rinɔ kuu
n yekei kecáá ke Sara pɔɔ uukó mári.

²⁴ Nsímé mmē nnyinecɔ ye mmú: Pinósi pē keté ye anó até ke Uléécaa uu n
yekei le. Nkóméine foí mmē ke Uléécaa uú ne písoi Sinayi riyɔpe kecáá sée Akaa
uú ne siwá maru silási.

²⁵ Akaa ye we yare Arapii ketē-pɔ Sinayi riyɔpe. U kɔ we yare kuyu nkú kapi
ye neni nní n sée re Yerusalem. Ku ne kupikó ye isé pilasi le.

²⁶ Amá Yerusalem yee keyómécaa-pɔ rí we ne upikó ye pimécire tele. Kuyu
kpekpee nkpéni we yare uróni.

²⁷ Lē nnya kai wólaalē te:

Pó unósi nyapi nkó

yee úu píkaí m máraalē, a yisi a cɔ.

A mpónare ne ricáái.

Pó ke memárenlɔ áme píkaí n kéhenlē!

Unósi ke ula úu rí la sipipi ye ulakó sikó kulúí feriyé.

²⁸ Pimárecɔ, nɔ ne Uléécaa rinɔ kuu n yekei nnya usipipi le Isaaki mecɔ.

²⁹ Uyē kapi kesoiipi mela kémee m mári ye uyē ke Nfáasɔne nn n tíyese api
máru lémaalenle háí. Lē kai we ne neni-me.

³⁰ Iye kecire kai pee wólaalē? Li wólaalē te: A unósilasi nkó ne uηmáne lakase,
li we re ulási uηmáne ne uye umécire n te ukó, ápi yé ikúlanlú kesé li.

³¹ Pimárecɔ, lē nnya tó ári ulási uyē sipipi. Tɔ uye umécire n te sikó le.

1 Kirisi ye ilási kémee ró lésele re toké meykíyiki meróçire n te. Lē nnya, ani n we non páapú, ani kape kó nómenécire ilási kémee pitane rikpá.

2 Ani kutu rico, né Póoli ké nó símisi ani kóm te non n tíye pin n kérii, Kirisi úu pée líka nó yóriye.

3 Né kó pimáa nó rikpá re úye un n tíye pin u rinké, isé nnéi kai pée pise re uké ritiki.

4 Nóo nní rí la re naké isé ritiki naké ne Uléécaa inipée-i wa aseí pite, nó ne Kirisi ye túúnnele ani Uléécaa ipéelée paa.

5 Tóo nní ne kefa u n tenelē, tó ne mé te u yé ró waise aseí pite. Nfáasone mee tíyeselē kari mé te Uléécaa yé ntófatenē nnya ró waise aseí pite.

6 Kirisi Yeesu kupéneco kémee, nké née nkéciré rín ye líka yoriye. Lelée kuláa m má yee usoi uké nfatene m má mee ríla n nyíselē.

7 Nó koraanele nšone hái. Wóo nkpéni nsé nó púneise un ne nó yúlu re ani kape aseí ritiki?

8 Nsímé mmē kapí ne nní atu nó n takai rín Uléécaa yee nó n séi kémee léeri.

9 Pi ye maa re: Nkpónótó pite fíi pée ye kukpéecari nnéi nyépukuse.

10 Amá nípá ne lē, ne ne Úpíima tálē te nò sònti naké ncée sone kémee pèeme. Amá uyee nní nó n còhlē, te úye keçire loo, Uléécaa yé kutu u ripasa.

11 Pimáreco, nen pée n céesi re li pise re písoi piké kérii, yo nnya kapi yé pée nkpáni né n wéékuselé? Nen lē n céesi, Kirisi nkpó kunapéékóó keçáá rín ye pée úka kémee awóle nsímé.

12 Pèpèe nní nó n còhlē te ani kérii ápi kape ne piké nmane ripá. Piké mese pimécire comesi!

13 Pimáreco, Uléécaa ye ilási kémee nó lésele re ani nómenécire n te. Mpá ne lē, ani kape ne ríwáána re nò nómenécire te nnya aní ne lē kani n káipinke n wai. Amá ani n lakaane non kó pikei wapaane.

14 Nsímé nse kémee ke isé nnéi íi we. Lelée re: A upóco n la yare ripóçúruu.

15 Amá non nómenéçapèçire n kéhenne non n takainkee, ani nómenécire tí. Insa lē, nó nómenécire kónaane.

Nfáasone mela ne meróla çire

16 Lē nnya, ne la ké nó símisi re ani tíye Nfáasone nké nó n séni, ani yé pée uye-i nólinékáipi-káipi n wai.

17 Ai lē kani rí la ke Nfáasone nri la. Ai kó Nfáasone lilala ke nóo kó la. Nfáasone lilala ne lē ke keçoiçipi ake rí la ai ye risáne. Lē kai we nnya káni ye fe noké lisone kani rí la n wai.

18 Amá in Nfáasone mee nó séni, isé íi pée kó rínahe nókenéçáá má.

19 Lē ke keçoiçipi likáipi-káipi ai ye n léeme aí n nyáni kpáii ye nní: Iwásá piwapaanke ne mékperinkpewai ne meseçiréwai,

20 ne piléenyónse ne menírihélawai ne iláaro piwapaane ne picéñaanke ne kufatoi ne kuwóli ne íkenene ne pikóólentene ne pitele siwúçipi piwapaanke

21 ne uco líkó pikáipinke ne píta niré ne piluke caainkee ne anyá ne lilinyineco. Ne la ké nó péhele yare kam písímé nó m masí re: Pē nnéi pée limewai mē n wapisi uka úu Uléécaa iyóçpi kémee melone má.

22 Amá lē ke Nfáasone póo ye usoi n he ye nní: Nla ne mpóonare ne nkíñniye ne nípure ne kusoi piwai ne nfanare ne aseí pitiki

23 ne ríniye ne meçire pimúlú. Isé íi mewee mē keçu.

24 Kirisi Yeesu pikó ye pimewee ne pililala ne pilikáipi-káipi pikpíké masile api kunapéékóó keçáá kari.

25 Nfáasone mee Uléécaa nfaa ró heelē. Lē nnya, toké tíye nké ró n séni.

26 Ari kape pansɛ pɔ́yuwélaa tóké meróɔpɛcɛrɛ anóó n wélaane tɔn kɔ meróɔpɛcɛrɛ kufatɔi wapaane.

6

Ani ncɔni n lénaane

1 Pimárecɔ, nó mpí ke Nfáasɔne nn nní ní sɛni, nɔn ye unyine n yɛ un akópe n wai, ani ye m purú ani ne ncée sɔne-i u pɛseri. Ani ye nómenécɛrɛ tí te mɛwai mɛ mecɔ áme kape nó leeme.

2 Ani ncɔni n lénaane. Lɛ kani yé ne Kirisi isé rintíki ye lɛ.

3 Uye un m músu rɛ úu kusa we, kúu kɔ pɛɛ líka tu, umɛcɛrɛ kuu kíraase.

4 Mpá úye uké ye uricuruu mɛwee ripáí. Un n yɛ li rikókɔri we uké umɛcɛrɛ ne múnɛisɛne, áí kape ne picɔ.

5 Li we rɛ nɔ́pá úye yɛɛ yé céri uu símisi lɛ kuu n wa.

6 Li pise rɛ usoi nkó kapi Uléécɔa Nsímé n céési uké ulikó ne uucélaa kecáá pípáí n léni.

7 Ani kape nómenécɛrɛ kiraase, ápi ye Uléécɔa sɛnnyi. Lɛ ke usoi uu n lukesi kuu ye kpasi.

8 Uye un umela líkɔ n lukesi, uu umela líkɔ yénu. Amá úye un Nfáasɔne líkɔ n lukesi, uu Nfáasɔne mɛla yenu, lɛlɛ nní nfáa tenɛcírɛ.

9 Mɛwai sɔne piwai ápi kape ye ró pi. Li we rɛ tɔn lɛ piwai ne n ηmóópúlɛ, itunɛ ye sɔntile, nɔ́pá úye uké lɛ kuu n lukesi kpasi.

10 Lɛ nnya kai nkɔ́péni nní lɛ kuwai ní we, tóké písoi nnéí nla n nyísɛlɛ, áí ne tósu tó ne pɛ tóó Kirisi ne kefa n tenelɛ.

Icélaa tɔrɔɔ ne iyáhaa

11 Ani ripáí lɛ kam nkɔ́péni tinécúruu ne kunénɔpe nó n wóí mekóne mekóne.

12 Mpí nnéí pɛɛ n wéési rɛ písoi piké pi pakare pɛɛ nó cónlɛ te ani kérii. Api la piké Kirisi nkɔ́ kunapéékɔ́ kecáá nnya íwe inyine li.

13 Pikéké pɛ ricuruu ápi isé tíkilɛ, amá pi pɛé la rɛ nókɛ kérii piké ne nópinéké pɛ nnya rikókɔri n wai.

14 In néɛ, ke Upíima Yeesu Kirisi uu kunapéékɔ́ kecáá n kpu ηmane yɛɛ né tikókɔri waise. Líka lícɔ áí líkecáá kpálɛ. Kunapéékɔ́ kecáá nkɔ́ mɛɛ tíyɛɛ ke keté kecáá líkɔ áí kɔ nkɔ́péni kenémɛ kuláa kúka má, ám kɔ nkɔ́péni pikáípinkɛ li kpálɛ.

15 Ái nké néɛ nkécírɛ yɛɛ linyine yoriye, amá Uléécɔa uké ró pansɛɛ písoi fale yɛɛ ye yoriye.

16 Mpí nnéí pɛɛ piísoi kémɛɛ nsímé mmú n tíkilɛ kam ne welu rɛ Uléécɔa uké nkínɔnɔ pi hɛ uu kɔ íwe pi tɛni. Nkínɔnɔ ne píwetu piké kɔ Uléécɔa kuyu Isirayɛli kecáá n we.

17 Kai neni ne n kpísi, úka úu kape picón né rikpá. Iwóí ye inépinɛ kecáá nyísɛlenlɛ rɛ ne Yeesu kecáá íwe lílɛ.

18 Pimárecɔ, Urópíima Yeesu Kirisi uké ípɛɛlɛ nó nyíɛ. Amí.

Τίτλέ κε Ρῶλι uu Efesi pikó n wói

Lelee ritelé nti kέmee ní we

Uléécaá icápine yee pee Efesi-pó, mekee Asii keteni-i ní we ke Ρῶλι uu ritelé nti wói un Róm kuyu-i kukpaniílee-i we. Kirisi pikó pee ápi Pisuií ne pepe Pisuií kuu ri papalē. Meyá ke ritelé nti ari pikei má, anó sone metikise kapí ne ri n kóri nnya (1:3-14). Kekoraane ke-i ke Ρῶλι uu píyulale ncee Yeesu metiki kέmee pisoi nyíse (1:9). Uléécaá ye ncée mmē isólu wale uké kelenē ketē ne keyóme mō (1:4). Amá Uléécaá yee ne Yeesu Kirisi ritiki uu ne ncée mmē tó nyíse. Ρῶλι yee lē tó riyóó.

Ifaaci iyē mekériine ye mmé:

1. Ρῶλι ye lē ke rinó rise ari yé n fe ari ní we Yeesu Kirisi nkpo kunapéékóó kecáá nnya nyerele uu símisi. Kirisi pikó pee ápi Pisuií ne Pisuií mpuri pikó ye panselē mpuri nse pikó. Lisone líse kapí Uléécaá kέmee yósu. Kirisi ye iláaró kumelē riláule uu pepe pee ketaa n wene kósenē. Lē kέmee kuú ne nkíhniñe mpá úye ka (1-3).
2. Utume Ρῶλι ye Kirisi pikó pise re piké nfatene ne rinó rise ne nkíhniñe ke Uléécaá uu ye n he m múlē. U pi ηmóópúselenle re piké isoi fale n le. Uu kó kumáre kέmee pisoi ne pico metone kecáá pi céesi (4-6). U kó kέto-pó pi riñmóópúsēle re piké ye lelee ái Uléécaá kέmee n léeri ne tó. Lē nnya, mpá Kirisi ukó úye yee atapi kέmee ní we ke Uléécaá uu ye itópilú yee Nfáasone kέmee n léeri pa (6:10-20).

Iyáhaa

- 1 Née Ρῶλι yee Uléécaá mela kέmee Kirisi Yeesu utume m pansē. Nó ke Uléécaá uu n wée non Efesi-pó we non Kirisi Yeesu ne kefa keke tikilē kam titelé nti wólu.
- 2 Urósáa Uléécaá ne Upiima Yeesu Kirisi piké ípeleēle ne nkíhniñe nó nyíse.

Lisone ke Uléécaá uu Kirisi nnya ró n he

- 3 Urópiima Yeesu Kirisi Usaa Uléécaá yee ipakare te. U Nfáasone likó ncópurí nnéi keyómecaa-pó ró hele un ne tó ne Yeesu Kirisi kupéneco kέmee ró kpálē.
- 4 Uléécaá uké kelenē mpá yo n wa, u ró wéle uu tó ne Kirisi kupéneco kέmee ró pansese upikó. Kupéneco kpē kέmee kuú la re toké n kpáiiilē ári kape kó uinipee-i akópe áka m má. Kuu ró ní la nnya kuu
- 5 uripóó ne Yeesu Kirisi nnya mekee-me ró kpísi uu ró pansese usipipi. Lē kuu unfanare kέmee ró ní la ye lē.
- 6 Lē nnya, toké Uléécaá pakare re u tó ne ukepipi lala Kirisi kupéneco kέmee lisone piima ró wa.
- 7 U tó ne Kirisi kupéneco nnya ne unfanare mpiye nnya akópe ilasi kέmee ne Kirisi menye ró lésele uu arókpope ró sárei.
- 8 Uléécaá ye meyikiyiki unfanare ró nyísele. Mewéesesohó ne mesohó nnéi kuu ró he.
- 9 U tíyesele ari lelee umela kέmee m pékaalē ceru. Háí mekee-me kuu unfanare kέmee la re Kirisi uké lē wa.
- 10 Lelee re itunje in n tu, Uléécaá yé uyóopi use lese. Uyee Kirisi. Uu keyómecaa-pó ne ketē nté líkó nnéi kecáá iyóopi le.
- 11 Uléécaá ye tó ne Kirisi kupéneco kέmee lirókó nnéi ró pale. Lē nnya kuú pee mekee-me ukemúnjé-i ró wée uu ilúkē yekei. Uricuruu yee la nnya kuu lē wa.

¹² Lē nnya, tó mpí tó pɛɛ nní pifoi Kirisi ne rintá, táké nkɛpéni Uléécáa meyoɔpi ne siyóme ritaáse.

¹³ Nsimései mee nní Nsimé Kεcire mee ye usoi riyu n lo. Kani Kirisi ne kefa n tene Uléécáa uu pɛɛ nwóí nó wai, Nfáasone kuu ní maa re u yé nó pa kuu lē nó pa uké ne nyíse re uyee nó te.

¹⁴ Nfáasone ke Uléécáa uu ne rinyi re tó lisone kuú ne upikó m mémpo yē. Tɔn píyie akópe ilasi kέmee n le cáká-cáká kari yé lisone lē nnéi yē. Lē nnya, táké Uléécáa meyoɔpi ne siyóme ritaáse.

Pɔoli iwelɛ

¹⁵ Lē nnya, hái kaní ne n kó te nɔ Upiima Yeesu ne kefa tenelenle nɔn kɔ pē nnéi ke Uléécáa uu n wée la,

¹⁶ ne ye nen keyóme n yáásine, ne ye mesére nó nnya Uléécáa pɔonesele. Ne ye keyómeyáhaa-i nónnéí kecáá Uléécáa wele am te:

¹⁷ Urópiima Yeesu Kirisi Uleecaa, Saa meyoɔpi ukó uké mewéesesohó nó he nóké ne ú yē ani pɛɛ ne nsone u ceru.

¹⁸ Ne ye kɔ u pise re uké nínénípeɛ wúkule. Nó pɛɛ fe ani lē kuú ne nó n sée ceru. Nó pɛɛ lisone kuu ye pē kuu n wée n he mpiye ne linsone yē,

¹⁹ ani kɔ ceru re rínanɛ kuú ne tó mpí tó nní ne kefa u n tenelē kέmee n keisi rín kumúnjé má.

²⁰ Nnanɛ píima mmē kuú ne Kirisi kέmee keisi uu ne pikpɔkpɔ kέmee u yukuse, uu kɔ ne keyómecaa-pɔ ukuluke-luke-mē kέyukáɔtone-i u tonsɛ.

²¹ Kirisi ye lē nnya keyómecaa-pɔ iyóopi ne n-yóopinanɛ ne rínanɛ ne iwéese píima ne mpá yo yee rinyiri m má ne kekpeé wele. U mpá yo kekpeé wele. Ai lelee neni kumúnjé nkú-i ní we nmanɛ kekpeé kuú we, amá ne lelee masi kepire-pɔ n wéme kekpeé kuú we.

²² Uléécáa ye mpá yo Kirisi iyóopi metene wale uu likecáá u tonsɛ. U u pale re uké Uléécáa icápine nnéi uyóopi píima.

²³ Uléécáa pikó icápine ye uipinɛ le. Umesá nnéi kuú ne ikeméé we un kɔ infaa nnéi te, Uléécáa un kɔ ne umesá nnéi Kirisi kέmee we.

2

Iye ke usoi uu ye nkɔ-i le uu nfáa-i lomɔ?

¹ Nó ne pɛɛ mekεε-me nónnécaai ne nɔanékópe nnya pikpɔkpɔ le Uléécáa inipεε-i.

² Keté nté isoi icɔ kaní pɛɛ le. Nɔ pɛɛ mekεε-me uyē kani n nyáni re keté nké uyóopi tikilenle. Uyee nní neni pɛpɛ Uléécáa pipakare n yulu isoi kέmee we.

³ Pimεcɔ ke tó kɔ pɛɛ mekεε ntónéí mmú we, tɔn meróɔpɔla wai, tɔn sirómúnjé ne merósohó cire ne irósoi le. Merówee mē nnya, tó ne kɔ pɛɛ ne sá re Uléécáa uké ukuwai kέmeé ne ró túhaane picɔ mεcɔ.

⁴ Amá Uléécáa yè meyíkíyiki usoi íwe ténle. Unla píima nnéi kuu ró nyíse.

⁵ Lē nnya ke Uléécáa uu tó pɛɛ ntócaai nnya ní we yarɛ pikpɔkpɔ uinipεε-i nfáa fale he. Ani yē te ípɛléé kuu nó nyíse nnya kuu nórínéyu lo.

⁶ Kesé ke Uléécáa uu tó ne Kirisi Yeesu pikpɔkpɔ kέmee yukuse uu kɔ kesé ukemee keyómecaa-pɔ ró tónse.

⁷ Lelee masi kepire-pɔ leeri, ari pɛɛ yénu re ípɛléé kuu Kirisi kέmee ró ní nyíse ye lisone píima le lee aí pikai kutene ní we.

⁸ Uléécáa ye ípɛléé nó nyísele uu nónnéfatene nnya nórínéyu lolu. Nórícúruu áni kei líka kuwai we. Uléécáa ihεε ye nyi.

⁹ Ái nóménéwai sone nnya kuu nó yóriye. Lē nnya, úka úu kapɛ umεcire n taáselē te umewai sone cire mee u yóriye.

10 Mesei, Uléécaá ricuruu yee ró wa. Tó ne Kirisi Yeesu kupéneco kémeé kuu ró wa re toké ye nkpeni fe toké ye lisone wa. Uléécaá yee mekeé-me mewai sone mē tó yekeilē te toké ye me wa.

Tó Yeesu Kirisi kupéneco kémeé písoi píse le

11 Ani lē kaní pee mekeé ní we léise! Nò pee písoi pinyine le ke Písuifi api ye pee n sée re pikécírí. Amá in kò ne usoi kunipe kpee pē ticuruu sisoipipi meké riké.

12 Lē nnya, ani kò te nò péé uye-i ne Kirisi ketaa wele. Nò péé wele yare písáne Isirayeli pikó kecòpe, áni Kirisi má, áni líka má rinó ke Uléécaá uu pi n yekei kémeé, líka ái we kani yé ne rintá, áni kò keté kecáá ríka Uléécaá má.

13 Nò péé ne ketaa u wele. Amá Kirisi menye mee n kòonu nnya, nò nkpeni Kirisi Yeesu kupéneco kémeé ne u rikole.

14 Lelee re Kirisi yee ntókínniye. Uyeé tíyese ke Písuifi ne mpuri sane pikó api pansé mpuri nse. Unkpò kunapéékó kecáá kuú ne iláarò yee pee pikepáápáá m píneilē yare mmele riláú.

15 U Moisi isé nnañe ne lē nnéi lee i m páápúse tinnele uu pee Písuifi ne mpuri sane pikó kpísi uu u ne pē kupéneco kémeé pi pansese mpuri fale nse. Lē kuu nkínniye ne ní ka ye lē.

16 Unkpò kunapéékó kecáá kuú ne Písuifi ne mpuri sane pikó pansese ipiñe ise, uu pí ne Uléécaá kecòpe nsímé nyóonse. Iwe kuu kunapéékó kecáá n lí uu ne kpi ye iláarò kpule.

17 Nsímé Kecire mee ye nkínniye n he kuú ne ka uké nò mpí nòó pee nní ne ketaa u ní we ne nò mpí nòó pee nní ne u n kólē símisi.

18 Uyeé tíyese ke tó Písuifi ne mpuri sane pikó ari ncée má ari ye ne Nfáasone nse kóló tiki ari ne Sáa Uléécaá kémeé sí.

19 Lē nnya, áni kò nkpeni písáne, áni kò picéetəñé. Amá nò ne pē ke Uléécaá uu n wée ye kuyu kuse pikó le. Nò nkpeni Uléécaá keyo pikó le.

20 Nò nkpeni panséle keyo kee m mómáalē. Pitume ne antepuye pee kerikui. Kirisi Yeesu ricuruu yee kesinui ripare.

21 Uyeé tíyeselē kake páápú ken cālē. Uyeé tíyeselē kaké we. Ke Uléécaá keyo le kuu umécire n yekei.

22 Nò ne picò nòó ripéne ani pansé Kirisi kupéneco kémeé keyo kē ke Uléécaá uu m móm un ne Unfaasone kekemeé we.

3

Pikei ke Uléécaá uu mpuri sane pikó kémeé Pòoli n forii

1 Kirisi Yeesu pikei kam n wai nnya ke né Pòoli am akpanii kémeé we. Nò mpuri sane pikó mpí nnya kam íwe iyē nnéi le.

2 In n la, nò kò te Uléécaá ye kefa ne né fénne uu né forii re ké ukemúnjé kémeé nò nnya pikei u wa.

3 Uyeé uricuruu lipéké-peké lē né yéneise. Linsímé kamí pee nní nkáripí nò wóipò.

4 Nón n keē, nò céri re ne Kirisi nkó mee m pékaalē kecáá meyansei nyule.

5 Uléécaá uu pee mekeé-me lipéké-peké lē sisoipipi nyíse yare kuu nkpeni nní Unfaasone ne rintiki uú ne pitume kuu n wée ne antepuye li nyíse.

6 Lipéké-peké lee nní: Písuifi ne mpuri sane pikó ye panséle ipiñe ise. Lē nnya, lisone lise kapi kò má. Pi yé kò lē ke Uléécaá uu Nsímé Kecire mee pi ne Kirisi Yeesu m péneselē nnya n yekeilē yé.

7 Nsímé Kecire mmē pikei kam wai. Uléécaá yee unfanare kémeé pikei né forii uu kenémeé unnañe nyíse.

⁸ Uléécaá pikó nnéi kecɔpe, née ye ám líka tu, nípá ne lē, u pɛɛ kefa ne né fénne uu né forii re ké mpuri sanɛ pikó Kirisi lisɔne lɛɛ ái kutene ní we símisi. Nsimé Kecire ye mu.

⁹ U kɔ né forii re ké tíyese pisoí piké yé lē ke Uléécaá uu lipéké-peké lē n waine. Uye nípá yo wa. Mɛkɛɛ-me kuú pɛɛ lí pékaalē.

¹⁰ Lē nnéi lɛɛ iyópi n le lin keyómecaa-pɔ rɔnarɛ má yé nkɔpéni Uléécaá icápine nnya ceri re Uléécaá mɛwéesesɔhɔ áme mɛpehē kulúí kɛmɛɛ kumúnjé má.

¹¹ Uléécaá kemúnjé kuu mɛkɛɛ-me n yekei uu kɔ nkɔpéni Urópiima Kirisi Yeesu kɛmɛɛ ke wai ke lē nnéi ái tikilē.

¹² Kari nní ne Kirisi m pénélē tɔn kɔ ne kefa u tenelē nnya, tɔ ncée mále tóké ne tirópɔ ne kefa kɛse Uléécaá riko.

¹³ Lē nnya kam nó símisi re nórínépɔ ári kapɛ íwe kam nókenécáá n le nnya caai. Nó kai meníje ríyu waise.

Kirisi nla nstmé

¹⁴ Lē nnya kam Sáa Uléécaá keyu-i anui wulalē nen nókenécáá yáási.

¹⁵ Ukemé ke amáre nnéi nyɛɛ ketē kecáá ne keyómecaa-pɔ ní we aa léeri.

¹⁶ Ne ye u pise re Unfaasɔne nké nónínsɔi kɛmɛɛ meýá nó m papukuse yare ke umeyɔpi áme m piye mɛcɔ.

¹⁷ Ne kɔ u pise re Kirisi uké nónnéfatene nnya nóanékin kɛmɛɛ n we. Ani ríla kɛmɛɛ iníjɔ wa ani kɔ nkemɛɛ rísɔne papisi.

¹⁸ Pɛɛ uye-i ke nó ne Uléécaá pisoí nnéi ani yé fe ani céru re Uléécaá nla rín kumúnjé má. N mɛpéré ne mɛcáá ne mɛcímá wele, nn kɔ cālē.

¹⁹ Kei kani yé kɔ ceri re ríla mmē ne mɛnyuwe nnéi fele. Lɛlɛɛ yé kɔ tíyese Uléécaá uu nókenémɛɛ ne umesá nnéi n we.

²⁰ Uyeɛ kerómɛɛ ne rikohɔ keisi. U yé fe uu kerómɛɛ wai ái tósu lē kari ye m pise nɛɛ lē kari ye m musí.

²¹ Uléécaá ye Kirisi Yeesu kɛmɛɛ ne uicápine kɛmɛɛ nípá ncɔpuri ní-yei-pɔ ne nípá piyei-pɔ ríyu te. Amí.

4

Nfatene kɛmɛɛ rinɔ rise piwai

¹ Ne Upiima nnya akpanii-i wele. Nó ke Uléécaá uu nní n sée kam pise re ani n sɔne, nónnésé nké n nyísɛlɛ te lē kuu nní nó n sée nsé kani sɔne.

² Ani kapɛ áyu n wéési. Amá ani mɛsére n láárú nɔn purú. Ani ríla ne nómenécɔpɛcɛre m múnlɛ.

³ Ani ríhómópú ani rinɔ rise ke Nfáasɔne nn nó n he m múnlɛ. Nfáasɔne mɛɛ Uléécaá-i n léeri yé tíyese ani nónnéní m pénélē, nkíhɔniye nn nókenécɔpe we.

⁴ No ipiye ise kecáá ílese le. Nfáasɔne nse mɛɛ kɔ nónnéní kɛmɛɛ we. Likei lise nnya ke Uléécaá uu kɔ nó sée.

⁵ Upiima use kóló ne nfatene nse kóló kani má, ani kɔ míni mɛse kóló wole

⁶ Uléécaá use kóló ye we. Uyeɛ pisoí nnéi usaa. Uyeɛ ntónéi kecáá tɔ, un ntónéi kɛmɛɛ we un kɔ ntónéi kɛmɛɛ pikei wai.

⁷ Amá Uléécaá ye ntónéi mmú kɛmɛɛ nípá úye uihɛɛ helɛ ne impehē Kirisi ye nípá úye líkɔ musí.

⁸ Li Nléécaasimé-i wólalɛ te:

Kuu kelécaá ríntáá,
u ne pikpaniikó ripénele,
uu lihɛɛheɛ sisoipipi hɔnɛnte.

9 Te iye ye nkpéni lē te u keléécaá ritaá? Li nyíse re uké kelene rirtáá, u ketē metene kuhóre kémee ricepile.

10 Uyee rincépime cire yee kó ritaá uu keléécaá fáau uu ne ketē ne keyóme nnéi n yipaalē.

11 Uyee wa re pinyine piké pitume, picó piké antepuye, picó piké Nsimé kecire piyóó, picó piké Uléécaá icápine pikpeenwai ne picélaa.

12 U pi wéele re uké lē kapi yé upikei n wa pi nyíse, piké pē ke Uléécaá uu n wéle céési lē kapi yé Uléécaá icápine m papukuse.

13 Kei ke ntónéi ari yé pee céri re likei lise karí ne Uléécaá Kepipi kémee kefa tene. Tó pee lē papisile yare ke Kirisi uu m papaalē meco.

14 Lelée yé tíyese ári yé pee uye-i n we yare siwá see mpá icélaa iye yee ní we n tikilē, písoi pee ye picó ne pinnóme kuyú n tá ápi yé pee ró kiraasente.

15 Nla ke tóo ne nsímései símisi tón kó lakaane tón ne urówéése Kirisi kupéneco nnéi kémee pelu. Uyee riyu.

16 Uyē nnya ke ipiñe ii kecíre nyenu, isitanene nnéi sin muléinelē. Lē nnya ke mpá nlése ní-ye nn ríla kémee mpikéi wai, ipiñe nnéi yee ríla kémee m pelule in papisi.

Kirisi pikó isoi fale nsímé

17 Lē nnya karí la ké nsímé mmú ne nó cési ne Upíima rinyiri ani kóm te áni kape kó nkpéni nsé tikpá yare pepeé ápi Uléécaá m pakarelē. Mpóleece ke písimúnjé asi pi tikiselē.

18 Pimesohó ye kumaha-i lompolé ápi pee Uléécaá isoi kémee we. Kapi pinnéi piníri ápi Uléécaá nkó ríka nyu, piakij an kó taká nnya.

19 Ápi nkpéni lisone ne líkóre nyu. Méwoó méwoó kapi wai, hái ápi ne meseiciré wai mmé ncópurí m pénelē pin wai.

20 Amá ái lē kapi nó Kirisi cereise.

21 Ái céreise re nó ukécáá nkó nnéi kónle api kó nsímései mee Yeesu kémee ní we nó céesi ani kóm.

22 Lē nnya, ani nóinésói kpure riyá. Nómenéwee kpure ye mē. Melikáipi-káipi ye ne nkpó-mē nó sínle.

23 Ani tíye Uléécaá Nfaasone nké nókenémúnjé conse.

24 Ani isoi fale kpísi ani tani yare ke Uléécaá uu ní la. Nsímései ye tíyesele ii aseí n tikilē in kó kpáiiilē.

25 Lē nnya, ani nnóome riyá mpá úye uké ye uuco aseí símisi. Tó ntónéi mmú ipiñe ise ílese lē.

26 Nón ye n wóosi, áni kape ye akópe wa. Ani ye nókunéwói kpu ituje iké kelene loó.

27 Ani kape ye kuníri ncée he kuké ncaai wa.

28 Uyaa úu kape kó nkpéni piyaa rikpá. Amá uké rinmóópú uu ye kefa keese ne uanipe pikei pinyine wai uu ne le, lin kó úye m párlilē, uu fe uu liute léni.

29 Nsímé kópe ríka rín kape ye nónnéno-i léeme, amá líké mme mee yé usoi ikari rinkpáse ai kó pepeé kutu nó n cólē lisone wai.

30 Ani kape ye Uléécaá Nfaasone ripóo caaise. Mme mee Uléécaá nwai kuu nókenécáá n wa keyáa kē kuu nóanékové kémee nó ní lesene cáká-cáká nnya.

31 Ani nsímé pifanaanke ne meseewai ne kuwói ne pisenkeene ne picó alē ne mewai kópe ncópurí nókenécópe lese.

32 Ani n láárúne, nón íwe ténaane. Ani nómenécópecire n sárikeene yare ke Uléécaá uu nó ne Kirisi kupéneco kémee nó n sárei meco.

5

Metél kēmee isoi nsimé

1 Nɔ siwá sinyine le ke Uléécaá uu rí la. Lē nnya, ani umeco n wai.

2 Nla nké nínésoui nnéi kēmee n we. Ani yē lē ke Kirisi uu ró rí la uu unfaa kpisi uu tó nnya he yare inyóonsese, Uléécaá uu i yósu rísone.

3 Lē kái ne n sá re liké Uléécaá sipipi kecɔpe n we ye nni: Méwoo méwoo pinósiwélaa ne mēkperinkpewai nēe memá nnáápi nkó ríka rín kape nkpáni nókenécɔpe n we.

4 Ai kɔ ne sá re nɔké asimé kópe nēe inírisimé nēe akpéri kópe m má. Ai nyaní. Amá Uléécaá ipakare nmane iké n we.

5 Ani kó rísone re méwoo méwoo mēwai ute úka ne úkperinkpekóó úka ne memá nnáápi ukó úka úu lē ke Uléécaá ne Kirisi api piyyɔpi kēmee ne pipisoi m mé kēmee líka yenune. Memá nnáápi pó ne kɔ piléenyóonse picɔ le.

6 Ani kape tíye unyine uké ríwoosimé ne nó kíraaase. Lē nnéi nnya ke Uléécaá kuwɔi aku pisoi pēe ápi u m pakarelē kecáá we.

7 Lē nnya, nó ne pē áni kape ríka kēmee m pénélē.

8 Nɔ pēe mekke mesei kuɲmaha-i wele. Nɔ nkpéni nó ne Upiima kupéneo nnya metéi-i wele. Lē nnya, ani n sone liké n nyíselé te nɔ metéi sipipi le.

9 Likumúnjé re lelee ye metéi kēmee n léeme lee nfanare ne nsímései pitiki ne aseí.

10 Lē nnya, ani n wéési nɔké lelee ne Upiima n sá n nyu.

11 Nó ne kuɲmaha kēmee mēwai áni kape ríka kēmee m pénélē, amá ani ye me yámne.

12 Mesei sei lē ke pisoi pēe api meyaá n wai pisimé ricuruu ye isei wele.

13 Amá pi ye pin pimewai mē n yámne, me ye metéi kēmee léémelē amē kúcere wai.

14 Lē nnya kapí maa re:

Pó nkó póó nní rí lɔni, a yisi.

A pikpɔkpɔ kēmee yisi

Kirisi uké pēe metéi pó nyíse.

15 Lē nnya, ani nónnésé kecáá musí rísone. Ani kape n sone yare piníri, amá ani n sone ne mēwéésesoɔ.

16 Ani kape tíye itunje iké méwoo n tósu, li we re siyáá nsí-i kari nní rí we ási nyaní.

17 Lē nnya, áni kape meníri n tú. Ani riɲmóópú ani Upiima mela ceru.

18 Aani kape ye píta m pomaalē. Lē ne méwoo méwoo mēwai le. Amá ani tíyese Uléécaá Nfaasone nké nó n yipaalē.

19 Ani ipakare siyome ne akéhe ne siyóme nɔɔpuri ke Nfaasone nn nó n he ne nómenécɔpecire n nɲmóópúsenelē. Ani kefa keke ne ipakare siyome Upiima yó.

20 Ani ye nɲpá píyei ne nɲpá yo kēmee Sáa Uléécaá pɔɔnese ne Urópiima Yeesu Kirisi rinyiri.

Pinósi ne pipila mēwee

21 Kirisi ipakare kani m má nnya, nɲpá úye uké ucɔ n waiselē.

22 Nó pinósi, nɲpá úye uké uula n waiselē yare kuu Upiima n waiselē.

23 Li we re utisi yee unósi uwéése yare ke Kirisi uu Uléécaá icápine nnéi uwéése meɔ. Iyee upiɲe, uyee iriyu.

24 Lē nnya, nɲpá unósi úye uké uula n waiselē yare ke Kirisi icápine ii Kirisi n waiselē.

25 Nó pinósikó, nɲpá úye uké uunósi n la yare ke Kirisi uu Uléécaá icápine rí la uú ha ne unfaa kpísi uu iyē nnya he yare inyóonsese.

²⁶ U lē wale re un mīni ne unsīmē ne pipáalá pi m masí, piké pēe panse Uléécaá pikó.

²⁷ U lē lalē Uléécaá icápine iké ukeyu-i ríyu píima m má, iké n kpáailē, ncaai rín kape ríka i n tejlē née fi kape ncaai féé ríka m má.

²⁸ Limēcō ke pinósikó pōo yé kō pipinōsi n la yare kapi pimēcīre ní la. Uye un uunōsi n la, uricuruu kuu lē la.

²⁹ Mesei ye me re úka úu ye pikai uipinje cire niñni. Mpá úye yee uipinje n nyóansēle uu kō ikēcáá m pallē yare ke Kírisi uu Uléécaá icápine n wai mecō.

³⁰ Kari uipinje ilēse nnya kuu lē wa.

³¹ Li wōlaalē te: Lē nnya ke utisi uu usáa ne únī yisine, u ne unōsi apí ha péne api panse ipinje isē.

³² Nsímē mee kelō nké-i m pékaalē ye mpíima le. Ne maa re Kírisi ne uicápine nkó ye mu.

³³ Amá nō kam kō ne lē tee. Li pise re mpá unósikó úye uké uunōsi n la yare kuu umēcīre ní la, unōsi pōóké kō uula m pakarelē.

6

Siwá ne sipite kecáá nsmé

¹ Nō siwá, ani nópínēte m pakarelē yare ke Upiima uu ní la. Lelee ne n sá re noké wa ye lē.

² A ye upósáa ne upóni ríyu waise. Tinóo foí ye tē ke Uléécaá uu n he uu rinóo yekei.

³ Lelee re li yé ne pō sōnesi aa kō ketē kecáá nfáa taa-taa yenu.

⁴ Nō siwá pisaa, áni kape nōsinéwá kéyu m páápúse, amá ani si n céési siké kecīre wa yare ke Upiima uu ní la.

Ptyōsaa ne piketikó kecáá nsmé

⁵ Nō pilási, ani ye nópínéyōsaa ketē nté kecáá pakare ani aseī ne ríyu pi n waiselē yare kani Kírisi m pakarelē.

⁶ Ai pin nōkenékúri n we pin nō n nyáni nmanē kani yéé lē wa yare nō lalē liké sisoipipi n láarú. Amá ani pi m pakarelē te nō Kírisi pilasi nnya, aní n wéési re noké Uléécaá mela ne kefa kése n wai.

⁷ Ani ne mpōonare pi n keisi yare Upiima pilasi. Ai kape n we yare kesoiipipi kani keisi.

⁸ Ani n nyu re mpá pō úye pōn ulási née pōn mēpōcīre n te, lisōne lē kaa n wa kulaa kaa sōnti pōké Upiima kémeē yé.

⁹ Nō ptyōsaa, nōóké kō limēcō nópínékeikó n wai. Ani nōmenécīre tí, áni kape pi n senkeē ne rikpákárá. Ani n nyu re nō ne pē usaa ye keyómēcaá-pō wele. Úu ye usoi keyu-i ripái úu ne n túhaane.

Kírisi ukó itōpilu

¹⁰ Ntōrōo ye nkpeni mmú re ani nō ne Upiima kupénēcō kémeē unnañe píima kpisi aní ne m páápú.

¹¹ Ani Uléécaá itōpilu nnéi kuu nō m pa kpisi aní ne kuníri apine kaku nō n wai lóó áku yé pēe nō feriyē.

¹² Ai sisoipipi karí ne tōpu. Amá lelee iyóopi n tú ne lelee n-yóopinane m má ne lelee ketē nté kunmahā kémeē rñañe m má lin pekesi karí ne tōpu. Tō kō ne aníri kpákárá nyee keyómēcaá-pō ní we tōpule.

¹³ Lē nnya, ani nkpeni Uléécaá itōpilu nnéi kuu nō ní pa kpisi, aní ne siyáa kōpe kémeē tápisi, áí yé pēe nō feriyē. Nōn n tápaalē ne kétō-pō, líka áí yé pēe fe liké nōinēpinje riyōose.

¹⁴ Lē nnya, áni kapε nóinēpinε riyōσε. Ani nsímései písímé kpísi ani waise kútampálá, ani kehale-i ku n tēlē. Ani kō aseí pitiki kpísi ani waise kewenitukanka.

¹⁵ Ani Nsímé Kεcire mee ye ne nkíηninε ní ka piyóó n la. Nké nó n we yare anéeri kani tanaalē.

¹⁶ Ani ye mpá yei nónnéfatenε kpísi yare kuwenikpáncúkú kani yé ne ukpááree Setani ihime meló n kpu.

¹⁷ Nópínéyulale piké ritōpikōη, Uléécaá Nsímé nké ritōpitéhe ke Uléécaá Nfaasōne nn nó n pa.

¹⁸ Ani ye kō lē ke Uléécaá Nfaasōne nn nó n nyíse ritiki áni ne mesére iyáhaa nnéi mpuri n yáási nōn kō u welu. Ani kapε lōpíle, ani nómenécíre kpísi aní pa, ani mesére ne kefa keσε upikó nnéi kecáá n yáási.

¹⁹ Ani ye kō kenécáá u yáási re uké tíyese ké ye nen nnóó n wúkule, ké ne ikari n céési písoi piké lelee Nsímé Kεcire kémee m pékaalē ceri.

²⁰ Mmē ke Uléécaá uú ne né tumme re ké nté ukεikó yeε ne urinyiri n td. Mmē nnya kam akpanii kémee we. Ne lalē ké ye n símisi ne ikari yare kai m pise.

Iyáhaa tōrō

²¹ Unésáne kecire Tisiiki ye Upiima ukeikó le ne aseí. U yé hapō uu lelee né n wai nnéi nó kéénkeε nóó kō ceru mmē-i kam ní we ne lē kam n wai.

²² Lē nnya kam nókenémee u tumme re uké nó símisi mmē-i kari ní we uké kō ne nóanékíη niηukuse.

²³ Sáa Uléécaá ne Upiima Yeεsu Kirisi piké pirómáreco Yeεsu pikó nnéi nkíηninε ne níla ne nfatene he.

²⁴ Uléécaá uké pē nnéi pεε Urópiima Yeεsu ní la ái ne kétō ípεelée nyíse.

Títelé ke Pɔɔli uu Filipu pikó n wóí

Lelee rítelé ntí kémee ní we

Kiresi keté kecáá, Masetuwaani ntaai kémee ke Filipu kuyu akú we. Uléécaac ícápiné fói ye iyē ke Pɔɔli uu kei n karií. Kukpaniilee-i ke Pɔɔli uú pɛɛ Rám kuyu-i we lin u cónjē te útu fe uké linyine wa uké kó ne Filipu pikó kecáá ripáí nnya. Uu pɛé n tálē te u yé fe uu upikeicɔ tum piké ha ícápiné iyē tihmóópuse piké kó inkó kó. Kirusi pikó pɛɛ Filipu kuyu-i ní we póo ihɛ Epafulotiti papá re uké Pɔɔli pa. Pɔɔli uu rítelé ntí wólu uu u pa uú ne pi pɔɔnɛse. Uu kó icélaa pi papá uu kó nfatene kémee pi nhmóópuse (4:10-20).

Ifaaci iyē mekériine ye mmé:

1. Pɔɔli ye Uléécaac pɔɔnɛse re lē kai u rincónj ye tíyese Nsímé Kecire nn kényu sí (1:1-26).
2. Pɔɔli ye Kirusi pikó pɛɛ Filipu kuyu-i ní we nhmóópuselē te piké nfatene ne rinóo rise kémee inínjí wa, piké kó pimɛcire n cɛpiselé yarɛ ke Kirusi uu umɛcire n kpási uú ne ró li céési (1:27-2:18).
3. Utumɛ Pɔɔli ye Epafulotiti ne Timotee tum (2:19-30).
4. Tó Kirusi nyánile re uyē kari yé fe arí ne n tálē. Utumɛ Pɔɔli ye aseí ró lésele lē kuu kesoipipi rikókori kake ye m má ní tíyɛ uu pɛé ne Yeesu Kirusi nhmane n tálē (3). Pɔɔli ye Kirusi pikó rihmóópusele re piké mpɔɔnare kémee n we pin mpá yo kémee iwelɛ ne pimɛcire Uléécaac anipe-i wailē (4).

Iyáhaa

¹ Tóo Pɔɔli ne Timotee, Kirusi Yeesu pikeikó. Pɛpɛɛ Yeesu nnya Uléécaac pikó m pansɛ pin Filipu kuyu-i we ne pɛpɛɛ piicápiné kecáá ní paállɛ ne pɛpɛɛ pi n léní kari rítelé ntí wólu.

² Urósáa Uléécaac ne Upíima Yeesu Kirusi piké ípɛelɛé nó nyíse api kó nkínjine nó hɛ.

Pɔɔli ye Kirusi pikó kecáá Uléécaac yáasi

³ Mpá píyɛi kam ye nen nókenécáa m musí, am nó nnya Uléécaac pakare.

⁴ Mpɔɔnare kam ye ne mpá píyɛi nónnénéí kecáá Uléécaac yáasi.

⁵ Li we re hái kékoraane ne neni-me kani né léní nen ne Nsímé Kecire kóónúlɛ.

⁶ Ne nyule re mpá líké íyɛ wa, Uléécaac yɛɛ nní pikei sone mpi nókenémee píwai n kóraane yé pi n nɔɔjlɛ hái ne kító-pó. Lelee re hái ne keyáa kē ke Kirusi Yeesu uu n sónti.

⁷ Simúnjé sɛ kaí ne sá re ké nókenécáa m má. Ne meyansei ketóne kecire rinékínj kémee nó heelɛ. Likumúnjé re tó ne nnó ye Uléécaac ípɛelɛé kuu né ní nyíse kéméé wɛle. Ne pɛɛ mekɛɛ Nsímé Kecire ne kóónulenle nen nkecáa topu re nké inínjí wa.

⁸ Uléécaac ricuruu ye nyánile re lē ke Kirusi Yeesu uu nó n la mɛcɔ kam nó la ne kefa kɛse.

⁹ Ne ye inéwɛle kémee Uléécaac píse re nónnéla nké n taálɛ mesére ani menyuwe m má, ani ye ne ceru ani lisone ne líkópe kóólene cáká-cáká.

¹⁰ Ani ye pɛé ne rísone túhaane. Lē kémee, nó pɛé n kpááilenle áni yé ncaai nka m má keyáa kē ke Kirusi uu n sónti.

¹¹ Yeesu Kirusi yé tíyɛse ani mewai sone meýá wapisi ai Uléécaac meýɔɔpi ne ipakare kpáse.

Utumɛ iwɛ ye tíyɛsele Nsímé Kecire nn kényu n sí

¹² Pinémárecō, ne la re ani kō te lelee nní né n wa ye meníηe lénle Nsímé Kεcire nní ne meγá kóónú.

¹³ Uyōōpi pisōōca nnéi ne nṗá yei kapi nkpéni nyu re Kirisi pikei nnya kam kukpaniilee-i we.

¹⁴ Upiima ye pinémárecō Yeesu pikó meγā pεε akpanii kέmεε né n yé nkpéni ikari waisele pin ne piripōo Nléεcaasimé kóónúlē.

¹⁵ Mesei ye me re kufatoi ke picō apí ne Kirisi nsímé kóónúlē piké ne né n keηene nnya. Amá kefa keσε ke picō pōo ne nsímé mmē kóónúlē.

¹⁶ Nla ke pē api ne Kirisi nsímé kóónúlē pin nyu re pinékei pεε re ké Nsímé Kεcire kecáá atōpi n wai.

¹⁷ Amá ikeηene kemúnē ke pifoi pē pōo ne Kirisi nsímé kóónúlē. Ai nfasimé sone kapi múlē. Pi lala piké akpanii nnyé kecáá iwe icō né rikpáσε.

¹⁸ Nka rin neō caai! Mṗá pin n kṗarálē néε in ne kefa keσε, Kirisi nsímé ye kóónúlenle. Tinépōo ye láárulé, meséεe kari yé kō n láárú.

¹⁹ Li we re nóníneweεe ne Yeesu Kirisi Nfaa mee né n léni nnya, li yé tíyεσε am akpanii kέmεε lelu.

²⁰ Lē kamí ne nnénaηe nnéi m mé te liké wa lee re isei ika mpuri fi kape né li. Amá in nkpō néε in kō nfáa, Kirisi uké neni ne nṗá piyei-pō inépiηe kέmεε ríyu yē.

²¹ Nen nfáa m má, Kirisi yeε nnéfáa, nen kō n kpu, nkpō nn kuláa né wai.

²² Amá in te li pise re ké nfáa m má nen ne pinékei wai, ám yé nkpéni céri yo kam yé wéε.

²³ Mmé ne mmé kamí ne yōone. Ne cáipile ké tómpo ké ha Kirisi kέmεε n we. Menéla mee nṗá yo n tōηaalē ye mē.

²⁴ Amá nō nnya, li pise meγíkiyiki re ké ketē kecáá nfáa m má.

²⁵ Ai céreise. Ne nyule re né nónnénéi kekúri n we nen nó léni re nónnéfatene nké kéyu n sí nōn kō mpōonaεe má.

²⁶ Lē nnya, menépeεpō nókenémeεe yé tíyεσε ai né nnya rikókōri piwai nó kṗá aní ne Kirisi Yeesu n tikilē.

Ani n náasi re Nsímé Kεcire nké kéyu ha

²⁷ Amá ani nse kō te lē ke Kirisi Nsímé Kεcire nn m pise re ani n we ke nónínεoi ii yé n nyíselē. Lē kέmεε, nen pilóólú nó n ka néε nṗá nensá nókenékúri n we, ké n kómei pin simisi re nō nónnénéi kemúnē keσε kṗisile ani kekεmεε iníηi wai ca, nōn tinōō rise má nōn náasi re pisoι piké Nsímé Kεcire yōsí ne nfatene.

²⁸ Ani kape tíyε nōpinéláaro piké linyine kέmεε nókenéwu u toise. Lelee yé pi nyíσε re ncée mee ye usoi n fóm kapi tikilē, ai kō nō nyíσε re ncée mee ye usoi ríyu n lō kani tikilē. Uléεca kέmεε kai léeri.

²⁹ Li we re Uléεca ye nfanare nó nyíσε re ani Kirisi ne kefa tene, amá ani kō uyē nnya iwe le.

³⁰ Asei kecáá, tō ne nnō tōo nkpéni kesē náasi. Ne pεε nónínénpεε-i náásile. Nō kō nyule re ne ne wele nen náási.

2

Lē ke Kirisi uu umεcire rincépise un kō ne uwéεε

¹ Ne yē te Kirisi kaní ne kefa n tenelē ye ikari nó rikpáσεε, unla nn nó ηmóópúselē. Nfáasone nn nó pénelē, nōn nómenécaεεcire lakaane nōn kō iwe ténaane.

² In lee ni mesei, ani rinépōo larukuse meγánsei. Lē nnya kam nó pise re ani nísone n kómeine, nōn lakaane, nōn kefa pénelē, nōn kemúnē keσε má.

³ Ani kaƀe ye linyine iƀeƀene ne méwoo ipakare nnya wa, amá ani ye nómenécire ricepise aní n kpíilē te picō ye nó fele.

⁴ Nó úka úu kaƀe ye ukulaa líkó ŋmane n wéési. Ani ye kō lelee yé picō n yóriye wéési.

⁵ Ani kemúnjé kē ke Kirisi Yeesu uú pēe m má kecō m má.

⁶ Mǀpá ke u ne Uléecaa api kékoraane-me isoi n sá, úu mmē kpisi uké ne pikei wa uké ne umecire Uléecaa múŋeisene.

⁷ Amá uyē ye ulikó nnéi kuu m má kepire rito, uu umecire ilási tani uú n we yare sisoipipi.

⁸ Kuu lē umecire n waise uú n we yare sisoipipi, uu pēe umecire cepise uu Uléecaa pakare uú ha ne kpi. Háí kunapéékóó kecáá kuu pēe kō kpu.

⁹ Lē nnya ke Uléecaa pōo kō u ritaáse uu ketónē kee mǀpá kéye n fe kecáá u tonse uu kō rinyiri tee mǀpá ríye n fe u he.

¹⁰ U lē wale re keyómecaa líkó nnéi ne ketē kecáá nté líkó ne ketē metene líkó líké ye lin tinyíri tē n kō te Yeesu, líké ipakare ne anui kecáá riwula.

¹¹ Mǀpá usoi úye uké Sáa Uléecaa ríyu waise uu yóó re Yeesu Kirisi ye Upiima.

Kirisi piké ketē kecáá n kpáiiilē

¹² Lē nnya pinésáne lala kecire, yare kaní pēe nní né m pakarelē pēé uye-i kamí pēe nókenékúrí ní we, ani kō nkǀpéni kám nní nókenékúrí ní we wa líké lē tifaau. Uléecaa ye nórínéyu lōle. Lē nnya, ani píyulale pē kuláa waise non iwame ne Uléecaa riwure kémee pikei wai.

¹³ Li we re Uléecaa ye nókenémee pikei wai uu tíyese re ani ŋmurei ani pikei n wai líké ne umela n sá.

¹⁴ Ani nópinékei nnéi n wai inmúlaa ne nsímé pipásaine ápi kaƀe nókenécōpe n we.

¹⁵ Ani lē n we áni kaƀe ne ncaai ríka m má, ani kō n kpáiiilē non we yare Uléecaa sipipi nsí kecáá kápi ncaai ríka n nyáni. Ketē nké kecáá písoi ye caailenle pin kō isoi kōpe le. Ani pikecōpe n we yare metéi non kpáiiilē yare awárepi,

¹⁶ te nō nsímé mee ye nfáa n he pi palē nnya. Lē nnya, keyáa kē ke Kirisi uu n sánti, li yé ha nǀ nnya rikókōri né n we. Lelee yé kō mesei nyíse re pikei mǀpá kamí ne nní n ŋmóópulé ápi méwoo wa. Nnépōone nín méwoo wa.

¹⁷ Nókenéfa kaní ne Uléecaa n tenelē ye we yare inyóonse kani u wa. Insá n kesi, pi yé né kpu menénye ame nǀinényóonse iyē kecáá kpápo. Mǀpá in lē né n wa, li né láárúle, tō ne nnǀ tóké kō kesé mpóonare m má.

¹⁸ Líké kō limecō nǀ n láárú, tō ne nnǀ ari kō kesé mpóonare m má.

Pǀoli ye Timotee ne Epafurotiti tú

¹⁹ Ne tálē te Upiima Yeesu un n ŋmurei, né nfáani Timotee nókenémee tumpo ké nókenécáá nkó kó líké rinékíŋ ninjukuse.

²⁰ Tó ne uyē mecire tóo nókenécáá músu. Úka ucō úu meyíkíyiki ne kutu nó cólē.

²¹ Pílikó cire ke pinnéi ápi ne náási, piuka úu Kirisi Yeesu kulaa wéési.

²² Nórínécúruu ye nyule lē ke Timotee uu n nyíse re u aseí ute le. U umecire Nsímé Kecire pikei kémee pale. U kenémee keisile yare ke usoi uu ye ne usáa n keisi, tó ne uyē arí ne Nsímé Kecire kóónú.

²³ Ne tálē te nen píyei n yē lē kamí ne kētō n tenene, né nókenémee u tumpo.

²⁴ Ne kō ne Upiima tálē te né nfáani rinécúruu hapō am nǀ lóólú.

25 Ne nyáni yare né urómárecō Epafurotiti nókenémee pesepō. Tō ne uyē tōo keisi tōn Nsimé Kecire ináá náasi. Nō pee kenémee u tummele ani nǎpá yo u cōnse re uké ne nnécōŋ kémee né come.

26 Li meyikíyiki ripōō u we re uké nōnnénéí yē. Kapi u n símisi re nō ukufōŋ kō, li u ricōŋle.

27 U meyikíyiki kufōŋ finele uu nkpō heire. Amá Uléécaā uu íwe u tēni. Ticuruu ái umecire kuu íwe tē, u kō né íwe tēnle re nnépōōcaai rín kape n kpálē.

28 Lē nnya kam yōone re ké nókenémee u pesepō nōké u yē liké nō larisi ai kō né mpōōcaai hasu.

29 Lē nnya, ani nō ne Upiima rinōō rise kémee ne mpōōnare piima kémee u yōsí. Ani ye pisiō mpi nnéí pee umecō í we ríyu waise.

30 Li we re Kirisi pikēi nnya kuú pee kpine. U nkpō yōsile uké ne né lē kei káni yé n fe nōké né lē.

3

Lē kapi ye Uléécaā kémee aseí rintki

1 Pimárecō, lē nnya liké nkpení nō n láárú re nō ne Upiima rinōō rise kémee we nnya. Ai né cōŋlē te ké mmē kam piwōle nō m masí piwōle nō rikpá. Nōnnésone ye mu re ké lē piwōle nō rikpá.

2 Ani nómencíre ne pikeikō kpááree tí. Pi sipōpi ne asele le. Ai lē kapi pikē kecáá n céési lee pikē yíkíyiki,

3 tōo meyikíyiki kélé, ái pē. Tōo Uléécaā Nfaasone ne upikei wai. Ai ketōne kē ke kunéyu inyekii ii né n heelē kam ne tálē. Li rikókōri rō wele re tō rinōō rise kémee ne Kirisi Yeesu we.

4 Né né pee fe amí ne ketōne kē ke kunéyu inyekii ii né n heelē n tálē. In te pinyine ye músu re pi yé fe apí ne ketōne kē ke pikuyu inyekii ii pi n heelē n tálē, nēe yé péé lincee m má ai nǎpá úye tōsu.

5 Pi né mārile api keyáa páha-paha tunē né ké. Ne Isirayēli ukō yíkíyiki le, Pēnyame mpuri ukō. Ne U-epiree le, Pi-epiree pee kō né mári. Ne Pisuifi isé metiki kémee Ufarisi le.

6 Ne kényu toi kam ye péé ne Kirisi pikō n wéékuselē. Pisuifi isé pitiki kémee, amí pee ncaai ríka má kapi yé ne né n túhaane.

7 Lē kamí pee nní n kpíilē te kuláa likō kam kō nkpení Kirisi nnya nyáni re kelólé ye ke.

8 Ne nkpení ricuruu nǎpá yo kpílenle yare likpárakōō. Unépiima Kirisi Yeesu kam meyikíyiki n nyu ye né tōsí nǎpá yo. Uyē nnya, ne ŋmureile amí nǎpá yo fómni. Kirisi ŋmane ye kenémee ríyu má. Ne litōōō nní nnéí kpílenle yare ayúí ké ne Kirisi n yé nnya.

9 Ne la re tō ne Kirisi tóké rinōō rise m má. Amí aseí ute re ne isé tíkilē nnya, amí ne aseí ute le re ne Kirisi ne kēfa tene nnya. Uléécaā kémee kai léeri re usoi uké ne nfatene ritá úu ne pansae aseí ute.

10 Likei lise lee ripōō né í we lee re ké Kirisi ceri ké kō rínanje mme mee pikpōkpō kémee u n yukuse yē, ké uiwe icō li ké kō unkpō nco kpu,

11 nen ne tálē te Uléécaā yé pikpōkpō kémee né yukuse.

Lē ke usoi uu ne pitule n náápō

12 Amí la ké re ne lē kamí ne pitule n náápō piyéne masile nēe ne pipanse masile usoi nkó yee úu ncaai ríka m má. Amí likei lē kamí ne piyōō náápō. Li we re Kirisi Yeesu ye né kō piyōō masile.

13 Pimáreco, ám te ne inéhéé piyóó máalenle, amá likei lise kam n wai yee re ne lelee n tómpo paleile nen pee lelee kéyu-pò ní we ne pitule náápo.

14 Lē nnya, ne náápo re ké tu ké inéhéé yosí. Uléecaa ye ró séi re toké Kirisi Yeesu ne ritiki toké ha keléecaa-pò i yosí.

15 Tó mpí nnéi tóo nní Kirisi kupéneco kémeē m pelaalē, toké menéco mmé m músu. In te nókenémúnjé ye linyíne kémeē ne kenékó kóólē, Uléecaa yé tyyese ani nsímései kom.

16 Mpá lin íye n we, kei kari nkpeni nni n tu, li pise re toké nsé tipéne toké ne kéyu n sí.

17 Pinémáreco, ani menéco n wai. Ne lē kani yé n sone pinyise nó masile ani yénu. Lē nnya, ani pepere menéco n sone inípee n tapaalē non ne sone.

18 Mesére kam nsímé mmú nó símisi. Ménini ne rikín kam kò nkpeni ne pisimé nó n kpálē te pisei meya pee pinsé kémeē nyíselē te pi Kirisi kunapéékóó pilaaró le.

19 Kelólé ke lipite pē api ye ne kéto kpu. Pialoi nyee piuleecaa. Lēlee yé pee isei pi n wa kapí ne meníje rikókòri wai pin ketē nté líkó ηmane kecáá músu.

20 Amá tó ne keléecaa-pò kuyu pikó le. Kei-pò ke Upiima Yeesu Kirisi kam m mé uu léerine uké Uróyulale.

21 Uyee irópije nnyí yee nní isei ní we consene iké ne uikó yee ríyu m má menyíne n we. Unnanje mmē kuú ne mpá yo kecáá iyóopi n le kuú ne lē wainē.

4

1 Pinémáreco lala, li ripóó né wele re ké piyéne nó rikpá. Nóo nnépónare, nóo kò ríyu né waiselē. Lē nnya pinémáreco lala, ani lē n kenjaalē, nóinépije fi kape nó ne Upiima kupéneco kémeē riyóo.

Pòoli ye Filipu pikó mesəho kpálē

2 Nó Efotii ne Sentiki kam ηmóópúselē te ani rinóo rise m má non ne kesē Upiima tikilē.

3 Pó unékéico kecire yee kefa kesē ne n keisi kam pise re a pi lé. Kesē ke tó ne pē ne Kelemaa ari Nsímé Kecire ináá náasi ne pinékeico picó anyiri nyee nfáa ritelē * kémeē ní we.

4 Liké mesére nó n láarú re nó ne Upiima kupéneco kémeē we. Am kò kpá re liké mesére nó n láarú.

5 Ani tyyese pisei nnéi piké nónnénare kecáá n nyu, Upiima ye nnyáa waimēle.

6 Ani kape ye líka nfasimé tóne. Amá ani ye mpá yo kémeē Uléecaa yáási ani lē kai nó m pise u pise, ani ye kò u pòone.

7 Lē kémeē, Uléecaa yé unkiñnije kpísi uú ne nóanékin ne nósinémúnjé n yekeilē nó ne Kirisi Yeesu kupéneco kémeē. Unkiñnije mmē ye lē nnéi ke usoi uu ye ní musí fele.

8 Pimáreco, ntóróo kam yé nó m maa mee re lē nnéi lee aseí líkó ne lē nnéi lee líyukóó ne lē nnéi lee ne n sá yare kai m pise ne lē nnéi lee n cáká-cákálē ne lē nnéi lee ne n sá re piké li n la ne lē nnéi lee ne kuñmurei n sá ne lē nnéi lee isoi sone líkó ne lē nnéi lee kupakare ní we líké nósinémúnjé líkó.

9 Ani lē kam nó n nyíse ne lē kani kenémeē n kpísi ne lē kani n kò ne lē kani né n yé nen wai ne n yíraane. Kei ke Uléecaa yee ye nkíñnije n he uu yé pee nókenémeē n we.

Pòoli ye Filipu kuyu pikó pòone

* 4:3 Nfáa ritelē yee ritelē te-i ke Uléecaa uu pepere Yeesu n tikilē anyiri n woi (Méyene 3.5).

¹⁰ Li tó ne Upiima kupéneco kémee né láarúle meyiikiyiki. Li né larisile re nó ko nkpéni ncée yé ani kenécáá léise. Ai re nó pee kenécáá paleilē, amá ncée rín peé we noké ne né n lé.

¹¹ Ai linyine kamí la nnya kam lē símisi. Ne nyule lē kai yé né n láarú, mpá nen ní-ye kémee n we.

¹² Mpá nensá líka m má née lin memá piima-i kamí we, ne menécíre pimúlú nyule. Ne linnéi ne mpá yei, nkú kémee ne ilepi kémee nyule lē kam yé n wa. Nen liluke-luke m má née nkú nn né n we née mpá yo in ne né m pom née lin né m párilē, li ne né sále.

¹³ Uyee linnaje né n he nnya, ám yé líka pōone.

¹⁴ Mpá ne lē, kani nní inéwe kémee né n come, li nyamle.

¹⁵ Nó Filipu kuyu pikó, nórinécúruu ye nyule re kari Nsímé Kεcire piyóó n kóraane ne Masetuwaani keteni-i yisile. Nóinécápine memáá, íka íco íí inéhéé ne linélale-lale kémee né lé. Nómenécíre nóó né lé.

¹⁶ Háí kumúnjé kpe-i kamí pee Tesaloniki-pó ní we, nó pee meté kesē lelee né m párilē né páaipōle.

¹⁷ Aai re ihεε kamí la nnya kam lē símisi. Ne lale liké nó lé nólinékó liké Uléécaá kémee rifuu.

¹⁸ Ne lale ké nó símisi re ne lē nnéi kaní ne Epafurotiti n tumme yōsile. Ai kusa piye. Ne nkpéni lē nnéi lee pee né m párilē mále ai faau ricuruu. Nóinéheε nnyí ye we yarε inyōonse kapi tulaali meco ηmaasi, íanyō kekpáhápi ken Uléécaá nsone láarú uu ko i yósu.

¹⁹ Unéléécaá uu líka paalē. U meyōopi mále. U yé ne Kirisi Yeεsu ritiki uu lē nnéi lee nó m párilē nó pa.

²⁰ Urósáa Uléécaá uké mpá piyei-pō meyōopi ne ipakare n te. Amí.

Iyáhaa tōrō

²¹ Ani pepeε Kirisi Yeεsu nnya Uléécaá sipipi m pansε nnéi yáasi. Pimáreco pee kenékúrí nté ní we ye nó yáasi.

²² Uléécaá sipipi tōrō nnéi seε nté ní we pó ne ko nó yáasi, aí ne tósu pepeε Sesaa keyo-i n keisi.

²³ Upiima Yeεsu Kirisi uké ípeeléε nó nyise.

Títelɛ ke Pɔɔli uu Kolɔɔsi pikó n wói

Lelee rítelɛ ntí kɛmɛɛ ní we

Pɛɛ mɛkɛɛ Asii ketɛ kuwélɛ kunyine kɛmɛɛ ke Kolɔɔsi kuyu akú we. Ai Pɔɔli ricuruu yɛɛ Kirisi icápine yɛɛ Kolɔɔsi-i ní we kari, amá uukeicɔ unyine kapi ye n sée re Epafiraasi yɛɛ kei Nsimé Kεcire riyóó (1:7, 4:12). Kukraniilee-i ke Pɔɔli uu pɛɛ Rɔm kuyu-i we Epafiraasi uu ne weri uu ncóh mɛɛ ní we u kɛnkɛɛ. In n la, Epafiraasi yɛɛ yé Pɔɔli n símisi re pisi fée ye icélaa kópe ke célaankeɛ. Lɛ nnya kuu rítelɛ ntí pi woi uké nfatene rikui kεcire pi léise. Pikireki ifasimé ne Pisuifi inyekii kápí pɛɛ Kolɔɔsi-i pi céesi. Amá icélaa iyé ye pɛɛ ne Yeosu ikó memii wele. Amá Pɔɔli uu nyíse re Yeosu yɛɛ ní pá yo kɛmɛɛ Upiima.

Ifaaci iyé mɛkériine ye mmé:

1. Títelɛ tɛ kekoraane ke keyóme kenyine ake Kirisi ríyu waise re keté nnéi ne Uléecaa icápine upiima (1:1-2:5), (1:15-20). Kolɔɔsi pikó kεcáá iwele ye wele keyóme kɛ ake kelene tiki (1:3-14). Keyóme kɛ kεpire ke Pɔɔli uu pɛɛ lé kuu Uléecaa icápine kεcáá n náasi nkó wa (1:24-2:5).
2. Uu pɛɛ limemáá Kirisi pikó pɛɛ Kolɔɔsi-i ní we maa re piké pimεcire tɛ (2:6-23). Api kape pɛpɛɛ inómesimé n célaankeɛ ne kutu n colé. Amá piké nfatene kapi ní yási kɛmɛɛ n we.
3. Títelɛ ntí ye kɔ icélaa kapi ye ne Uléecaa icápine kɛmɛɛ ne pimáreco kεcɔpe ne pisi kεcɔpe isoi fale n li palenle. (3:1-4:6).
4. Pɔɔli ye uiyáhaa papólɛ (4:7-18).

Iyáhaa

¹ Née Pɔɔli yɛɛ Uléecaa mela kɛmɛɛ Kirisi Yeosu utume m panse, ne urómáreco Timotee.

² Nó ke Uléecaa uu n wée non Kolɔɔsi-pɔ we, non Kirisi ne kefa kεse tikilɛ kari rítelɛ ntí wólu. Nɔ Kirisi kɛmɛɛ pirómáreco kεcire le. Urósáa Uléecaa uké ípɛléɛ nó nyíse uu kɔ nkírɛniye nó he.

Pɔɔli ye Uléecaa pɔɔneɛɛ

³ Tɔ ye ton Urópíima Yeosu Kirisi usaa Uléecaa n yáásine, tɔ ye ní pá píyei nókenécáá u pɔɔneɛɛle.

⁴ Mesei kari nónnésimé kɔ te nɔ ne Yeosu Kirisi kefa tenelenle, non pɛ ke Uléecaa uu n wée la

⁵ Re nɔ mɛ te nɔ lɛ ke Uléecaa uu keyómeɛaa-pɔ nó n yekeilɛ yási nnya. Nsimé Kεcire mɛɛ aseɛ m má mɛɛ pitá pɛ nó símisi.

⁶ Ai nókenémɛɛ nmanɛ ke Nsimé Kεcire mmú nn tuiɔ. Ketɛ nké nnéi kεcáá kapi n kɔ. Mpá yei knn tikóónú nn kɔ pisi isoi conse. Lɛ knn kɔ nní nókenémɛɛ wai hái keyáa kɛ-me kani Uléecaa ípɛléɛ n kɔ ani céru re aseɛ ye nye.

⁷ Urósáne ne urókεicɔ Epafiraasi yɛɛ nsimé mmɛ nó céesi. Asei kuú ne Kirisi pikei nókenémɛɛ wai.

⁸ Uricuruu yɛɛ ró símisi re Nfáasone rín kusa ríla nó he.

⁹ Lɛ nnya kari nókenécáá ní pá píyei keyóme yáási hái karí ne nónnésimé n kɔ. Tɔ Uléecaa welu re uké tíyese unfaasone nké mɛwéésɛsɛshɔ meyá nó he nn kɔ umela nísonɛ nó céreise.

¹⁰ Kei ke nóínɛsoi kani n le ii yé pɛɛ Upiima ríyu waise re nɔ lelee ne u n sá wai nnya. Lɛ kɛmɛɛ kani yé pɛɛ mɛwai sone mmé ncɔpuri n wapisi ani kɔ Uléecaa n ceru non ne kéyu sí.

¹¹ Unnaŋe mee řın nco m má nké nó papukuse ani mǎpá yo kémee m purú non kahari.

¹² Ani mpóonaŋe ne Sáa Uléecaa pòonaŋe. Uyee tíyese kani yé fe ani lisòne kuu uiyòopi metéi kémee pè kuu n wée n yekeilè yenu.

¹³ Uyee kunmaha ute anipe-i ró lése uu ukepipi lala iyòopi kémee ró tónse.

¹⁴ Ukepipi kè kuu ne ritiki uú ne ilási kémee ró lese uu kò kè nnya aròkòpe ró sárei.

Kirisi isoi ne upikei nstmé

¹⁵ Uléecaa úu kúyene we. Ukepipi kee umewee kapi ye n yé. Lè nnéi ke Uléecaa uu n wa kecòpe uyee lifoi un kò mǎpá yo fe.

¹⁶ Uyè kuu ne ritiki uú ne keyómecaa-pò ne ketè kecáa mǎpá yo wai. Lelee kúyene řı we ne lelee ái kúyene řı we kuu wa. Uyee piyòopi wéese ne pipíima ne pişínsá ne mǎpá yo yee řınaŋe m má wa uu kò linnéi uanipe-i wai.

¹⁷ Uyee ufoi we mǎpá yo ai kelenè n we. Uyè nnya ke mǎpá yo ai kò we lin nyantí.

¹⁸ Lè nnya uyee ipiŋe riyu, ipiŋe iyee Uléecaa pikò icápine. Uyee isoi fale kekorane. Uyee mefoi nkpò kémee yişı uu nfáa tenecirè yénu. Uyee mǎpá yo kémee ufoi uu pè ne mǎpá yei ufoi.

¹⁹ Li Uléecaa ripòò wale re uké uisoi nnéi ne ukepipi kémee n we,

²⁰ uké kò ne ke ritiki uké u ne ketè nké ne keyómecaa likò nnéi kecòpe nsímé nyòonse liké pèe kemekò-i n we. Ménye mē ke ukepipi ake kunapèékòò kecáa n kòonu kuu ne ritiki uú ne nkìŋiŋe weri.

²¹ Nò pèe mekee-me nòsinémúnjé kòpe ne nòmenéwai kòpe nnya ne u talaalenle non kò upilaaro.

²² Amá Uléecaa ye ukepipi nkpò ne ritikile uú ne nó ne uyè kecòpe nsímé nyòonse. Ke panselè kesoipipi ake kpi. Lè nnya, nò nkpeni ukeyu-i upisoi le pèe n kpáuilè ápi ncaai řıka má, ápi kò řıka ne pi céşı.

²³ Lè nnya ani nkpeni nfatene kémee inıŋı kariı anı n taalè. Ani kape Nsímé Keciŋe ne ketaa wa. Mmē karı ne tálè tòn ne mé. Ketè nké nnéi ke nsímé mmē nn tikònú. Lipikei ke né Pòli am wai.

Pòli pikei ne uináa nstmé

²⁴ Li nkpeni né láarúle re ne nókenécáa íwe le. Né ne kò lè lénile re íwe mesá mē kari yé n fe ari Kirisi kémee le áme kape ripári. Kirisi ipiŋe yee nnı pè ke Uléecaa uu n wée icápine. Pè nnya kam íwe le.

²⁵ Uléecaa ye upikei kémee né kpísile uu né forii re ké ne unsímé nnéi nó kam.

²⁶ U pèe mekee icòpuri nnéi kémee nsímé mmē pesile. Amá u nkpeni pè kuu n te n cereisele.

²⁷ Uléecaa ye lala piké nsímé mee m pékaalè mpiye ne nkulaa ceri piké pi şımişı. Lipéké-peké lee nnı re Kirisi ye nókenéméé wele. Uyè nnya kani tálè te nò kam ani Uléecaa meyòopi kémee loni.

²⁸ Kirisi rinyiri kari yóólé. Mǎpá úye kari mesòho kpálè tòn kò céşı ne mewéşesòho kari m má nnéi. Tò lè wai re mǎpá úye uké Kirisi kupéneco kémee papisi nnya.

²⁹ Lè nnya karı ne pikei ñmòópülè, nen náası ne Kirisi nnaŋe kuu né n he nn né şikai ne rikòho.

2

¹ Ne la re ani kò te atòpi kam nó ne Lawutisee pikò kecáa n wai ne mpı nnéi pèe ápi kenéyu n yénaalè kecáa ye apíima le.

² Ne la re piké ikari meyá wa, piké rinɔ rise m má pin lakaanɛ, mesɔhɔ meké meyíkíyiki meyá pi n tulaalɛ apí ne lɛ ke Uléécɔa uú pɛɛ m pékaalɛ ceru. Lipéké-peké lelee Kirisi.

³ Uke méé ke mewéésɛsɔhɔ ne Uléécɔa picere lisɔne nnéi ai pékaalɛ.

⁴ Uka úu kape ne n fe uké nnɔlari ne nó n kírɔase nnya kam lɛ nó símisi.

⁵ Mpá kám nní nókɛnɛkúrí hí we, ne nókɛnɛcáá músule lin né láárú re nɔ n̄mɔ́púlɛnle nɔn Kirisi nfatene kémeɛ iníjɔ kariilɛ.

Kirisi n̄manɛ yeɛ ye n̄fáa he

⁶ Lɛ nnya kani nní n n̄murei re Kirisi Yeesu yeɛ Nónunépiima, ani ukupénɛɔ kémeɛ n̄nínɛsɔi n le.

⁷ Ani ukusɛnɔ kémeɛ iníjɔ karií ani n̄nínɛsɔi nnéi kémeɛ ne u n tálɛ. Ani lɛ kapi nó n céési m múúlɛ, n̄nínɛpiɛɛ ii kape píkaí nfatene kémeɛ riyɔɔ. Ani ye kɔ u pɔɔnɛsɛ meyá.

⁸ Ani nómɛnɛcírɛ tí úka úu kape kesoimunjé ne nó kírɔase uké kuyúí nó tã méwoo. Keté nké kecáá líkɔ ne p̄sɔi inyekii ke kesoimunjé ké ake tíkilɛ, ái nkpáni Kirisi.

⁹ Mesei sei ke Uléécɔa uu Kirisi ipiɛɛ kémeɛ we ne umesá nnéi.

¹⁰ Mpá yo mpuri kani ukupénɛɔ kémeɛ yé ne limesá nnéi. Uyɛɛ iyɔɔpi ne rínɛɛ nnéi fe.

¹¹ Nó ne uyɛ kupénɛɔ kémeɛ kani riké. Ai usoi kunipɛ kɛɛɛ nó riké aku isare nókɛnɛcáá t̄lu, amá Kirisi meké kani kélɛ. Lelee re ú akópe nnaɛɛ kémeɛ nó lɛsɛ.

¹² Kapi míni nó n wólɛ, li wa yarɛ nɔ kpule api nó ne Kirisi kulesi. Nó ne uyɛ nó kɔ nkɔ kémeɛ yisi. Kaní ne kefa n tenɛlɛ tɛ Uléécɔa ye rínɛɛ mále nnya kuu nkɔ kémeɛ u yukuse.

¹³ Nɔanékópe ne nókunɛkécírɛ nnya kaní pɛɛ mekɛ Uléécɔa inipɛɛ-i we yarɛ pikpɔkɔ. Amá Uléécɔa ye nkɔpéni ne Kirisi ritikile uú ne n̄fáa nó he uu arókópe nnéi r̄s sárei.

¹⁴ Títélɛ tɛɛ pɛɛ isé kémeɛ n wólaalɛ tin akópe kari i wa nyíselɛ kuu kpísi uu kunapéékɔ́ kecáá karií tinkó nn tene.

¹⁵ Uléécɔa ye keléécɔa-pɔ ne keté nté kecáá iyɔɔpi nnéi nnaɛɛ yɔsile uu kunapéékɔ́ kecáá i feriye uú ne riwúí kémeɛ isei i waise, uu i pulu yarɛ pikpániikó pin ne Ukep̄ipi kɛɛ n feriye nnɔɛ kémeɛ sɔne.

¹⁶ Lɛ nnya, úka úu ncéɛ má uké n̄nínɛlɔke-luke néɛ n̄nínɛn̄iré-niré néɛ n̄sánɛnyá meluke néɛ lɛ kani ye iwáre fale meleeme-i n wa néɛ kewéntɛyaa kecáá nsímé nnyine ne nó cési.

¹⁷ Lɛ nnéi ye lelee kep̄irɛ n weme kumfíri lɛ. Liyíkíyiki n̄maa tɛɛ Kirisi.

¹⁸ Pinyine ye kpárálɛ pin pisimúnjé cire me rikók̄ori wai re pi pimɛcire ricep̄isɛlɛ, amá pin pɛɛ piléécɔatume yáasi pin kɔ pisilárɛ ne kutu cɔlɛ. Ani kape tíyɛ lipite p̄ɛ piké akópe nó pa. Li we re pisimúnjé cire kapi ne pikei wai.

¹⁹ Api ne Kirisi tálɛ, in kɔ ne uyɛɛ riyu. Uyɛɛ ipiɛɛ kp̄inii. Uyɛɛ tíyɛsɛlɛ ke akɔhɔ ne itá ii cɔpiinɛlɛ, Uléécɔa un pɛɛ ne ipiɛɛ iyɛ peluse.

Usoi nkɔ ne umeyise u ne Kirisi kupénɛɔ kémeɛ

²⁰ Nó ne Kirisi ye kpule, áni kɔ nkɔpéni ne keté nté líkɔ kutu cɔlɛ. Yo nnya kapi yé kɔ ne nó m p̄isei re ani keté isé ritiki yarɛ insá n we, áni yé n̄fáa wa?

²¹ Pi ye nó maa re: “Kape nní kpísi!”, “kape nní rilélɛ” néɛ “kape nní rica”.

²² Pi ye lɛ nnéi ne keisile ai weri ai liketɔ tulu ai caai. Sisoipipi sɛɛ liisɛ ne liicɛlaa iyɛ lesemɛ.

23 Isé ne icélaa iyē ne pise re usoi uké umela kémee Uléécāa yáasi uu ikóhó meyá m má, úu kape uipijē n nareši. Li usoi meye-ne-i nkpáni yare mewéésesohó likó linyine ye ni. Amá kuláa kúka áku kémee we. Usoi lilala ye ni.

3

1 Nó ne Kirisi kupéne-cō nnya, li wa yare nó ne uyē nó nkpō kémee yisi. Lē nnya, keyómecaa-pō likó kani yé wéési, kei ke Kirisi uu Uléécāa kuluke-luke-mē keyukóstonē-i n tū.

2 Keyómecaa-pō likó nkó nké nó n we, ái ketē nté likó nkó.

3 Nō pikpō masile, nónnéfāa nn Kirisi kémee we nn ne Uléécāa-i pékaalē.

4 Uyēe nónnéfāa. Keyáa nké kuu n sōnti, nó ne uyē nó kō umeyōopi kémee wene.

Isoi fale ne ikpure kecāá nsimé

5 Lē nnya, ani ketē nté likó lēe nōinēpijē-i rí we kpu. Lēlēe nní: Mémare kpáaree ne mékperinkpewai ne méla tōhē-tōhē ne mewai kópe ripōō ne memá nnáápi. Memá nnáápi pō ne piléenyōonse picō lē.

6 Mewai mē mpuri nnya ke Uléécāa kuwōi aku pēpē pipakare u n yúlu kecāá wēme.

7 Limēcō kaní pēe wai, pēé uye-i kaní pēe akópe nyē kémee rí we.

8 Lē nnya nōkē kō nkpéni lē nnéí fóm: Kuwōi ne mesēewai ne rikpákára ne picō alē ne isecirésimé yēe nōinénō-i n léenti.

9 Nō mpí nó nní nōinésōi kpure ne imewai kópe n lēse ani fómni,

10 ani isoi fale kpísi ani tani yare ketúkanka, áni kape nkpéni nōmenécōpēcīre nnōome n wapaane. Nō nkpéni pīsoi fale lē ke urōwá Uléécāa uu mesēre n nyōonse noké ne menyíne u n wa nnya. U la re nōkē kō meykítyiki u ceri.

11 Ái nkpéni we re nkó úu Usuifi, nkó yēe Usuifi, née nkó ye kélē née nkó úu kélē née nkó ye usōhōó née nkó ye úyuyhōhōkóó née nkó ye ulási née nkó ye ne uripōō wēlē. Kirisi yēe pinnéí kémee nṓpá yo.

12 Nō Uléécāa sipipi lē. U nó wéele un nō la. Lē nnya, ani íwe n ténaane nōn kusoi wapaane, ani ye nōmenécīre cepise aní m purú nōn kō ninjá.

13 Ani m múínelē rísone, nṓpá úye uké ye ucō sárei. Uye un ucō ne nsímé m púnne, ani ye sárikēne yare ke Upíima uu nó n sárei mecō.

14 Ani líkēcāá nla rikpápo. Nla mee yé tíyēse ani rísone m pénélē, ani rinōó rise wai.

15 Kirisi uké nkíhniye nōanékinjé kémee wa. Nkíhniye mmē kuú ni ne nó sée re ani ripéne ani wai usoi use. Ani ye mesēre u pōnēse.

16 Kirisi nsímé nké ne nlisone nnéí nōkenémee n we. Ani n lēnaane nōn kō célaane ne mewéésesohó kani m má. Ani kefa kese ne ipakare siyome ne akéhe ne siyóme ncōpuri ke Nfáasone nn nó n he ne ríyu u waise.

17 Nōn ye n símisi née nōn n keisi, ani ye Upíima Yeesu rinyiri ne nṓpá yo n wai, ani ye ne u tiki aní ne Sāa Uléécāa pōnēse.

Usoi ne ucō kusencō nsimé isoi fale kémee

18 Nō pinósi, nṓpá úye uké uula n waiselē yare kai Upíima kémee m pise.

19 Nō pitisi, nṓpá úye uké uunōsi n la. Ani kape ne keyu pi m páápú.

20 Nō siwá, ani ye nṓpá yo kémee nōpinéte m pakarelē. Lēlēe ne Upíima sá.

21 Nō siwá písa, áni kape siwá kuwōi n waise. Insá lē, siapōó yé caai.

22 Nō píkeikó, ani ye nṓpá yo kémee nōpinékeisaa ketē nké kecāá m pakarelē. Ái pin nōkenékúrí n we pin nó nyáni nmanē kani yé pi m pakarelē. Amá ani ne kefa kese pi n keisi Upíima kani m pakarelē nnya.

²³ Mpá yo kani wai, ani ye li n wai ne kefa keɛe. Upiima kani li wai, ái sisoipipi.

²⁴ Ani n nyu re liihéé ke Upiima uu nó m pane yeɛ liɛne lɛ kuu n yekeilɛ un ne upikó mé. Kirisi yeɛ Upiima. Uyɛ kani pikei pɛ wai.

²⁵ Lɛ nnya, úye un mewai kópe n wai, meihéé kuu yɛnune. Uléécaá úu ye usoi keyu-i ripái, amá asei kuu tikiɛ un ne túhaane.

4

¹ Nó piyɔsaa, ani n nyu re nó ne kɔ keyómecaa-pɔ ute mále. Lɛ nnya, ani ye nópinélási nɛne m múlɛ nɔn lelee ne n sá pi wai.

Pɔoli ye Kolɔsi pikó mesɔhɔ kpáɛ

² Ani ne piyómeyáhaa n nɔmópúlɛ, áni kape lɔpile, ani ye kɔ Uléécaá pɔɔnɛɛe.

³ Ani ye kɔ kerócáá keyóme yáasi re uké ntósimé nceɛ tápile toké Kirisi nsímé mee pɛɛ m pékaalɛ picɔ riyóó. Mmɛ nnya kam nní akpanii kémeɛ we.

⁴ Ani u piɛ re uké tíyɛɛ ké ye unsímé mmɛ tiyóó yare kai m piɛɛ.

⁵ Ani mewéɛɛsɔhɔ m má nɔn ne mpí pɛɛ ápi Kirisi pikó ne sóne. Ani kape tíyɛ ituje iké méwoo tɛne.

⁶ Nónnéńósimé nké mesére n láárú nn kɔ riyoriye má, nn kɔ kutu kúɔ we. Ani ye ceri lɛ kani yé mpá úye rinó n yósi.

Iyáhaa tɔrɔ

⁷ Tisiiki ye unémáreɔ lala keɛire le un kɔ asei ne Upiima pikei wai. U kɔ Upiima pikei kémeɛ unésɛncɔ le. U yé lelee né n wai nnéi nó kéɛnkeɛ.

⁸ Né nókenémee u tumpɔ uké nó símisi mmɛ-i kari rí we, uké kɔ nóanékín nɔnukuse.

⁹ U ne nókunéyu ukó use, urólala keɛire Onesim kam tumpɔne piké lɛ nnéi lɛɛ nté n wai nó kéɛnkeɛ.

¹⁰ Tó ne Arisitariki tó akpanii kémeɛ rí we ye nó yáasi. Parinapasi umareɔɔ kepipi Mariki pó ne kɔ nó yáasi. Uyɛ nsímé kapí pɛɛ nó tee re un nókenémee n tuiɔ, ani u yósi nɛne.

¹¹ Yeesu kapi ye kɔ n sée re Yusituusi pó ne kɔ nó yáasi. Pisuiɛi pɛ nmanɛ pɛɛ Uléécaá iyɔɔpi pikei kémeɛ né léni. Pi ikari né waisɛle nɛne.

¹² Nókunéyu ukó Epafiraasi ye nó yáasi. U Kirisi Yeesu ukeikó le yeɛ mesére upiyómeyáhaa kémeɛ nókenécáá n náasi re ái kape nó ne Kirisi kupɛnɛɔ kémeɛ nó riyɔ, ani kɔ mpá yo Uléécaá mela kémeɛ n wai.

¹³ Ne ne inénípeɛ yenle re u nó ne Lawutisee ne Iyerapolisi pikó keɛáá náásile hái.

¹⁴ Urólala keɛire, upáise Luki ne Temaasi ye nó yáasi.

¹⁵ Ani pirómáreɔ Yeesu pikó pɛɛ Lawutisee-pɔ rí we ye yáasi. Ani kɔ Nimfa ne Uléécaá icápine pikó pɛɛ ye ukeyɔ-i n cápine yáasi.

¹⁶ Nɔn títelé ntí nóinécapine pikó inípeɛ-i pikéɛ m masí, ani tíyɛɛ Lawutisee pikó póké kɔ ri keɛ. Nóké kɔ tɛ ke pɛ ápi nó m pááipɔne keɛ.

¹⁷ Ani Arikípu maa re uké pikei ke Upiima uu uanipe-i n wa keɛáá musí uu nɛne pi wai.

¹⁸ Né Pɔoli, née kunénípe ne anó nnyé wóí re: Ne nó yáasi. Ani n léiselɛ te akpanii kémeɛ kamí we. Uléécaá uké ípeelée nó nyíse.

Τίτλέ φοί κε Ρῶλι uu Tesaloniki pikó n wóì

Lélee ttélé nti-i ní we

Tesaloniki ye pee kuyu maa le Róm pikó keté kuwélé kpē kapi ye n sée re Masetuwaani kémeε. Unsé lírú kuú pee ne nsímé kecire piyóó ñ ha kémeε ke Ρῶλι uu pee kuyu kpe-i Uléécaa icápine karií. Filipu kuyu kuu yisi uu ne kei hapó. Pisuifi pinyine ápi pee uicélaa ηmurei, uu pee kei mekeε yisi. Korénti-i kuú péε we, uusencó Timotee uu ne kei u léεpó. Kei kuú ne Kirisi pikó pee Tesaloniki-i ní we rítelé wóipó.

Ifaaci iyē mekériine ye mmé:

1. Pikei ke Ρῶλι uu Tesaloniki pikó kecεpe n wa. U Tesaloniki pikó kecáá Uléécaa pōnesele re pi nfatene kémeε táálē nnya. Ρῶλι uu isímé inyine kapi ne u n kparai kecáá uriyu heεre uu kó pikei kuu pikecεpe n wapisi pi léisente (1:1-3:13).
2. Ρῶλι ye Kirisi pikó ηmópúsēlē te piké isoi yee fi mékperinkpe m má n le, pin kó ríla má pin kó keisi (4:1-12).
3. Utumε Ρῶλι ye Kirisi mepeεme kecáá icélaa pa uu kó Kirisi pikó pise re ápi kape n lóni (4:13-5:11).
4. Lē kai m pise re Uléécaa icápine iké n we nsímé yee rítelé tē keto-pó we (5:12-28).

Iyáhaa

¹ Né Ρῶλι ne Timotee, tóó nó Tesaloniki Uléécaa icápine pikó pē ke Urósáa Uléécaa ne Upíima Yeesu Kirisi ápi n te, títelé wóipó. Uléécaa ipεeléε ne unkinññe nké nókenémεε n we.

Tesaloniki pikó mefine ne pinfatene

² Mpá píyεi kari ye Uléécaa yáasi re ne upikei, nónnénéí nnya. Mpá píyεi kari pirwéle kémeε nó léiselē.

³ Li pise re toké urósáa Uléécaa keyu-i léise lē ne lē kani nónnéfatenε n nyíse, mewai mewai kémeε ne lē ke ríla kani m má nn nó rinñmópúsε, ne lē ke nómenétá Urópíima Yeesu Kirisi kecáá áme pikai n hásu.

⁴ Pimáreεó, tó ceri re Uléécaa ye nó lalε uu nó wéε re noké upikó.

⁵ Ai líka nnya, ári Nsimé Kecire nó símisi ne nnóosimé ηmane, amá ne rññe ne Nfáasone nññe kari nó n símisi. Tó kó ne kefa tenεle re Nsimé mmεε aseí nkó le. Nó ticuruu ye nyule lē karí ne nó n sóne re líké ne nó sonesi nnya.

⁶ Tó sε ne Urópíima yíraanele, nóon kó ne tó ne Upíima yíraane. Nó meyá íwe lile, nípá ne lē, nó Nléécaasimé yósile ne mpóonare ke Nfáasone nn ye n he.

⁷ Li tíyεsele ani póló písoi pē ke pepeε Masetuwaani ne Akayii-pó kefa n tenelē ápi ye ne ní paílē.

⁸ Ai nkpáni Masetuwaani ne Akayii ηmane yee nókenémεε Nléécaasimé kó, amá nípá yei le ke nónnéfatenε nsímé nn tiyékáa. Ai nkpáni pise re toké linsimé wa.

⁹ Pinnéí pee lē kani kusáne ró n yósí kumúnjé kpe-i kari nókenémεε ní ha nsímé símaankεε ne lē kani piléé inyóonse kepire riñtó, ani Upíima Uléécaa yee nfáa n te ne aseí ute tiki re noké u n keisi.

¹⁰ Nó kó ménle re Ukepupi Yeesu uké keyómεca-pó leeme uké kam. Uyē ke Uléécaa uu nkpó kémeε yukuse. Uyεε Uléécaa ketahai keε n tuime kémeε ró lesene.

2

Pikei pē ke Pōoli uu Tesaloniki-pō n wa

1 Pimáreco, nō ticuruu ye ceri re merótuipō nōkenémee ái méwoo wa.

2 Nō kō nyu re pi ró lámaankeele api íwe ró wai Filipu kuyu-pō. Amá Uléecaa ye ikari ró hele ari Nsimé Kεcire mee ukemee n léeri nō símisi mpá ne ncōη ncōη kari n yé.

3 Ai líka, mpúnne nη icélaa iyē kari nní pisoι n céesi kémee we, nfasimé kópe nka nη kō ikemee we, ári kō wéesi tóké unyine kiraase.

4 Amá mpá piyei kari ye símisi yare lé ke Uléecaa uu n ía. Uléecaa yee ró peenu uu yénu re tó fe nnya kuu Unsimé Kεcire ró rimúise re tóké ne n tikónú. Ai sisoipipi nkinηηe kari tíkilē, amá Uléecaa yee ye kesoiπipi kefa nsimé n céri kari ía líké n láarú.

5 Nō ticuruu ye nyule nsone re ári píkaí nō kίraase, irófaaci kémee nfasimé nka nη kō pékaalē re siwóó kari wéesi, Uléecaa yee uróseérakóó.

6 Ari úka ipakare wéesi, ári kō nō ne pinyine ikó wéesi.

7 Tó né kō pee fe ari ntónaηe nō nyíse re tó Kirisi pitumee nnya. Amá tó péé ne nō láarúle yare umáreni yee ne ukewā kutu n cólē.

8 Tó meyánsei nō lalē, ari Nsimé Kεcire nō símisi. Ticuruu mpá ntófáa kaí pee pise tóké nō pa, tó nō m pane. Nō tó ripólóle líkei kecire.

9 Pimáreco, ne nyu re nō léiselē lé kari n keisi meykíyiki ai ró pelu. Ketúnē ne kesine kari keisi nsone ári kape ne nō unyine ncōni rimpóló kumúnē kpe-i kari Nsimé Kεcire mee Uléecaa-i n léeri nō símisi.

10 Nōo nní Uléecaa ne kefa n tenelē, nō ne Uléecaa ricuruu nōo piróseérakóó re merófine ye nōkenécope kpáiiilenle men kecire we, áme kō ncaai nka má.

11 Nō nyu re tó mpá nō úye rimúile yare ke úyosaa uu ye usiwā timmúlu.

12 Tó nō rinmóópúsele ari nnaηe nō he ari kō meyánsei nō pise re ani sōne yare lé ke Uléecaa uu n ía. Uléecaa uyee nō sée re ani uiyōopi kémee lompo ani kō kesé tíyu m má.

13 Tó kō Uléecaa lícō kecáa pipakare kpáriisele. Kumúnē kpe-i kari Nléecaasimé nō n símisi, áni kutu n tícō áni n yosí yare sisoipipi nsimé, amá nō kutu n tícōle, ani n yósu yare Uléecaa nsimé. Li kō pee mesei Uléecaa nsimé le. N ye nō pepee ne kefa n tene kémee keisile.

14 Pimáreco, lelee Uléecaa icápine yee ne Kirisi Yeosu kefa n tenelē Yutee keteni-i n wa lícō lee nōkenémee wa. Íwe iyē ke Pisuífi api Uléecaa icápine iyē n wa ícō ke nópinéyukó api nó lukaise.

15 Pepee Upíima Yeosu ne antepuye kō api kō tó íwe wai. Api Uléecaa ripóo we. Pi kō sisoipipi nnéi pílaarō le.

16 Pi náásile piké ró púnēise ári kape fe tóké mpuri sane pikó nsimé mme mee yé piriyu n ló símisi. Piakópe kapi n wapaari kecáa kapi nní acō kpálē. Amá Uléecaa kuwōi ye pitíne pi masile.

Pōoli ye káipi re uké Tesaloniki pikó piyéne rikpá

17 Pimáreco, karí ne ketaa nō n wai nkáripι ái re ne ntófasimé, amá ne irópiηe, tó meyánsei káipile re tóké piyéne nō rikpá.

18 Tó káipile re tóké nōkenémee peepō. Né Pōoli ye náásile ái mese, amá Setani úu ncēe he.

19 Nō ηmaa, ái úka ucō, nōo lé karí ne n tálē, nōo ntópōnaηe, nōo kō arótapi kari n feriyē linyíse-nyíse kari yé ne rikókari n wa kumúnē kpe-i ke Urópiima Yeosu uú ha m peeri.

20 Mesei ye me, nō karí ne rikókari wai, nōo kō ntópōnaηe.

3

¹ Tò nókenémee pihápe náasile ari pòone. Ari méresi ari pòone ari mese re tò meróçire Ateeni-i mésunu

² ari urómáreco Timotee yee meróco Uléecaa pikei n wai un Kirisi Nsimé Keciye simisi tumpò re uké itisi nó rikpá uu nónnéfatené kémee iníñi nó waise.

³ Lē kémee, piwéékuse ápi yé Uléecaa pitiki kémee nó úka feriyé. Nórinécúruu ye nyu re nenì keyaa nké íwe nnyí ke Uléecaa uu mí maa re tó lí ye nyi.

⁴ Kari ye pee nókenémee ní we, tò nó símaalē te tó íwe lí. Lelee kò nní ró leeme. Nò lí cerile n̄sone.

⁵ Kam m méresi am pòone nnya kam Timotee tumpò re uké yé íye kani Yeesu nfatené kémee we. Kenéwuú ye túúnile re kuníri áku kape nó peenu pirókei api méwoo wai.

⁶ Amá Timotee ye ró leemele un nókenémee léeri. U kò nónnéfatené ne nónnéla nsímé ró simisile lin láarú. U ró maa re nò keróçáá léiselenle ne ríla. Nò káipi re nòké piyéne tò rikpá yare kari nní n káipi meco.

⁷ Pimáreco, kai nní lē ní we, nónnéfatené ye itisi ró hele, nípa kari pee mpóçcaai ne íwe keçope ní we.

⁸ Tò nkpeni nfáa yenle, kai n wa re nò Urópiima tikilē ne kefa keese nnya.

⁹ Ari nyu íye kari yé Uléecaa yáasi ne mpóçnare kari ukeyu-i m má n̄ nnya.

¹⁰ Ketúnē ne kesine karí ne Uléecaa tēni re uké tíyese tó ne nn̄ tóké yéntine tóké lelee nónnéfatené kémee m párilē yipeise.

¹¹ Urósáa Uléecaa ricurruu ne Urópiima Yeesu piké ncée nyóonse tóké ne fe arí ha nó yénu.

¹² Uléecaa uké tíyese ríla mme mee nní nókenémee ní we nké yi nn kōni, uu kò tíyese ríla kani ye písoi nnéi n nyíse nké n kpálē yare ríla mmē kari nní nó ní nyíselē.

¹³ Upiima yé unnañe nóanékin kémee wa. Kumúnē kpe-i ke Upiima Yeesu ne pē nnéi kuu n wée apí ha m peeri, ani Urósáa Uléecaa keyu-i n kpáiiilē, ríka rín yé n we kapi yé ne nó n cési. Uléecaa uké tíyese ríla mme mee nní nókenéçope ní we nké n kpálē, uu kò tíyese ríla kani ye písoi nnéi n nyíse nké n kpálē yare ríla mmē kari nní nó ní nyíselē.

4

Mefine mee Uléecaa ripóo ní we

¹ Pimáreco, nò metóroço kerómee yénle lē kai m pise re nòké sone aní ne Uléecaa ripóo n we. Mesei, nò kò pee mekee lē sonele. Amá tò nkpeni nó welule tòn ne nó tēni ne Urópiima Yeesu rinyiri re ani wa liké lē tifaau.

² Nò icélaa kari Urópiima Yeesu kémee n yosí ari nó téñse nyule.

³ Lē ke Uléecaa uu ní la lee re uké nóinésói nnéi n te. Lē nnya, lí pise re ani nónenéçire ne mewai kópe tī.

⁴ Mpá úye uké pisóonne ncee kémee umecire pimúlú céri uu umecire ne mékperinkpe isoi kaase, uu pee isoi n le lin tíyu má.

⁵ Aní kape tíye nòké nólinékáipi-káipi menyíye n tikilē ai nó feriyé yare pepee apí Uléecaa n nyu meco.

⁶ Úka úu kape ne uuco púnne mewai mē kémee, úu kape kò uco likó caai. Tò písímé nó lí masile ari nó kúrúrise n̄sone re Uléecaa ye písoi pee mewai mē mpuri n wai kutu pasane.

⁷ Uléecaa úu uncee-i ró sée re tóké mékperinkpe-i n s̄one, amá u ró séele re tóké n s̄one lin kpáiiilē.

⁸ Lē nnya, úye un icélaa nnyí n yè, áí kesoipipi kuú yè, amá Uléécaá ye Unfaasone nó n he kuú yè.

⁹ In te nómenécopécire nla kani yé rí lákaane íye icó kari yé nkpáni rítelé nó wóipó. Nò nòrinécúruu Uléécaá-i peikele lē kai m pise re nòké n lákaane.

¹⁰ Ticuruu, lē kaní ne pinémárecó pē nnéí pee Masetuwaani-pó rí we sóne. Amá tó nó welule re ani pinmósópú rikpá.

¹¹ Ani rinmósópú, ani nkíninje-i n we aní ne nónnékó kutu cò, ani keisi yare kari pisimé nó m masí.

¹² Li yé tíyese pepee ápi Yeesu n tikilē api nó waise, áni yé kò pee úka ncòni.

Uplima mekame

¹³ Pimárecó, tó la re ani pepee n kpi nkó aseí kó, nóanépóó áa kape ne n caai yare písoi tóróó pee ápi ne líka n tálē mecò.

¹⁴ Tó ne kefa tenele re Yeesu ye kpule uu yisi, tó kò ne kefa tenele re Uléécaá ye Yeesu ne pepee ne kefa Yeesu n tenelē nkpo-i yukuse.

¹⁵ Urópiima icélaa inyine nkó kari nní nkpéni nó símisi. Tó pē tóó yé ha Upiima mepeme kumúnjé kpe-i nfáa m má, ári ne pepee n kpi kekpeé waine.

¹⁶ Tó keyáa kē Uléécaá rinóó kó, uléécaatume píima uu Uléécaá rinaatón maa ari kóm, Upiima uu pee uricuruu keyómecaa-pó cepime. Pikipókpo pee ne Kírisi kefa n tene pee mefoí nkpo-i yisine.

¹⁷ Lē memáá, tó pitóróó tóó yé ha kumúnjé kpe-i nfáa m má, tó ne pē kai ye risakaapó kuhope kéme, ari Upiima keyóme-mē tépei. Lin lē n wa, tó ne Upiima ari ha mpá píyei kesé n we.

¹⁸ Lē nnya, ani nómenécopécire itisi hekaane ne anóó nnyé.

5

¹ Pimárecó, áí nkpáni pise re piké keyáa kē ne kumúnjé kpe-i ke mewai mē nnéí ame n waine kecáá rítelé nó wóipó.

² Nó ticuruu ye nyule rísoné re keyáa kē ke Upiima uu n sónti ye ró káikaine yare ke uyaa uu ye kesine rinkáikai.

³ Kumúnjé kpe-i ke písoi api ye ní maa re: Nkíninje ye tonele, ncóh ríka rín kò we, kumúnjé kpe-i ke ncaai nn ye mekáikai pi rikipi, yare ke memárenlò ame ye ufani rinkáikai mecò, piuka útu yé ñméherere.

⁴ Amá nó pinémárecó, áni kuñmaha-i we, keyáa kē áke yé kò nó rikaikai yare ke uyaa uu ye rinkáikai.

⁵ Nò nónnénéí metéí ne ketúnjé pikó le. Ani kesine ne kuñmaha pikó.

⁶ Kai nní lē, áí pise re toké picò mecò n loni. Amá li pise re toké n nyáni ari mpá yo n wai ne kemúnjé.

⁷ Kesine ke pepee ye n lopile api ye lopile, kesine ke pítaniré póó ye pò.

⁸ Amá tó ne ketúnjé pikó le. Li kò pise re toké mpá yo n wai ne kemúnjé. Li pise re toké nfatene ne ríla kpísi ari waise yare kewenitukanka kapi ye ne ihíme rírloró, ari kò píryulale karí ne n tálē kpísi ari kpi yare ritópikoh.

⁹ Uléécaá úu ró wa re uké ukuwáí kerócaá n wailē, amá u lalē toké ne Urópiima Yeesu Kírisi kefa tene uké ne tiróyu ló.

¹⁰ Tó nnya ke Kírisi uu kpu re, tòn n loni née tòn Tó nyáni, tó ne uyé toké kesé nfáa m má.

¹¹ Kai nní lē, ani itisi hekaane aní n ñmósópúsenelē yare lē kani nní n wapaaneri mecò.

Icélaa tóróó ne iyáhaa

¹² Pimáreco, ani pεπεε nókenémeε n keisi, pē ke Uléécaá uu n wée re piké nópinékpéenwai pin nó céési m pakarelē.

¹³ Ani ríla pi nyise rísone ani pi m pakarelē, pikei pē kapi n wai nnya. Ani n tū liké n láárú.

¹⁴ Pimáreco, tó ne nó téni re ani pikánkó cési, ani piwamεi itisi kpá, ani pinárei léni, aní ne pinnéi ísuúlu n le.

¹⁵ Ani nómenécíre tí, úka úu kape ye mewai kópe piwai ucó ceεi. Amá ani nípá píyεi n wéési re nóké lísone n wapaaεe ani kó písoi nnéi lísone wai.

¹⁶ Nóanépóó aké mesére n láárú.

¹⁷ Ani nípá píyεi keyóme n yáási.

¹⁸ Ani ye nípá mewai méye-i Uléécaá yáási re ne upikei. Lē ke Uléécaá uú ne nó rí la ye lē nó ne Kirisi Yeεsu kupéneco kέmeε.

¹⁹ Ani kape Nfáasone pikei tápisi.

²⁰ Ani kape ye nsímé ke Nfáasone nn nó rí símisi háikuse.

²¹ Amá ani ye nípá yo rísone ripái ani lee rí nyamí múlú.

²² Ani ne nómenécíre mewai kópe nnéi mpuri tó.

²³ Uléécaá yeε ye nkíηηηε n he uké tíyεε ani póló upikó uké nóínεsói nnéi rimúlú rísone, kai n kpísi nfáa kuu nó rí he ne kumíiri ne ipiηε, áni kape ne akópe m má keyáa kē ke Urópiíma Yeεsu Kirisi uu m pεeri nnya.

²⁴ Uyεε nó rí séε ye li wainε. Un íye n yekei, lē kuu ye ritiki.

²⁵ Pimáreco, ani ye kó kerócaá Uléécaá yáási.

²⁶ Ani pimáreco tóεó nnéi memáreco ripíra ani yáhaane rísone.

²⁷ Ne ne nó téni re ani Urópiíma rinyiri ripái ani pimáreco tóεó nnéi rítelé ntí kέéni.

²⁸ Urópiíma Yeεsu Kirisi uké ípεeléε nó nyise.

Títelé lírū ke Pṵoli uu Tesaloniki pikó n wói

Lelee rítelē nti-i n̄ we

Títelé lírū nti ye nsímé ke Pṵoli uu Tesaloniki pikó rifoí kémee n wói pisímé kpálenle. Li pee pi cóhjenle re iye kai wa ke Upiima Yeosu úu kahané m̄ peeme. Pinyine ye pee Tesaloniki-i símaankee re Upiima keyaa ye pikámé masilé. Pico pṵo lē nnya pikei n yulu.

Ifaaci iyē mekériine ye mmé:

1. Pṵoli ye Uléecaa pṵone re Tesaloniki pikó ye nfatene kémee papisi nnya. Uu kṵo mese ne mese Upiima welu re uké n̄hmósópú pi he líké ha ne ukereemeyaa tu (1:1-12).
2. Pṵoli ye Kirisi mepeme kecáá icélaa pa uu kṵo lelee n waine líké kelene lē n wa nkó símisi (2:1-12).
3. Ikari pikpáse ne iwelē (2:13-17).
4. Pṵoli ye Kirisi pikó pise re piké Uléecaa n yáási. Uu kṵo pepee ápi pikei piwai n̄ la nkó kecáá icélaa pi pa (3:1-15).
5. Iyáhaa tṵṵo (3:16-18).

Iyáhaa

¹ Nē Pṵoli ne Silasi ne Timotee, tṵo nṵ Tesaloniki Uléecaa icápine pikó pē ke Urósáa Uléecaa ne Urópiima Yeosu Kirisi api n te rítelē wóipṵo.

² Urósáa Uléecaa ne Urópiima Yeosu Kirisi piké ípeeléé nṵ nyíse api kṵo nkíjn̄je nṵ he.

Kirisi ye wemele uké ne pisoí túhaane

³ Pimáreco, li pise re toké mesére nṵ nnya Uléecaa n yáási re ne upikei. Li ne risalé re toké li wa, likumún̄je re nónnéfatene ye pelule, lē kani n lákaane lin kṵo mesére kényu-mē sl.

⁴ Lē nnya kari Uléecaa icápine pikó inipee-i nṵ nnya rikókori wai re n̄pá ne íwe kani n le ne piwéékuse nnéí kani n yénaalē, nṵ rin̄hmósópúle ani nfatene m̄ má.

⁵ Kei ke Uléecaa uu ye nyíse re uketahai ye kecíre wele. Li lē wale re noké ne pepee masí uiyṵopi kémee n lonine mecṵ n we nnya. Uléecaa iyṵopi iyē nnya kani nní íwe le.

⁶ Uléecaa ye aseí mále. U yé pepee nní íwe nṵ n wai íwe iyē ceéí.

⁷ Amá u yé kam uu tíyese tṵ ne nnṵ, tṵo nní íwe n le, ari wénte. Kumún̄je kpe-i ke Upiima Yeosu uú ha keyómecaa-pṵo n kpáfúmene n̄pá úye uké u yē ne upileecaatumé nan̄je-nan̄je kai lē waine.

⁸ Inalempi kecṵpe kuu cépimene uké pepee ápi n̄ la piké Uléecaa céri ápi kṵo Urópiima Yeosu Nsímé Kecíre pakarelē kpanii.

⁹ Akpanii kapi n yénune nyee ncaai teneciré, kei kapi yé Upiima ne Unnan̄je mule-mule ne ketaa n̄ we.

¹⁰ Kumún̄je kpe-i kuú ha sónti re pē kuu n wée piké riyu u waise, pepee ne kefa n tene piké n nyáneí. Nṵ ticuruu, nṵ ha pisoí pē kunai kémee n wele, kani nsímé kari nṵ n símisi ne kefa n tenelē nnya.

¹¹ Lē nnya kari mesére nókenécáá keyóme yáási. Tṵ ne Uléecaa ténile re uké tíyese noké pepee nfáa mmē nnya kuu nṵ n̄ sée n yé mecṵ n we. Tṵ ne u ténile re uké tíyese lē kani n hólē te noké wa líké wa, uké kṵo lē ke nónnéfatene nn̄ piwai n̄ la kémee nṵ lē.

¹² Lin lē n wa, nō Urōpīima Yeesu rinyiri rīyu waise, uyē uu kō nō tīyu waise. Uróléecaa nē Urōpīima Yeesu Kirisi pikei yē pē.

2

Lēlē n wainē Uptīma uké kelene ní kam

¹ Pimárecō, in te Urōpīima Yeesu Kirisi mekame nē merócápine ukeyu-i nkó,
² áni kape tīyese piké nōnnéfasmé cōkoi, áni kape kō tīyē piké iwame nō waise re Uptīma kepeemeyaa yē tuiimē. In n la, unyine yē nō tárei re keyáa yē tu nēe uu Nléecaasimé picélaa kémee maa re keyáa yē tu. In kō n la, pi yē nō málē re te tirótēlé rinyine-i wói re keyáa yē tu.

³ Mpá lin iye n we, áni kape unyine kepole he uké nō kīraase. Keyáa kē keké kelene n tu, pīsōi yé Uléecaa ημεριye meyá. Uyē Uléecaa nē n kēhene un mpoleceē tīkilē uu léeri api u yenu.

⁴ Uyē uláarō yē umecire riritaáse uu Uléecaa likó nnéi fómni, uu lē nnéi ke pīsōi api yē rinwúla api yáasi n takúlē. Ticuruu u yé Uléecaa keyō-i lompō uú tone yare uyē Uléecaa.

⁵ Áni léise re nē liifaaci nō wailenle kumúnjē kpe-i kam nōkenémee ní wee?

⁶ Nō nkpéni nyule re linyine yē ncée u tápaalenle liké ha nē kumúnjē kpe-i kuu yé umecire ní lese uké nyíse n̄sone n tu.

⁷ Mewai kópe nnañe yē mpikēi korile rinmaha kémee. Mewai mē meké kelene n wa, li pise re uyē nnañe mmē m múllē uké tōsi.

⁸ Uyē Uléecaa nē n kēhene yé rikpáfúme. Amá Uptīma Yeesu yē nē unnaō u rifuu uu kópu, uu kō nē unnañe kuú nē n weme u nam.

⁹ Usoi kópe yé kam nē Setani nnañe, uu mewaisaṅa nē linyíse-nyíse nōome ncōpuri wapisi uú nē pīsōi kiraasente.

¹⁰ U yé mewai kópe ncōpuri nē keisi uké nē pepēe m pōlu kiraasente, kápi n ηmurei piké nsímesei mēe yé piriyyu n lo n yōsí piké kō n ní la nnya.

¹¹ Lē nnya ke Uléecaa uu rinañe mme mēe yé pi m poise pamene re piké nē nnōome kefa tene.

¹² Kai nní lē, pē nnéi pēe ápi nē aseí kefa n tene, amá api pēe nē mewai kópe kutu cō, ápi yé Uléecaa ketahai-i le.

Uléecaa yēe nō wée re ani tasi

¹³ Pimárecō, li pise re tókē yē mesére nō pē ke Uléecaa uu ní la nnya Uléecaa yáasi re nē upikei. Nō ke Uléecaa uu hái kékoraane-me sée re uké nórínēyu lo re Nfáasone yē nōínēsōi rikpáiiise ani kō nsímesei nē kefa tene nnya.

¹⁴ Nsímé Kεcire kari nō n símisi ke Uléecaa uú nē ritiki uú nē nō séi re ani Urōpīima Yeesu Kirisi meyoopi kémee tone.

¹⁵ Lē nnya pimárecō, ani tasi n̄sone ani icélaa iyē karí nē nnóō nēe átelé kémee nō n céesi múlú.

¹⁶ Asei kecáa, Urósáa Uléecaa yē ró lale, uú nē kefa ró fénne uu mesére ró n ηmóópúsēlé tōn kō lē kuu n yekei re u yé ró wa mé. U nē Urōpīima Yeesu Kirisi ricuruu

¹⁷ pēe yé nōanékin ηniukuse api tīyese ani itisi meyá m má, api kō rinañe nō he nōké nē mewai nē nsímé kémee n nyaní.

3

Ani Pōoli kecáa we

¹ Pimárecō, tō nē metórōō nō ténile re ani nē Uléecaa ró we re unsímé nké mekēkēe riyékaa nn kō rīyu yenu yare lē kai nōkenémee n wa mecō.

² Ani kɔ ne Uléécɔa ró we re uké piwaikópekɔs ne písoi kópe anipe-i ró lese. Likumúnɛ re ái písoi nnéi pɛɛ ye ñmurei re piké ne Uléécɔa kefa tene.

³ Amá Uléécɔa ye nyamle. U yé ñnanɛ nó he úú ne likópe nó tólu.

⁴ Tɔ kɔ ne kefa tenele ne Uléécɔa nnanɛ, tɔn tálɛ te nɔ lɛ kari nó m pise waille nɔn kɔ lipiwai nɔɲlɛ.

⁵ Upiima uké tíyese ani nósínéfa-i Uléécɔa nla ne isuúlu ke Kirisi uu ye n he m ma.

Li pise re mpá uye uké ye keisi

⁶ Pimárecɔ, tɔ nó pise ne Urópiima Yeesu Kirisi rinyiri re ani ne pimárecɔ pɛ nnéi pɛɛ siká m má ápi kɔ isé kari nó m pa tikilɛ ketaa wa.

⁷ Ns̄ ticurru ye nyule ns̄one lɛ kai m pise nɔké wa nɔké ne ntósɛ ncɔ n s̄one. Karí pɛɛ nókennéméé ní we, ári pɛɛ pikánkɔ.

⁸ Ari riyá unyine uké faalaa ró kpínii, amá ró keisile ari mpɔone kom. Ketúnɛ ne kesine kari keisi nó úka úu kapɛ ne ró n topori nnya.

⁹ Ái re ári pɛɛ ncée má toké melé nó pise. Amá tɔ lɛ waille tɔn la re ani merófine ritiki.

¹⁰ Kumúnɛ kpe-i karí pɛɛ nókennéméé ní we, tɔ pɛɛ nó céesi re: Uye unsá pikei n la, ái pise re liute uké lí.

¹¹ Ái líka nnya kari nní lɛ símisi, tɔ kɔ te pikánkɔ ye nókennéméé wele ápi líka wai, amá picɔ nsímé-i kapi lééri.

¹² Tɔ písoi pɛ mpuri ne Upiima Yeesu Kirisi rinyiri ñmóópúselenle re piké ye ne piripɔɔ keisi apí pipikéi líkó le.

¹³ Amá nó áni kapɛ pɔone ne lisone piwai.

¹⁴ In te unyine ye isé nnyí kari nní rítelé ntí-i nó ní pa yè, ani liute ceri, úka úu kapɛ ne u rikɔ, líké isei u wa nnya.

¹⁵ Mpá ne lɛ, áni kapɛ u kpísi yarɛ núnuléarɔ, amá ani ye u céési yarɛ lɛ kai m pise re piké umárecɔ céési.

Tinó sone pitikise ne iyáhaa

¹⁶ Upiima yee ye nkínɛne n he uké uricurru nkínɛne nó he mpá píyei ne mpá yo-i. Uké kɔ nónnénéí kémee n we.

¹⁷ Né Pɔoli kunipe kpeɛ iyáhaa nnyí wóí. Nní kam ye anétele nnéi rinípetei rinyiki. Kunénipe ñwoi ye nnyí.

¹⁸ Upiima Yeesu Kirisi uké nónnénéí ípɛelée nyíse.

Τίτελέ φοί κε Ρῶλι uu Timotee n wói

Λελεε ρίτελέ ντί κέμεε ρί we

Ρῶλι ye áτελέ até Timotee wóile. Timotee ye πee usuifinósi unyine yeε m panse Kirisi ukó kepipi le. Usáa pó ne πee ukireki le. Timotee uu panse utumε Ρῶλι ukεicó piima unyine. Uyee πee Uléεcaa icápine yeε Efεesi-pó ρí we kecáa paílē. Lē nnya ke Ρῶλι uu rítelē u wói re uké nfatene ikεmεε papukuse. Icélaa ke rítelē φοί ntí ari Kirisi pikó ne icápine piyukóó ne Timotee ricurruu palē (UPM 16:1-3).

Ifaaci iyē mekériine ye mmε:

1. Uléεcaa icápine kecáa nkó (1-3): Λελεε icélaa kópe pikó kέmεε kuwure ρí we (1). Piyómeyáhaa mecápine ne iwele kecáa icélaa (2). Isoi kai m pise re Uléεcaa icápine piwéεse piké n le (3).
2. Lē kai Timotee m pise re uké uricuruu pikei kecáa m paílē (4-6): Lē kai m pise re piké ye leλεε Uléεcaa icápine picókoi ρí la wa (4). Lē kai m pise re piké ye pisei anai akó akó nyee Uléεcaa icápine-i we: piwéεse ne pinósi ne pikúmannósi ne icápine piwéεse ne pilási n wa (5). Yo kai pise re piké ye icélaa kópe wa? (6)

Ρῶλι ye Timotee rítelē wólu

¹⁻² Nē Ρῶλι ke Uróyulale Uléεcaa ne Kirisi Yeesu karí ne n tálē api ncée n he re ké Kirisi Yeesu utumε, née rítelē ntí pó Timotee wóipó. Kam n tíye aa Kirisi Yeesu ne kefa tene nnya, pó kenépipi sei le. Urósáa Uléεcaa ne Urópiima Kirisi Yeesu piké ípeeléε ne nfanare pó nyíse api nkñññe pó he.

Icélaa kópe pikaase

³ Yare kam πee mekeε pó m ma nen ne Masetuwaani tósu, a Efεesi kέmεε mész. Pisei ye kei wele πee icélaa féε picó n céesi. Li pise re a rinóó pi he re piké lē tíye.

⁴ A pi símisi re piké siwómé ne pipikulá anyiri nyee áa kúkeentene ρí we, an kó ne íkeñene kpará sónaari nkó riyá. Lē ái ye pikei pē ke Uléεcaa uu ρí la uké wa kέmεε yóriye. Nfatene mee ye wa ái ne kέyu sí.

⁵ Isé nnyí kam nní nó m pa ye la re nóké rla mme mee kemúnjé sone-i ne kefa keεe-i ne nfatene yíkiyiki kέmεε n léeri m má.

⁶ Picó ye ncée kecire mmē pitiki tíyεle api iníri keñene-i loni.

⁷ Pi lale piké Moisi isé kέmεε picélaa. Amá ápi kó πee pimεnooyu cire kómei. Ápi kó πee lē ne lē nsimé kapi nní ne itisi n símaankee kómei.

⁸ Tó nyule re isé ye nyamle, tón ne i n keisi yare lē kai m pise.

⁹ Tóké léise re ái pεpεε lisone n wai nnya kapi isé kari. Amá piwaikópεkóó ne pεpεε ápi ye rinkpé ne pεpεε ne Uléεcaa n kέñene ne pεpεε ápi ye Uléεcaa ne leλεε n kraíilē n waise, ne pεpεε pisáa née píni n kóni ne pisoikó

¹⁰ ne pεpεε méwoo méwoo n wai ne pitisi pεe ye pipitísicó n káipi ne pεpεε pilási n yáí ne pinóme ne pεpεε ye méwoo méwoo n wéeri née pεpεε mewai n wai ke icélaa kecire íí ne ró n yúlu. Pē nnéi nnya ke isé íí we.

¹¹ Nsimé Kecire kapi né rimmúise kέmεε ke icélaa iyē íí we. Uléεcaa, meýópi ute yeε ye usoi rinkpa Nsimé Kecire ye mu.

Ρῶλι ye Uléεcaa pónese

¹² Ne Urópiima Kirisi Yeesu yeε rínanε né n he ké ne pinékei wa pónese. Ne u pónese kuú ne né ρí yé te ne aseí ute le uu né wée re ké u keisi.

13 Ne πee mekeee unkópe símaankeelee, am u wéékuse am íwe u wai, am kó u lámisi. Amá uu íwe né téni kám πee nfatene m má, ám kó πee lē kam n wai nyu nnya.

14 Urópīima ye meγánsei uipeelēe né nyisele. Nfatene ne rīla kam Kirisi Yeesu kupéneco kémeē n yē kuú ne ritiki.

15 Nsímé mmú ye nsímé kecirē le, n kó ne menyíne wele re nḗpá úye uké n yósi. Mmē mee re Kirisi Yeesu ye ketē kecáa kale uké pikópekáo yóriye, néē kó πee pikópekáo pē ufoi.

16 Amá lē nnya ke Uléecaa uu íwe né tē uu tíyese Yeesu Kirisi uu né ukópekáo wéēse akópe sárei liké ne papee yé masi kēfa ne u n tene piké nfáa teneciré n yē nyise.

17 Mpá úye uké Uyóopi teneciré ne ukpóciré uyee úu kúyene ní we, Uléecaa cirenḗe ríyu waise, umeyóopi meké n taálē nḗpá píyei! Amí.

18 Kenépipi Timotee, lē kam ní la ké pó céesi ye nní: A lē ke antepuye api kepóccáa n símisi léise aa li múlú rísonē aa ne atópi kecirē tópu.

19 A nfatene ne kemúnjé sone m múlū. Picó ápi kemúnjé sone kē tímúlú, api πee nfatene fómni cáká-cáká.

20 Písoi pē mpuri kunai kémeē Imenee ne Alekisantiri ye wele. Setani kam pi risase re piké céri re ápi ye Uléecaa lámisi.

2

Piwele nstmé

1 Mmē kam nkpéni mefoi písoi m píse mee re piké ye písoi nnéi kecáa keyóme yáasi ápi ne Uléecaa pi téni, api kó Uléecaa pakare piuwele kémeē.

2 Ani ye piyóopi ne kuyu piwéēse nnéi kecáa we liké ró n láarú tóké kó ne nkḗnḗe m má, arí ne Uléecaa kutu n cólē rísonē, ton lelee ní nyamí wai.

3 Lelee Urýulale Uléecaa ripóó ní we lin kó u nyamí ye lē.

4 U lalē uké písoi nnéi yóriye piké fe piké aseí ceri.

5 Uléecaa ye use le. Uyee Uléecaa ne sisoipipi kecōpe nsímé n nyóonse ye kó use le, uyee Kirisi Yeesu.

6 U unfaa kpísile uu ne héele re liké sisoipipi akópe ilasi kémeē lese. Kumúnjé kpe-i kaí ne rínsá kuu lē wa uu ne nyíse re Uléecaa ye lalē liké písoi nnéi yóriye.

7 Lē nnya ke Uléecaa uu iyóó ne itume né tí te ké mpuri sanē pikó nfatene nkó ne aseí nsímé céesi. Am kiraase, aseí kam símisi.

8 Ne lalē písoi piké ye nḗpá yei we, piké ye anípe risika api welu ne nfakpáii, kuwóí ne pítele ápi kape písifa-i n we.

9 Ne kó lalē re pinósi piké ye lapisi ne kumúnjé liké n nyamí, ápi kape ye ipahaa cerémpōone paasi. Api kape ye wura ikólé ne itéweé ne ilú néikáo lékaankeē.

10 Amá piké ye mewai sōne lékaankeē yare kai m píse re pinósi πee Uléecaa n wuru piké n we.

11 Li píse re pinósi piké ye icélaa yósi riséé kémeē, api pimécire n kpélē.

12 Am unósi ncée he re uké ye céesi néē uké ula kecáa n tú. Li píse re unósi uké ye n séélē.

13 Ai líka nnya, Atam ke Uléecaa uu mefoi wa uu limemáa Efa wai.

14 Ai kó Atam yee tíye kuníri aku u kiraase, amá unósi yee riyá aku u kiraase uu Uléecaa isé háikuse.

15 Mpá ne lē, unósi un ne kēfa Uléecaa n tene un písoico nla m má, uísoi in n kpáiiilē, un nḗpá yo n wai ne kemúnjé, Uléecaa yé u yoriye uu siwá maru.

3

Uléecaa icápine piwéese

1 Asei kam nní nó símisi: Uye un n la re uké Uléecaa icápine kecáá m paílē, liute ye pikei kecire wéele.

2 Li pise re ápi kape ncaai ríka uyee Uléecaa icápine kecáá m paílē kέmee yé. Uké unósi use ula, uké ye nípá yo n wai ne kemúnjé, uké nfasimé sone m má, uké písoico kupéneco n la, uké písane piyóó n nyu, uké ye fe uu Nléecaaasimé céési,

3 úu kape útaniré née utelewélaa, amá uké ménye n ninjú un kó isoi sone má, piwóowélaa ápi kape kó ukemúnjé nnéi n yóólē.

4 Li kó pise re uké ukeyo pimúlē fe rísone, uké tíyese usiwā síké ye pakare rísone asi ye kó waise.

5 Likumúnjé re usoi unsá ukeyo pimúlē n nyu, íye ke uyē uu yé fe uú ne Uléecaa icápine kecáá paí?

6 Ai kó pise re uké Kirisi ukó fale. Insá lē, u yé fui ne rikókori Setani uu u lóise.

7 Li kó pise re ketahai pikó piké Uléecaa icápine uwéese isoi sone yē ápi u n waiselē. Ái kape wa re pi uisoi lómúise, uu pee ntórósei Setani ripine-i lóipo.

Pē kapi n lése re piké ye písoi lē

8 Lē cire, li pise re pepere ye n lē piké písoi kapi ye m pakare, pin kó aseí tikilē. Ápi kape pítaniré née pepere mekópe kewóó n wéési.

9 Li pise re piké aseí nyē ke Uléecaa uu upikó n céreise m múilē rísone ne kefa kesē.

10 Li pise re piké ye pi peē piké yé. Mepēē-maá, pinsá ríka n yē pi yé fe ápi pilé pikei pi pa.

11 Li kó pise re pinósi ricuruu piké isoi iyee yé n tíye ápi pi n waiselē m má. Ápi kape pepere ne ísimé n koonii. Li pise re piké nípá yo n wai ne kemúnjé, piké kó kecire n we nípá yo-i.

12 Li pise re uyee ye n lē uké unósi use ula, uké kó ukeyo ne usiwā pimúlē fe rísone.

13 Píye pin kó pilé pikei rísone n keisi, pi ye písoi kecōpe ríyu yenle, pi yé kó fe ápi nfatene mee tó ne Kirisi Yeesu m péneselē nsímé símisi ápi rikínjepu.

Menyuwe ke nfatene nn ye ró n he

14 Ne rítelē ntí pó wóipole nen kó músu re kέ nfáani hapo kέ pó yé.

15 Mpá nen kó n nánai kέ kelene hapo, títelē ntí tee yé tíyese aa céru lē kai m pise re póké Uléecaa keyo-i n sone. Uléecaa, nfáa ute icápine yee aseí iléri ne aketaa.

16 Asei kecáá, úka úu kúkeje n we. Mmee mee m pékaalē ke Uléecaa uu ró n nyíse ye mmáamaa ne ncíreníje le. Lelē Kirisi.

U ró rikpáfúmele yare kesoiipi, Nfáasone nn tó u nyíse re u aseí ute le.

Piléecaaatume ápi u yenu uu isoipuri mpehē mpehē kέmee Nsímé Kecire símisi, písoi ápi ketē kecáá nípá yei ne kefa n tene, Uléecaa uu umeyóopi kέmee u taásepo.

4

Pepere inóomécélaa n céési

1 Uléecaa Nfaa ye símisile cáká-cáká re amúnjé tóróo kέmee, písoi pico yé nfatene kepíre rito ápi aníri nnóome ne aicélaa tiki.

² Pi γέ τίγχε κεκάά κεκάά μεwai pikó ne pinóome api icée kópe pi tikise. Pisimúnē ási pikei wai icélaa kópe nnya, yare nweni kapi ημάσι nn wóno apí ne nwóí pi wai.

³ PISOI ΠΕΕ CÉSI RE ÁI NYAMÍ TE SISOIPAPI SIKÉ SÓONNE, ÁI KÓ NYAMÍ TE SIKÉ LILUKE-LUKE NNÉI N LE. Amá Uléécaá ye iluke iyé nnéi wa re pepee Kirisi ne kefa n tenelē pin aseí nyu piké ye u pōnese api pee i le.

⁴ Lē nnéi ke Uléécaá uu n wapisi ye nyamle. Líka ái kufóm we, amá také ye Uléécaá pōnese ari kelene li le.

⁵ Likumúnē re Uléécaá Nsimé ne iwelē ye týesele ai Uléécaá inipee-i n nyamí.

Yeesu ukeikó keciré

⁶ Pōn icélaa nnyí pimáreco rintóse, pō pee wa Kirisi Yeesu ukeikó keciré. Pó nyíse re pō ripócúruu týesele nfatene nsímé nn pó loni pōn nsímé sone mmē kapi pó n céesi tikilē.

⁷ Amá a mekpure isímé ke sínnyaha asi ye n símisi yare siwómé kepire ritō. A rinmóspú aa ye Uléécaá likó waise.

⁸ Usoi un uipiñe ne linyine m mainse, nkáripí kai kuláa má. Amá usoi un tinnyómóspú uu Uléécaá likó waise, nípá yo kémeē kai ye yoriye. Li ye neni mewee mmé-i nfáa ró hele ne masí kepire-pō.

⁹ Nsimé mmē ye aseí keciré le kai m pise re nípá úye uké ní γοσί cáká-cáká.

¹⁰ Karí ne Uléécaá yee nfáa m má n tálē nnya kari keisi tōn náási kéyu áke we: Uyee ye pISOI NNÉI RIYU LÓ, ÁI NE TÓSU PEPEE NE KEFA U N TENELĒ.

¹¹ A lē nnéi pi símisi aa pi céesi re piké lē wa.

¹² Kape riyá unyine uké pó lómiise re pō kewá ηmánepi nnya, amá a týese mepōwe meké pó waise uyé ke Kirisi pikó api ye m pállē mpósímé ne ipósoi ne nla kaa m má ne mpófātene ne mepókperinkpe kuciré kémeē.

¹³ Ké kelene ní hapo, a ne Nléécaasimé pikeē pISOI KEÇOPE NE IKARI PIKPÁSE NE MPICÉLAA RINMÓSPÚ.

¹⁴ Kape ihēe ke Nfáasonē nn pó n he lómiise. Li pó i hele kumúnē kpe-i ke pepee ne Uléécaá rinyiri n símisi api kepócáá nsímé n símisi, Uléécaá icápinē piwéése api anípe kepócáá láa.

¹⁵ A mepócíre kpísi aa pikei pē pa aá ne nsonē pi wai nípá úye uké kepóyu pihape yē.

¹⁶ A ripócúruu ne ipócélaa κεκάά m pállē. A n ηmóspúlē pōn lē nnéi múllē ne aseí, pōn lē n wa, pō pee ripócúruu ne pepee kutu pó n cólē yoriyele.

5

¹ Kape ye ne kesáyaha cési, amá a ye ne ke n símisi yare kaa ye ne upósáa n símisi. Aa ye pináñe-nañe pō kpísi yare pipómáreco.

² A ye sínnyaha ne símisi yare pipóni, aá ne pikpérefaa pō símisi yare pipóyí. Kape ye úka κεκάά kemúnē kópe kenyine m má.

Pikúmannōsi κεκάά nsímé

³ A pikúmannōsi yiktyiki κεκάά m pállē pōn pi pakarelē.

⁴ Amá in te ukúmannōsi úye ye siwá née siyáse má, li pise re pē piké pisiyo-i nyíse re pi Uléécaá pakarelenle kelene. Lelē re pē kaí ne tu re piké pipikó κεκάά m pállē yare ke pē apí pee pi n wa meco. Méwee mē ne ye Uléécaá ripōo wale.

⁵ Unósi nkó yee ukúmannōsi sei, úu kō pee úka má re uké ukecáá ripái yee ne Uléécaá n tálēnle, un ketúnē ne kesine ne Uléécaá tēni re uké u lē.

⁶ Amá ukúmannōsi uyee méwoo méwoo n wai ye nkpō masile, nípá un n fafai.

⁷ Lē kai m pise re a pi léise ápi kape ne ncaai níka pikecáá n yé ye lē.

⁸ Uye unsá ukumare pikó kecáá rimpaí, aí ne tósu ukeyo pikó, liute ye nfatene kepire ritale, uncaai ye kó ppe uyómeyáhaaciré nkó tósile.

⁹ Póké ne ukúmannosi n kée, li pise re uké aηmē kuwóó ne kefi n fe. Li pise re liké n we re mese kuu sónlē.

¹⁰ Piké kó u n nyu re u usiwá nsonne múflenle uu ye kó pisáne nsonne yósu. Uké kó Uléécaá pikó ana n heerele, uu pinárei n lénaalē. Uké mewai sone ncōpuri n wailē.

¹¹ Kapē ηmurei re poké pikúmannosi ppe ne rinaηe n tiselē, pikúmannosi kέmee kée. Insá lē, pin píyei n káipi re piké ula féé sóó, pilikáipi-káipi yeé tíyesele api Kirisi nkó kepire waise,

¹² ai ppe wai re kápi pirinōo kapi mefoi n yekei rintiki nnya, pi Kirisi ne riwómē mále.

¹³ Kai nní n wa re ápi likei-kei má, pi ppe kéyu mále piké síyo síyo n kónúlē pin kusímé yárikēe, pin picó isímé kέmee táhankēe, pin mme mee ún kusímé ní we símaankēe.

¹⁴ Lē nnya kamí la re pikpérefaa kumannosi piké pila sóonkēe api siwá márei api pisiyo kecáá m paillē, piróláaro ápi kapē ne kesímé ní yé piké ró n lámaankēe nnya.

¹⁵ Pikúmannosi picó ye ncée pitiki riyále api Setani tiki.

¹⁶ Amá unósi Kirisi ukó úye u ukeyo-i pikúmannosi m má, uké pikεcáá m paillē. Uu kapē tíye piké Uléécaá icápine pikó ncōni, Uléécaá icápine pikó piké ne n fe piké pikúmannosi ppe pimεcire ní we kecáá rimpaí nnya.

Póoli ye icélaa ncōpuri Timotee palē

¹⁷ Uléécaá icápine piwéése ppe nsonne pipikei n wai ye ne sá re piké ne nsonne kutu pi n calē, aí ne tósu peppe Nléécaasímé písoi n símisi pin kó n céési.

¹⁸ Mmē kecáá, Uléécaá Nsímé ritelé ye maa re: Ai pise re noké ináa iyee melukepipi n cōpu nnoo paasi. Li kó pise re ukeikó uké uihéé m má.

¹⁹ Piseérakó pinsá pitē ne pitaani n tu, kapē nsímé kapi yé ne Uléécaá icápine uwéése rinwáána ηmurei.

²⁰ A ye písoi kecōpe peppe akōpe n wa cési liké ne pitóroo iwame n wa nnya.

²¹ Uléécaá ne Kirisi Yeesu ne pilécaatumē ke Uléécaá uu n wéε keyu-i kam pó ηmóópúsélē te a inécélaa nnyí ritiki nsonne kapē úka inipēe wuri. Kapē ye lē nnéi kaa n wai kέmee písoi n tési pōn ne lí wai.

²² Kapē ye písoi kecáá anípe piláa ne yōone re piké Uléécaá icápine pikēi keisi. Kapē pika lē piakōpe kέmee. A mepócire tí ne mékperinkpe likó.

²³ A lē míni ηmane pinírē tíye, amá a ye pinyine-i féé nkáripsi riwuhú, kepófa itoi nnya. Tipócúruu ye yē te mesére kaa káhaankēe.

²⁴ Pinyine akōpe ye nyánile cáká-cáká piké kelene n túhaane, amá picó pó akó, kepire kaa yé léeme aa a céru.

²⁵ Lē cire ye ní, mewai sone áme ye kó pesí, nípa memēe áme kekéripi kúyene ní we, áme ye nípa píyei m pékaalē.

6

Pikeikó ne pipiyosaa

¹ Li pise re pilási nnéi piké pipite waise api pi m pakarelē nsonne, unyine úu kapē ne Uléécaá ne irócélaa nkōpe ní ma nnya.

² Ai pise re pilási ppe pite m má pin Kirisi pikó piké pipite háikuse re pi pimáreco n-yómeyáhaacee-i nnya. Nkpéni kai meníηe pise re piké nsonne pi keisi re pipite ye Kirisi pikó ke Uléécaá uu ní la nnya.

Lē kái m pise re poké písoi símisi áa ne pi n céési ye lē:

Icélaa kópe ne memá keciré

³ Uye un inóomécélaa n céési un kó Urópíima Yeesu Kírisi aseí n yulu, un kó píróyómeyáhaa icélaa n yulu,

⁴ tikókari tee liute we, úu kó líka nyu. U nákiílenle ne inóosimé kecáá íkenjene un pitele wéési. Lelee ye ne kufatoi ne íkenjene ne alé ne piwaanai ka.

⁵ Lelee ye kó ne íkenjene teneciré pepee nfasimé kópe m má ne pepee ápi kó aseí picére n la kecápe ka. Pi músule re Ulééca ncee pitiki ye memá keyene le.

⁶ Mesei ye me, Ulééca pitiki ye kesoiipi memá píima le, in te ke ηmurei keké lē kake m má ηmane ne n tálē.

⁷ Tóké musí re kapi ró m mári, ána kefi, anípe kefi kari ketē kecáá ka. Lē cire ye ni kari kó pelene ári ne líka pénene.

⁸ Kai nní lē, ton liluke-luke ne lē kari yé n tā m má, li wale.

⁹ Amá píye pin n la piké memá yé, li ye pi peikele ápi pikáipinke kópe kulúti kémee lompó, aí ne kelólé-mē pi sí, pinkó nn tene cáká-cáká.

¹⁰ Nwóónaapí píima ye líkópe nnéi keleeme le. Picó ye rípoó wale re piké sí yé, aí ne mpóleece-mē pi sí ápi Ulééca ncee pitiki pōone ápi ne píricuruu ntóosi meyá wéési.

Lē ke Póoli uu Timotee n céesi re uké wa

¹¹ Amá pó Ulééca usoi, a lē nnéi káase. A keciré n sónne aa Ulééca n tikilē rísonne pōn kó nfatene má. A usoi nla m má, aa kó isoi n niñá pōn kó láárú.

¹² A nfatene atōpi keciré tō aa nfáa teneciré yénu. Mmē nnya ke Ulééca uu pó sée aa píseérakóó meyá keyu-i símisi re pō ne kefa u tenele.

¹³ Ulééca yee ye nḡpá yo nfáa n he ne Kírisi Yeesu yee Pōnsi Pilati keyu-i aseéra keciré n lése keyu-i kam pikéi mpí pó forii re:

¹⁴ A isé kaa n yósi rimúlú rísonne áa ne mékperinkpe kaase, hái ne keyáa kē ke Upiima Yeesu Kírisi uu m peerine.

¹⁵ Kumúné kpē ke Ulééca uu n kari kun n tu, u yé tíyese uu peeri. Ulééca meciré kóḡ yee Uyóopi keciré ne mpóonare ute ne rínanje nnéi ute. Uyee píyóopi nnéi Uyóopi, uyee kó pípiima nnéi Upiima.

¹⁶ Umeciré yee úu píkaí kpine. U metéi mále ke úka úu ye n fe uké ne rińko. Úka úu u yenaalē, úka úu kó u yennune. Uyee ríyu ne rínanje teneciré. Amí.

¹⁷ A pepee ketē nké kecáá líkó m má rinóó he re ápi kape rikókari n wai. A pi maa re ápi kape ne memá mee méwoo n wainne n tálē. Amá piké ne Ulééca yee ye nḡpá yo meyá tó n he re líké ró n láárú ne n tálē.

¹⁸ A pi maa re piké ye lisónne wa, ápi mewai sōne m má meyá, piké kefa n láárú ápi ye kó lē kapi m maamaalē picó he.

¹⁹ Pin lē n wa, memá mee áme ye n caai kapi lē pimeciré cápine pin yekei kóso-pō nnya. Lē kémee kapi yé kó nfáa yíkíyiki yē.

²⁰ Timotee, a lē ke Ulééca uu pó rimmúise rimúlú rísonne. Kape isímé yee ii ye líka n yóriye íi ye kó tíyese usoi uké Ulééca céri kémee tahampo. A íkenjene kpará ke písoi ápi m músu re menyuwe kaase.

²¹ Picó ye li kpísile pipikéi, ápi lē nnya nfatene kepire tō. Ulééca uké ípeelēe nó nyíse!

Τίτλέ λίρῦ κε Πῶλι uu Timotee n woi

Λέεε ρίτέλε ντί κέμμε ρί we

Πῶλι ye ρίτέλε λίρῦ ντί Timotee woi. Ρῶμ kuyu-i κε Πῶλι uu kukpaniilee-i we un ne ρίτέλε ντί wólu (1:8). Amá uakpanii ye nkpéni páápúle ai tósu mefoi (2:9). Ai u wai yare ní pá úye ye u ημεριyέle (1:15-4:10). Luki ημανε yeε ukekúri tóne (4:11). Πῶλι uu ne Timotee téni re uké mekke u λεεῖ (4:9). Un n sónepa, uké ne Mariki ne ilú yeε peε Turowaasi-pa m mészú tipénepa. U músu re unkpá itunje ye tule (4:6) amá úu peε pakare re u yé piyéne u rikpá. Piwéékuse peε n týese Πῶλι uu ne kukpaniilee Ioni ne icélaa kópe yeε n náasi iké Uléécaá icápine kpu nnya, Πῶλι uu Timotee itisi kpá re uké aseí atopi n tōpu (2:14).

Ifaaci iyé mekériine ye mmé:

1. Nsimé Keciṛe kapi Timotee rimmúse (1:6-2:13) Isoi sone kai m piṣe re uyee Nsimé Keciṛe ne n keisi uké m má: Pikei nla ne ikari ne ηημόσῶ (1:6-18). Lē ke ukeikó uu mewai m má, ai ne tósu lē kuu yé Nsimé Keciṛe kecáá iwe n li (2:1-13).
2. Timotee pikei Uléécaá icápine kέmme (2:14-4:5) Lē kuu yé picélaa nōme keyu-i n wa (2:14-26) Lē kuu yé amúnjé tōwō kέmme n wa (3:1-17) Nléécaasimé picélaa (4:1-5)
3. Timotee ne Πῶλι metone (4:6-18)

Iyáhaa

¹ Né Πῶλι ye Kirisi Yeesu utume le Uléécaá mela kέmme. U né forii re kέ nfáa kari Kirisi Yeesu kupéneco kέmme n yé pisió riyóó. Uléécaá yeε rinóó lē tó yekei.

² Néε kenépipi keciṛe Timotee woiṗo: Urósáa Uléécaá ne Urópiima Kirisi Yeesu piké ípeeléε ne nfanare pó nyise api nkiniṇje pó he.

Πῶλι ye Uléécaá pōnneε

³ Ne Uléécaá kam n keisi ne kefa keṣe yare pinésáayaha meco yáasi. Ne ye u yásile ní pá piyeyi kam ye keṗocáá n welu ketúnjé ne keṣine.

⁴ Ne ye meṗonini kecáá léisele ai peε meyansei ripóó né wai re kέ piyéne pó rikpá, mpōnare nké peε meyá né ló.

⁵ Ne mpófatenε mee ṛn kecáá kecáá mewai m má léisele. Nfatene mmē ke upóniyaha Loisi ne upóni Enisi apí peε má. Ne ne kefa tenelē te pō nfatene mmē nco mále.

⁶ Lē nnya kam pó léise re a ihεe iyé ke Uléécaá uu pó n he kumúnjé kpe-i kam anípe keṗocáá rinláa yōṇse.

⁷ Likumúnjé re Uléécaá uu nfáa ró he re nké tó rifuróóse, amá ṛnanje ne ṛla ne mewéesesohó knn ye ró he.

⁸ Lē nnya, isei íi kape pó wa ne Urópiima nsimé pikóónú. Néε ko nnú kukpaniilee-i ṛn we Urópiima nnya, nnékó ṛn kape isei pó n we. Amá a týese toké keṣé Nsimé Keciṛe iwe li, pōn ne ṛnanje mmē ke Uléécaá uu pó n he talé.

⁹ Uyee ró yóriye uu ró séi re toké ripóló umpuri, ai re lirówaiwai linyine nnya, amá uké kelene ketē n wa, u peε yekei re uké ne Kirisi Yeesu ritiki uké ne ípeeléε ró nyise.

¹⁰ Amá Uróyulale Yeesu Kirisi mekame ketē kecáá ye nkpéni ípeeléε iyé tipérésele lin nyáni. Li we re u týesele nkpō ṛn nkpéni ṛnanje ṛka má, uu peε Nsimé Keciṛe ne tiki uu ne nfáa kpōciṛé ró nyise.

¹¹ Ké ne Nsimé Keciṛe mmē tinkóónú nnya ke Uléécaá uu týese am utume ne ucélaa.

12 Liuwe kam kō nní le, nḗpá ne lē, ái kō isei né we, likumúnjé re ne nyule uyē kamí ne kefa n tene. Ne kō nyu re u yé fe uu lē kuu né rimmúise kecáá paí hái ne ketúhaaneyaa-pō.

13 A týese anōo kecire nyē kam pō n céesi ne nla mmē kaa nó ne Yeesu kupéneco kémee n yé liké mpóceé kaa nfatene kémee n tikilē.

14 A icélaa sone iyē ke Uléecaa uu ne Nfáasone mee kepómee ní we rintiki uu ne pō múise nšone rimúlú.

15 Yare kaa nní ní nyu, Asii ketē pikó nnéi ye né ηmeriyele. Pē ne pē pee kepire né riitō kémee, Fiseelí ne Erimoseeni ye wele.

16 Upiima yé kusoi Onesifōo keyo wa. U nnōo kulúí itisi né hele, úu nkpaní né ukpaniikó isei wa.

17 Amá kuu Rōm-i ní ka, u né wélaankeele meyíkíyiki uu ha ne né yénu.

18 Upiima uké týese Uléecaa uké ketúhaaneyaa ketúnjé kusoi u wa. Pō kō nyule nšone re pikei pē nnéi kuu hái Efeesi-pō né n wa ápi kumúnjé má.

2

Yeesu Kirisi usóca kecire mewee

1 Pō kenépipi, a ípeelé ke Uléecaa uu tó ne Kirisi Yeesu kupéneco kémee ró n nyíse ne ritiki áá ne itisi mpócíre n heelē.

2 Mmē nnéi kaa nnénōo-i n kō píseérakós kulúí keyu-i, a písoi kaá ne ripōo n láárú pee yé n fe api picó céési ritóse.

3 Póké kō ηmurei, tó ne mpó toké íwe li yare Kirisi Yeesu usóca kecire.

4 Usóca un upikei-i n we, un n la umewai meké ne uuwéése n sá, úu ye pepēe ápi isóca n wai líkó ne kutu n cōlē.

5 Ukáhamewure uké ne ní kpasi, li píse re uké itóó isé rimúlú.

6 Ulame yee n lō ai u toru yee yé ufoíe uiwe piluke li.

7 A lē kam nní pō n símisi kō, Upiima yé nḗpá yo-i mesōhō pō he.

8 A Yeesu Kirisi yee nkpo-i n yisi uu nfáa yenu kecáá léise. U Tafiti keyase le yare lē ke Nsímé Kecire kam nó n símisi nn n tee.

9 Nsímé Kecire mmē nnya kam nní íwe le, ticuruu api akpanii né wai yare uwaikópekōó. Amá ápi Uléecaa nsímé pō akpanii wa.

10 Lē nnya kam íwe iyē nnéi ηmurei pē ke Uléecaa uu n wée nnya, Kirisi Yeesu uké ne pē ticuruu riyu n lō api kō umeyōopi tene círe yénu.

11 Nsímé mmē kam nní nó n símisi ye nsímései le re tó ne uyē tōn kesé n kpu,

ne uyē kari kō kesé nfáa yenune.

12 Tōn ikari n wa,

tó ne uyē yé kesé iyóopi li.

Tōn u n ηmeriye, uyē ticuruu yé ró ηmeriye.

13 Tōnsá aseí n tikilē,

uyē ne nḗpá píyey aseí tikilenle,

likumúnjé re úu yé fe uké umecire kepire rito.

Ukeikó sone kapi m pakarente

14 Ne la re a nšone pi léise re piké Uléecaa ripaí ápi kape inóosimé kecáá n cēhaanke. Pitele pē mpuri ápi ye líka yoriye, amá pepēe nní kutu n cōlē kai ye caai.

15 A riηmóópú aa wai Uléecaa uké pō pakare yare ukeikó uyē ke upikei ápi yé isei n wa, uyee aseí n símisi lin kecíre we.

16 A íkenjene kpará iyee íi líka n yóriye íi kò Uléécáa kémee léeri kaase. Pèpèe íkenjene iyé mpuri-i pimécire n tanaalé yee ne Uléécáa ketaa n waille nnánári.

17 Piicélaa yee n we yare kúcapáa kpèe ipiñe n le. Písoi pè mpuri pèe nní Imenee ne Fileti.

18 Pi aseí pitiki riyále api písoi n tee re Uléécáa ye nkɔ-i piyukuse ró masile. Lèlee tíyese ke písoi meyá api nfatene fóm.

19 Mpá ne lé, tikúí keciré ke Uléécáa uu n yekei ye ne kariilenle. Li rikécáá wólaalé te: Upiíma ye upikó nyule. Li kò wólaalé te: Usoi nkó yee Upiíma rinyiri n sélei, uké mēwai kópe kepiré rito.

20 Ai wura asónlú ne nwóoweni asónlú ñmane nyee kéyo maa kéméé we. Sihee ne apérécaripi pó ye kò wele. Kenyáya kapi ye ne acáripí keciré pikei wa. Mpá keyáa kéye kapi ye ne acáripí fake-fake pó pikei wa.

21 Limécɔ kai kò písoi kéméé we: Uye un mékperinkpe mēwai n tíye, u yé n we yare kusónlú kpè kapi ne anyá kémee n keisi. Pi yé ilúkú u yekei uu pansé ukéikó, uu ye uukeisaa yóriye. Api ye péé ne mpá pikei sone piye u wai.

22 A ñmáne líkái-pi-káipi ne ketaa wa, nó ne pè nòo Upiíma n sélei ne kefa keše, ani mēwai sone ncee ne nfatene ne ríla ne nkíññiñe wéési.

23 Amá a inírísímé yee íi kuláa kúka m má pipásaine keisi. Pó ticuruu ye nyu re pitele kii ye ne tene.

24 Ai kò pèe píse re Upiíma ukéikó uké ye pitele wéési. Li píse re uké mpá úye n la, un yé fe uu ye písoi céési un kò ísuúlu má.

25 Li kò píse re uké ye pèpèe ye unsímé n kési céési ñniñe kémee. In n la, Uléécáa yé tíyese api piméfine consé api aseí ceru

26 api nfasímé sone tiki, api kunrí kpèe pi n tí pin kumela wai ripine kéméé lelu.

3

Siyáa tɔrɔɔ

1 A ceri re itunje pape-pape inyine ye sónti siyáa tɔrɔɔ kémee.

2 Písoi yé masí pimécire lisone n wéésile, pin siwóó tíkilé, pin pimécire taáselé, pin tikókori má, pin Uléécáa nkópe símisi, ápi yéé pipimare waise, ápi yéé pakare re pi lisone pi wa, api ye Uléécáa lisone nnéí háikuse.

3 Piakíñ yé n taká, ápi usoiɔ iwe má, pin iwóhó má, pin tikpákára má, api ye pimécire pimúlú pòone api kò lisone pilaarɔ.

4 Pi yéé píɔ kepiré le, pi yéé mpá yo-i rinákííse api kò rikókori ne n fulaalé. Pi yé pílikái-pi-káipi kecáá m músu ai tósu Uléécáa kecáá.

5 Amá pɔn pi n yé, pi ye n we yare pi Uléécáa líkó pakarelenle, amá api pèe lélee nfatene nnañe n te n yulu. A písoi pè mpuri kaase.

6 Pipinyine yee síyo-i léerile api ye pinósi soi kpará pèe méwoo méwoo n wai túí-túíse. Mpá yo ke lipinási pèe api káipinkee.

7 Pinósi pèe náásile piké céri, amá ápi yé píkaí fe piké aseí ceri.

8 Yare ke Yanéesi ne Yampiréesi api Moisi rinkápáa meɔ ke písoi pèe api aseí kápáálé. Písoi pèe kemúnjé ye caailenle. Pi ye pin pi m peenu, pinfatene ñn ye taši.

9 Amá pinñmóópú ñn tíka tuine. Li yé Yanéesi ne Yampiréesi meɔ pikepiré fénne, mpá úye uu pincaai ceru.

Lé kai m píse re Timotee uké wa

10 Amá pó ne kò inécélaa ne menéfine ne lé kam piwai í la ne nnéfatene ne inésuúlu ne nnéla ne inékari ritikile.

11 Pi kɔ pɔ wéékusele aa kɔ menéɔ íwe le. Pɔ nyule lē nnéi kam n yé Antiyɔasi ne Ikoniyɔm ne Lisitiri-pɔ. Pɔ íwe iyé kam nfatene ncee kémee n li yenle. Amá Upiima ye innéi kémee né lésele.

12 Ticuruu pepere ní la piké Kirisi Yeesu ne kefa keɛe ritiki ye piwéékuse yenune.

13 Amá písoi kópe ne pinóme ye mewai kópe-i n ημόοπύλῃ. Pi yé picɔ fóm api kɔ pimécire fómni.

14 Amá pɔóké icélaa kaa ní yɔsí pɔn ne kefa i tenelē m múlīlē nísone. Tipócúruu ye picélaa pepere pɔ i n céesi nyule.

15 Háí ipɔwá-me kaa Uléécáa ritelé nsímé nyu. N yé fe nn mesɔhɔ pɔ he áa ne Kirisi Yeesu kefa tene uu ripóyu lɔlu.

16 Uléécáa Nsímé atelē nnéi ye Uléécáa kémee léerile. N ye yoriyele. N ye céesile, n ye usoi akópe nyísele nn kɔ tíyese usoi uu uakópe nyóonse, nn kɔ aseí ncee kémee usoi céési.

17 Lí lē wale re Uléécáa usoi uké ne nísone m pi uké kɔ ne nípá mewai sone méye mpuri n wai nnya.

4

1 Kirisi Yeesu ye sóntile uké pinyánnýá ne pikpɔkpɔ túhaane. Uye kɔ sónti uké iyópi tone. Né la ké u ne Uléécáa keyu-i pɔ símisi re

2 a Nléécáasimé riyóɔ ne ημόοπύλῃ, ncee ye wee ín wee, a n símisi, aa tíyese písoi piké ηmurei aa pincaai pi nyíse aa itisi pi kπά, pɔn pi céési ne isuulu.

3 Kumúnjé kunyine ye sóntile ke písoi ápi yé ní la piké icélaa sone kutu ríco, amá pilipɔkɔ kapi yé n tikilē, api lē nnya picélaa kulú cápine pee yé lē kapi pikóme ní la pi n símisi.

4 Api yé aseí kutu píco rikpá. Pi aseí kepíre tone api pee inómesimé ne kutu n colē.

5 Amá pɔóké mepócíre m múlīlē nípá yo kémee. A íwe ηmurei áa ne Nsímé Kécire pikósnú n ημόοπύλῃ, aa pikei kai m píse re Uléécáa ukeikó uké wa n wai ne kefa keɛe.

6 Amá in néé, itunje ye tule re ké panse inyóonsesee. Nnékpo itunje ye nyahaimela.

7 Atopi kecire kam tɔ, ne tɔle háí ne atopi ketɔ-pɔ nen kɔ nfatene múlīlē.

8 Atopi kam n feriyé ihée ye né yekeilenle: ihée iyé riyóopikɔn ke Upiima uu pē kuu n lɔ ní pane. Útúhaane kecire, Upiima yee né ri pane ketúhaaneyaa tunjé. Ái kɔ nkpáni né ηmane kaí ne páne. Amá pē nnéi pee umepeme m mé ne ríla ye yenune.

Pɔali nkɔ cire kuu Timotee rinkpá

9 A rinημόοπύλῃ aa mēkee né léeri.

10 Temaasi ye né riyále re u ketē nté líkɔ meyá la nnya. U Tesaloniki tómpɔle. Kiresensi ye Kalasii hale, Tiiti pɔɔ Talimasi simpɔ.

11 Luki mecire yee kenéméé we. Nó ne Maríki ani nsé tipéneme, u yé kam uu Uléécáa pikei kémee nísone né léni.

12 Ne Tisiiki tunle Eféesi-pɔ.

13 Pɔn píyei n sónti, áa ne kunétúkanka caacaa kam Karipusi keyɔ-i Turowaasi-pɔ n tíye né péneme, aa kɔ ne Nléécáasimé atelē né péneme, áí ne tósu asecone akó.

14 Uyu kapi ye n sée re Alekisantiri ye mewai kópe né píneile. Upiima yee yé lē kuu nní né n wa u hééle.

15 Pɔ ticuruu, a ne mepócíre u tí, áí líka nnya, u rinημόοπύλῃ uu mmē nnéi kari n símisi kóse.

¹⁶ Keyáa foí kapi né n túhaane úka úu né léé, pinnéí kapi kenépire le. Uléécaá úu kape pimewai mē pi kori.

¹⁷ Upíima ye kenépire nyerele uu rínaŋe né he am fe am unsímé yóó mpuri sane pikó nnéí api kóm, uu kó kúkinaá nnəə-i né lese.

¹⁸ Upíima yé likópe nnéí-i né lese uu meyíkíyiki tíyese am Uléécaá iyəəpi-i loni. Umeyəəpi meké n taálé nípa píyeyi-pə! Amí.

Iyáhaa tərəə

¹⁹ A Pírisili ne Akilasi né yáási aa kə Onesifəə keyə né yáási.

²⁰ Erasiti ye Korenti-i mēsunle, am Torofim Milet-i-pə yáəpə re ái u láárú nnya.

²¹ A riŋmósópú áá weri nnyiyey píima kumúŋé kuké keleney tu. Epulusi ne Putensi ne Linusi ne Kulootiya ne pimáreəə tərəə nnéí ye pó yáhaapə.

²² Uléécaá uké kepópire n we! Upíima uké ípeeléey nó nyísey! Amí.

Títelé ke Pɔɔli uu Tiiti n wói

Lelee ritelé ntí kέmee ní we

Tiiti ye pɛe Kirisi ukó le yeε uu Pisuifi mpuri kέmee n léeri. U pɛe Pɔɔli ukeico le. U pɛe meγá náásile kumúnjé kpɛ-i kai pɛe Pɔɔli ne Korenti pikó icápine kecape n caai. Míni kepáapáa keté kapi ye n sée re Kirɛeti-i kuú pɛe kumúnjé kpɛ-i ke Pɔɔli uu ritelé ntí u n wóipɔ we. Kei kuú pɛe Ulééca icápine yeε kei ní we léni, in ne imeciré nyónsente.

Ifaaci iyé mekériine ye mmé:

1. Pɔɔli ye méwee sone kai m pise re Ulééca icápine piwéése piké m má Tiiti léise (1:5-16).
2. U kó lē ke u ne pisei anai mpehē mpehē nyεε icápine kέmee ní we api yé n tone kecáá icélaa u pa: piwéése ne pinósi ne pitisi nanje-nanje ne pilási (2:1-15).
3. Utume Pɔɔli ye pisei ηmóópúsélē te piké isoi fale iyé ke Yeosu Kirisi uu Kirisi pikó n he n le (3:1-11).

Iyáhaa

¹ Né Pɔɔli, Ulééca ukeikó ne Yeosu Kirisi utume, née ritelé ntí wólu.

Pi piké né rimúise re ké pē ke Ulééca uu n wée piyómeyáhaa tā am ko piróymeyáhaa aseí pi cereise piké ne kefa tene api nfáa teneciré yénu.

² Mπά yo líké kelene n kóri, Ulééca ye pɛe rinó yekei re u unfaasone ró hene. Ulééca uu ko unóome.

³ Ke likumúnjé aku n tu, uu n nyíse unsímé kuu né rimúise kέmee. Nsímé mmé kam ko nní kónúsélē yare lē ke Uróyulale Ulééca uu m pise.

⁴ Tiiti kenépipi sei, nfatene mee ró m pénelē kέmee kam titelé ntí pó wóipɔ. Sáa Ulééca ne Uróyulale Kirisi Yeosu piké ípɛelée pó nyíse api ko nkíninje pó he.

Pikei pē ke Tiiti uu n wai Kirɛeti-pɔ

⁵ Ne Kirɛeti-pɔ pó tíyele re a lelee piwai n tiselē pinyóonse tenese aa mpá kuyu kúye-i Ulééca icápine piwéése tonsente yare kam pó m pise.

⁶ Li pise re Ulééca icápine uwéése uké usoi uyé kápi ne ncaai níka nyu. Li pise re uké unósi use ula. Li ko pise re usiwá síké nfatene m má, ápi kape ko méwoo méwoo mewai ne si n wóhosi, ási kape ko iháikuse m má.

⁷ Ulééca pikei ke uyεε Ulééca icápine kecáá ní pallē uu múllē. Lē nnya kái ne menyíne we re piké ncaai nnyine ukecáá yé. Ai pise re uké utelewélaa née uké kuwóí m má née uké útaniré née uyεε mekópe kewóó n wéési.

⁸ Li pise re uké pisei kusáne yósi n̄sone uu ye lisone n wai. Li pise re uké mewéesesóho m má un aseí tikilē, un Ulééca tikilē ne kefa kese, uu ye ko umeciré pitíne fe.

⁹ Li pise re uké Ulééca Nsímé rimúlú yare lē kapi n céesi. Lin lē n wa, u yé fe uu picó céesi ne aseí icélaa. U yé ko fe uu pepɛe mekópe n céesi ncaai pi nyíse.

¹⁰ Likumúnjé re pi kulúí wele, aí ne tósu Pisuifi pɛe Yeosu ncee rintíki kunai kέmee. Pi pituciré le pɛe pisei n káraasente ne piiniricélaa.

¹¹ A pi riséése. Síyo ne siriyu kpáráa kapi cókoi, pin lē kái m pise céesi piké ne mekópe siwóó n yé nnya.

¹² Píutare use, Kirɛeti ukó yeε maa re: Kirɛeti pikó ye mesére pinóome le, pi isee kpákpárá le, pi pikánkó le pɛe piluke ηmane nfasimé n wai.

¹³ Lē kuu ko nní m ma ye aseí le. Lē nnya kai pise re a pi cési n̄sone piké ne nfatene sone n yé.

14 Píkē kō Pisuiŋi siwómé ne písoi pēe aseŋi kēpire riŋtō isé rin-yá nnya.

15 Píkperinkpēciré ye nŋpá yo nyánile re áŋi mékperinkpē má. Píkperinkpēkōó ne pēpēe ápi Uléécaā m pakarelē pōon n nyáni re nŋpá yo ye mékperinkpē mále, ke pimēsōhō ne pikemúnġe áke mékperinkpē m pōriilenle nnya.

16 Pi símisile yare pi Uléécaā nyule, amá pimewai áme pēe lē nyíselē. Pimewee ye kuni wele, ápi ye picō ne nfasimé ripéne, ápi ye kō píkēi sōne pika wa.

2

Icélaa kēcīre

1 Amá pōókē lē kai ne icélaa kēcīre menyīne ní we céesi.

2 A pitisi wéése maa re píkē pimēcīre tí api isoi sōne m má pin nfasimé sōne má, pin kō keyóme yáási ne kefa kēse, pin písoico nla ne ísuúlu má n̄sōne.

3 A kō pinósi wéése símisi re píkē n sōne yare lē kai m pise re Uléécaā písoi píkē n sōne. Api kape iwóhō m má, ápi kape kō pítaniré. Li pise re píkē ye písoi n̄sōne mesōhō rikpā.

4 Kei kapi yéé ne pikpérefaa céesi re píkē pipila ne pisiwā n la.

5 Píkē kō ne pi céesi re píkē ye piriyu kecáá musí api ye kelene linyine wai, píkē kō isoi sōne m má, píkē piyalekei n̄sōne n wai pin pipila pakarelē, úka úu kape ne Uléécaā nsímé kecáá nkópe n̄ka ní ma nnya.

6 Lē cīre, nŋpá lin íye n we, a ye písoi riŋmóópuse re píkē ye musí api kelene linyine wai.

7 Li pise re pō ticuruu paké mewai sōne n wai písoi píkē yé. Nnóome rín kape ipōcélaa-i n we. Ai kape kecáá kecáá ikó.

8 A ye anó kēcīre nyee áa kúkeŋe ní we rihaa pipóláaro píkē ne iseŋi n li kápi kerōcáá nkópe n̄ka n yé píkē ní male nnya.

9 A pilási maa re li pise re píkē ye pipikeisaa pakare, pin pimela pi wai nŋpá yo kémee. Ai pise re píkē ye pi yáái.

10 Ai kō pise re píkē ye pi yáái. Amá li pise re píkē ye nŋpá píyēi piisoi sōne pi nyíse, pin pi tikilē ne kefa kēse píkē ne nŋpá yo-i Uróyulale Uléécaā icélaa ríyu wáise.

11 Likumúnġe re Uléécaā yee tíyese ke písoi nnéŋi api yé te u ípēelēe pi nyísele. Kei ke písoi nnéŋi piyulale api yé fe api léeri.

12 Uípeelēe ye ró nyíse re toké lelee áŋi Uléécaā ní nyam̄ ne ketē nté likáipi-káipi kēpire riŋtō ari meróciŋe ketē kecáá m múlġe tōn aseŋi tikilē, tōn isoi sōne ke Uléécaā uu ní la le.

13 Lē kai m pise re toké mpōonare keyaa kē m mé ye lē, keyaa kē ke Uróléécaā píima ne Uróyulale, Kirisi Yeesu meyoopi áme nyísenē.

14 Tō nnya kuu umēcīre he re uké likópe nnéŋi anipe-i ró ŋmēherēese uu ró pólōse umpuri ke uyé uu n te, nké n cáká-cákálē nn kō ne mewai sōne piwai ŋmóópulē.

15 Lē kai m pise re paké céesi ye lē. A ye kēyu kóosi áa ne písoi itisi kpáse aa ye kō pincaai pi nyíse. Kape riya unyine uké pō lómiise.

3

Uléécaā písoi mēfīne

1 A Uléécaā písoi léise re áŋi pise re píkē kuyu piwéése ne piyoopi pipakare yē. Li pise re píkē pi m pakarelē, píkē kō mewai sōne piwai ne n ŋmóópulē.

2 Api kape úka nkópe n símisi, píkē isoi niŋe-niŋe m má, pi ne picō píkē mesére n láarúne, api nŋpá úye ne isoi sōne n le.

³ Tó ticuruu ári pɛɛ nyu karí ne wai. Tó pɛɛ kupakareciré mále, tó pɛɛ ncéé pɔle. Lirókáipi-káipi ne merópóola ye pɛɛ ilási ró tónselenle tɔn tikpákára ne kufatoi má. Ari pɛé nyamí. Tó pɛɛ picɔ ipuri yulule, pɛ pin kɔ irókó yúlu.

⁴ Amá kumúnjé kpɛ-i ke Uróyulale Uléécaá uu kusoi ró n wa uu kɔ unla sisoipipi nyíse,

⁵ u ró yóriyɛle, ái re kari mɛwai kecire n wa nnya, amá kuu íwe ró n tɛ nnya. Nfáasone nnaɲe kuú ne míni piwole ritiki uú ne tiróyu lɔlu re Nfáasone nké tíyese tóké isoi fale yɛ ari kɔ mɛfine conse.

⁶ Likumúnjé re Uléécaá ye ne Uróyulale Yeesu Kirisi ritikile uú ne Nfáasone ró he yare u kerócáá n kɔonule.

⁷ Uipɛelée iké ne tó ripólóse aseí pite Uléécaá keyu-i, ari pɛɛ fe ari nfáa teneciré kari m mé yenu.

⁸ Nsíméseí ye mu. Ne la re a nsímé mmú pisímé rihmóópúse, pɛpɛɛ ne Uléécaá kefa n tene piké ne mɛwai sone piwai kényu mahā rísone. Lɛlɛɛ ní nyamí, lin yé kɔ sisoipipi yoriye ye lɛ.

⁹ Amá a inírikenene ne pikúlā akɛentelé nkó ne pitele ne Moisi isé kecáá pipasaine kaase. Lɛ nnéí ái ye yoriye, ái kɔ ríyu ríka má.

¹⁰ A ye ne uyɛɛ Uléécaá icápine-i písoi n cénse cési yare mɛpehɛ meté. Liute unsá lɛ memáá n kɔ, áá ne u tɔlu.

¹¹ Ái líka nnya, pɔ nyule rísone re usoi un lɛ n we, li nyíselenle re u ncéé kecire pitiki yele, akópe nyɛ kuu kɔ n wai an nyíselé te u umɛcire akópe palenle.

Icélaa tɔrɔ

¹² Nen píyei Aritemasi néé Tisiiki kepómee n tumpɔ, a rihmóópúme áá weri aa Nikopolísi-i né lɛeri, likumúnjé re ne rihó re kei kam nnyíye píima kumúnjé tonene.

¹³ A isé unyuwe Senasi ne Apoloosi kecáá ripáí rísone líka ái kape pi ripáí kumúnjé kpɛ-i kapi pincee n tósu.

¹⁴ Li pise re pirókó ricuruu piké mɛwai sone piwai pinla ne pinnanɛ tā, nípá píyei lin ye úye meyíkíyiki rincón, api liute yoriye, ápi kape méwoo n we.

¹⁵ Pɛ nnéí pɛɛ kenémee ní we ye piiyáhaa nó páaipɔ. A pɛpɛɛ Kirisi ne kefa n tenelɛ pin kɔ pirósáne yáási.

Uléécaá uké nónnéí ípɛelée nyíse!

Títelé ke Pᵋᵋli uu Filemᵋᵋ n wᵋí

Léleé rítelé ntí kémee ní we

Filemᵋᵋ yé utume Pᵋᵋli usane lé. Pᵋᵋli uu Nsímé Kēcire u yᵋᵋ uu pansé Kirisi ukᵋ uu Uléécaá icápine yéé Kolᵋᵋsi-i ní we kémeé we. U pᵋᵋ ulási mále kapi ye n sée re Onesim. Onesim uu u yá uu wuru uú ha pᵋᵋ Pᵋᵋli yéé likumúnjé kᵋᵋ-i kukpaniilee-i ní we ne sáne. Onesim uu pansé Kirisi ukᵋ, Pᵋᵋli uu pᵋᵋ re u yé uuyᵋᵋsaa kémee u pᵋᵋᵋᵋ. Uyᵋᵋsaa uyé kuu rítelé ntí wᵋ́lu uké u pise re uké Onesim yási yaré uumaréᵋᵋ Kirisi kupéneᵋᵋ kémee. Amá áí rinᵋᵋᵋ ke Pᵋᵋli uu Filemᵋᵋ he. U lalé Filemᵋᵋ ricuruu uké wée lé kuu ní la uké wa.

Ifaaci iyé mekériine ye mmé:

1. Pᵋᵋli yé Filemᵋᵋ ne pᵋᵋᵋᵋ ukéyᵋ-i ní we yáhaapᵋ (1-3).
2. Pᵋᵋli yé Filemᵋᵋ nfatene ne upikéi nla kuu m má nnya Uléécaá pᵋᵋneᵋᵋ (4-7).
3. Pᵋᵋli yé lé kuú ne Onesim yéé uuyᵋᵋsaa kémee m pelene ní la pise (8-22).

Iyáhaa

¹ Né Pᵋᵋli, ne Kirisi Yeosu pikei kam n wai nnya akpanii kémee wele. Tᵋ ne urᵋmáréᵋᵋ Timotee tᵋᵋ rítelé ntí urᵋkéico ne urᵋsáne lala kecire Filemᵋᵋ wᵋlu.

² Urᵋyéi Apiya ne Arikipu yéé merᵋᵋᵋ ne nfatene atᵋpi n ᵋᵋmᵋpᵋlᵋ, ne pᵋᵋᵋᵋ ye kepᵋyᵋ-i n cápine api keyóme yaási kari kᵋ rítelé ntí wᵋ́lu.

³ Urᵋsáa Uléécaá ne Upiima Yeosu Kirisi piké ípᵋéleé nó nyíse api kᵋ nkíᵋᵋᵋᵋ nᵋ he.

Nla ne nfatene ke Filemᵋᵋ uu m má nsímé

⁴ Mpá piyei kam ye nen keyóme n yáási, am kepᵋᵋcáá léise, am pᵋ nnya Uléécaá pᵋᵋneᵋᵋ.

⁵ Ne konle pin lé kaa Kirisi pikᵋ nnéi ní la ne lé kaa Upiima Yeosu ne kefa n tenele nsímé símisi.

⁶ Ne yé Uléécaá pise re uké wa nfatene mmé kari kesé m má nké kepᵋᵋᵋᵋ pikei wa, nn tíyese aa lisᵋne lé nnéi kari Kirisi kupéneᵋᵋ kémee m má céru.

⁷ Nla kaa m má ye rinéᵋᵋ larukusele hái re pᵋ unémáréᵋᵋ nnya, Uléécaá pikᵋ akij yé níᵋᵋsi.

Pᵋᵋli ye Onesim nnya Filemᵋᵋ ituulu pise

⁸ Lé nnya, mpá nen Kirisi kupéneᵋᵋ kémee rínanᵋᵋ m má re ké rinᵋᵋᵋᵋ pᵋ he aa lé kam m pise wai,

⁹ Né kutᵋsi níla kémee pᵋ pise re a linyine né wa. Kei ke né Pᵋᵋli am nní ní we, ne kpurunle, am kᵋ pᵋᵋ nkᵋpéni Kirisi Yeosu nnya akpanii kémee n we.

¹⁰ Ne pᵋ pise re a Onesim nfanare nyíse. U nkᵋpéni panséle kenépipi, Yeosu Kirisi kuú ne kefa n tene nnya.

¹¹ Uu pᵋᵋ mekeé líka pᵋ yóriye, amá u yé nkᵋpéni meyiᵋiyiki linyine pᵋ yóriye uu kᵋ né linyine yoriye.

¹² Ne pᵋ u pᵋᵋᵋᵋᵋ. Ne u lalé yaré tinéᵋᵋruu.

¹³ Né pᵋᵋ ní la re ké kumúnjé nkú-i kam nní Nsímé Kēcire nnya akpanii kémee ní we kenékúri u riyá uké né n léni yaré kaa yé pᵋᵋ né ní lé meᵋᵋ.

¹⁴ Amá am la ké linyine wa leé áí ne pᵋ n sá. Ai pise re ké ne rínanᵋᵋ lisᵋne nní pᵋ waise, amá ne la re líké mepᵋla kémeé kaá ne wa.

¹⁵ In n la, Onesim yé ne kumúnjé kunyine nkáripᵋ pᵋ ripasale re uké ha pᵋeme nᵋké pᵋᵋ ní we ne mpá piyei-pᵋ.

16 Uu kᵃ neni nkᵑᵑᵑi mᵑsame ulási. U ulási fele. U neni umáreᵑᵑ lala keᵑire le. Meyíkíyiki kam u la. Pᵑᵑ ticurruu yé kᵃ u n la ai tᵑsu né, te u keᵑoipipi le un kᵃ Uᵑíima kupéneᵑᵑ kémeᵑᵑ upómáreᵑᵑ nnya.

17 In te pᵑ né nyáni re ne upᵑsáne le, a kusáne u yᵑsí yare tinéᵑúruu kaa yᵑsu.

18 Mpá un ne pᵑ m púnne née riwóme rinyine kuú ne pᵑ má, a kpísi aa waise re née riwóme tē ne pᵑ má.

19 Né Pᵑᵑli, née rinéᵑúruu rítelᵑ nᵑí wᵑi: Ne re né pᵑ hééle. Am la ké pᵑ símisi re pᵑ ne kᵃ ne né tiwóme mále. Lᵑᵑᵑ nní ripᵑᵑúruu nfaa kaa n yé.

20 Hói unémáreᵑᵑ, a Uᵑíima nnya ᵑmurei aa pikei mpí né wai. A Kirisi kupéneᵑᵑ kémeᵑᵑ rinékín ᵑᵑᵑukuse.

21 Ne tálᵑ te pᵑ lᵑ kam pᵑ ní piᵑe wa nnya kam títelᵑ nᵑí pᵑ wᵑlu. Ticurruu pᵑ wa ai lᵑ tᵑsu.

22 Ne kᵃ re a kulee né wᵑᵑsi. Ne tálᵑ te Uléᵑᵑaa yé nᵑínéyáhaa kᵑ, am nᵑᵑᵑe yenu am nᵑkenémeᵑᵑ ᵑᵑᵑᵑ.

Iyáhaa tᵑrᵑᵑ

23 Tᵑ ne unékeiᵑᵑ Epafiraasi, tᵑᵑ keᵑᵑ Kirisi Yeesu nnya kukᵑaniilee-i ní we ye pᵑ yáasi.

24 Pínékeiᵑᵑ Mariki ne Arisitariki ne Temaasi ne Luki pᵑᵑ ne kᵃ pᵑ yáasi.

25 Urᵑᵑíima Yeesu Kirisi uké íᵑᵑᵑᵑᵑᵑ nᵑ nyíᵑᵑ.

Títelé kapi Epiireeye n wói

Lelée ritelé ntí kémee ní we

Uyee ritelé ntí n wói ne pē kuu ri n wói nkó nka rín tikeméé we. In n la, li yé Italií ketē-pō kapi ritelé ntí pááime. Pisuífi pēe Kirisi pikó m panse pin kō Nléécaasimé ritelé nyu ke utéléwōle nkó uu ri wōlu. Kirisi pikó pē kuu nní ní wōlu apō ye caailenle, picō ricuruu pin la piké nfatene kepire rito. Uyee ritelé ntí ní wói ye ri wōile re uké Kirisi ne umewai pi nyíse uké ne ikari pi rikpáse piké nfatene kéméé tasi. Títelé ntí ye símisi re Yeesu Kirisi yee tíyese ke písoi api Uléécaá céri (1:1-3). Lē nnya ke Yeesu uu nípá yo fe.

Ifaaci iyē mekériine ye mmé:

1. Kirisi ye nípá yo fele áí kumúnjé má (1:4-10:18): U antepuyē fele áí kumúnjé má (1:1-3) U piléécaatumē fele áí kumúnjé má (1:4-2:18) U pikpure fele áí kumúnjé má (3:1-4:13) Kuu nní Nkóméine Fale kémee Uléécaá usina nnya, u Nkóméine Kpure pisina fele áí kumúnjé má (4:14-7:28) U kō pēe mekeē Isirayēli pikó inyóonse fele áí kumúnjé má (8:1-10:18)
2. Li pise re písoi piké nfatene kémee n sōne (10:19-13:25): Utéléwōle ye písoi nmóópúselenle re piké nfatene kéméé n sōne (10:19-39). Pēpēe pēe Nkóméine Kpure kémee nfatene m má isoi kai nté nyíselē (11). Li pise re písoi piké Yeesu Kirisi inípe n tapaalē (12:1-11). Lē ke písoi api yé n sōne ne lē kapi yé pimēcire m múlīē nkó (12:12-13:19). Tinōō sōne pitikise ne iyáhaa (13:20-25).

Uléécaá ye Ukepipi ne ritiki uú ne nsímé písoi símisi

¹ Uléécaá ye pēe háí mekeē-me ne antepuyē ritikile uú ne méwee mpehé mpehé kémee nsímé pírsáayaha mesére símisi.

² Ukepipi kuú ne siyáa tōrōō nsí kémee ritiki uú ne ró símisi. Uyē kuu kō ne ritiki uú ne nípá yo wai. Lē nnya kuu kō u wēe uu nípá yo uanipe-i wai re uké n te.

³ Uléécaá Kepipi kéméé ke Uléécaá meyoōpi amē léemelē lin tēlu. Kēkēe meyíkíyiki lē ke Uléécaá uu ní we nyíselē. Kēkēe kensímé mee rínanje m má ne ketē nnéí múlīē nípá yo lin ne mesére we. Kake písoi akópe píheere ní masí, ake pēé ha keyómēcaá-pō uyee n-yóōpínanje píima m má kuluke-luke-mē keyukóōtone-i tone.

Uléécaá Kepipi ye piléécaatumē ríyu fele

⁴ Uléécaá Kepipi ye piléécaatumē nnéí ríyu fele. Lē nnya kuu rinyíri tēe pinnéí akó meyá n fe ke he.

⁵ Pikecōpe úye kuu ketume maalē te:

Pō Kenépipi le,

kai ne nēni n kpísi, néé pō mári? Pikecōpe úye kuu ketume símaalē uú ne maa re:

Néé yé ha Uusaa

uyē uké kō Kenépipi?

⁶ Amá kumúnjé kpe-i ke Uléécaá uú pēe Ukepipi fói ketē kecáá ní tumme, u pēé maa re:

Piléécaatumē nnéí piké riwula piké ke yáási.

⁷ U pēe piléécaatumē pō nkó maa re:

Uléécaá ye piléécaatumē pansesele kuyo uu upikeikó waise yare inalempi.

8 Amá u Ukepipi pṵ nkó maa re:
Hóí Uléécaá, tipṵyṵpitṵ ne wele ne nṵpá píyei-pṵ.
Pṵ aseí pṵnseṣele kupṵyṵpinaapi.

9 Pṵ lelee aseí m má lalé, pṵn mewai kópe kesu.
Hóí Uléécaá, lē nnya ke nē Upóléécaá am pṵ wéé
am mpṵnare mekpṵ ripṵyu kecáá kṵni*
am kṵ pipṵsáṵo kecṵpe pṵ wéé.

10 Uu kṵ kṵpá re:

Pṵ Upiima, pṵṵ háí kékoraaane-me ketē wa
aa kṵ ne apṵnipe cire keyómeṣaa yṵóni.

11 Lē nnéi ye tenene toké li paa.

Amá mesére ke pṵṵ yé n wé.

Ketē ne keyómeṣaa ye kpurunine kṵti-kṵti yare melape.

12 Pṵ kam aa li pílesi yare kapi ye kutúkanka ṣaaṣaa m pílesi meṣṵ.

Pṵ kam aa pi conse yare kapi ye ketúkanka n conse meṣṵ.

Amá mesére ke pṵṵ yé mese mmé n we.

Mpṵfáa aṵmē áa yé kutene wa.

13 Uléécaatumé úye kecire kuu ketume maalē te:

A kunéluke-luke-mē kényukṵṵtone-i tone.

Liké ha ne tu pṵé uye-i kam yé pipṵláarṵ kepṵnyále-i rinwúlase.

14 Piléécaatumé ye yo le? Pi ifáa inyine le yee Uléécaá pikei n wai. U pi tummele
re piké pṵ ayu kai yé ní lṵ lē.

2

1 Lē nnya kai píse re toké meyansei mmē kari n kṵ ne kutu n cṵlē, ári kape ne
nceé m pṵ nnya.

2 Nsímé ke Uléécaá uú ne piléécaatumé nnṵṵ n símisi ye mpikéi wale. Nkó
yee úu kutu n tíncṵ néé úu m m pakare, ye akpanii nyee ne u n sá yénle.

3 In lē, iye kari yé fe ari ṵmēherere, in te ári ní-yulalesimé píima mmú kpísi toké
waise linyine? Upiima ricuruu yee ní-yulalesimé mmē písimé kóraane, pṵpṵe n
kṵ un símisi api ró maa re aseí ye nyé.

4 Uléécaá pṵṵ kṵ mewaisaṵa ne mewai píima mpehē mpehē wapisi uú ne
nyíse re lē kapi ní ma ye aseí le. Uu kṵ Unfaasone lihēheṣe pi hṵṵne yare kuu
ní la uú ne lē pí símisi.

Uyee ye sisoipipi ayu n lṵ

5 Asei kecáá, áí piléécaatumé ke Uléécaá uu ketē kee masi kepire n weme pa
re piké kekecáá m paílē. Kensímé kari nní we tṵn símisi.

6 Amá unyine ye Nléécaasimé kelṵ kenyiné-i maa re:

Yo kapi ye sée re usoi pṵké ne ukecáá n léise?

Yo kapi ye sée re kesoiipipi pṵké ne kekecáá ní paílē?

7 Pṵ u wale aa tíyese un itunṵe keri inyine kémeṣe piléécaatumé metene we
nkáripí.

Pṵ ripṵyṵpikṵṵ u rikipisele aa ríyu u waise.

[Pṵ u tonséle re uké lē kaa n wa kecáá m paílē.]

8 Pṵ nṵpá yo uanipe-i wale.

Uléécaá yé nṵpá yo uanipe-i n wailē, líka mpuri áí kṵ we kúu uanipe-i m múílē.

Mpá ne lē, ári kahane n yē te pí nṵpá yo uanipe-i wa.

9 Amá tṵ nkṵpéni yénle re Yeesu ke Uléécaá uu itunṵe keri inyine kémeṣe n tíyese un
piléécaatumé metene we ye nkṵpéni riyṵpikṵṵ tikipile uu kṵ ríyu yenu, nkṵṵ

* 1:9 Luki 7:46

kuú ne íwe n li uú ne kpi nnya. Kefa ke Uléécáa uú ne u n fénne nnya kuu lē písoi nnéi riyu kecáá kpu.

¹⁰ Asei kecáá, Uléécáa yee nṙpá yo wa lin uanipe-i we. U kò la re sisoipipi kulúí síkè uiyòopi kémee lompò. Kai nní re Yeesu yee ye siriyyu lò nnya, lí ne risá re Uléécáa uké íwe u lukeise uké n nyamí ne kèto-pò uké ne sisoipipi kulúí uiyòopi kémee ní hapò nnya.

¹¹ Uyē Yeesu yee ye písoi akòpe n heere ne pē akòpe kuu n heere ye usáa use pikó le. Lē nnya kái ísei u we uké pi sée re upimarécò.

¹² Ticuruu u Uléécáa maa re:

Hói Uléécáa! Né ripónyíri pinémárecò símisi.

Né piicápine kémee pò pakarente.

¹³ Uu kò pimáa kpá re:

Né Uléécáa ne ritá.

Uu kò kpá re:

Né n kò nté ne siwá sē ke Uléécáa uu né ní pa.

¹⁴ Siwá sée sisoipipi le ne isoipinje ne mesoinye. Lē nnya ke Yeesu pò kò isoipinje ne mesoinye kpísi uu pimecò umecire pansese kesoiipipi, uu kpi uú ne unkpò mmē Setani yee nkpò nnañe m múílē tékéké.

¹⁵ Lē kuú ne pēpē pē nkpò iwame nnya piisoí nnéi kémee ilási n tū akpanii tò.

¹⁶ Asei kecáá, ái pilécaatumē kuu pilé ka, amá Apiraham sipirē kuu pilé ka.

¹⁷ Lē nnya kai píse re uké meyíkíyiki ne upimarécò menyíne n we. Lē kuu wa uú ne pansé Uléécáa usina yee ye íwe n té un kò Uléécáa pikei ne aseí wai re Uléécáa uké ne písoi akòpe n sárei nnya.

¹⁸ Li uricuruu peikele uu íwe le. Lē nnya kuu yé kò fe uu pē kai umecò m peikee pin íwe le come.

3

Yeesu ye Moisi fele

¹ Lē nnya pinémárecò, nṙ ne Uléécáa yee nó n sée pikó le. Lē nnya, ani Yeesu n nyáni. Uyē kari nyu re utumē ne Uléécáa usina. Uyee nfatene nsímé kari n yóólē.

² Pi Moisi kecáá wói re: Moisi ye pē Uléécáa keyò nnéi kémee aseí ute le. Limecò ke Yeesu pò kò pē Uléécáa kémee aseí ute, uu u pansese usina.

³ Nkò yee kényò m mó ye ríyyu mále ai kényò kē feriyē. Lē nnya ke Yeesu uu ríyyu yē ai Moisi rikó feriyē.

⁴ Unyine yee ye kényò mō. Amá Uléécáa yee ye nṙpá yo mō.

⁵ Moisi ye pē Uléécáa keyò pikó nnéi kecòpe ukeikó ne aseí ute le yee yé mmē ke Uléécáa uu ní maane kecáá ní símisi.

⁶ Amá Kirisi pò ne Kepipi le ke Uléécáa pikó kecáá ní pállē nsonē. Lē kémee kuu aseí ute. Tòò nní lē ukéyò pikó, in te ári iwame má, tòn kò tálē in kò ró láárú.

Uléécáa pikó yé kam api wénte

⁷ Lē nnya ke Uléécáa Nfaasone nṙ maa re:

Nòn neni keyaa nké urinòò n kò,

⁸ áni kape nṙanékin takaaſe yare kumúnjé kpe-i ke nṙpinésáayaha apí pē u n kési api kò kucesi kóima-i u peikee mécò.

⁹ Likumúnjé kpe-i ke nṙpinésáayaha api rinòò né wéesi api kucesi kóima kémee né peikee.

Pin kò ne pikei pē kam aṙmē afeena kémee n wa yē.

¹⁰ Lē nnya kam péé ne kunai kpé pikó wóosi am te

pi pikemúnjé kémee pólule, ápi nnécée nyu.

¹¹ Kei kai kuwói né wa am wéeri re aseí kecáá, ápi píakai kewénte kē kam n yekeilē kémee lonine.

¹² Lē nnya, ani nómenečíre tí, pímaréca, áí kape wa re nó unyine ye rikín kópe má úu ye kó Uléécaá pakare, ai tíyese uú ne Uléécaá yee nfáa n te kepíre tó.

¹³ Lē nnya, ani ikari n kpariisene nípa keyáa kéye kapi yé n fe api séi re: Neni kekó, akópe áa kape ne nókenécape úka rintíkí urikín tíkē tákasi nnya.

¹⁴ Asei kecáá, in te tó nfatene kari háí kékoraane-me m má n̄sone múílē ne keyáa tóróo-pó, tó ne Kirisi ye pee lē pénelele tón ne we.

¹⁵ Li wólaalē te:

N̄on neni keyaa nké urinoo n kō, áni kape n̄onékín takaase yare kumúnjé kpe-i ke n̄opinésáyaha apí pee u n kési api kucesi kóima-i u peikée meca.

¹⁶ Píye pee Uléécaá rinoo kō api kó pee rinoo u wéési? Píye picó, insá pē nnéi ke Moisi uú ne Esipiti keté-pó n léeme?

¹⁷ Píye ke Uléécaá uú ne wóosi aḡmē afesena? Píye picó, insá pepeé akópe n wa api kucesi kóima-i kpíni?

¹⁸ Píye kuú ne wéeri re: Asei kecáá, ápi píakai kewénte kē kam n yekeilē kémee lonine? Píye picó, insá pepeé kupakaréciré u n nyíse.

¹⁹ Lē nnya, tó yē te nfatene kápi m má nnya kápi fe piké kewénte ke-i lompo.

4

¹ Uléécaá ye piyekei masile re u yé tíyese ari kewénte kē kuu ró n yekeilē kémee lompo. Lē nnya, ani nómenečíre tí n̄sone, áí kape wa re lí nó unyine púnisee uu pilompo p̄one.

² Pi Nsimé Keciḡe ró símisile yare kápí pee pírókpure n símisi meca. Amá nsímé mmē kapi n kō n̄n líka pi yoriye. Pepeé pee n n kō ápi ne kefa n tene.

³ Tó mpí tóo nní ne nsímé mmē kefa n tene, tó ne kewénte kē kémee lonine. Uléécaá ye kekecáá maa re:

Li kuwói né wale am wéeri re aseí kecáá,

ápi píakai kewénte kē kam n yekeilē kémee lonine. Uléécaá pikéi ye kó pee háí keté kekoraane-me tenelenle uu kó péé ne lē male.

⁴ U kelō Nléecaasímé kémee keyáa sééi-sééi nkó maa re:

Ke Uléécaá uu upikei nnéi ní masí,

uu pee keyáa sééi-sééi tuné wénte.

⁵ Li kó kelō ke-i wólaalē te:

Asei kecáá, ápi píakai kewénte kē kam n yekeilē kémee lonine.

⁶ Pepeé pee mefoí Nsimé Keciḡe n kō ápi ne kefa n tene. Lē nnya kápi kewénte ke Uléécaá uu n yekeilē kémee lompo. Picó yé nkpéni fe api kekemee lompo.

⁷ Lē nnya ke Uléécaá uu kó keyáa féé piyekei rikpá uu ke séi re “Neni”. Kepire-pó kuu pee limemáa ne Tafiti ritiki uú ne male yare kari kelō pikóme ní masí re:

N̄on neni keyaa nké Uléécaá rinoo n kō,

áni kape n̄onékín takaase.

⁸ Asei kecáá, Yosuwee un péé ne kewénte ke-i písoi n lompo, Uléécaá úu yé pee kó keyáa féé keca nsímé n símisi.

⁹ Lē nnya, kewénte kenyine ye wele ke Uléécaá pikó api n yénuḡe yare ke Uléécaá uu keyáa sééi-sééi ketúnjé n wénte meca.

¹⁰ Nkó yee kewénte ke-i n lompo ye wéntene. U yé kam uu wénte yare ke Uléécaá uu n wénte meca.

¹¹ Lē nnya, tóké ne kewénte ke-i pilonε ne yóone. Ari kape tíye tó unyine uké kupakareciré kpē kucó nnya loó.

¹² Uléécaá rinóo ye nfáa mále tin kó pikei wai. Ti láárúle ai meyele meté ritéhe tósu. Ti ye usoi lonle ne uisoi nnéi kémeε-pó, ari nńpá yo kóólene, ari kó akóho sitaηene ne amekpéré kóólene. Ti ye kó usoi mela ne usimúnjé cérile ari kóólene.

¹³ Líka mpuri ái keté kecáá we ke Uléécaá úu n nyáni. Mpá yo ye ukeyu-i yánaalenle lin nyáni cáí. Uyē kai pise re tóké ntónéí, lē kari n wa kéē.

Yeesu yeε Uléécaá usina

¹⁴ Tó Uléécaá usina mále. Uyεε nní Uléécaá Kepipi Yeesu. Uyεε Uléécaá kekúrí ha. Lē nnya, tóké lē karí ne nní kefa u n tenelē n̄sone m múflē.

¹⁵ Uléécaá usina uyē kari m má úu usína yeε úu yé n fe uké tirónárei kémeε ró lē. Amá li meníηe nńpá yo kémeε meróco u peikele, uyē úu pεe akópe áka wa.

¹⁶ Lē nnya, li pise re tóké kefa keεe ne Uléécaá riyóapitú tikó. Kei kuu yé íwe ró té uu kó ípeelēé ró nyise uu pεe kumúnjé kpe-i kaí ne n sá ró come.

5

¹ Sisoipipi kecōpe kapi ye nńpá Uléécaá usina úye wée api pikei u pa re uké p̄isoi lihεεheε Uléécaá m pasii un kó piayu kecáá ne inyóonse wai re Uléécaá uké piakópe pi sári.

² Uricuruu ye kó urinarei cire mále. Lē nnya, u yé fe uu pinyuweciré ne pεpεe ye m púnne nkó kóm.

³ Ke uricuruu uu nní rinárei m má nnya kai pise re uké ye uakópe kecáá inyóonse wa uu kó umpuri pikó akó kecáá wai.

⁴ Úka úu ye umεcire ríyu tē waise. Amá Uléécaá yeε ye usoi sée yare kuu Aró n sée meco.

⁵ Limεco, ái Kirisi yeε umεcire ríyu waise uké Uléécaá usina. Amá Uléécaá yeε kumúnjé kunyine-i u maa re:

Póo Kenépipi.

Kaí ne neni rimpá, née upósáa.

⁶ U kó keló keco maa re:

Pó Melikisetεeki meco usina le nńpá píyei.

⁷ Ke Kirisi uú pεe keté nké kecáá ní we, u ye pεe sipupeila ne ménini ne Uléécaá yáasile. U pεe Uléécaá ne ténile re uyεε yé fe uu nkpó kémeε u lese. Kuu aseí ne Uléécaá n t̄ikilē nnya, Uléécaá póo kó ne kutu u cō.

⁸ Mpá kuu nní Uléécaá Kepipi, íwe kuu n li yeε tíyese kuu ipakare ceri.

⁹ Uléécaá ye tíyesele uú n nyam̄ ne k̄eto-pó. Lē nnya kutú ne pē nnéi pεe ne kefa u n tenelē piyóriye teneciré ka.

¹⁰ Uléécaá yeε u wée re uké usína Melikisetεeki meco.

Pisoi piké pimεcire t̄í, ápi kape n̄fatene kapi m má fóm

¹¹ Tó likεcáá nsímé kulúí mále tóké male. Káni ye mekeε n kó nnya, li ne ró páápúle re tóké liasei nó símisi.

¹² Kei kai nní ní tu, li pεé we yare nóké pεe nkpéni picélaa. Amá li kó pεe hái ne nkpéni-me pisele re piké Nléécaasimé kekoraane-me picélaa nó rikpáme. Lē nnya, mεpe kai pise re nóké nyē, ái nkpáni iluke mule-mule kani yé li.

¹³ Nkó yeε mεpe n nyeni ye kewá le. Úu kahanε mewéseyu mē kémeε kapi ye lisone ne líkópe n céri n kó.

¹⁴ Iluke mule-mule ke piwéése póo ye li. Pē ne menyuwe mále, pin kó lisone ne líkópe picere kémeε pelaalē n̄sone.

6

¹ Lē nnya, tóké Kirisi kecáá icélaa ne kéyu n sí, ári kape ikekoraane ke-i nmane n we. Tóké icélaa yásí yare pepere nfatene kémee m pelaalē. Ari la tóké kó kékoraane icélaa kémee n we yare nní mewai mee áme líka n yóriye piyá ne Uléecaa kefa pitene nsímé

² ne píniwolé mpehē mpehē kultú nsímé ne pisoi kecáá anípe pilaa ne pikpókpo meyise ne ketúhaaneyaa tōwō kecáá nsímé.

³ Tóké ne kéyu n sí. Uléecaa un ncée n he, lē kari sōnti tóké wa.

⁴ Pinyine ye wele ke Uléecaa metéi ame rinkpáii, api ihée yee keyómecaa-pō n léeri lélé, Nfáasone nn kó pikeméé we api kó ne piisoi kpure kémee pepo.

⁵ Pi kó pee picére masile re Uléecaa nsímé ye láarúle, api kó kom te ketē fale kee n weme ye nnanje mále.

⁶ Mpá ne lē, api pee kó Uléecaa fómni. Lipite pē ápi ye fe piké piakópe kepire pítō rikpá piké isoi conse. Liriyíki re pí Uléecaa Kepipi kunapéékó kecáá pikarii kpálenle pin kó pisoi keyu-i keriyu kopu.

⁷ Asei kecáá, ikóné in kecare kenyine kémee n cuunkee, iluke in n̄sone n wa, li ye pē nnya kapi ke n lum kuláa wale. Uléecaa yèè ke rikpále.

⁸ Amá in te sinípeleépi ne mewéé mee kei le, áke pee líka yoriye, Uléecaa yé anó ke wa, api pee mese nna ke sé.

⁹ Pinésáne lala kecíre, n̄pá kari nní n símisi, tó tálē te ncée sone mme-i ke Uléecaa uu yé n̄sanéyu n ló kani tikilē.

¹⁰ Uléecaa ye aseí tikilenle un ne túhaane. Uu nómenéwai sone paleine. Uu kó paleine re n̄o ríla u nyíse aní ríla mmé ne tiki aní ne upikó lēni. Nó kó ne wele n̄on pi lēni.

¹¹ Tó la re mpá nó úye uké lē n n̄mópúlē hái ne kētō-pō, nóké ne lē nnéi kani m mé n yé nnya.

¹² Ari la nóké siká m má, amá ani pepere Uléecaa ne kefa n tene pin ne piripō we mecō n we. Pepere ye lē ke Uléecaa uu ne pi m mé uké pi he yē.

Tinō ke Uléecaa uu n yekei ári méwoo waine

¹³ Ke Uléecaa uu Apiraham tinō n yekei, u pee wéerile. Líka ái we lee u n fe kuu yé re u yé lirin̄yiri sée uu ne wéeri. Lē nnya kuú pee mese urinyiri círe sée uu ne wéeri.

¹⁴ U pee re: Asei kecáá, né meyá kunípe pō múlukuse, am kó pipópírē kultú waise.

¹⁵ Apiraham uu mesei ne uripō n we un lē ke Uléecaa uu n yekei re u yé u wa mé uu ha ne li yenu.

¹⁶ Usoi yèè lēle u n fe rinyiri séele uu ne wéeri ai nyíse re aseí kuu símisi, ncée n̄n we re piké u kesi.

¹⁷ Uléecaa ye pee lalé uké pepere urinō kuu n yekei m mé n̄sone nyíse re urinō kuu n̄ ma ári kuconse wé. Lē nnya kuu rinō yekei uu kó wéeri uu rikecáá kpápō.

¹⁸ Mewai mē keté áme kuconse we. Uléecaa tú ye fe uké mekemee nnōme wa. Lē ne tó mpí tō nní ukemee kepéké n̄ yé meyá ikari kpáselenle t̄on ne rinō kuu n yekei mé.

¹⁹ Lē kari n tálē t̄on ne mé ke ntófáa n̄n ne saulé t̄on ne we. Kesáu kee páápúle yare kúnin̄oi kesau kee ku m múl̄le kun ne n̄sone nyenu. Kesáu kee ken̄rípi kapi kelō sone ne kelō sone riyíki kecōpe rinkéne lurile áke léepo.

²⁰ Kei ke Yeesu uu ne kekpeé tó wa uu tó nnya mefoi lompo uu pee Melikiseteki mecō panse mpá piyei Uléecaa usina.

7

Melikiseteeeki ye uyōpi le un kō Uléecaa inyōnse uwai

1 Melikiseteeeki uyee pee Salem uyōpi le un kō Uléecaa yee nḡpá yo kecáá n tū inyōnse wai. Ke Apiraham uu piyōpi piferiye ní masí un kulu, Melikiseteeeki ye ne u risánele uu rinōo sōne u tikise.

2 Apiraham uu pee lē nnéi kuu m má curii awélé kefi, uu kuwélé kuse u pa. Melikiseteeeki aseí nyee nsímesei uyōpi. U kō pee Salem uyōpi le. Liaseí re nkĩnĩñe uyōpi.

3 Úu ne usáa, úu ne úni, úu kō kumáre kúka kémee léeri. Api rika ukemareyaa née unkpō nkō níka símisi. Uléecaa Kepipi maco kuú we. Uléecaa inyōnse uwai lo nḡpá piyeyi-pō.

4 Ani yē te úu kusa ríyu má! Uyē ke urókpure Apiraham uu lē nnéi kuu atōpi kémee n kpiikee curii awélé kefi, uu kuwélé kuse u pa.

5 Isé ye ncée hele re Lefi kumare pikó pee Uléecaa inyōnse n wai piké ye Isirayeli pikó picō pise piké pilikó nnéi curii awélé kefi, api kuse pi pa. Pipiyuco kapi lē wai, pin kō ne kesé Apiraham sipirē.

6 Melikiseteeeki uyē úu kō pee Lefi kumare ukó, amá Apiraham ye pee ulikó nnéi curii awélé kefi, Melikiseteeeki uu kuse kpisi uu kō pee Apiraham ke Uléecaa uu anōo n yekei re u yé linyine u wa, rinōo sōne tikise.

7 Ai céreise re nḡpá úye ye nyule re uwéese yee ye usíná rinōo sōne ritikise.

8 Lefi sipirē see ye awélé kefi kémee kuse n kpisi pō ne sisoipipi le see ye n kpu. Amá Uléecaa Nsímé atelé ye maa re Melikiseteeeki pō ne usoi le yee úu ye n kpu.

9 Lefi sipirē ke Isirayeli pikó api ye neni nní nḡpá yo curii awélé kefi, asi kuwélé kuse kpisi. Lē nnya, pi yé fe api maa re Lefi pō ne kō pee Apiraham ne ritikile uú ne ulikó curii awélé kefi, uu kuse pa.

10 Mḡpá kápi pee kahane nní Lefi m mári, u pee Apiraham menyé kémee wele, Apiraham ne Melikiseteeeki apí ne sáne.

11 Uléecaa ye pee Lefi sipirē isína tonsele uu kei ne Isirayeli pikó isé pa, uu pi kúrúrise. In pee re Lefi sipirē sé ye pee isína tone lin nyamí ne kēto-pō, ai yé pee wa re usína féé uké Melikiseteeeki isína icō tone. Arōo isína metone maco mee yé péé ne risá.

12 Pi ye pin kumáre féé kunyine-i usína n tl, li pise re isé pōoké kō conse.

13 Asei kecáá, uyē ke nsímé mmú nḡ ne nté ní máne ye mpuri féé ukó le. Mpuri mmē ukó úka úu pikai isína tonelē uké kenyōnse kémee pikei wa.

14 Yuta pikó mpuri kémee kapi Urópiima mari. Mḡpá úye ye lē nyule. Ke Moisi uú pee pepee ye Uléecaa inyōnse n wa nsímé n símisi, úu pee pimpuri kémee pepee ye inyōnse n wa nkō níka ma.

Ustna yee Melikiseteeeki maco ní we

15 Tō nkpeni nsímé mmē kapi ní ma aseí ní sōne konle re usína yee Melikiseteeeki maco ní we ye leemela.

16 Ai isé ke pisoi api n wa yee ncée u he re uké isína tone. Amá nfáa mee rín ye pikai n nyere nnañe kuú ne isína tone.

17 Li Nléecaasimé kémee ukecáá wólaalē te:

Pō nḡpá piyeyi-pō Melikiseteeeki maco usína le.

18 Isé fói íi péé nyamí ne iketo-pō, íi kō líka yoriye. Lē nnya kapi i kpu.

19 Asei kecáá, Moisi isé íi fe iké Uléecaa inipee-i linyine sōnukuse ne liketo-pō. Amá tō nkpeni ncée sōne kari yé ne n talē yenle. Ncée sōne mmē ye kō tíyesele arí ne meýá Uléecaa kō.

²⁰ Limemáá, Yeesu isina ye kɔ ne impehẽ le. Uléecaa yee símisi uu wéeri kuú ne isina tone. Ai pisina picɔ kémee lẽ wa.

²¹ Amá Uléecaa ye Yeesu kémee símisile uu wéeri, uu u maa re: Upiima úu rinɔɔ tẽ mékeɲe má. Pɔ nípá piyei-pɔ usína le.

²² Lẽ nnya ke Yeesu uu pansẽ nkómẽine fale mee nfoi n fe umúlẽ.

²³ Ai kɔ yá, pisina picɔ pɔ ne peẽ kulúi wele re nkɔ rɛn yé tíye piké mesére isina n tú nnya.

²⁴ Amá Yeesu pɔ ne mesére wele. Lẽ nnya, isina kuu n tú li unyine uɔ kúpa we.

²⁵ Lẽ nnya kuu yé fe uu pepee ye ne u rintiki apí ne Uléecaa kémee sí ayu meyíkíyiki lɔlu. Kuu nní mesére nfáa m má nnya, u yé fe uu pikecáá Uléecaa n welu.

²⁶ Usína uyẽ mpuri kaí ne sá re toké m má, úu mékperinkpe póriilẽ, úu ncaai ríka wa, úu akópẽ áka wa, u ne pikópẽkɔɔ apí líka pénelẽ. Uléecaa ye ketone cáca kee sicɔ n fe kecáá u tonsẽle.

²⁷ Ai pise re uyẽ uké ye pisina picɔ meɔ nípá keyáa kéye uakópe cire kecáá inyɔɔnse wa uu peẽ lẽ memáá kuyú pikó akó kecáá wai. Mecíreníɲe kuu inyɔɔnse iyẽ wa uu másu, peé uye-i kuú peẽ umecire n kpísi uu písoi akópe nnya he.

²⁸ Pẽ ke Moisi isé ii isina n tónse ye peẽ písoi picɔ meɔ ntóhɔ mále. Amá rinɔɔ tẽ ke Uléecaa uu isé iyẽ kepire ní ma uu wéeri ye Ukepipi kee ní nyamí ne kító-pɔ isina tonsẽle hái ne nípá piyei-pɔ.

8

Yeesu ye Uróléecaa usina

¹ Nsímé mmẽ kari pisimé ní la kefiriri ye nképni nké: Tɔ Usina mále ye ke yómecaa-pɔ Uléecaa yee rínanɲe nnéi n te riyɔɔpitú kuluke-luke-mẽ kényukóɔtone-i n tú.

² Uyee kunyɔɔnsecánjĩ kémee kelo sone riyíkí-i isina pikei wai. Ai kesoipipi kee kucánjĩ kpẽ wa, amá kucánjĩ yíkíyiki ye ku ke Upiima uu n wa.

³ Asei kecáá, nípá usína úye pikei peẽ uké ye lihẽhehe ne lẽ kapí ne n nyɔɔnse Uléecaa pa. Lẽ nnya kai pise re Yeesu póké kɔ linyine ne hapɔ uké he.

⁴ Un peẽ ketẽ nté n we, uu yé peẽ fe ricuruu uké isina tone. Písoi peẽ isé kecáá isina pikei n wai ye piwée máalenle.

⁵ Pikei pẽ kapi kei n wai ye lèle yómecaa-pɔ meyíkíyiki ní we iyíraane le lin kɔ likumíiri. Pi waille yare peé uye-i ke Uléecaa uu peẽ Moisi n nyíse lẽ kuu yé kucánjĩ n wa meɔ. U peẽ u maa re:

A ripaí, aa pikei pẽ wai yare kam nní riyópe kecáá pɔ n nyíse meɔ.

⁶ Amá Yeesu isina kuu n tú ye ketẽ kecáá pikó ikó fele. Uyee tíyeselẽ ke Uléecaa uu ne nkómẽine yíkíyiki písoi sée un kɔ pikecɔpe nsímé nyɔɔnse. Lẽ ke Uléecaa uu n yekei re uké nkómẽine mmẽ kecɔpe wa ye fele.

⁷ Asei kecáá, nkómẽine fói nn peé n nyamí ne kító-pɔ, ái yé peẽ nkpáni pise re piké kɔ melírú pikómẽine rikpá.

⁸ Uléecaa ye peé ne upikó césile kuú ne maa re:

Né Upiima, ne maa re siyáa ye weme,
kam yé ne nkómẽine fale ne Isirayeli pikó
ne Yuta pikó n sée.

⁹ Nkómẽine mmẽ rɛn wene yare mmẽ kamí ne pipisaa n sée
keyáa kẽ kam kunípe pi n tí amí ne Esipiti keteni-i pi lese.
Upiima uu kɔ kpá re:

Ke piricuruu apí n fe piké nkómẽine mmẽ kecáá ní sone nnya

ke né ám kò ne kutu pi ricò.

¹⁰ Ani nyánii, nkóméine mmē kaní ne Isirayeli pikó n séine siyáa sē kepire ye mmú:

Né inésé pikemúnjé kémee wa,

am kò pisifa kémee i wolu.

Am p̄ee piuleeaa,

api p̄ee panse pinékó.

¹¹ Piuka úu yé p̄ee uuyucò céési.

Piuka úu yé kò uumar̄ecò símisi re:

A Úpiima ceri!

Asei kecáá, pinnéi yé né céri.

Kai n kp̄isi pik̄ec̄ope kewá sínsápi hái ne uwéése kéméé-p̄o.

¹² Liriyíki re ne s̄ontile ké pincaai pi sári,

ám yé kò lē kapí ne né m̄ p̄unne léisente.

¹³ Ke Uléécaa uu nní nkóméine mmú n sée re nfále, li nyíse re nfoi mmē ne pikpurú masile. Yo in n kpurú, linkó nn n tene, li wele lin tósu.

9

Ketē ntē ne keyóm̄eaa-p̄o piyom̄yáhaa

¹ Nkóméine fói p̄ò ne kò p̄ee inyékii mále kapi ye n wa apí ne ketē ntē Uléécaa Keyò kémee u yáási.

² Pi p̄ee kunyón̄secán̄jí kariile api ku kéné meté. Kelò fói kapi ye sée re kelò sone. Kei ke sífiráa ketósi ne kutaapili ne akpónó kapi Uléécaa n he áá we.

³ Kenír̄ipi lírú kepire ke kelò kecò aké we api ye kē séi re kelò sone riyíki.

⁴ Kei ke wura ketunipi ke-i kapi ye tulaali n ñmaasi aké p̄eé we ne nkóméine kutakai kp̄ee kunnéi wura m̄ p̄óriilē. Kukeméé ke wura kulú kunyine akú p̄eé we. Ar̄o kunaapi kp̄ee p̄ee n f̄elesi ne nkóméine akp̄ancúkú ye kò p̄ee kp̄e kéméé wele. Nkóméine an̄o nyee p̄ee akp̄ancúkú nyē kecáá wólaalē.

⁵ Nkóméine kutakai kp̄e kecáá kapi piléécaatum̄e p̄ee ye n̄ merí amíiri serí api nyeres̄e, lin nyíselē te kei ke Uléécaa uú we. Piam̄éj̄ amíiri ye p̄ee kutakai iwúkú yáriilenle. Ai nkp̄eni kari yé mmē símisi ne nket̄o-p̄o.

⁶ Kapi lē n̄pá yo n nyón̄sente api yikikee, p̄ep̄ee ye Uléécaa inyón̄se n wa api ye p̄ee n̄pá keyáa k̄eye kunyón̄secán̄jí kelò fói kémee lom̄p̄o api inyón̄se wai.

⁷ Amá Uléécaa Usina mēc̄ire yee ye kun̄m̄é kémee mēse kóló kelò lírú kémee lom̄p̄o uu inyón̄se wai. Isee kuú ne uricuruu akópe kecáá n nyón̄se menȳe ne iyē kuú ne kuyu pikó akópe kapi n wa apí la kecáá n nyón̄se menȳe kuu ye ne kei lom̄p̄o.

⁸ Lē ke Nfáasone n̄n̄ ne nyíse re ke kunyón̄secán̄jí kelò fói ake kò ne nní piwée n kp̄alē nnya, úka úu yé fe uké kelò sone riyíki-i lom̄p̄o.

⁹ Kumún̄jé nkú kéméé kari nní ní we kumíiri kai lē nyíse. Liasei re lih̄ēhēe kapi Uléécaa m̄ pásii ne isee kapí ne n nyón̄sente ái ye fe liké p̄ep̄ee lē n wai simún̄jé kémee nyíse re pi Uléécaa in̄ip̄ee-i nyamle ne k̄et̄o-p̄o.

¹⁰ Lē nnéi ye sisoipipi ricuruu isé le yee iluke ne p̄íta ne p̄iniwole ke usoi uu ye ne uakópe n heere kémee ní we. Isé iyee p̄ee ñnan̄je mále hái ne kumún̄jé kp̄ei-p̄o ke Uléécaa uu n̄pá yo n conse.

¹¹ Amá Kirisi p̄ò ne Uléécaa Usina le yee ní ka uké memá mee n weme r̄ó nyíse. U kunyón̄secán̄jí kunyine kémee lom̄p̄ole kp̄ee riyu píima m̄ má kun kò nyant̄i ne kuket̄o-p̄o. Ai pisoí p̄ee ku kari. Lel̄ee re áku ketē ntē kukó.

¹² Mēc̄iren̄j̄e ke Kirisi uu kelò sone riyíki-i lom̄p̄o. Ai apoila ne ináa menȳe kuú ne lom̄p̄o, amá uricuruu menȳe kuu he uú ne hái ne n̄pá píȳei-p̄o tir̄óyu lolu.

13 Pi ye apoila ne anáala menyε kpísile apí ne kunáayaha kapi n tóroise nfulō péne apí ne usoi yee mékperinkpe m póriilē níhesi, uipinje ii funi.

14 In mesei lē, Kirisi menyε pō ye nínanje máne ai lē tōsu. Nfáa teneciré mee tíyese kuu umecire kpísi uu Uléécaá he yare inyóhnseseε yee íi ncaai ríka m póriilē. Inyóhnsε iyee sirómúnjé kópe heerele tóké ne Uléécaá yee ye nfáa n he pikei n wai.

15 Lē nnya, Kirisi yee we un Uléécaá ne sisoipipi kecōpe nkóméine fale wai. Pisiményóhnsε pē nnya ke sisoipipi sē ke Uléécaá uu n sée asi yé keyómecaa-pō nfaa yē. Kirisi ye sisoipipi akópe kasi nkóméine fofí kémee n wa nnya kpule uú ne akpanii kasi yé pee sikupakareciré nnya n yé kémee si lese.

16 Usoi un n la piké umekpō-maá linyine wa, li pise re piké yé te u pikpō masile apí kelene li wai. Piké kelene ritélé tē n wúkule, li pise re piké nyíse re uyee ri n wói ye pikpō masile.

17 Uyee rinōo n yekei un nfáa m má, usoi úu yé fe uké urinōo tē ne pikei wa. Umekpō-maá nmanε ke urinōo ari yé pikei wa.

18 Lē nnya kapi isee kpu apí ne nyóhnsε api ménye kōoni nkóméine fofí ke Uléécaá uú ne písoi n sée nn kelene koraaε.

19 Moisi ye pee likumúnjé kpe-i nnpá isé íye kéenle písoi nnéi keyu-i yare kai ritélé kémee n wólaalē. Uu pee limemáa ináa menyε ne ipoi menyε kpísi uú ne míni cōhne uu kō ménje wéε ne kehíhíipi kē kapi ye n sée re isōpi kpísi uú ne isé ritélé tē kecáa ne sisoipipi kecáa mepεi.

20 Uu pee re: Ménje mmé mee yé nyíse re Uléécaá ye ne nkóméine nó séele re noké n titiki.

21 Uu kō limεcō kunyóhnsεcánjí ne ilū iyē nnéi kapi ye ne kenyóhnsε-i pikei n wa kecáa ménje mepεi.

22 Li isé kéméε we re ménje kapi ye ne likei meyā heere cáká-cáká. Ménje mensá akópe nnya n kōnu, áa ye kusárei wa.

Kirisi menyε ye akópe heere

23 Lē kai pise re piké lelee keyómecaa-pō likó kumíri n nyíselē heere. Amá li kō pise re piké keyómecaa-pō likó ricuruu pō kō ne inyóhnsε yee rísonε n fe heere.

24 Lē nnya, ái kunyóhnsεcánjí ke písoi api n kari kéméε ke Kirisi uu lompō. Ku keyómecaa-pō kukó kuyíraane-yíraane lε. Amá keyómecaa ricuruu kéméε kuu lompō re uké Uléécaá keyu-i tō nnya nyere liké ró lē.

25 Uu kei lompō re uké umecire kpísi uké ne nnōo kulú nyóhnsε yare ke Uléécaá usina uú ye nnpá kunmē kúye ne isee menyε n lompō mecō.

26 In pee lē n we, hái ke Uléécaá uú ne ketē ne keyóme n wa, li yé pee pise re Kirisi uké íwe li nnōo kulú. Amá mese kóló kuu nfáani ketē nké-i léeme, uu umecire kpísi uú ne mecírenínje nyóhnsε uú ne akópe lese.

27 Mecírenínje ke usoi uu má re uké kpu, Uléécaá uu pee limemáa ne u túhaane.

28 Limεcō ke Kirisi uu umecire kpísi uu mecírenínje he apí ne písoi kulú akópe kecáa u nyóhnsε. Amá u ha melírú peerile, ái pee akópe pilese nnya. U ha peerile uké pεpee u m mé ayu lo.

10

1 Asei kecáa, lisone lee kepire n weme kumíri ke isé ii lése ii nyíse, ái loricuruu kii nyíselē. Lē nnya, nnpá liké íye wa, íi yé fe iké nnpá píyεi inyóhnsε isε iyē kapi nnpá kunmē kúye mesére n wai ne tíyese pεpee lē Uléécaá n yáasi piké n nyamí ne kēto-pō.

² In pɛɛ lɛ, ʔi yɛ pɛɛ nní n we pin inyóɔnse iyɛ piwai tíyɛɛ? Li yɛ pɛɛ nní n wele pɛpɛɛ inyóɔnse iyɛ n wai pin mecíreníɛe písonaa masí, akópe ʔa yɛ pɛɛ pikemúnjé-i pi pɛkesi.

³ Amá inyóɔnse iyɛɛ meníɛe písɔi akópe nṛpá kuɛmɛ kúye pi léisente.

⁴ Li we re ʔanála menyɛ ne ʔoila menyɛ ʔme yɛ fe meké akópe heɛre.

⁵ Lɛ nnya ke Kirisi uu ketɛ kecáa ka uu Uléɛca ma re:

ʔa inyóɔnse néɛ lihɛɛhe la.

Amá ipiɛe kaa né mɔ́.

⁶ ʔi isɛɛ kapi n tóroise múkú-múkú néɛ inyóɔnse kapi ye n wa ʔpí ne usoi akópe u sárei kaá yosí.

⁷ Kei kam pɛɛ ma re: Néɛ nkó. Ne sónɛpɔle, Uléɛca, ké mepóla wa yare lɛ kapi Isé ritelé kémeɛ kenécáa n wóɔi meɔo.

⁸ Kirisi ye nté male kelene re:

ʔa inyóɔnse néɛ lihɛɛhe la, ʔa kó nɛmurei póké inyóɔnse kapi ye n wa ʔpí ne usoi akópe sárei yosí, in kó ne isé kecáa kapi lɛ wa.

⁹ Uu kó kpá re: Ne sónɛpɔle ké mepóla wa. Inyóɔnse kpure kuu lɛ kpu uu iféé kpísi uu iripóhɔ wai.

¹⁰ Uléɛca mela mɛ ke Yeosu Kirisi uu n wa uu umecire kpísi uu ne mecíreníɛe nyóɔnse nnya kari akópe kémeɛ le.

¹¹ Mṛpá Uléɛca inyóɔnse uwai tíye yèè mṛpá ke weesi kéye ukekei kémeɛ n wele un upíkei wai, un mesére inyóɔnse ise iyɛ wai, liinyóɔnse iyɛ íi ye kó pikai fe iké akópe lese.

¹² Amá ke Kirisi pɔ́o mɛse nɛmanɛ inyóɔnse kapi ye n wa ʔpí ne usoi akópe sárei n wa, uu pɛɛ limemáa Uléɛca kuluke-luke-mɛ kéyukótonɛ-i mṛpá píyei n tṛ.

¹³ Kei kuu nkɛpɛni neni mɛ Uléɛca uké upilaarɔ ukɛnyale-i riwulase.

¹⁴ Inyóɔnse ise kuu mecíreníɛe wa uu ne Uléɛca pikó pansese písɔi pɛɛ mṛpá píyei-pɔ akópe kémeɛ n lélaalɛ.

¹⁵ Lɛ ke Nfáasone pɔ́o kó tíyɛɛe ʔri céru. Li we re Nfáasone ye pɛɛ ma re:

¹⁶ Upíima ye ma re:

ʔni yɛɛ, nkómɛine kamí ne pi n sée ye mmú:
Siyáa sɛ metómpɔ-maá, né inésé piakíɛ kémeɛ wa.
ʔm kó pimesóhɔ kémeɛ i wólu ʔm mɛelúse.

¹⁷ Uu kó kpá re:

ʔm yɛ kó píkaí piakópe ne pincaai kecáa léise.

¹⁸ Asei kecáa, in te pi keló písɔi akópe sárei, inyóɔnse kapi ye n wa ʔpí ne usoi akópe sárei íi kó kei píwée kpálɛ.

Tóké ne Uléɛca riko

¹⁹ Lɛ nnya pimáreɔo, tó tálenle re Yeosu menyɛ ye nceé ró hele tóké ye ne tirópóo keló sone riylí-i lompo.

²⁰ Uipiɛe ye kusánjáa kapi kenýóɔnse-i rinkéne. Iyɛ kuú ne ritiki uu ne nceé fale mɛɛ ye nfáa n he ró yéu.

²¹ Lɛ nnya, tó Uléɛca usina mále ye Uléɛca keyo iwéése n tṛ.

²² Lɛ nnya, tóké kefa keɛɛ ne Uléɛca riko ʔri kó nfatene meýá m má nké iníɛi m má. Simúnjé kópe sɛɛ sirófa kémeɛ ní we siké n heɛrelɛ así lelu, tóké kó irópiɛe ne míni sone n wolelɛ.

²³ Tóké lɛ kari ne n tálɛ ʔnipe keté rimúlú, irópiɛe íi kape riyoɔ. Li we re uyɛɛ rinóɔ n yekei ye aseí ute le.

²⁴ ʔni tíye tóké n lénaane tóké ne ríla ne mewai sone piwai kémeɛ n nɛmópúsenele nnya.

²⁵ Ari kape ye tó ne pē tōo ye n cápine riyá tóké iyaa n we yare kai pico kémee inyékii m panse meco. Amá tóké ye meníñe ikari n kpariisene, kani nní meylkíyiki n yé te keyáa tōo ye nyahaimela nnya.

²⁶ Li we re kari nní nsímései picére ní masí nnya, tōn kō ne n we tōn ne mēóla kémee akópe n wai, inyóñse íka li péé we kari ye n wa piké ne akópe ró n sárei.

²⁷ Amá íterii ke usoi uu yé péé ne n tú un ne Uléécaā ketahai kuú ne písoi n túhaanene ne nna mee pipakareciré ní torene kutoi mé.

²⁸ Usoi un Moisi isé rinlósó, písoi pité nēe pitaani pin m maa re mēsei ye me, pi ye u kpule, ái pise re piké íwe u té.

²⁹ Nō yé te uyee Uléécaā Kepipi riñtakári uu fómpo ye ne akpanii nyē atōñé-tōñé sále re u nkómēine menye mee u m pansese Uléécaā ukó waise likpárakósó, uu kō Uléécaā Nfaasōne mee ye Uléécaā nfanare usoi n nyise lámaankee nnya.

³⁰ Li we re tō nyule uyee ní maa re: Né kaí ne sá re kē ye písoi mēwai pi ceei, nēe yéé písoi ihéé pi pa. U kō maa re: Né Upiima, nēe ne nnépuri pikó túhaanene.

³¹ Ai kukaha we re usoi uké Uléécaā ye n fāa n te anipe-i lóipo.

³² Amá ani siyáa foi se-i ke metéi ame nó rinkpáii léise. Kai pikpáii nó ní masí, nō pēe likumúnjé kpe-i íwe piima kémee ne pináa meya tñmósópule:

³³ Api ye pinyine-i alé ne risoiwuí kémee isei nó n wapaase pin kō nó wéékuselē. Ani kō pinyine-i pepēe íwe iyē ícō kémee ní we kecáá kpá ani pi léni.

³⁴ Asei kecáá, nō ye pēe pikpaniikó íwe ténle, ani ye kō ne mpónare ñmurei re písoi piké nólínékó nó yosí, nōn nyu re nō memá piima mále mee lē n fe men kō mpa píyei we.

³⁵ Lē nnya, áni kape lē kaní ne n tálē fóm. Ihéé piima inyine ye likeméé wele.

³⁶ Asei kecáá, li nó pisele re noké ññmósópú m má, nōn Uléécaā mela piwai m masí, noké péé ne lē kani m mé n yé.

³⁷ Nléécaasimé atelé ye maa re:

Asei kecáá, li tise nkáripí, nkáripí fí ñmaa, uyee n sōnti uké ne n tuine. Uu yé nāñaiṗo.

³⁸ Unékó yee inénípee-i aseí n tíkile yé unfatene nnya n fāa wa.

Amá un kepire-mē tintōpi, ám yé pēe uipuri n la.

³⁹ Amá in tōo, ái tōo pepēe ye rintōpi apí ne pōlu. Amá tó ne pepēe ye ne kefa n tene ai piriyyu lōlu le.

11

Pirókpure Isirayeei pikó nfatene

¹ Nfatene ye piñmurei le re lē ke usoi uu n tálē ye piwai masile, te lē ke usoi úu n nyáni ye kō wele.

² Pikpure nfatene nnya kapi pēe ipakare yē.

³ Nfatene mee týese kari nyu re rinósó ke Uléécaā uu ne nmpá yo wa. Ai pēe wai re lē kari nní n nyáni ái lelee kúyene ní we kémee léeri.

⁴ Nfatene mee týese ke Apēeli uu Uléécaā inyóñse wa ii Kayee ikó rísone tósu. Mmē nnya kapi u sée re aseí ute. Uléécaā ricuruu yee uinyóñse iyē pakare re i nyamle. Inyóñse iyē nnya, nmpá kuu nní ní kpu, ukēcáá nsímé ye ne wele tōn n kómei.

⁵ Nfatene mee týese ke Uléécaā uu Enōki kpíipō úu pēe nkṗo yē. Ke Uléécaā uu u n kpíipō nnya kúu nkṗo yē. Uléécaā uké kelene u n kpíipō, Nléécaasimé ye péé maa re uisoi ye ne Uléécaā sále.

6 Nfatene nnsá n we, úka isoi íi yé fe iké ne Ulééca n sá. Li we re nkó yee Ulééca n yáasi uké ne kefa tene re Ulééca ye wele. U ye pεpeε u n wéési ihéé pale.

7 Nfatene mee tíyese ke Nowee uu lé ke Ulééca uu u n símisi re li yé wa ηmurei úu kó pεε kahane li n yé. Kuu Ulééca riwure m má nnya, uu kutákai karií uú ne ukeyo pikó ayu lolu. Nfatene mmē nnya kuú ne ketē nnéi písoi akópe pa, uu pεε kó mmē nnya panse asei ute.

8 Nfatene mee tíyese ke Apiraham uu Ulééca iséi ηmurei uu ketē kē kapi n yekeilé te uké masí n te kémee sí. U pεε tósule úu kó nyu yei kuu sí.

9 Nfatene mee tíyese kuú ka yare usáne uu ketē kē kapi n yekeilé te uké masí n te kéméé tone un acání kémee sói. Isaaki ne Yakupu kapi umεcō ketē kē n yekeilé ye kó pεε kei sóile.

10 Apiraham ye pεε kuyu kpeε akúí pape-pape kecáá n mómmaalē ménle. Ulééca ricuruu yee kuyu kpē umúnjé, uyee kó kuumōme.

11 Nfatene mee kó tíyese ke Sara ricuruu uu kewá mari, aηmē nye-i kuu yé pεε m mári an kó pitómpo masí. U pεε nyule re uyee rinóo n yekei ye asei ute lé.

12 Lē nnya ke sipírē asi usoi use yee kekpo ne nnyáá piwai n masí kémee léeme, sin kulúí we yare kelééca awarepi ne mínimaa ritime nnyene mee rín kúkéé n we.

13 Pinnéi ye pεε nfatene múfilenle apí weri apí ne kpíni apí lé kapi pi n yekeilé yósi, amá ketaa-pō kapi menípeε li kpasi, ai pi larisi apí háa re pi písáne ne picéetōjé le pεε ketē kecáá n cémélé.

14 Pεpeε nní lé n símisi ye meyikíyiki nyiselenle re ketē kapi wéési.

15 In pεε kei kapi n léeri ke pikumíiri akú wεpō, pi yé ncée yé api kei pεle.

16 Asei kecáá, ketē keε nké n fe kapi ne náápo. Lelee keyómecaa-pō kekó. Lē nnya ke isei íi Ulééca we re piké u sée re Piuleecaa, kuu nní kuyu n yekeilé uké pi pa nnya.

17 Nfatene mee tíyese ke Apiraham uu Isaaki kpísi re uké ne nyóonse pεé uye-i kai u m peikeε. Ukepipi cireníne kuú pεε lé palé piké ne nyóonse, Ulééca un kó pεé ne anóo u yekei

18 uu u maa re: Isaaki kéméé kaa siyáse yenune api ye ripónyíri si séi.

19 U pεε tálé te Ulééca ye rnanε mále hái un yé fe uu usoi pikpōkpō kémee yukuse. Lē nnya ke Ulééca uu ukepipi u pεse ai wai yare nkpō kémee kuu ke yukuse.

20 Nfatene mee tíyese ke Isaaki uu Yakupu ne Esau rinóo sone ritikise un tálé te li kóso-pō lé waine.

21 Nfatene mee tíyese ke ituηε ii tu re Yakupu uké kpu, uu Yosefi piηmáne keté nípá úye rinóo sone tíkise, uu ukusele kecáá nyíki uú ne Ulééca riyu waise.

22 Nfatene mee tíyese ke Yosefi uú pεε kekpo nyahai, uu símisi re Isirayeli pikó yé kam api Esipiti keteni-i lelu, uu kó símisi lé kapi yé masí uakóhō n wa.

23 Nfatene mee tíyese ke Moisi usaa ne uuni api u mari api u pésu iware itaani. Kapi n yé te kewá ye pinyáneí nyamí nnya, ápi isé ke uyóopi uu m pa iwame wa.

24 Nfatene mee tíyese ke Moisi uu papisi, uu yúlu re ápi kape ye u sée re Esipiti Uyóopi ukpére kepipi.

25 Úu wéε re piké u ne Ulééca pikó kesé íwe n wai ne kuu yé ituηε kerí inyine-i akópe kémee rnanε n kómei.

26 U pεε yé te asei kecáá, un Kirisi mecō alé kéméé n we, li memá píima le ai tósu Esipiti keté kecáá lisone nnéi. Liriyíki re ihéé yee u m mémpo kuú pεε nyáneipō.

27 Nfatene mee tíyese kuu Esipiti keteni-i yisi úu kó uyóopi kuwói wuri. Liriyíki re u pεε tásile yare u pεε uyee úu kúyene n we meyikíyiki nyánile.

²⁸ Nfatene mee týese kuu nkɔ meló anyá li, uu anɔnɔó ménye póriinkee re uyee n kóni úu kape ka uké Isirayeli pikó sipipi foí rica.

²⁹ Nfatene mee týese ke Isirayeli pikó api Mini-Wéé-Nkoi ritérj yare keté kóima. Amá ai Esipiti pikó pee pitérj ní peenu pó muuni.

³⁰ Nfatene mee týese ke Isirayeli pikó api Yeriko imele siyáa sisesei pikóónú masí, ii lólesi.

³¹ Nfatene mee týese ke unósi wásánkaí Rahapi uu rísone pepere pimúña n hápɔ yósi. Lē nnya kápi u ne pepere api Uléecaa m pakarelē ripéne piké kó.

³² N-ye kam yé kɔ pisimé rikpá? Nen te ké Seteyɔ ne Paraaki ne Samsɔ ne Yefutee ne Tafiti ne Samuyeli ne antepuye nkó simisi ké tánene, itunje yé né ripári.

³³ Nfatene ye týesele picɔ api atɔpi wai api siyóopitē feriyente api kɔ lelee aseí n tíkile wai, api Uléecaa rinɔ kuu n yekei yenu, api kɔ ákinaá inɔó mónise,

³⁴ api nna kutoi kopu, api nméheree api pi yé piké ne atéhe pi parii, api kufónj fine api limemáá atopi kéme rikohɔ yenu api kɔ atopilee sané feriyee api lákase.

³⁵ Pinósi pinyine pikó pee n kpí, api pikpɔkpɔ kéme yisi api nfáa kpá.

Api pisoí picɔ pó íwe píima lukaise, api yúlu re api ikemé lelu. Pikpɔkpɔ kéme meyiše kapi lē la piké ha meyikíyiki yisi nnya.

³⁶ Api picɔ pó kɔ nnyeí nam, api iséí pi súúke, háí ricuruu api pi pahaankee api kukpaniilee pi tani.

³⁷ Api apare pi tapisi api kóni, api pi peikee, api pi sekerente api kériine, api atéhe ne pi kóni. Pi pee tóórinkeele pin asánkone ne apoikone tántilē, api líka má, pisoí pin pi wéekuselē pin íwe pi wai.

³⁸ Keté áke ne sá re pē piké kékemé n we. Pi pee acesi kóima-i ne ayópe kecáá ne aparepoo-i ne atenhore-i tóórinkeele.

³⁹ Pinnéí mmē nfatene ye týesele api pikecáá nsimé sone simisi, amá api lē ke Uléecaa uú pee n yekei yē.

⁴⁰ Ai líka nnya, Uléecaa ye pee lisone lee lē n fe ne ró lalē, úu peé la pē nmané piké li yē, tó ári kape kéme n we.

12

Uléecaa ye urósáa le

¹ Ke piseerakó kulúí píima nkú api nní ró n kálaalē, tóké ncónj ne akópe nyee ye ró n kálisi kekéripi fómɔ, ari pee itóó kai m pise re tóké wa kéme ne kéyu pihápe n náasi,

² ton Yeosu inípee tapaalē. Uyee nfatene ute yee ye n týese nn pelu rísone ne kétɔ-pɔ. Kuu yé pee mpónare kápi ne u rí la rí yósi, uu meníne nmurei re u yé kunapéékó kecáá nkɔ wéé, úu kɔ liisei ne kutu rico, uu ha nkpeni Uléecaa riyóopitú kuluke-luke-mē kéyukóótone-i n tū.

³ Ani uyé ke pikópekó api ntóosi píima n wa úu kɔ peé ne lē sá kecáá musí. Lē kémeé, áni yé pee týe nóinépinje iké riyóo.

⁴ Ani kahane akópe n náasi líké ne ménye keleeme tu.

⁵ Nɔ lē ke Uléecaa uú ne Unsímé nó n nmóópuselē yare usipipi paleilee? U maa re:

Kenépipi, kutu ke Upiima uu pó m pásalē

ái kape pó n we yare akpéri.

Un ye kɔ ne pó n cési,

kape ye ipópinje riwéréése.

⁶ Li we re nkó ke Upiima uu rí la kuu ye kutu ripasa.

Kepipi ké kuu rí la kuu ye nséí wa.

7 Ani ye iwε ke Uléεcaa uu ye n kpisi utú ne nó n céesi kémeε rikáhá-káhá. Kani Usipipi nnya kuu lē nó wai. Liriyíki ré kepipi kéye ke usáa úu ye céesi?

8 Amá unsá ye usipipi nné icélaa icó nó n céesi, ani ceri ré áni usipipi yíkíyiki.

9 Tó pεε písoi mále pεε pirósáa, api ye ró céesi ari pi pakare. Iye nnya kári yé pεε urósáa yεε keyómεcaa-pó ní we pakare tóké ne nfáa n yé?

10 Pirósáa yéε pεε ró céesile lē kapi ní la, aí ne riná kerí rinyine-i pá. Amá liké ne meyíkíyiki ró n sonesi nnya ke Uléεcaa uu ye ró céesi ré tóké ne umεco n kpáíilē nnya.

11 Asei kecáá, icélaa ye mpóocaaí le mefoi, aí mpóonare kelene. Amá kepire ke pεpε icélaa iyé n yosí api ye ikulaa li. Pi ye asei m mále pin nkínnyε kémeé we.

Picélaa ne linyine kecáá piyakayakase

12 Lē nnya, ani nóanénipe nyεε rimménele ne nóanénui nyεε n tóhente papukuse.

13 Ani ye ncée cire-cire nóanéna ló. In lē n wa, uyεε n kósoi úu yé n kpéneinkeε, amá u yé péí.

14 Ani n wéési ré liké nó ne nprá úye kecópe n ninú, ani kó isoi yεε ne Uléεcaa n sá n le. Isoi iyé insá n we, úka úu yé Uplíma yé.

15 Ani wa úka úu kape ípeeléε ke Uléεcaa uu u n nyíse likó paa. Úka úu kape n we yare nníhí lonkó mee n fepe nn tíyεε aí n cónhē liké ne písoi kulúí ritéj.

16 Ani wa úka úu kape iwásánkaí n wai, úka úu kape ye kó Esau meco Uléεcaa líkó háikuse. U pεε iluke ise kóló nnya uipipi fóí keluke ηmeriyεle.

17 Nó yé te u pεε kepire kale un la ré piké rinó sone u ritikise, ápi ne kutu u ricó. Mprá kuu n wéési un ne téní, úu fe uké wa usáa uké lē kuu pimáa ní masí conse.

18 Kani Uléεcaa kekúrí rinnyósópá, aí riyópe ke usoi uu yé n fe úu ca kaní ne rikó. Nna píima rín pεé we, kuηmaha áku pεé we, kesine áke pεé we, meyo áme pεé we.

19 Aí rináatón itu néε inóosimé nné kani kó. Isirayeli pikó pεε nné mmē n kó ye pεé yele ré ápi la piké nka nco pikómε rikprá.

20 Liriyíki ré rinóo tē kapi pi n he ye ne nrapε pi tósile. Pi ricó pimáa rikprá ré: Mprá ísεε, in tíyópe tē tinca, pi yé apare í tapisi api kópu.

21 Mewai memεε kei n wa ye pεε iwame wele hái, Moisi utú ne maa ré: Iwame ye né sóólelenle nen terii.

22 Amá Siyóo riyópe ne Uléεcaa, nfáa ute kuyu kaní ne rikó. Keyómεcaa-pó Yerusalem kémeé ke piléεcaatume kulúí kulúí api ní we.

23 Uléεcaa sipipi fóí anyá ícápine kaní ne rikó. Pianyiri nyεε keyómεcaa-pó wólaalē. Uléεcaa yεε ye ne nprá úye n túhaane písoi nnéí pεε aseí m má pin nyamí ne kétó-pó kaní ne rikó.

24 Yeεs u yεε nkómεine fale ne ní ka ne umenye mee n kóonu kaní ne rikó. Ménye mee pikei mále aí Apeeli mekó tósu.

25 Lē nnya, ani nómenécíre tí! Ani kape ye n yulu ré áni yé uyεε ne nó n símisi kutu ricó. Pεpεε pεε n yúlu ré ápi yé uyεε ne keté kecáá pi n símisi ré piké pinsé ceri kutu ricó ápi pεε ηméherεε, pi pεε kutu pi ripasale. Li nyísele ré tón uyεε hái keyómεcaa-pó ró n símaari ré tóké nsé ceri kutu píco n yulu, ári yé fe tóké ηméherεε.

26 Uléεcaa meté ye pεε keté yeηaasele. U kó nkpréni rinóo ntí ró yekeile uu ré: Aí kó keté ηmane, amá ne keyómεcaa pó kó yeηaasene.

27 Anóo nnyé kuu nní m ma ye nyíse ré lē ke Uléεcaa uu n wa lin yeηesi ye tenene liké pεε leleε aí kúyenaa ní we riyá liké n we.

²⁸ Lē nnya, kai nní re keyóōpitē kē karí ha m máne áke kúyēηaa we, tókē Uléécaā yáasi yare kuu ní la, arí kō upikei n wai tōn ne u tálē tōn kō u pakarelē.

²⁹ Liriyíkí re Uróléécaā ye kō nna le mee ye n tóre múkú-múkú.

13

Lē ke usoi uu ye ne Uléécaā rinsá

¹ Ani pimáreco nla ne n ηmóópulē.

² Ani kapē ye písáneγóó kecáá palei, li we re pinyine ye pikemeē piléécaatume pisiyō-i yōsilē ápi nyu.

³ Ani pikpaniikō kecáá n léiselē yare kesé kani akpanii kēmeē we. Ani kō pē kapi íwe n wai kecáá n léiselē te nō ne kō pimeco ipiηe mále nnya.

⁴ Mπά úye uké písōnne ríyu n waise, mékperinkpewai áme kapē kulee mepēne kēmeē n we. Uléécaā ye ne pikperinkpekōs ne piwásánkai túhaanēne.

⁵ Nwóónaapí rín kapē nónínsōi kēmeē n we. Lē kani nní m má liké nō n tulu, li we re Uléécaā ricuruu ye maa re: Am pó fómnine, ám kō kepire pó tōne.

⁶ Lē nnya kari yé fe arí ne ikari maa re:

Upíma yee unécome, iwame íi né waine.

Yō ke kesoi pipi ake yé né wa?

⁷ Ani ye nópínéwéese pēe nléécaasimé nō rin-yóó kecáá léise. Ani lē ke piisoi íi ne kēto n tene m pallē ani pimeco nfatene m má.

⁸ Yeēsu Kirisi ye sé-me ne neni-me ne nípá piyei-pō use uyē le.

⁹ Ani kapē tíye simúhē sane mpehē mpehē siké ncée nō pōise. Uléécaā nfanare mee yé nónínsōi kemeē-pō tíyese ani papisi, ái iluke kēmeē ikóhō yee yé tíyese ani papisi.

¹⁰ Tō kenyōnsetunipi mále, pepēe kunyōnsecání kēmeē inyōnse n wai ápi ncée má piké ye kei píluke li.

¹¹ Li we re pi ye ísee iyē kapí ne n nyōnse kekále iyaa-pō toroísele. Imenyē ke Uléécaā usina uu ye ne kenyōnse riyíkí-i akōpe piheere kecáá inyōnse wa.

¹² Lē nnya ke Yeēsu póō kō kuyu iyaa-pō íwe li uú ne umenyē cire písoi akōpe heere.

¹³ Lē nnya, tókē kekále-i léepō tókē ha u leepō, tōn uisei topori.

¹⁴ Liriyíkí re ári nté kuyu má kpeē yé mesére ní we, amá kpekpeē masí kepire n weme kari wéési.

¹⁵ Tókē ne Yeēsu ritiki arí ne mesére ipakare siyome ne Uléécaā inyōnse n wai, liasei re lelee ntónōō-i n léenti lin urinyiri taáselē kari yé ne inyōnse u wa.

¹⁶ Amá áni kapē mewai sōne ne nfanare ihēe palei, li we re inyōnse iyē mpuri yee ye ne Uléécaā risá.

¹⁷ Ani nópínéwéese m pakarelē, ani nómenécíre cepise ani pimētene n we. Li we re pepēe nónnéfatene kecáá pallē piké kō símisi lē kapi pípíkei pē n wa. Ani tíyese piké mpōnare ne n keisi, ái kapē ne iηmōpi. In iηmōpi kapí ne wai, ái ye pēe nō tilaa.

¹⁸ Ani kerócaá keyóme yáasi. Tō yē te tō kefa kpáiiilenle tōn kō la re tókē nípá yei isoi sōne n le.

¹⁹ Ne nō welu re ani lē wa ké ncée yē ké mekeē nókenémeē pepō.

Nsíme tōwō ne iyáhaa

²⁰ Uléécaā yee nkíηniηe te. Uyē Urópiima Yeēsu, usánsé wéese yee umenyē n kōnu uú ne nkómēine tēneciré weri pikpōkpō kēmeē yukuse.

²¹ Uké tíyese nóké lē nnéí lēe umela kēmeē rí nyaní wa. Uké ne Yeesu Kírisi ritiki uú ne kerómee lelee ne u n sá wai. Yeesu Kírisi yee nípá píyeyi-pə meýóopi te. Amí.

²² Pimáreco, ne nó welu re ani nsímé kamí ne nní nó n ημόόpúselē yási ne suúlu. Nsímé kekéripi ye ke kam nó wóipo.

²³ Ani n nyu re pi urómáreco Timotee akpanii kēmeē lésele. Un mekeē n tuime, né ne u ripénepo amí ne nó lóólú.

²⁴ Ani nópinéwéese nnéí ne Uléecaa pikó nnéí yáási. Italii pikó ye nó yáási.

²⁵ Uléecaa uké nónnénéí ípelele nyíse!

Títelē ke Yakupu uu n wóí

Lelee rítelē ntí kémee ní we

Títelē ntí uwòle kapi ye sée re Yakupu, Uléécaā ne Yeesu Kirisi ukeikó. PISOI meyā ye músu re li ye Yeesu uwā (Mafiyee 13:35). U pee Yerusalem-pò Uléécaā pikó icápinē kémee uwéese unyine le. Uléécaā pikó mpuri mee ketē kecáá n yekaalē kuú ne máne.

Nsímé mee rítelē ntí kémee ní we riyíkí yee nfatene. Ai kesoi pipi mewai sone. Ai re usoi uké kefa ηmanē ne Yeesu Nsímé Kεcιre n tenelē, amá uké kò usoi kémee n wai liké n nyáni re u n tikilenle nsone. Likumúnjé re "nfatene nnsá mewai sone m má, n kpuwaalenle" (2:26). Pipeikee yee nyísele re li nfatene yíkíyiki née áí mmé.

Ifaaci iyē mekériine ye mmé:

1. Lē ke pipeikee api ye n wa (1:1-12).
2. Li pise re piké nfatene pipeikee kémee musí piké yé (1:13-18).
3. Lē kapi ye Nléecaasimé rintíki apí ne nfatene kémee n sóne (1:19-27).
4. Api kape ye nfatene kémee úka lómiise (2:1-13).
5. Li pise re nfatene nké mmewai ne mmecire nyíse (2:14-26).
6. Nké mmecire pitíne fe (3:1-18).
7. Lē knn yé ketē kecáá likó ne n sóne (4:1-5:12).
8. Lē knn mmecire piyómeyáhaa kémee m páilē (5:13-20).

Iyáhaa

¹ Née Yakupu. Ne Uléécaā ne Upíima Yeesu Kirisi ukeikó le. Née nó Uléécaā pikó isoipuri kefi ne ité iyee nní ketē nké nnéí kecáá n yekaalē rítelē ntí wólu. Ne nó yáasi!

Nfatene ne mewéesesohó nkó

² Pinémárecò, ani n kpíilē te mpóonare píima ye mu, in te li ye fe ai ye méwee mpehē mpehē kémee nó peikee.

³ Nò pinyuwe máalenle re lin nó m peikee re liké nónnéfatenē yē, non tinkáhá-káhá ne kέto-pò, li ye tíyesele aní n ηmósópulē.

⁴ Amá ani pee tíyese nónnéηmósópu kani m má nké nóínésoi kémee meyá wa ne nke-to-pò, ani pee meykíyíkí m pelaalē líka áí yé pee kò nó m párilē.

⁵ Mewéesesohó men nókenécopē úye m párilē uké Uléécaā me we, uké u he. Nfanare kuu ye ne nípa úye he. Úu ye cési. Un me u n we, u ye hele.

⁶ Amá li pise re uké nfatene m má uú ne welu, úu kape n tíru. Nkó yee n tíru ye we yarē ániwalé ke kuyò aku n síkai lin tánjai.

⁷ Liute úu kape musí re u yé fe uu Upíima kémee linyine yenu.

⁸ Usoi unyine lo, ukemúnjé áke keló kesē tū. Kéyu ne kepíre kuu uicee nnéí kémee sone.

Iwe ne memá kecáá nsímé

⁹ Nókenécopē unyine un íwe m má, uké mpóonare-i n we ke Uléécaā uú ne u rí taásene nnya.

¹⁰ Amá Kirisi ukó nkó yee m má, uké mpóonare-i n we ke Uléécaā uú ne u n cépisene nnya. Asei kecáá, umámá isoi ye tenene kekéripi nní yarē kuyúí meféle.

11 Ntufe ye leemele nn ημάkasi, nn meyuí kólaase, mefele ame lólu, mensone nn tene. Limecō ke umámá isoi ii ye mekáikai tene, lē kuu ní we un wai aí ne kei pá.

Pipeikee nkó

12 Nkó kai ye m peikee un kahari ye únarekome le. Lin pipeikee u m masí, kuu n feriyē nnya, Uléécaā yé nfáa u pa re ihéé. Mmē kuu yekeilē te uké pēpē u ní la pa.

13 Lin ye úye m peikee re liké akópe kέmee u ritépō, úu kape ye maa re: “Uléécaā yee né peikee.” Mēwai kópe áme yé fe meké Uléécaā peikee. Uricuruu úu ye kō úka peikee re uké mēwai kópe wa.

14 Amá mpá úye likáipi-káipi cire lee ye u pasai ai akópe kέmee u tépō.

15 Likáipi-káipi lē lin m pi, lin meyā n wa, ai pēe u pasai ai akópe kέmee tépō, akópe pō pelu aa pēé ne nkpō weri.

16 Ani kape nómenécire n kiraasente, pinémárecō lala kecire.

17 Lē nnéi lee aí kusa ní nyamí kai ye usoi n he ye Uléécaā yee keyómecaa-pō ní we kέmee léerile. Uyee keyómecaa-pō metéi likó nnéi wa. Uu ye conse. Kuymaha áku ukeméé we.

18 Uricuruu yee la uké ne unsímé ritiki uké ne nfáa ró he tóké ne lē nnéi kuu n wapisi kecōpe lifoi nnya. Unsímé mmee ase le.

Uléécaā nsímé kutu picō ne mpitiki

19 Pinémárecō lala kecire, ani kō te mpá úye uké ye n welu re uké uucō kutu rico, úu kape ye ne nsímé n yōne, úu kape ye kō kuwói n wélú.

20 Usoi kuwói áku ye lēlee Uléécaā inipee-i ase le n tíkile wa.

21 Lē nnya, ani lē nnéi lee ye usoi mékperinkpe n waise riyá, ani kō rikpákará píima yá, ani kō nómenécire cepise aní ne nsímé mmē ke Uléécaā uu nōsinéfa-i n wa yōsu. N yé fe nn nónányu lólu.

22 Ani kape nómenécire n kiraasente ne Uléécaā nsímé kutu picō ηmane. Amá ani ye kō lē knn m ma ritiki.

23 Úye un ye nsímé kutu rincō, unsá ye kō pēe lē knn m ma rintiki, u we yare usoi nkó yee ye kenípeenyáni kέmee lē ηmaa ke ukeyu ake ní we n yé.

24 Un umecire pinyáni m masí, uu tómpō uu mese ne mese paleipō lē kuu ní we.

25 Uléécaā isé ye nyamle ne iketō-pō, ii ye kō usoi ilási kέmee lese. Nkó yee i n kéni un mesére ikecáá ukemúné wailē ye ne umpehē le. Uu ye kutu i rico uu mese ne mese i paleipō, amá lē kii m ma kuu ye pitiki ne kéyu m mahanlē. Uléécaā ye liute uyé kpálenle un lē kuu n wai kέmee mpōnare-i we.

26 Úye un m músu re u uyómeyáhaa le kúu pēe unnōō pitíne nyu, un umecire kiraasente, upiyómeyáhaa ye méwoo le.

27 Piyómeyáhaa kecire pēe ápi ncaai níka m póriilē ke Uléécaā uu ye n ηmurei ye mpi: Usoi uké ye sikúmampipi ne pikúmannōsi ncōη kέmee picome ha, uu kō ketē nké kecáá mékperinkpe likó ne umecire kaase.

2

Ai pise re piké písoi ne picō kecōpe n tési

1 Pinémárecō, nōō nní Urópiima Yeesu Kirisi yee Uléécaā meyoōpi m má ne kēfa n tenelē, aí ne sá re nóké písoi ne picō kecōpe n tési.

2 Tóké kpisi re Uléécaā icápine-i karí we, umámá unyine uu lompō, un wura kepale ne melape néikōō tanaalē, úwekōō unyine pōō kō lompō, un ilū kópe tanaalē.

³ Nōn uyee melape néikōō n tanaalē riyu n waise, ani u maa re: Pōoké kam a kényukōōtone nké-i tone, ani kō úwekōō maa re: Pōoké nyere née a kam a keteni-i arōna metene nté tone,

⁴ Ái piténjé kemúnjé kee lē nō wee? Ai nō lē wale yare pepee ye pisoi siyu-i rimipai api kelene nsímé túhaane?

⁵ Pinémáreco lala kecire, ani kutu ricō ani kóm: Uléecaa úu pē ke pisoi api ketē nté ní nyáni re píwekōō wée uu pinfatene nnya pi pansese pimámáa? Pi Uléecaa iyōopi kuú ne pepee u ní la m mé kémee lonine.

⁶ Amá nō áni ye pee úwekōō waise! Ai pimámáa pee íwe nō wai pin kō sitahai nō séleii?

⁷ Ai pepee rinyíri sone tē ke Uléecaa uu nō ní séle caaii?

⁸ Uléecaa Nsímé ritelé ye maa re: A upōco n la yare kaa ripócúruu ní la. Uléecaa iyōopi isé ye iyē. Asei kecáá, nōn i n tikilē, li nyamle.

⁹ Amá nōn pisoi siyu-i m pailē nōké ne pi n tési, akópe kani lē wai. Li nyísele re áni lē ke isé ii m ma ritiki.

¹⁰ Usoi un m músu re isé nnéi kuu tikilē kuu pee ise rilóó, isé nnéi kuu lē tilóó.

¹¹ Uyee ní maa re: kape iwásá wa, uyē cire yee kō maa re: kape usoi kpu. Lē nnya pōnsá iwásá n wa, kaa pee usoi kpu, isé nnéi kaa lē tilóó.

¹² Ani n símisi nōn kō wai yare pisoi pee n nyu re Uléecaa yé keyáa ne uisē pi túhaane. Isé yee íi ye usoi akópe ní pa ye nyi.

¹³ Ketahai kē ketúhaane kémee, Uléecaa úu úka íwe ténine yee úu ye uco íwe n té. Lē nnya, nkó yee ye uco íwe n té yé nsímé kémee le.

Usoi nfatene ne uliwaiwai kecáá nsímé

¹⁴ Pinémáreco, usoi un n kparálē te u nfatene mále, ke uliwaiwai áli kō pee lē nyíselē, nfatene mmē mpuri yé fe nn usoi riyu loluu?

¹⁵ In te nōunémáreco Kirisi ukó, utisi née unósi unyine ye we, úu ye nípá keyáa kéye yē uké tā née uké li,

¹⁶ Nō unyine uu pee u maa re: A ne ripópōō n nme a ha ilū tā aa kō le, kúu pee lelee u m párilē u pa, likulaa ye pee kúye?

¹⁷ Limēco kai nfatene kémee we. Usoi un n kparálē te u nfatene mále ke uliwaiwai áli pee kō lē nyíselē, unfatene ye kpuwaalenle.

¹⁸ Amá in n la, unyine pōó né maa re: Pō ne nfatene mále, née n mewai sone má. Né u pese re: Iye kaa yé nfatene m má, lipówaiwai ali kō pee lē nyíselē! Né né linéwaiwai ne pō nyíse re ne nfatene mále.

¹⁹ Pō ne kefa tenelenle re Uléecaa ye ucíreníne le, née yo? Pō alari mále. Aníri pō ne kō lē nyule, aa ye n terii ne iwame mepēhē.

²⁰ Pō uníri nkó! Aa la pōké kō te usoi unsá ne uliwaiwai n nyíselē te u nfatene mále, unfatene ín kuláa kúka máa?

²¹ Ke urósáayaha Apiraham uu uliwaiwai ne n nyíse re u ne Uléecaa kefa tenelenle uu ukepipi Isaaki kpísi re uké ne nyóonse nnya ke Uléecaa uu u sée re aseí ute.

²² Aa yē te unfatene ne uliwaiwai ye pee pénelenle lin ne kesé keisi ái ne nyíse re u meyíkíyiki Uléecaa ne kefa tenelenle? Uliwaiwai ye tíyesele unfatene nn pelu.

²³ Lelee Uléecaa Nsímé ritelé kémee n wólaalē kai lē wa re: Apiraham ye Uléecaa ne kefa tenele, Uléecaa uu lē nnya u séi re aseí ute, uu kō uu séi re uusanē.

²⁴ Nō yē te usoi liwaiwai kémee ke Uléecaa uu ye ne yē te aseí ute lo, ái unfatene kémee nmanē.

²⁵ Uléécāa ye limēcō unōsi wásánkaí Rahapi pansesele aseí ute uliwaiwai nnya. U pēe Isirayeli pikō pitume yōsile, uu wai uu pi léni api nwahacee tiki api ne tōmpō. Mēwai mē kēmee ke Uléécāa uu yé te u aseí ute le.

²⁶ Yare ke ipiye yee fi nfāa m má ii n kpuwaalenle mēcō ke nfatene mee rín ye nliwaiwai ne n nyíse re n wele pōō kō kpuwaalē.

3

Tilēmpi pitine

¹ Pinémárecō, áni kape n la nōké nōnnénéí Nléécāasimé n céési. Nō nyule risonē ŋmaa re Uléécāa yé kam uu ne tō mpi tōō nní rí céési túhaane ai picō tōsu.

² Tō ye ntónéí mmú méwee kulúí kēmee meyá púnnele. In te unyine ye fe úu ye mémaa púnne, liute ye pipele masile. U yé fe uu umecire tini.

³ Tō ye isā nnō-i ákpalāa wale íi ne kom ii rō m pakarelē in tō tikilē.

⁴ Ani kō áninōi ripái nké: Mpá ne ampīye mmú, kuyō pape-pape kun a n kpáulē kun ne n tōsu, ketikíí sínsápi kenyine ke autikíí uu ye n carii un ne ncéa a tikiselē.

⁵ Limēcō ke rilēmpi arí we. Isoipiye kelō sínsápi kenyine ye ke, amá ke ye pēe mēwai piima wale.

Ani ripái lē ke kenakpéréé ake ye n fe ake kuhópe piima ŋmaasi!

⁶ Tilēmpi pō ne kō nna nca le. Kei ye mēwai kópe kelō kee irōpiye kēmee rí we. Nna teneciré kēmee-pō kake léeri ken irōsoi nnéí kēmee irōpiye silō tōrō mēkperinkpe pōrii ne ntōkpō keyaa-pō.

⁷ Asei ye nyē re iyúisee ne sinúipi ne liyúikō leē m mútui ne míni kēmee ikpintomé nnéí ke kesoiipi ake ferīye aké tini.

⁸ Amá usoi úka úu rilēmpi ferīye uké tī. Likópe linyine ye ni leē ái kútine rí we. Melō mee ye rí kpu mee rikemee yīpaalē.

⁹ Tē kari ye ne Urósāa Upiima rinōō sōne ritikise, tē cire kari ye kō ne sisoiipi kuu n wa sin umecō we anōō wa.

¹⁰ Nnōō nse mme-i ke rinōō sōne ne anōō kópe aa ye leeme. Pinémárecō, áni kape ye lē wa.

¹¹ Míni lari-lari ne metule-tule yé fe ame ripiye nhōi nse-i n léentii?

¹² Pinémárecō, kúfikiyee yé fe aku Olifiyee apiipi maruu? Fiinyi kululé yé fe aku afiki maruu? Kenyásilō nnihōi rín ye kō fe nké míni lari leseme.

Mewéesesōho mee Uléécāa kēmee n léeri

¹³ In te nōkenécōpe unyine ye nyáni re u mewéesesōho ne menyuwe má, uké tíyese piké usoi sōne ne umewai sōne kēmee lē yē. Uliwaiwai liké n nyíselē te usoi ye niŋule u kō mewéesesōho má.

¹⁴ Amá in te nōsinéfa ye túlúle, nōn íkeŋene nōsinéfa-i wailē, áni kape nkpáni nōmenécíre n taáselē nōn nōmenécíre kiraasente, nōn nsímései yálē.

¹⁵ Mewéesesōho mē áme keyómecāa-pō léeri. Ketē nté mekō ye me. Kuniri kēmee kame léeri.

¹⁶ Kei ke kufatoi ne íkeŋene ii rí we, méwoo méwoo mēwai ne mēwai kópe ncōpuri yēē kō kei n wele.

¹⁷ Mewéesesōho mee Uléécāa kēmee-pō n léeri mēwee foí yee mekē n nyarí ne meketō-pō. Lē memáá, áme kō pitele má. Me ye kō nípá yo n wailē ne kemúné. Me ye kō tíyesele usoi ne ucō api kómēine, ame kō ucō meyá íwe tēni ame kō mēwai sōne wai. Ame pikóólentene ne kecáá kecáá mēwai má.

¹⁸ Pēpēe rinōō rise n wéési yēē nkíŋniye kēmee ne picō nkíŋniye kale. Pikulaa yee re pi ye pansēle aseí pite.

4

Usoi un ketē nté likó usane, u Ulééca ulaarō le

1 Yei ke pitele ne pinákaanke api ne nókenémee leeri, insá nólinékáipi-káipi lee nó ní lémaale kémee?

2 Nō ye linyine káipile, amá áni ye fe noké li yē. Ani ye pico likó inípee n tapaalē yare noké pí kó, amá áni ye kó líka yē. Nō pitele waille non kō nákaanke, amá káni ye Ulééca m pise re uké nó he nnya, áni líka má.

3 Mpá non kō Ulééca m pise re uké nó he, káni pipise n nyu nnya, úu ye nó he. Lē kani ní la noké ne nólinékáipi-káipi n wa kani ye pise.

4 Nō mpí nō áni nní Ulééca ηmane ne kefa n tenelē, áni nyu re usoi un ketē nté likó n la, u Ulééca ulaarō lee? Nkó yee ketē nté likó ní la ye pansela Ulééca ulaarō.

5 Nō nyu re nsimé mee Ulééca Nsimé ritelē kémee ní we ye méwoo nkó lee? Mmee mmú re: Ulééca ye nfáa kuu kerómee n wa lala ne kefa kese, hái un nkecáa iláarō wai.

6 U kō ípeelē píima ró nyíselē. N ye maa re: Ulééca yèè píyuwélaa ncée tápisile uu mpí pee ye pimécire rincépise ípeelē nyíse.

7 Lē nnya, áni nómenécire ricepise áni Ulééca metene n we, áni tasi áni kuníri ncée tápisi, ku yé wuri ne ketaa-pō aku nó yá.

8 Ani ne Ulééca rikō, uyē uké kō ne nō tikō. Nō pikópekōó mpí, áni nóanénipe nale aké fū, áni kō nósinéfa heere, nó inō ité ité pikó mpí!

9 Ani yē te íwe kémee kaní we, áni n téní non nkpō tū. Ani nnyei riyá áni ikpōtu téní, nónnépōnare nké pansa mpócaai.

10 Ani nómenécire Upiima keyu-i ricepise, u yé pee nó ritaáse.

Ani kape ye pico akópe m palē

11 Pimáreca, áni kape nómenécāpécire kecáa nkópe n símaane. Nkó yee umáreca kecáa nkópe n símisi néee nkó yee akópe u m pálē ye kō isé akópe palenle. In te pō isé kecáa nkópe símisi áa kō pee i tikilē, pō pee lē iutúhaane lē.

12 In kō ne Ulééca mecire kóló yee isé wa. Uyee yé kō fe uu itúhaane i le. Umécire yee yé fe uu usoi riyu lōlu néee uu tyyese usoi uu pōlu. Amá pōó nní pico akópe m pálē, pō músu re pōó tyye?

Ani kape áyu n wéési

13 Nō mpí kamí ne máne, nō ye nní m maa re: Tó neni néee kóso kuyu nkú-i ha ári kei kuymē kuse tone ári kpéense ári kuláa yenu.

14 Nō ye áni n nyu ricuruu re íye kai kóso nó weesine. Nō we yare meléné mee n léeme áme ye kō nájai amé ne tenepō api me paapō.

15 Li ne sá re noké ye maa re: Upiima un n la, tó nfáa m má ári nní néee lico nní wai.

16 Pée ke nō we non áyu wéési non nómenécire taáselē. Lipiyuwélaa pē mpuri ápi nyamí.

17 Usoi un lelee ne n sá re uké n wa n nyu, unsá li n wa, akópe kuu wa.

5

Pimámá piké pimécire tl

1 Nō pimámá kam nképini ne máne: Ani ntóosi mee nó n leerine nnya tē áni sipupeila kóni.

2 Nólinékó ye fōnile, nsepi nn nómenélape fulu.

3 Ncámé ye nóunéwura ne nónnéwóoweni lonle. Ncámé mme mee nyíse re nólinéwaiwai ái nyamí, nké pee kō nó li yare nna mee tore. Nō memá kóóle áni curii, in kō ne siyáa torōó kémee karí we.

4 Nō pikeikō pēe nōsinēcare-i n keisi nōsone pihēēle ye, liitu ii keyómecaa-pō tulu. Nōpinēkeikō ye tēnile, piitu ii Upiima, nīnāne nnēi ute atu-i lompo.

5 Nō nōinēsoi kēmeē ketē nkē kecāā nīnare konle ani kō nōmenēla wai, ani le ani mēkpō wai yare isee kapī ne keyāā pikōpe n sī.

6 Nō ye aseī ute akōpe pale ani kō u kopu ūu ye ne nō nāasi.

Isoi nīne-nīne piluke ne piyómeyāhaa kecāā nsmé

7 Lē nnyā pimárecō, ani n kahari nōn ne mē Upiima uké ha ne pēeme. Ani yē lē ke ulame uu ye n kahari ikōne foī ne itōrōō ii ne cuuni, un mē te u yé kam uu ukecare-i iluke sōne kpasī.

8 Nōoké kō limecō n kahari nōn taalē, Upiima mekame ye nnyāā wale.

9 Pimárecō, āni kape ne nōmenēcōpēcire n tēnaane, insā lē Uléecaa yé ne nō túhaane uu akōpe nō pa. Utúhaane ye rinōnōō-i pinyere masile.

10 Pinémárecō, ani antepuye pēe ne Upiima rinyiri n sīmisi iwe ne pinnīne m paīlē, anī n nīnū nōn ne pimecō iwe kēmeē we.

11 Ani yē te tō ye pēpēe pimēcire pimúlé n fe maa re pi pīnarekome le. Nō Yōōpu kecāā nsmé kōnle re u pēe ikari wale, ani kō yenu lē ke Upiima uu kētō-pō u n he. Upiima yēē pīsoi iwe piima tēnle uú ne kefa pi fēnnē.

12 Pinémárecō, nīpā lin iye n we, āni kape ye ne keyómecaa nēe ketē nēe líka mpuri ritā noké ne wēeri. Nōn te “ēēē”, líkē “ēēē” nōn te “ēēhei”, líkē “ēēhei”. Uléecaa ūu kape ne nō n túhaane uké akōpe nō mī pa nnyā.

Pitōikō kecāā piyómeyāhaa

13 Nō unyine ye iwe kēmeē we, nēe yo? Liute uké keyóme yāási. Nō unyine ye mpōnare kēmeē we, nēe yo? Liute uké ipakare siyome ne Upiima pakare.

14 Nō unyine ye pōólú, nēe yo? Liute uké Uléecaa icápīne piwēēse sēe api Upiima rinyiri ne mēkpō u n nīnēsi pin ukecāā Uléecaa yāási.

15 Nfatene piyómeyāhaa yé utōikō riyu lō, Upiima uu u poise. In te akōpe anyine kuu wā, Upiima uu u sárei.

16 Lē nnyā, nīpā ūye uké ye uakōpe uucō yámne, nīpā ūye uu ye kō uucō kecāā Uléecaa yāási noké ne mī peī nnyā. Nkō yēe Uléecaa keyu-i aseī n tīkilē piyómeyāhaa yēē pīkei piima wale.

17 Elii ye pēe kesoiipi lē merōcō mmé. Uú ne Uléecaa tēni re ikōne ii kape cuū. Ikōne ii mēsei picuū yā aīmē ataani ne iwáre ikpuulū.

18 Uu kō limemāā yāási re iké cuū, Uléecaa uu ikōne cuunse, iluke ii ketē kecāā wai.

19 Pinémárecō, nō ūye un aseī ncee n tīye un m pō, nō unyine un kei u m pēsepō,

20 ani n nyu re nkō yēe ukōpekōō ncēe mmē kuu n tīye uu pōlu kēmeē m pēsepō, ye usoi nkpō-i lésēle Uléecaa uu kō lē nnyā akōpe meyā tinne.

Títelé foi ke Piyee uu n wói

Lelee rítelé ntí kémee ní we

Yeesu Kirisi utume kapi ye n sée re Piyee yee rítelé ntí wói. Kirisi pikó pée pée mekeee Asii awélé anupú anyine kémee n yekaalé ke Piyee uu rítelé ntí wólu. Piyee ye ró símisi re Silasi kuu né ritiki uu né rítelé ntí wólu (5:12). U ri wói re piké né ti rikóónú. Papiḷḷoni-i kuu ri wói, lelee re Rom-pó. Kirisi pikó fale pée Asii keté kecáá ní we kuu ri woipo (2:2). Kapi Kirisi pikó nnya kapi kei we yare písáne. Pi ye né isímé pi kparáile, pin kó piwéékuse né pi lémaalé. Lé nnya ke Póoli uu pi nmóópúselé te piké ikari né kéyu mahā pin Yeesu Kirisi inípee tapaalé. Pi ne uyé pée nkpéni kesé íwe ise le.

Ifaaci iyé mekériine ye mmé:

1. Piyee ye ipakare né íwele wale uu né pepere uritelé ntí ní kée léise lé ke Uléécaa uu piayú n ló uu kó né Yeesu Kirisi nkpó né umeyise tiki uu né tíyese apí n tálé (1:3-12).
2. U pi nmóópúselenle re ápi kape lópile, piké isoi yee n kpáiiilé Kirisi kupéneco kéméé n le (1:13-2:10).
3. Piké né Kirisi m páilé, api pée piisoi kapi yé pipeikee kéméé n le né nyíse re pi unsímé né aseí tikilenle. Uu kó icélaa pi pásii yee yé pipiyupipikei kapi yé n wai kéméé pi n yóriye. Uu kó pisihúú kéméé metone né piicápine kéméé né pi né pepere apí Uléécaa n nyu metone kéméé icélaa pi pásii (2:11-4:19).
4. Títelé ntí uwóle ye nté Kirisi pikó icélaa palenle re piké ye piwéluke kéméé ikari m má pin né lé ke Uléécaa uu pi n yekeilé tálé (5).

Iyáhaa

1 Née Piyee. Né Yeesu Kirisi utume le. Née nó ke Uléécaa uu n wée re ani pansé upikó rítelé ntí wólu. Nó písáne le non Pónti né Kalasii né Kapatóosi né Asii né Pítinii sité kecáá yekaalé.

2 Sáa Uléécaa ye nó wée yare kuu mekeee-me ní ma. U Nfáasone né ritikile uu né nó wéle uu iyaa yekei re ani Yeesu Kirisi m pakarelé ani kó umenye wole ani funi.

Uléécaa uké ípeelée né nkíninje meyá nó he.

Tóké meyktyiki n tálé te Uléécaa lisone ye wemele

3 Tó Urópiima Yeesu Kirisi usaa Uléécaa pakare. U íwe meyá tó ténle uu Yeesu Kirisi meyise pikpókpo kéméé né tiki uu né nfáa fale ró he. Lé nnya kari tálé te tó nfáa yé.

4 U kó nfáa fale ró hele re toké lisone lé yé. Ai ye fóni, ái ye mékperinkpe wa, ái ye kó caai.

5 Nó kecáá ke Uléécaa uu né unnahe ní páilé, un nó múílé te nó né kefa u tene uké né nórinéyu ló nnya. Siyáa tóro kéméé kuu lé waine líké nyíse.

6 Mpá kai neni nní m píse re líké ncón mpehé mpehé kéméé nó m peikee re nóanépóó aké n caailé, ani né mpóónare n còpisi.

7 Li lé wale re líké yé te íye ke nónnéfatené nsone nn sá. Wura yèè caaile. Mpá né lé, pi ye uyé ticuruu nna kéméé wale piké unsone yé. Nónnéfatené ye wura ríyu fele. Liméco ke Uléécaa uu ye nónnéfatené musí uké nnsone yé. Lelee yé tíyese aní ha keyáa ké ke Yeesu Kirisi uu umécire ní lesene uké nó n nyíse, písói iyáhaa né ipakare né ríyu yenu.

8 Nó u lalé áni kahane u n yé. Né nkpéni-me áni kahane u n yé, amá nó kó pée né kefa u tenelenle, non kó mpóónare né còpisi ái kumújé má, lin kó ríyu má.

⁹ Ke Uléécaá uu nóanényu n ló nnya kani lē ne mpóonare cōpisi. Kani Yeesu ne kefa n tene kulaa ye kpē kani n yē.

¹⁰ Antepuyē ye pee mekee wéesile piké píyulale pē kumúnjé yē. Pi pee mekee-me lihēhēē lē kani n yósune nsímé símisile.

¹¹ Kirisi Nfaasone ye pee pikeméé wele nn hái mekee-me pi símisi íwe iyē ke Kirisi uu meluke m má ne ríyu tē kuu n sónti uké ní yē. Lē nnya kapi wéesi api pereí rísonē piké yē tē kumúnjé kúye-i ne íye kai sónti líké lē wa.

¹² Ai pi nyíse api yenu re ái piricuruu ke nsímé mmē kapi n símisi nní ne máne, amá nō kní ne máne. Mmē ke pepēē Nsímé Kεcire nō n yóólē api kō neni nní nō símisi. Nfáasone mee keyómecaa n léeri nnaŋe kapi ne nō símisi. Piléécaatumē ricuruu ye lalē piké nsímé mmē ceri.

Mefine mee ne Uléécaá n sá

¹³ Lē nnya, ani lē kani yē n wa kecáá nōkenémúnjé n wailē. Ani mpá yo n wai ne kemúnjé, ani meykíyiki n tálē tē Uléécaá yē ne kefa nō fénne uu Yeesu Kirisi mekame kémeē ihēē nō pa.

¹⁴ Nō siwá lē see ye m pakare. Lē nnya, áni kape nómenéla n tikilē yare kani pee ní we áni méka nyu.

¹⁵ Ani Uléécaá mecō n we nōn líkópē kaase. Uyēē nō sée. Ani nómenéwee nnéi kémeē n kpáiiilē yare ke Uléécaá yeē nō ní sée uu n kpáiiilē mecō.

¹⁶ Li wōlaalē tē: Ani n kpáiiilē yare ke néē n kpáiiilē mecō.

¹⁷ Nō ye nōn Uléécaá n yáási, nō ye u sée re Sáa. Uu ye úka keyu ripái uké kelene umewai kecáá u túhaane. Lē nnya, li ne sá re nóké lē nnéi kani nōínēsói kémeē n wai kémeē u n wuru.

¹⁸ Nō kō meykíyiki nyule re ái linyine lee ye n caai yare nní nwóóweni néē wura kapi kpísi apí ne nóanényu lólu apí ne nópínékpure mewee mee áme kuláa kúka m má kapi nō rintérjse kémeē nō lese.

¹⁹ Amá Kirisi menye sone mee ríyu m má kapi ne ró lése. U we yare inyónsesan yeé íi ríka n caailē, íi kō ríka terjle kapi ne ró nyóonse.

²⁰ Uyē ke Uléécaá uu hái mekee-me wée uu kelenē mpá yo wai re uké písoi ayu ló. Uu kō nkpéni nō nnya siyáa tōrō nsí-i u leseri re líké nō yóriye.

²¹ Uyē kani ritiki aní ne Uléécaá kefa tene. Uléécaá uyēē pikpōkpō kémeē u yukuse uu ríyu u waise re nóké ne Uléécaá kefa tene ani kō ne u n tálē nnya.

²² Nō nkpéni nsímései mee ye usoi ríyu n ló pakarelenle ani péé ne fe ani meykíyiki n lakaane rísonē. Lē nnya, ani ne nósínéfa nnéi n lakaane, ái kape kecáá kecáá.

²³ Uléécaá Nsímé ye tíyesele ani nfáa fale yenu. Ani nfáa fale yē yare kapi ye kesoipipi kee ye n kpu m mári. Uléécaá Nsímé rín we yare nlukepuri mee ye n caai. Nn ye caai. Mesére kní we ne nfaa.

²⁴ Kesoipipi ye we yare meyúí.

Keriyu kake ye n yē yare meyúí mefele.

Meyúí yeē kóósile mefele ame súrii.

²⁵ Amá mesére ke Upíima Nsímé Kεcire pód ye n we.

Nsímé mmē kapi nní Nsímé Kεcire kémeē nō riyóó.

2

¹ Lē nnya, ani rikpákará nnéi mpuri ne nnóome ne kecáá kecáá mewai ne kufatoti ne iwóhó riyá.

² Ani Uléécaa nsímé n la yare ke siwá fɛnfɛ́l asi ye nní mɛpɛ sɔnɛ rí la, liké tíyɛsɛ nɔké rísɔnɛ papisi, liké kɔ nɔánɛyú lɔ nnya.

³ Nɔ Upíima isoi sɔnɛ pilélé masile.

Kirisi pikó ye Uléécaa mpuri pikó le

⁴ Ani nɛ u riko, uyɛɛ riparɛ kecirɛ tɛɛ ye nfáa n hɛ ke písoi api n kési, Uléécaa pɔɔ rí wéɛ rɛ tetɛɛ unipɛɛ-i rinéikɔɔ.

⁵ Nɔ́ ticuruu, nɔ́oké kɔ n we yare aparɛ nyɛɛ nfáa m má. Nyɛ ke Uléécaa uu kpísi, uu tíyɛsɛ Unfaasɔnɛ nní nɛ ukɛyɔ u mɔm. Kei kaní yé piléékɔɔ icápinɛ n wai, piléékɔɔ pɛɛ pinfaa n kpísi pin nɛ inyóɔnsɛ kuu rí la u wai, uyɛ un kɔ Yeesu Kirisi nnya i pakarɛntɛ. Uléécaa Nfaasɔnɛ kɛmɛɛ ke liinyóɔnsɛ iyɛ ii léeri.

⁶ Li Uléécaa Nsímé ritelé kɛmɛɛ wɔ́laalɛ tɛ:

Nɛ riparɛ ke Uléécaa uu n wéɛ tin nnéí má kpísilɛ kɛ́ Siyɔɔ-pɔ karií riké panse kenui riparɛ. Uyɛ un nɛ ri n tálɛ, úu isei melukɛ má.

⁷ Tiparɛ tɛɛ nɔ́ mpí nɔ́ nní nɛ kɛfa n tenelɛ kɛmɛɛ kuláa píima mále. Amá ri pɛpɛɛ ápi Uléécaa nɛ kɛfa n tenelɛ kɛmɛɛ wele yare lɛ kapi nní Uléécaa Nsímé ritelé-i n wói rɛ:

Tiparɛ ke pimóme api n fómɔpɔ tɛɛ nkpɛní panse tikɛcirɛ tɛɛ kenui-i rí we. Li kɔ wɔ́laalɛ tɛ:

Tiparɛ rinyinɛ ye rí ke písoi api ye rinkpɔ́u, kuparɛcaɲaa kunyine ye ku kɛɛ ye písoi n lóise.

⁸ Kɛ písoi pɛ́ api Uléécaa nsímé pipakarɛ rí ye nnya kapi ti rikpɔ́u. Lɛ kai kɔ hái mekɛɛ-mɛ we rɛ liké pi wa.

⁹ Amá nɔ́ nɛ mpuri mmɛ́ kɛ Uléécaa uu n wéɛ lɛ. Nɔ́ piléékɔɔ icápinɛ lɛ pɛɛ uyóɔpi inyóɔnsɛ n wa. Nɔ́ Uléécaa pikó lɛ. U nɔ́ánɛyú lɔlɛ uu metéí kɛmɛɛ nɔ́ yeké rɛ ani umɛwai píima písoi riyóó.

¹⁰ Ani pɛɛ mekɛɛ Uléécaa mpuri pikó, amá nɔ́ nkpɛní umpuri pikó lɛ. Uléécaa úu pɛɛ mekɛɛ íwɛ nɔ́ tɛ́, amá u nkpɛní íwɛ nɔ́ tɛ́nlɛ.

Isoi kai m pise rɛ Uléécaa ukéikó uké li

¹¹ Pinésáne lala kecirɛ, nɔ́ ketɔ́ nté písáne lɛ pɛɛ pincee n tósu. Nɛ la kɛ́ nɔ́ rinmóɔpúse rɛ ani nómenécirɛ tí, áni kapɛ likáipi-káipi lɛɛ nɛ nɔ́ n topu n tikilɛ.

¹² Nɔ́ínɛsoi kani n le nɔn nɛ pɛpɛɛ ápi Uléécaa n wuru kɛmɛɛ́ we iké n nyamí. Lin lɛ n wa, kei kapi yé pɛɛ nɔ́ rí wóhɔsi rɛ nɔ́ mɛwai kóɛɛ wai, api kei nómenéwai sɔnɛ yenu api Uléécaa ríyú waise keyáa kɛ́ kuu n sɔ́nti.

¹³ Ani Upíima nnya sisoipipi iyóɔpi nnéí yɛɛ ketɔ́ kecáá rí we m pakarɛlɛ. Ufoí yɛɛ uyóɔpi yɛɛ ketɔ́ nnéí kecáá rínanɛ n tɛ.

¹⁴ Ani kɔ pɛpɛɛ umetene rí we m pakarɛlɛ. Pɛ́ kuu túmɛi rɛ piké ye piwaikóɛkɔɔ kutu ripasa, piké kɔ pɛpɛɛ lisɔnɛ n wai ríyú waise.

¹⁵ Lɛ́ kɛ Uléécaa uu rí la lɛ rɛ ani lisɔnɛ n wai, piniri pɛɛ nɛ nɔ́ n kɛɲɛnɛ piké nɛ rinséé nnya.

¹⁶ Ani n we yare písoi pɛɛ ápi úka kecáá n tú, amá áni kapɛ pɛɛ rɛ káni nní úka kecáá rí tú nnya, nɔ́ rikpákárá mɛwai m má nɔn mekɛ́cáá yariilɛ. Ani n we yare Uléécaa pikeikó.

¹⁷ Ani ye nípá úyɛ m pakarɛlɛ. Ani nɔ́pinémáɛɛɔ n la, ani Uléécaa n wuru, ani kɔ uyóɔpi ríyú n waiselɛ.

Kirisi íwɛ kari yé m pallɛ tɔn nɛ írɔ́kó lɛ

¹⁸ Nɔ́ pikeikó, li pise rɛ nɔ́kɛ́ nómenécirɛ ricepise ani nɔ́pinékeisaa n wuru. Ái pɛ́ isoi yɛɛ rí nyamí pin kɛfa láárú nmanɛ, amá nɛ pɛ́ mekó́ mɛɛ m páápú kani yé m pakarɛlɛ.

¹⁹ Li nyamle re m̀pá pin usoi íwe n lukeise kái peé ne n sá re uké n le, li ríyú mále re uké Uléécáa kuú ne aseí n t́kilē nnya n kahari.

²⁰ Asei kecáá, tíyú ríyε kai má re usoi uké uncaai nnya íwe n yenaalē. Amá in te usoi ye lisone wai un kó peé ne íwe kahari, li Uléécáa inipee-i lisone le.

²¹ Lē ke Uléécáa uú ne nó n sée re ani ye wa ye lē. Kirisi ṕs ne kó ńkenécáá íwe líle uú ne nó nyíse re ani uncee n t́kilē.

²² Uyē úu akópe áka wailē, nnóme ŕka ŕn ketume unno-i léeme.

²³ Pi u lámaankeele, amá úu úka alé ceéi, api íwe u lukeise, amá úu úka sisikee, amá umecire kuu kpísi uu Uléécáa yee aseí ne n túhaane anipe-i wai.

²⁴ Arókpε kuu kpísi uu ukecáá wai apí ne kunapéékó kecáá u karií re akópe aké keróccá le, tókε pee lelee ŕ nyamí Uléécáa inipee-i n wai nnya. Uakpē nyee tíyese ke tó ne pelí.

²⁵ Nó pee mekee-me nyéreile yare sipoipipi see m pó. Amá nó nkpéni useesé ne uyee nókenécáá n pailē kέmee pelee.

3

Pinósi ne pipila kecáá nstmé

¹ Limεcó kái we ne nó pinósi kέmee, ani nómenécire ricepise, m̀pá nó úye uké uula m pakarelē. Lelee yé tíyese pē pila pee ápi nókenécópe Uléécáa nsmé ne kefa n tenelē api nóinésói sone yenu. M̀pá nónsá nsmé mmē n símisi, pi yé peé ne Uléécáa kefa tene

² re pi nóinésói sone kani n le nyáni nnya.

³ Ani kape ne ipiηε kecáá melape lekaa-lekaa kutu n colē, yare nní pinyúpipahaa ne wura ikólé ne ilú sone pitánti.

⁴ Amá lelee Uléécáa kέmee ríyú m má lee nní melape lekaa-lekaa mee usoi kefa-i m pékaalē. Ame ye caai, áme ye kó fani. Lelee nónnéfanare ne nóinésói niηε-niηε kani n le.

⁵ Limεcó ke pee mekee pinósi pee Uléécáa ne kefa n tenelē pin pipila pakarelē pin kó ne Uléécáa tálē api ye pee lapisí.

⁶ Piuse ye nní Sara yee pee ula Apiraham m pakarelē hái uu ye ne u séi re uusaa. Nón lisone n wai, nónsá líka n wuru, nó panselε ukepire pikó.

⁷ Limεcó nó pitisi, ani ne nópinénósi n we nón ŕsone pi naresi re ápi páápú nnya. Nfáa mmē ke Uléécáa uú nó n he faalaa, nó ne pē kuu kesé n he. Lē nnya, ani ríyú pi n waiselē. Lin lē n we, líka ái yé pee nópinéyómeyáhaa kέmee nó púnise.

Li pise re Kirisi pikó piké n lakaane

⁸ Ntóró kam nó n símisine ye mmú re ani kemúnjε keese m má nón kefa pénelē. Umáreco nla nké nókenémeé n we, ani ye kó uco íwe t́ni ani kó nómenécire n cepiselē.

⁹ Ani kape ye mewai kópe n ceikeene, áni kape ye kó alé n ceikeene, amá ani ye rinósó sone usoi ritikise. Lē nnya kuu nó sée re ani ye lē wa, rinósó sone riké kó ne nó n t́kilē yare kuu m ma.

¹⁰ Li Uléécáa Nsmé ritelé kέmee wólaalē te:

Usoi un meykíyiki n la uké isoi sone li liké kó siyáa nnéi u n láárú, li pise re uké urilempi ne nsmé kópe tí.

Uu kó unno ne nnómesimé kááse.

¹¹ Uké umecire ne mewai kópe tó. Uu lisone n wai.

Uké nkíηiηε piwélaa ne kέyú m mahanlé.

¹² Upiima ye pepe aseí n t́kilē inípee tapaalenle.

Un kó pipiyómeyáhaa kutu colē.

Amá u ye pepere mewai kópe n wai kepire ritále.

¹³ In te lisone piwai kaní ne kényu mahanlë, wóo yé pee íwe nó n wai?

¹⁴ Ticuruu in te lisone kani wai nnya kani íwe le, líké nó n láarú. Ani kape písoi n wuru, líka ái kape ye kó nfasimé nó tá.

¹⁵ Amá ani nósínéfa-i n nyu re Kirisi ye Upiima, ani kó ríyu u n waise. Ani ye nóménéfíre n cápínelë non ne mé te pin nó m píse re yo nnya kani nní meyá ne u tálë

¹⁶ nóké rinóo rísone yósi ne ipakare. Ani kefa n kpáíilë, pepere ne nó n náasi re piké nórínéyu kpu pin nó lámisi re nò Kirisi tikilë nnya, piké isei li.

¹⁷ In Ulééca mela, li kutsi we nóké lisone n wai non ne íwe le ne kani yé nóménéwai kópe kecáá nnya íwe n le.

¹⁸ Asei kecáá, nkɔ cireníne kóló ke Kirisi uu písoi akópe kecáá kpu. Uricuruu úu akópe áka má, amá uu pikópekóó kecáá kpi re uké ne Ulééca kème pi ha nnya. Pí u kpule uu kpi yare ke kesoi pipi ake ye n kpu meco, amá Ulééca Nfaasone nn u yukuse,

¹⁹ hái uú ne pepere nkɔ kuhore-i n kpaniilë Nléécaasimé yóó.

²⁰ Pë ápi pee Ulééca pakare kumúnjé kpe-i kuú peé ne pi n kahari úu la uké ukuwai yukuse. Pée uye-i ke Nowee uú pee ukutakai karií. Písoi nkáripí, pipaha nmane pee kukeme lompɔ, aku míni kecáá n tasilë Ulééca uú ne piáyu lólu.

²¹ Limeni mē ye míni kani ye neni nní ní wóle ai nóanéyu lólu kumíiri le. Api míni nó wóle re líké nónépije kecáá mékperinkpe heere. Pi míni nó wóle re líké nyíse re nò ne Ulééca ténile re uké ne Yeesu Kirisi meyise pikɔkpɔ kème ritiki uké ne nókenémúnjé sɔnukuse.

²² Uye keyómecaa ritaá uú ha Ulééca kuluke-luke-i kényukóstone-i tone. Uanipe-i ke Ulééca uu pílécaatumé ne lë nnéí lee kei ríyu ne rínanje m má wa un líkecáá tú.

4

Lë kapi ye Kirisi kème isoi fale n li

¹ Kirisi ye uipiñe kème ntóosi konle. Lë nnya, ani ukemúnjé kē keco m múllë non ne mé te nóké íwe li. Nkó ye uipiñe kème ntóosi n kó yè fele uu akópe piwai yá.

² Lë nnya, kái ne neni n kpísi, ái píse re nóké Ulééca mela n tikilë non kó ne itunje tɔɔo nnyí kai nní keté kecáá nó n tise nónésoi le. Ani kape lë ke nónépiñe ii n káipinke n tikilë.

³ Asei kecáá, nò pee mekee pepere ápi Ulééca n wuru mela meyá wale, non mékperinkpewai ne pikáipinke ne pítaniré ne iluke pícaainkee ne pítaniré íkejene wai non píléé nyóonse.

⁴ Li nkɔpéni lipite pë nnóo yile re áni ye kó mewai kópe mē piwai rikpá pimeco. Lë nnya kapi nó lámisi.

⁵ Pi yé kam api pimewai Ulééca kéenkee. Uye umecire cápínelenle uké ne pinyánnyá ne pikɔkpɔ nnéí túhaane.

⁶ Lë nnya ke Kirisi uu Nsímé Kecire riyóó uú ne pikɔkpɔ ricuruu péne. Pi pimewai kecáá ne pi túhaanele yare nípa kesoi pipi kénye meco. Amá Nfaasone nnya, pi yé nkɔpéni fe api Ulééca kème nfáa m má.

Lë kapi ye Ulééca lihheer rimmúlu

⁷ Mpá yo ketó ye nnyáá wale. Lë nnya, ani mesòhò m má non nípa yo wai ne kemúnjé, nóké ne piyómeyáhaa n fe nnya.

⁸ Lē nnya, lē kani yé n wa lée re ani mesére rísonē n lakaane. Nla yèè akópe meyā tinnele.

⁹ Ani kusáne n wapaane. Ani kape ye kefa-i n ηmōpu nōn ne písáne yósu.

¹⁰ Uléécaā ye m̀pá ńó úye linyine hele ne limpehē. Lē nnya, m̀pá úye uké uliheheē kpisi uú ne pico n léni. Nōn lē n wai, nō p̄ee lē p̄isoi le p̄ee Uléécaā lihēheē rísonē m m̀úílē.

¹¹ Lin úye n he re uké ye nsímé riyóó, liute uké ye ne Uléécaā nnōó símisi.

Lin úye n he re uké ye pico lē, liute uké rínanje mmē ke Uléécaā uu u n he ne pico n léni Uléécaā uké ne m̀pá yo ḱemee Yeesu Kirisi rinyiri nnya ríyu yē. Yeesu Kirisi uyee m̀pá píyei-pō meyóopi ne rínanje te! Amí.

Kirisi iwe icō piluke

¹² Pinésáne lala kecire, ńokenéwuū áke kape tō ne lē kai nní ne m̀pape ńó m peikee yare nna mee ńokenécaā kōonu. Ai kape ńó n we yare lisánja linyine ye ní.

¹³ Amá liké meyá ńó n láárú re Kirisi iwe icō kani le nnya. Limecō kai sónti liké ńó n láárú, kumúnjé kpe-i kuú ha umeyóopi ní lesene uké p̄isoi nyíse.

¹⁴ P̄isoi pin Kirisi nnya ńó n lámisi, liké ńó n láárú re Uléécaā Nfaasone, Nfáayukóó ye ńokenéméé wele.

¹⁵ Ńó úka úu kape íwe n le re u usoi kpu néē u linyine yáai néē u mewai kópe menyine wa néē u pico nsímé nnyine ḱemee táhankēe nnya.

¹⁶ Amá in te unyine ye íwe le re u Kirisi ukó nnya, ái kape isei u n we. Amá uké meníje rinyiri tē nnya Uléécaā ríyu waise.

¹⁷ Itunje ye tule re Uléécaā uké ne p̄isoi túhaane. Upikó kuú ne koraanene. In te t́ó kai ne koraanene, íye kai yé ha p̄ee ḱeto-pō pep̄ee ápi ní la piké Uléécaā Nsímé Kecire kutu ríncō wa?

¹⁸ Li Uléécaā Nsímé ritelé ḱemee wólaalē te:

In te aseí ute ríyu pilale ye papisi,

íye kai yé ha p̄ee ḱeto-pō pep̄ee ápi Uléécaā m pakarelē ne pikópekóó wa?

¹⁹ Lē nnya, pep̄ee Uléécaā mela ḱemee íwe n le piké ne lisone piwai n nōrlē, api Uléécaā, aseí ute yeē pi n wa anipe-i pimécire wai.

5

Lē ke Uléécaā icápine piwéése api yé Kirisi pikó kecáá rimpai

¹ Lē nnya, Uléécaā icápine piwéése kam nkpéni ne símisi. Né ne kō pimécō Uléécaā icápine uwéése le. Ne Kirisi iwe kuú n li ne inénípeē yenle. Ne kō meyóopi mee nfáani n léerine ḱemee ketóne mále.

² Lē nnya, ne la ké ńó rínmóópuse re ani piseesé mecō p̄isoi ke Uléécaā uu ńó rímmúise kecáá rísonē m paílē. Ai kape t́lasi, amá liké ne ńorinépóó yare ke Uléécaā uu ní la. Ai kape kō re piluke t́njé-t́njé pinyine kani ḱemee wéési, amá ani pikecáá m paílē ne kefa kese.

³ Ai re nóké p̄ē ke Uléécaā uu ńonanénp̄e-i n wa ne ḱeyu m páápú, amá ani rísonē n wai piké ńó n nyáni pin ńomenéco wai.

⁴ Nōn lē n wa, uwéése ye p̄isoi kecáá m paílē yare useesé un ha n ka, u yé riyóopikōn tee ári ye píkaí n caai ńó rikipise ani p̄ee ríyu m má.

⁵ Limecō, ńó pikpére ne pinmáne, ani ńomenécire ricepise ani piwéése metene n we. Nónnénéí, úka úu kape ye u ne pico kusencō ḱemee umécire n taáselē. Li Uléécaā Nsímé ritelé ḱemee wólaalē te: Uléécaā yèè píyuwélaa ncée tápísile uu m̀pá p̄ee ye pimécire rincépise ne kefa féenne.

⁶ Lē nnya, ani ńomenécire ricepise ani Uléécaā rínanje ani Uléécaā nnéí ute metene n we uké itunje iyē kuú n yekei ḱemee ńó ritaáse.

⁷ Ani nónnécōn nnéí ukecáá topile. U ńokenécáá paílenle.

⁸ Ani nípá yo n wai ne kemúnjé. Ani kape lɔpile! Nónunélaarɔ Setani ye kaɔniile yare kúkinaá kpee n senkeɛ, un wéesi uké unyine céériine.

⁹ Ani ncée u tápisi ani kɔ nɔfatene kémee n taalē. Ani n nyu re íwe kani nní n le ico ke nópínémáreɔ api ketē nnéi kecáá le.

¹⁰ Uléécaɔ ye riyále re nóké nkpéni íwe li ái kape náɔai. Amá u Kirisi ne ritikile uú ne nó séi re ani mesére umeyɔɔpi kéméé n we. U yé unfanare piima kémee nnaɔe nó he nónnéfatenɛ nn papisi líka ái yé pɛɛ nó ritiɔa-tiɔa nóké loó.

¹¹ Uyee nípá píyei nnaɔe ute! Amí!

Iyáhaa tɔrɔɔ

¹² Silasi kam n nyu re u aseɛi tikilenle yee né lé aní ne kétélépi nké nó wólu ké ne nó riɔmóópúse, ké kɔ ne nó nyíse re Uléécaɔ ye meyi kíyiki ípɛelée nó nyísele. Nɔ ípɛelée kuu nó í nyíse kémee nɔsɔne wele.

¹³ Kirisi pikó ke Uléécaɔ uu nómenéɔ n wée pin Papilɔoni nté we ne unéɔmáne Mariki ye nó yáhaaɔ.

¹⁴ Ani ripirane ani yáhaane líké nyíse re nó lakaanele.

Nó mpí nnéi nɔ Kirisi pikó, Uléécaɔ uké nkíɔniɔe nó he!

Títelē lírū ke Piyee uu n wói

Lēēe rítelē ntí kēmeē ní we

Mpá Kirisi pikó piye kapi rítelē ntí wóipó. Timewee ye nkpáni yare rinóo ke usoi uu ye ní ma uu kelene ncée kpísi uu kelō tómpo. Uteléwale nkó ye maa re unkpó itunye ye nyahaimēle. U ri wóile re Kirisi pikó piké ye ne uicélaa léise (1:13).

Ifaaci iyē mekériiine ye mmé:

1. Uteléwale nkó ye nsímé kecáá nyerele uu símisi re piké méwee sone mee pinfatene kēmeē ní we m múlīlē, piké kó icélaa kapi ní yósi ne aseí n tikilē (1).
2. Uu kó lē memáá picélaa nōome pēe nnōomesímé n céési pin kó méwoo méwoo wapisi ne tōpu (2).
3. Uu kó lē memáá Upíima Yeesu kepeemeyaa nkó símisi. Títelē ntí ye ripérése re Upíima mepeeme men n nāñaise, Ulééca nniñe kuú ne ró n niñú kēmeē kai léeri. Písoi meyā kuu kó la piké ncée piyéne rikpá piké píyulale ñmurei (3).

Iyáhaa

¹ Nēe Simóo Piyee. Ne Yeesu Kirisi ukeikó le nen kó uutume. Pē nnéi pēe mefóco Urólééca n Uróyulale Yeesu Kirisi nfanare nnya nfatene kecire m má kam títelē ntí wólu.

² Ne nó yáasi. Ulééca uké lē kani nní meyíkíyiki u ne Urópiima n nyu nnya meyá ípeelé n nnyíse uu kó nkínñine meyá nó he.

Pepee Yeesu Kirisi ne kefa n tene piké Ulééca mela n wai

³ Ulééca nnañe ke Yeesu Kirisi uu m má kuú ne nípá yo kai ró m pise ró he toké ne nfáa m má tōn ne Ulééca mela wai. Uyee tíyese kari céri re u ne umeyóopi ne unnañe ró séele.

⁴ Lēēe tíyese ke Ulééca uu lisone píima lē kuu n yekei re uké ró he ró pa, liké kei ne ritiki toké pēe Ulééca sipipi, tōn keté kecáá líkáipi-káipi lē ye ne ncaai ní ka kaase.

⁵ Lē nnya, ani riñmóópú ani nōnnéfatenē kecáá isoi sone kpápo, ani isoi sone kecáá menyuwe kpápo,

⁶ ani menyuwe kecáá nōmenécíre pimúlē kpápo, ani nōmenécíre pimúlē kecáá ññmóópú kpápo, ani ññmóópú kecáá Ulééca líkó nla kpápo,

⁷ ani Ulééca líkó nla kecáá kumáre piwai kpápo, ani kumáre piwai kecáá nla kpápo.

⁸ Asei kecáá, lē nnéi lin nókēnémé n we, lin kó meyá n wai, ái yé ñmurei nóké méwoo n we ani líka wai. Nópínékei ápi yé pēe kuláa paa. Li yé kó tíyese ani Urópiima Yeesu Kirisi nísone ceru.

⁹ Amá nkó yee úu lílika m má, úu nísone nyáni, u we yare unyíye. U paleile re pi akópe kuú pēe meke n wai u tinnele.

¹⁰ Lē nnya pímaréco, Yeesu Kirisi ye nó wéle uu kó ne pikéi nó séi. Ani riñmóópú ani pikewai kēmeē nyíse re nō ne sá re nóké pi wa. Ani yé pēe lē kēmeē píkaí rikpóu.

¹¹ Kei kani yé pēe nísone ncée yē aní ne nórínépóo Urópiima ne Uróyulale Yeesu Kirisi iyóopi teneciré kēmeē lompo.

¹² Lē nnya kam la ké isímé iyē nó n léisente, nípá kani nní nsímései n nyu nōn kó nkēmeē iníñi kariilē.

¹³ Ne yē te li nyam te ké kumúhē nkú-i kam nní nfáa m má kémee isímé iyē nò n léisente, áni kape ne m palei nnya.

¹⁴ Urópíima ye né símisile nen nyu re ám nkpeni ketē nké kecáá siyáa kulú kpane. Kenétóhēyaa ye nnyáá wale.

¹⁵ Lē nnya kam ñmóópúlē te nóké masí menétóhē-maá nsímé mmē n léiselē, nípá lin iye n we.

Pepee Kirisi meyoopi n yé nstmé

¹⁶ Ai siwómé ke písoi apí ní musí apí ne pimesohò wai kari ritiki arí ne nò símisi re Urópíima ne Uróyulale Yeesu Kirisi ye rínanje ne wemele. Amá irónípece karí ne ummule yē.

¹⁷ U Sáa Uléécáa kémee ríyu ne rínanje yenle. Likumúhē kpe-i ke Uléécáa, nímule ne rínanje píima ufe uu símaame re: Nkó yee Kenépipi lala kee nnépsonare nnéi n te.

¹⁸ Pée uye-i karí pee kesé Uléécáa riyape kecáá n we ne Yeesu, to pee metē mē konle men keyómecaa-pò leeri.

¹⁹ Lē kari nní n yē ye tyyesele ari meyíkíyiki n tálē te lē ke antepuye apí n símisi ye aseí le. Nò alari mále nóké n n waiselē. Pínsímé ye nò we yare kéfíríaa kee kuñmaha kémee ní tore líké ha ne weesi, Kirisi yee ní we yare rimarewarepi uké pee léeme uké nò n kpááilē ne nòsinéfa kémee-pò.

²⁰ Li pise re nóké rísoné kò te úka úu ye fe uké mmē ke antepuye apí Nléécaasímé kémee ní ma ne ukemúhē cire fe uké kò.

²¹ Ai písoi pee píricuruu musí apí ne n símisi, amá Uléécáa Nfaasoné mee ye pí lò, apí pée ne Uléécáa rinyiri n símisi.

2

Picélaa nòome

¹ Antepuye nòome ye pee mekee Isirayeli pikó kecòpe leemele. Limecò ke picélaa nòome pòò kò meyaá nókeneccòpe lontine. Inòomecélaa yee ye ne ncaai ní ka kapi tantine apí kò Ucélaa yee píriyu n lò fómni ai pee ásáláú kaikai anyine pí wai.

² Písoi meyā yé méwoo méwoo piwai kémee pí ritiki, pē nnya aseí ncee riyu ari kpi.

³ Pí yé nwóónaapí nnya nnòolari kémee nnòome wa apí ne nò fe apí le. Amá hái mekee-me ke Uléécáa uu ne pí túhaane apí akòpe yenu. Pikelólé áke neni ketaa wepò.

⁴ Uléécáa úu piléecaatumē pee ne u m púnne kanje. Amá kuñmaha kuhore-i kuu pí riláupo re piké kei m pahaalé líké ha ne ketúhaaneyaa tu.

⁵ Úu kò pee kekpuretē písoi kanje. Amá u pee tyyesele míni ame yipu ame pikópékòó nnéi kòóí. Písoi píphaa ñmane kutú pee kanje. Nowee yee pee n yóólē te písoi piké aseí ritiki ye pikécòpe wele.

⁶ Uu kò Sotam ne Komòari ayu ne túhaane uu a tékéé aa panse nfúrò. Lē kutú ne pepée apí u m pakarelē nyíse re limecò kai kò pē waine.

⁷ Amá usoi use riyu kuu lò. Uyee nní Loti yee aseí m má. Unfaa kémee pikó ye pee méwoo méwoo wapisile lin meyíkíyiki mpòocaa u tanaalé hái.

⁸ Uyee pee aseí tikilenle un ne pikécòpe we. Mpá keyáa kéye kutú pee pimewai kòpe nyáni un kò kóméi, lin pee ukumírí yóókuselē.

⁹ Li nyísele re Upíima ye nyule lē kuu yé pipeikee kémee pepée u m pakarelē ní lese ne lē kuu yé kò pipakareciré pò kò ketúhaaneyaa kutu rimpása.

¹⁰ Pepee mékperinkpewai ne píripòò n wai apí kò Upíima nnanje waiselē kuu meyā kutu pasane.

Picélaa nōome pē ye akīn kōpe ne piyuwélaa mále. Api ye pimécire tí ne keyómecaa-pō lináŋe-naŋe piháikuse.

¹¹ Pilécaatumé ricurruu pēe rínáŋe m má pin lē fe ápi ye Upíima keyu-i keyómecaa-pō lináŋe-naŋe lē nkópe nka símisi.

¹² Amá picélaa nōome pē ápi ye musí, pi we yare ísee ke písoi api n cópii piké keyáa kō. Lē kápi n nyu kápi ye lámaankee. Ísee meco kai kō pi kónine.

¹³ Pi kō pē tikpákárá waine liké ne pirikpákárá kápi picō n wai pi ceei. Pimela mee re piké ye meturétéi ne mewai kópe kápi n káipinke n wai. Mékperinkpe ne nseiciré ye pi póriilenle. Nō ne pē nōn n tú nōn kesé n le, ai pi n láarú re pi ye nnōome nō wa.

¹⁴ Iwásánkaí ye piinipee-i wele, ápi ye kō akópe piwai kecáa kō. Pēpēe ápi Uléecaa ncee kémeé ininí m má kápi ye kényu rikéraase. Memá nnáápi ye ne pi mainule. Uléecaa ye anōo pi wale.

¹⁵ Pi ncée sone tíyele ápi ncée kópe tiki api pōlu. Ncēe mmē ke Pēyōo uŋmáne Palam úu pēe rintíki kápi tíkile. U ye pēe mewai kópe wale api u hēéle.

¹⁶ Amá Uléecaa ye pēé ne umewai kópe kecáa u césile. Ísee íi ye símisi, amá keminaayaha ye pēé ne mesoitē símisile ake tíyese antepu Palam úu pēe pinírikei rikpá.

¹⁷ Písoi pēe wele yare rínihōi mee rín míni m má nēe ahope ke kuyō aku ye rinkpiise. Kesine piima kuŋmaha-i ke Uléecaa uu ketōne pi he.

¹⁸ Pi nsimé nyule hái, amá ápi pēe aseí má. Písoi pinyine ye pēpēe nní ncée kópe n tíkile anipe-i nŋmēherēle ái kahane n náŋai. Pinōome pē ne ye fele api méwoo méwoo ísoi kápi n le ne lipite pē kényu kéraase.

¹⁹ Pi ye pi maa re pi yé tíyese ápi ilási kémeé lelu, amá pē ŋmaa ricurruu pin pēe kō mewai mee ye ne nkpō n ka ilasi le. Lēle re mpá úye ye lele u n feríye ilasi tunle.

²⁰ Upíima Yeesu Kirisi yee Uróyulale. Asei kecáa, in te pinyine ye u ceri api ketē nté mékperinkpe piwai ne pimécire tōlu, api kō limemáa mekemee pēepō, lipite pē mewee fale mee caailenle ame mefoi tōsu.

²¹ Lí pēe kutōsi we re ápi kape pikai nsímesei n ceraalē ne kápi yé n n céri api pēe kō ísé ke Uléecaa úu pēe pi n pa pitíki yá.

²² Lē kai nní pi n wa ye nyíse re meyu mmé kápi n ma ye aseí le re: Kēpōpi ye kúukee ake pansē ake le nēe kúfōŋ ye mewóle-maá apéré-i pínjiri.

3

Upíima mēpēeme nstmé

¹ Pinésáne kecire, títelé lírú ye ntí kam nní nō wólu. Ne aketé kémeé lalē ké lē kani pinyuwe m máálē nō léisente nōké ne kemúnē sone n wailē nnya.

² Ne la re ani nsimé ke antepuye pēe Uléecaa rinyiri ne n símisi apí pēe mekemē-me n ma ne ísé ke Urópiima ne Uróyulale uu n pa, pitume api tō n tēŋse kecáa léise.

³ Ani kō te písoi ye siyáa tōrōo kémeé sóntile piké pilipōakō n wai pin nō sénni

⁴ api ye re: U maa re u sónti, yei kuu pēé we? Háí ke pirósáa apí ne n kpí, mpá yo ye wele yare káí pēe ketē kekoraane-me n we.

⁵ Amá pi nyule pin ne kesu re háí ái neni-me ke Uléecaa uu urinōo ne ketē ne keyóme wa. Míni kémeé kuu ketē leseme uu kō míni ne ke wai.

⁶ Limeco kuu kō pēe tíyese míni ame yipu ame ketē fe úu ne kekecáa líkō nnéi tēkéé.

⁷ Uléecaa rinōo tē cire tēe kō nfáani ketē ne keyómecaa múllē uké ha ne nna kémeé si ritékéé. Keyáa kē kuu pēpēe ápi ye Uléecaa m pakare ne túhaanene uké kesé pi ritékéé.

⁸ Amá pinésáne kecire, nsímé nse ye we kái ne n sá re nòké palei. Mmee mmú re: Keyáa kese ye Uléécaá inipee-i anmē kúkotokú kuse le. Anmē kúkotokú kuse pō ne kō keyáa kese le.

⁹ Upiima úu nānaisē uké kelene lē kuu ní ma wa yare ke pinyine api m músu. Nō kuu ne lē ninjú re úu la nō unyine nfaa nké pō nnya. Amá u la re ani nōnnénéí fe ani isoi conse.

¹⁰ Upiima kekameyaa ye ha sōntile yare uyaa. Nnē piima nnyine nn wai keyómecaa aké pōlupō. Nna nn keyómecaa-pō likó nnéí tore, ketē ne kelikó nnéí aí tore.

¹¹ Kai nní ní we re lē ke nípá yo ai sééne nnya, li pise re nōnnésē ne nóinesoi kani n le iké aseí n tikilē in kō ne Uléécaá sá!

¹² Lē nnya, ani nōmenécire nyóonse aní ne m mé te Uléécaá uké mekeē kam. Keyáa kē ke keyómecaa aké nna yósune keké tore múkú-múkú, lē nnéí lēe kekemeē ní we ai nna kutoi kémeē wólente.

¹³ Amá Uléécaá ye ró maa re u yé keyómecaa fale ne ketē fale wa. Nsímései mee yé ha kei n we. Ketē kē kari mé.

¹⁴ Lē nnya pinésáne kecire, lē kani nní m mé nnya, ani riñmóópú ani uinipee-i n we áni ncaai níka má, nkópe níka ín kō nō terjē. Ani kō nkínññe kémeē n we.

¹⁵ Ani kō te Urópiima nniñe ye tiróyu lōle, yare ke urósáne lala ne urómáreco Pōli uu n wói. Uléécaá yee likemeē mewéésēsōho u he.

¹⁶ Atelé nyē nnéí kémeē kuu linsímé ní wólu kuu ye lē símisi. PISOI ápi ye nsímé mmē silō sinyine aseí fe piké kō. Pepee ápi líka kumúnjé ní nyu ápi kō pelaalē ápi ye pee n kénjéese, aseí aá ne pi pōlu. Ticuruu lē kapi kō Uléécaá Nsímé atelé tōrō nnéí kémeē wai. Pimecire kapi ne nkpō wéési.

¹⁷ Lē nnya, nō pinésáne lala mpí, nōo nní lē pinyuwe m máálē, ani nōmenécire tí. Insá lē, pepee ápi Uléécaá n wuru mewai kópe yé týese ani pi tiki ai nō lóise.

¹⁸ Amá li pise re nōké ncéē mme-i ke Uléécaá uu ípeeléé nō n nyíse n tikilē nōn ne kényu sí, ani kō Urópiima ne Uróyulale Yeesu Kirisi ceru. Uyee neni ne nípá píyei-pō meýópi te! Amí.

Titelé foi ke Yohani uu n wói

Lelēe rítelē nti kémēe ní we

Kirisi pikó pē nfasimé kapi ne icélaa kópe ne cókoi ke Yohani uu rítelē foi nti wóipō. U icélaa kópe pikó pē tinyiri he re Kirisi pilaarō. Pi kesile re Kirisi uu kesoipipi, ápi akópe ncaai kpíilē te linyine, ápi lē ke akópe aa ye tó ne Uléécaā kecōpe ne caai kpíilē te linyine. Ai pēe wai re ái cōhlē te Kirisi ukó uké isoi sōne n le. Piyómeyáhaa féé pinyine pēe icélaa iyē céesi.

Lē nnya ke Yohani uu n wói ye nni: U lalē icélaa iké kecíre n we uké kō aseí ripérése. Lē nnya kuu pi léise re piké icélaa iyē kapi kékoraane-mē n kō timúlú n̄sōne (2:24).

Ifaaci iyē mekériine ye mmé:

1. Uteléwōle ye nyísele re u Yeosu useérakóō lē (1:1-4).
2. Yohani ye re pisoi piké metéi kémēe isoi n le. Likumúnjé re Uléécaā ye metéi lē. Lē kémēe, li pise re Kirisi pikó piké n̄la isé n tikilē (1:5-2:17).
3. Kirisi pilaarō píima mekame nkó ke uteléwōle uu nté símisi (2:18-29).
4. Uu kō Kirisi ukó mēwee léise (3:1-24).
5. Iye kapi ye nnóōmesimé ne nsímesei ceri api kóólēne (4:1-6).
6. Nala ke usoi uu ye ne nyíse re u Kirisi ukó lē (4:7-21).
7. Tó fe ari nfatene kpísi arí ne akópe feriyē (5:1-21).

Nsimé mēe ye nfāa n he

¹ Lelēe pēe n̄pá yo ke Uléécaā uu n wa kekoraane-me ní we, ari linsimé kóm, ari kō ne irónipe lē yenu ari li nyānei, ari kō ne arónipe li ca, lēe nni rinōō tee ye nfāa n he.

² Sāa kémēe kari pēé wepō. Li nfāa mmē tó nyísele ari n yenu. Lē nnya kari nfāa teneciré mmē nsimé símisi, tōn kō nō n yóólē.

³ Lē kari n yé ari kō kom kari kō nō yóólē te tó ne nnó tóké ripéne tōn ne kesé tō ne Sāa ne Ukepipi Yeosu Kirisi kupéneco kémēe we.

⁴ Tóké ne mpóōnare m má ne kēto-pō nnya kari tiróóuruu lē wai.

Uléécaā ye metéi lē

⁵ Nsimé kē Yeosu Kirisi uu ní ma ari n kóm tōn kō n yóólē ye mmú re: Uléécaā ye metéi lē, kuḡmaha kúka áku ukeméé we.

⁶ Tōn m maa re tó ne Uléécaā ye pénelē, tōn kō pēe kuḡmaha pikei wai, tō pinóōme lē, ári nsimései tikilē.

⁷ Amá in te metéi kémēe kari sōne, yarē ke Uléécaā uu nni metéi kémēe ní we, li yé t̄iyese tó ne piróco arí m pénelē, Ukepipi Yeosu menye amē pēe n̄pá aróképe áye ró hēere.

⁸ Tōn ye m maa re ári akópe má, meróóire kari fómni, nsimései n̄n keróoméé we.

⁹ Tōn ye aróképe n yámne, u yé ró a sárei, uu kō ntócaai nnéi ró hēere. Likumúnjé re Uléécaā ye aseí ute lē. U ye n̄pá yo wale lin kecíre we.

¹⁰ Tōn ye n kesi re ári akópe áka wailē, tō Uléécaā kpísile yarē unóōme, ai pēe nyíse re unsimé n̄n keróoméé we.

2

¹ Sinéwá! Ne rítelē nti nō wólulē re áni kape akópe n wai. Amá in te unyine ye akópe wa, uké n nyu re tō Sāa Uléécaā kémēe-pō usiméyóó mále. Uyē aseí ute Yeosu Kirisi.

² Uyee uricuruu kpisi uu arókpópe kecáá he yare inyóonsese re Uléécáa uké arókpópe ró sárei uu ne keté nnéi písoi akó péne uu sárei.

Isé fale

³ Tón Uléécáa isé rísonne m múllē, li nyíse re tó u nyule.

⁴ Usói nkó yee ye ní maa re: “Ne u cerile” úu ye kó pree uísé rimúlú ye unóome le, nsímései nn ukeméé we.

⁵ Amá usói nkó yee unsímé ní múllē ye nyísele re u u lalē ne kefa keše. Lelee ye nyíse re tó ne Uléécáa ye pénelenle.

⁶ Li pise re usói nkó yee ye ní maa re tó ne Uléécáa ye pénelenle, unsē nké kó n nyamí yare ke Yeesu nsé nn pree ní nyamí meco.

⁷ Pinésáne lala kecire, áí isé fale kam nó wólu, amá isé kpure ye nyi kani kékoraane-me ní yosí. Isé kpure iyee nní rinóo kani pikóme ní masí.

⁸ Mpá ne lē, li kó pree isé fale le yee Kirisi kémee ne nókenémee n nyíselē te aseí ye nye. Lelee re kuḡmaha ye tómpole, metéi sei pó ne kó pilomme masile.

⁹ Nkó yee m músu re metéi kéméé kuú we, un kó pree uuco ipuri yulu ye kó kuḡmaha kéméé wele.

¹⁰ Nkó yee uuco ní la ye metéi kéméé wele, líka áí ye u lóise.

¹¹ Amá nkó yee uuco ipuri n yulu ye kuḡmaha kéméé wele. Kuḡmaha kéméé kuu sóne aku u nyiinsē úu pree nyu méye kuu sí.

¹² Nó sinéwá! Ne rítelē ntí nó wólule ké nó léise re Uléécáa ye Yeesu Kirisi rinyiri nnya nóanékópe nó sáreile.

¹³ Nó pinésáa! Ne nó léisele re nó uyee háí kékoraane-me ní we nyule. Nó pikpére ne pinámáne, ne nó léisele re nó ukpááree Setani feriyéle.

¹⁴ Nó sinépipi! Ne nó léisele re nó Sáa nyule. Nó pinésáa, ne nó léisele re nó uyee háí kékoraane-me ní we nyule. Nó pikpére ne pinámáne, ne nó léisele re nó páápúle. Uléécáa Nsímé ye nókenéméé wele, ani kó ukpááree Setani feriyé.

¹⁵ Ani kape keté nké nēe kelikó n la. Uye un ke n la, úu yé kó fe uké pree Sáa n la.

¹⁶ Keté kecáá líkó ye nní: pikáipinke ke usói uu m má ne lē ke uinipee ii n nyáni kuu ní la uké m má, nēe lē kuu m má un ne rikókōri wai. Lē nnéi ye keté nté líkó le, áí Sáa kémee kai léeri.

¹⁷ Keté ye tósule, limeco ke kelikó ke písoi api n káipinkee póo kó tósu. Amá nkó yee Uléécáa mela n wai ye nípá píyeyí nfáa mále.

Kirisi ulaaro

¹⁸ Nó sinépipi! Itunje tōrōo ye tule. Nó kō te Kirisi ulaaro ye wemele. Kirisi pílaaro ye nkpéni kulúí leemeele, non kó nyu re itunje tōrōo ye tule.

¹⁹ Kerócope ke lipite pē api léeme, amá ápi pree pírókó. Pin pree pírókó, pi yé pree kerómeé tone. Amá kapi nní ní tómpo nnya, li nyísele re pinnéi mmē kémee úka úu pree urókó.

²⁰ Amá Uléécáa ye nó Nfáasone hele yare kapi ye usói riyu kecáá mékpō n kōonu *, ani pree nónnénéí nsímései n nyu.

²¹ Lē nnya, áí re nsímései káni nyu nnya kam nó wólu, amá ne meyíkíyiki nó wólu re nó nsímései nyu nnya. Nó kó nyule re nnóome ríka rín ye nsímései kémee léeme.

²² Wóo unóome, kái pree uyee n késu re áí Yeesu ke Uléécáa uu wéé? Kirisi ulaaro lo. Sáa ne Ukepípi keté kuu yúlu.

²³ Asei kecáá, nkó yee Uléécáa Kepípi ní yé úu kó Sáa Uléécáa nyu. Nkó yee Uléécáa Kepípi n ḡmurei ye kó Sáa Uléécáa ḡmureile.

* **2:20** Luki 7:46

24 Lē nnya, ani tīye nsímé mmē kani háí kékoraane-me n kó nké nókénémee n we. In te nsímé mmē kani háí kékoraane-me n kó ye nókénéméé we, nó ne Ulééca Kεpipi ne Sáa Ulééca yé ripéne aní n we pise.

25 Lē ke Kirisi uu n yekei re u yé ró he leε nní nfáa teneciré.

26 Pεpeε n náási piké nó fóm kecáá nsímé kam nó wólu.

27 Nfáasone mmē ke Ulééca uu nó n he ye nókénémee wele. Lē nnya, áí nkpáni pise re piké kó nó picélaa rikpá. N yé nípá yo nó céesi yare kai m pise, nnóme rín keméε we. Lē nnya, ani lē ke Nfáasone nn nó n céesi wa, leleε re ani Kirisi kupéneεó kémeé n we.

28 Nó sinépipi! Ani Kirisi kupéneεó kémeé n we. Un píyei n ka ari peé ne tirópó n we, isei ti yé ró wa.

29 Nón n nyu re Kirisi ye aseí ute le, ani kó n nyu re nkó yee nsímései n tikiłē ye Ulééca kεpipi le.

3

Ulééca sipipi kecáá nstmé

1 Ani yé lē ke Sáa Ulééca uu meykíyiki ró ní la api ye ne ró séi re Ulééca sipipi! Tó kó mesei lē le. Ketē nté pikó ápi Ulééca céri. Lē nnya kápi kó tó nyu.

2 Pinésáne lala kecire! Tó nkpéni Ulééca sipipi le. Ái kahanε isoi iyē kari masi kεpire ní wene n nyíse. Amá nse kari pεε nyu re Yeesu Kirisi un píyei m pεεme, tó ha ne menyíne u n we ari pεε u yenu yare kuu meykíyiki ní we.

3 Nkó yee lē ne kefa kese n tálē yèε umεcire n cápinele uu wole cáká-cáká yare ke uyē Upiima uu ní we cáká-cáká meεó.

4 Nkó yee akópe n wai úu Ulééca isé tikiłē. Lē nnya, akópe piwai ye isé pilóó le.

5 Nó kó pεε nyu re Yeesu Kirisi ye ka re uké pisei akópe-i lese, uricuruu úu akópe áka má.

6 Lē nnya, nkó ne Yeesu Kirisi pεε m pénelē úu ye akópe n wai. Nkó yee akópe n wai úu u yenaalē, úu kó u nyu.

7 Nó sinépipi, áni kape tīye unyine uké nó fóm. Nkó yee n wai yare kai m pise ye aseí tikiłenle yare ke Yeesu Kirisi póó kó aseí n tikiłē meεó.

8 Nkó yee akópe piwai ne kéyu m mahani ye kuníri ukó le. Kuníri kpeε háí kékoraane-me akópe wairi. Lē nnya ke Ulééca Kεpipi ake ketē kecáá ka re keké kuníri liwai-wai ritékéé.

9 Nkó yee m pansε Ulééca kεpipi yèε akópe piwai riyále re Ulééca Nfaa ye ukeméε we nnya. Kuu Ulééca kεpipi nnya, úu yé fe uké akópe piwai n nariłē.

10 Nkó yee úu aseí n tikiłē néε úu umáreεó ní la úu Ulééca ukó. Kei kapi ye ne Ulééca kεpipi ne kuníri kεpipi ceri api kóólene.

Ulééca sipipi meεpεcire pilakaane nstmé

11 Tinóó tē kani háí kékoraane-me n kó ye ntí re: Tóké meróεpεcire n lakaane.

12 Ari kape Kayεε meεó n we. U pεε ukpááree Setani ukó le, uu uumareεó pá. Yo nnya kuu u ripá? Kayεε ricuruu liwai-wai áí peé nyamí, amá uumareεó líkó póón n nyamí.

13 Pimáreεó, áí kape píri nó wa re ketē nté pisei ye nśínépurí yulu nnya.

14 Tó nyule re tó pεε kpuwaalenle, ari nkpéni nfáa yenu. Kari pirómáreεó ní la nnya kari lē nyu. Nkó yee úu umáreεó ní la ye kpuwaalenle.

15 Usoi nkó yee umáreεó ipuri n yúlu ye usoiłó le. Nó kó pεε nyu re usoiłó úka úu uisoi kémeε ketóne má uké ne nfáa teneciré yé.

16 Yeesu Kirisi ye unfaa kpísile uu t́ nnya he arí ne ceru re lē kapi ye sée re ríla. Li pise re tóké kó ntófáa kpísi ari pirómáreco nnya he.

17 Usoi nkó yee m má, un nkpéni umáreco n yē úu líka má, uú ne ukefa u pésu, iye kuu yé pēē ma re uyē ye Ulééca lalé?

18 Ń sinéwá, ári kape ye nnóosimé nmane ne ríla nyíse. Amá tóké ye meyíkíyiki mewai wa ne aseí líké nyíse re to ríla mále.

Tóké ne nkijijie Ulééca keyu-i n we

19 Kei kari yé ne n céri re to nsímései pite le ye lē. Lēlee yé kó t́yese arí ne tirópó Ulééca keyu-i n we.

20 Asei kecáá, ńpá lin ne sirófa kémeé ró n túhaane re to akópe wale, Ulééca ye sirófa fele un kó ńpá yo nyu.

21 Pinésáne, in te líka ái ne sirófa kémeé ró túhaane re to akópe wa, tirópó kari ne Ulééca keyu-i we.

22 Kari uisé ń múflē tón kó lēlee ne u n sá wai nnya, to ye tón yo mpuri u m pise, to ye ukemeé li yenle.

23 Uisé iyee nnyí re tóké ne Ukepípi Yeesu Kirisi kefa tene ari kó n lakaane yare kuu isé ró ń pa.

24 Nkó yee uisé iyē n t́kilē ne Ulééca ye pénelenle un ne we, Ulééca pón kó ukemeé we. Unfaasone kuu ró ń he mee ró nyíselē te to pénelenle tón ne we.

4

Iye kapi ye ne Ulééca Nfaasone ceri?

1 Pinésáne lala kecire, áni kape ye mese ne mese pē nnéi pēe ye m pólólē te Ulééca Nfaasone ye pikemeé wele nkó nmane. Amá ani ye pi pēē kelene ani yenu re li nsímései nēe ái nsímései. Asei kecáá, antepuye nōome ye ketē kecáá kulúí leemele.

2 Lē kari yé ne n céri re Ulééca Nfaasone ye unyine kémeé we ye nni: Uye un tinhaa re Yeesu Kirisi ye panselē kesoiipí uú ne ketē nté werí, li nyíse re Nfaasone ye ukemeé wale.

3 Nkó yee úu ye lē tinhaa ye nyísele re Nfaasone ńn ukemeé we, amá Kirisi ulaaro yee u te. Nó kó te u weme. Ticurru u ketē kecáá pikáme masile.

4 Amá ń sinéwá, ń ne Ulééca pikó le, nó kó antepuye nōome feriyele. Nfaasone mee nókenémeé ń we ye Kirisi ulaaro fele.

5 Pinóome pēe ketē nté pikó le. Lē nnya kapi ketē nté pikó meco símisi, pē pin kó kutu pi colē.

6 Amá t́ ne Ulééca pikó le. Nkó yee Ulééca n nyu yee ye kutu tó ríco. Amá nkó yee úu Ulééca ukó, úu ye kutu tó ríco. Lē kari ye ne ceri kei ke nsímései Nfaasone nn ń we ne kei ke nnóome nn ń we.

Ulééca ye ríla le

7 Pinésáne lala kecire, Ulééca kémeé ke ríla nn léeri. Lē nnya, li pise re tóké n lakaane. Usoi nkó yee uuco ń la ye Ulééca ukó le un kó Ulééca nyu.

8 Ulééca ye ríla le. Nkó yee úu uuco ń la úu Ulééca céri.

9 Ulééca ye Ukepípi cireníje ketē kecáá tummele re kéké nfáa fale ró he. Lē kuu ne nyíse re u ró lalé.

10 Nla mmē ne ne mmpehē le. Ai tóo Ulééca la, amá uyee t́ la uu pēe Ukepípi tumti ake kemecire kpísi ake aróképe kecáá he yare inyóonseseé aké ne aróképe ró sárei.

11 Pinésáne lala kecire, in te lē ke Ulééca uu ró la, li pise re tóké kó n lakaane.

12 Uka úu Uléécáa yénaalē. Amá tòn n lakaane, tó ne Uléécáa ye pénelenle un keróméé we, unla nn kò keróméé yipaalē.

13 Uléécáa ye Unfaasone ró hele. Lelée ye nyíse re tó ukeméé wele uyē un kò tó kéméé we.

14 Tó ne yenle ari kò n símisi re Sáa ye Kepipi ketē kecáá tummele re keké písoi ayu lo.

15 Uye un n ceri un tinhaa re Yeesu ye Uléécáa Kepipi le, li nyísele re liute uyē ne Uléécáa ye pénelenle un ne Uléécáa kéméé we Uléécáa pónn kò ukeméé we.

16 Tó ne yenle ari céru re Uléécáa ye ró lalē ari ne kefa tene.

Uléécáa ye ríla le. Nkó yee ríla m má ne Uléécáa ye pénelenle pin ne we, Uléécáa un ukeméé we, uyē un kò Uléécáa kéméé we.

17 Tòn ríla m má ne nketo-pò, tó fe ari ha keyáa kē ke Uléécáa úu ne ró n túhaanene ne tirópò n we, ke íròsoi kari ketē nté n le ii Kirisi ikó meco n we nnya.

18 Nkó yee ríla m má úu ye iwame n wai. Nla mee n we ne nketo-pò yèè iwame lakasē. Iwame yèè nyísele re usoi kewuu ye túúni re pi yé kutu u rípara. Lē nnya, nkó ke iwame ii n we nla n nnyaní ne nketo-pò.

19 Amá in tó, tó Uléécáa lalē re uyee mefoi ró la nnya.

20 Uye un m maa re: “Ne Uléécáa lalē”, un kò pee uusoico ipuri yulu, liute ye unómē le. Nkó yee úu usoi kuu n nyáni n la úu yé fe uké Uléécáa kúu n nyáni n la.

21 Kirisi ye kò pee isé ró hele re nkó yee Uléécáa n la uké kò uusoico n la.

5

Nfatene mee nnaŋe kapi ye ne n feriyē

1 Nkó yee ne kefa n tene re Yeesu ke Uléécáa uu wée ye Uléécáa kepipi le. Nkó yee usáa n la yèè kò usáa siwā n lalē.

2 Tòn Uléécáa n la, tòn kò uisé n tikilē kai yé nyíse re tó Uléécáa siwā lalē.

3 Uléécáa isé pimúlē kémee kai ye nyíse re usoi ye Uléécáa lalē. Uisé ii kò pee páápú.

4 Mpá Uléécáa kepipi kéye ye ketē kecáá likó nnaŋe feriyēle. Ntófatenē nnya kake ye feriyē.

5 Wóo ye fe uu ketē kecáá likó feriyē, insá uyee ne kefa n tene re Yeesu yee Uléécáa Kepipi?

Yeesu kecáá aseéra pilese nsimé

6 Yeesu Kirisi yee ketē kecáá ka ne míni ne ménye. Ai míni nmanē kuú ne ka, amá míni ne ménye kuú ne ka. Nfáasone mee lē símisi. Nfáasone mee nsimései ute.

7 Lē nnya, píseérakó ye pitaani le:

8 Pēpēe nní Nfáasone ne míni ne ménye. Piketaani ye kò nmanēle re nsimései ye mu.

9 Písoi yèè aseéra lesele ari nmanēle. Uléécáa rinóo kuu rinháa ye kò pee lē fele. Uyee Ukepipi kecáá aseéra lese.

10 Nkó yee Uléécáa Kepipi ne kefa n tenelē ye aseéra nyē ukēfa-i yekeilenle. Nkó ye úu ne kefa n tene ye waise re Uléécáa ye unómē le, kúu rinóo tē ke Uléécáa uu Ukepipi kecáá rinháa ne kefa n tene nnya.

11 Uléécáa ye nfáa teneciré ró hele. Ukepipi kémee ke nfáa mmē ní we.

12 Nkó yee Uléécáa Kepipi kē n nyu ye nfáa teneciré mále. Nkó yee úu Kepipi kē m má úu kò nfáa teneciré má.

Nfáa teneciré kecáá nsimé

13 Nó mpí nṓo nní Uléécáa Kεpipi ne kefa n tenelē, nṓ kam títelē tē woipṓ re ani ceri re nṓ nfáa teneciré mále.

14 Tṓn ne Uléécáa n tálē, tṓn yo umela kémee u m pise, u ye ne ró kónle.

15 Tṓn n nyu re nṓpá yo kari u pise u ye ne ró kónle, tṓ kṓ nyule re tṓ lē kari u m pise piyéne masile.

16 Usoi un umárecṓ n yē un akópe nyee áa ye ne nkṓ rí ka n wai, uké ukecáá Uléécáa yáási uké nfáa u he. Pεpεe ye akópe nyee áa ye ne nkṓ rí ka n wa ηmane kecáá kam te piké ye Uléécáa yáási. Akópe anyine yèè ne nkṓ kale. Ái pεpεe ye akópe nyee ye ne nkṓ rí ka n wa kecáá kam te ani ye yáási.

17 Mpá mewai kópe méye ye akópe le. Amá ái akópe nnéi nyee ye ne nkṓ ka.

18 Tṓ nyule re usoi nkó ye Uléécáa kewā úu ye akópe n wai. Uléécáa Kεpipi yèè kericuruu kecáá m pailenle, ukpááree Setani úu ye ke rica.

19 Tṓ nyule re tṓ ne Uléécáa pikó le, ketē nnéi pikó pṓon ukpááree Setani nnaηe-i pansente.

20 Tṓ kṓ nyule re Uléécáa Kεpipi ye kale ake mesohṓ ró he toké ye ne Uléécáa yíkíyiki céri. Ukepipi Yeesu Kirisi kee tṓ ne Uléécáa yíkíyiki uyē tipéne tṓn ne we. Yeesu Kirisi uyee Uléécáa yíkíyiki. Uyee nfáa teneciré.

21 Nṓ sinéwá, ani nómenécíre ne piléé tī.

Títelé lírú ke Yohani uu n wói

Léle rítelé ntí kémee ní we

Títelé lírú ke Yohani uu n wói ye rítelé le ke Yohani uu "Unósi" ke Uléécaá uu n wée ne usipipi n wólu. Píco ye músu re li yé Uléécaá icápine ne ikémee pikó kúu ne máne. Li rikémee nyísele lé kapi ye ne pícélaa nòome n sòne.

Ifaaci iyē mekériine ye mmé:

1. Uteléwale ye pepere rítelé ntí n kéeni símisile re piké nsímései ne ríla kémee isoi n le (1-6).
2. U re písoi piké ne pepere Uléécaá icélaa memíi n céesi pimécire tí (7-11).
3. Uléécaá icápine inyíne pikó iyáhaa kuu pē kuu nté n wólu palē (12-13).

Iyáhaa

¹ Né Yeesu Uléécaá icápine uwéése, née pó Kiriya ke Uléécaá uu n wée ne sipápipi kam ní la ne kefa ke se rítelé ntí wólu. Ai menécíre née nó la, amá mpí nnéí ppe nnésímései n nyu ye kó nó lalē.

² Tó nó lalē re nsímései ye keróméé we nnya. Mesére knn yé kó keróméé n we. Ne nó yáasi!

³ Sáa Uléécaá ne Ukepípi Yeesu Kirisi yé ípéelē ró nyíse, api nfanare ró nyíse api kó nkíníne ró he tóké ne aseí ne ríla kémee m pénelē.

Nsímései ne ríla kecáá nsmé

⁴ Kam n yē te sipówá kecōpe sinyíne ye nsímései tikilenle yarē ke Sáa Uléécaá uu rínó ró n he mecó, li meyánsei né larisilē.

⁵ Ne nképni pó Kiriya píse re tóké n lakaane. Ai isé fale kam wólu nen pó pápólē. Isé iyē kari háí kékoraane-me ní yosí ye nyí.

⁶ Nla ye píse re tóké Uléécaá isé n tikilē tón ne sòne. Kei ye isé iyē kari yé n tikilē tón ne sòne yarē kuu kékoraane-me ró n céesi.

⁷ Pínóome kulúí ye keté kecáá lonaaenle pin kesu re Yeesu Kirisi úu panse kesoiipipi yíkíyíkí úu ne keté kecáá weri. Kei kapi ye ne ceri re uyē lé n wai ye unóome le un kó Kirisi ulaaró.

⁸ Lē nnya, ani nómenécíre tí rísone, ani kape ne pírókei nnéí kari n wa kulaa m paa nnya. Amá ani líihe ne nnéí yosí.

⁹ Nkó yee úu Kirisi icélaa m múílē uké iketo ñmane ne m pālē, un ppe fáauselē, úu Uléécaá kupénecó kéméé we. Nkó yee Kirisi icélaa m múílē ye Sáa Uléécaá ne Ukepípi ñmureile.

¹⁰ Uye un nókenéméé n ka unsá icélaa iyē ne n hapó, ani kape nókenéyo-i u yosí, ani kape kó u yáasi ricuruu.

¹¹ Uye un u n yáasi, li wa yarē u ne uyē ppe kesé umewai kópe mē kéméé we.

Nsímé tōrō

¹² Ne nsímé meyá mále ké nó símisi, amá am la ké neni rítelé ne kēwale ne lē wa. Ne lalē ké nókenéméé hapó arí pēé n nyáneine nen ne nó símisi tóké ne mpónare m má ne kēto-pó nnya.

¹³ Upóyínosi ke Uléécaá uu n wée síwā pó ne kó pó yáhaapó.

Τίτλε τάάνῦ κε Yohani uu n wói

Lelee rítelē ntí kέmee ní we

Utisi unyine kapi ye n sée re Kayusi ke Yohani uu rítelē ntí wói. Ari ukecáá nkó níka nyu, insá kuu Nléécaasimé ne asei n tíkilē ημανε. Umewee ye ne Tiyotirefu mekó kóólēlenle. Tiyotirefu ye icápine kέmee úyukóó unyine le ke Yohani uu n kési.

Ifaaci iyē mekériine ye mmé:

1. Úteléwóle ye Kayusi pakarente, asei kuu n tíkilē ne pikei kuu Kirisi pikó n wapisi nnya (1-8).
2. Tiyotirefu nsē ye nfasimé u tanaalenle (9-10).
3. U Temetiriisi isoi sone nkó símisile (11-12).
4. U símaapo re u yé pi rilóólú uu kó iyáhaa pi papo (13-15).

Iyáhaa

¹ Nē Uléécaá icápine uwéése, née pó Kayusi kam ní la ne kefa keše rítelē ntí wólu.

² Unésáne lala kecire, ne welu re poké nípa yo kέmee kéyu n sí poké kó isare n láárú yare kaa nní Uléécaá ncee kέmee kéyu n sí meco.

³ Pirómárecó pinyine ye nté kale api né símisi re nsímései ye kepóméé wele, pón kó nsone n tíkilē. Li rinékín ninjukusele meykíyiki.

⁴ Líka ái ye rinékín ninjukuse ai tósu kam yé ní kó te sinéwá ye asei tikilē.

Kayusi ye asei tikilenle

⁵ Unésáne lala kecire, pō ye pón yo n yekei re pó wa, pō ye nyísele re pō asei ute le aá ne Kirisi pikó li wai, nípa pin kucóyu pikó.

⁶ Pi Uléécaá icápine pikó keyu-i níla kaa pi n nyíse kecáá símisile. Pón n fe pón pi n lé yare kai Uléécaá kέmee m pise piké ne pincee rinórj, li nyamle.

⁷ Upiima pikei nnya kapi ncee tikilē. Api pepere ápi Uléécaá n nyu anipe-i líka yosí.

⁸ Lē nnya kai pise re tóké lipite pē lé, tó ne pē tóké ne kesé nsímései n yóólē nnya.

Tiyotirefu ne Temetiriisi

⁹ Ne Uléécaá icápine pikó kételēpi wóile. Amá Tiyotirefu yee íyukóó pico kecōpe ní la úu ró yosí.

¹⁰ Lē nnya, nen ha píyei n hapo, ne mewai kuu n wapisi un kó kerócaá nsímé kópe símaankεε keenkεene. Lē ái nkpáni u tu. Uu ye kusáne pimárecó ppe n sónaapo wa, úu ye kó ηmurei re pepere piwai ní la piké wa, uu kó ppe Uléécaá icápine-i pi lese.

¹¹ Unésáne lala kecire, kape ye ne líkópe piwai yíraane, amá a ye ne lisone yíraane. Nkó yee lisone n wai ye Uléécaá ukó le, nkó yee akópe n wai úu Uléécaá nyu.

¹² Mpá úye ye símisi re Temetiriisi ye isoi sone lele, hái ricurruu nsímései mee ukeméé ní we ye nyísele re u isoi sone lele. Tó ne kó ukecáá lé símisile. Pó kó nyu re lé kari ukecáá ní símisi ye asei le.

Iyáhaa tōrō

¹³ Ne nsímé meyá mále ké pó wóipo, amá ám la ké rítelē ne kéwole ne lé wa.

¹⁴ Ne lale ké nfáani pó yé, ari péé n nyáneine ton ne símisi.

¹⁵ A ne nkíhniye n we.

Pipósáne re ké pó yáási. A pirósáne yáási, aa pinnéi nípá úye uiyáhaa u pa.

Títelē ke Yuuti uu n wói

Lelēe ritelē ntí kēmeē ní we

Kirisi pikó nní ke Yuuti ritelē ntí arí ne mánē. Tinsímé ne Piyēe ritelē líru nkó ye lalē nké nse. Pēpēe icélaa nōme n céési pin nsé kópe sōne kuú ne atōpi wai.

Ifaaci iyē mekériine ye mmé:

1. Lelēe ritelē ntí kēmeē ní we (1-2).
2. Pēpēe icélaa nōme m pásii nkó (3-16).
3. U Kirisi pikó ikari kpáselenle re piké ríla ne nfatene kēmeē n ηmóópulē (17-23).
4. Uléécaā ye ipakare te (24-25).

Iyáhaa

¹ Née Yeesu Kirisi ukéikó ne Yakupu uwā kapi ye n sée re Yuuti. Nó mpí ke Sáa Uléécaā uu nní ní sée kam títelē wólu. U nó lalē uu Yeesu Kirisi anipe-i nó wai re uké nókenécáá m paílē.

² Uléécaā uké nfanare nó nyíse uu kó nkínjine nó he uu kó meýá nó n la.

Pēpēe nnómesimé n céési kecáá nkó

³ Pinésáne lala kecire, ne pēé lalē ké lē ke Uléécaā uu kesé tó ne nnó ayu n lo kecáá ritelē nó wóipó. Ne nkpéni yé te li meýíkíyiki pise re ké nní nó wói ké ne nfatene atōpi kēmeē nó n ηmóópuselē. Uléécaā ye mecíreníne nsímé mmē ke upikó apí ne kefa n tene pamele.

⁴ Ai líka nnya kam lē símisi, simúné kópe písoi pinyine ye riséé ne nó cōhanelenle. Pi Uléécaā ipēelēe waiselē yare ncée kuu pi he re piké mewai kópe ne pirípó n wai. Urócélaa cireníne ne Urópiima Yeesu Kirisi kapi lē yulu. Háí mekke-me kai wólaalē te akpanii nyee pilikó.

⁵ Mpá kani nní pinyuwe m máálē, ne la ké nó léise re Upiima ye pēe mekke Isirayeli pikó riyu lalē Esípiti ketē kecáá, amá uu pēe limemáá tíyese pēpēe apí pikecōpe ne kefa u n tenelē apí kpíni.

⁶ Pilécaatume pinyine ye pēé ne Uléécaā wóosile re ketónē ke-i kuu pi n tónse áke ne pi risá, apí pēe pimécire ketónē conse. U kó pēe kuñmaha kemēepó tonselenle pin mesere pahaalē liké ha ne keyáa kē kuu pitúhaane pi n sánti tu.

⁷ Ani Sotəm kuyu ne Komóori kukó ne ayu nyee ne a n kólē nkó léise. Pilécaatume mecō mmé ke kei pikó apí pēe mewoo mewoo wai. Apí n la pitisi ne pitisicō piké n sói. Lē nnya ke Uléécaā uu kutu pi ripasa uu nna teneciré kēmeē pi sápo. U lē wale re mpá úye uké kei yē uké ne umecire tí.

⁸ Lē ke pēpēe nní ne nó n cōhanelē pó kó we. Simúné kópe sin pi n lēeme, apí pēe piipíne lílala ne pimécire mékperinkpe n wai, apí kó Upiima nnanje waiselē, pin keyómecaa-pó línaje-naje lámaanke.

⁹ Moisi ye pēe kpule, Ulécaatume wéése Míseeli ne Setani apí ukecáá cénjesi. Pi pēe pásainele re wóo ye u kpísi. Mpá ne lē, Ulécaatume wéése Míseeli ricuruu úu kaha uké Setani lámaanke. Amá nse kuu u maa re: Upiima uké kutu pó ripasa.

¹⁰ Amá písoi pē pó, lē aseí kápí n nyu kapi ye lámaanke. Lē kapi ísee mecō mewoo n nyu lēe pi kopaalē.

¹¹ Iwe kapi toporí! Kayee ncee ncó kapi tikilē. Siwóó nnya kapi pimécire kpísi apí mpólēcee tikise Palam mecō. Kápí ne Uléécaā n kénene yare ke Koree uu n wa mecō nnya kai pi ritékéé.

12 Kei kani ye n cápine re nóké memáreco iluke li, pepe ye nórinye kpu. Kei ke pē api ye pimela anyá súkei, ápi ne úka kutu colē. Pi we yare ahope ke kuyo aku n kpaúlē. Pi kō wele yare kuléé nkú kpee áku ye m mári, nṛpá lin kumarētunje n tu. Pin ku n wehe, meté kaku pee lē kpu.

13 Mínimaa kémeé ániwalé pape-pape kapi ne menyíne we. Pi ye pimewai kópe lesele api yánesi yare ke ániwalé aa ye míni kuwálé n yánesi. Pi kō wele yare awárepi nyee méwoo n sónesi. Lē nnya ke Uléécaá uu kunmaha píima-i ketóne pi he re piké kei mesére n tū.

14 Pirókpure kémeé, Enóki ye Atam siyase kémeé kunai sééi-sééi ukó le. U hái mekke-me písoi pē kecáá maa re: Upiima ye wemele ne upileecaatume kulúí

15 piké ne písoi nnéi túhaane. U yé piwaikópekóó akópe pa, mewai kópe nnéi kapi n wa nnya. U yé kō pikópekóó pee áyu n wéési alē kapi u n lámaankeé kecáá akópe pi pa.

16 Písoi pinyine ye pi pee mesére n nṁmúlaankeé. Ai píakai pi láárú. Pilikáipi-káipi kapi ye wa. Pi n-yuwélaasimé símaankeele pin ne písoi kahaankeé re piké linyine pikemeé yé nnya.

Kirisi pikó nsé kecáá nstmé

17 Amá nṁ pinésáne lala kecire, nóké ye nsímé ke Urópiima Yeesu Kirisi pitume api mekke-me nṁ rin-yóó léise.

18 Pi ye pee nṁ n yóólē te: Itunje tṛṛṛ kumúnjé kun n tu, pinyine pee písoi n sṁnyi yé kam, ápi yéé pilikáipi-káipi nnya Uléécaá wuri.

19 Pepeé pikóólentene písoi kecōpe tanaalē. Lē ke pircuruu api m músu nṁmane kapi wai. Uléécaá Nfaa nṁn pikemeé we.

20 Amá nṁ pinésáne lala kecire, nóké nṁmenécire n nṁmópúsélē nṁn nfatene sone ke Nfáasone nn nṁ nṁ he nnaṁe ne keyóme yáási.

21 Ani Uléécaá nla kémeé n we nṁn mé te Urópiima Yeesu Kirisi yé unfanare nnya nfáa teneciré nṁ he.

22 Ani ye pepeé ne nṁ we pin tíru íwe té.

23 Ani piayu lo aní nna teneciré-i pi lese. Ani ye kō pico íwe té. Amá aní nṁmenécire tí, aní kape ye pilikó líka ne rikó, aí ne pimelape ke pimewai kópe ame m póriinkeé péne.

Ipakare tṛṛṛ

24 Uléécaá ye nṁnaṁe mále uké ne nṁ n léraalē aní yé píakai loó, uké kō ne kei kání yé ha akópe m má nṁ ha, aí kō nṁ n láárú aní ha ne umeyóopi kémeé u yenu.

25 Uyee Uléécaá Cireníṁe, uyee ne Urópiima Yeesu Kirisi ritiki uú ne aróyu lolu. Kái ne nṁpá píyei-me n kpiime ne neni-me ne nṁpá píyei-pṛ, uyee nṁmule ne ríyu ne nṁnaṁe ne meyóopi mesére te! Amí!

Yohani Meyene

Lelee ritelé nti kémeé ní we

Yohani yee ritelé nti wói. Kumúnjé kpe-i kuu ritelé nti ní wólu, míni kepáápáá keté kē kapi ye n sée re Patimōsi-i kuú pée we. Pée mekēe Asii keteni-i, kuwélé kunyine-i kake ketunjeleeme-mē we. Kumúnjé kpe-i ke Róm uyōopi uú pēe Kirisi pikó wéékuselē. Uléécaa icápine iseei inyine kuu ritelé wólu. Méyene kulúú ke Yohani uu n yénti te Yeesu ne upikó ye mewai kópe linanje-nanje feriyē ne kété-pó nkó ke méyene mē ame símisi.

Ifaaci iyē mekériine ye mmé:

1. Yohani ye umécire lese uu nyise re u Kirisi yee nkpó kémeé n yisi utume le (1:1-8).
2. Atelē aseéi kapi Uléécaa icápine yee pēe mekēe Asii keteni-i ní we n wói (1-3).
3. Yeesu ye mewai kópe linanje-nanje feriyē (4-20).
4. Keté fale ke Uléécaa uu piléseme ní la kai áyu tōrōo kémeé ne máne: lelee keyómecaa fale ne keté fale ne Yerusalem fale (21-22).

Yeesu ye umécire Yohani nyise

¹ Méyene ke Uléécaa uu Yeesu Kirisi n yéneise re uké upikeikó lelee nfáani n sónti nyise. Lē kuú ne uutume n tumme re uké uukeikó Yohani nyise.

² Yohani ye lē nnéi ke Yeesu Kirisi uu u n nyise yenle uu kó yóó re Uléécaa Nsímé ye mu.

³ Uyee nsímé mmú ní kééni ne pēpēe anóo nnyé nyee lelee masi kepire-pó n waine nkó kutu n cólē pin kó lelee nkemee n wólaalē múlīle ye pínarekome le! Li we re itunje ye tulle.

Pi Uléécaa icápine iseei yáasi

⁴ Né Yohani, née Uléécaa icápine iseei iyee Asii kuwéé-mē ní we wólu nen i yáasi. Uyee ní we, un kó pēe mekēe-me we, un kó weme, ne ifáa iseei iyee uriyōopitú keyu-i n tū piké ípēelēe ne nkínjine nó nyise.

⁵ Yeesu Kirisi ye úseérakóó le ye n nsímései m má. Uyee pikpókpó kecōpe mefoi nfáa yē. Uyee keté nté piyōopi uwéése.

Uyee ró la uu umenye ne arókópe heere.

⁶ Uu tīyese ari panse mpuri mee Usáa Uléécaa inyóonse n wai. Uyee riyu ne n-yóopinanje te mpá píyēi-pó. Amí.

⁷ Uyee nkó ahopē kémeé weme. Mpá úye ye u yennune, aí ne pēpēe uilúkē n luri péne. Keté nnéi isoipuri yé uyē nnya nkpó tone. Eee, lee ní, amí!

⁸ Upíima, Uléécaa ye maa re:

Née Ufoi ne Utórōo, uyee ní we un kó pēe mekēe-me we, un kó weme, rínanje nnéi Ute.

Lē ke Kirisi uu Yohani n nyise

⁹ Né, nóunémárecō Yohani, tó ne nnó tóo kesé Uléécaa iyōopi kémeé ní we, tó ne nnó ye íwe lele tōn ne Kirisi kupéneco kémeé ñmóópulē. Míni kepáápáá keté kapi ye n sée re Patimōsi kémeé kapi ne rínanje né ha re ne Nléécaasimé yóólē nēn kó Yeesu kecáá aseéra lese nnya.

¹⁰ Nfáasone nn Upíima keyaa ketúnjé kenéccáa súiri, am pēe kenépire-mē metē menyine kom men cālē yare rináatōj metē,

11 men tee re: A lē kaa nní ní nyáni rítelē rinyine kέmee wói aa Uléécaā icápine iseei iyē papō. Iyee nní Efeesi ne Simirini ne Perikam ne Tiyaatiiri ne Sariteesi ne Filatelifii ne Lawutisee ikō.

12 Am̄ ημεελú kέ uyee ne né n símisi yē. Kam tírhημεελú, am sífiráa sitosi siseei kapi ne wura n wa yenu.

13 Unyine yee kesoi pipi ne menyine ní we un sífiráa sitosi sē kecōpe we. Kutúkanka caacaa kuú ppe tanaalē un tikīη kecáá kútampálá kapi ne wura n wa télē.

14 Uriyu ne unnyúpi ye wariyeye yare nkume tomé, née yare mpáhamē. Uinipe ye we yare inalempi,

15 uana an we yare nweni ηmōhō mee n wa yare n nna kέmee riwōηole, umetē pōon we yare míni píima menyine iwōo.

16 U ppe ukunipe luke-luke ne awárepi aseei múllenle, titéhe ne kenōopi píη-πíη ne meyele metē tin unnōo-i léeri. Úkeyu ye péé wele yare ntuηe mee tore.

17 Kam u n yē, am uana metene lolu yare ne kpule. Uu ppe ukunipe luke-luke kenécaá láa uu re: Iwamē íi kape pō wa! Née Ufoí ne Utóroo,

18 nen kō nfáa má. Ne ppe kpule, amá née nkō ne nnéfáa mpá píyeyi-pō. Ne nkpō ne pikpōkpō kelō kehánne múllenle.

19 Lē nnya, a lē kaa n yē woi, lelee ní we ne lelee masi kepire n sōnti.

20 Awárepi aseei nyē kaa kunénipe luke-luke kέmee n yē ne sífiráa siseei sitosi sē kapi ne wura n wa aseí nyee m pēkaalē ye nnyé: Awárepi aseei nyee pilécaatumē le ppe Uléécaā icápine iseei iyē kecáá ní paílē. Sífiráa siseei sitosi sē pō ne Uléécaā icápine iseei le.

2

Nsímé kapi Uléécaā icápine iyee Efeesi-pō ní we n wóipō

1 A uléecaatumē yee Efeesi-pō Uléécaā icápine kecáá ní paílē wóipō re uyee awárepi aseei ukunipe luke-luke kέmee m múllē, uyee sífiráa sitosi siseei sē kapi ne wura n wa kecōpe n sōne ye maā re:

2 Ne mepówai ne pipókei ne pipóηmóspú nyule. Ne nyule re áa ye pikpáaree kecáá rikpá. Pō pēpēe n tee re pí pitumē le ápi kō ppe pitumē peenule aa yénu re pinóome ye pi.

3 Pō ηmóspúllenle. Pō rinényiri nnya íwe lile ái kō ppe pō feriyē.

4 Amá mmē kam̄ ne pō n cési yee re áa nképéni ríla foí kaá ppe m má kénécaá má.

5 A léise kei kaa n loó, aa apókōpe kepire tō, aa mepówai foí piwai pēle. Insá lē, né kepómēē kam am kēpófiráa ketōsi keketonē-i yukuse, in te áa apókōpe kepire ríto.

6 Amá lelee kepómee ní nyarí yee re pō Nikolayitiye mewai kesule yare ke née kō me n késu mēcō.

7 Uye un ukómē, uké lē ke Nfáasōne nn Uléécaā icápine n símisi kutu ricō. Nkō yee n feriyē kam kuléé kpee ye nfáa n he kun Uléécaā kέmee-pō we apipi pane uké lí.

Nsímé kapi Uléécaā icápine iyee Simirini-pō ní we n wóipō

8 A uléecaatumē yee Simirini-pō Uléécaā icápine kecáá ní paílē wóipō re Ufoí ne Utóroo, uyee ppe n kpu un nképéni pēeri un nfáa má ye maā re:

9 Ne mpótóosi píima-i kaa ní we ne ipówē kaa m má nyule, pōn kō ne umámá. Ne kō nkōpe ke pēpēe n tee re pí Pisuífi le api kepócaá n símaankeē nyule. Pi kō ppe Setaní icápine pikō le.

10 Kape íwe iyē kaa n lene kewuu n túúni. A kō te kuníri yé nókenécōpe pinyine kukpaniilee tā kuké ne nō m peikee nnya. Li yé kō siyáa kefi kémee nó wéékuse. A aseí ritiki, nípá lin nkpo ye mu, ké pee nfáa pō he re pō feriyē nnya.

11 Uye un ukóme, uké lē ke Nfáasone nn Uléécaá icápine n símisi kutu rico. Nkpo lírú rín uye n feriyē líka waine.

Nstmé kapi Uléécaá icápine iyee Perikam-pō ní we n wóipo

12 A uléécaatumē yee Perikam-pō Uléécaá icápine kecáá ní páilē wóipo re uyee ritéhe ne kenóopi píj-píj ne meyele meté m má ye maa re:

13 Ne nyule kei kaa ní we. Kei ke Setani riyóopitū pō kō we. Aa rinényiri kesi, áa kō kefa káa ne né n tenelē fóm, nípá siyáa se-í kapi unékeikō Antipaasi yee aseí n tíkilē nókenémee kei ke Setani uu ní we ní kpu.

14 Amá mmē kamí ne pō n cési ye kō pee mmú re: Písoi ye kei we, pin Palam icélaa múlilē. U Palaki cési re uké ripine wa Isirayeli sipipi síké inyóonsesare lí síké kō iwásánkaí n wai líké ne kelólē-mē si ha.

15 Limécō ke pō kō písoi má pee Nikolayitiye icélaa n tíkilē.

16 Lē nnya, a apókōpe kepíre rito, insá lē né kepóme harō am titéhe kam nnó-í n wailē ne atōpi pō wai.

17 Uye un ukóme, uké lē ke Nfáasone nn Uléécaá icápine n símisi kutu rico!

Nkó yee n feriyē kam Uléécaá iluke * yee m pékaalē ne ripare tomé hene. Tinyíri fale rinyine tee ripare tē kecáá wólaalē. Úka úu ri nyu, insá uyē kapi ri n he.

Nstmé kapi Uléécaá icápine iyee Tiyatiiri-pō ní we n wóipo

18 A uléécaatumē yee Tiyatiiri-pō Uléécaá icápine kecáá ní páilē wóipo re Uléécaá Kepipi inípee yee ní we yare inalempi, keana an kō we yare nweni njmho sone ye maa re:

19 Ne mepówai ne mpóla ne mpófatenē ne pipókēi ne pipóhómóopú ne mepówai tōrō mēe mefoi kulúí n fe nyule.

20 Amá mmē kamí ne pō n cési yee re pō unósi Yesapeeli yee n tee re u antepu le riyá un pinékeikō kíraasente re piké méwoo méwoo n wai pin kō inyóonsesare le.

21 Ne u yálenle kelene re uké uakópe kepíre rito, amá úu la uké uiwásánkaí mewai mē kepíre rito.

22 Aa yē! Ne nní lē u ne pepee kesé iwásá n wai kefine kecáá sáne piké íwe píima lí, in te ápi pimewai mē kepíre rito.

23 Né tíyese api usiwā kóni. Uléécaá icápine nnéi yé pee céri re née ye usoi kemúnjé ne ulilala lee m pékaalē perei am céru. Ne kō nípá úye mewai kecáá ulikó u pane.

24 Amá nō Tiyatiiri pikó picō mpí, nōo ye áni nní icélaa iyē n tíkilē, áni kō lē kapi n tee re Setani líkó lee m pékaalē ceri, ne maa re ám nō ncōni ríka ncō cōnsēne.

25 Amá ani lē kani nní m má anípe keté m múlilē ké ha ne peeme.

26 Uyee n feriyē, uyee menéwai rimmúlú ne kētō-pō kam rínanje kam unésáa kémee m má pane. Uyē kam isoipuri kecáá rínanje pane.

27 Uyee keweninaapi ne isoipuri iyē sénine, uu kō i foresi yare sipéré túhu.

28 Né kō rimarewarepi u he.

29 Uye un ukóme, uké lē ke Nfáasone nn Uléécaá icápine n símisi kutu rico!

* 2:17 Uléécaá iluke: Iyē kapi ye pee sée re maani Méleepo ritelē kémee: Méleepo 16:32-34.

3

Nsímé kapi Ulééca icápine iyee Sariteesi-pò ní we n wóipò

¹ A uléécaatumé yee Sariteesi-pò Ulééca icápine kecáá m páilē wóipò re uyee Ulééca yee ifáa iseei ne awárepí aseei n te ye maá re: Ne mepówai nyule. Pò rinyiri yenle re pò nfáa má, nénípákane pò kpuwadelnle.

² A nnóni kémeé yisi aa pépee ní we pin kpi ikari waise ápi kape ne n kpi nnya. Am mepówai yē men Unélééca inipee-i nyamí ne meketo-pò.

³ Lē nnya, a lē kaa nsímé ní yósi ne lē kaa n kò léise aa akópe kepire tò. Pónsá n nyáni, ne sóntile yare uyaa, áa yé pee céri itunje iye-i kam yé pò rinkáikai.

⁴ Mpá ne lē, pò kò pee Sariteesi kei písoi mále pee ápi piilū mékperinkpe m pòriinke. Pi yé ilū tomé tā, tó ne pē arí ne n sòne re pi ne lē sá nnya.

⁵ Lē nnya, uyee n feriyé yé ilū tomé tā, am yé urinyiri nfáa ritelē * kémeé tinné. Né Unésáa ne piléécaatume keyu-i u ceri re u unékò le.

⁶ Uye un ukómé, uké lē ke Nfáasone nn Ulééca icápine n símisi kutu ricò!

Nsímé kapi Ulééca icápine iyee Filatelifi-pò ní we n wóipò

⁷ A uléécaatumé yee Filatelifi-pò Ulééca icápine kecáá m páilē wóipò re Ulééca ukò ne Uyikíyiki yee Tafiti kehánne m múflē, Uyee ye n hánne úka úu yé ha pee n hánesi, Uyee ye n hánesi úka úu yé ha pee n hánne ye maá re:

⁸ Ne mepówai nyule. Áa yēe, ne kepóyu-i ihánaa hánnele ke úka úu yé n fe uké hánesi. Lí we re mpónaje ún piye. Pò kò nnésímé rimúlúle áa kò rinényiri kesí.

⁹ Áa yēe, ne Setani icápine pikó apónipe-i wainé. Pi ye maá re pi Pisufi le, ái kò pee lē. Pi kiraasele. Áa yēe, né tíyese apí weri apí kepónyále-i wúla apí céru re ne pee pò lalé.

¹⁰ Kaa nní nnésímé mee ye rinmóópúse rimmúlú nnya, né né kò ipeiketunje iyee keté nnéi kecáá n sónti iké keté pikó peikee kémeé pò rimúlú.

¹¹ Ne nfáani sóntile. A lē kaa m má anípe keté rimúlú úka úu kape ne lē kaa n feriyé apí pò he pò ní yósi nnya.

¹² Né tíyese Uyee n feriyee uu Unélééca Keyò kémeé panse nléri cire-cire, úu yé pee pikai kei le. Né ukecáá Unélééca rinyiri ne Unélééca kuyu rinyiri, Yerusalem fale yee keyómecaa-pò Unélééca kémeé n léeri woi, am kò rinényiri fale wòlu.

¹³ Uye un ukómé, uké lē ke Nfáasone nn Ulééca icápine n símisi kutu ricò!

Nsímé kapi Ulééca icápine iyee Lawutisee-pò ní we n wóipò

¹⁴ A uléécaatumé yee Lawutisee-pò Ulééca icápine kecáá m páilē wóipò re Amí, úseérakós yee aseí m má un kò uyikíyiki, un kò lē nnéi ke Ulééca uu n wa kekoraane ye maá re:

¹⁵ Ne mepówai nyule. Áa ninjú áa kò tolú. Amá pon pee n fe pòké n ninjú nées pòké n tolú!

¹⁶ Lē nnya, kaa nní m páipailē, áa kò ninjú áa kò tolú nnya, né kúúke am nnénò-i pò léseri.

¹⁷ Pò ye maá re: Ne umámá le, ne memá yénle, lika ái né párilē, áa kò pee nyu re ipòca ye íwe wele, pòn wariye, pòn íwe má pòn nyiinlē pòn kò meñmane we.

¹⁸ Lē nnya kam mesòhò pò kpálē te a kenémee wura kapi n sáasi apí lole cáká-cáká ló aa pee panse umámá, aa kò ilū tomé lólu aa pee n lapaalē, iseí íi kape ne pò ní wa re pò meñmane sòne nnya. Áa kò pite kapi ye inípee rínkemí lólu aa ipónípee kemí pòké ne n nyáni nnya.

¹⁹ Né, ne ye ne pē nnéi kam ní la césile am kò kutu pi pasa. Lē nnya, kape síká wa, a apókópe kepire ritò.

* 3:5 Filipu 4.3

²⁰ Aa yēe, ne rinonoo-i nyenule nen ihánaa pepu. Uye un menétē n kō, un tinaño n hánne, né ukeyo-i lompo tō ne uyē ari kesē iluke le.

²¹ Uye n feriyē kam tīyesene ari tinéyōpitū kecáá kesē tone yare ke née n feriyē tō ne Unésáa tōn kesē uriyōpitū kecáá tū meco.

²² Uye un ukóme, uké lē ke Nfáasone nn Uléecaa icápine n símisi kutu ríco!

4

Uléecaa meyoopi ke keyómecaa-pō pikó api yóm

¹ Lē memáá, am peé paí, am ihánaa inyine keyómecaa-pō yenu in hánnelē. Am metē foí memee peé ne né n símisi kom men tee re: A nté ritaáme ké lelee masí kepire n waine pō nyíse.

² Mese ne mese, Nfáasone nn kenécáá súiri am pee riyōpitū tinyine keyómecaa-pō yenu, unyine un tikecáá tū.

³ Uye n tū mewee ye nkpáni yare ripare ηméi-ηmei née ríwēé meco, kuwameniri pōon riyōpitū tē kóónulē. Kumewee ye nkpáni yare mehóle ripare.

⁴ Ayōpitū afeeré ne ana nyee pee riyōpitū tē kóónulē, piwéése afeeré ne pina pin akécáá tū, pin ilū tomé tantilē, pin ayōpikōη kapí ne wura n wa piayu kecáá kípiilē.

⁵ Sikónetéhe ne metē menyine ne ikóne pisenkee ye pee riyōpitū tē kémee léentile. Sifiráa siseei ye pee riyōpitū tē keyu-mē torelē nyaii. Si Uléecaa ifaa iseei le.

⁶ Linyine ye pee riyōpitū tē metene wele yare sinípeenyáni-yelēpi see mínimaa meco tñjelē.

Lifáakó lina linyine lee kényu-mē ne kepire-mē inípee nḡpá yei n tóraankeelē ye pee riyōpitū tē kecōpe ne rimekanei wele.

⁷ Lifáakó foí ye wele yare kúkinaá. Lifáakó lírū ye kō wele yare rináapipi, lifáakó táánū pō ne nkpáni yare li kesoiyu mále. Lifáakó náii pō ne metuke maamaa mee n yóósilē ne menyíne wele.

⁸ Lifáakó lē kena ye mále améj akpuulū akpuulū, inípee in nḡpá yei tóraankeelē. Api kényu má ne pimáikēe ketúnjē ne kesine re:

Usone cirícirí, cirícirí, cirícirí yee Upiima, Uléecaa, Nnanje nnéi Ute.

Uyee peé we, Uyee we, Uyee kō masí sónti.

⁹ Mḡpá piyei ke lifáakó lē ai yé ha uyee riyōpitū kecáá ní tū un kō nḡpá piyei we ríyū n waise, api ye urinyiri taáse api kō u pōone

¹⁰ piwéése afeeré ne pina pē pō né ye pee uyee riyōpitū kecáá ní tū metene riwula api uyee nḡpá piyei ní we yáási api pee riyōpitū keyu-i piayōpikōη sá api re:

¹¹ Urópiima ne Uróléecaa, pō ne sá re pōké ríyū ne rinyiri ne nnanje m má. Liriyíki re pōo nḡpá yo wa, pō lalē liké n we. Lē nnya kai kō we.

5

Kesánpipi ye ritelé wúkule

¹ Am peé uyee riyōpitū kecáá ní tū kunipe luke-luke kémee ritelé rinyine yenu tin kepire ne kényu-mē wólaalē, api kō atōpi aseei rikécáá wai apí ne wúkesi re úka úu kape ríca.

² Am kō uléecaatumē nanje-nanje unyine yenu un yóólē lin cālē te: Wóo tu re uké ritelé tē wúkule uké kō tiatōpi nyē fori?

³ Amá úka úu we keyómecaa-pō née ketē nté kecáá née ketē metene yee yé n fe uu ri wúkule née uu ri nyáni.

⁴ Kei kam pee meyá tē ηmaa re úka úu tulaalē te uké ritelé tē wúkule née uké ri nyáni nnya.

⁵ Uwéese use uu pɛɛ né maa re: Kapɛ n tɛni, a yɛ tɛ Yuta pikó mpuri kémɛɛ kukinaá, Tafiti kepírɛ yɛ feriyɛɛ. Kɛ yé fɛ akɛ rítɛlé tɛ wúkule akɛ kó atópi aseɛi nyɛ foru.

⁶ Am kó riyóɔpítú tɛ kecɔpɛ nɛ lifáakó lina lɛ kecɔpɛ nɛ piwéesɛ pɛ kecɔpɛ Risánɓipi yɛnu tɛn nyɛnu yarɛ pi nɛ ri nyóɔnsele. Akóle aseɛi nɛ iníɓɛɛ isɛɛi karí pɛɛ má. Lɛlɛɛ Uléécáa ifaa isɛɛi iyɛ kuu ketɛ nnéi kecáá n túmɛi.

⁷ Arí hapó ari uyɛɛ riyóɔpítú kecáá n tɛ kunipɛ luke-luke kémɛɛ rítɛlé tɛ yósu.

⁸ Kuu rítɛlé tɛ piyóó m masí, lifáakó lina lɛ nɛ piwéesɛ afɛɛɛɛ nɛ pina pɛ api sí api ha Risánɓipi keyu-i wúla, nípá úyɛ un kekénjé nɛ sinúnɓipi kapí nɛ wura n wa nɛ tulaalí mɛyipɛ múlilɛ. Uléécáa pikó keyomɛ kapí n yáási yɛ kɛ.

⁹ Api keyómɛ fale kenɓine n yom tɛ:

Pó tɛle rɛ páké rítɛlé tɛ yósi páké atópi nyɛ fori, liriɓíkí rɛ pi nɛ pó nyóɔnsele aa mɛpónyɛ nɛ nípá kumáre kúyɛ nɛ nípá mɛyɛ méyɛ nɛ nípá ayu áyɛ písoi nɛ nípá nsoipuri n-yɛ ayu lɔlu aa Uléécáa pa.

¹⁰ Pó pi pansesele n-yóɔpípurí pikó nɛ inyóɔnse piwai pɛɛ Uléécáa pikɛi n wai. Pi sántile piké ketɛ kecáá iyóɔpi n tɛ.

¹¹ Am pɛɛ wɛri am piléécáatumɛ kulúí pɛɛ riyóɔpítú nɛ lifáakó lɛ nɛ pikpɛɛ n kánɛilɛ metɛ kom. Pinnéi yɛ lele píle píle nɛ kuwóó kuwóó ái kúkɛɛntɛnɛ we.

¹² Pi pɛɛ cááilɛ rɛ:

Tisánɓipi kapí nɛ n nyóɔnse tɛɛ tulaalɛ tɛ tiké rɛnanɛ nɛ mɛmá nɛ mɛwéesɛsɔho nɛ rikohɔ nɛ ríyɛ nɛ akéhe nɛ ipakarɛ yósi!

¹³ Am pɛɛ lɛ nnéi kɛ Uléécáa uu n wa lin keyómɛcaa-pó nɛ ketɛ kecáá nɛ ketɛ mɛtɛnɛ nɛ mínimaa kémɛɛ we kom lin tee rɛ:

Uyɛɛ riyóɔpítú kecáá n tɛ nɛ Risánɓipi pɛɛ akéhe nɛ ipakarɛ nɛ ríyɛ nɛ n-yóɔpinanɛ tɛ nípá píyɛi-pó!

¹⁴ Lifáakó lina lɛ ai yɛ pɛɛ rɛ: Amí! Piwéesɛ pɛ api yɛ pɛɛ wúla api yáási.

6

Atópi akpuulú fol nyɛ mɛwúkule

¹ Amí paí, am yénu kɛ Risánɓipi ari atópi aseɛi nyɛ kémɛɛ rise n wúkule, am pɛɛ lifáakó lina lɛ lise kom, lin metɛ nɛ símisi yarɛ ikónɛ pisenkɛɛ rɛ: A kam.

² Amí paí am isá tomé yénu. Uyɛɛ i n tɛ yɛ pɛɛ pitepɛ múlɛnɛ. Api piferiyɛ ihɛɛ u pa, uu yisi uu n tósu yarɛ uyɛɛ n feriyɛ un kó tósu uké ha kó piferiyɛ rikpá mɛɔ.

³ Kɛ Risánɓipi ari ritópi lírú n wúkule, am lifáakó lírú kom ai sɛmni rɛ: A kam!

⁴ Isá icó yɛɛ n wɔɓnɛ yarɛ nna ii pɛɛ léeri. Uyɛɛ i n tɛ uu rɛnanɛ yɛnu rɛ uké ketɛ kecáá nkɛɓinɓiɛ lese písoi piké nɛ n kónaane nnya. Api kó kutéhe caacaa kunɓine u pa.

⁵ Kari ritópi táánú n wúkule, am lifáakó táánú kom ai sɛmni rɛ: A kam! Amí paí, am isá nɓohɔ yɛnu. Uyɛɛ i n tɛ yɛ pɛɛ kemúnjé múlɛnɛ.

⁶ Am lifáakó lina lɛ kecɔpɛ metɛ menɓine kom, mɛn tee rɛ: Pi yé mɛsírɛpípi menɓine kemúnjɛcarípi kɛsɛ nɛ kekɛiyaa kɛsɛ ihéé lɔ, api kó mɛmúɓípi simúnjɛcarípi sitaani nɛ kekɛiyaa kɛsɛ ihéé lɔlu. Amá áni kapɛ mékpó nɛ píta pótica.

⁷ Kari ritópi náii n wúkule, am lifáakó náii metɛ kom tɛ: A kam!

⁸ Amí paí am isá inyine yɛnu nɛ mɛhóle ntɔnɛ ípɓiɛ. Pi yɛ uyɛɛ i n tɛ sée rɛ nkpó. Nkpó kuhore yɛ pɛɛ u tikilɛnɛ. Api ketɛ awélé ana kémɛɛ kuse kecáá rɛnanɛ yɛnu apí nɛ atéhe nɛ nkú nɛ itói nɛ lícópíi-cópíi sisoipípi tɛkɛé.

9 Kari ritópi núpū n wúkule, am kenýóonsetunipi metene pē kapi Nléécaasimé ne aseéra kapi n lése nnya m parii amíri yenu,

10 pin pupukee lin cálē te: Saa sone círicíri ne uyíkíyíkí, hái ne keyo-pō kaa yé lē n nanaisē pōké kelene túhaane pōké nsímesei yē pōké pēe ketē nkē písoi ntókpō kecáá kutu ripasa?

11 Api pinnéi mmē mǐpá úye ketúkanka tomé pa, api kō pi maa re piké pēe kō nkáripí n wéntelē, pipikeicō ne pipimarēcō kapi pimēcō n kónine piké ha pinnéi cápinēpō.

12 Kari ritópi kpúulū n wúkule, aní paí ketē ake yénesi ne rikōhō. Itunje ii pansē riymóhō yare kukpōsanāá, iwáre ii innéi pansē yare ménye.

13 Keléécaa awarepi aa pēe keteni-i póroiri yare ke kúfikiyee aku ye kuyo píima kémee kuapipi n tíye aa póroi mēcō.

14 Keléécaa ake wúkaapō yare ritelē kapi riwépi, ayópe nnéi ne míni kepáápáá sitē nnéi asi siketone-i yisikēe.

15 Ketē nté piyōpi ne piwéése ne atōpi piwéése ne pimámá ne pináñe-nañe ne pilási nnéi ne pepēe pimēcire n te api ayópe kecáá aparēpoo kémee ne aparēcañaa sipáápáá pékesi.

16 Api ye pēe ayópe ne aparēcañaa maa re: Ani kerócáá lóime ani ró yárii toké uye riyōpitū kecáá ní tū ne Risáñpipi kuwōi ne ketaa wa.

17 Li we re pikuwōi keyaa píima ye tuimele. Wóo yé fe uú lelu?

7

Uléécaa písoi ye ritii kecáá Uléécaa nwōi yōsi

1 Lē memáá, am pēe piléécaatumē pina pinyine yenu pin ketē awélé kena kémee nyenu. Ketē kecáá ayō ana kápí pēe múllē te kuyō kúka áku kape ne ketē kecáá nēe mínimaa-i nēe kuléé kunyine kecáá m pi nnya.

2 Am kō uléécaatumē ucō yenu un ketunjeleeme-mē taámelē un Uléécaa yee nfáa n te nwōi múllē. Uu cáái ai cá, uu piléécaatumē pina pepēe ncée n yē te piké ketē ne mínimaa íwe wa maa re:

3 Ani kape ketē nēe mínimaa nēe aléé rica hái ne kumúnjé kpe-i kari yé Uróléécaa pikeikō atii nwōi n wa.

4 Am pēe pē kapi nwōi n wa nnéi kóm. Pi lele písoi ákotokú píle ne afēena ne ana (144.000) Isirayēli pikō amare nnéi kémee.

5 Yuta kumare kémee, písoi ákotokú kefi ne até (12.000). Rupeni kumare kémee, písoi ákotokú kefi ne até (12.000). Kaati kumare kémee, písoi ákotokú kefi ne até (12.000).

6 Asee kumare kémee, písoi ákotokú kefi ne até (12.000). Nefitalii kumare kémee, písoi ákotokú kefi ne até (12.000). Manasee kumare kémee, písoi ákotokú kefi ne até (12.000).

7 Simeyō kumare kémee, písoi ákotokú kefi ne até (12.000) Lefi kumare kémee, písoi ákotokú kefi ne até (12.000). Isakaa kumare kémee, písoi ákotokú kefi ne até (12.000).

8 Sapilō kumare kémee, písoi ákotokú kefi ne até (12.000) Yosefi kumare kémee, písoi ákotokú kefi ne até (12.000) Pēnyamee kumare kémee, písoi ákotokú kefi ne até (12.000) kapi nwōi wa.

Tisoiwul píima tee Uléécaa keyuri n cápinelē

9 Lē memáá am paí, am tisoiwul píima rinyine yenu, tipísoi ápi kúkeentene we. Mpá nsoipuri ní-ye ne mǐpá kumare kúye ne mǐpá ayu áye ne mǐpá meyu méye pikō ye pi. Tiyōpitū ne Risáñpipi keyu-i kápí pēe nyenu pin sitúkanka caacaa tomé tántilē pin atēnpai muleilē.

¹⁰ Pi pɛɛ cááile lin cálē tɛ: Uróléécáa yɛɛ riyóɔpítú kɛcáá n̄ tū nɛ Rísánjipi pɛɛ tírɔyú lɔ.

¹¹ Piléécáatume nnéi yɛ pɛɛ riyóɔpítú nɛ piwéése nɛ lifáákó lina keyu nyɛnule. Api wúla api keté keyu tuhu api Uléécáa yáási

¹² pin tee rɛ:

Amí, Uróléécáa yɛɛ ipakare nɛ akéhe nɛ mɛwéésɛsɔhɔ nɛ ipɔɔnɛsɛ nɛ ríyú nɛ rínanɛ nɛ rikɔhɔ n̄pá píyɛi-pɔ te. Amí!

¹³ Kei kɛ piwéése pɛ use uu rinɔɔ yási uu né maa rɛ: Píyɛ yɛ mpí pɛɛ nní sitúkanka tomé tántilɛ pin nɛ méyɛ leeri?

¹⁴ Am u pɛsɛ rɛ: Unépiima, pɔɔ nyu. Uu pɛɛ né maa rɛ: Pɛpɛɛ íwɛ píima kɛmɛɛ n léeri yɛ pi. Pi pisitukanka caacaa hɛɛɛɛɛɛ api risánjipi mɛnyɛ kɛmɛɛ si wáararase.

¹⁵ Lɛ nnya kapi Uléécáa riyóɔpítú keyu-i wɛ pin ukɛyɔ-i kɛtúnjé nɛ kɛsine u yáási. Uyɛɛ riyóɔpítú kɛcáá n̄ tū yé píkɛcáá m pállɛ.

¹⁶ Nkú rín yé kɔ piwai pi rikpá, nnírɛ rín yé kɔ piwai pi rikpá, ntunɛ rín yé kɔ piɲmákáa pi rikpá, kutóí áku yé kɔ piwai pi rikpá.

¹⁷ Li wɛ rɛ Rísánjipi tɛɛ riyóɔpítú kɛcɔpɛ n̄ wɛ yé nɛ pilúkei pi ha ari pi kpísi arí nɛ míni mɛɛ yɛ nfáa n hɛ íhɔi kɛmɛɛ pi sí, Uléécáa uu pɛɛ pimɛnini nnéi tinnɛ.

8

Títɔpi sééi-sééi mɛwúkule

¹ Kɛ Rísánjipi ari ritɔpi sééi-sééi tɛ n wúkule, ai keyómɛcaa-pɔ séé lɛkɛ-lɛkɛ yarɛ itunɛ nwɔi mɛkóónú wɛlé kumúnjé.

² Am piléécáatume píseɛi pɛ yɛnu pin Uléécáa keyu-i nyɛnu. Api anáátɔɲ asɛɛi pi pa.

³ Uléécáatume use uu pɛɛ wɛri uu kɛnyóɔnshúúpi kɛcáá nyɛɛ. U pɛɛ wurɔ kɛcáari pi kɛ-i kapi yɛ tulaali n ñmaasi múlɛnɛ. Api tulaali kulúí nɛ Uléécáa pikó nnéi iyáhaa u pa rɛ uké wurɔ kɛnyóɔnshúúpi kɛɛ riyóɔpítú keyu-i n̄ wɛ kɛcáá hɛ.

⁴ Tulaali anyɔ nɛ Uléécáa pikó iyáhaa ii uléécáatume anipɛ-i léeri ii Uléécáa keyu-i taá.

⁵ Uléécáatume uu pɛɛ kɛcáari pi kɛ-i kapi yɛ tulaali n ñmaasi kpísi uu kɛnyóɔnshúúpi kɛmɛɛ nna toru uu súúni mɛyipɛ uú nɛ keté kɛcáá sáɔɔ, ikónɛ ii sɛnkɛɛ, meté amɛ léénti, ikónɛ ii yékurentɛ, keté akɛ yɛɲɛsi.

Anáátɔɲ foi ana nyɛɛ n tɛ

⁶ Piléécáatume píseɛi pɛɛ anáátɔɲ asɛɛi m múlɛ api pɛɛ pimɛcɛɛɛ cápine piké a tɛnsɛ.

⁷ Ufoi uu rináátɔɲ tɛnsɛ, akónɛparɛpi nɛ nna aí nɛ mɛnyɛ cɔhɔnɛ aí nɛ keté kɛcáá lóiri. Ai keté hɔɔnɛnɛ metaani, ai kuwélé kuse torɛ múkú-múkú, ai kɔ aléé hóónɛnɛ metaani, ai kuwélé kuse torɛ múkú-múkú, ai kɔ mɛyúí ñmú nnéi torɛ múkú-múkú.

⁸ Uléécáatume lírú uu rináátɔɲ tɛnsɛ. Ai riyóɔpɛ ntɔnɛ rinyine tɛɛ nna n̄ torɛ mínimaa kɛmɛɛ sáɔɔ. Ai mínimaa hɔɔnɛnɛ metaani, kuwélé kuse aku panse mɛnyɛ.

⁹ Ai liwaiwai nnéi lɛɛ mínimaa kɛmɛɛ n̄ wɛ lin fafai hɔɔnɛnɛ awélé ataani, ai kuwélé kuse nam. Ai kɔ áninɔi hɔɔnɛnɛ awélé ataani, ai kuwélé kuse nam.

¹⁰ Uléécáatume táánú uu rináátɔɲ tɛnsɛ. Tiwáɛɛpi maamaa tɛɛ iyúipuke mɛcɔ n̄ torɛ ari keyómɛcaa-pɔ lóiri. Ikóí nɛ ínihɔi kai hóónɛnɛ awélé ataani, ari kuwélé kuse kɛcáá lólu.

¹¹ Pi yɛ riwáɛɛpi tɛ séɛ rɛ apisenti. Ai míni hɔɔnɛnɛ awélé ataani, kuwélé kuse aku panse apisenti, písoi kulúí api míni mɛɛ n tulesi nnya kpíni.

12 Uléécaatumé náii uu rináatón ténse. Ai itunje ne iwáre ne awárepi hooné awélé ataani ataani, ai mípá yo kuwélé kuse pepu re awélé ataani nyē kémee kuse kuké kuṃmaha-i n we nnya, keyáa keké kemetéí awélé ataani kémee kuse paa, kesine keké ko kemetéí awélé ataani kémee kuse paa nnya.

13 Amí werí, am metuke maamaa menyine yenu men kelééca-pò yóósilē, men símisi lín cálē te: Iwe, íwe, íwe ke ketē kecáá pikó api anáatón ke piléécaatumé pitaani tórò mpí api n ténsene nnya toporí!

9

Anáatón ataani tórò meténse

1 Uléécaatumé núpū uu rináatón ténse. Am pée riwárepi rinyine tee pée kelééca-pò n lóime keteni-i yénu. Api mehóre menyine kehánne u pa.

2 Uu mehóre mē wúkule. Anyò anyine yare kehúú maamaa anyò aa mehóre mē kémee léeri, itunje ne kuyo aku mehóre anyò nyē nnya kuṃmaha cóni.

3 Apááni aa ányò nyē-i léeri aa keteni-i n we, ai ketē kecáá inā nnaṃe ncò a he.

4 Ai pée a maa re áa kape meyúí nēe mepéi nēe kuléé kunyine rica, amá písoi pée ápi atii kecáá Uléécaa nwoi m má ṣmane kaa yé rica.

5 Ápi ncée a he re aké pi kó. Amá pi re aké pi fikiise iwáre inupū. Pifikiise pē mpòle ye we yare ke inā ii ye nní usóì n tori mpòle nca.

6 Písoi yé lisiyaa se-i nkpo wéési, ápi yé pée n yē. Pi yé n la piké kpí, amá nkpo nn wuru nri ne ketaa pi wai.

7 Apááni nyee wele yare isá kapi n nyóonse piké ne atòpi ha. Linyine yare ayóòpikòṃ kápí ne wura n wa ye pée aayu kecáá wele, asiyu póon sisoipipi ne menyine we.

8 Annyúpi ye pée wele yare nnósinnyúpi, aani yare ákinaá akó.

9 Aakín ye péé wele yare siwenitukanka kaa tanaalē, aaméṣ iwóò póon we yare sínópi ke isá kulúí ii n tórò in ne itóò ne atòpi sí.

10 Aasele ye pée sínópi mále yare anansele. Asele nyē-i ke annaṃe nri pée we aké ne písoi iwáre inupū kémee n fikiise.

11 Auyóopi yee aképeé ní we yee mehóre mē utumē. Urinyiri yee Mē-epiree kémee Apatò. Pi ye Mékireki kémee u sée re Apolò *

12 Iwe meluke fói mee lē tómpo. Iwe meluke meté mee ko lē memáá pikáme kpáne.

13 Uléécaatumé kpúúlū uu rináatón ténse. Am metē menyine kom men akóle ana nyee kenyóonsehúúpi kápí ne wura n wa ken Uléécaa keyu-i we kémee-pò leeri.

14 Ame uléécaatumé kpúúlū uyee rináatón m má maa re: A piléécaatumé pina pepée nkóì maa kapi ye n sée re Efiraati kecáá m pahaalē fénne.

15 Ápi pée piléécaatumé pina pē fénne. Pi pée itunje iye-i ne keyáa ke-i ne iwáre iye-i ne kuṃmē kpe-i pimécire cápínelenle piké ketē hoonene metaani piké kuwélé kuse kpu.

16 Pisantoné kutòpilee ye péé lele písoi afínár pile píle meté (200.000.000). Ne linnéí mmē konle.

17 Ne pée menéyene kémee isá ne pepéi i n túntilē yenle. Pi pée siwenitukanka tántilenle sín wòṃne yare nna nēe yare rihúúhúúpare nēe yare metuhuta. Isá ayu ye péé wele yare akinaá ayu. Nna ne ányò ne linyine yare nfúrò toi ye pée piinò-i léentile.

18 Ai sisoipipi hoonene metaani, ásáláú ataani aa kuwélé kuse kóni. Asáláú ataani nyē nyee nní nna ne ányò ne nfúrò toi mee pée piinò-i n léenti.

* 9:11 Apatò ne Apolò aseì re ucókoì, nēe ucaainke

¹⁹ Isá iyē nnaŋe ye iinɔɔ-i ne iasele-i wele. Iasele ye iwáa meɔ wele. A áyu mále aa ye ne nkópe wai.

²⁰ PISOI tɔɔɔ pē ke ásálátú nyē áa n kó ápi pimɛwai kópe kepire rito. Api aníri ne piléé kápí ne wura ne nwóoweni ne nweni ŋmɔhɔ ne aparɛ ne ana ŋ serí áí ye kɔ fe liké yé, ái ye kɔ kó ai ye kɔ sónɛ piyáhaa tíye.

²¹ Api pipisoikó ne pimɛsepewai ne pimɛsoikpáráwai ne pipiyaa kepire rito.

10

Kételépi kapi Yohani ní pa

¹ Am pɛɛ uléécaatumɛ ucɔ yenu un rínanɛ má, un keyómɛcaa-pɔ cɛpimɛlɛ ahóɔ an u yarilɛ. Kuwamenírí ye pɛɛ uriyu kecáá wele, ukeyu ken we yare itunɛ, uana pɔɔn we yare inalempi.

² U pɛɛ kételépi kenyine kunípe-i múlɛnɛ ken wúkulelɛ. Uu kúna luke-uke mínimaa kecáá cɔpu uu kumíi ntaai kecáá cɔpu.

³ Uu pɛɛ meýá cáái ai cá yare kúkinaá kpɛɛ senkeɛ. Kuu rincáái, ikónɛ ii semni meɛɛi, nné nn kóm.

⁴ Ke ikónɛ ii meɛɛi mē tinóó ní ma, am n la ké wói, am keyómɛcaa-pɔ rinóɔ rinyine komti re: A ikónɛ meɛemni meɛɛi mē tinóɔ kefa-i rinyiki tiké m pékaalɛ, kape ri wói.

⁵ Uléécaatumɛ uyé kam pɛɛ n yé un míni kecáá ne keté kecáá nyenu uu keyómɛcaa-mē kunípe luke-uke síka.

⁶ Uu Uléécaa yeɛ keyómɛcaa ne leleɛ kekemɛɛ ní we ne keté ne leleɛ kekemɛɛ ní we ne mínimaa ne leleɛ mekemɛɛ ní we n wapisi rinyiri séi uu ne wéeri re itunɛ íi kɔ nkpéni we.

⁷ Keyáa ké ke uléécaatumɛ sééi-sééi uu ha urinaatɔŋ n ténsɛne, Uléécaa kemúnɛ nnéi keɛ m pékaalɛ ye ha wainɛ yare kuú pɛɛ mekeɛ-me linsímé upikeikó antepuyɛ n símisi.

⁸ Meté mē kam pɛɛ n kó men keyómɛcaa-pɔ né símaari, amɛ kɔ pimáa né kpá re: A n ŋme a ha kételépi keɛ n wúkulelɛ uléécaatumɛ yeɛ mínimaa kecáá ne keté kecáá n nyenu anipe-i yósi.

⁹ Am pɛɛ uléécaatumɛ uyé kuwéé-mē n sí, nen u tee re uké kételépi ké né pa. Uu né maa re: A ke kpisi aa muuni. Ke yé ní tulle kefa súúnu, amá ke yé mpónó-i n láárú yare meté.

¹⁰ Am uléécaatumɛ kunípe-i kételépi ké yósu am muuni. Ake nnénó-i larisi yare meté, amá kam piluke ke ní masí, ake ní tulle kenéfa súúni.

¹¹ Unyine uu pɛɛ né maa re: Li pise re páké ha kɔ ne Uléécaa rinyiri lɛ kuu ayu meýá ne isoipuri ne meyu ne piyóɔpi kecáá n símisi pi ritérɛɛ.

11

Piseérakó pité pē kecáá nstmé

¹ Api pɛɛ kekpápi kenyine né múise yare kemúnɛnaapi api né maa re: A yisi a Uléécaa keyo né kenyóɔnshúúpi musí, aa pepɛɛ kei n yáasi keɛni.

² Amá a kényáala keɛ Uléécaa keyo ketahai-mē ní we riyá, kape ké musí. Pi ké ne pepɛɛ ápi ye Uléécaa m pakare riyále re piké Uléécaa kuyu teleise iwáre afeena ne ité.

³ Né pinéseérakó pité pē he api Uléécaa rinyiri ne pISOI símisi pin ikpólú tántilɛ siyáa kúkotokú ne píle píle meté ne kuwóó ne kefi (1.260).

⁴ Piseérakó pité pepɛɛ nní Olifiyee aléé até nyé ne sífiráa sitósi sité seɛɛɛ keté Upiima keyu-i n nyenu.

⁵ Unyine un n la uké pi caai, nna nn piinoo-i léeri nn pipilaaro tore. Eee, unyine un n la uké pi caai, li pise re piké lē u kpu.

⁶ Pi rinaŋe mále pin yé keyómecaa tápisi re ikóné íi kape kumúnjé kpē nnéí kémee kapí ne Uléecaa rinyiri n símisi cuunu. Pi kó rinaŋe mále pin yé míni ripólóse ménye, pin yé kó tíyese itói ncòpuri íi keté kecáá léeri kumúnjé kpe-i kapí ní la.

⁷ Pin piyei piaseéra pilése m masí, ináme iyee mehóre-i n léeri yé atopi pi wa íi pi feriyé íi pi kóni.

⁸ Sisoikópe asi pee kuyu maa kecòpe kéyaála-i n laikelē. Pi múŋeisenele api yénu apí ne kuyu kpē séi re Sotòm nēe Esipiti. Kei kapí pee Piupiima kunapélékó kecáá karií.

⁹ Ayu nnéí kémee písoi ne amáre nnéí kémee písoi ne meyu nnéí kémee písoi ne isoipuri nnéí kémee písoi yé siyáa sitaani ne kuwélé kémee pi yē pin kpuwaalē, amá apí yé ncée he piké nhóre nnyine kémee pi wa.

¹⁰ Lē kai nní pi n wa nnya, li yé keté kecáá písoi n láarú pin mpónare-i we, pin lihēhehe pasiine re antepuye pē keté ye pee keté kecáá písoi fikiisele nnya.

¹¹ Siyáa sitaani ne kewélé kē memáá, nfáa mee Uléecaa kémee n léeri nn weri nn pi loni, api yisi api piana kecáá nyere. Iwame píima inyine íi pee pepere pee pi n nyáni loni.

¹² Antepuye pité pē api pee rinoo cáca rinyine keyómecaa-pò komti tin pi tee re: Ani nté ritaáme! Api pee ahóo kémee keyómecaa n taálē, pipilaaro api pi yénu.

¹³ Keté ake liitunje iye-i meyá yeresi, ai kuyu haonene awélé kefi, kuwélé kuse aku foru aku lolu, ai keté piyenaa pē kémee písoi ákotokú aseí (7.000) kopu, ai picó kewuu tóise api Uléecaa yee keyómecaa-pò ní we ríyu waise.

¹⁴ Iwe meluke lírú mee lē tómpo. Metáánú ye nfáani sóntile.

Tináatón sééi-sééi

¹⁵ Uléecaatumé sééi-sééi uu rináatón ténse. Meté cáca menyine kulúí ame keyómecaa-pò maari re: Keté kecáá iyóopi ye Urópíima ne uyē kuu n wée anipe-i ló. Mpa ne piyei-pò kuu yé iyóopi n tú!

¹⁶ Piwéése afeéré ne pina pepere Uléecaa keyu-i piayóopitú kecáá ní tú api wúla apí kpará api Uléecaa ríyu waise,

¹⁷ Pin tee re: Upiíima Uléecaa, rinaŋe nnéí ute yee neni ní we un kó mekee-me we, tó pò pòneŋe re pò mpónaŋe píima ne ipóyóopi tone nnya.

¹⁸ Isoipuri ye péé ne kuwói yisile íi nyere. Amá kupówói ye nkpéni yisile. Itunje iye-i kaa pikpòkpò nnéí ní tuhaanene ye nkpéni tule. Pipòkeikó antepuye, pē nnéí kaa n te, pē nnéí pee ye rinwúla api ríyu pò waise, piwéése nēe siwá yé nkpéni piihe yósi. Li kó nkpéni tule re pòké pepere keté n kópu pò kó kó.

¹⁹ Uléecaa keyó kee keyómecaa-pò ní we ake hánne, nkóméine kuú ne písoi n sée kutakai aku ukeyo-i léeri. Sikónetéhe ne meté ne pikónesenkee ne keté piyenaa ne akóneparepi maamaa aa léeri.

12

Unósi unyine ne kúconcò

¹ Ai limáamaa linyine keyómecaa-pò lese ai nyíse. Unósi unyine lo yee ntunje n tanaalē un iwáre uana metene wailē, un kó riyóopikóŋ rinyine ríyu kecáá kípilē, awárepi kefi ne até an tikecáá we.

² U pee kefa mále, un pee kémare-i memárenlò ne pupukee.

³ Ai kɔ linyine lico keyómecaa-pɔ lese ai nyíse. Lɛ ne kúconco maamaa wéé kunyine le yare nna. Ayu aseei ne akólé kefi kaku má. Ayóɔpikɔh aseei nyee áyu nyé kecáá we.

⁴ Kurisele ari keyómecaa-pɔ awárepi hɔne metaani, ari kuwélé kuse keteni-i láume. Kúconco aku unósi yee pimáre ní la keyu-i nyere, kun la re un kewá m mari, kuké ke muumpɔ.

⁵ Unósi uu kewántisi maru. Ketisi ye ke kee isoipuri nnéi ne n-yóɔpinaje yare nweni m múine. Ai ukewá ké Uléecaa ne uriyóɔpitú-mē kpíípo.

⁶ Unósi uyé uu pee wuru uu kucesi kóima-i ke Uléecaa uu ketónne n nyóonse uu u yekei sí te piké kei u n kpínii siyáa kúkotokú ne píle píle meté ne kuwóo ne kefi (1.260).

⁷ Atɔpi aa keyómecaa-pɔ wai, Miseli ne piléecaatumee picɔ api kúconco atɔpi wai, kúconco ne kupitume pɔɔ kɔ atɔpi leeri.

⁸ Amá ái kpekpee pee feriyé, api pee keyómecaa-pɔ piketone paa.

⁹ Api keté mmé ku láume. Kúconco píima kpekpee iwáa kpure kapi ye n sée re kunírila ne Setani. Kpekpee keté nnéi kecáá písoi kúraasente. Api keté mmé ku láume api kupitume pɔ kɔ láuliri.

¹⁰ Am pee keyómecaa-pɔ meté cacaá menyine komti, men tee re: Píyulale ne Uróléecaa nnaɔne ne Uiyóɔpi itunje ye kɔ nkpéni tule. Uyé kuu n wée n-yóɔpinaje itunje pɔ ne kɔ nkpéni tule. Li we re pi unóome yee ketúnje ne kesine Uróléecaa keyu-i pírómárecɔ kecáá nnóome n wa piláume masile.

¹¹ Tisánpipi menyé ne pinsímé kápí ne rikécáá aseéra ní lese mee tíyese kapi u feriyé. Ai kɔ kpá, ápi pee pinfaa ne kutu cɔlé líké ne wa re pi nkɔ wuru.

¹² Lɛ nnya líké pɔ n láarú, keyómecaa. Líké kɔ nɔɔ nní kekemee ní we n láarú! Iwe ke pɔ keté ne pɔ mínimaa ani topori! Li we re nókunéwée-mē ke kuníri aku kuwóo ne wehepɔlé, kun nyu re itunje kai ku n tise íi piye.

¹³ Ke kúconco aku n yé te pi keteni-i piláume ku masile, aku pee unósi uyee kewántisi m mári n lakasente.

¹⁴ Kei kai pee metuke maamaa menyine amérj keté unósi uyé pa re uké ne yóosi uké kucesi kóima-i ha, kei kapi yé ha kumúnje kuse ne amúnje anyine ne kumúnje welé * kémeɛ u kpínii un iwáa ne ketaa we.

¹⁵ Iwáa ii innɔɔ-i míni leseri yare nkóí, ii unósi uyé kepire tikise re nkóí mmé nké u rikpáú nké ne tómpɔ.

¹⁶ Keté ake unósi uyé come. Ake nnɔɔ haa ake nkóí ke kúconco aku kunnɔɔ-i n léseme muumpɔ.

¹⁷ Kúconco akú ne unósi uyé wóosi aku pee yisi akú ha upipiré nnéi ne pē nnéi pee Uléecaa isé ní múilē pin kɔ aseéra ke Yeesu uu n lése tikilē atɔpi wai.

¹⁸ Aku péé ha mínimaa ritime nnyene kecáá tasi.

13

Ináme ité inyine nkó

¹ Lɛ memáá, am pee ináme inyine yenu ne akólé kefi ne áyu aseei in mínimaa-i léeri in taámelē. Akóɔpipi kefi nyee akólé nyé kecáá we, Uléecaa alē pɔɔn pee áyu nyé kecáá wólaalē te anyíri.

² Ináme iyé kam n yé ye péé ne kútoroo menyine wela, iipái yare keyúipɔpi ikó, innɔɔ yare kúkinaa nnɔɔ. Kúconco aku pee kunnaje ne kuriyóɔpitú ne ínnaɔne píima nɔɔ i pa.

* **12:14** Kumúnje kuse ne amúnje anyine ne kumúnje welé: Li we yare nnéi mmé kapi nté nní lē n sée ye lele aɔmē ataani ne kuwélé.

³ Kei kam pɛɛ iriyu rise yɛ yarɛ pi ti rifapile api kópu. Amá tiitoi iyɛ karí pɛɛ nɛ n kpinɛ ii pélu. Lɛ nnya, ketɛ nnéi pikó api pɛɛ n káipi pin kahaankɛɛ api nɛ ináme iyɛ tiki.

⁴ Api kúconcó yáasi api wúla rɛ ku ináme iyɛ rínanɛ hɛ nnya. Api kó ináme iyɛ yáasi api wúla, api rɛ: Wóo ináme meɔ wɛ, wóo yé kó fe uú nɛ i tɔpu?

⁵ Ai nnóo i hɛ ii yɛ nɛ n tankɛɛ in kó Uléécáa lámaankɛɛ. Ai kó rínanɛ i hɛ rɛ iké nɛ iwáre afɛɛna nɛ ité kɛmɛɛ ipikei wa.

⁶ Ii nnóo wúkule ii Uléécáa lámaankɛɛ. Ii kó Uléécáa rinyiri nɛ ukeyó nɛ pɛpɛɛ keyómɛɛɔa-pó ní wɛ lámaankɛɛ.

⁷ Ai kó ncéɛ i hɛ ricuruu rɛ iké Uléécáa písoi atɔpi wa iké pi feriyɛ. Ai kó nɔpá nsoipuri ní-yɛ nɛ nɔpá kuyu kúyɛ nɛ nɔpá meyu méyɛ nɛ nɔpá kumáre kúyɛ kecáá rínanɛ i hɛ.

⁸ Ketɛ nnéi písoi pɛ anyiri nyɛɛ áa hái ketɛ kekoraane-me Risánɔpipi kapí nɛ n nyóɔnɛ nfaa ritelɛ kɛmɛɛ n wólaalɛ yé i yáasi api wúla.

⁹ Uye un ukómɛ, uké kó!

¹⁰ Lin úyɛ n waimɛ rɛ uké akpanii kɛmɛɛ n wɛ, akpanii kɛmɛɛ kuu yé ha. Lin úyɛ n wainɛ rɛ piké nɛ ritéhe n kpu, ritéhe kapí nɛ u kopunɛ. Lɛ nnya kɛ Uléécáa pikó api yé pinmóópú nɛ nfatɛnɛ kɛyú m mahani.

¹¹ Lɛ memáá, am kó ináme icɔ yɛnu in ketɛ-mɛ leeri. Akóle até kii pɛɛ má. Iyɛ akole yɛ wɛle yarɛ isán akó in kó símisi yarɛ kúconcó.

¹² Iyɛɛ pɛɛ ináme fói iyɛɛ mínimaa-i n léemɛ n-yóɔpinanɛ mále. Ináme fói yé n wɛle, ilírú nnyí in kó nɛ innanɛ keisi. Ii yɛ pɛɛ t́yɛɛ ketɛ nɛ kepísoi api yɛ ináme fói iyɛ yáasi api wúla. Iyɛɛ pɛɛ itói yósi in yé pɛɛ nɛ i kpu, amá ii pélu.

¹³ I mewai píima wailɛ hái íi nɛ keyómɛɛɔa-pó ketɛ kecáá nna súisɛri písoi nnéi inipɛɛ-i.

¹⁴ I mewai píima kai i n hɛ rɛ iké wa wale íi nɛ ináme fói iyɛ pikéi kɛmɛɛ fe ii ketɛ kecáá písoi nnéi kuyu-i tani. I yɛ pi maa rɛ piké ináme iyɛɛ pɛɛ itói n yósi in yé pɛɛ nɛ kpu, amá in kó nɛ nfaa má keyu sɛrí piké nɛ ríyú i waise.

¹⁵ Ai kó rínanɛ i hɛ rɛ iké ináme keyu kapí ní sɛrí kɛmɛɛ nfaa wa keké nɛ n símisi, keké kó t́yɛɛ piké pɛpɛɛ piyáhaa kɛ n yúlu kó.

¹⁶ Iyɛɛ wa kɛ písoi nnéi, siwá nɛ piwééɛ nɛ pimámá nɛ píwɛkó nɛ pɛpɛɛ pimɛcɛrɛ n tɛ nɛ pilási api kunípe néɛ ritii kecáá nwóí má.

¹⁷ Uka úu yɛ fe uké linyinɛ lo néɛ uké yáá, unsá linwɔi mmɛ ukɛcáá m má. Li yé fe ai ináme iyɛ tinyiri néɛ nnéi mmɛ kapí yɛ rinyiri tɛ n sɛɛ.

¹⁸ Ntɛ kai mewéɛsɛsɔhɔ pise. Uyɛɛ mɛsɔhɔ m má uké kɛɛ uu nnéi kapí yɛ nɛ ináme iyɛ n sɛɛ ceru. Li wɛ rɛ nnéi mmɛ yɛ usoi rinyiri lɛ. Mmɛ mɛɛ nní píle píle mɛkpuulú nɛ kuwóó nɛ kefi nɛ mɛkpuulú (666).

14

Pɛɛ ayu kɛ Uléécáa uu n lo keyomɛ

¹ Am pɛɛ paí, am Tisánɔpipi yɛnu tin Siyóo riyɔpɛ kecáá nyɛnu, písoi ákotokú píle nɛ afɛɛna nɛ ana (144.000) nyɛ nɛ pɛ nnéi atii kecáá kɛ tirinyiri nɛ Tiusaa rinyiri ari n wólaalɛ póɔn kó kei wɛ.

² Am keyómɛɛɔa-pó metɛ menyinɛ komti yarɛ míni píima menyinɛ mɛɛ wólu néɛ yarɛ ikónɛ yɛ meyá sɛmni. Nné mmɛ kam n kó yɛ wɛ yarɛ kɛ pikénɛpɛpɛ api yɛ sikénɛ m pɛpu nnéi ncɔ.

³ Pi pɛɛ riyóɔpitú nɛ lifáakó lina lɛ nɛ piwééɛ pɛ keyu-i keyómɛ fale kenyinɛ yomlɛ. Uka úu yɛ pɛɛ fe uké keyómɛ kɛ peikɛɛ, insá písoi ákotokú píle nɛ afɛɛna nɛ pina (144.000) pɛ ayu kɛ Uléécáa uu ketɛ kecáá ní lo mɛcɛrɛ pɛɛ yɛ fe.

4 PISOI pinyine ye pi pee ápi pinósiwélaa ne pimecire mékperinkpe m póriinkee. Api pinósi nyu. Tisáñpipi kapi ye n tikilē nípá yei kari sí. Li pISOI kecápe piayu lole re piké n we yare melukepipi fói kapi ye Ulééca ne Risáñpipi n laanse meco.

5 Nnóomésimé ríka rín kó piinoo-i we. Nka rín we kapi yé ne pi n cési.

Piléecaatumé pitaani ye yóólē te Ulééca ye ne pISOI túhaanene

6 Am kó uléecaatumé uco yenu un keléca-pó yóósilē. Nsimé Kεcire teneciré kuú pee má uké ketē kecáá pISOI ne nípá isoipuri íye ne nípá kumáre kúye ne nípá meyu méye ne nípá ayu áye riyóó.

7 U ye péé male ai cá re: Ani Ulééca n wuru ani ye kó ríyu u waise re itunje ye tule uké ne pISOI túhaane nnya. Lē nnya, ani ye uyee keyómeca ne ketē ne mínima ne ínihai n wa yáasi ani wúla!

8 Uléecaatumé uco uu melírú tiki, uu re: Ku loole, kuyu maa Papilóoni ye loole. Kpekpe ayu nnéi kupita nírise. Kupita pinírē pee kuiwásánkaí píima kaku pISOI n tá.

9 Uléecaatumé uco uu metáánú pi tiki, uú male ai cá re: Uye un ináme ne ikeyu kapi ní serí n yáasi uu wúla, api nwoi uritii kecáá néé kunípe kecáá u wai,

10 pi yé kó uyē Ulééca kuwói pita pee ápi líka n cónonē kepóripi-i u sútunu uu níru aí ha pee nna kéme ne linyine yare nfúrō toi kéme piléecaatumé pee n cáká-cákálē ne Risáñpipi keyu-i u n wukéi.

11 Nna mee pi n wúkéi anyo aa pee nípá píyei mesére n likirelē, pepee ináme keyu-i ne ikeyu kapi ní serí n yáasi api wúla ne nkó ye ritii néé kunípe kecáá irinyiri nwoi m má, ápi pee ketúnjé ne kesine mewénte má.

12 Lē nnya ke Ulééca pikó pee Ulééca isé ní múlilē pin kó Yeesu ne kefa tenelē api yé n nmóópulé.

13 Am pee keyómeca-pó metē menyine komti men né tee re: A woi re: Kái ne neni n kpisi, pepee Upíima kupéneo kéme n kpíni ye pínarekome le. Ulééca Nfaasone ye re lē n ní mesei, lí we re píiwe nnéi kápí ne nkpréni wénte re piké pimewai ihéé yósi nnya.

Pikpáa ne picáa nsimé ketē kecáá

14 Am pái, am ahóo tomé anyine yenu, anyine un ahóo nyē kecáá tū un ne Usoi kepipi menyine we. U pee ríyu kecáá wura riyóopikōñ kípilenle un kó kényale yelekó kunípe-i múlilē.

15 Uléecaatumé uco uu Ulééca keyo-i léeri uu uyee ahóo kecáá ní tū maapo ai cá re: A kepónyale fō aá kpasí. Ikpáatuñje ye tule, lí we re iluke ye ketē kecáá pipele masile.

16 Uyee pee ahóo kecáá ní tū uu pee kényale fom, ai ketē kecáá iluke kpasí.

17 Uléecaatumé uco uu Ulééca keyo kee keyómeca-pó ní we kéme léeri. Uyē ne pee kó kényale lari-lari múlilenle.

18 Uléecaatumé uco yee nna kecáá rínanje m má pōo kenýóonse-i léeri uú ne uyee kényale lari-lari m má símisi ai cá re: A kepónyale yelekó kē fō aa ketē kecáá reese sipúkípi túúni re reese ye pipele masí nnya.

19 Uléecaatumé uu ukenyale ketē kecáá fóm, uu ketē kecáá reese kecare apipi túúni uu kupóri maamaa kpe-i ke Ulééca kuwói aku ní we sútuni.

20 Ai kupóri kpe ne kuyu iyaa leepo ai ku pulu ai cérii, ménye ame kupóri kpe-i léeri amé taá hái ne isá akpaláa kecáá-pó, ame mecáa tóóri yare kilométiri píle metaani (300).

1 Am pɛɛ limemáá keyómecaa-pɔ limáamaa linyine kai n lése ai nyíse yenu ái kusímé we. Lelee piléecaatumɛ pisɛɛi pɛɛ ásáláú aseɛi tɔɔ m múlĕ. Liriyíkí rɛ lelee másune Uléecaa kuwɔi aku pɛɛ nɪɲɛsi.

2 Am kɔ linyine yenu yare sikáláúwɛlépi, lin tanɛlĕ yare mínimaa, nna nn kɔ kɛmɛɛ cóhanɛlĕ. Pɛpɛɛ inámɛ nɛ ikɛyu kapi ní sɛrí nɛ irinyiri nkɛɛnwɔi n feriyɛ api pɛɛ sikáláúwɛlépi sɛɛ n tánɛlĕ yare mínimaa kɛcáá n nyenu, pin Uléecaa kɛkɛné múlĕ.

3 Uléecaa ukeikó Moisi keyomɛ kuú nɛ Uléecaa ríyu n waise nɛ Risánɲipi keyomɛ kapi pɛɛ yóm tɛ:

Upiima Uléecaa, rɪnɲɛ nnéi ute,
Lĕ nnéi kaa n wa yɛ piyɛɛ, ái kɔ kusímé we.
Isoipuri nnéi uyɔɔpi,
Kɛpómúnĕ yɛ kɛcírɛ wɛɛ
Kɛn kɔ nsímɛsɛi tikilĕ!

4 Upiima, wɔɔ yé fe uu yúlu rɛ úu yé pɔ wuri,
Uu yé kɔ ripónyíri ritaáse? Li we rɛ mɛpócírɛ pɔɔ cáká-cákálĕ.
Isoipuri nnéi písoi yɛ sóntilɛ piké kɛpóyu-i riwula piké pɔ yáasi,
Li we rɛ li sóntilɛ liké nyíse rɛ mɛpówai yɛ kɛcírɛ wɛɛ.

5 Am pɛɛ lĕ memáá paí, am yénu Uléecaa keyɔ kɛmɛɛ kɛ kunyóɔnɛcánĭí aku ní we kɛn keyómecaa-pɔ hánnelĕ.

6 Piléecaatumɛ pisɛɛi pɛpɛɛ ásáláú aseɛi m múlĕ api kɛnyóɔnɛ-i léeri. Asánáá tomé sɔnɛ yíkíyiki nyɛɛ n tɛlu kapi pɛɛ lapaalĕ, pin kɔ rikín kɛcáá wura atampála teriilĕ.

7 Lifáakó lina lĕ lise ali piléecaatumɛ pisɛɛi pĕ wura siporipi sisɛɛi pa, Uléecaa yɛɛ nɲá piyɛi-pɔ ní we kuwɔi piima kun sikɛmɛɛ yipaalĕ.

8 Uléecaa mɛyɔɔpi nɛ unnaɲɛ nnya, ányɔ aa kɛnyóɔnɛ yarii, piléecaatumɛ pisɛɛi pĕ ásáláú aseɛi nyĕ áa ha nɛ piwai másu, úka úu fe uké kɛnyóɔnɛ-i lomɔ.

16

Uléecaa kuwɔi piima siporipi sisɛɛi

1 Am pɛɛ metĕ cáká menyine kom mɛn kɛnyóɔnɛ-i léeri mɛn piléecaatumɛ pisɛɛi pĕ tee rɛ: Ani n ɲmɛ ani ha Uléecaa kuwɔi piima siporipi sisɛɛi sĕ ketɛ kɛcáá kɔɔnu.

2 Ufoi uu tɔmpɔ uú ha ukeporipi ketĕ kɛcáá kɔɔni. Kúcapáá kóɛ nɛ kupɔlɛ-pɔlɛ kunyine aku písoi pɛɛ inámɛ nwɔi pikecáá ní má pin kɔ ikɛyu kapi ní sɛrí yáasi wai.

3 Ulirú uú ha ukeporipi mínimaa kɛmɛɛ kɔɔni, amɛ panse yare ukpɔkpɔ menyɛ, lifáakó nnéi lɛɛ mínimaa kɛmɛɛ ní we ai kpini.

4 Utáánú uú ha ukeporipi ikói kɛmɛɛ nɛ inihoi kɛmɛɛ kɔikɛɛ. Linnéi ai panse menyɛ.

5 Kei kam pɛɛ kɔ uléecaatumɛ yɛɛ míni kɛcáá rɪnɲɛ m má un tee rɛ: Pɔ aseɛi tikilɛnɛ, pɔɔ nní ní we, pɔn kɔ pɛɛ mɛkɛɛ-mɛ we, pɔɔ nní n cáká-cákálĕ, kaa nní n túhaane nnya, pɔ aseɛi ute lɛ.

6 Kapi pipókó nɛ antepuyɛ menyɛ n kɔikɛɛ nnya kɛ pɔɔ kɔ menyɛ pi pa rɛ piké n ntí. Lĕ káí nɛ sá rɛ piké pi wa!

7 Am pɛɛ kóm lin kɛnyóɔnɛ-i tee rɛ: Pó Upiima, Uléecaa rɪnɲɛ nnéi ute, pipótúhaane yɛ nyamɛ pin kɔ aseɛi tikilĕ!

8 Uléecaatumɛ náii uu ukeporipi itunɛ kɛcáá kɔɔni, ai ncéɛ i hɛ rɛ iké nna wa iké nɛ písoi torɛ.

9 Kutói piima kunyine aku písoi torɛ api Uléecaa yɛɛ ásáláú nyĕ kɛcáá rɪnɲɛ m má lámaankee, amá api yúlu rɛ ápi yé ɲmurei piké mɛfine conse piké ríyu u waise.

10 Unúpū uu ukeporipi ináme iyē tiyōōpitū kecáá kōoni, ukeyōōpitē ake kunmaha cōni. PISOI API PEE NTÓOSI NE ANI N TAKAI.

11 API PEE IWE KAPI N LE NE ÁCAPÁÁ KAPI N YÉ NNYA ULÉÉCAA YEE KEYÓMECAA-PŌ NÍ WE N LÁMAANKEE, AMÁ API PIMEWAI KÓPE RIYÁ.

12 UKPÚÚLŪ UU UKEPORIPI NKŌI MA KAPI YE N SÉE RE EFIRAATI KÉMEE KŌONI. MMENI AME HÓSU LÍKÉ NE KETUJELEEME-MĒ PIYŌAPI PEE N WEME NCÉE N TÁPILE NYA.

13 AM PEE KÚCONCŌ NNŌO-I NE INÁME NNŌO-I NE ANTEPU NŌOME NNŌO-I YÉNU, ANÍRI KPERINKPEKŌO ATAANI ANYINE NYEE NÍ WE YARE ASAHÁ AN LÉENTI.

14 ANÍRI ANYINE NYEE MEWAI PÍIMA N WAPISI YE NYE KE SETANI UU TUMPŌ. KETĒ NNĒI KECÁÁ PIYŌAPI KÉMEE KAA SŌNESI RE AKÉ PI CÁPINE PIKÉ HA NE ULÉÉCAA, RINAJE NNĒI UTE KEYAA MA KETÚŊĒ ATAPI WA.

15 ANI YĒ TE NÉ UPIIMA NE SŌNEPŌLE YARE UYAA. UYEE N TŪ UN NYÁNI UN UMELAPE UKECÁÁ WAILĒ TE TŪ KAPE MENMANE SŌNE PIKÉ UISEI YĒ YE ÚNAREKOME LE!

16 ANÍRI NYĒ AA PIYŌAPI PĒ CÁPINE KELŌ KĒ KAPI YE MÉ-EPÍREE KÉMEE N SÉE RE HARIMAKETŌO KÉMEE.

17 USÉÉI-SÉÉI UU UKEPORIPI KELÉÉCAA YÁÁ. METĒ CÁCÁ MENYINE AME KENYŌONSE-I RIYŌAPI TŪ KÉMEE LÉERI, MEN TEE RE: LI PIWAI MASILE!

18 IKŌNE II YÉKURENTE, METĒ MENYINE AME LÉENTI NE PIKŌNESENKEE. KETĒ AKE YĒNESI. HÁI KE PISOI API NE KETĒ KECÁÁ NÍ WEME, KETĒ ÁKE PÍKAI LIMECŌ MEYÁ YENĀALĒ.

19 AI KUYU MA HŌNENE METAANI, KETĒ KECÁÁ AYU NNĒI PŌO LŌLESI, ULÉÉCAA UU PEE KUYU MA PAPILOONI KECÁÁ LÉISE UU UKUWŌI PÍIMA PITA KEPORIFI KU PA.

20 MÍNI KEPÁÁPÁÁ SITĒ NNĒI ASI WŪRUNKEE, API AYŌPE PŌ PIYĒNE RIKPÁ.

21 AKŌNEPAREPI KONE-KONE AA KEYÓMECAA-PŌ LEERI AA PISOI KECÁÁ LŌLAARI, AN MULŪ YARE APARECAŊAA. PISOI API PEE ÁSÁLÁÚ KE AKŌNEPAREPI AA PI N WAI NYA ULÉÉCAA LÁMAANKEE KE NTÓOSI NN MEYIKIYIKI NÍ TŌSI NYA.

17

Ketahai kapi ne Papiłoni n túhaanene nkó

1 LĒ MEMÁÁ, PILÉÉCAATUME PISEEI PEPEE SIPŌRIPI SISEEI M MÚLĒ USE UÚ WERI UÚ NE NÉ SÍMISI, UU RE: A KAM KĒ KETAHAI KAPI NE UWÁSANKAI PÍIMA N TÚHAANENE PŌ NYÍSE. KUYU PÍIMA KUNYINE YE KU KPEE MÍNI PÍIMA RITIME NÍ WE.

2 UYĒ KE KETĒ KECÁÁ PIYŌAPI API NE IWÁSANKAI WAPISI, KETĒ KECÁÁ PÍKŌ PŌO KO UMEMARE KPÁÁREE MĒ PITA POMESI.

3 ULÉÉCAA NFAA NN NÉ LONI, ULÉÉCAATUME UU NÉ KPÍSI UÚ NE KUCESI KÓIMA-I SĪ. KEI KAM PEE UNŌSI UNYINE YĒ, UN INÁME WEÉ YEE M PEÍRENTE KECÁÁ TŪ. ULÉÉCAA ALĒ NYEE IKECÁÁ PŌKŌRELĒ TE ANYÍRI, IN KŌ ÁYU ASEEI NE AKŌLE KEFI MÁ.

4 UNŌSI UYĒ ILŪ KUU N TANAALĒ YE IWEÉ NYAII LE IN KŌ PEIRENTE. U KŌ PEE WURA NE APARE SŌNE NE IKŌLÉ NĒIKŌO WAILLENLE. U PEE KŌ WURA KEPORIFI KUNÍPE-I MÚLLENLE, NCAAI RIYÍKÍ NE MÉKPERINKPE NCĀPURI MEE UMEWAI KPÁÁREE KÉMEE N LÉERI MEN KE YIPAALĒ.

5 TINYÍRI RINYINE ASEI NYEE M PÉKAALĒ YE PEE URITII KECÁÁ WŌLAALLENLE RE: PAPILOONI, KUYU MA PÍIMA, PIWÁSANKAI NE KETĒ KECÁÁ MEWAI KPÁÁREE RIYÍKÍ UNI.

6 AM UNŌSI UYĒ YENU KUU ULÉÉCAA PÍKŌ MENYE NE PEPEE YEESU KECÁÁ ASEÉRA N LÉSE MENYE NÍ NTŪ UN POMAALĒ. KAM U N YĒ, AI MEYÁNSEI NNŌO NÉ YIPU.

7 ULÉÉCAATUME UU PEE NÉ MA RE: YO NYA KAI YĒ NNŌO PŌ YI? NÉ UNŌSI UYĒ NE INÁME IYĒ KECÁÁ KUU NNÍ NÍ TŪ IN ÁYU ASEEI NE AKŌLE KEFI MÁ ASEI NYEE M PÉKAALĒ PŌ SÍMISI.

⁸ Ináme iyē kaa nní ní yé ye pɛé wɛlɛ, amá ñi nkɛpéni wɛ. I yé nfáani nkɛpɔ kuhore-i rikpáfúme íí ha ne méwoo sée. Ketè kecáá písoi pɛ anyiri nyee áa háí ketè kekoraane-me nfáa ritelè kémee n wólaalè api ináme iyē yenu, ai nnòò pi yipu re ináme iyee pɛé wɛ ñi kɔ nkɛpéni wɛ, in kɔ masí kpáfúme ne nnya.

⁹ Nté kai nkɛpéni pise re usoi uké mesòhò ne mewéesesòhò m pénéle un má: Ayu aseí nyee ayòpɛ aseí kecáá ke unósi uyé uu n tú le. A kɔ piyòòpi piseí le.

¹⁰ Pi pinupú iyòòpi pilapile masile. Use ye ne iyòòpi tunle. Uɔó úu kahane n ka. U sòntilè úu tonèné liké nánai.

¹¹ Ináme iyee pɛé ní wɛ ñi kɔ pɛɛ nkɛpéni ní wɛ pò ticurruu ye kɔ uyòòpi páhapa-paha le. Iyē ne kɔ piseí pɛ kéméé wɛlɛ, in tósu iké ha méwoo riséé.

¹² Akóle kefi nyē kaa n yé ye piyòòpi kefi le, pɛé ápi kahane keyòòpitè timmúlú. Amá itunɛ mekòónú mese kumúnjé ke akóle nyē áa ha ne ináme iyē kesé iyòòpi tonèné.

¹³ Likei lise kapi pinnéí lákasɛpɔ, pin pinnanɛ ne pin-yòòpinanɛ kpísi pin ináme palè.

¹⁴ Pi yé Risánjipi atòpi wa, Tisánjipi ari pi feriyɛ re ti pipíima Upiima le, tin kɔ piyòòpi Uyòòpi nnya. Tisánjipi ne tipikó ke Uléécaá uu n sée uu kɔ pi wée pin ne aseí ri tikilè pò né kɔ pi feriyɛ.

¹⁵ Uléécaatumɛ uu kɔ pimáa né kpá re: Míni mē kaa nní ní yé, uwásánkaí uyé un meritime tú ye ayu ne asoiwuí ne isoipuri ne meyu le.

¹⁶ Akóle kefi nyē kaa nní ní yé ne ináme iyē yé uwásánkaí uyé ipuri yè, ai ulikó nnéí u yóoi ai meɲmane u yá. Ai uisare takai ai kɔ nna u toroise múkú-múkú.

¹⁷ Li wɛ re Uléécaá ye piakinj kémee wa re piké umela wa piké kesé likei lise n lakasɛpɔ piké kɔ pin-yòòpinanɛ ináme pa, Uléécaá anòò kuu ní ma áa ha ne wai.

¹⁸ Unósi uyé kaa nní ní yé yee kuyu maa kpekɛɛ ketè kecáá piyòòpi kecáá n-yòòpinanɛ m má.

18

Papilòoni melólé

¹ Lè memáá, am uléécaatumɛ uɔó yee ñnanɛ píima m má yénu un keyómecaa-pò súiri. Uriyu kuu m má metéí amɛ ketè kecáá kpáii.

² Uu meýá cáái ai cá re: Ku loole, kuyu maa Papilòoni ye loole! Ku pansɛle aníri ketonɛ ne nṗá nfáa kperinkɛkɔ́ó ní-ye ne nṗá kenúipi kperinkɛkɔ́ó kɛye ke písoi ápi ní la ripòhò.

³ Li wɛ re ketè kecáá isoipuri nnéí ye kumɛmare kpááree mē pita n ntíle. Ku ne ketè kecáá piyòòpi ye kesé mewai kpááree wapisile, pikpéense pòò kɔ kulimámákòò píima kémee memá yénu.

⁴ Kei kam kɔ keyómecaa-pò metè meɔo komme re: Pinésoi, ani kukeméé le, áni kape ne kesé kuakóɛ kémee n lonaalè nàké ne ásáláú yé nnya.

⁵ Kuakóɛ ye ricúle áa ha ne keyómecaa kám, Uléécaá uu pɛɛ kumewai nnéí mee áme aseí m má kecáá léise.

⁶ Ani ku wa yarɛ kaku ye picò n wa meɔo. Ani kɔ kumewai kóɛ ku hééle metè. Ani kɔ píta papɛ-papɛ keporipi kaku ye picò n nírise api pom mpapɛ mmè metè ku pa.

⁷ Yarɛ kaku ríyu n wéési aku kumecirɛ likókòrikó kémee pòlo meɔo kani yé mpòòcaai ne íwɛ kémee ku ripòlo. Ku yé kukefa-i maa re: Inósiyòòpi kam nté le, ám ukúmannòsi. Káii, ám píkaí nkɛpɔ yɛnune!

8 Lē ŋmaa nnya ke ásáláú ase ase aa yé keyáa keke kukecáá súime: Lelēe itói ne nkpò ne nkú, nna nn kò ku torē múkú-múkú. Li we re Upiima, Uléecaa yee ne ku n túhaane ye unan̄e-nan̄e le.

9 Ku ne ketē kecáá piyòopi nnéi pee kesé kumewai kpááree ne kulikòkòrikòó kémee n lonaalē yé kuitu tē, pin ha n yē te kpekpee torē ke ányo aa nní léeri.

10 Kumwòcaai piima yé iwame pi wa, api ketaa-pò nyere api ye pee tēni re: Iwe! Iwe! Kuyu maa Papiḷḷoni, kuyu nan̄e-nan̄e, itun̄e mekòónú mese kémee kapi ne pò túhaane ai máápo.

11 Ketē kecáá pikpéense pò ne kò ténile pin kò kpē nnya nkpò tū te úka úu ko we yee yé piyaalū apehe n lò nnya.

12 Iyaalū apehe nye nyee nní wura ne nwóóweni ne apare sone ne ikólé ne asánáá kecire ne asánáá wéé nyaii ne asánáá nyee n tēlu ne áwéé nyee m péirente ne aléé nyee kekphápi m má ne mpá yo kapi ne ásuní n wapisi ne mpá yo kapi ne ana kecire néé ne nweni ŋmòhò néé ne apare tomé n wapisi

13 ne likalei-kalei lēe m mílú ne kekphápi líkò ne tulaali ne tulaali kapi ye n sée re miiri ne tulaali ŋmaa-ŋmaa ne píta ne mékpò ne ntò sone ne melukepipi ne ináa ne isán̄ ne isá ne sisann̄opi ne pilási ne sisoipipi sicò.

14 Lē kaa n káipinke ye ne ketaa pò wale. Likòkòrikòó ne lē nnéi lēe n tēlu ye ne pò pòle. Ai nkpéni kúyene we!

15 Pikpéense pee kpē nnya memá ní yé yé kuiwe piima iwame n wai api ye pee ketaa-pò nyere api tēni, pin ne nkpò tū.

16 Pí yé maa re: Iwe! Iwe! Kuyu maa kpee asánáá kecire ilū ne ilū wéé nyaii in kò peirente n lapaalē, kun kò wura ne apare sone ne ikólé wailē ye iwe we kpa!

17 Itun̄e mekòónú mese kémee ke memá piima mē nnéi ame riséé.

Anin̄oi pitíkí nnéi ne picéet̄on̄é nnéi ne ánin̄oi pikeikò nnéi ne pepere míni kémee n keisi nnéi api pee ketaa-pò n nyenu

18 pin pupuke, pin kumetore anyo nyánei, api ye pee re: Kuyu maa kúye kecire kpee pee nkú tulaalē?

19 Api ye ntaai piayu kecáá kòoni pin tēni, pin nkpò tū pin cáái re: Iwe! Iwe! Kuyu maa kpē líkòkòrikòó piima kémee ke ánin̄oi pite nnéi pee mínimaa kémee ánin̄oi m má api memá ní yé ye itun̄e mekòónú mese kémee pansēle kucesi kóima!

20 Lē nnya, líké keyómecaa pikò n láárú. Líké kò n̄ó Uléecaa pikò ne pitume ne antepuye n láárú re Uléecaa ye ne ku túhaanele ani alari yenu nnya.

21 Kei ke uléecaatume nan̄e-nan̄e unyine uu ripare rinyine kpisi yare rináipare uu mínimaa kémee ri sápo, un tee re: Nní mecò kai kuyu maa Papiḷḷoni mesòri láup̄one, ári yé kò piyéne ku ríkpá.

22 Api yé kò ketume kepóyo-i pikénepere ne inyánlū nc̄opuri pikò ne pisunsímaa ne pinátònsímaa pikóme ríkpá. Api yé kò kei unyine piyéne ríkpá un pinípekei pinyine wai, ápi yé kò unyine pikóme ríkpá un nam.

23 Kéfíráa metéi áme kò kei pikpáii kpáne, ápi yé kò ula ne unósi úka meté kò. Lē nnya kápi yé ríka kepóyo-i pikóme ríkpá yee re pipókò pee n kpéense pee pee ketē nnéi kecáá pinán̄e-nan̄e, aa kò ne mepòsepewai isoipuri nnéi kíraasente nnya.

24 Ai kò yá, pi kò antepuye ne Uléecaa pikò ne pē nnéi kapi ketē kecáá n kò menyē kepómee yénle.

19

Uléecaa yee ipakarē te

1 Lē memáá, am pee linyine keyómecaa-pò komti lin calē yare riwúí meté te: Alelúya! Uróléecaa yee píyulale ne ríyu ne rínan̄e Ute!

² Upitúhaane ye nyamle pin kò asei tikilē. Lē kai m pise re piké túhaane kuu ye túhaane. U uwásánkaí piima yee pee mémare kpáaree ne ketē n kópu túhaanele uu n ukunipe upikeikó menyee mee n kòonu riwome hélele.

³ Api kò melírú pimáa kpá re: Alélúya! Kuyu maa kpee ní tore anyò aa yisi áa n taálē ne mpá piyei-po.

⁴ Piwéése afeéré ne pina pē ne lifáakó lina lē ai yisi ai wúla ai Uléécaá yee riyóopitū kecáá ní tú yáási aí re: Amí! Alélúya!

⁵ Metē menyine ame riyóopitū kémee léeri re: Ani Urólécaá pakare, nó upikeikó nnéi ne nóo u n wuru, siwá ne piwéése!

⁶ Am pēe linyine kom yare risoiwuí metē, yare nkói maa nnyine mee wólú née yare ikónē yee mesóri senkeē, lin tee re: Alélúya! Upiima Uléécaá, rínanje nnéi ute ye uiyóopi tunle.

⁷ Liké rós n láárú toké mpóonare piima-i n we toké ne ipakare piima u pa. Tisánpipi pinosikpiké anyá ye tuimele, tiunosi uu umecire cápine.

⁸ Asánjáá sone melape mee n tēlu áme líka còhònelē kapi u pa re uké tá. Asánjáá sone melape memee nní mewai sone ke Uléécaá pikó api n wapisi.

⁹ Uléécaatume uu pēe né maa re: A woi re pē kapi Risánpipi pinosikpiké anyá n sée ye pínarekomē le! Uu pēe kò lē memáá né maa re: Uléécaá ricuruu anò ye nye!

¹⁰ Kei kam pēe uana metene loó ké ne u yáási, amá uu né maa re: A mepócire tí, kape lē wa! Ne upókeico le nen kò pipómáreco pēe Yeesu iseérakós n le ukeico. A Uléécaá yáási aa wúla. Yeesu kecáá aseéra pilese yee re antepuye ye aseí símisile.

Usantone yee isā tomé kecáá ní tú

¹¹ Kei kam pēe keyómecaa yé ken wúkulelē, isā tomé inyine in nyenu. Pi ye Uyee i n tú sée re Asei ne Uyíkíyiki. Upitúhaane ne atópi kuu n wai ye aseí tikilenle.

¹² Uinipee ye inalempi le. Ayóopikon kulú nyee Uriyu kecáá we. U rinyiri mále tee n wólaalē, amá umemáá úka uco úu ri nyu.

¹³ Kutúkanka caacaa kapi ménye rinfe kuu tanaalē. Urinyiri tee Nléécaasimé.

¹⁴ Atópilee nyee keyómecaa-pò ní we ye pēe isā tomé túntilenle an ne u tikilē an kò asánjáá sone tomé melape tántilē áme líka còhònelē.

¹⁵ Titéhe rinyine ne meyele píj-píj ye unnò-i léemelenle uké ne ketē kecáá písoi kó. N-yóopinaje yare nweni kuú ne pi múfine uu kupóri maamaa kémee Uléécaá, rínanje nnéi Ute kuwói piima pita pulu.

¹⁶ Tinyiri rinyine ye ukutukanka caacaa kecáá ne uritaa kecáá wólaalenle re: Piyóopi Uyóopi ne pipiima Upiima.

¹⁷ Am pēe uléécaatume unyine yenu un ntunje kémee nyenu. Uu cáái ai cá, uu sinúipi nnéi sēe keléécaá-pò n yóosinkeē séi re: Ani kam ani Uléécaá anyá piima kémee cápine,

¹⁸ ani piyóopi isare ne pitópiwéése isare ne píyukó isare ne isansare ne pisantone isare le, ani kò mpá piye, piyupipi ne pilási ne siwá ne piwéése isare le.

¹⁹ Am pēe ináme ne ketē kecáá piyóopi ne piatópilee yenu pin cápinelē te piké ha uyee isā kecáá ní tú ne ukutópilee atópi wa.

²⁰ Kei ke pēe api pēe ináme ne antepu nòome tí. U ye pēe ináme keyu-i mewai piima n wapisiile api ne pēpēe inwói pikécáá ní má pin kò ikeyu kapi ní serí yáási pin wulai kiraasente. Api piketē kpási ne pinfaa api nna kuhore kpe-i ke linyine ai ní we yare nfúrò toi kémee sápo.

21 Api pitórɔɔ ne ritéhe tee pee uyee isā n tū nnɔɔ-i n léemelē kóni. Sinúipi nnéi asi pee piisare le ai si toru.

20

Aḡmē kúkotokú kuse iyóopi metone

1 Kei kam pee uléecaatumē unyine yē un keyómecaa-pɔ súiri un mehóre kehánne ne akpanii maamaa anyine kunipe-i muleilē.

2 Uu kúconcɔ, iwáa kpure iyē kapi ye n sée re kuníri ne Setani tini uu paasi, aku lē m pahaalē aḡmē kúkotokú kuse kēmee.

3 Uu mehóre kēmee ku sáɔɔ uu kukecáá ká áku kape kɔ ne písoi n kiraasente hái ne aḡmē kúkotokú kuse kpē kuké ha ne tene nnya. Lē memáá, li pise re uké pee nkáripí ku fénne.

4 Am pee ayóopitú yenu. Ai pepee akecáá ní tū rinaḡe he re piké ye ne túhaane. Am kɔ pē kapi iso n corii re pi Yeesu ne nléecaasimé kecáá aseéra lese nnya amíri yenu. Am kɔ pepee ápi rinwúla piké ináme yáási, ápi kɔ inwɔi piatii nēe pianipe-i má akó yénu. Api nfáa peeri, pi ne Kirisi api kesé iyóopi tone aḡmē kúkotokú kuse.

5 Píkɔkpɔ picɔ ápi nfáa peeme hái aḡmē kúkotokú kuse kpē akú ha ne tene. Píkɔkpɔ kēmee meyise fol ye mē.

6 Pepee píkɔkpɔ meyise fól mē kēmee n yisi ye nkíninje-i wele, pin kɔ Uléecaa pikó! Nkpɔ lírú nn pikecáá rinaḡe níka má. Amá pi pansene pepee ye Uléecaa ne Kirisi inyóonse n wa. U ne pē ápi aḡmē kúkotokú kuse kpē kēmee kesé iyóopi tone.

Pi Setani feriyē

7 Aḡmē kúkotokú kuse kpē kun ha píyei n tómpɔ, api pee Setani ukukpaniilee-i léseri.

8 Uu pee léeri uu isoipuri nnyí nnéi yee nḡá ketē kuwélé kúye-i ní we cápine, lelee Kɔɔki ne Makɔɔki re iké ukecáá rikpá uké ne atópi wa. I kulúí wele yare mínimaa nnyene.

9 Ii ketē nnéi kecáá yipu ii Uléecaa pikó ketɔpikale ne ukuyu lala kekále wai. Amá nna nnyine nn keyómecaa-pɔ súiri nn i tɔre.

10 Ai Setani yee pee i n kiraasente nna ne linyine yare nfúrɔ̄ toi kupɔre-i sáɔɔ. Kei ke ináme ne antepu nɔme apí we. Ai pee i n fikiise ketúnjē ne kesine hái ne mḡá píyei-pɔ.

Ketahai tɔrɔɔ pitúhaane

11 Am pee riyóopitú ne uyee rikecáá ní tū yenu. Ketē ne keyóme asi ukeyu-i wuru asi pékesi ápi siana yē.

12 Am pee píkɔkpɔ yenu, piwéése ne siwá, pin tiyóopitú keyu-i nyérei. Ai átelé pereí ai kɔ ritelé ricɔ pére. Tere ne nfáa ritelé. Píkɔkpɔ mewai ye átelé nyé kēmee wólaalenle. Ai nḡá úye mewai kecáá ne u túhaane.

13 Mínimaa ame píkɔkpɔ pee mekeme ní we leseri. Nkpɔ ne píkɔkpɔ kelɔ pɔɔ kɔ píkɔkpɔ pee kei ní we leseri api nḡá úye mewai paí apí ne mekēcáá u túhaane.

14 Ai nkpɔ ne píkɔkpɔ kelɔ kpísi ai nna kupɔre-i sáɔɔ. Nna kupɔre kpē, nkpɔ lírú ye mmē.

15 Ai nḡá úye rinyiri tee ári nfáa ritelé kēmee ní we kpísi ai nna kupɔre-i sáɔɔ.

21

Keyómecaa fale ne ketē fale

¹ Am pɛɛ keyómɛɔaa fale ne ketê fale yɛnu, keyómɛɔaa foi ne ketê foi ye pitónjé masilɛ lɛ́, mínimaa áme kɔ we.

² Am kɔ Uléécɔaa kuyu, Yerusalem fale yɛnu kun Uléécɔaa kémɛɛ-pɔ leeri kun súiri, kun kumɛcɪrɛ cápɪnelɛ́ yare unósi fale yɛɛ ula m mé.

³ Am tiyóɔpitū kémɛɛ metê cáca menyine komti, mɛn tee re: Uléécɔaa kunyóɔnɛcánjɪ́ yɛ nkpɛ́ni nkú sisoipipi kémɛɛ. U yé pikɛmɛ́ɛ n we, api pansɛ upisoɪ, pi ne Uléécɔaa ricuruu api pɛɛ kɛsɛ́ n we.

⁴ U yé pimɛnini nnéi pi tinnɛntɛ, nkɔ́ rɪn yé kɔ piwée rikpá, nkɔ́ pitone ne itu ne ntóosi rɪn yé kɔ n we, ke mɛkɛɛ-mɛ likó ai pitónjé ní masí nnya.

⁵ Uyɛɛ pɛɛ riyóɔpitū kɛcáá rɪ́ tū uu pɛɛ né maa re: Pɔ́ yɛɛ, ne nípá yo pansesele lifálɛ. Uu kɔ kpá re: A woi! Anó nyɛ́ yɛ nsímɛ́sɛi lɛ, lɛ kai kɔ lenɛ.

⁶ Uu kɔ pimáa né kpá re: Li piwai masilɛ! Néɛ Ufoi ne Utórɔɔ, Kékoraane ne Kétɔ. Né nkó ke nnírɛ́ nn rɪ́ we míni mɛɛ yɛ nfáa n he nhɔi pa faalaa.

⁷ Uyɛɛ n feriyɛ likó yɛ nní kuu n yɛnune: Néɛ yé Uuleɛɔaa, uyɛ́ uu kɔ kɛnépipi.

⁸ Amá piwamɛi ne pɛpɛɛ ápi aseɪ n tikilɛ́ ne pɛpɛɛ icírɪ́ n wai ne pisoikɔ́ ne pɛpɛɛ méwoo méwoo n wai ne menírɪhɛlaawai pikó́ ne pɛpɛɛ piléé n nyóɔnɛ ne pinóɔmɛ nnéi ncɔpuri pó ketone yɛ nna ne linyine yare nfúrɔ́ toi kupɔrɛ kɛmɛ́ɛ wɛlɛ. Nkɔ́ lírú yɛ mmɛ́.

Yerusalem fale

⁹ Lɛ́ mɛmáá, piléécɔaatumɛ pisɛɛi pɛpɛɛ pɛɛ sipóripi sisɛɛi m múlɛ́ usɛ uú weri uu né maa re: A kam ké unósi fale pó nyíse, uyɛɛ Risánjɪpi unósi.

¹⁰ Kei ke Nfáasɔnɛ nn kɛnécáá súime, Uléécɔaatumɛ uyɛ́ uu né kpísi uú ne riyóɔpɛ maamaa ne ricáca rinyine taá. Uu pɛɛ Uléécɔaa kuyu, Yerusalem yɛnu kun keyómɛɔaa-pɔ Uléécɔaa kémɛɛ léeri kun súiri.

¹¹ Uléécɔaa mmule yɛ pɛɛ kukɛmɛ́ɛ wɛlɛ, kɔ pɛɛ tɛlule yare riparɛ sɔnɛ kɛcɪrɛ néɛ yare riparɛ ñmɛ́i-ñmɛ́i kémɛɛ ke usoi uu yɛ umɛcɪrɛ n nyánei yare kɛnípɛɛnyánei yɛlépi kémɛɛ.

¹² Mmɛlɛ maamaa ne ncáca nnyine yɛ pɛɛ ku kóónúlenlɛ, sipoo kefi ne sité kapi n luri, piléécɔaatumɛ kefi ne pité pin si mé. Isirayɛli pikó́ imarɛpuri kefi ne ité iyé anyiri yɛ sikɛcáá wólaalenlɛ.

¹³ Sipoo sitaani sɛɛ ketunjeleemɛ-mɛ nyánei, sitaani itunje kuluke-luke-mɛ, sitaani itunje kumii-mɛ, sitaani kɛcɔpɛ, sitaani ketunjelolɛ-mɛ.

¹⁴ Akúiparɛ kefi ne até kɛcáá ke kuyu mmɛlɛ nn pɛɛ tósilɛ́, Tísánjɪpi pitumɛ kefi ne pité pɛ́ anyiri kefi ne até an aparɛ nyɛ́ kɛcáá wólaalɛ.

¹⁵ Uyɛɛ lɛ́ né n símisi yɛ wura kɛkpápi kapi yɛ ne ní musí múlɛ́nɛlɛ uké ne kuyu ne kusipoo ne kummele múñsɪ.

¹⁶ Kuyu awélé kɛna yɛ pɛɛ mɛcáa sále. Kumɛɔaa ne kumɛpɛrɛ́ yɛ pɛɛ sále. Uu kɛkpápi kɛ́ ne kuyu músu aɪ lelu kilomɛtɪri ákotokú até. Kumɛɔaa ne kumɛpɛrɛ́ ne kumɛcá yɛ pɛɛ sále.

¹⁷ Uu mmɛlɛ pó́ kɔ músu, ai lelu apáha kuwóo ne afɛɛrɛ́ ne até kumúnjɛ. Sisoipipi mɛmúnjɛ́ ne uléécɔaatumɛ mɛmúnjɛ́ yɛ mɛ.

¹⁸ Aparɛ ñmɛ́i-ñmɛ́i kapi ne mmɛlɛ mɔ́ api kuyu pó́ ne wura yíkíyiki ñmanɛ mɔm, lin pɛɛ́ wɛ yare sínɪpɛɛnyánei.

¹⁹ Aparɛ sɔnɛ nnéi ncɔpuri kapi mmɛlɛ akuiparɛ kɛcáá karikɛɛ re liké pinyánei n nyamí. Tiparɛ ñmɛ́i-ñmɛ́i kapi rikúiparɛ́ fói kɛcáá wa, api kusóɔpɛ rikó rilírú kɛcáá wai, api míni kulú́ rikó rítáánú kɛcáá wai api kɔ mehóle rikó rináii kɛcáá wai.

²⁰ Api ríwɛ́ yare ményɛ rinúpú kɛcáá wai, api kɔ ríwɛ́ rikpúúlú kɛcáá wai, api wura rikó risééi-sééi kɛcáá wai api risannɛ́ ntɔnɛ ripáha-paha kɛcáá wai, api metuhuta rikó riléé-léé kɛcáá wai, api metuhuta ne mehóle cóhɔnɛ rikó rífi

kecáá wai, api riwéé ntone yare rihúúhúúpare kefi ne mese rikó kecáá wai, api mékolóota rikó kefi ne rilirú kecáá wai.

²¹ Sipoo kefi ne sité sē pō ne ikólé kefi ne ité le. Nkólé nse nse kapí ne nṙá ihánaa íye wa. Kuyu ripōhō pō ne wura ḡmane le, lin peirente yare kenṙeenyánei.

²² Am kei kunyóonsecaḡí yé. Upíima, Ulééca, ṙnṙe nnéi ute ricuruu ne Risáḡpipi pēe kuyu kpē kunyóonsecaḡí.

²³ Ai nkṙáni pise re ituḡe née iwáre iké kei metéi n wai. Li we re Ulééca meyoḡpi metéi ye ku kpáiiilenle, kuiyuipuke yee Risáḡpipi.

²⁴ Ayu pisoí yé kumetéi kémeé sóne, ketē kecáá piyoḡpi api kei ne pimēyoḡpi haro.

²⁵ Ke kesine áke yéé kei píkaí n wa nnya ke kusipoo ási yéé kō píkaí n hánaalē.

²⁶ Lē nnéi leé isoipuri kémeé meyoḡpi ne riyu m má kapí ne kei sóneḡo.

²⁷ Líkṙerinkṙekáó líka née usoi nkó yee ncaai riyíkí n wai un kō nnóome má úu kei melone má. Pē anyiri nyee Risáḡpipi nfaa ritelé kémeé n wólaalē mecire pēe yé kei lompō.

22

¹ Uléécaatumē uu kō nkóí mmē-i ke nfáa nn ṙí we né nyíse, nn we cáicái yare kenṙeenyánei yelēpi, nn Ulééca riyóḡpitú ne Risáḡpipi kémeé-pō leeri.

² Kuyu kecṙe kní pēe wólu nn ne ncée maa tikilē, kuléé kṙee ye nfáa n he kun nsipéé kecṙe nyenu. Kefi ne meté kaku ye mari, aku ye nṙá iwáre íye kémeé apipi toresi. Kuapei yéé pisoí itóí pōisele.

³ Anḡo áa kei líka kecáá we. Kuyu kémeé ke Ulééca riyóḡpitú ne Risáḡpipi riyóḡpitú ari yé n we upikeikó pin kei u yáási.

⁴ Pi yé ukeyu yē, Urinyiri ari kō piatii kecáá n wólaalē.

⁵ Kesine áke wene, áí yé kō kei kṙíraa metéi née ituḡe metéi pise, ke Upíima Ulééca uu pi n kpáiiilē nnya. Api pēe iyóḡpi n tú ne nṙá píyei-pō.

Yeesu mekame

⁶ Uléécaatumē uu pēe né maa re: Inóosimé iyē ye nsímései le. Lē kai kō lenē. Upíima Ulééca yee ye n tíyese antepuye api símisi ye uuleecaatumē tummēle re uké upikeikó lelee nfáani n waine nyíse.

⁷ Yeesu uu re: Nō yēe, ne nfáani sóneḡole. Nkó yee kóso-pō nsímé mee ritelé ntí-i ṙí we m múlilē ye únarekome le.

⁸ Né Yohani, née mēwai mē kō am kō yenu. Kam n yé am kō kom, am uléécaatumē uyee mēwai né n nyísente ana-i lolu re ké u yáási.

⁹ Amá uu pēe né maa re: A meḡócíre tí, kape lē wa! Ne upókeico le nen kō pipómáreco antepuye ne peḡee ritelé ntí nsímé ní múlilē ukéico! A Ulééca yáási aa wúla!

¹⁰ Uu kō pimáa né kpá re: Kape lelee kóso-pō n waine nsímé ritelé ntí m pēkaalē! Ituḡe ye tule re tinsímé mmē nké wa.

¹¹ Nkó yee úu lisonē n wai uké n nṙṙlē úu kape lisonē n wai. Nkó yee mékṙerinkṙe m pōriiilē uké umecire mékṙerinkṙe pipórii n kpáselē. Nkó yee lisonē n wai uké lisonē piwai ne kéyu n sí, nkó yee ṙí nyamí cáká-cáká uké n nyamí cáká-cáká un ne kéyu sí.

¹² Yeesu uu re: Pō yēe, ne nfáani sóneḡole. Inéhéé kamí ne weḡo ké nṙá úye mēwai kulaa u pa.

¹³ Née Ufoí ne Utóṙḡo, Ukpéé ne Upírē, née kō Kékoraane ne Kétō.

¹⁴ Mṙí pēe pisitukanka caacaa n heere piké ne kuléé kṙee ye nfáa n he apipi n yé piké kō ne sipoo-mē tintíkí piké ne kuyu-i lompō nnya ye pínarekome le!

¹⁵ Amá pεpεε mεpωpi n̄ we ne men̄irihélaawai pikó ne méwoo méwoo mεwai pikó ne p̄isoikó ne pεpεε piléé n̄ nyóonse ne n̄pá úye yeε nnóome n̄ la un kō n̄ wai piké léepō!

¹⁶ N̄é Yeesu, ne unéléécaatume tumpōle re uké Uléécaa icápine kέmee nó símisi re aseí ye nyε. Ne Tafiti kumare kέmee kewā p̄ir̄ε le. N̄éε rimarewarepi tεε n̄ t̄lu.

¹⁷ Nfáasone ne unósi fale ye maa re: A kam. Nkó yeε l̄ε n̄ kō p̄óké kō maa re: A kam. Nkó ke nn̄iré nn̄ n̄ we uké kam. Nkó yeε míni mee ye nfáa n̄ he n̄ la uké me yosí faalaa.

Tinó t̄ar̄ō

¹⁸ Mpá úye yeε kóso-pō nsímé mee r̄itelé ntí-i n̄ we n̄ kō kam símisi re aseí ye nyε. Uye un kei linyine rinkp̄ápō, Uléécaa yé ásáláú nȳε kecáá kapi r̄itelé ntí-i n̄ símisi liute uȳε isoi kέmee rikp̄ápō.

¹⁹ Uye un kō kóso-pō nsímé mee r̄itelé ntí-i n̄ we kέmee inóosimé inyine n̄ lese, Uléécaa yé liute uȳε likó leε kuléé kpεε ye nfáa n̄ he kέmee ne kuyu kέmee n̄ we lese. Pi linsímé r̄itelé ntí-i símisile.

²⁰ Uyeε n̄ símisi re likei leε aseí le ye maa re: Eεε, ne nfáani s̄onεpōle. Amí! A kam, Up̄iima Yeesu!

²¹ Up̄iima Yeesu uké n̄pá úye ipεelée nȳise!